

ספר מגן אבות

החלק הפילוסופי

לר' שמעון בן צמח דוראן

צילום הדפוס היחידי
ליוורנו תקמ"ה (1785)

חלק ראשון לספרו הגדול על מסכת אבות שלא צורף לאף אחת מן המהדורות הרבות של פירוש מסכת אבות. ענינו של חלק זה באמונות ודעות, מציאות ה' ואחדותו, נצחיות התורה, פולמוס עם הגויים, ביאת המשיח ותחיית המתים.

נדפס במהדורה בת 250 עותקים

ע"י

הוצאת מקור בע"מ



MAKOR PUBLISHING LTD.
Jerusalem, P.O.Box 7383

הַיְיט זױקט מען זיך צו זיין אַסאך אַמאל
מִן אַבוֹת

אלה מוסיף על הראשונים או ואלו נתונים כמה מסיני ועיקר הרים .
 שרשה ספרים נפתחים בו שערי אורה

חלק אלוה ממעל • וחלק שוסינו • וחלק יעקב •
 הן הן גבורותיו כולם גבורים • עין רואה והרב חומר נפש כי תשביע
 בשבע שמחות שבעה חכמות בחוץ תרונה רננים ושירים • קים ליה כמיר
 אית ברירה לברור אוכל מתוך פסולת מצא מין את מינו ונאור מאירים
 ומוהירים • לכל היר החזקה דברי אלהים חיים לא יערכם זהב וכל
 חמדה נהמדים מזהב רב יקרים :

מן המקדש המס יוצאים גדול ארוננו הנשר הגדול **הרשב"ץ** וזע זלסה אשר הים חמדה
 גבוהה כיד יונא ירכו הסכמים השלמים כה"ר **צמח** ז"ו בר הר' הכולל
 כה"ר **בנימין דוראן** זל וכסה"ר **צמח** ז"ו בר החכם השלם כה"ר
יונה דוראן זל מספר הסמוך לארכה מאות אנה לרור
 דורים • מעתה עמדו חסדיו ממעשה אשר להם משפט הגאולה בעמידה
 שהן צמח סמיכה להוציא לאור תעלותה המה גבורים • ה"ס הגביר החשוב **יהודה**
 יעלם הוא ורעו ויהי **דוד** לכל דרכיו משכיל וס' עמו אלף עולות יעלם שלמ"ו
 ואשר על ידו השכי הגביר החשוב איס לחזות כה"ר **משה** יע"ו בר
 החשוב כה"ר **צמח** ממעשה דס **דוראן** אתה ס' תשמרם וכנהה רצון תעמדם :

אתיא זכירה זכירה לגבירי ויחידיק"ק **אלגזאיר** זעל ומתוכס בין נור סוסס הגביר
 המפורסר אב סמו"ן כה"ר **אברהם** ז"ו בר סגביר
 קרכנס כה"ר **רפאל יעקב בויערה נ"ע** אשר הקריבו את
 לבומתם של תורה ויחיו דגן ויפחדו כגמן להסתופף בטל **יבין ובועז** והור ירם כטוויה
 זכות על ידו שנים ברוכים וזה הגבירים הממס כה"ר **דוד הכהן** ז"ו בר היקר
 הנכבד סגביר כה"ר **משה הכהן סלמון** ז"ו וחכריו כל וסבי
 לוכס"ר **שלמה הכהן בקרי** ז"ו הוא ואחיו הנקובים בשמות כהקדמת
 הספר אשר הוילו וזה מכוסם כתורת מלוח להוציא לאור תעלותם
 זכות הגאון המחבר יבן עליסם ועל כל בני ביתם בניס על סורים :

סכ"ר איס נעיר כמדבר עבר **אברהם אמלנית מוביאנה** נר"ו :

פה **ליורנו** יע"א

סנת **השיר יהיה** לכם נפ"ק :

כדפוס סאותפס הסכם כהמ"ר **אברהם יצחק קאשטילו** נר"ו
 והמשכיל כהמ"ר **אליעזר סעדון** נר"ו

קון ליפניאל די סופיוויוריס

הקדמת

תרב המשתדל אשר לו בעיר תהלה ארגיל מגן אבות יהיה
בעזרו אנסו :

אב

בכחמה וחכם בבינה וכדעת חררים יתלחון כל הון יקר ונעים ספיר ויהלום שלמה המה כלאו מחזי שרל אלפים
תן חלק לשבעה מניסוח תלבי כאו כנים עד משכר כלים טעונים ברכה לפניהם ולאחריהם גדול הפנה ורב
העלילה אשר עין כעין וראה להצדיק את הדיוק ולהרשיע רשע פועל אדם ישלם לו הוא אינר אמירה נעימה ל
מקום אשר יהיה שם הדוח וכאסמו טמה כל הסדרים ונכח מין את מינו וכאור וישוב הכל לאיתנו הראשון ויברא את האדם
לעברה ולשמרה ויקר מקרה ו מקרה בלתי טסור או יורו לעצלים הכשמות הסטורות לערי הכשמות בתערוכת איסור רין ברמא
בגורא גורה על בית אברהם לגלות במקום אשר אסירי המלך אסורים ללקט אורות ונכח פרח ענף עץ

אבות

אב

אחד חפץ חסד הוא להטיב עם בריותיו שלח משע עבדו הר"ר המהודר לו ורוע עם גבורה וינכח עמו כשסון
ויכחם אל גבול קדשו ויטס בתר מלכות בראשו כליל תפארת וכראשם קשר בתרי אותיות ליהודים היתה אורה זו
תורה רור דור ודורטיו חר דור וחכמיו נחלין ומחליין כחלת

אבות

אב

וקן שקנה חכמה מפארה בכלי מפאור וכה מוספין לו כפש יתירה מחוסי הארכיור' פינחס ק' ואיר ע"ס הוא
הראש גדול ארזנו רכיניו הגדול **הרשב"ץ** לזה אשר אור תורתו בעיר גדולה של חכמים אנשי השם
הפלאה כי שיה וכי שיה לו כש"ס ככלי וירושלמי ספרי וספר
ארגיל נכח הן הראבו ירו
והלכתא בגברותא בתשובותיו היקרים וילכש אותם כתובת **תשב"ץ** אמרוטיו אמרות טסורות
לח חק ומשפט
בזוה"ר הרקיע ומשם באר"ש על ספר חוב שם שם
במזה מורה יורה דעה **יב"ץ שמוע"ה** למד אמרין
קיים מילי דברכות שנה ופירש הלכות קבועות ויקם
שם כישראל לטסר אשה לבעלה מטומאת **הנדר"ה קנים** עשה את
מאמר דורסה ומניה על כל קין וקין תלי תלים של הלכות מחלא גרונם של ת"ס מין היקח
דוית חן הס לראשם עטרת תפארת ישראל לראות באור החיים ועוד יטח וכתב
ויתינו טפחה פפרים הרבה יזכרו כשחם כס'
התשכ"ן אחר חלק שלישי אשר נקבו בשמות א' לא' והכל מעשה קיו . אלה תולדות אש גדיק נובע מקור חכמה אחר קראתיו
אשר און וחקר וחקר ואסף ולמד דעת ואחרון חביב זה ספר תולדות אדם הגדול אשר היה נכון כמה מאות שנים ביד יוצאי ירך
הבאון המהכר בני האלים היוצעים החכמים השלמים כה"ר **צמח** סיו בן הרב סכולל כה"ר **בנימין** יודר'ס וכסה"ר
צמח סיו בן החכם הטלס כה"ר **יונה** זל תתשפחה גם **דוראן** וקראל שם כישראל

אבות

אב

רחמן אשר לא עוב חסדו הותיר לנו שריר הטוידים אשר ה' קורא בכל דור ודור שרפים עומדים להקים רגל התורה
הן הנה היו לנו לעינים גבירי ויחידו סבולה **ק"ק ארגיל** ינאל ועטרותיהם כראשיהם הרבנים
המובהקים אשר בדבה רוחם לסוביל אור תענוחה הנקובים בשמות בספר **יב"ץ**
ובועז וס' אשל אברהם הללו טעונים ברכה כדכות הטובה דשנים ודעכנים יתן ס' אוביבסם נבנים
לפניהם בדרך א' ינאל איהם ובשבעה דרכים יניסו לפניהם . גם ס' יתן הסוב לאל
א' תן הרמנים מוכתר בנימוסו בכתר תורה ומלכות וכל שם טוב עולה א"ר ל"ו כאשר הבכיר המיוסם נכון וחכם אחד יהיה
אברהם סיו בר אשר הטפסר כה"ר **רפאל יעקב בושערה** ג"ע מאירה ראברהס ויהיה כעורו גדול יהיה
בכור הבית בבני סמיו סמוך וגרלה בברכה הסמוכה לחברתה הבכיר החשוב **יהודה** ינאל על גפי מרומי הסכלמות והכרכות תתשפת הרני
דוראן סיו זרעו בחיים וית דעכן ופרי נחמד ויהי **רוד** בכל דרכיו תשכיל זה עמו ועם אחיו וכל הקרב
הקרב הבכיר הוקם על כל שכיות הסמדה **חיים** עד העולם **אלעזר** יהיה בעזרו הוא וכינו
ששים ושחמים תכית **לוי בראם** ראשי ה

אבות

אב

סלום רב ליחידו סבולה ופרנסו ק"ק עיר תהלה **ליוורנו** ינאל אשר עשו עמי את שחסד ואת הרמנים ישלם
ס' פעלים ותיא משכורת שלמה משה ס' אהי ישראל הן בעורניסם מלגלגין זכות ע"י וכלי כי שם נכח
ומס היה ס' **מגן אבות** בכי ואחרתי אבי אל לבי הנוי עת רצון להעלותו על מוכה הרפוס ודברתי בפכ
הראשון אדם הסעלה איס אחונו סבכיר החשוב כה"ר **משה** סיו בן החש"ל כה"ר
הנכבד הן בכיר
צמח דוראן נ"ע ואתו עמו מניברוכים וזה סבכירי הרמנים כה"ר **רוד** יט בר היקר
משה הכהן סלמון וס' **שלמה הכהן** ינו בר הזקן הנכבד ורע
בקר ב"ע ויהי כשחשם על מוכה הרפוס
בסמך סס

אבות

אב

מקום אשר יהיה שם הדוח וכאסמו טמה כל הסדרים ונכח מין את מינו וכאור וישוב הכל לאיתנו הראשון ויברא את האדם
לעברה ולשמרה ויקר מקרה ו מקרה בלתי טסור או יורו לעצלים הכשמות הסטורות לערי הכשמות בתערוכת איסור רין ברמא
בגורא גורה על בית אברהם לגלות במקום אשר אסירי המלך אסורים ללקט אורות ונכח פרח ענף עץ

הקדמה

אשר יהיה ואשר יהיה חלקם אלן דברים שאוכלים מפירותיהם וקרנם תרום בכבוד לעולם שכלו טוב מן אבות יהיה בעוונם
וע' בעדם וכעד בכיור ויחודי שכלם רודפי דרך חכמה' האחים המבורכים והשופרים
ס"ר מאיר הכהן שולאל אלה דמאיר יענוהו וה"ר יוסף הכהן בקרי ה"ר אהרן טוב
ס"ר מרדכי הכהן ה"ר יעקב תמים דעים וה"ר משה י"ו בן סיקני' כלל ושאר האחים
ס"ר מלא יתפרדו בכלל הכרכה וכא רעהו ה"ר אליהם המ' ה"ר שמואל
ס"ר סוכר המטכיל ה"ר אהרן עאמר ה"ר הוא ואחיו וכלם המבורכים אשר נתנו בעין יפה איש כמתנת ידו ועל טוב יזכר בן
אבולכיר אלס ה"ר סיקר הסוכר המטכיל ה"ר מרדכי עמאר י"ו אשר נתן בעין יפה לסייע בדבר תשובה הון ועושר
בכיתו ודקתו עומדת לעד הוא וכל אשר לו גם לרבות אח טוב בכלל הכרכה . גם אלה ראויים
הס לברכה רבני ושרי העם יחיד ובידיו ק"ק תונס ז"ל ודרכיו ויחידיו ופרכים ק"ק פורטוגזים י"ו וכל הקהלות
הקדושות אשר עשו חסד לאברהם והקהלות הקדושות הסמוכים וגדלים לנו רבני ויחידיו ק"ק
תלמסאן ז"ל וחכמי ויחידיו ק"ק מעאסבר ז"ל ויחידיו ק"ק מוסתגאנים ז"ל וק"ק מלייאנא
וק"ק אל מדיא וק"ק אל רייניקסל יסלם ס' הכרכה באקמיהם למען בלידא
ועל ראשיהם חכמי ורכי ויחידים ויחידים בניהם ע"ל

אבות

אב **רס** הכט מחשים וראה ופקוד בשן זאת שלח צור נאחל לקבץ נדחי ישראל ולראות באור כיון אפריו ולי אמי עבדך כן אחתך פקוד אותי זאת בני ביתי לטובה ולכרכה וראה את יביע הפי ואשר שמתי בפני ככפי לעבוד בימים ובנשרות לערי ישראל הקדושות והרחוקות להביא סערי קדמוניו המאורות המרלנו לאורה ואחרון מביזה ספ"ר **בגן** **אבות** זכותם וזכות תורתם יגיו בערי וכער כל בני ביתי גם עד זקנה ושיבה ופקדני כל בגדי מן התורה ודוח כיון חדש בקריבול עיני ואכילה כעלאות מתורתך ומנע מפניה מחלתך **אבות** ולא ימתן אבות כל במס וכו' זכרה להם אלמים ברית

פלאוס סמותס כמתא **תונם** :עא סנת אער נר **שם** אכירהם

סענדר אברהם טוב"אנה



הקדמת

המחבר הנשר הגדול מורינו ורבינו ההשביץ וצוקל

אמר שמעון בבהר צמח וצל

האלהים עשה את האדם ישר וצמח
והצמחו ומוכן לקבל המוסכמות וללמוד
החכמות בלא תלמוד כי אם היה צריך
לתלמוד וללמוד היה הולך שצמח

לכלית תכלית . ועכ"פ יגיע הרבה לתלמוד למדור מצמחו . וזה החיוב הוא אבל צריך לזה שני דברים הא' שתדלנותו לכסף
הסכמה ואם יתעצל כזה ישאר נחשל כהחיות נדמו וסכ' סייע להי להדריכו בדרך ישרה ולא ישתבש שכלו בחקירתו ולזה נדמו
ראו באמרו מה יעשה אדם ויתחכם ירבה בשיעור ויחפש בסמורה ואם הרבה ולא הועיל יבקש רחמים ממנו שהחכמה שלו כי
ס' יתן חכמה אר"כ בר חנינא משל לנזק כ"ו טעמה סעור' לכל עבריו ולא הוכיח השגב לו חמה שלפניו מאי קמ"ל דהא כלל הא
לא בני עב"ל וכוונתם כי החקיר' הכמות היא ואח"ך ילכו אליה חפץ להי וזו היא המדה יפה שחשבר חמה שלפניו לא הוכיחו כלל
אחרי שהכמה ותחור אחריה וזה ירבה חכמתו לחיובין ומרד' לירעי בינה וזהו כ"ב ח"ט וכלכל כל חכם לב נתתי חכמה' לא
ס' כני אדם שלפי קושי סכנתם לא יגיעו אל התכלית אלא כמות מרובה ויש אשר יגיעו אליו כמות מופת לפי טוב הכתם אם
לטוב מונס אם להכנת סבות ולפי זה בני אדם כזה הם לב' מדרגות בהשגתם א' מי שמתחיל חקירתו וקורס הניעו לשלמות
המחקר כזה אל התאות השמיות ונפסקס חקירתו ולא נלוו החסר האלהי וכשאר נצור ודק מן השלמות האחרון . סכ'
השלים חקירתו ואחר השתדלות גדולה בא' עד הגבול ולא הטרידו זהו התאות השמיות . סכ' מי שסיתם לו הסכס
יגרויות והשגת השם דבקה כי וכל עיון גדול נפתחו לו טערי הסכמה ויראה מראות אלהים והגיע כלל יגיעה כמות מופת
למה שהגיע סכ' כיגיעה גדולה וזמן מרובה אמנם דמיון הא' הוא ארס"ר כי נברא כולם ודמות שזה המדע והסכמה כי הים
יגיד כפיו של ה' והיה בחכמה המקומות והוא ג"ע שהוא באמצע העולם וכלל ספק היה מוכן להגיע אל השלמות האחרון וכבר
סמך זה העולם הוא עולם הסוים וההפסד עד שידע טבע . סכ' כלית מדברים וקרא להם שמות ואם ראו באמרו ארס"ר
חמוק העולם וע"ס שחמד למן היום אשר ברא אלהים ארס יל הארץ וכו' כיון שחמד הניח ידו עליו ומיעטו שחמד ותשת עליו
כפכה . ואמרו עוד מן הארץ עד לרקיע היה שחמד למן היום אשר ברא וכו' כיון שחמד וכו' וכשהק' חקק' על כ' מאמרי'
לו היתה התשובה אירי ואירי מדס א' היא . ואם באנו לפרס האמחד הזה כפסחו יתשח האומרו אשר הידעיה כי הדבר ידוע
כי הארץ כתיך הגלגל כמדכו כתיך העגולה כח"ס כמות שאין בו ספק וראו לא נעלם מהם כח"ס כמדבר רכס . וכן תמיד
מתנו טעם למה כשהחמס באמצע הרקיע אין הכל מסתכלים בה וכשהיא במורה או במערב הכל מסתכלים בה שאין זה
סיבת ריחוק וקורבה כי המרחק ביניהם שזה לא תשח דקאי להדיא ולא בני לה מירי וכשהיא במורה או במערב האירי
העולים מן הארץ הפסטיקים בין השמש ורואיתו . וזה זה הטעם נתנו חכמי התכונה למה נראים הכוכבים במורה ובמערב
יותר גדולים מאמצע הרקיע ואם המרחק שזה כי האירי הפסטיקים הם המראים הכוכבים יותר גדולים כמו הדברים
השקפים במים שסם נראים יותר גדולים וכיון שהארץ היא במדכו והשמים הם מקיפים א"כ השמים עד הארץ אינו בשיעור
מים מורה למערב שהוא חסוק העולם וע"ס הנו' כאן כי המדכו למקוף אינו לא חזי ומפחוק למקוף דרך המדכו הוא כל
הקטר וא"כ איך אמרו אירי ואירי מדס א' היא . אבל הכוונה כזה האמחד אינו לשער קומתו של ארס"ר שלא פלה על דעת
החמים לו' שהוא קומתו חסוק העולם וע"ס ולא מהארץ לשמים לא קומתו חכמתו ושיעורם שהגיע כל מה שיש בעולם היסודות
ממורה למערב ומן הארץ עד לשמים (דיקא נמי דקט מן הארץ עד לרקיע ולא קט איפכא מן הרקיע עד לארץ דיראו מן
הארץ התחיל להשיג חכמת טבע הדומס וכמותו וכו"ס שאינם מדברים והוסף לעלות בחכמתו והשגתו עד לרקיע עד ולא עד
הכלל . א"כ עד ופד בכלל טעם הרקיע והגלגלים הקבוצים בו וכוכבים ומזלות השיג בחכמתו . אך עולם הדומס
דסינו עולם המלאכים וכ"ס עולמות היותר עליונים מונו לא השיג בהם מאומה כי נפרסם לו השגם וסיר ונטרד וכ"ס שלא
השיג חכמת האלמות כי נבוכה משל נבוכה שומר ונבוכים עליונים נאס יעבץ) וכגיעו לשם קורס השיגו עולם הדומס פרס
וזהו כמותו להגות החסל כח"ס אל ארס"ר מוסך כפרלתו הים וכיון שגטה אל ההנאות נחמס ולא השיג יותר ונטרד נצ"ס
סנא' ארס כקיר ולא יעין וזה אירי ואירי מדס א' היא ולא אמרו חר שיעורא הוא כהננס ובנותם לומר מדס א' כוונס א' לתאר
חכמתו והשגתו כי כ' סמאמרים לענין א' נתכונו :

אמנם דמיון סכ' הוא אברהם אבינו ע"ה שהשתדל בחקירתו לפחד על מורדת המציאות בולו השיג מחכמת הטבע
והאלמות כל אשר בכה אנושי להשיג והוא ראשון שחבר ספרים כזה במציאות הש' ואחרתו וסדוס העולם וטען
שמות הרבה לחלוק על עובדי השמש ושאר הכוכבים כח"ס בספרי האומות וכתב מוס קנת סרמכ"ס אל כס' מורס הכוכבים
וגם ראו דמו זה באמרו ע"ד דאברהם אבינו ת' פרקי הוס וכשאר לו מזה ס' יצירה הוא עמוק סורס כו"ס אלמותו של סכ"ס
ואחרתו ואיך ברא העולם ככוכבי' מתחלפים מתרכבים מדס א' אבל הם מתאחדים נסכמים מדס א' כח"ס כס' הוא למי שחבין
אותו כראו וסגיע לזה התכלית אחר עזבו התאות השמיות וכח"ס ראו בפירוטם לנ"ס הנה לא ידעתי כי אשה יפת הדרס את
סער אותה טעה לא ידע כיפיה מרוב נביעות ופרסחו ממדיות השלמות ג' עין טובס דרוס נכוסס ונפס שגלס עכל זה להסתחן
הסתאות השמיות וע"ה הוא היה הראשו' שננטוה כחילה הק' ארס"ר שחמד ערלתו הרי נתפס שחסי הפוכים עכל כן סגיע וס
למס שלא הגיע שאחר אחר חקירה גדולה וזמן גדול כח"ס ככ"ר ובח' חיות כן ח"ס טעם סכס אברהם את בוראו . וסר"ס
כתב כן ח"ס סנה סכור אברהם את בוראו וסקס עליו הרי כדברים אחר כן ג' שנים הכור אברהם את בוראו וסחכו זה למען עק"ס
אשר 'שמע' אברהם בקולו עק"ס כהי קפ"ס והוא חיה קפ"ס וכן הוכירו כ"כ כב"ר פ' ויגש אלל אין קושי' לרב מזה אחר שנתגלה
מאמר אחר לראו כן ח' טעם תפס לו סרכ אותה שהוא קרוב אל השכל . אבל אפשר לתקן כיון כ' האמרי' כי כן ג' התחיל
לסכור ושלמה חקירתו כשהיה כן ח' כפי נסחת הרב אלסם אבל נוסחא חסוכס היתה מאין ינא לראו מהספד אלל סנסחא
סמרוית סיא כן ח' סנה וינא להם וס הספסר למי דעתם אל כי כנסת מות פלג כפלה הארץ ואז סיה א"כ בן ח"ס טעה כח"ס
כס' עולם כי הוא סיה תבוכי סמברל וכראותו התפלגות לשונס וכלכלס הפך כוונתם נתיימת לו אמונת ההשגה' והאסכור את
בוראו כסלימות וכשנכנס כנסה כו' סססכוס ססכיו ססנתיו ססיה סנת ח"ס התחיל לפרסם אמונתו וכנסת החישים נדע
לכל

הקרמת הרב המחבר וצוק"ל

לכל העולם כי היה קדוש ה' ויש לזה רמז כסגת היובל פי האדם מיום עמרו על דעתו יתחיל לחקור בסודות המציאות וכשיגיע לשנת החמשים יהיה קדוש לה' וכשהיה בן כ"ב שנה היה דורש פרטים וקבץ אנשים ללמדו אמרתי וכתבתי בו זאת הכפא אשר יצא מחקרו ואז היה העולם בן ארבעים שנה ועד' אחריו ב' ארבעים שנה ומאותה שנה התחילו ב' ארבעים שנה וכתבתי כי קבלתי אל שא"א קיים כל התורה כח"ס בקירושין וכפ' אח' הממונה ופשט הכתוב וורה בן וישמור משמרתו מוצתי חקירתיותיו וזה כלו בלא חלקה לא מעצמו . וכבר רמזו רז"ל בכ"ר פ' ויבש וכו' תילים כמזמור א' ב' כליות מוכעות חכמה היו לא"א ע"ה וסמכו זה למ"ס אברך את ה' אשר יעצני וכו' הכונה בזה החקירה הגדולה וזהו סוד הכליות והלווה לו הסוד האלהי להוציא הממשכה ולגדל' א המעשה וזו היא עצת ה' ועד' רמזו רז"ל באמרה בהבראם בזכות אברהם כי עזר ימיו היה העולם תהו והביע מתכלית חקירתו שצמד על דקדוקי רז"ל בתורה שבע"פ וז"ל בפ' אח' הממונה וכן בכ"ר פ' ויבש אפי' עירובי תכשילין קיים א"א ויש לזכור פי' נאות אעפ"י שאיני מרחיק פשט המאמר אבל להזכיר זאת המצוה יותר משאר מצוות התורה אני חושב שיתכווננו בזה למ"ס כי ידוע הוא כי הכופרים בימיו היו מכחישים מציאות הש"י ולא היו מכירים להיות לא לשמש ושאר הכופרים וא"א היה מלמדם כי לו הם כבדו את המעשה הראשונה שהכיר הוא בחקירתו ואינם לא בגרון ביד החושב כו' וז"ל רז"ל בנח"פ השאפי' מרגלית טובה היתה תלויה בזוארו של אברהם שג' חלה שהיה רואה אותה מיד מתרפא וכעשה שפטר נטלה ותלאה בגלגל חמה כוונתם לו שכל מי שהיה חולה באמונה היה מסתכל באותה מרגלית שהיתה תלויה בזוארו ר"ל רוממות אל כבודו ללמד ראוה ומופת על מציאות הש"י ומיד היה מקבל אותה ומתרפא מאמונתו הרעה וכשפטר א"א נשאר המרגלית שהיא הראיה בגלגל חמה כי חשם נלמד ראוה במציאות האל לפי שהוא מתנועע וכל מחשבתו יש לו מביע והוא הש"ת שכל כבודו עלול ממנו ויש וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וכוונתם לו' שאעפ"י שפטר ה"א ע"ה אמונתו נשארת קיימת לזרעו אחריו שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה וכו' וא"א קראוהו ז"ל בת' חגיגה אביהם של גרים כי הוא אעפ"י שהכיר את בוראו עדיין היה מטה לתת כח וממשלה לכוכבים . וז"ל רז"ל בפ' א"ל הממונה ובהשגות פ' אצטננות גדולה ה' תה' לו לאברהם אבינו ע"ה שכל מלכו מורח ומצרב היו משכימים לפתחו וכו' ואחריו עוד נסתכלתי באצטננות שלי וראיתי אברהם אינו מוליד וכו' וכח"ס בפ' בתרא דשבת יבש וכשנאמר לו צא מאצטננות שלך מאירעתיך דקאיר צדק במערב מהרנא ליה למורח או ידע כי הכח והממשלה אינו אלא לבורא ית' ואל זה רמזו באמרה אפי' עירובי תכשילין קיים א"א כי ידוע הוא כי זה העירוב נעשה מ"ס לשבת הסמוכה לו וסמכוה למ"ס וכו' את יום השבת . וארזל בפ' זה הפסוק וזכרו מאמר שכל להשתכח שאל לא יתעורר לעשות זה העירוב ואכל כל סעודה ביום ומשתכח סעודת שבת ואין ראוי להשכיח סעודת שבת החמורה מפני סעודת ז' והקלה מפני שקדמה לה . וכן אין ראוי לזרז ששבת המצויה מציאות הכנזאים בכוכבים ומלאכים שאין מציאותם לא מציאותיות ואם הם קוראים בהשגתו של אדם אין צורך שתפסק החקירה ליהם אבל צריך שיזכור המציאים ושהם עלולים ממנו כמו שצריך האדם לזכור את יום השבת ואין ראוי לשכחו מפני שקדמה לוט וכן י"ט הוא זכר לציאות מצרים ושבת זכר למעשה בראשית כי עשיית הנסים ביציאת מצרים יקיימו לו חיוט העולם ובכ"ר פ' תולדות אהרן עירובי חרות והוא מענין זה שהוא לעשות סייג שלא להוציא מרה"ל לר"ה כן א"א היה עושה בדרים שלא לזאת מרשות יחידו של עולם לרשות להי העמים לילוי וכו' וז"ל בפ' ע"ה שצ"ל של א"א ר' חלה פרקי היה וכו' מזה כס' העבודה המצרית כמ"ס הרמב"ם ז"ל כס' המורה יע"ס :

אמונה

דמיון הד' הוא מרע"ה ואכתי תורתו כי הביעו במעט וכן למה שהביע א"א כמ"ס שנה א"ס הפני הכנת טוב מונח של מרע"ה כמו שהעיד עליו הכתוב ותרא אותו כי טוב הוא וכסוף ימיו לא בהתה עיניו ולא כס' למה א"ס מפני הכנת סבות באכתי התורה שחצאו התורה שלמה בגלוי כל בעלם ומה שהביע בו אברהם מעצמו לזמן מרוכה למדו חשה בסיוע להי בזמן מועט ואחר כך מר"ה וכפ' אין בין המורדן' שערי בינה כבדאו בעול' וכלה נסמרו להשג' חזן מ"א שנאמר ותחסדו מעט מלאים וכאומרה נחסרו רמזו כי במעט זמן השיגם כמו גוי שמוסר דבר לחבירו וכן אחרו שנתנו לו תורה במתנה שנאמר ויתן ל' חשה כמ"ס בגדרים יבש וזהו הסיוע להאי אשר נטה לו והשיג מה שהשג' א"א כמ"ס שנה בהכנסו לשנת מ"ט וכלו הבין שער בינה א' בכל שנה ומשה נחסרו לו כח' לזה נקרא כאמון בית כמי שנכנס בבית חבירו ומוטל משה חפציו כדרכו ונתנם לו ה' במתנה ואכתי התורה המקובלים ממנו וכו' להשיג זה בלא יגיעת מחקר כי הקבלה ממנו השלימה מה שחסרה החקירה ונשלמו דעותיהם והביעו לתכלית ההשגה במה שהשיבו מהתורה שקבלו ממנו ויש רמז לזה כי בפ' א' של שמע ישראל וברך שם וכו' יש מ"ט אותיות וב' פסוקים אלו אמרם משה ויעקב בני יעקב עלה בסולם החכמה והשיג הש"ת הנכח עליו ובהשגה זו היתה דמות דיוקנו חקוקה תחת כסא הכבוד בעלותו כסא מדרגה אחר מדרגה ומשה ג' א' השיג זה כמו שגברו סולם בניהורא סיל' ואמר לישראל זה והמכוון בוונה שלימה במה שהשיגו הם מסרו לנו ב' פסוקים אלו הרי נחסרו לו מ"ט שערי בינה עד שהביע לשער היחוד הנמור ועד' נהנה תורה ליום חמשים ליציאת מצרים לרמזו כי בתורה ישיבו ישראל לנ' שערי בינה ולפי זה נקרא מרע"ה א"ב בחכמה ולפי השגתו א"ב בתורה ולפי השגת הלומדים ממנו א"ב בכבואה כי דלתה עינו מה שלא דלתה עין כביא עד שהשיג לשנות הפוכים מה שלא השיג לעולם א"א ע"ה לפי שהיה חשה מכה"ב עם רב שגדלו כן כופרי התורה והאלהות והוצרך לעשות מעשים יבנים כלבם האמונה האמתית מה שלא הוצרך א"א כי מעצמו הכיר את בוראו :

וכן

היה א"ב בתורה מהה שקבל מסיני א"ב בחכמה מהה שגלגל בעצמו כמ"ס קבעת עתים לתורה בלפנת בחכמה או א"ב בתורה שצ"י נתנה א"ב בחכמה להנהיג את ישראל בעצם הונת א"ב בכבואה שלא קם כמוהו וכן הוזהרו שלשתן בפסוק אחד כי לא תאבד תורה מכהן ועצם מחסר ודבר מביא . העולה מדרבינו זה הוא שאכתי תורת האמת ישיבו מה שהשיבו אכתי המחקר ואינם צריכים לדרוך אותם דרכים כי הקבלה תספיק בזה . ולפי שהשגת רצה לזכות את ישראל נתן להם תורה שלמה שישיבו הכל ממנה דעות אמתיות כפי"ה אפי' הטף ולו נשאר הדבר א החקירה היו רוב העולם מתים חסרי השלמות א"ב מפני קוצר חייהם ועומק ההשגה ורובו ההגות עד שהיה בני אדם כספק אם יש בעולם אלוה או לאו וכשתכנה התורה השלמה כתבולה אלהית ית' בשלימות וכבר ז"ר זה הבאין ר' סעדיה ז"ל כס' האמונות בתחלתו והשלים לפרשו הרמב"ם ז"ל כמ"ס א"תם המורה והנה יש בפירושו בספר החוש והמוח מחסר ואמר בו שאל יאמר אדם שיש בעולם מין מכני אדם ישיבו מחכמות מכלי למד זה המין אם הוא נמצא הם אכתי בשיתוף השם והם יותר ראויים שיקראו מלאכים או איך שירצה :

אמונה

כן סירא אחר כי יש אדם זך בטבע מאד ידע כל דבר מעצמו ויהיה לו הדבקות בהתחלות השכליות עם שיש כפי אדם שלא יצטרכו בהדבקם בשכל המועל להרגל ולמוד אלא כאלו הם יודעים כל דבר מעצמם וראוי שיקראו זה הענין

הפנין שכל קדוש ויש חפני אדם שיש בו שכלם מוכן בחקין להדפח בשכל הפועל עד שלא יתשרך להתיגע לא יתמקם
התעוררות הנבואה וזה נקרא ר"ק ולא יגיע לו המעלה האחרונה לא הנביא עכ"ל והנה זה האיש צופות שכלו פי' כל מה
שביארתו . והא' הנקרא שכל קדוש הוא א"ל ע"ה והאחרון הוא מרע"ה ואיננו מוסיפים על דבריו כי המקובלים מחזו
הדעות האמתיות שאינם צריכים להתיגע לא יספיקם ההתעוררות המקובל מהנבואה . ובעל ספר הסוד כתב כי
בה המדבר נעלה בקצת בני אדם בהדבקו בשכל הכללי כמה שירוממוהו פשתתם בו הקטע ועיון . ויתלך מעליו הסוד
בלימוד ויקרא כמו זה קדושה ויקרא רוח הקדש עכ"ל . והרלב"ג כתב בחולק על זה כי א"ל שביעו המושכלות נציות לכבואם
בנבואה מוולתם שיעתקו ליהם המושכלות הראשונות לפי שאם הם הצנין כן היתה ידועת הנבואים כאלו העניינים לטעם
המדברת החכמים אבל לא היתה להם המושכלות נציות ידועת כ"ל מחשבה והאריך בה ליעצא ואין דבריו במקום הזה ראויים
לכבוא בו ולפי דבריו כל מה שישב הנביא אפשר שהגהו לחכמים בחקירתם ומה שא"ל לנשינו דרך חקירה אינו מדויק כי אם
מחשבה וא"כ תפול תועלת התורה בכללה כמה שלא ישיגוהו העיון . והחכם יכוין כי היתה דברים עיוניים השגוים כחלום
בוולת הקדמותיהם כתבו מהם חכמי הרמב"ם הרב . ומה שטען בן רשד לספר הסוד והמוחש שאם בן היתה ההורעה זו
לכטלה אחר אשר בטבע האדם להשיגה ולפענא אחרת טען שא"כ היה הדבר בעינו נמצא מחשבות מתחלפות והל"ל כנ"ל נשען
עליו בטענות לו ואינם דברים של עיקר כי ההורעה זאת היא מהשגחה האלוהית להשלים האדם כמה שתקצר ידו להשיב
בהקדמות עיוניות ולהשלים מה שביע מאלו ההקדמות עיוניות באופן יותר גלם . וכן רשד עצמו כתב בספר התפלה
המיוע לאבי חמד שאמר בן וכמו שאני עתיד לחזור זה על מהו בתחלת ספרו זה בע"ה . וגם אביא שם דברי אבי חמד בזה
הענין שכתבם בס' מאוני העיונים ואלו ידע ר' לוי ז"ל כי הידיעה העיונית אינה דרך ידועת החקריות לא יאמר בזה וכמו שאין
היה בלתי חרבר יורע איך ישיגו ההדבר המושכלות הראשונות והמושכלות השניות והראשונות כן המדבר שלא הניע למדרגת
נביא אינו יכול לידע איך ישיגו הנבואים המושכלות שניות בוולת סכומיהם כי כמו שהובל המדבר המושכלותיו חרבר הובל הנביא
מאנשי החקיר ולא יוכלו להשיב בהשגתו איך הגיעה אליו כי אין להם התחלות בזה ולא נתינה השגה זו אלא למגיע ליה וכתב
אזני חמד כי לא ידע מדרגת הנבואה לא המביא ליה וכמו שלא ידע הילר ענין הנער והנער הלומדי ולא הלומדי ענין הטכני
הפלוסוף בן לא ידע החכם מה שגמרה לכביא והא' יתברך לקרובים לו מיתקן רחמיו ומקדו ע"כ דבריו . ואעפ"י שהוא
מחכמי האומות הקבלו הנה הרל"ב האומדן על בן רשד ויהי"מ כס' ז"ל כפ' ל"ח וכפ' מ"ה מח"כ מהמורה כתב כי הכח
הרמיוני נשלים כח הדברי צד שידע ענייני המציאות כלל הקדמות עיוניות וידענו כי תכלית החכמות להשיג מציאות השית
ושידבק בו תמיד ושלא תפדר מחשבתו ממנו וגם זה הוא תכלית התורה שנאמר וידעת את ה' אלהיך וכתוב ובו תדבק וצ"ה היו
חכמי התלמוד עוסקים בתורה ובמדות בכל רגע כמ"ס הוא ז"ל וידוע כי השגת מהותו ויתברך בעצמות וכל מה שאפשר להשיב
ממנו הוא שהוא חזיו וכבר היו רבים מהחוקרים אומר שאם נזכר במופת חרש העולם הוא מופת על המציאות כי אין המחורש
מחדש את עצמו כי קודם חרשו היה נצוד וזה צדד לא יפצל דבר ולא יחדש עצמו אבל יש לו מחדש והוא השית

אבר לקווי זאת השאלה לקיים אותה במופת הוצרכו להקדמות אחרות לקיום המציאות ובזה כלו ימיהם חכמי החוקרים
ואם אנשי התורה כתבאר להם היות העולם מחורש א"כ באותה ראייה שראו ברבע קטון השיבו מציאות מחדש . ואם
הם ראו קריעת ים לא יווסם כלל לטבע לא לבורא הטבע א"כ הרי נתקיים להם החורש ומחדש בטבע א' מה שהשיבו החוקרים
בגיבוע גדולה שאין מופת ענין אחר לא שידע האדם ענין החוקר צילו וידעו שא"ל להכחישה והחוש למציאה מהמופת וע"כ
אמרה התורה אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם אתה הראת לדעת וכו' המסות
הגדולות אשר ראו עיניך . ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך כי עיניכם הראוהו . ולהתפרסם ענין זה באנשי
התורה דור אחר דור כד שאין מספק בו שאין א' מאנשי התורה מסופק שלא היה בן הרי ירצמו שהשיבו מציאות השית כלל
חקירה כי הידיעה זאת ישתמש בה אנשי החקיר במופתיהם ויקראו הללם וקצתם יקראו הקצ מופת ועושים לזה רמזין כי
אין ספק לנו כי הידיעה זאת כמו שאין ספק בלבנו שלא היה אבן קרט וגל'מים בצולם ואש בעולם מדינה ששה דמסין וכמו שאין
ספק בעולם שאנו בגלות מפני חרבן בהמ"ק והוא אכלם זה באמת כלו ראשו בעיניהם והנפש תשקוט כידיעה זו ולא יסלק
אותה הידיעה שום חולק ולזה רמזו רזל באמנם ראתה שפחה על הים מה שלא ראם יסוקא בן כווי הכסן עד שאמרו זה לי
ואמרו ומקומות הנסים מפורסמים היום בכל העולם דור אחר דור וזהו הם לאורארו כחש לזנו וזמני הנסים מפורסמים לכל
העולם בזמני מועדינו וזכר לניאות מצרים ואין זו קבלה מאיש א' מיוחד שיקרא הסקא הנבועה מהקדמותיו הלזין אבל קבלה
מוסכמת' הכל העולם לרוח פרוסמו והצללות לחוש כוחן צעיתו והוא במדרגת הדברים הנראים בחוש והקטע הנבועה מהקדמותיו
הוא הקטע מופתיו בלי ספק וא"כ אנשי התורה כמו שקבלו התורה השיבו מציאות השית השגה מוחשת והפלוסופים סומכים
בהרכבה מחקריהם על הקדמות כלו השיבו הם במוחשם כמוראס"טו כענין הכח' ובטלמים כעניני התכונה וענייני
המפלאות לשרא צ"ד זו ידיעה אמיתית ואין שזשיבו מציאות השית בתורה מחד הנפלאות א"כ ככל עת שם עוסקים בחכמות
ע"ד קבלת העבודה הרי הם דבקם צמו א"כ בקלים השיבו ה' וידעו אותו ובקיים המצות דבקם בן ואשריהם וזהו תכלית כל
החכמות העיוניות כמ"ס הם בספריהם המפורסמים :

ואחר שהקדמותיו זה והיה רצוני כי התורה תשפיקא החקירה ראיתי לחבר פ'קים בענייני האומות אשר בהם יספיק
האדם לחיו ע"ה"ג ולפרש בכל פ' ופ' עקר מעיקרי תורתנו צ"כ הקבלה האמתית ולבאר כי מה שצלה בידנו מן
התורה הוא מה שצלה ביד עלומי האומות כהגון אחר היבוע והטורח וסדרתי הפרקים ההם על משנת כל יא"ל יש להם
חלק לפע"כ וכן הנה"כס ז"ל כתב על איתם עקסם ח' פרקים ולפי שגהנו להתחיל במהה זו כשקוראים בס' ה' אבות צעיתי
לפרקים לו פ' ח' אבות כי דבריו הם ת"א זו הם כולם לעלות לשלמות האחרון כמ"ס שם בצ"ה ואולי יחזרני שומע כי אני
מכנים בתוך דברי קדושה דברי האומות ואין צלי אש זה בזה כי אין ראוי לחכם למנוע דברי האמת מפי אומנם יהיה מי שיזהר
ובכר אמרו קבל האמת ממי שאמרו ואין אנו סומכים על האיש ההוא אלא על האמת שצלבנו ממנו וכתבד לבי שגן הוא והנה
במשה הו' ברו דברי אלשיצ אחר ור"מ לעד ממנו וצ"ה שגבו הט אוכך ושצד דברי חכמים ולכך תצית לדעתם לא נאמר
אלא לדעתי והנה המורה ז"ל לפי שהיה דרך אלו הדרכים פתח ספרו מורה הנבוכים בזה הפסוק וכן כפתיחתו לפי' אבות
הקדמים ח' פרקים יש בהם דברים לקוחים ממציאות ספרי האומות והתנכל בזה הצתכלות הולת ובתלמוד פ' הורוש בשאמר יוסקן
אל תקניטני בלשון יחיד אני קורא אותם כלומר ודבריו כפלים שהשיב לו ר"ל אל תגדה אותה אלא בלשון בן ט"ה ה' א' צענא
קאמר

הקדמת הרב המחבר וצוקל

קאמער כוונתו לומר ויהי האומר שזה"ל שיהי כוונתו שיש בו טכאל"ל כיון שדבריו דבריו שיש ראו לקבלם והלא מרע"ס כתב פ' כלעם וס' איוב וסס מכילאו או"ה וקבל עצת יתרו וכתבם כתורה ודמאל וחכיריו למדו חכמת כשרים. וכענין מול קבוצ וגלגל חור חורו חכמי ישראל לחכמי או"ה ור"ב נשיא ישראל היה אומר לחכיריו נלך ונקבל פני פלוסוף חכיריו כמו שהולכו בדרך כשרי דרך ארץ. וכבר אמרו הרואה חכמי האומות אומר בדרך שנתן מחכמתו לכו"ל ולא בלמדו זה על חכמי הדתות שאין זו חכמת השית אלא על חכמי המחקר האמתי ומה שאסרו לקרות הספרים החיצונים וללמוד חכמת יוניות ואמרו מנעו כניכס סן הסנין אינו על חכמת הפלוסופים כמו שאנו עתידים לפ' זה בפ"ב חת' אבות כע"ה ואחר התבוננותי ואת אשלים כוונתי ס' ובמור בערי וקראתי שם זה הספר **מגן אבות** לפי שהחלתי לחונת אבות וסופי פ' ג' אבות. וקודם שאתחיל בחם שכוונתי לבלאו לקר' הקדמה

באשר השיב שכלם ובקצתם השיבו האמת ובקצתם נסו מחלפת כמחקרם ובקצתם נחלכל שכלם ולא השיבו מהם רק שפוקת וראוי לכל בעל תורה שלא יקבל הסדר האמת ולא יטעה במחקרם כמה שנסו מהאמת לחלוק בו על התורה ויחשוב כי הם עמדו על האמת ח"ו כי גם הם לא נסו בזה מהאמת כי אם אנוסים במחקרם לא נתכוונו בזה לחלוק על האמת וקדם להם זה לפי שלא בא להם מרע וכוונתו כמו שכל לאנשי התורה וכבר אמר סקרא"ט כמו שזכר אלפכאכו"ס בס' המופת ון רש"ד בס' החוש והמוחש וכן נמצא בס' כוור אחר העם בחכמתם ואת האלמית אינו חכמים אך אינו אומר שאינו יודע אלא אינו חכם בחכמה אנושית ואר"ס טו היה חזון לשמוע את כל דברי התורה דרך קבלה ולסדר הכלים לתת טעם לאזהרותיה ומוצאותיה ולנעור כמו שחללו לבו להקשות עליה ואמר אפ"ל טון אמתו כללים חלשים דברי התורות אבל נכון מעט ונסכל סרבה וכן אחר שנסכם על ח' מהמתעסקים בחכמה האלהית חכמי ישראל וראש מהמו בתחלת עניינודבר גדול וכשנסכם עמו בעומק אלהותו והתאמתו בשכל הפועל ראה דבר שהכיל אותו וסירה הרליטו שיוון מקצת מה שדבר יודע כי זה להעלה ממדרגת בני האדם. ואמרו בואלם סמית דבר פ' ל' כי כשתבניו דוד"ל א"ל הקוסר למה תבניו לזכותה שפלה א"ל הקשון שסס יודע יותר מהגדול שבאומות כי הוא יודע מה בכבר ביום א' וכוונתו כ' וכו' והיה בזה ארס"ו. ואמר אבי חמד כי מה שקצרו השכלים האנושיים להשיגו מחוייב בוא שנסוב בו אל התורות. ורחב עץ המאמר בן רשד שזה אמת. וכיאר שהידיעה המנעת מפני הנכבאם האדם בזה מוטלת לידיעת השכל כי כל אשר לקח מהנו השכל הקנינו האל לאדם מפני הנכבאם. וכיאר עוד כי לאות השכל הוא על ב' פנים אם לאות המוחלט שאינו נמצא בשכל השכל להשיגו כמה שהוא שכל ולכ"ס מנעד ח"ס האנושים שכלם גבול יעמדו אליו לא יעברוהו ואם לאות כפי טבע ההשיגים אם מפני שיש הידיעה אם לענין קרה מחוץ ולהעדר לבוד וידיעת הנכבאם חכמתו להל אלה החלקים וכ"א רזל כי יש לשכל האנושי גבול ככ"ר פ' יהי מאורות אחר על מחלק המאורות שהוא קשה במאד מאד וח"א לבריה לעמיד עליו. וכן אבי חמד בס' האוני ההייוכי אחר כסגולת הנפש הפלוס' כי ההקשים המדעיים הם תכסוסים שמו אותם בעלי הכריאה השלמה סדור והיטרה לבעלי הכריאה החסרה וכשתכן לאדם שיהיה לו המדע כשר מולדו לא יצטרך לאותם הקשים וימצא העניינים השכליים כאלו הם מצויים כנפשו וכמו שאנחנו נמצא בכריאת האנושית כריה חסרה בתכלית החסרון קרובה לכריאת ההמות כן בלא הפך יש בהם כריאה בתכלית השלמות קרובה לבריא' המלאכים וזאת הכריה לא תצטרך אל היטרת ההקשים השכליים רמו שלא יצטרכו המלאכים אבל יספיק להם כמעט רמו והערה מופסם ויהיה ששית המשלים ואת הכריאה כרי שיהיה הפועל באמצעותה עכ"ל. ואם חכמי או"ה הראשונים ואחרונים הכניעו הקורות אל ההנחה התורנית כ"ס ערת ישראל שהם חייבים להאמין אמונה שלימה מה שחננס השית בתורתו הקדושה האמתית וע"כ סמך שרם כ"ס זל בהכרע המדע על הקדמות מפני הנחת התורה כיון שהקודם נתחבטו בזה והעלו כידם חרם הנשכר. ואמר שחקדתי זה שמתו מנמת פני להשלים מה שכוונתי להתחילו בעדות שדי ואשא משלי ואומר:

(שי' פסוקי חת' תמועות כדלת וכן בסופר)

על ישראל ראל הרבות. אם בגופית אם ברבבית. חרב תורה היא גאותם.

עורם מיעור מגן אבות:

שנינו כמשנתנו כל ישראל יש להם חלק לעצ"כ שנאמר ועמד כולם צדיקים לעולם וירשו ארץ. ואינו שאין להם חלק לעצ"כ האומר אין תחיית המתים מן התורה והאומר אין חידוש מן השמים ואפיקורוס' עכ"ל המשנה ואינו מתחיל פה לפרש ולפרש חס' אבות כאשר יעדינו בע"ס. והלקחי ס' זה לר' חלקים. החלק הא' קראתי **חלק אלוה** למעורר דעת אפיקורוסים והלקחי אותו לה' פרקים. הא' במציאות השית. הכ' באחריות. הג' בהדקת הנשמות. הד' בשהוא קדמון ונרפתי בזה שראוי לעברו זה עקרים אלו נכללים באפיקורוס ססנו כמשנה לפי דעתו כי הכופר באלו הוא אפיקורוס וכן"ס זה בס' איזה משפט. הס' בתארים: חלק הכ' באומדס אין תורה מן השמים וקראתי **חלק שוסינו** והלקחי לר' פרקים. הא' בנכבאם. סכ' בנכבאם מרע"ס. הג' כתורה מן השמים. הד' בנכבאם: החלק הג' באומר אין תחיית המתים מן התורה וקראתי **חלק יעקב** כי יעקב אבינו לא חת. והלקחי לר' פרקים. הא' כידועת השית. הכ' כהשגחה וגמול. וצונס. הג' בימות החשיה. הד' בתחיית המתים וסיו לרסג' עיקרים שנתנו בסס הראשונים סו' והאדרה לא תס"ס חו"רס מן השמים. טכ"ר וצונס. גציאות האל. יסודות התורה כי יסוד האמונה הוא להאמין בל יתברך ומציאותו ואחריותו וקדמותו. ובהדקת הנשמות חממו ושלאוי לעברו זה נכלל באפיקורוס כאלל ואחר זה להאמין בנכבאם הנכבאם ונכבאם מהם וכתורה ונכחייתה וזה נכלל כתורה מן השמים. ואחר זה להאמין בגמול ועונס וענפיו הנמשכים חממו וזה נכלל בתחיית המתים. והחלק הד' פ' חס' אבות וקראתי **חלק ה' עמו** סס סססדרין והתנאים הנזכרים בו. ולפי שנסגנו להחיל כל ישראל יש להם חלק לעצ"כ ויש **חלק ה' עמו** סס סססדרין וזה חלק הוא בקניית מדות והם סלס לפלות ל יסודות האמונה: ואתחיל עתה בחלק הא' שבו נכלל דעת האפיקורוסים ואפילו שהוא האומר בהשגחה אינו סדור התורה תפסתי שהתחילם י הכרבות באמונת השית ואחז אפרס תורה מן השמים ואכניס תחיית המתים לבסוף כי הוא סוף השכר:

חלק ראשון והוא נקרא חלק אלוה ממעל

פרק א

[illegible]

ועוד

ועוד נדבר מזה בח"ב כ"כ הנכבאש בע"ה זאת היא אמונת ישראל במציאות האל ולא עשם כן לכל בני ונפלו שאר האומות בזה ב"ב רעות כת א' האמינו שהעולם קדמון ואין לו פועל . וראש זאת האמונה הדעה הוא אפיקורוס המבי' הא' כי העולם נפל במקרה והוא הא' בחלקי' שאין סויה אלא בהתחבר תלקים נפרדים כמו שהביחו המדבר' והוא האמין כי הם קדמ' מתערכים במקרה והחוקן אחריו זאת האמונה כת א' קרויה אל הדרים ואלו הם הנקראים אפיקורוסים ואפס' שאלו האמונות ששם למכות' ח' תלשון הפקר . הכת סכ' האמינו מה שהאמינו ישראל כי העולם ממדש וכיון שהאמינו זה כתבנו להם שיש אלוה ממדשו כי המדוש לא ימצא אל עצמו ונמצד אל פועל ועשו . הקשים כן העולם הוא פועל וכל פועל א"ל לו מכליפועל והוליד מזה שהעולם נמצא במציאותו . וזו כת מחכמי וספאל וקראום מדברים והם ב' כתות אלמת' פולא ואלטפולא שנים באמונתם וחולקים בדבריהם ונפלו בכלבול גדול לאמת הדוש העולם כד' שית' אמת להם מציאות האל ממדשו כי הקדמו בזה הקדמות קיימן בזה דברים ורחיקים האמת והשכל והעיון כמו הדקות והחלק בקיום העצם הסבד' ואין האוי לקיים מציאות האל' בדברים

מגן אבות ח"א

בדרכים עיונים שאינן אותן בדרכים יורה אותם בעל הריב הכופר בחרו ש העולם וכפארא קצתם דוחק אלן הדרכים בורג שלאו
 שתקובל המצוות האלו מהתורה וזו הכת היא כת א' השנים וכן הכופרים אין להם כזה יותר כי הם מהחוקים בפשטי התורה ונטייתם
 בזה היות היא נטייה אחרת לא בהכחשת האלו ולא התעסקון בנתינת מופת על זה . סבת הד' הם הפלסוף והם האמינו כי
 העולם קדמון לא בחדש אבל עכ"ל האמינו במציאות האלו בדרכים מופתיים אלן הם דעות האומות בזה ואעפ"י שלאמונתו אין
 אנו צריכים לראות ומופתים וזאת מה שנתבאר לנו מענין יציאת מצרים וחדוש העולם מן התורה אחסם כרי להשיב לאפיקורוס
 הנך חמ"בם א' בדברי הפלסוף לאמת המציאות האלו ובזה הקשות כך העולם לא ימלט מהיותו מחדש או קדמון ואם הוא מחדש
 יש לו מחדש וזה מושכל אחרון קרוב למושכל ראשון . ואם הוא קדמון כמו שטוען בעל הריב יש סבב למציאות והוא האלו כמו
 שיתבאר במופת אפילו לדעתם כמו שאזכירם אח"כ וכן הוא דעת פלוסופי ישמעאל בכו"ז וכן סינא וכן רש"ד וזולתם ואע"פ
 שלפי אמונתנו אין אנו צריכים לאותם ראיות אבל לפי שכל בהם ספק בזה שהוא מפורסם אצלנו מענין החדש הוצרכנו לחזק
 מציאות האלו עפ"י אמונתם כמו שכתב' ארסטוטלס מקיים דרכים בלויים ויודעי' מפני אנשים טעו בהם בקיימו התבונה בבור
 שסורחקה וע"י זון חלל שני שקור ללמוד תורה ודע מה שתיכיל לאפיקורוס :

אבל אני תמה מסרמ"בם א' למה הוצרך להוסיף לבעל הריב בקרימת העולם כדי שתקיים מציאות האלו בהכרח לא
 דעות יחד החדש והקדמות כי מחמיני הקדמות לא כמו הקדמה זאת לבאר מהנה במופת מציאות האלו ולא הוצרכו
 אליה אלא לבאר מהנה שאינו גשם לפי שאם הגלגל הוא קדמון א"ל להיות חנינו גשם כי כל גשם יש לו תכלית ואינו חנינו לכלית
 תכלית . ולבאר שאינו גשם אין לנו בזה מופת מחדש העולם ויש מופתים אחרים א"כ תתבאר בכל חלקי הסודת אם העולם
 מחדש או קדמון הכל הוא שום אין חיוב בזה מצד הקדמות או מצד החדש והרחקת הנשמות לא תתבאר מהנה אמונת החדש
 ואם לבאר אותה אנו צריכים להקדמת אמונת הקדמות א"כ אין העולם מחדש ואם הוא מחדש אפשר שיניע הגלגל כח בעל
 תכלית אחר שאינו קדמון ואפשר הוא שיהיה הש"ת בעל גשם ע"כ אני תמה מסרמ"בם א' שזהו צורך לזה והראוי לנו לבאר מציאות
 האלו והרחקת הנשמות מבלי השגחה לעולם היה מחדש או קדמון כי גם בהנחותינו העולם קדמון לא יתחייב חיוב אחתי שהאל
 הוא בלתי בעל גשם כח"ש בפ"ג מזה החלק ולהניח הקדמה סת' הורה לא יתבאר מהנה ביאור אחתי עיקר מעיקרי התורה
 אינו ראוי ולא הבין וקורס שאתחיל לבאר מציאות האלו ע"ד מופת אבאר מהו המכוון בזה :

ואע"י ואומר כי המכוון באלה זאת הוא קיום נמצא הוא מחייב המציאות לעצמות א"ל שיהיה מציאותו מולתו אבל כל
 נמצא רוח מושפע מציאותו באמצעי או בלא אמצעי ואין מציאותו מולתו אבל כל נמצא הוא לו ע"ד שיהיה תכלית
 המוחלטת למציאות כלם והוא המשלים לזולתו החביב כל נמצא אל תכליתו וימשיך מזה שיהיה כל נמצא משתוקק אליו בטבע
 אחר שהוא העלם למציאות והנותן לו מהראשונים למדתיו ואם יש בו נטייה מהאמת אין עליו ולא על אותם שלמדתי מהם אשמה
 כח"ש בן רשד מוטל מהפלסוף אם היה ברעיות שביאה כי כוונתם היתה ידועת האמת ולולי היתה להם זאת הכוונה היה זה
 מספיק בשבחה עד שלא יאמר אחד מהאנשים ביריעת האלהות מאמר ראוי להשען עליו ולא יגדלו א' מהשגיאה אלא חיי שהענין
 האל בענין האלה חזק מכל מה שיש באלהים עכ"ל . ואקדים ה' הקדמות :

הא' כל נמצא אם שתהיה מציאותו מחייבה לו מעצמו לא תכלית מולתו ויקרא זה מחייב המציאות במוחלט אם שתהיה
 מציאותו נמצאת לו מולתו ויקרא זה האפשר המציאות וזה כי אחר שהמציאות באה לו מולתו אם צריכו הסתלק עלת
 מציאותו לא יתחייב לו המציאות והיה א"כ מצד עצמו אפשר המציאות לפי שלא תתחייב לו המציאות אלא בתבוא מציאות עלת
 ויתבאר מזה שהמחייב המציאות אינו עלול שאם היה עלול לא היה מחייב המציאות כי העלול חצר מה שהוא עלול כאלל מציאותו
 מהמציאות עלתו ואשר אינו עלול מצד שהוא כן הוא מחייב המציאות כי המתואר בנמצא לא לעלה הוא מחייב המציאות ויתחייב
 מזה כי חיי שאינו מחייב המציאות הוא אפשרי המציאות מצד מה שהוא עלול :

הב' העלול אינו עלה למציאות מופתו . שאם היה עלה למציאות עצמו היה עלול כאל' וזה שקר כי העלול והעלול
 מצטרפות והמצטרפות הם מתנגדים והמתנגדים לא יתקבצו בפוא"א כעת א' מצד א' :

הג' העלול אינו עלה למציאות עלתו מופתו . שאם היה עלה למציאות עלתו היה כל א' עלה ועלול כאל' ויתחייב שיתקבצו
 המתנגדים בפוא"א כעת א' מצד א' וזה שקר כפ"ט וצוד שאם היה הוא עלה לעלתו ועלתו עלה למציאותו היה
 הוא בעצמו עלה למציאות וכבר התבאר שהנמצא העלול אינו עלה למציאות עצמו הנה התבאר שהסבות בעלות ועלולים שקר
 וזה שיהיה א' עלה לב' וב' עלה לב' ראשון כי יהיה א' עלה לב' ועלול ממנו וזה שקר כח"ש :

הד' כל כלל מקובץ מעלולים הנה עלת כל אותו כלל מצד מה שהוא אותו כלל עלה לכל א' מהאחרים שבו מופתו דאל"כ
 סבה יהיה מציאות קצת מאותם אחרים בלתי מחייב במציאות העלם וא"כ הנה הכלל בעיניו סמוכה כראשונה בלתי
 מחייב מציאותו במציאות העלם והעלם א"כ אינה עלה א הכלל וכבר הנחנו עלה לו א"כ עלת הכלל היא עלה לכ"א מהאחרים
 שבו :

הה' השתלשלות בעלות ועלולים לכלית תכלית עד שלא ימצא השתלשלות עלה בלתי עלולה שקר מופתו לפי שכלל לו
 העלות ועלולים ג"כ הם עלולים לפי שאם היו בלתי עלולים היו מחייבי המציאות וזה שקר לפי שזה הכלל מצד מה
 שהוא זה הכלל אחסם יניע לו המציאות במציאותו כ"א מהאחרים שבו מולתו וא"כ המציאות הגיע לו במציאותו מולתו ואין כן מחייב
 המציאות וא"כ זה הכלל עלול ובלתי עלול או עלול או בלתי עלול ואם הוא בלתי עלול הנה הגיע הכלל לעלה בלתי עלולה ונפסק
 השתלשלות והוא המבוקש ואם הוא עלולה היה נכנסת בכלל העלות והעלולים אחסם עלת הכלל וחייב שיהיה לכ"א מהאחרים
 שבו כח"ש ויתחייב מזה שיהיה עלת הכלל עלה לעצמה וזה שקר . הנה התבאר כי העלות והעלולים לא ישתלשלו לכלית
 תכלית :

ואחר שהוכח זה נבאר שיש נמצא מחייב המציאות לעצמו מופתו שאם לא היה כן הנה יהיה כל נמצא אפשרי המציאות
 והיה כל נמצא א"כ עלול כפי מה שהתבאר ועלתו לפי מה שיהיה נמצאת היא עלולה ג"כ וכן עלת העלם ג"כ
 ויתחייב מזה או הסבוב או השתלשלות לכלית תכלית ושניהם שקר כח"ש ממה שהוכח תחלה שכל נמצא אפשרי המציאות שקר
 וא"כ קצת המציאות אינו אפשרי המציאות אבל מחייב המציאות והוא האלו והוא המבוקש וכשיתבאר מציאות שכל כדלל נותן
 הצורות יתבאר מציאות העלם הא' ויתבאר זה בפ"ב מח"ב בע"ה . ואחר שנתבאר במופת מציאות נמצא מחייב המציאות
 שהוא עלה אין עלה לו נבאר כי כל נמצא מולתו מציאותו באצלת מזה המחייב המציאות מופתו כל נמצא מולתו מחייב המציאות
 הוא

הוא אפסרי המציאות וכל אפסרי המציאות הוא עלול וכל עלול הוא בכנסת תחת הסתלסלו וכל מה שחל מפני תחת הסתלסלו המציאות נאכלת מתכלית הסתלסלות א"כ כל מה שהוא זולת מחוייב המציאות המציאות נאכלת מתכלית הסתלסלות ותכלית הסתלסלות בלתי עלול ומה שאינו עלול הוא מחוייב המציאות והעלול הוא נאכל ממחוייב המציאות והוא המקום :

הדרך האחרת ואקדים בו הקדמות :

הא' תמונת הנבלל היא סבת כל היות והפסד מופתו כל היות והפסד יקדים לו השתנות והשתנה יקדם לו קריבה מהשתנה ל השתנה כי המשתנה אם ישתנה בטבע או בהכרח והמשתנה בטבע כמו המים המתחממים או המתקררים א"ל מכלתי תמונה בהקדש המחמם או בהתרחקו וכמו השתנות הכוסר מהמנויות ל המתקיות וזה לא יתכן לא בתמונה בהכרח ההכרחי המקבץ השמיים מתחלפים המקומות הטבעיים ואשר ישתנה בהכרח א"ל מכלתי תמונה בהתקרב המכריח ל המתנועע ולפי שהתנועה הישרה היא נמשק לפי שכל מתנועע הוא בעל גשם וכל גשם הוא בעל תכלית בהכרח כמ"ש במחבר שרש"י העלום ובהנביל ל התכלית יצא קודם שיש לצד הפך תנועתו הא' לפי שיש בין ב' תנועות הפכויות מנוחה ואין תנועה מדוכקת לא הסוכפת ולא התנועות אשר בהיות והפסד הם מדוכקות א"כ כל א' התנועות הם תנועות לתנועת הנבלל שהיא לבדה היא סבוכית מדוכקת והיא סבת כל היות והפסד :

הב' המתנועע לא יגיע את עצמו שאם הוא חומר מוכן לקבל צורה א"ל לו מכלי חמצי יגיעו לקבל אותה צורה כי אם הוא חמצי את עצמו היה מקבל ופועל ועלול ולא יתקבצו יחד במקום א' כמ"ש במופת הקודם ואם הוא גשם מתנועע תנועת ההפך א"ל בלתי חמצי שאם היה גשמותו מחייב לו התנועה לא היתה לכל בעל גשם מנוחה לעולם כל עוד שיותו גשם ועוד כי הגשם מקבל לתנועה וא"כ אינו פועל לה להמנע התקבץ הפועל והמקבל כנושא א' כמ"ש ואשר שנתבאר זה הנה הנבלל המתנועע תנועה מדוכקת שהוא סבה כל א' קדויות יש לו חמצי ואם לאותו חמצי יש חמצי הנה יגיע א' חמצי א' להמנע הסתלסלות לבלתי תכלית כמ"ש במופת הקודם וזה החמצי הוא הא' והוא המקום :

הג' אחר . הנה יש עניינים יצאו והיו בכח ויצאו ל הפועל והוא כל מה שיצא מן הכח ל הפועל יש לו מוציא חוץ חמצי כי אם היה בו לא היה בכח לעולם לא אם יש לו מנוע והמסיר המנוע הוא המוציא מן הכח ל הפועל והמוציא הוא אם היה בכח ויצא ל הפועל הנה יש לו מוציא וזה לא יתלשל ל לא' תכלית כמ"ש במופת הקודם ויגיע ל' מוציא הוא תמיד בעל בהכרח והוא הא' :

הד' אחר . זה העולם הוא מסודר סדור נאות מחמם וצומח וחי ומדבר בתנועת הנבללים וסדור התקופות סדר נכון . וא"ל היותו במקרה לריכוזו והסתדרותו א"כ הוא תכונות מכוון הוא הכורא יתבצר וזה הדרך כמותו על ב' עשירים . ויום הכל א' מהם שהעולם בכל חלקיו והוא נאות למציאות האדם ולמציאות כל הנמצאות והב' שכל אשר ימצא נאות בכל חלקיו לפעולה א' ומסודר לתכלית א' הנה הוא פועל בהכרח ויוליד זה שהעולם יש לו פועל :

הה' אחר . אקדים לו הקדמה אחת והיא זאת . כשנמצא מורכב מב' דברים וימצא א' מהם בפני עצמו חוץ מהדבר המורכב ההוא הרי הוא מחוייב המציאות האחר בהכרח חוץ מהדבר המורכב ההוא א"כ שאם היה המציאות מחייב שהם לא ימצאו יחד מחומר וצורה הטבעית לא היה נמצא הא' בלתי האחר כשום פנים והיה א"כ מציאות א' בפני עצמו מורה על העדר החיוב והנה ימצא האחר בהכרח והמשל בו כי כשנמצא האדם בל' וימצא הדבש ב"כ לבדו יתחייב בהכרח מציאות החומץ לבדו ואחר שנתבאר זה הנה יתבאר ב"כ חמצי בלתי מתנועע לפי שאנחנו נמצא דברים רבים מורכבים מחמצי ומתנועע שהם יגיעו זולתם ויתנועעו מוולתם בעת שזיכיו ולא הם התנועים האמצעיים כלם ואנחנו נמצא מתנועע לא יגיע כלל והוא החמצי האחרון ויתחייב בהכרח שימצא חמצי לא יתנועע כלל והוא החמצי הא' והוא הא' והוא מופת ארסטו ו' ואין בו חוב גמור כי יכול הטוען לטעון שהוא סבוכ' כן המורכב אם המציא א' מפשטיו נפרד ימצא בהכרח האחר אבל המורכב החמצי ומתנועע מתנועע שנתנו נפרד אינו חלק מהמורכב המעניין אשר יתחייב מזה שימצא הפשט האחר ע"כ הפלוסוף לא יוכל לחייב מזה חוב גמור מה שרש"י . והרלב"ג ז"ל בספרו סתר זה המופת ב"ב ע"ד אחרת כי החמצי אל המתנועע הוא במדרגת הצורה אל הסיווג ומה שהוא דרך העיון אפשר שיפיר ממה שהוא דרך הצורה אבל א"ל למה שהוא במדרגת הצורה להפיר בזה שהוא במדרגת העיון כי צורת ה' במדרגת העיון אל המדבר ואין מחייב בהמצאה ה' שימצא המדבר . אבל הפלוסוף חזק זה המופת לפי שכל המתנועע יש לו חמצי וימצא חמצי ומתנועע . וחייב שימצא חמצי בלתי מתנועע שאל"כ היה הדבר הולך לבלתי תכלית וזה נמנע שאם לא נמצא הא' א"ל שימצא דבר מאחריו א"כ מחייב הוא שיכלה הדבר לבסוף אל חמצי לא יתנועע ואפי"פ שהחכם הנה' אומר שלא יתחייב מזה שיהיה הראשון שכל כדור נאכל לא יפגום עליו זה המופת כי אין רצוננו עתה לבאר אלא שיש נמנ' ואח"כ נבאר היותו בלתי גשם :

אבל עלה בידנו בזה המופת שיש חמצי בלתי מתנועע והוא הא' וזה המקום . ואלה הם מופתי המציאות בלתי חקירה בזה הנמצא אם הוא א' או רבים אם הוא בוף או שכל וע"כ הניעה חכמתו בזה והם אינם יודעים שם לזה הנמצא אלא שקורים לו מחוייב המציאות או סבת הסבות ועל הא' וקראוהו סבה לומר שפועל הדברים והוא צורתם כי הוא קיום שפועל כמו שהצורה קיום ההומר והוא התכלית כי תכלית כל הנבראים הוא לתכל' כצור ושם סבה כלל כן יקראוהו פועל והמכריח יכרחו מה השם ויחמרו כי כאלו עולם יתחייב מציאות העלול וזה חביא אל אמונת הקדמות על כן יקראוהו פועל והמכריח א"ל כתב כי אין הפרט בין פועל לעלול כי כשנלקח בכח אינו מחוייב הקדמות ואינו מחייב קדמון אלא בשילוקה בפועל ואין הפרט בזה בין עלול לפועל . ובין הפלוסוף ובין המדברים לא ידעו לא' שם ולא נקרא העם יודעי אלהים כי אם ישראל שיעדיני אמתת מציאותו והוראת שמו הנקרא יהוה ולזה נדק בעל הכור באמרו כי יש הכרח בין אלהי אברהם שהוא אלהים ישראל ובין אלהי ארסטוטלס ופיתגורס קוראים בלשונם שם הא' מיטרא בראש"טון ר"ל א' . אותיותיו כן מיטרא בלשון יון ד' כמ"ש בפ' בטעמו ונדח"טון בלשון יון אותיותיו כן כשאל ארכס"רדוס וירושלם יצא שמעון הצדיק בציון על מצחו יצא ממנו זיו אחר לכסדרוס כשכבדו וזה שאני רואה באלוהי חשפול כל החיולות לפני . שאל הסוירים מה ענין זה השם אחר לו שם כן ארכסו אותיות ע"כ קראוהו בלשונם כן וע"כ קראוהו בלשונם שא"כ כ"י בוד' אותיות . והרומנים חללפו הפית' ברל"ת וקורים אותו ראו"ס והספרדים החליפו האל"ף ביו"ד וקורים אותו ראו"ס ואכל הוא לקוח ממנו והשימעה אלהים קורים אותו אללם והיא תלת ארמית תרגום אללה והוא לקוח ממנו ואינו שם עצם מיוחד לשל אבל הוא השם המיוחד אללה ואל הוא במקום הא' שיריעה יאמר השם המיוחד לה ואין לו השמיות כלל ושמיות כי בלשונם לה כהא' הוא לשון מכוכה כי מי שהוא נכון אומרים לו להא כלומר נכון

מגן אבות ח"א

בכך ומכוכה וכונתם לקרוא לא בשם זה הוא שאין להם ידיעה ביריעת מהותו כי אם במכוכה וקורא אני להם עתה תהיה מכוכתם כי אין בכך לקרוא לא בשם מכוכה ובכך לא אשר בחר בעמו ויחד שמו עליהם ועתה נחקור בשאר השאלות התלויות בלשונות יתעלה :

פרק ב'

באחרות - דבור הא' מ' הדברות עם פיוות מורה על מציאותו יתברך כמ"ש הוא מורה ג' כ' על אחרות - כי תלת אנכי. גם אשר סוצאטיק הם הוראה על האחרות אנכי בגימ' אחד מיוחד ומורה למד מרע"ה ואמר שמוע ישראל ה' אלהינו ה' אחד וענין זה הוא להעתיק מאמונת המצרים המאמינים בשני אלוהות וא' פועל הרעות והיו אומרים כי משה הוא שלוחו של פועל הרעות ולא פרעה ראו כי רעה נבר פניכם פי' כי אלוה פועל הרעות הוא המעלה אתכם אליו וקשה טענתם בזה כי מהפועל א' לא יצאו פעולות הפכויות ואין רואים פעולות המציאות בכללן מהם טובות ומהם רעות ויליד זה כי יש ב' אלוהות א' פועל הטובות וא' פועל הרעות וזו טעות גדולה כי הקדימה א' עם היותה אמיתית לא תתחייב בכלל ב' אלוהות כי הא' לא יפעל כי אם טוב וזאתו השגישה זה ואמרה וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והרעות הטובות בעולם הם במקרה בלתי מחוברים לעצמם וזאתם היא החומר המוכן לקבל השמנויים להכרח ההויה והפסד וכמו שהשמש פועל ההפכים שהוא מלבין הכהים ומשחיר פני הכוכב וזה לפי הכנת המקבל ולא באמר הפני זה שהם שני פועלים כן לא יתחייב הפני זה היות טובות ורעות בעולם שהם הפכויות שהיו ב' אלוהות וזה השיבו ישראל ביציאת מצרים שהשית שהוציאם המצרים הכה את פרעה באותם המות ואניל אותם מהם והטובים פרעה וחילו בים סוף והם הלכו כיבשה והיו מחוברים זה לזה ונתגלה להם כי הוא א' פועל הטובות וטובים והמטים שקלקלותם ויולכם ה' את פועלי האון. וזאת היתה אמונת אברהם אבינו ע"ה באלהיו ה' אלהי השמים ואליה הארץ כי הוא יחיד בעליונים ותחתונים כי היו אומרים כי א' אלוהות בעליונים ובתחתונים וזאת א' לפי שהם מתחלפי המקומות ומתחלפי הפסכים ואברהם בחמתו הכיר מה טראו ישראל בעיניהם כי ה' אלהי השמים הוא א' וכ"א משה אתה הראת לדעת וכו' כלומר אתם ראייתם בעיניכם וידעתם. יחודו של עולם ואמר איך ראו זה כי מן השמים השמייעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה כלומר אחר אשר ברב. א' ראיית קול יוצא מהשמים ואש בוערת על הארץ ודבריו ששעת זהו מופת מורה על היחוד כי הוא א' בשמים ובארץ וזאת היתה אמונת ישראל הנראית להם בעיניהם ועל באמר וידעת היום והשבות ל לבדך כי ה' הוא האלהים ובכל זה מוכיח השם יתעלה הוא אלהי ישראל אבל האומות חקרו בזה חקירה עיונית כמו שאזכיר אחר זה לפי שגם אחר חת"ת נשארו מלאו הרע' אמרו כי ארם א' שמו מנאלי רצה להאמין בב' אלוהות א' פועל הטובות וא' פועל הרעות והיו לגבי גדולתם האמונותם הנקרא בלשון ערב למ' בוס ושבור חלק פרס פחד שלא יפסידו פליו מתלכתו ושלא לו אגרת לאמר כי הוא על אמונתם אבל הוא רוצה שיכא ליו לבדו ויורה לו דרכי הראיות בזה וכבא האיש ליו דבר אליו ביחוד וא"ל דע כי באו אלי ב' האלוהות בחלום א' צוני להיטיבך וא' צוני להרעך ואני רוצה לבחון איזהו יותר חזק והרגו ואז נתבשרה זאת האמונה ע"כ קראו מאמינים בב' אלוהות מינים ע"ש היכא כמו שנקר' בופרי המציאות אפיקורוס' ע"ש אפיקורות וזל' האומר יברכך טובים הרי זה מינות והוא שאומר שפועל הטובות אינו פועל הרעות וזה השם השאיליהו לכל כופר באמונת השל' שהרי אמרה התורה ולא תתורו אחרי לבבכם וא"ל זה מינות שנאמר אחר כך כלל בלבו אין אלהים ו"א המשתחוו לקשת מחוי כמין וכן מחמישי העם"כ קראום מינים בפ' הרואה והם הכדוקים ותלמידיו (וכו') כבון יעקב אישכר שהביא נקראו מינים וכל דרך השאלה אבל הנחה ראשונה למין הוא למי שאומר שיש ב' אלוהות ע"ש מינאלי האומר כן. ובנסדרין פ' א' דיני ממונות אמרו שלא יהיו המינים אומרים ב' רשויות בשמים והטעות של אלישע אחר שנתן אלהות להט' רון וכן התלמוד והאגדות הם מלאים לומר כל מקום שתקנו המינים לומר ב' רשויות יש תשובתם בדרם וכן השאילו שם אפיקורוס לכופר בתורה והשמים כמ"ש בספרי כי דבר ה' בזה זה צדוקי וזאת מחותן הפר זה אפיקורוס וכן בהרבה מקומות השתמשה במין ואפיקורוס לכל בעל אמונה רעה וזאת האמונה לא נשארה בעולם ע"ה הדרך להכריע בין פועל הטובות לפועל הרעות בשני אלוהות כלום אבל כימי ר"ל היו תלמינים בשני אלוהות ע"ה אחרת כי היו אומרים כי בוק הארם לשמים עלינו לאוה' א' ותלמודו לאלוה' אחר ע"ה המלומדים כי אלהי השמים אינו אלהי הארץ וכבר באה החשבה לענות בסוף באולתו שהיה ראוי לאלוה' תחתון שיהיה לאלוה' עליון שלא יפסיד עליו מימיו כמי שיש לו עליהם ע"ה בית חבירו שאין רשותו לשפוך מים מרשותו לרשות חבירו ע"ה. והפלוסופ' החוקין באמונת האחרות כמופטים כמו שאנחנו מאמינים וכן האומה הישמעאלית לא נטו מאמונה זו כלל אבל האחרים כש אמונה שלימה יש להם בזה דרכים לאמת אמונה זו ועתה אזכור מופתי היחוד ואודיע מה הוא מורה ענין האחרות הפשוט ועניינה שהיא האחרות אין עמה חסור ולא הרבה ולא דמיון בשם פנים ולא ריבוי ולא הפקר ולא התחבר לדבר ולא התפטר מדבר והו גדר האחרות הפשוט הנאמרת על השל' :

ואחר

דברים מספיקים וכבר הרבנו קצתם ואחרו שאין להאמין באחרות מדרך קבלה נהדרת ואעפ"י שרובם גבו אותם אבל הרמב"ם ז"ל שכת אותו כי האיש ההוא הרבני באותן דרכים וראה שאין מספיקים ונטה מהם אבל הפלוסופ' דרכו בזה כדרכים מספיקים והם לא כמו שאזכיר אחר :

הדרך הא'

יש בו הקדמה והיא זאת. כי הפעולה הא' לא תצא לא מפועל א' וזו הקדמה מושכלת מעצמה והיא שרש גדול בהכחה הטבעית ואח"כ באמר הנה זה המציאות בכללן מהגדלל המקיף בכל עת נקודת מרכז הארץ הכל הוא איש א' הובדל קצתו מקצתו במקרים. כמו שהארם איש א' ויש בו איברים ראשיים ואיברים משניים כן המציאות בכללן הוא איש א' כי בתמונת הגלגל פיזימי הם מתנועעים כל הגלגלים אשר תחתיו ובתנועתם הם מתערכים היסודות ובסבת התערכים הם מתהווים המצבים והמזגים מהם הב' והכל נקשר קצתו בקצתו וכמו שיש בארם שכל מנהיגו מן בלי ספק יש בעולם נמצא הוא מנהיגו וכבר ביארנו המציאות במופת אבל בכלל התבאר כי הוא א' אחר שכל המציאות הוא א' והפעולה הא' לא תסודר לא מפועל א' א"כ אין בעולם לא לוה' א' ולא נשארו אף הם ב' אלוהות לא שנאמר שהיו שניהם פועלים ב' או יהיה הא' פועל בעת א' והאחר פועל בעת אחר וכל זה שקר היות שניהם פועלים כא' שקר לפי שכל כלל שלא ישלם פועל א' לא בכללן אין א' חסרו סבה א' לפועל ההוא אבל הסבה הראשונה היא התחבר הכלל וכבר התבאר במופת שהמחוייב המציאות ראוי בהכרח שלא יהיה לו סבה ועוד כי ההתקבצות הכלל צריך סבה ואותה סבה היא מקבצת הכלל ואותו המקבץ הכלל אם הוא א' הוא הא' ואם הוא ג' כלל צריך למקבץ כמו הכלל הא' ואין אפשר מכלתי הניע לא' להמנע השתלשלות לבלתי תכלית כמ"ש במופת המציאות ואותו הא' הוא הא' אחרים היות הא' פועל עת א' והאחר פועל עת אחר הוא שקר ג' כמכמה פנים הא' שאלה

שאל הוזהר מזהו מופל' הא' אפשר שיפעול בו האחר מה שסבב שיפעול הא' ויבטל האחר ואם היה הוזהר שיפעול בו הא' נמנע שיפעול בו האחר הנה יש סבה אחרת אשר חייבה אפשרות לא' ונמנעות לאחר אחר שהיון כלו א' אין חלק לו והשואל למופל' מופל' א' קשה קצתו לקצתו ואם יש להם סבה מחייבת או מונעת אותה סבה היא א' והוא הא' והב' שאל הוזהר שיפעול עת א' והב' מופל' עת אחר יהיו מופלים תחת הוזהר והא' אינו מופל' תחת הוזהר כמו שיתבאר . והב' שאל א' משניהם יצא מן הכח ל הפעל בוזהר בשותף מה ונריך כ"א משניהם ל מוציא מהכח ל הפעל כמ"ט . והד' שאל הוזהר שיפעול עת א' יהיה ככ"א משניהם אפשרות ומחויבות המציאות . התבאר במופת שאין בו אפשרות . א"כ התבאר במופת שהמחויבות המציאות אשר התבאר במופת חיוב המכאל במופת המציאות הוא א' בלי ספק וא"ל שיהיו ב' והוא המכוס בשל' זו :

הדרך הב'

סבה יתבאר במופת שהא' אשר התבאר במופת חיוב המכאל אינו בוק ולא כח בנזק ואחר אשר התבאר זה סבה הוא מחויב שיהיה אחד אין שני לו ונריך להקדים בזה הקדמה והיא שכל מה שאינו בוק לא יושכל בו מנין ומחייב מזה ששאלו אחד שאינו בוק כמו שיתבאר במופת הוא מחויב שיהיה א' לנישכל מסות שיש בו אישים נמנים לא יתלכו מחלוקה אם שיהיה אישיות אותו המדות בעצמו או וולתו ואם המדות בעצמו הוא אותו אישיות סבה אם נמצא אותו מהות או שיהיה חל בו או שיהיה משכן לו או שאל יהיה חל בו ולא משכן לו לכל לו התלות עם המדות או בלא מהות . אמנם החלק הא' בטל שאל היותם עלתו אותו מהות לא יהיה תחתיו מנין אישים . והחלק הב' בטל שהדבר החל במשכן הוא מאוחר אל הדבר אשר חל בו ולא יהיה עלה אל מה שהו' קודם לו בעצמות אמנם החלק הב' הוא מתקיים בנפשות המדברות וממנו האישים כפי מנין הכופות המקבלים אותן נפשות סבה הניב מזה שכל מהות נמנו ואישי סבה אות המדות חיוונה בכח' נפשות המדברות והמקרים או התלות בחומר מנין מהתלות נפשות המדברות אבל המופשטים הנמורים והנפדרים במחולט א"ל שימנו אישיהם כלל' אבל יהיו מניניהם באישיהם אם כשיהיה אישיותם נפש מהותם כמו בחק המחויב המציאות לצמחות בעצמים השכליים המתפלמים מן התלות בחומר אחר אשר יתנו בפועל תראשו ואין חלקו במהותם ואין להם מקבלים ולא מה שדומה למקבלים ולא יתנו באישיהם אשר יהיו תחתיו א' אבל יהיו מניניהם באישיהם אך יגיע המנין בהשתלשלות העולות אשר כיניהם כשיהיו קצתם עלה לקצתם ויגיע רבו אל כל הם לא יהיו תחתיו אחר אבל יהיה כ"א מהם מין משתנה . ודע כי הרלב' ג' ל' בס' מלחמות ה' הוא חולק על הקודמים האומרים כי השכלים הנבדלים הם כלם עלות ועלולים קצתם לקצת וביאר כי כלם עלולים הם מהא' ולפי דבריו יפול הסנין בהם מצד השבתם והצד פעולתם בזה המציאות ודבריו צריכים עיון כי יצא מדבריו כי מהפועל הא' יהיו בפניו הרבה פעולים ואין זה מקום זה המחקר אבל צריך אתה לרצות כי הפלסופים הקודמים כלם ביארו כי מהעלה הפשוטה לא יסוים ממנה לא עלול א' פשוט והוא תבאר בעצמו ועוד נדבר בזה דבור רחב בס' מהא' כ"ב והצול' מדברינו הוא שהשתלשלו' השכלי' הנבדלי' יכלה לא' אין בו רבוי ולא יעור בו ריבוי אחר סויתו כלתו גשם כמו שיתבאר במופת כי חיוב הרחקת הגשמו' ממנו יה' יתחייב ג"כ אחרותו :

הדרך הג'

חיוב המציאות בכחי' העצם א"ל שימצא לגשים כי אם יהיה אפשר שימצא לב' היה מן חיוב המציאות מוסף על עצם כל א' השנייה ולא יהיה א' מחויב המציאות בעצמו לבד' אבל הוא מחויב בענין השואל אשר האמין חיוב המציאות בעצמו לבד' אבל הוא אשר תמצא לזה ולזולתו וישתתפו בחיוב המציאות ויחלקו בענין אחר אשר הם בו שניהם וככה התבאר כי בחיוב המציאות אין בו הרבכה . סבה התבאר כי מחויב המציאות א"ל בו שכיות כלל' ולא דומה לו עלת כל זה הפשיטות הנמור והשלמות הנמור :

פרק ג'

בהרחקת הגשמות הסור הא' בדיבור הב' מ' הרבדות מלעבוד כל נמצא וולתו ומלעשות תפוצת כל ונתן סבה בזה כי לא ראיתם כל תמונה ותמונה בג' פירוק ארס ואחר השת' ע' כביאו ואל' מי תדמינוי ואשור וכו' ואל' מי תדמינוי ל וכו' א"ל ית' ואל' מי תדמינוי וישאו ותמשלנוי וכדמה ואלו היה בעל גשם היה לו דומה כי אין הגשם דבר אחר וולת שיש לו ב' מרחקים אורד ורחב ויצחק וזה הדבר בענין הגשמות בין גרבור מדרל לגלגל המקיף בכל שניהם הם דומים בגרר הגשמות שיש להם ב' מרחקים ואין סוף הדבר בענין הגשמות בין גרבור ואם ישאל שאל ע"כ יש לנו לדמותו לשאר הנבדלים שהיה הוא שכל' נבדל כמו השכלים הנבדלים והדי הוא נמצא ואכחנו נמצאים והדי יש לנו דמיון עמו במציאות כל זה שהצגה כי אין שכלו כשכל השכלים הנבדלים כי הם עלולים ממנו ואין מציאותנו במציאותו שאלחנו דומים הם דומים בזה המציאות אבל אם היה גשם ואין הגשם דבר אחר אלא שיש לו ב' מרחקים אין בזה הדבר בין גשם נך לגשם עבוד וענין הרחקת הגשמות ממנו הוא כי אינו בוק ולא כח בנזק ולא ישיבוהו מקרי הבין בבין התנועה והעמידה לא בעצם ולא במקרה . ומה שנמצא בתורה ובנביאים וכו' חסידים לאל מקרי הסוף הוא כדרך דברה תורה כלשון בני אדם . ועוד נבאר זה כשנבאר כתולדים :

ודע

כי אין אחדות פשוטה לא בהרחקת הגשמות כי כל גשם יש בו כ' דברים חומר וצורה . גם כי כל גשם הוא מתחלק וכל מתחלק יש בו ריבוי מצד חלקיו ולזה כמו שטען קצת בענין ההגשמה כן טענו בענין האחדות ומופתי האחדות הם מופתי הרחקת הגשמות ומופתי הרחקת הגשמות הם מופתי אחדותות וכבר נתבאר במופת אחדותות ית' ועתה נבאר במופתים אחרים הרחקת הגשמות ממנו ית' ולא היתה אותה שהיה יסוד האמונה שלה הגשמו' וכל מי שאינו מאמין בה הוא בופר ויחייבוהו מיתם מצד אמונתם . אבל יש בשאר אומות המונים המונים מופעים מצד גסות שכלם כמו שהיו ביטמיעלים כת א' קרויה לשאלו' כלם וכן באומותינו קצת מהדורפים פשטי הכתובים ומרשרות והנדרות כי הרבה מההוזהר לא ישיבו הא' לא לבעל גשם ומי שאין לו בוק יחשבוהו בעדר המציאות וזה מצד חסרון השבתם עד שיש קושיית הפורענות למי שלא הורגל בחכמות פיוניות כשיאמרו לו שהא' אינו בוק יאמר ואם אינו בוק מהו והאמת הכרור הוא כי אין המציאות הנמורה אלא למי שאינו בוק ולמי להדריך הסמון מעט מעט . וכבר הודיע' סיבה שלא נדרש בהמון שהש' תוך העולם ולא חוץ ממנו כדי שלא יבא לידי כפירה להכחיש מציאותו עם היותו אמת כי לא יסדר מקום אלא לבעל גשם ותוך חוץ הם מציגיו מקום . וכן רשד הראשון הודיע מזה והתיר לדרוש בהמון ולו' להם כי שאל בצד מעלה כי למעל' מכלל העליון אין הם מציאות ואין הם מקום וכשידרשנו להם כי באותו צד הוא האל לא ייחדנו לו מקום שיהיה מקיף אותו כי אין בוד המקום דבר אחר לא שהוא תכלית המחוקקם ושהו לו וכבר ממנו . ולזה א"ל לימד מקום אלא לגשם לפי שכל אלה הם מושגיו . וכן התיר בן רשד לומר להמון כי שאל הוא צח ומצומצם נך וכסיד כדי שיבינו לו מציאות וירחיקו ממנו הגשמות המושג וכן הוא להשיג הסמון להרחיקם מהכפיר ולהכניס כלבם האמונה השלימה ואשר היא קשה להכנתם . אבל סומכ'ס' ל' בספרו הנכבד לא שתיר הכל זה כלום אבל אחר שאין זה מסתרי

מגן אבות ח"א

מסתרי תורה שראוי להסתירם מהמוני ע"כ צוה צויכמרץ להרגיל הקטנים בעת הלימוד שהם אינו בוק כלל עד שיעברו כל המורה ויהאמרו כזה הדבר אשר מאמרים הרבה כונתם שהמכון בתפלה שהוא מתפלל לאלוה בעל בוק באלו עובר על צו שנים מתפלל לפני האל האמיתי אלא לצורה אין לה מציאות ודבריו אמת הן וכו' אלל וכאשר מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים ובוה תוכו לחיי העה"כ וזה נכבד מאחר שגארו כי המתפלל שבור הוא כעובד על ונתבאר זה מדבריהם שהקמת היצון והמוסכל . והרב אל כתב כי יותר דע מאמין הנשמות באל מעובד על כי העובד על יודע שאין לו כח אלהות ואינו מסלק האלות מהל' כח"י ידעו מאין כמודך וכו' וכאשר יכערו ויכסלו וכו' ופסוק זה נקרא איוב צד ומכאן אחר שנתקן עמו ית' והמאמין בנשמות הוא כפר בחכ האל ית' ופסוקים אלהותי ופסוקי הרחקת הנשמות ממנו ית' :

הדרך הא'

כל בוק הוא מורכב מחומר וצורה וכל מורכב מכ' דברים הרבכתו הוא סבת מציאותו וא"ל לו מבלי פועל יהיה טבע למציאות צורתו מחומר שלו וא"כ אינו מחוייב המציאות וכבר הבחנוהו מחוייב המציאות :

הדרך ב'

הגלגל הוא מתנועע וכל מתנועע לא ינוע עצמו כמ"ס ואותו מניע אם הוא גשם גשם הוא יתנועע כינת העצות כי כל גשם אשר מניע חצר בשמיותו לא סבולה בו הכניח אתן ההנמנים אל הכרול בהכרח יתנועע כמיניע שאם בשמיותו מנר שהיא בשמיות היא המניעה היו כל הנשמות המנועעים בפנינת' לאחיהם וזה הפך ההכרח ולא נשאר לא כשהגשם ינוע גשם אחר יתנועע גשם הוא ואם היה מניע הגלגל גשם היה מתנועע וידיך מניע ואם אותו המניע הוא גשם גם הוא יתנועע ובהכרח ינוע ג מניע בלתי מתנועע להמנע ההשתלשלות וא"כ המניע הראשון אינו גשם והוא המוכנס :

הדרך הג'

כל בוק הוא מקבל חלוקה ויש לו רחוקים וא"כ הוא נושא למקריבים כי הרחוקים הם כולם מקרים מאמר הכמה והמקבל חלוקה והנושא המקרים אינו א' וכבר הבחנוהו אחר . והרמב"ם אל נתן בזה דרך אחר שאינו בוק ולא כח בבוק אחר הנחתו העולם קדמון להורות לבעל הדיב כי אם היה בוק לא היתה תנועתו קדמונית בלתי בעל תנועה ואין לנו צורך בזה כמו שהקדמנו . ועוד שלא יתחייב בהיות העולם קדמון שהיה המניע לא כח בבוק כמו שטענה ארסטו האומר כי אם היה כח בבוק היתה תנועתו פוסקת כי מי שהוא כח בבוק ישיבה חולשת וזה אינו אמת כי החולשת אמנם תשיב א הכח חזק חולשת החור הטבעי השתנועע המניע הזה לא ישיב טבע המהמניע הוא המנוחה ולא יתנועעו הנשמות לא בהכרח כאשר אמרו רואים ביסודות וכו' כפ"א חכ"כ כ"כ"ה וכו' האדם בעליותו להר מירידתו לעמק כי סע לייס הוא כנבד ט בעה והירידה נבד טבעו וזהו בלא הנשמות שהם ככדים אבל הדברים השממיים אינם קלים ולא ככדים כמו שנבאר שם בע"ה ולא חשיב יגיעה וא"כ אף אם נניח שהם קדומים לא יתחייב מזה שהיה המניע כח נבדל מבוק ואפשר היותו כח בבוק מניע תמיד בלא יגיעה והפסק כי אין לנו סבת היגיעה והנה אכשי הצאכ"ה מאמינים כי נפש הגלגל הוא אל עם היותם מאמינים הקדמות והתפלא ממי שמאמין שהגלגל קדום מתנועע לאין תכלית ולא תשיבה ויגיעה וינכרך עה זה למופת כי כח המניעה צריך שיהיה נבדל מבוק ואכשי נביס הפלסוף מדברי עצמו שהוא לו שיהיה עין הזקן בעין הבחור היה רואה כמו הבחור ד"ל כי לא מניע א הכח חולשתו לא חצר הרלי בופי המקבל חולשה כי הכח לא יקבל חולשה ע"כ להקדים הקדמה סותרת התורה לא יתחייב מהכה חוב אמת היות האל לא בוק ולא כח בבוק אינו דבר ראוי וכבר הקדמתי זה בפ"א . ויתבאר בקלות בדרך אחרת שאין האל כח בבוק כמו שהיו מאמינים הנביאים המדמונים שאם היה כח בבוק לא יצא מציאותו לא במציאות הבוק אשר הוא כח לו והוא צריך לו א"כ אינו מחוייב המציאות וכבר הבחנוהו מחוייב המציאות :

וכבר הבחנו המניע ראשון מחוייב המציאות ויתבאר שהוא יתבדך אין לו הפך ויתבאר שהוא יתבדך אין לו שהוף עם אחר מהנמצאות אבל הוא נבדל בעצמו מהות כל מצוי וזה שאם השתוף יצור על צדדים ורואים הם שער בחקו יתבדך הכח א' שיהיה מהותו ומהות השתתף עמו א' אין ביניהם שינוי וזה שער לפני שמהות מחוייב המציאות פשוט אין הרבכה כה ולא בעצמה ולא חוץ מהכה ואם הכחון ש"כ המהות השתתפות אין שני ביניהם אין שם שהוף כי מציאות השמי תכלי במציאות ההשתתפות כי הדבר לא ישתף עצמו ואם אין שינוי כמו שיתבאר אין שם שתוף . ושער הכ' שיהיה ביניהם שמי כקצת שתוארים אשר לא תתרכה בהם המהות ואז נאמר שהשתוף למחוייב המציאות אם שיהיה משותף המציאות ג"ה ויהיה אחר מחוייב המציאות יותר מאחר וזה שער . ואם שאינו מחוייב המציאות והוא עלול למחוייב המציאות כמו שהבאר . ואם הכחון שהוף ביניהם יהיה העלה והעלול דבר א' ויהיה א"כ העלול עלה לעצמו אחר אשר אין דבר ונח עלול למחוייב המציאות וזה התבאר שהוא שער שיהיה הדבר עלה לעצמו ויתבאר מן השקר שתהיה מהות מחוייב המציאות חלק מהות לזולתו לפי שמהות מחוייב המציאות לא תקבל הרבכה כלל כמו שהתבאר ודחוק מזה יותר שתהיה מהות מחוייב המציאות מקרה לזולתו כי המקרה לא ימצא לא במציאות מונחו וא"כ אינו מחוייב המציאות ומן השקר ג"כ שיהיה מהות וולתו חלק מהות למחוייב המציאות לפי שמהות מחוייב המציאות בלתי מתחלקת ומן השקר ג"כ שתהיה מהות וולתו נמצאת בו עם שהוא חוץ מהותו כי הרבכת האלות עם דבר שהוא חוץ מהכה שער על מחוייב המציאות הכה א"כ מהות מחוייב המציאות לא תשתתף עם וולת הכלל אבל היא נבדלת לעצמותה מר"מ שולמה והוא המוכנס ומהו יתבאר שהמחוייב המציאות לא יתואר כשהוא סוב או מין לפי ש"א שאלו ישתתף עמו ויתן דבר ויבדל ממנו בדרך אחר כי אינו מורכב שיהיה בו סוב והכלל ולא מקרה כלל ולא מיוחד כי הרבכת המהות עם דבר וולתו כמהותו יתבדך שער . ומהו יתבאר המנעת הכנס מחוייב המציאות תחת מאמר העצם כשהוא כח לעצמים ויותר דחוק מזה שיהיה נכנס תחת א' מאמרים המקרים ע"כ האל לא יבדל בו הבדר מורכב מסוב והכלל וזהו מה שמונו לבאר בזה המקום ומכל זה יתבאר שראוי להרחיק מהל' ד' דברים הנשמות והמשמנות והמעגלות ושהיה פעם בכח ופעם בפעל כי כל יוצא בהכח אנו הפעל צריך אל מוצא ואינו מחוייב המציאות לעצמו ושאלו דומה לו וכן כתיב מי כמכה באלים ה' וכתיב מאין כמודך ה' נאלם הד' דברים כתב הרב המורה אל בספרו שצריך שירחקו מהל' והנה בפ"מ חכ"כ יתבאר במופת כי ההיות המהות כבעלי הנפש הם מתאחדים בחומר הא' באמצעות הדברים השממיים ויתחייב במופת ש"א התהוותם לא משכל נבדל משני כימום הנמצאות וסדרם מצד מה שהם מתאחדים בו וזה השכל הוא פעול מהכנה א' יתבדך ויתעלה . וכוה נכתבנו ג' בקשות לו שהם מציאות האל ואחרות והיותו בלתי גשם ולא כח בגשם :

פרק ד'

בהקדמות האל בכלל הדברות כה הצווי בשמירת השבת ונתן הסבה כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ואם השמים והארץ הם נבראים א"כ הוא נצחי ואם אינם נכתיים ע"כ א' מעיקרי התורה הוא להאמין קדמות האל ע"כ נקרא אלו קדם וענין זה הוא שכל וולתו יתבדך הוא מחודש אחר היות נעדר

בעדר לפי אמונתו ואף הכופרים בחדוש העולם ואחר שהעולם קדמון ונאמנים בקדמות האל קדמות טבע בקדמות העולם
 לפיכך וקדמות תנועת היר לתנועת המקבל ואפי' שלא קדמה תנועת היר לתנועת המקבל קדמה וזמית ולהאמין בחדוש העולם
 הוא הכרחי לנו מדר חדש הנפלאות שאם העולם אינו מחדש אין דבר יוצא ממצבו לעולם . ויצוד דבר בחדש העולם
 בהיותו אצל האמונה בתחית המתים בע"ה ובכאן אין דבריו לא בקדמות האל מבלי השגחה אם קדמותו לעולם היא קדמות
 ומן האמונתו או קדמות טבע באמונת המכחישי החדש ונפרא בפומיהו . ויש בזה כ' דרכים :

הדרך

הא' כל מתחדש יהיה חדשו מדר עצמו או מדר וולתו וזאת חלוקה הכרחית אמנם היות חדשו מדר עצמו שקר כי
 קודם מתחדשו היה בעדר והעדר לא יחדש דבר א"כ חדשו הוא מדר וולתו הקודם לו שחדשו אחר היותו בעדר
 וסמ' בא בכר המופת עליו שהיה מחוייב המציאות א"כ הוא קדמון וכיון שלא מתחדש ולא תהיה הוא נכחי שאין לו סבת ההפסד
 וזהו אפי' ראשון ואפי' אחרון :

הדרך הב'

הזמן הוא חקרה לתנועת הנבל שאין הזמן ודבר אחר לא מספר חס מתנועת הנבל והתנועה חקרה
 הנבל והנבל בעל עצם וכבר בא המופת שהראשון יתחדש שמו אינו בטע' ומי שאינו בטע' אינו נוטל תחת
 הזמן ומי שאינו נוטל תחת הזמן הוא קדמון נצחי והוא המבוקש . הנה בתבאר לנו ד' עיקרים גדולים מעיקרי האמונה במופת
 שכלי הא' המציאות יתברך הב' אחרותו הג' היותו לא גוף ולא כח בגוף . הד' שהוא נצחי קדמון ויולד ליהם עיקר ה' והוא
 מושכל ראשון שראוי לעבדו לא זולתו וזה נכלל בדברו ב' לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי
 העבודה לזולתו ע"ז האבות חבלי להאמין בריבוי שהוא כפירה והמכחי' לכפירה הוא כפירה ע"כ המורה 'בע' כופר בעקר
 והעבודה שנותה התייה עליה ואמרה וצדקתם את ה' אליכם ואמר ויתו תעבדו הוא להחלל לו להקריב קרבנות על מזבחו
 ולעסוק בדתו ולקיים מצותו ולהפנות מחשבתו מעניינו הגוף ולהדבק בו כאהבה ויראה' ולחדשות בדרכיו . והדמ' ה' ז'
 כתב בכלל עקר זה שלא נכבים מופתים א' מוכרחים כינוי וכיו' יתברך וכ"א ד"ל לא תצוה למיכל ולא לבריש לא לדורי את
 צומו ואפי' עני' לך . הה"ד כל אשר יקרא בשם ה' יהלם וכו' ש"ל יתפלל אדם בלשון ארמי לפי שאין מלאכי השרת מוקקין לו
 שאין מביאין לשון ארמי וכן יסוד הפייסנים המונים המונים מכחישי תחתונם . וכן לי דרך עכרן בשערים בעדינו שפכו רוח חן
 ותחנונים . אין התפלה להם לא לט' והם אינם לא פיקליטין כענין שכתוב אם יש עליו מלאך חלני וכו' שהם מוכרי וכויתו
 שהם פרקליטין ולא יוכירו פונותיו כמו שטען בענין אייב שהיה קשיבור כמ"ש באבות וכו' ש"ש ש"ב ע"ה :

אבל

הרמ' כ"ן ז' בדרשת תורת ה' תמימה כתב שאין אנוני עושים נפה בזה וכן כמ"ש מיהל שרא רבא קום ובעני רחמי'
 על עמא רבא ואני מודה לו בזה ועוד נאריך בזה בע"ה והדבור בזה באריכות בענין העבודה הם עניינים תורניים
 אין זה מקומם כי לא חובר זה המאמר לא להביא מופת שכלי כמה שראוי להאמין בעיקרים לו אבל מה שהוא מענייני הדת
 יתבאר במקומו הראוי לו ולענין בחכמת זה המציאות איך נכרא בתכלית החכמה בדברים המאמינים ודברים הארציים טבעיים
 ונעשיים צומחים ומדברים הכל הוא מותר ולא אסרו חכמים לא מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור אבל
 הענין בחכמה הוא מדרכי העבודה שהוא לדרך הכורא בכל עת כמ"ש המשיר מה רבו מעשיך ה' והשלים דבריו יהי כבוד ה'
 לעולם וכו' נאריך בע"ה לקמן . והדמ' ה' ז' בכתובת ספרו המורה הפלג בזה לומר שדרך האדם שישג אחרות הש' ציור
 שגלי וזהו דע את להי אביך ונפ' בע"ה ב"ה דפ' כן ונא' . וכבר הרב ז' הורה שיהא אדם כריסו להם וכשר קודם שיכנס בלו
 החקירות והוא העסק בתלמוד כמ"ש בס' המדע וביתמוד ההגיה בתורה ובתלמוד והעשיית המצות כמ"ש בכתובת המורה כרי
 שיהא תמיד דבק עם הס' ולא יפטר מחשבתו ממנו וזה אמת . והצור שבתב בסוף ספרו כבר פירשוהו כמ"א מספרו בדבריו
 בתארים שהוא כתב שה' כי שלמות האדם בהשיגו יסוד הנפיר בשגלול מהא' כל תאר מהתארים שחייב התארים חבלי לירי
 האמונה בריבוי ולא יסלם לאדם לא בשגלול זה שראוי לשלול ממנו במופת וזהו הוא מחוייב לירע כל החכמות כולם כי בכל
 חכמה טבעית או אלהית ואפילו הלמודית יש דברים שישלול מהא' גם ההגיון הוא מחוייב לזה לדעת דרכי המופת ימי שלא ידע
 החכמות בלם לא השג יסוד הש' בשלמות ואין לו שלמות ולא יוכלו זה הוא כיתרון שלמות לא בתוספת חכמה כרי שירבה
 בשלמות והנה הרב ז' נעל בפני כל העולם דלת ג' ע' והש"ל יצור אין תחית המתים לא לששתמש בטל תורה א"ל רבינו יוחנן
 לא יחא למדיניה וכו' ענין באחרון מכתובות וכו' וכו' וכו' חלק וכן אין דבריו רצונים לאל יתברך אשר הראה כבודו לעמו
 להנחלם עולם שכלו ארוך ודבריו אמת למי שאין לו תורה אבל למי שיש לו תורה והאמין בקריעת ים סוף הנראה לאבות האמין
 בחדוש העולם והמחדש כרגע ה' וכ"א וירא ישראל את היר הנדולה וכו' ונאמינו בה' וכו' ואין לו לא להתמיד הדבור בעסק
 התורה והמצות כמ"ש הוא בעצמו ז' :

פרק ה'

בתארים . אחר אשר בא המופת על המציאות הא' שאינו גוף ולא כח בגוף ראוי להרחיק ממנו כל מה
 שחייב הגשקות או ריבוי אם אפשר בדבור ואם ההרחיק יבוא לדרך בדברים מביאים להשגחה או
 לריבוי שיוכנו אותם דברים כשכל בענין לא יתחייב מהם ההשגחה ולא ריבוי כי הדבור במקום הזה
 צר מאד ואין לאדם דברים כי אם מחייבים גשמות בגשמותו או ריבוי בריבוי ע"כ חייב השכל להחזיר אותו דבר המכוון
 האמתי ולא יסביר לחומר הדברים כי אם לצורחם ע"כ כשנמצא בתורה או בכביאים מייחסים לבוא דברים גשמיים כמו כלם
 גמות וראש ופה ועין ורגל ויד ולב או תנועה גופית כהליכה ויחידה ועלייה ועמידה ושיבה ואחירה . ודבור דרך שיפורשו כבר
 לא יוכן מהם גשמות ושהכרח הדבור מביא לזה לא שיהיה הענין כן וכו' השתדל יונתן בן עוזיאל ואקלנס כמה שתרבו בפסוקי
 התורה והכביאים במקומות אלו עשה הבאין ריבוי פניה ז' בתפסיד (ד"ל כפירוש) שנו בלשון קדר וכבר הרחיב המאמר
 בזה בס' האמונות וכן הרמ' בספרו הנכבד בפרשן כל או המקומות שפסטיקין יורה על הגשמות באופן משלים א הענין
 והמוטל וזאת היא הסכמתם של כל האמונים בפרשם להגדות התלמוד וכן דרכו זה הדרך כל האמונים ז' וכן לתאר השית
 בתארים כאשר נמצא בתורה ובכביאים ובתפלותיו ובברכותיו שתקנו למאשי כנה"א אשר היו בהם כמה כביאים צריך שיוכן
 מילות תארים שאינם עניינים בוספים על עצמותו שאם היו בוספים על עצמותו כתארי האדם היה יותר תא' ח"ו כי היה הוא א'
 ותאלצו כוסף בו וכבר התבאר במופת שהוא א' אין בו לא הרהבה ולא הוספת על מהותו יתברך ויטביל כי מהותו פשוטה אינה
 מתרבה באותו תאר שהוא מתואר בו בדבוריו . גם הרמ' ז' ז' האריך בזה בספרו הנכבד והוא היה ראש המדברים
 באמונתו על ענין זה ע"ז הענין ונמשכו אחריו רבים ונכבדים ז' ועתה אבאר בענין התארים א' והוא אמר בחיוב בה"ה ואינו
 מוסף על עצמותו ואיזה מהם נאמר בחיוב והמכוון ממנו השלילה ולהכינו כמו שנאמר הוא כפירה ואינו מהם הוא נאמר בשלילה
 שאם

מזן אבות ה"א

אם היה נאמר בחיוב היום מוסף על עצמותו ואילו מהם נאמר ע"כ ההצטרפות לכך ואילו וזה נאמר ע"כ פעולותיו ית
ואקדים כזה הקדמה ואומר כי בראשית בתחלת העיון שיש תארים שאין להחליט מלתא דבהם האל והם כשהוא עצם נמצא
אחד חכם מן יכול רוצה נצחו כי מן השקר הוא שיהיה האל בעדר א' מהם אמנם אם יחוייב זה ריבוי בהיותו אלו
מחוייב ויש כזה קצת דמיון כי יהיה הוא כי הכח הנמצא באדם הוא א' אין ריבוי בו וכו' ידע המלאכות וההכחות למיניהם ואם
הם רבות כמעט אין תכלית להספיקם והם מתחייבות מזה א' פשוט אין ריבוי בו וא"כ אין ראוי לתאר בהם האל שיש לו א' התאריך
המתחלפים הנמצאים בעצם א' פשוט אין ריבוי בו ולא ענין כלל מוסף על עצמותו :

ואחר זו ההקדמה אכילת המאמרים הנאמרים בזה א' לא על אלו דהם נאמרים כי הם ע"כ מחוייב אם ע"כ השלילה אם ע"כ
ההצטרפות אלו ע"כ הפעולות הנאמרות ממנו . אמנם אמרנו שהאל הוא עצם אין רצונו לוהר שהוא העצם הנאמר בעצמה
מאמרים כי אלו עצם הוא סוב למשה שהוא בשם וכבר התבאר בחופת כי האל אינו סוב ואינו נגדר אבל רצונו באמרינו שהוא
עצם שהוא יש ויורה שם העצם על יסודו וזהו מחוייב שיאמר באל כי הוא עצם נהוו העצמות כל העצמים ואין להם מציאות לא
מעצמות ואם העצמים המתהווים מעצמותיהם הם מתארים בשם העצם הנאמר שיתואר הוא בשם העצם יותר מהם כי הוא עצמותו
ממנו והם עצמותם כאלו מוולתם והמלה המורה על שם העצמות בכתבי הקדש היא ה' וה' ובהשאלה מדבר על עצמו הוא א"כ
והמדבר עמו והוא מתארו בשם העצם הוא אומר את . א"כ . מלות אלו שהם ה' א"כ את"ה הם מתארות לא בשם העצם
ומותר לאמר ע"כ מחוייב ואין צורך להחזיר א' השוללות ונכתב זה בתואר שם העצם והא' יודע . ואחר שנתבאר בחופת
שהאל אינו בשם ועצמותו ויסודו ומזהו הוא שכל נכדל . ואכן חמד טעם כזה ואמר שאין ראוי שיאמר על האל שהוא שכל א' לא
לשלו ממנו המאמרים וכבר סת' דבריו בן נדבד' בם' הפלת התפלה ודבריו אמות הן ועל דעת הפלסופים ואם הוא שכל א"כ הוא
מושכל ומושכל יחד ואין באמרינו . שהוא שכל ומושכל יתחייב לעצמותו הריבוי כי כל שהוא מושכל מושכל אינו מושכל א' לא
בשכל והשכל הוא המושכל ולא יוכל המושכל עד שיפסוט צורת המושכל ויניינה בשכלו ואז יהיה הוא ומושכלו שכל כפועל
שמעל כי האדם קודם שישיכל צורת הכית הוא שכל בכה ושיפסוט בשכלו צורת הכית שהיא קורות ע"כ הכית אז ישוב שכלו שכל
כפועל ויהיה הוא ומושכלו דבר א' והאל הוא שכל כפועל תמיד שאלו היה בכה ויאלץ הפעל היה צריך א' מוציא ולא היה מחוייב
המציאות מזה עצמו והיה תמיד בסגנון פסע-בכה ופסע בפועל וכ' שר בחק הפסוט המחוייב המציאות יתברך כח"ס והשכלי
הנכדליה אע"פ שאין להם מציאות מזה עצמם יש להם מציאות מזה מושכליהם ואינם שכל כפועל תמיד וכ"כ האדם שיש לו מציאות
מזה עצמו ומזה מושכלו הוא פסע בכה ופסע בפועל אכל האל הוא שכל כפועל תמיד ואחר שהוא שכל כפועל תמיד והוא מושכל
כ"כ א' והנה הפלסוף הכניסו בכלל זה השמחה והערכות כי כל מי שישיכל חושב מה ישג שמחה וערכות הדבר והאל הוא שכל
כפועל לעולם ישגה ויתענג בתכלית הערכות ואין זה ענין מוסף על עצמותו וכך כתב הרלב"ג א' לא זה רצונו א' לאמר
שהשמחה כמעט והכתוב המורה על זה הוא יהי כבוד ה' לעולם ישגה ה' כמעט וכך ארזל שאין לפניו עצמות והכיבוד עו
והיה במקומו וכ"כ מה ששינוי לשון הפסוק הוא באמרו שהשמחה כמעט הוא לפי שאמרו באל מן הרקיעים שגמו מעין שיש
בו כחות של מ"ה שאמרים שיהי כללם שאלמר יומה יבנה ה' חסדו וכו' ולפי שהוא חקוק שיהיה הוא מקום שמחה וכך נאמר כי
כשיצאו הדברים הטובים כרצון האל ויהיה שמחה כי נכלל הרצון וכשהם יוצאים שלא ע"ד הטבע אין שם רצון ויבנה לעצמו
ועיין מ"ס ב"כ כפ"ב :

וגם ערכות נאמר על יצוא הדברים ברצון האל וערכה לה' מנחת יהודה ועי' קדמונו א' אשה הוא רוח נוחה לה' שאלמתי
ונעשה רצונו לאישים הפעולות משמחה וערכות והפסם ואחר שדברנו בתאר העצם והשכל נדבר בשאר התארים הנז'
וולתם ואפתח לך כזה שיעור תבנה בהם ואומר כי כל התואר בתארים לא יחלט התאר שהוא מה' דברים . הא' שיתואר הדבר
נגדר ובתארך האדם שהוא מדבר ואין לו לפי האמת תואר לא פי' שם וזה התואר מרוחק מהשג' כי כבר נתבאר בחופת שהאל
אין לו נגדר והב' שיתואר הדבר בחלק א' מהדרו בתארך האדם שהוא חיל מדרב' וזה התואר נ"כ מרוחק מהשג' כי אין באל
הרכבה שיתואר בחלק ממנה . והב' שיתואר הדבר בתכונות נוספות חיל מדרב' וזה התואר נ"כ מרוחק מהשג' כי אין באל
שהוא ארוך וקצר כי כל אלו הם רקרי' באדם כי אין א' הלו התאר' מוסף על עצמותו ולא היה האל מתואר בכינוי אלו התארים
היה משכן נושא המקדים והאל התבאר בחופת שאין בו הרכבה כלל אבל הוא פשוט פשוט גמורה ע"כ אלו התארים וכינוי בהם
שהם תכונות ומקדים הם מרוחקים מהשג' . והד' בתארך האדם שהוא בן פלוגי או שותף פלוגי או שהיה לוימן פלוגי ולו
הדברים אינם מוגמרים ולא דברים נוספים על עצמותו במקדים ותכונות . ואפשר היה בתחלת ההשגחה להחליט לתאר האל
כלו התארים לא שגפ' דקרוק הענין יחבאר שאסור לתאר בהם השג' אמנם כתארך להצטרף א' הומון והמקום הוא השמחה לפי
שאין יחס בין האל למקום ולוהן כי הומון מקרה לתכונות הנלגל והתכונה מקרה לבשם והשג' אינו בשם כח"ס כי לא יתואר במקום
לא בשם בעל תכלית המוקף מהמקום והאל אינו בשם כח"ס בחופת וכן אין יחס בינו וכן שאלר הנמצאות העצמים שיתואר
בהצטרף ליהם כי הוא מחוייב המציאות וולתו מהנכדלים הם אפסרי המציאות ומסוגלת מהצטרפים הוא שיש שווי בניהם
ואם אין בין מציאותו יתברך למציאות שאלר הנמצאים שווי כלל כי הם אפסרי המציאות והוא מחוייב המציאות אך יתואר השג'
בהצטרפות שאלר הנמצאות וכן אין יחס בניהם כלל שיתואר ביהם ל' מהנמצאים כי הדבר מתוכם לדבר יש בניהם שווי לדבר
א' כאמרך מתיקות הדבש יותר גדולה מתיקות התאנה אבל נדבר שאין יחס בינו ובין הדבר שתיחסו אליו אך תיחסו בו
ואך תאמר מתיקי' הדבש יותר גדולה ממתיקות הלענה אע"פ שהם תחת סוב א' מהטע' כ"ס שלא תיחסו לדבר שאינו מסוגל
כאמרך ואת הענף גדולה מואת המרידות וכינוי כזה שאין לתאר מהצטרפות וולתו כח"ס שאלר היה יחס בינו וכן וולתו היה
מתחייב לו מקרה היחס אמנם יש להקל לתאר השג' ביחסו לזולתו מפני שאין מחוייב ריבוי בו ולא שינוי בעצמותו והה' שיתואר
האדם בפעולותיו ובאמרך פלוגי אשר בנה בית ואשר עשה ארון זה ואשר ארב כבד זה וכל אלו התארים מותר לתאר לש' כי
אינם ענינים נוספים על עצמותו כי כבר ידעת מזה שקדם כי שינוי העצמות לא יחייבו ענינים מתחלפים בעצם הפועל וכן
כל פעולותיו המתחלפות יסודו מעצמו לא בענין מוסף על עצמו ואחר שהענין זה נשוב לבאר התארים הנז' באל' באי זה שער
האלו השערים נכבדים אמנם לתאר האל כשהוא נמצא ושהוא א' בתחלתו כזה הקודמים מאנשי העיון כי בן סוגל אמר כי
המציאות מוקדקד קדם לנמצא וכן נמשך לזה אכן חמד בם' הפלת הפלסוף ואחר אשר הרמב"ם כתב זה המא' ונמשך אליו בספר
הנכבד מורה הנבוכים ראוי לציין עליו כי אם הוא אמת א"כ לתאר האל כשהוא נמצא דרך חיוב אלא אם כחוננו אל השוללות
ונאמר

ונאמר כי באחרונה יהיה נמצא כוונתו לומר שאינו נעדר כי אין לתאר האל במקרים שהמקרים הם עניינים נוספים על העצם והוא א"כ מורכב מכ' דברים עצם ומקרה וכבר התבאר כי האל אין בו הרכבה וריכוז וכן רש"י שתר זה המאמר באחרונה ידוע
הוא כי גדר המקרה הוא שיוצא העדרו ולא יצויר העדר נוסף והמשל שכבר יצויר העדר שלוב מהעדר ולא יצויר העדר העדר הכבד
כי כבר אפשר שיהיה נבד ולא לכן כי אין שלוב תבאי בהיות הכבד וה"ל לו כהנצח שיצויר העדר תצויותו ממנו וישראל נמצא
ע"כ נזר שאין המצויות מקרה ל הנמצא ולא כשהארנו שש' שהוא נמצא לא תארו אותו בענין נוסף על עצמו ואפשר לומר שלא
היתה כוונת הרמב"ם לל בהמשכו לרעת בן סינא בזה שיהיה תואר המצויות בא"י מקרה בו ח"ו אבל ר"ל שאין תצויות האל
במצויות שאר הנמצאות וזלתי ית' כי הוא מחוייב המצויות וכל הנמצאות קבו המצויות ממנו והם אפשרי המצויות ע"כ הנצחיות
בהם הוא מקרה לפי שאין המצויות בהם מעצמותם והמצויות הנאמר בא"ל תארונו באופן שאנו מתארים שאר הנמצאות בו
היינו מתארים אותו במקרה נוסף על עצמו המשל לו תארונו הפלפל שהוא חס תארונו אותו במקרה שהוא נוסף על עצמו כי אפשר
שיעדר חוס הפלפל ולא יעדר החוס במוחלט אבל אם תארונו ויסוד האש בחוס לא תארו אותו במקרה נוסף על עצמו כי אם בצורתו
כי אם יצוירו העדר החוס הן האש לא יתהיה אש ולא היה נמצא חוס ולפי זה אחר אשר תצויות האל היא הכותבת תצויות לכל
הנמצאים ותצויותו היא מחוייבה לעצמו ע"כ תואר המצויות בו הוא מחוייב ומותר לתאר אותו כשהוא נמצא גם בענין האחרות
כתבו כי הוא מקרה קרה ל הנמצא כי הוא מחמיר הכמה המתחלק וכל המחמירות הם מקרים ל העצם ואין לתאר האל במקרה
לא ח"כ תהיה הכוונה ל השוללות ואם אמרנו שהוא ח' תהיה כוונתנו שאין בורכיו אבל לתארו דרך חיוב כשהוא ח' הוא אסור
כמו שאסור לתאר אותו בריכוזי כי הרבוי והאחרות הם מקרים מספים על העצם וכזה נמשכו הרבה מחבתי אומתיו ונאמר שכל
זה הוא הטעם גמורה שהאחרות הנכנס המאמר הכמה הוא אשר בטבעו לקבל הרבוי וה"כ האל אינו לא חלק מהריכוזי אשר
בטבעו לקבלו אבל האחרות הנאמר בא"ל אשר אין בטבע לקבל תוספת כי א"ל להנצח תצויותו כהצויותו כי חיוב המצויות
הוא נמצא שיהיה לכ' כח"כ בחיוב ח' אחרות אינו מקרה בו כי הוא באותו תצויות שהוא נמצא הוא מחוייב שיהיה ח' והכח
הפלגוס' כן רצתו שיש לתאר הח' עצם החיוב כשהוא נמצא והוא ח' ואע"פ שהמצויות והאחרות הם מתחלפים בשם עניינם ח'
ואינם עניינים נוספים על העצם והביא ראיה לזה שבאחרונה אדם נמצא לו באחרונה אדם ח' לא נוסף על עצם האדם והרי כלו
אחריו אדם אדם ואין זה באחרונה אדם לכן שהלוב נוסף בו לו הם תורף דבריו וכן אנו נזר לפרשני בס' התחלות הנמצאות
התור לתאר האל כשהוא נמצא ח' וכן הוא דעת הרלב"ג לל בס' מלחמות ה' וכל האחרונים לל מחבתי אומתנו נמשכו לרעת
כ' רשד בזה וזהו דעת תורתנו שהאחרים המחוייבים בא"י הם האחרות והמצויות וזהו שסמך לנו מרע"ס שמע ישראל ה' להינו
ה' אחד שם כן ר' אותיות מורה על ההיות והמצויות ואחר על אחרות וזה השם הוא שם המפורש
לפי שהוא שם העצם כלומר אדם לאינו אדם אחר עובד תהיה המצויה זה השם שהוא כן ר' אותיות שהוא נכתב ואינו נקרא
לפי שכתוב זה שמי לעולם וקראוהו לל שמי המיוחד לי כי שאר השמות הם שם התואר כי להם מורה על הסתהה ושם זה מורה
על הנצחיות ואדרי על שם האדרתו ושמי על חיוב המצויות שיש בורי למצויותו ושם ל על ידיעתו ועל סיכולתו ועל הרצון
ולכן המוכרים בקדושה ובחסדה הוא נצח כחש"ה כל אשר יקרא בשם ה' יתלם וסוף יתברך הוא האמת הנבחר ולו השלמות
הגמור ע"כ יתאר כשהוא אמת וזה' להם אמת ושהוא שלום וקרא לו ה' שלום כי תצויותו הוא אמת הנבחר ואחרותו הוא השלמות
הגמור אחרת לתאר השם כשהוא ח' אש תארונו בזה אחר בדברים המתוארים בחיותו הוא אסור כי החיות בדברים החיים אינו
לא תנועה והכח והרצון יכ' מרוחק מהאל ואין כל מי שישולל ממנו תואר הכל התארים מחוייב שתואר בהפכו כי אין לומר שאחר
שאין האכן סכלה שתהיה חכמה לפי שאין מוכתה לקבל חכמה וסכלות וכן אין כל מי שאינו מתואר בתואר חיותו וחייבו
שתואר בתואר החיים ההפכי לו אחרת הקל הלשון בזה האחר ותארו בו האל כחש"ה קול להם חיים ח' אנכי לעולם וכדבריו
הנבואים ח' ה' וחי נפשא ל חי בקרבתם לחק להם חיים חיים חיים וחלך עולם להא חיים כלו' להם חיים לה ח' וקיים לעלתי
והפכתם דברי להם חיים ועניינו השלילה שאינו רלווי העמים הנקרא מתים באמרו ונעמדו לבעל פעור ויאכלו וזכחי חתים
ועניינו שאינם מרדשים ולא תצא מהם פעולה והאל' כל הנמצאות הם פעולותיו ועל' הוא מתואר בחיות לא שיהא בו חיות
כחיותו לא הוא וחיותו ועצמותו דבר ח' וראב"ע לל כתב כי נקרא להם חיים להכדיל בינו וכן הצבא כי לא יתנועע הוא לא
נעצמו וז' כי החיות מורה על התנועה כי כל מי מתנועע והאל' מחמו וצאו כל התנועות לצבא השמים המתנועעים וכל
המתנועעים באנלים ממנו ית' ודקדק הרמב"ם לל בכלל ח' ע"כ הכדיל הלשון בין ח' ח' וחי נפשא ולא אחר ח' ה' בצדו כחש"ה
חי נפשא לפי שהאל' חיותו אינו ענין נוסף על עצמו וחיותו נוסף עליו על כן אחר חי נפשא ויפה דקדק ומה שנמצא ויטבע בחי
פעולם והוא האל' הכוונה לומר כי האל' הוא קיום פעולם כמו שאלבר כע"ה כי החמצי והרועה בקיומנו שאין הפעולם כמו הכית
שאחר שכתבו הכבאי אינו נדק לו ויעדר הכבאי וישראל הבית בקיומו וז' כ' נקרא חי הפעולם כי הוא חייו וקיומו וכן פ' הרמב"ם
לל בספרו בח"א וז' אומרים הכותב בשירי ומרה מלך חי הפעולות כחש"ה ח' אנכי לעולם ואע"פ שהדברים אמת אין חיי האל' י'
בחינו אבל בפ' ח' ח' וחי נפשא יש בו פנים אחרים והוא כ' ים פ' חיינו שבויות האל' נק' שבויות חסם והוא שבויות הקיום וכן
תרגם אונקלוס קיים והב' נק' שבויות האל' וזו תא' אומה וענין שבויות חסם לומר כמו שזה אמת כן זה אמת וזו היא השביות
שנבטעים בא' והתורה ובשמים ובנבואים וכוונתו בזה שבויות האל' הוא לומר כה יעשה להם וכו' ויסיף אם עשיתי כך ופעמי'
מוכרים האל' בפ' שאומר ויהי ח' בכך אם עשה כן אל' מוכרים בדרך דרכה כמו שרבינו לומר כמו שעשיתי זה כן וחינו בני
או בחיי כן הוא ורצתה לו' שאל אינו כן יהיה בהפך וה"כ בשאומר ח' ה' היא שבויות חסם לומר כמו שש"ה הוא ח' כן זה אמת
וכשאומר חי נפשא הוא לומר כמו שזה אמת כן תחיה נפשא דומה לאומר כן וחינו בני ואין לומר ככה בא"י וח"ש חי להקד הוא דרך
לעב וכו' ולעב להשבע בו נשבע בחיי אדם שהוא ח' ולזה תמצא כתוב שאמר אורים לדוד חייך וחי נפשא והאל' הוא שבויות
חסם כמו שכתבנו בל' דך נשבעים במלך וכן כתוב והמלך ישמח בלאהם יתהלל כל הנשבע בו ושאמר חייך כלו' אחר חי אתה
ששירי חייך בכל מקום הוא ככ' וירין כי חיים ששם שם דבר הם לשון רבים וזה הוא כיור ח' כלו' אחר חי אתה דומה לחי ה' שהוא
תאר ואח"כ נשבע בשבועת האל' באחרו חי נפשא וזה המבוא בחי ה' וחי נפשא וכן נזכר לא הפריש בו ח' ה' לחי נפשא מפני
הסמיכות לא מפני התמשעות שהוא תרגם קיים ח' וחי נפשא וח"מ הדברים אמת הן שאין חיות ה' כחיותנו כי אמתנו וחיותנו
כ' דברים והאל' הוא וחיותו דבר ח' א"כ לתאר הש' כשהוא חי היא תלה באמת עצם החיוב ועניינה השוללות שאינו בלאי העת'
ששם לה חיותו ולא כהנצח השמים שחיותם באצל נשם חש"ה אבל הש' חיותו מעצמו והוא כות' חיים לכל בעל חיות וית'
והלל"ג הכין מתאר חיות ענין ההשגה והלך בזה ע"ד הרמב"ם לל והוסף תפלונו לומר כי לפי שכל מי שישבו חיות יותר

מגן אבות ה"א

שלישית יש לנו הסבה יותר שלמה ולמה אספנו סימני אשר יש בו פחות שבסימני החיות לא היה לו מהשפעת המלכות שישב לחדש השמשות
והיה אצל האדם היותר כבוד שבסימני החיות לפי שיש בו מהשפעה יותר והיה ההבדל אשר יובדל החי מן כלתי מה ההשפעה ג"כ
יחוייב שמי שהיה לו ההשפעה היותר שלמה שהיה לו החיות היותר שלם. הנה התבאר מזה כי השל הוא החיות היותר שלם כי
הוא ההשפעה היותר שלמה עם שאין יחס בין השגתו להשגת וולתו וכן אין יחס בין חיותו לחיות וולתו פי תא החיות היותר כבוד
שאפשר לאין שיפור ולפי כוונה זו הנה תואר החיות לשלם הוא ע"ד החיוב ואינו ענין כוסף על עצמו כי תצאיותו היא החיות
השלמה והיו הר קרוב אליו הוא ענין תואר החיות הוא להורות על הנצחיות כי כן נראה מהאמרו לו החי וקיים לעלמין אמנם
לתאר האל בשמות חכם ויכול ורועה החיובים הדת"ס ז"ל השוללות כי באמרו חכם כוונתו לומר שאינו סכל אבל הוא חכם
ויותר כל הנמצאות ובאמרו יכול כוונתו לו שאינו לואה אבל תצאיותו דל המצאות דברים אחרים וולתו ובאמרו רועה כוונתו
לומר שאין הנמצאות סלם כדרכו אבל הם הולכים על דרך ההנהגה לא נעלו במקרה ובחידושו ולפי זה לא יהיו תארים לו ואמר
בחיוב ואמנם כחכמה השוללת:

אמנם

לפי האמת לו באמרו עליו ית' כחיוב מכלי חורקם ל השוללות חיים מוספים ריכוז על עצמותו כשתופו כוונתם
ע"ד האמת כי אמרו עליו ית' שהוא חכם ויכול רועה חכם באמרו עליו לו התארים שהם מוספים על עצמו כי
אנחנו כשנראה צורה מלכותית נתקדם לעשות כמותה והנה חכמתו בואת הצורה נתוספה על עצמותו ח"כ כשת וקם
לעשות כמות או ניתוסף דעו על עצמנו אבל האל אינו כן כי מהשגתו עצמו נשפע מאצילותו ברונו ויכלתו זה המצאות ח"כ
הכמות שהיא השגתו ורצונו ויכלתו בלם הם עם עצמותו דבר א' אין שם תוספת ולא חיוב ולפי זה אין צורך להחזיר תארים לו
ל השוללות () והתארים הנמצאים בכתוב בענין החכמה הם חכם לבד וגם הוא חכם כמ"ס בלחמה יסד ארץ ובענין
היכולת הם אומץ לכך רב כח עזו וזכור והשמות הקדש ל שהוא לטון אילות וכן אילותיו לעזרתו משה ושרי שהוא לטון שורד
שהוא חסד המערכות ובענין הרצו וההפך רועה ה' את ידיו כי בלם חפצתי כי הפך חסד הוא ה' חסד למען צדקו והרבה
כיוצא בלו אמנם לתאר האל שהוא נכחי וקיים וקדמו:

הנה

הרמב"ם וכן חכמים אחרים מתבחי אומתו הסכימו שצריך להחזיר לו השוללות לפי שחזרו קדמון הוא המצודה הזו
ומי שאינו תחת הזמן לא יכול עליו שם קדמון כמו שלא יכול עליו שם חדש כמו שלא יאמר במתיקות לא תצוה ולא
ישר ולא יאמר בקול לא תליה ולא תפל אבל מה שיתארו האמת כשהוא קדמון הוא לשלול ממנו השינוי ושלל אתהו לו דבר לא שר
ולא יסוד ולפי כוונה זו וזו התואר הוא באמר דרך חיוב והכוונה היא השוללות אבל הרמב"ם הוסיף לתאר בתואר הנצחיות דרך חיוב
כי הכותן נצחיות לוולתו והוא יותר ראוי בתואר הזה מולתו והתארים הנמצאים בכתוב בענין זה הם אבי ראשון ואבי אחרון לפני
לא נוצר לו ואחריו לא יהיה ויורשו לא הוא ימיו מספר שני ולא חקר והשמות הקדש הוא שם ית' ותרומתו הבא"ן ל אולי כוונה
הקדמון ועוד כי האלה אשר הם חסדי מורה על המציאות תרגמו לו אולי לאי מא ויול כלומר אשר לא סר ולא יסור והיונים התארים האל
בלשונם אלה או למה היא אות ראשונה להם וכן ר"ל כל ראשון קודם למה כמ' נחמות ואו' היא אות אחרונה להם א"ל שם אלה
או ר"ל ראשון גם אחרון ושם ע"כ אנו מודעים בדרך אתה האל והתיו ראשון ואחרון והם למדו ממנו זה כי תצוה חלת אתה
כ' ית' שהוא חסד ה"א ולא ככה את עושה לי הנה מתבאר מזה איך ראוי שיבטו התארים לו באל כד מה שלא יוספו כלום על
עצמותו ומזהו כי אם לקחמו הכנתם כמו שהם אליו חסד ויורשו חיים מוספים על עצמותו דבר והוא ותוארו דבר א' הם וחקים הטעותם כזה הוא
אין לו חסד שתוף השם כי לו התארים הם באמרים בנו וכו' ית' בשתוף השם וזה סבת המחלוקת המופל כזה בין החכמים
האמתיים אבל דעת כלם היא עולה לאמונה א' שלא לתארו בתארים מוספים על עצמו אלא שיהיה הוא ית' ותוארו דבר א'
והפלוס' ית' אחרת סבת הסבות וכמרו כזה התאר ולא תארוהו בשם פועל הפני כי לכל דבר ישר סבות המומר והצורה והפועל
והתכלית כי חומר הכפא הם הפעלים וזוהו היא הריבוע והפועל הוא הנגר וסתכלית הוא ליטב עליו המלך ולו הם הסבות
הקרובות ויש סבות רחוקות כי תאמר ומהתכלית ישיבת המלך על הכסא תאמר כד שיבטא ומהתכלית שתבטא ומהתכלית להטיל איתת
והשתכלית זה ליטב המדינה והשתכלית זה להשליט דעו הנה שרצה בקיום העולם וכן לכל יש סבות רחוקות עד הסבה הראשונה
ית' כיהא הוא תכלית זה המציאות והוא פועלו והוא דורות כי אם תצויר העדרו וצויר העדר העולם ואינו כמו הנגר שבצויר
העדרו לא יעדר הכסא אבל הוא ית' הוא בורת העולם כי הוא קיומו ועל זה נק' הו העולמים ועל זה ואתה מחיה את כלם ואמרו
במדרש ואתה מחיה לכלם עשאוהו שם כמו למחיה שלמה ולפי שאלו הוא פועל העולם וזוהו ותכליתו הרחוקים ע"כ קראוהו
העליון שם זה ולא קראוהו פועל:

ויי

קראו ראוי להתכוון זה והוא שכן הדיוע הזה כי כל חשפט שיש בו מושא ומושא ישמנה המושא מהכסא אע"פ שא' נשוא
על המה אף כשנשיה דבר א' כענינו אין שם נשוא ולא מושא על האמת ולא יגיע תועל' מחוכות המאמר אבל באמרו
האדם הוא אדם או יצא שמות מודרשים הסיף והסרס שהוא שם לאמרו חסר חסר ואם החכמה ושאר התארים הנאמרים בחי'
הם העצמות הנה אינם לא דבר א' בשני שמות נדרשים ולא הגיע לבן תועלת מזה החשפט בלו אמרו העצמות הוא עצמות
ולו כזה כי החכמה ושאר התארים אינם מורים בכחית עצמם על עצמותו ית' שיהיו בשני שמות נדרשים אבל על עצמו כי
הודאת לו התארים בכחית עצמם אינם מורים על עצמותו ית' אבל יקרה להם בהשתכחם על עצמותו ית' שהם דבר א' ויהי באר
מזה ששני תארו עם היותם מושא ומושא שיהיה מחייבי הרכבה כעצם ואמר שדרכו בתארים הנאמרים באל דרך חיוב והנהגתו
הדברים בתארים הנאמרים באל דרך חיוב וענינם השלילה דבר בתארים הנאמרים בו ית' ע"כ העצמותות אע"פ שאין בינו
וכן שאר הנמצאים הנעדרים ויהם כלל הקל הלטון לתאר בהם אחר אשר אינם מוספים ריכוז והרכבה עצמותו כמ' והתארי'
לם הם באמריהם וזה הכל הלאים ל עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל הארץ וכן ומלך ברוך על כל הארץ וכן מלפני דעו
כל הארץ אלהי אברהם אלהי יצחק אלהי יעקב קדוש ישרא וכן ויש וקדוש מהולל וזכור ומבואר בלו התארים שיתארו
רוממותו על וולתו והוא הוא באמר אלהי הלאים ועל הפסלים ויעה פירש וכן פי' הרמב"ם ז"ל צ"ל הוה עובד ואני אומר עוד כי אלהי
הנבגלים כי אין שכן להבדילו על הלאים ואל הפסלים ויעה פירש וכן פי' הרמב"ם ז"ל צ"ל הוה עובד ואני אומר עוד כי אלהי
הלאים הוא המלאכים והנבגלים יחד כי המלאכים נק' הלאים והנבגלים נקרא בני אדם שנאמר הו' לה' כב' אים וזהו
הוא אלהי אדם שנאמר ועל אים ידבר נפלאות וכתוב מי כמכה באלים' וכן נקרא אלהי אלים והמלאכים נק' אלים שנאמר
לסים רי מדרהו וכו' וכן ותהדרו מעט מלאים אין כמך בלמים ה' ותתנוצצו וית' דרמיון באצבעו וזוהו ואינו בלם המלאכים
כלשון

ומה שכל מה שאנו עושים הוא להעביר את המידע הזה אל הציבור ולתקן את המצב.

ואמרו בספרו ע"פ רובב שמים בעבודך נתקבצו ישראל אצל משה וא"ל וחשם רבינו אמור למחזק מדינת הכבוד של העולם א"ל

עוֹד לְחַלֵּךְ שְׂפִירָה וְיִלְכוּ עַל פְּלִטִין שֶׁלוֹ אַחֵר הַמֶּלֶךְ כָּל חַי שֶׁהוּא חָכֵם יֵאמָר מִה הִסְלַמְתָּ הוֹאֵת וְכָל חַי שֶׁהוּא פְּטִיר יִעֲשֶׂה כְּמִתּוֹ

מגן אבות ח"א

תוכל לראות פניו ויצאון דבריו בדברו קדושא תלית :

ובכאן נשלמו ח"א הוא חלק אלוה ממער :

חדק ב' והוא חלק שוסינו

בתורה מן השמים ולפי שהאמין ית יס לו להאמין בתחלה בכנול' משה וכן צריך להאמין בכנולת שאר הנביאים הבאים אחריו לזות את ישראל על הכלל בתורתו והם כלם תלמידיו וכן צריך להאמין כי ואת התורה לא שתתנה - ע"כ הלכותי חלק זה **לר'** פרקים כל פרק מהם הוא עקר מעקרי התורה. הפ"א בכנולת בחולט. הפ"ב בבהרל שבין כנולת משה לכנולת שאר הנביאים. הפ"ג בתורה מן השמים. הפ"ד בכנחיות התורה :

פרק א'

[illegible]

הנה הועילנו ר"ח באחרון שמים מהיכן כברא והארץ מהיכן כבראת שהם שני חמדים מתחלפים במו שהגיע אליו עיון הפלסופים ואחר טבארה התורה תחלה זאת הבריאה לא פיססה לנו בחומר השמים שום דבר וזוהי הרקיע שהוא חבול בין מים למים והוא סוד מסודות התורה לא וסיבן אותן השכלים האנושיים כי אינו ממוקד ולא מעולמם : האור הראשון שנתהוה ביום הראשון ובמאורות שנתהוה ביום הד' מפני שהאור הוא מוחש אל התחתונים וסיבן איכותו אבל כענייני חומר הגלגלים איך יקבלו אותה צורה ואיך היא צורתם לא דכרה בזה תורה לפי שהוא מוקד להי לעולם

למעלה מהמחקר האמיתי אבל נכרה לנו חומר הארץ איך היה ואמרם והארץ היתה תהו ובהו וענין זה הוא שכל מה שתחת גלגל הירח ואחריו שבגלגלים מחומר א' מקצרות גלגל הירח עד מרכז הארץ אין שם מקום פנוי כלל כי בבר כיאור השלנוסף בחופת ט"א להיות רקות בעולם והוא מקום פנוי בין השמים וידה אחת זה כי חבית מלאה יין ופיה סתום כשתבקב מלמע' לא יצא היין עד שתבקב מלמעלה שיבקע האור לתוך החבית למלאות. הקנות שיבקע היין בבלות וזה מפני הכרח הרקות וכן השתילה המתלכדת היא מושבת המין מפני שהלכת היא חבלה שהתן הקרוב אליה ונשאר רק אותו מקום והוא מוסך המין המרחק אפי' מלמעלה למלא הרקות וכן יש תחבולות להעלות המים וכלם מפני הכרח הרקות וכן כשעושה אדם חפירה וידר בה אור אעפ"י שטבעו העלים ולא הירידה וזה להכרח הרקות וכן כלי שהוא ריקן אנו נותנים לו תבונה כפי מה שהוא כלי אם מרובע אם משולש אם עגול ואלה התבונות הם ממציאי המדע א"כ אותו הכלי הוא מלא מדעם בעל תכונות ואינו רק מדעם וא"כ מתחת גלגל הירח עד מרכז הארץ הוא חומר א' דבק זה בזה :

יעוד

מדבר בזה בח"ב בע"ה וזה החומר עונם השכל א' הוא מתחלף מקצתו לקצת ולא הסגנו ממנו אלא שהוא בעל כמה שיש לו ב' מדחקים אורח ורחוב ועומק כי זה הוא ממציאי המדעם אבל עניינו מופשט מצורה לא השבנוהו כי לא נמצא בעולם בפועל אבל הוא בכח בכל היסודות המורכבים מהם ולא נמצא לעולם ערום מצורה אבל לעולם כשפושט צורה לובש צור' ולכן דמיונו הפלוס' לאדם שהוא מתבייש לצמוד ערום לעולם וזה החומר קודם אותו בלשון יון היוני וכן שאריו אותם פלוסוף שמצאם וסוברים קורין אותו אינ' וענין זאת המלה הוא חומר א' לפי שהוא חומר א' לכל היותו השתנות ויהו' היותו בחומר א' מתחלף מקצתו לקצתו האבות כלם משתנים קצתם לקצתם כי האור שהוא חס ולא כמו שבאר בשאר מתיבש הוא מתלכד וחורר אש חס ויבש כמוהו כמו שאנו רואים באמצע האור אותם נוכות המתלכדות באש וכן הכדקים וכשהוא מתקרר חורר מים קרים ולמים כטבע המים וזהו סבת המדעם וכן המים כשהם דותמים והם מתחממים באור הם מעלים הכל וחורים אור חס לא כמוהו וכשהם מתיבשים הם נקפאים כארץ שהיא קרה ויבשה כמו שבאר סודו כל זה כי החומר הזה כלו מרכיב הארץ עד קפדורית גלגל הירח הוא חומר א' מתחלף קצתו מקצתו וזה החלוק שקרה להם הוא מפני קרבתם אל השמים או רחוק מהם כי הקרוב לשמים מפני תבונת השמים מתחמם כי כל תבונה מולדת חס כי כשתתן מעט עופרת כחץ ויורו אותה המורים יותר שפופרת וזה חדר התבונה היוצק שהממם אותו ויותר כהתוך דונם מפני אשילפי זה היה החלק הקרוב מהשמים חס כתבולית החום ואין ביסודות יותר חס ממנו וכל חס מופלג הוא מביש על כן אותו חלק חס ויבש כמו האש אשר אלנו וע"כ קראו זה החלק אש מפני שקבל זה האבות מהחום והיו כש"פ שאין טבעו כטבע זה האש אשר אלנו כי זה האש הוא תהום והאש שאכלנו משפיר וכשהתרחק זה החומר מהשמים נשאר בו מהחום קצה אבל חס ממנו הובש ונשאר בו החום המועט להרפות הדברים החפויים וללחלח אותם וזה החלק הוא האור המתפשט בו שהוא חס ולא כטבעו והלחות בו יותר מכשאר היסודות אש"פ שפעולת הלחות יותר נראית במים לטובי עצמם ואם יש בהם חלקים יבשים וחלקים לחים זהו חדר הקרים קרו לו מחוץ חדר ניסוך השמש ונולדו אבל הוא בטבעו חס ולא ולפי שאלו הכ' חלקים הם המים היו חלקים ותבונתם מלמטה למעלה מעניין האש בגלגל שהוא מלכה מתנועעת לדר מעלה והאור ג' א"כ אם החלל ממנו נשאר א' ותבונתו ב' במים יעלה למעלה נדר האור כי הוא מקומו הטבעי וכשהתרחק זה החומר יותר מהגלגלים סר ממנו החום לגמרי והיה קר ונשאר בו הלחות ואלו הם המים שהם קרים ולמים כמו שבאר וכשהתרחק עוד נתיבש וסר מהם הלחות לרוב ההקפאה והיה קר ויבש וזו היא הארץ ולפי ששני חלקים אלו הם קרים הם כבדים ותבונתם לעולם היא לחמה כמו שהוא בגלגל ולפי שהשכחה האלמית היתה הארץ שקופה בתוך המים כי כן הוא טבעה כי המקליד אכן בתוך המים הוא שוקע אבל הגולה הארץ היא ברצון אלהי לא חדר טבעה ולפי שהארץ היא קרה ויבשה היא קטנת השיעור משאר היסודות ב"ה ש' הפלוס' ב"ה' הדיוט וההפך ואורו שהוא חס ולא הוא יותר רב השיעור ממנה :

ומציאתי

לבאון ז' ב' האמות כי הוא גדול מהארץ אלף ופ"ט פעמים וזה המספר הוא יוצא מהכ"ב ג' על ג' ושתבונ' שם התבונות אלו החמרים הוא נקרא טבע אש למטה אש למעלה לפי שאין להם תבונה רצונית אלא תבונה הוית' לטוב אל מקומם כשיצאו משם ע' מרכיב הקלים למעלה ויכבדים למטה וכשגבו אל מקומם הם נחים שם אין להם תבונה כלל והנצרים קורין אותה באטורה כלומר תולדת כי כן היא תולדתם ובלשון חז"ל נקראת הסבה תפקיד לא ישנו את תפקידם כלומר טבעם ואלו הם השנויים שיצאנו בהם זה החומר תחלה ואחריו הפלוס' כי א"א שימצא חומר שיהא שזה מוצו בחום וקור ויבש ולחות כי המוצו השם אינו קל ולא כבד ולא היתה תבונתו לדר מעלה ולא לדר מטה וקראו הפלוס' זה השנויים צורות כי הוא חומר א' בעל צורות מתחלפים צורת האש חמה ויבשה וצורת האור חמה ולחה וצורת המים קרה ולחה וצורת הארץ קרה ויבשה ואלה האיות הם איכות ראשונות שקבל זה החומר החום והקור וקראו פועלים והלחות וסיוכס קראו מתפעלים וזה החומר אשר קבל ד' צורות אלו הוא החומר הא' ומתחלף לר' יסודות ובקראים יסודות לפי ששם יסודות לכל הפניות כי כל מתהווה מהשתתוים הוא מתהווה מהם וכשיפסד אליהם הוא נפסד כמו שאנו רואים כאשרם שורף עץ א' יונאים ממנו חלקים מהמים בתחלת השריפה וכשהוא מתחמם הוא מתלכד ויוצאים ממנו חלקים אשנים וכשהוא מתפשט יוצאים ממנו חלקים אויריים וכשנשלמה השריפה חורר אפר שהם חלקים עפריים לפי שרל חלק מר' יסודות אשר ממנו הורכב כשהוא נפסד חורר כל חלק ליסודות ע"כ הם קרויים יסודות וזהו המורבל ב' הטבע ד' יסודות ולפי שכל ההיות כשהם נפסדות חוזרות לאלו הצורות קראו צורות אחרונות כמו שקראו החומר חומר ראשון כי הוא ראשון לכל ההיות ואלו הצורות הם צורות אחרונות לכל הנמצאים כי כל הצורות הם עלות מצורה לצורה אל אלו הצורות והתורם הכוללת כל החכמו' האמתית ביארה לנו כי זה החומר קבל אלו הצורות :

והוא

והארץ היתה תהו ובהו ונשך על פני המים ביארה כי זאת הארץ הנו' ב' א' שהוא זה העולם השכל בכללו בתחלת הבריאה היה תהו בחמה ושכ' בהו ואותו בהו היה חשך במצותקי תהום וזהו על פני תהום וסיה רוח מרחפת כל עליוני המים וזהו על פני המים ופי' תהו שם לזה החומר הנק' היוני ולשון תהו הוא ענין חרטם כלשון תוהא על הראשונות כאשר קרה לו שם תוהא עליו לפי שלא ידע לו שם שאין לו צורה והרחק' ז' פי' מלשון תהי כקניניה מלשון רוח כלומר שאין לו בו אלא הרבשה (סימטיוניטו בלעז) וכן פירשו בדרשת תורת ה' תמימה ויפה אחר כי גם הפלוס' אחר שאבו בפעל כלל ואין לו מציאות לר' בכח וא"כ כשקבל אלו הצורות נק' בהו והיא מלה מורכבת בה הוא כלומר בזה שתהו היא הצורה א"כ תהו הוא שם לחומר ראשון ובהו לצורה אחרונה שקבל זה החומר וכן פי' זה בעל ס' יצירה באמרו יצר מתהו ומטע ועשה אינו ישנו :

ובן

כס' הכהיר לר' בחיוב בן הקנס כתיב א' ב' ברכים מאי תהו דבר המתהא בני אדם וחור לבוה ומאי בהו דבר שיש בו מקט דכתיב בו הוא :

אבל

בתלמוד פי' תהו זה קו ירוק [המקיף את כל העולם שממנו יוצא חשך בהו אל] אבנים מפולמות שממנו יוצאים מים לעולם שנאמר ונטה עליה קו תהו ואבניו בהו וכן הוא בס' יצירה ג' כ' ומה שלשון היה נראה כי תהו הוא סם לנורה אחרונה ובהו הוא סם לחומר הראשון וכן פירשוהו קצת מהמפרשים ז"ל אבל לפי ט' היצירה הראשון הוא יותר ככון כי תחלה הים תהו והוא חומר נעדר הצורה ואח"כ קבל הצורה והיה בהו ע"כ אינו חומר שיסיו כל דבריו החכמים עולים בסגנון א' כי קו ירוק המקיף את כל העולם הוא החומר הראשון וכמוהו בקו חלשון הכתוב ונטה עליה קו תהו שהכחאי קודם שיכנה הבית הוא נוטה קו בפתת הבית וזהו החומר המוכן לקבל אבנים שהם צורת הבית ואמר שהוא ירוק כי הצבע הירוק אינו תכלית כל הצבעים כי יכול לקבל בוונים אחרים וגם אינו נעדר סמראים בן זה החומר אינו נעדר המציאות ולא הניע לשלימות המציאות וזהו שממנו יוצא חשך כלומר המציאות בלתי שלם ואינו מושג שפני העדר צורתו כמו שיושב בחשך אבל היה מוכן לקבל הצורות ובאחרו מקיף את כל העולם כי זה החומר כדורוי מהלא את החלל אשר תחת השמים שהם כדוריים ואין רקות ביניהם ע"כ אינו חומר שהוא מקיף את כל העולם והאבנים מפולמות הוא הצורה האחרונה שקבל זה החומר והיא צורת היסודות כמו שהאבנים היא צורת הב"י על מקור הקו שרטה סם הכנאי כן צורת היסודות היא נטויה על החומר והסוף השכם לכאור כי אליו האבנים אינם מתין האבנים אשר כינוי שהם שומרים תמונתם לעולם אבל הם אבנים לחות מאד כי מפולמות הוא לחות כמו דגים מפולמים שהם לחים תכף שנידור וכן נ"י בהם יט וכן סמכה לזאת המלה הרמ"בן ז"ל בדרשה הנו"ב פי' דר"ק ז"ל כי זאת הצורה שקבל החומר אינה צורה קבועה לעולם אבל היא מוכנת לקבל צורה אחרת פשוטת צורה ולוכשת צורה כי זהו שבע הסיולי הוא סמך' תהו זה שמהם יוצאים מים שהם כמו המקור הנכבד לקבל שאר הצורות :

ונ"ל

לישב כל דבריו חכמים בזה שיסיו עולין ענין א' לפי שבע המציאות וכן לשון תהו ככתוב באמר על חומר שאין לו צורה וזש' יצירה מהפס וקחו כחשבו לו חומר בלי צורה ואמר עוד לתהו וקחו כחי בלתי ולא יאמר על הצורה הבלי וירק וכן נשכרה קרית תהו שהוא חומר בלי צורה וכן לא תהו כחשך כלומר לא בראה שגשאר חומר בלי צורה אלא לשכת עליה להיות צורה להוכן לא אחרתי לזרע יעקב תהו כקאנו כלומר שאין המצות בלא שנים כמו חומר בלי צורה וכן יעלו בתהו ויאכרו שתאבד צורתם וכן כי אחרי שהיה אחר לא יעלה ולא יצילו כי תהו המה כחשך וכן שפני ארץ הבהו עשה חומר בלי צורה וכן וכתהו וכן כושה צפון על תהו חומר בלי צורה כמו סוף הפ' תולה ארץ על בלימה וכן שפני ארץ הבהו עשה חומר בלי צורה וכן וכתהו ילל ישפון מקום חרבו בלא בנין ואיך שיהיה שפני הפ' כענין תהו ובהו ה"ל הולך אל מקום א' שהחומר א' בתחלת הכריאה הים נעדר הצורה ואח"כ קבל הצורה כמו שהים המצורבים בחלקים הקטנים וחלקים נמים ואח"כ שיש מחכמי המחקר אומר כי אין הסום להלכות והקור והיובש צורות שלש הן צורות להם בשנתמקו המים לא הן מים אחרים שנעדרה צורתם אבל אליו סאיכיות נמשכים לנורותם שהוא בלתי מוחשת מ"מ בעלי צורות הם וביארה התורה כי הלך מזה החומר היותר שכל ממנו וזהו על פני תהו כי תהו סם לעומק המים ופניו סם למטה כמרכו כמו שגל פני הריקיע השמים הוא למטה מהשמים סם קבל צור' הסטך וזהו יסוד הארץ שרמים הן מקיפים אותו בתחלת הכריאה עד שנתגלה הארץ כיום ג' ונקרא חשך לפי שאין בכל היסודות חשך אלא הארץ שהיה מסתרת אור השמש כללה וארץ היסודות הם ספריים עובר בהם צינור השמש ולא הוכל זה הפלג בשם ארץ עד שנתגלה הארץ ונקרא ארץ שנאמר ויקרא אלהים ליבשה ארץ אבל עתה קראו חשך וכן הכתוב קרא מרכו הארץ אכן חשך וכלמות וכן בס' הוזהר מבאיתי שכתוב ונכ"ל דחשך הוא עפר שנאמר ובחשך שמו יבוסה ואר"ס זה גוש עפר ואמר הכתוב כי כמו שצומק המים קבל צורת החשך כן עליוני המים קבל צורת הרוח וזהו רוח אלהים שמים שמים וזה הפנים העליונים נמשא כי זה החומר הראשון אחרי היותו תהו נעדר הצורות שכ בהו בעל ג' צורות האמצע צורת המים והסתתן צורת חשך והעליון צורת הרוח ויהם רוח שהוא רוח אלהים לפי שהוא גדול שביסודות המים והארץ לפי שהוא חקיף בכלם וכן כל דבר גדול ממשם אותו לאל בהררי אל ארץ אל שלשכת יד וכבר כתבתי הפלגת גודלו בשם האנן ז"ל וכן לפי שהוא בלתי מורגש אינו לרוב דקותו עד שהאנשים יחשבו כי אין סם כי אם רקות יחסו אותו לאל ית' לפי שהוא בראו גורע אותו ומוריע אותו לכו בחכמה אשר שפעה עליו פאתו ית' והנה בכל זה לא נו' יסוד הארץ ובכר אחרי שהם ד' יסודות ע"כ פי' המפרשים הארץ יסוד הארץ ששך יסוד הארץ ואינו נראה זה הפי' כי יסוד הארץ אינו חשך אלא היה חשך הים מחשיך לנו היום ויסוד הארץ ערין לא נקרא ארץ וכשם מיוחד עד יום ג' שנאמר ויקרא ליבשה ארץ והארץ הנו' באל הוא סם לגדול התחבובים ועוד להם יסוד החשך אל פני תהו סם מעמקי מים והרוח אל עליוני המים והלא יסוד הארץ הוא לחפלה חיסוד הרום ע"כ פי' זה אינו ככון אבל הקושיא ערין עומדת להם לא נו' בכלל יסוד הארץ ובאמר כי המעם בזה הוא שאין בכל היסודות יסוד גשאר על פשטותו אלא הוא כי בכל היסודות יתערב בהם יסוד אחר ולזה תהיה בהם היות ב"ח כי יש ב"ח גדולים בהם ויש בהם ויש באויר אבל ביסוד הארץ לא נמצא ב"ח כי הפשטות לא תצא היות ואינו מקום היות ע"כ אינו נראה לעולם אם לא בהתערבו בהם אחר והיה צורה לו כמו שהתלככות הסמרה סם ולפי שהוא אלגנו קרוב אל העדר לא נו' בפרט וכן באמר כי הכל הוא בכלל הרוח כי לפי שאין טריף הארץ היסודית כטבע הארץ הלא לפי שטבע הארץ היסודית היא לבשל האויר וטבע זה הארץ הוא להפסיד ית' אכן ראוי לקרא ליסוד המים והיובש ארץ והוא בכלל ונחם הוא יסוד דק חלק ממנו חסויבם וחלק ממנו סם ולחיים בזה ראוי כי בכל מקום שזכרו היסודות לא נזכרו אלא ג' אלה ארץ ומים ורוח כי אחר הגלות שקבל יסוד הארץ צינור השמש בצתק שמו מחשך לשם ארץ ואחנם נזכרו היסודות בכל מקום ג' לא ד' (כשציה) מי מדר בשעלו מים ושמים בורת חבן וכל בשלים עפר הארץ מי תכן את רוח ס' קרא אויר את רוח ס' כמו שקראו רוח אלהים (כאמכ) כי הוא לקצות הארץ יבש וכו' לעשות לרוח חשךל ומים תתן כמדה (כמשלי) מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפני ארץ וכו' ונזכרו בסדר (בירמיה) עושה ארץ ככחו לקול תתן המון מים בשמים ויוצא רוח מאוצרותיו בקהלת והארץ לעולם עומדת הולך הרוח כל שנתלים הולכים אל הים אליו סן המקומות שאין זכר שזכרו בהם היסודות ולא נו' בשום מקום יסוד הארץ עמחם ואלו היה חשך סם ליסוד הארץ למה לא נזכר בשום מקום זה החשך אבל להות פי' ליסוד הארץ וכעתק שמו לשם ארץ ע"כ קראוהו בשם ארץ בכל המקומות כי הוא סם חשך אשר פי' יקבנו ובכל אלו המקומות השמים והשמש לכלול בו כל המציאות העליונות נמשכו הכתובים לכוונת התורה שהכריזה הארץ בשמות מתלמים ולא בראה לנו כלום בחומר השמים והרי כתבאר זה ביאור יפה ומקובל כדא"י ופלוסופי :

ואחר

אמר יראה אל המציאות ואת ההיות מההעדר הנמור אר"כ לא בעשית בריאה מהאפס המוחלט כי אם דבר מדרב וע"א אין כל חדש תחת השמש וכן היא דעת רז"ל ודמו זה למי שורע ככת א' גרעיס רכום וכ"א בותס כפי טביצו בזה אחר וסן אחר הן תאלות שנבראו ביום א' ולא תלאו עד יום הד' כל כינשתי המאלות נבראו ביום א' וכיום ד' תלה כהם

בהם נמצאים ר"ל מקבלו אותן הכח וכן נתפרש בכתוב במעשה בראשית כי לא נתחדש אחר יום א' כי אם הויות נתהוו זה
 מה עד ששאלמה הכריחה בדרון האל בסוף מעשה בראשית בכריחת האדם הזה וכל הויות כלם אינם אלא הרכבות מדר' וסודות
 כשהם מתמזגים זה מזה עד שפושטים הצורה היסודית ולבואים צורה הצורות המורכבים כפי שיעור כל א' מהיסודות כי יס
 מהסודות שיעור האשוי גובר בהם ויש שיעור ארצי גובר בהם ויש שיעור מים גובר בהם ויש שיעור האש גובר בהם ולפי
 התחלפות ההמונה היא מתחלפת צורתן ואין הרכבה זאת הרכבת שכמות כמי שמערכ דברים גמים זה כזה שגשגה צורת כל
 הפשוטים עליו אבל ההרכבה מעורבת בהתערבות המים והאש והדבש והחומץ כאשטנכנין שלא כשאר חלק שלא יש לו צורה
 הפשוטים ולא כשאר להם מוצרת היסודות אלא המתמזגת לג' דרדון אורך ורוחב וצומח כי א"ל להם להיות ערום מזה וע"כ
 יקראו הרכבה זו מזה ובסבת התמזגות זה הם קונים המורכבות איכויות שניות מלבד האיכויות הראשונות שהם הקור והחום
 והלחות והיבש והקל והכבד והאיכויות השניות הם החלקיות והשעריות והקושי והרכבות והדבקות והזרות והעובי והעדינות
 והלטיחות והשמיניות והמקטיות והטעמים כלם והמורחים כלם כל אלה הם איכויות נמשכים אל האיכויות הראשונות והמתחייב
 מהם לפי שיעור ההמונה ואחר אלו האיכויות השניות הם קונים איכויות אחרות בקראים סגולות לפי שלא קנו אלו האיכויות מזה
 הקור והחום והלחות והיבש שהם האיכויות הראשונות אבל קנו אותם בבח להי ולא הסגולות הם כמו הסמים המסלסלים והמזיזי
 והמקטמים והמזככים הברזל וכל סגולות כיוצא באלו שהם כמו כל סגולות סמי הרפואה והחיון עצמו סגולה הוא שהלמים עם
 פכים וזוהו קליפי התפוחים והערכים עם דקותם לא יזוהו ולא הסגולות הם עניינים מיוחדים באותן הם כשיהיה על אותו שיעור
 מהתמזגות היסודות ואינו נמשך אל האיכויות הראשונות ע"כ קראוהו בעלי הטבע טבע בעלם לא ידע טבע הסגולה הזאת לא
 ארון הטבעות' שמו :

ובר נמצא בט' המיוחד לראשטו סגולות ביותר מדר' מאות אכנים כי מהם לצורך פרנסת בני אדם כמו הכסף וזהב ומהם
 לתקון מזונו כי הוא הסלח ומהם שהאש טמון בתוכם והם הרכב מינים ומהם כשנפל עליהם מחבב אחר יחזק
 גופם והם הכסף חי ומהם כשנפל עליהם המים יתחזק גופם כמו העופרת וכיוצא בו ומלאן יצא הטבעות לכני אדם במלאכת
 האומיה לחזק העופרת והכסף חי ברפואת הערבות אחרים וחסכו כי יוכלו לשנות ברפואת אחר חתרות לכסף ולזהב והרכב
 השתכשו בזה וכלו ומהם כי טבע התוסק לקבץ יהיה האדם להתפתות בזה ולא במצא מעולם מי שהליו בזה ויש מהמתכות
 כשנפל באש נפסד וניתך כמו הכסף חי ויש כשיפול באש יתחזק וסוף לטויות והבדלה נכח טוב כמו הנפך הנק' יקות' ויש
 שהוא כבטן הארץ מים וכשיצא לחור חור אכן ויש מי שהוא שחור עי' האש מוצה לנורה כמו העופרת שפושט ממנו ורקון
 וכן הוא כדל כי כדל מעער יוקח וכן סוכאר הנעשה בהשח' והאופירג הנעשה מעופרת וכן האופור מהכסף חי הויצא עי'
 האש ככלי זכוכית ולא כי המרקטיות אשהותבה תפיה הכסף חי וכן אכן א' כלל וזהו הטבעות כמי האלקימיה ומהעופרת אל
 מרתק ויש שהאכנים מושכות ונקראים מסינים הם מושכות ברזל ומהם כשר ומהם שער ומהם וסב ומהם כסף ומהם תכן ומהם
 המים אשר כבטן סדרון ומהם המושכות הם המות עי' דרך שניה והם שטרס הנק' ומזורה (וכלשון לעו מרקרי) ומהם
 מועילות לפתח החנץ אשר בארץ ומהם גופם כמו האומה ומהם שהאש טמון בתוכם וכשנפג בהם המים יצא האש ושרפה
 סביבותיה כמו המגנטים ואכן הסיד ויש אכן בתורה אכן ומקטקט בפעמון ויש אכן מקבץ ומדבק הכסף במורמות ויש אכן
 מדרס ויש אכן חלודה תעורה ויש אכן כשנפג בו האש שרפה סביבותיה כמו הנפירות ויש מורס השער כמו הסיד עם הורניך
 ויש נמצאות כב"ח כמו חרסן המים וכן במרירות השור והאדם ויש בשטרף כשר נקפא והיה לאכן כמו הטאכטיר ויש יונקות
 מהמים כמו הסדולה ומי יוכל לדעה השבון האכנים ומבולוהיה כלם אלא היה א"ש בראש מלבד מה שיש ביוני הנמחים וכמיני
 הב"ח אשר רבו מניהם כח"ש בע"כ כשדבר בנפש האדם איך נתקבו אלו היסודות עד שנתהוו אלו ההויות והלא כ"ל היסודות
 מקומו קבוע זה למעלה מזה ואין לו טבע לצאת ממקומו וטבעו אכל היתה יציאתם ממקומם עי' מחרת והמכרות כזה הוא
 תבועת הגלגלים אשר בסבתם יוצא מייסור האש חלק ממקומו וככנס בכנס הארץ ומכנס עמו חלק מהאוויר והמים ושהם היו
 מתמזגים ומתערבים ערוך כפלא עם עור תערבות בינוי הככבים אשר י' להם ראש בהרטבה וכן שאר בינוי הככבים שיש
 להם ראש בזה ובכלל הכה האור והשחק הם פכת כל היות כי באור הוא החום ובמשך הוא הקור והתמזגותם יתהוו כל המתהוו'
 והנה השחק עצמי אל הארץ והאור הוא מקרה לארץ ופועל בהשך והכרה החנוניות היסודות יוצאים ממקומם ובסוד המכרות
 סודנים בטבעם לשב אל מקומם הטבעי וכשיצאים מהארץ הם מתהווים ההויות למיניהם וענין התמזגותם הוא כי המים
 והשער הם מתערבים כמו המים ונכנס בתוכם חלק מהאוויר כי לולי זה היו כל ההויות ככדים כמו המים והשער ולולי יסוד האש
 ההמונה והצורות שהיא מקבל זה העולם השפל מהחיות היסודות הס'ד' הנורה הא' היא צורת המתדמה החלקים שהם
 הדומים והמחכים שהם גמלים מתיר אין להם המועה וזלתי המנועה מלמעלה למטה כשיצאו ממקומ' עי' מכריה ובסוד המכרות
 יסובו לחקוקם הטבעי וזהו טבע להם כח"ש למעלה ובכלל זאת הצורה הר' שהתכוה כלם למיניהם והיכנים כלם למיניהם
 וכלם מסכינים כן הצורה ומתחלפים באיכותה לפי החמומים מהיסודות ואין כלם ככראו ביום ג' בהללות הארץ הצורה הב'
 היא צורת הצומח כי נתוסף בו על הצורה הא' צורת הצמיחה והברזל ולעשות גרעין כשאר בזה הכח לקיומהו וזו הצורה
 קרויה כפ' לפי שיש בה תנועות מתחלפות לנד מטה ולנד מעלה כי השרשים מתנועעים לנד מטה והענפים לנד מעלה
 ומרגשים השרשים במתיקות המים ומתנועעים אליו ומתרחקים מהמים המרים . והענפים הם מרגשים ככיוון השמש
 ומתפשטים לנדר ואין זו הרגשה כהרגשת ב"ח כי אין להם נפש חרשת . וזה אין זה בטבע היסודות ובטבע הדומם ע"כ
 קראו לזאת הצורה כפ' לפי שהיא מתנועע כטבע אינו יוצא חין למקומו אלא עי' מחרת והצומח הוא יוצא מתחת לארץ שהוא
 מקומו הטבעי כזולת מכריה א"כ הוא בעל נפש . ועוד נפגש גדר הנפש כע"כ והכלל זאת הצורה כל מיני צמחים עשירים
 ואילנות עושים פרי ואינם עושים ואם הם מתחלפים באיכותם מסכינים בשיש להם צורת הנפש הצומחת שהנפש הזאת היא
 תוספת עליהם :

הצורה הב' היא צורת ב"ח כי נתוספה על זאת הנורה צורה יותר שלמה והיא החיות והיא התנועה היותר שלמה שאפשר
 לתנועה לזאת אל הנאות ולכרות מהתנדר כי הב"ח כשיערו ילכו א' הנמחים להוין מהם ולשאר הדברים שהם
 מומים מהם וכשיצאו ידעו אל המים ויכרתו מהחום והמקרה ובאים למקום מחסה והשם הולך אחר אמו וכורה מהאב והחיות
 ולכלל"ח יש סברה בנאות ומגד ומתנועעים להתקרב אל הנאות ולכרות מהתנדר ויש להם כח ההונה להחליק תמורת מה
 שניתך

מגן אבות ה"ב

שמיתך חסס להעמיד גופותם ודוחים סמכותות ויש להם כח גדול והולדה להעמיד המין וכל אלו יסב"ח הם חספניים כצורה זו וראוי להקרא בפש כמו הפש הצומחת כי גם היא צומחת עם תוספת החיים ואע"פ שהתלפפים באכיותיהם דמיו וכלתי דמיו תסס מצופף ומהם שט במים ומהם שולך על ד' גדולות וקטנות דורם וכלתי דורם כיתות ומדבריות כלם בעלי צורה א' הם והיא צורת הפש החיונית והיתה היות הפש הזאת אחר תכלית תלוית המאורות ביום ד' כי זאת הפש היא יותר שלמה מפש הצומחת ואין די בתחומים בהוויתם כהיות הפש הצומחת אשר בתחלת הווייתה היה די בארץ להמציאה עם עוד תנועת השמים ואם בקיומה בלי ספק צריך בה מהעליונים לקיימה בעזר כוחם הכבדים אבל התחלת הווייתה היה די בתחומים להמציאה ואלו זה דמיו וז' שאחריו כל פתח הרקיע עמדו עד שבה ארס ותתפלל עליהם ויורדו גשמים שאלמך ואר יעלה מן הארץ סבת הגשמים הם המאורות אבל פש הכ"ח הוא יותר שלמה וצריכה עוד מהכוכבים להמציאה למציאות ע"כ לא כבדו אלא אחר תלוית המאורות וכתוידו ב' ימים לפש זאת יום ה' לשט והתעופף שהיא הויה כלתי שלמה כי הם או רובם מולידים ברים שאינה שלמה והם סבבים ויום ו' כתיחד לבסמות כי הם ברים שלמה כי הם או רובם מולידים כיוצא בהם כמ"ש בדיוכור הפש והיה ההכרח כי יום תנועת הקלות בעופפות והכרחות בהליכה וכו' ביום כבדאת פש הארס כי אם לא יתחד אחר שכלו כחשל כבהמות דמיו אמר' כתיחד לו דכור מפני הכרח השכלי שהוא ככלם ודמות :

והצורה

הד' היא צורת החי המדבר אשר על אלו הפשות שהם הצמיחה והחיות תנוספה כו הצורה שכלית אשר בה יסביל וידע החכמות למיניהם והתלכחות למיניהם ותחכולות למיניהם וכפש הזאת הוא מושל על הכ"ח כלתי מדברים ואליה היתה הכוונה כבדויה אבל כבדויה הראשונים כהדרבה כדי שתגיע הכדויה אל זה התכלית כמו שא"ל להעמיד התקרה אשר היא התכלית אל הצורה בבית אם לא אחר העמיד היסודות והתכלים ומכ"ן יתבאר היות השדר והאור סבות ההויה כמ"ש הפלסוף וזכרו הרמב"ם ז"ל כי בהתמדות היסודות תחת הארץ עולים אדים מן הארץ כמ"ש ואר יעלה מן הארץ ואח"כ כיצוץ השמש והוא האור המין לאותו אר הצורות למיניהם וז"ל הפלסוף הארס והשמש יולדו הארס ואלה הגשמים הם מתרבים ומגדילים מעצמם שאנו רואים כלי מלא מהם סתום שהוא נכסע בהר וזכרו חז"ל ואמר על השיעורים שהם מותרות ואמר הויה עובדא ופקע כדא ואין זה נכנס בו מהיסודות הקלים שא"כ היה יותר ראוי שיעוף הכלי אם הוא קל וקשה ולא ישבר וזה מופת וזכרוהו הפלסופים והיו סבת הספניות וכן הם מתמעטים והוא סבת המקשיות וכ"ן בטבעם מעצמם מכלי תערובות ומהם יתבאר כי יש לארס דבקות עם העליונים כמו שהעליונים משכילים כן המדבר מהמציאות השפלים אשר עמו וישליך מהעליונים החמריים כלם בלא ספק כי זה הארס יתחבר עם העליונים בחלקו הדומה להם אחר אשר כבדל מהסתמנים כבדויה החלק הדומה להם ולו בהתחברו עם העליונים יהיה רוחם כמו הם ויעזב למדרגת הכבואה שהיא תכלית שלמות השכל האנושי וזה היה חכמים פרעה כי היה על דעת כח אלכדראמא וזהו הדין שהיו אומרים שהוא נכסע שיתחבר האנושי עם העליונים ויש' שהיו גדלים על האמונה כשראו מעמד הר סיני האמינו בכבואה ואמרו היום הזה ראינו וכו' ומשם נתחייבו להאמינו בכבואה כמ"ש נביא מקרבך מאחזק כחוגי וכו' והעולם מכל זה כינתהיינו להאמין בכבואה מצד העיון והחוש מצד העיון כי בה השכלי הכדוריים חומר המין האנושי הוא מופת וכו"ם הפייט מה אשאלה אות ובי מופתים די דבק אדמה וכשמת שרי • ומצד החוש כי אבותינו ראו בעיניהם זה ואמרו היום הזה ראינו וכו' ותפשט הדבר כמו אמן גדול עד שנסותינו היו מתבכלות ומפורסם הוא כ"ן בין האומות כי הכבואה היתה מתפשטת באומותנו אחר עדים בדבר כמ"ש ישעיה מזהיר לנשאל להאמין בכבואתו אתם עדי נאס ה' ועבדו אשר בחיתו למען תדעו ותאמינו לו ותשכילו בי אני הוא לפני לא כוצר אל ואחרי לא יהיה כי כשנתבאר אחית הכבואה כתבארה אחת מציאות האל שהוא א' וקדמון כי אין הכבואה ענין אחר וזאת שלמות השכל וכשנתבאר אחת השלמה כ"ם שנתבאר אחת השלמה היתה • עוד הסוסיק ואמר אבי הדת והשעתי והשמעתי ואין בהם וכו' ואתם היו אלוה מכלעדי ואין צור כל ידעתי וכבר בתבתי מזה ח"א פ' המציאות :

ואחר

מסקדמתי כל זה וכו' ארתי בהם שהתחכמו בזה הפלסוף הוא כלול בכלל בתורתנו וכל מה שמאמין בכבואה צריך לרבת כל זה אם יצא לידע אותם אמונה שלמה ולא יהיה מאותם שאלמר בהם אינם להם לבריות שהם עומדים ואינם יודעים על מה הם עומדים איחד פ"א לכבואת מרע"ה וכו' אבל כל מה שצריך להשלימו בכבואת אשר נכבואים וכו' שבוה סמ' כללתי בו חכמת הסבב חבול כפ' הבא אחריו כללי חכמת האלוהות כע"ה (וכח"ה כפ"ד) ממנו כחם הדמיון אשלים ענין הכבואה וצורתה כע"ה :

ואחר

מנתגלב לנו מאמרים ז"ל שאמרו אינם להם לבריות וכו' כפרס אותו וז"ל כפ' אן דורמין הביא ר"י אומר אוי להם לבריו שהם עומדים ואינם יודעים על מה הם עומדים על המים חים עומדים על ההרים עומדים על ההרים עומדים על מה הם עומדים על"ה פרוח הרוח על מה הוא עומד על הסערה סערה על מה היא עומדת כדורו של הקב"ה וחכ"א על ז"ב עומדים וא"על ד' ר"א כן שמוע אומר על עמוד א' וגדיו שמו שאלמר וצדיק יסוד עולם ואם לקחנו אותו כפשוטו יבוא לגדיו שמוע ואין לו חסד שבידו כפשוטו ואין יאמר ר"י למי שאינו יודע זה אוי להם לבריות • ועדי נא המדקדק הוא כי הארץ היא מרכז שאינו אלא כקורה א' ואין לה מציאות אלא כשכל ומתמנה בתפשט עולם התחתון והוא תולה ארץ על בלימה וכל החקיק הוא מעמיד המוקף ומקיף המרכז הוא כדור הארץ וז"ל הארץ עומדת על העמודים שאלמר ועמודים יתפלגון סבבת הרע' היא מתנועעת והעמודים על המים כי בעליוני הכדור מתהווים המעומדים חקיימים על הארץ וההרים חקיימים עליהם כי הם הם נכבדים וההרים חקיק את ההרים וההרים חקיק כדור הארץ ומתפשט בו והסערה מקפת האור כדור הקרח מקום התהוות הגשמים והאורות העליונים ויריעו של הכ"ה הם הנבגלים ויב עמודים הם יב מולות החקיימים על הכל ו' עמודים הם ו' כוכבי לכת והצדיק יסוד עולם הוא בלבב היוםמי הוא המקיף בכל ואם תרצה לומר יב עמודים ישראל שהם יב שבתים ו' התורה שאלמר חכמה עומדים שבעה וא' הוא מרע"ה שכן דרשו בראשית אלו יב' שאלמר קדש ישראל לה' ראשית וכו' ו' התורה שאלמר ה' קנני ראשית דכדווא' זה משה שאל' וידא ראשית לו וכסמוך לזה כבואת מרע"ה כע"ה :

פרק ב

כבואת מרע"ה התורה הארכים בהויות שנתהו מזה החומר השכלי אך יורדו בהדרגה הסויות עד מציאות הארס שהוא הכבדא האחרון וקצרה בסויות החומר העליון הוא חומר השמים לפי שאינו מעולמו של ארס ולא הגיעה חקירתו להשיג אותו הסויות בשלמות זולתי כמה שהוא מביט מהם אליו מניצוני המאורות והרכבים והסבב שכן העדף והעולם העליון ברקיע המכביל כיניהם וזאת היא הסבב שלא פירשה בבואור המלאכים שהם צורות בלא גופות רק שכלים כבדלים מחומר לפי שהחושם גופיים לא ישארום כי לא ישיג בה גשמי לא אם נקצא גשמי כמותו אבל

אכל אחת הוא שהם כבדאים כחומר השמים וחומר הארץ שכן כתוב הללו וכל תלכאיו וכו' כי הוא צוה ונכדראו ודבר זה כחוקר ויכלו השמים והארץ כל צבאם וכו' ישעיה אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי הנביא המסביל התחתון והוא החרם המורכב והנביא המסביל העליון הנכבד והוא ממצא בפי' כי בכלל צבא השמים הם התלכאים באחרון ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו וכו' ואלה הם התלכאים העומדים לפניו כח"ס כנבואת זכריה ויהושע היה לכנס כבדים צואים ועומד לפני המלך וקם באחד ויעץ ויאמר אל העומדים לפניו ועוד באחד וכתתי לך מהלכים בין העומדים האלה וכו' ישעיה שרפים עומדים מחפצ לו והוא שם אל התלכאים קראם בשם שרפים לפי שהיתה שליחותם לשרפה כח"ס והכית יתצל עשן וכן באיוב חפצ' ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' כל אלו ראיות כי המתיצבים והעומדים לפניו הם התלכאים הנקראים בני האלהים הם צבא השמים שראה הנביא עומדים מומינו ומשמאלו ח"כ באחרון השמים והארץ וכל צבאם התלכאים הם בכלל ככבכים שבת הם בקראים צבא השמים שאל' וראיות את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים אבל לא נו' בפי' איכות הויותם בי און זה ממחקר אינוני כמו שהקדמתי :

ואולם

ואולם חתני כבדנו. גם כבודם שביום ה' כבדנו עם הקבוצות. והכילו רמז לזה ב"ש זקוף יעופף ובטתים יעופף וזה רוחו ואולי יהיה לרוחות השמים שהם באויר שתחת הרקיע והביא אסמכתא לזה חלוקה ב"ש כי בטתים יעופף לא כאל על רוחות השמים אלא על המלאכים אבל לקחה דרך אסמכתא ולא יסתור זה חידוש דבין השמחות כבדנו כי הרכבתם השמי' הדקה כבדנו בין השמחות ורוחם החיובי כבדנו ביום ה' והיתה בריאת רוחם ביום ה' עם המודרכים המעופפי' הדגים בקעורני' הים והעופות באמצע האויר ורוחות השמים בעליונה הרכבתם השמיית שהם משני יסודות קלים שהם האש והרוח כבדנו בין השמחות שעה שאינה לא חן הים ולא חן הלילה במי שעתחול מלאכה וחשבה עליו השבך ולא הטלימה להורות כי הווייתם חסרה לא הביעה להוויית אדם השלימה בעלי ד' יסודות שוקבלו כח שכלכל זה אפי' חפרש ליטב זה המדרש כי להיות תמיצי הכללים אלו השכלים כמ"ש בפרק זה לא כבדנו המביצים עד שכבדנו המתמזגים והוכנו לקבל השפעת מהם :

אבל

אבר יס' לתחלה למי וס' ארך תתנו פניו הכלכלים ד' ימים והיה ערב ובקר ע"כ בר' הפי' הא' יותר ככון וחולס המדרשות כלס' חסדימים כי ביום כ' כבראו ונתנו סמך לזה כי ביום א' ויהי ערב והי בקר יוס' א' ולא בלמך יוס' ראשון כמ"ס כשאר ימים יום כ' יוס' ג' :

[illegible]

ורבי

ורפי פשט הכתוב אין נראה בן שלפי הנכרה תבין בתפלת הפריחה החכמה עשו השמים חצי כסוב ואז היה ערב כלומר לילה ונכרה זה האור ושמש חצי סב ב והיה בקר כלומר יום וכשגשלים הסכוב היה בין הכקר ובין הערב יום א' וכן במשך העצום יום ב' ויום ג' חציה הבלבל היה מחשיך וחציו היה מאיר באור שהוא עד שנכרלו ביום הר' המאורות :

ובן

[illegible]

והבשר והדבש

והמשורר אמרו בם שאלו הללו את ה' וכו' הללונו כל מלאכיו וכו' כי הוא צוה וכבראנו ושמענו לעד לעולם הורה בזה על תפילות ובריתותם וכל נצחיותם לעד לעולם כדכון בוראם וכוה' המוח' בלה לנו המשורר עמוקות מחשבת בראשית שהוא חלק הנגדמים לב' חלקם לאשמים שכלול אותם הבר' שכלם כבדאו חז' וכדלו כימים הקיום וההפסה כי שיעורם אשמים והתחנות אשמים הוים ונקטםם והחלק הא' אמר הללו את ה' חן השמים עד יהללו את שם ה' כי הוא צוה וכבראנו והכרה ידכרים נאמריו כקדשם כעל' שמים וכן הפסח שם שמים הוא על חשקל ידיים שהיחיד ממנו יר וכן היחיד ששמים הוא מורה על חסום אשמים כי מקומות קיימים לעולם שהם חבב צמיו וקטב דמותי שהם קיימים לעולם וחלק הכ' אמר הללו את ה' חן הארץ עד יהללו את שם ה' כי נאבב שמו לברכו הורה כי אשמים אינם קיימים כמו הראשונים אבל שמו לברכו הוא קטבב המקיים המינים כדי שיהיה שמו נאבב והורדך כלל אל כ' החלקים האלה העליונים והתחתונים ועתה יוצרים דרך פרט התחיל בעליונים שהם השמים והמזוהים ואמר הללונו כל מלאכיו והם השכלים הנכבדים ושמים וזויות הקדש ואופנים אשר נבחר עמיהם בם' אח' כפ"ה וכלל אותם שם נאבבים והעלולים לפי שהם קיימים כמו הם אעפ"י שאלו שכלים נכבדים מחומר ואלו בעלי חומר וכן המחומר אחר חלק הנצחיות לב' חלקים השכלים הנכבדים ושמים ואופנים וחיות הקדש לבר ברכו ה' כל מלאכיו והעלולים שהם חומר פשוט לבר ברכו ה' כל נאכיו והתחתונים המורכבים לבר ברכו ה' כל חשיון אכל כבאף לחיות כיוות המשורר להורות על קיום אשמים כלל כל האשמים הקיימים בכלל א' אחר שהזכיר המלאכים אמר הללונו כל נאכיו הם השכלים הקיימים שהם בכלל המזלות ה' שמהם חקיף בכל גלגלי ז' כוכבי לכת ונקראים נא לרכובים הכתוב אומר ה' יש מספר לגדודיו אמנם יש מהם גדולים וכו' מהם בלתי גדולים לרחקים ולקטנם והנראים מהם כבר עמדו עליהם בעלי הכחות הגלגלים והצאו מספרם כ"כ אלף ואף המספר הזה נא גדול הוא ומש"ה הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל וכו' והמספר הוא כמדת וכן באותה מלה כי לא הוצא זה המספר לא לרוב הימים וכן לא אמר אם יש להם מספר לא אם תוכל לספור אותם :

מגן אבות ח"ב

ורפי מה שרצו כדורות כפ' ותאמר ציון יהיה חספר הכוכבים כ"ט אלף רבוא וק"ס רבוא והם הכלתי נראה והנה לפי מחקר בעלי האנטיגוניות הכוכב היותר קטן שבגלגל ה' הוא יותר גדול מכוך חמה הנק' ספירא דחמה ונק' עטארד ג' קאות חלקים ולפי מדידת העין נראה ככח חמה יותר גדול ממנו וזה לרוב מרחק גלגל ה' ע"כ מה שהפליגו ר' בריכוו הסופר לא יסתור אותו הענין המושג לאנטגונין כי הם לא חנו אלא הכוכבים הנראים ושאינם נראים הם כדברי חז"ל כ"כ הראב"ח ח"א :

ואחר שהוכיח הכוכבים הקיימים אחר הללויה שמה ויירא כי הם המאורים הגדולים ואינם ככבים יותר גדולים מהם אבל לפי הנר' לנו אלו הם יותר גדולים וכך קראם הכתוב גדולים מדר אורם שהוא יותר גדול כמ"ס את המאור הגדול ולא אחו כזה המאור מדר הנחתם כי יש מככבי לבת יותר גבוהים מהשמש אבל אחו לו מדר גדלם והוכיח השמש תחלה כי הוא המאור הגדול בבוק ואורם ואחר שהוכיח השמש והיח אחר הללויה כל ככבי אור שהם שאר ככבי לבת שבתו צדק מאדים נוגה ככב שיש לפ"א בגלגל מיוחד ותנועתם אינם שווה יש מההרים ויש מההרים ולפי שהכוכבים שיש בגלגל המזלות יש להם תנועה א' שווה ע"כ נזרמו שהם בגלגל א' כולם ונקראו מפני כן הכוכבים הקיימים ואלו נקראו ככבי לבת כי אין תנועתם שווה והם מתרחקין זה מזה ומתקרבים זה לזה וקראם ככבי אור כי הם מאורים יותר מהכוכבים הקיימים לקורבתם אלונו :

ואחר שהוכיח שאר כוכבי לבת אחר הללויה שמי השמים וכו' ושמי השמים הוא בגלגל העליון החקיף הכל הוא בגלגל ט' הנקרא ערכות המיוחד מאלו השמים למרכבה שאחר לרובכ השמי שמי חדם ואחר סולו לרובכ בערכות כיה שמו כמ"ס רובכ שמים בערך ונקרא שמים כי הוא שם מיוחד לאותו גלגל כי הוא כבוד מן שם כחו מן ידי ידו שם מורה על מקום ושמים כ' מקומות כיוון הגלגל יש בו כ' מקומות קבועים כי לא נקרא מקום הדבר המתחלף המקומות ולא נקרא מקום לא המקום הקבוע לעולם והם כזה הגלגל שנים א' במזגון א' בדרום והם כ' נקודות יתנועע הגלגל עליהם והם קיימים לעולם כמו שיתנועעו הריחים סביב מרכז נמרץ קבוע באמצע וכל שאר הגלגלים נקראו שמים על שמו לפי שהם מתנועעים בסביבה תנועתו אבל הוא נקרא בשם מיוחד שמי השמים כמו שנקרא מלך שתחתיו מלכים מלך מלכים ויש לנעוץ שמים כי שמי מקומות אלו הנקראו קטבים הם נעוץ כמו שנסוץ עמוד האהל למתוח עליו האהל ש' וישע אהלי אפרמו והשמים הם כאהל ש' ומתוח כאהל לשבת ואמנם הוכיח זה הגלגל באחרונה ואם הוא החקיף על הכל לפי שאין בו ככבים ולא השבנו מציאותו לא מדר שהוא מניע כל הגלגלים מתורה למערכ ככ"ר שעה וכלל עמו הרקיע אשר על ראשי החיות שכתב עוד עניינה בע"ה הו"מ ש' ושמים אשר מעל השמים כהפך למאמר התורה שהמים העליונים הם למעלה מהרקיע ולפי הגבלה הפשוטה הרקיע הוא אן השמים הנק' כאן שמי השמים והוא אשר נזכר עליהם ונקרא אליהם לרקיע שמים כי הם שמים וכן שמי שמים :

אבל הר"מ ז"ל והראב"ע ז"ל אינם מפרשים כן שהם מפרשים הרקיע המכיל בין מים העליונים למים התחתונים האוויר והמים העליונים הוא מקום עליוני באויר ויפרישו שמי השמים יסוד האש והמים אשר מעל השמים כדור הארץ שתחתיו שהוא על האויר הנק' רקיע ואחר עליהם ויעמידם לצד לעולם לפי שהם פשוטים אין בהם הרכבה ויסייעו זה הפי' מה"ש ונקרא אליהם לרקיע שמים יר' שלא היו קרויים שמים קודם א"כ השמים הנז' כפ' א' אינו זה הרקיע ויסייעו מה"ש ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים וזה האויר עליוני מקום התעופפות העופות המתקרב אל השמים יותר ממנו :

אבל יש ע"ז הפי' קושיות גדולות כיוון האויר כבר נבאר ביום א' שאל' ורוח אלהים מרחפת ועוד שהמאור כלל בכלל ככאן עם הכתובים אשר בגלגלים שאיננה קיימים וזה החלק אשר הוא בכלל תחת הגלגלים כלל אותו עם ההים ונפרדים שאל' הללו את ה' הן הארץ וכו' אש וכדור שלב והמאור וכן כל מדרשו ר'ל מסכימים שהמים העליונים הם למעלה מהגלגלים ושמי השמים הם השמים העליונים ופשוט המאור מורה כן שכל המתהים מתוחד א' ככבים בכלל התחתונים כדלגלם מכלל הראשון שהוא כעליונים ומה שנוסיע זה ששמי השמים הוא בגלגל הנק' ערכות הוא אחר המאור לרובכ בשמי שמי קדם כמ"ס באותו חומד לרובכ בערכות כהפך לשון התורה רובכ שמים בערך שאינו א' זה על האויר וכן הנה השמים ושמי השמים לא יכלולו כי אלו הוא דרך הלשון להוכיח היותר עליון באחרונה לו' שהשמים ואפי' הבוכים לא יכלולו - ואפי' כנס א' אחת אתה עשית את השמים שמי השמים וכל ככאם הארץ וכל אשר עליה וכו' ונבא השמים ככבים :

וע"ב פי' הרלב"ג זה הרקיע בפשוט שהוא בגלגל המתפשט מן וירקעו את פחי הוהב והשיב כחמתו וכן הצינו הראשונים מחכמי חכמות הכוכבים כי יש בין גלגל וכו' בגלגל גשמים כלתי שומרים תמונתם כי הם מצאו כי בין כוכב וככב מככבי לבת יש לפעמים מרחק רב ולפעמים תצאות הרקות וכמ"ס בפ"א חנה החלק א"כ יש כנייה גשמים כלתי שומרים תמונתם לפעמים יתקדו ולפעמים יתעצבו ויש קושיות גדולות ב"כ כי זה הרקיע כבר היה שמו שמים כיום א' ולפי פשוט הכתוב זה הרקיע הנק' בשם שמים עתה אינו הנק' שמים ביום א' ואלו הגשמים שאינם שומרים תמונתם הם בין גלגל וגלגל מככבי לבת ועל גלגל אלו הכפפים הקיימים אין שם מאלו הגשמים כלל א"כ למת נקראים מים שכל הרקיע יותר הים ראוי שיקראו שבתוך הרקיע אס זה הרקיע הם בגלגל כוכבי לבת או הרקיע למעלה מהם ואם זה רקיע הוא כ' בגלגלים עליונים ערכות וגלגל המזלות לא היה ראוי להם להם עליונות הרקיע אלא תחתיתו או אמצעיתו :

ע"ב לפי ישוב פשוט הכתובים אשר יחסו הים העליונה על השמים ויטכס עם מדרשו ז"ל שאוכיח אחר' והוא שהשם ברא בתחלת הכר' כנקודה א' כ' חמרים מתחלפים כמבצע כעוכי ורקות החומר הרק קראו שמים והעב קראו ארץ וזה לרעת האומרים שמים וארץ נבראו כאחד כי כן תחייב לפי טבע הדברי כי הארץ היא מרכו והשמים הם קו המקיף ולא נזכיר בעבולה קו המקיף כלל מרכו ולא מרכו כלל קו המקיף וז"ל כללם ואסוואו ואחר' ארץ נבראת תחלה וכן הוא' שמים נבראו תחלה אינם כחולקים אלא לפי הנר' מפשוט הדברים וגבליהם . אבל לפי פנימיות הענין אין א' טועה כי הוא' ארץ נבראת תחלה אחר זה כבד השבת החכמה בהם כי בלי ספק מדר הלמוד בארץ הוא תחלה ואם קודם כן כמי שבונו בית ועלייה ע"כ והוא' שמי נבראו תחלה א' זה כבד מעלת ההשגה כי אעפ"י שהחכמה הסבב כדריאת הארץ היא קודמת כמות שבת האלמות המיוחסת לבריות שמים היא תחלה קודמת במעלה כמו סכא לשבת עליו שהוא מתאפרק להניח עם הגלגלים אבל בסדר הכריזת' לא קדמו זה לזה אלא כא' נבראו ואלו כ' חמרים בתחלת הכר' היו רבקים וז"ל למה אין דקות ביניהם דמיון לזה השמות שהוא על המים שם חמרים מתחלפים רבקים זה בזה ואלו זה דמיון ז"ל כחגיגה אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא במלא כיהא וכדתי כמי דסחיפי לדרדי והוא דמיון יפה לכוות מלאים רבקים וכן כמ"ס בפ"ר ובמ' תלים במאמר השמים מספרים וכו' כחלל שיש בין רקיע לארץ וישו כן רקיע למים העליונים אין ב' מאמרים אלו סתרים כי נבמ' דברו בתחלת הסויה

זיס"ע

ונדב

השמים אבל לא יוכלו השכלים האינטימיים להשיג חסות ותועם טבעיים.
והדבר קצת מוזר כמ"כ בחגיגה הולמי שהשמים הראשונים לא היתה בהם שמירת התמונה ע"כ הוכרז הכתוב לומר השם
הקדוש להם שהוא שמים הוא גם חרש אחד ששלמה הויתם וזה השם פי ה' יוכלו בשם השמים שהם נהפחו
חזקת וט"ס ר"ע לתלמידיו כשתבינו לאחרי חרש טהור לא תאחרו חס תים פשוט שאחד רובר שקרים לא יכון לנגד עיני ר"ל
ט"א

מגן אבות ה"ב

אל יטעו בשתוף של אלו הטעם שאכלנו מיהיה חמור א' ופזיחותם שום ביאין חרבר כן כי בתחלת היום ונכדלים בטבעם וכן נאמרו כדללים בטבע כמשהם כדללים בחקוק ואינם קדושים וזו אלא בשתוף הטעם ופזיחותם שחירת התחנה ופזיחותם ג' כ' אלו שום כי תצילות המים התחתונים הם חומר בעל צורה ופזיחות המים העליונים נשאו חומר בלי צורה בתחל' שויתם והיו הנמצאות קצתם חומר וצורה במציאות הרקיע והחומר השפל וקצתם צורה בלא חומר במציאות' המלחם וקצתם חומר בלא צורה במציאות אלו המים העליונים ואינו נמצע היותו חומר בלי צורה אלא בלא הנמצאות אחר שקלו צו' אבל במים העליונים שלא קבלו צורה כלל אינם נמצע אבל מחוייב מיהיה כן כמו שאנו רואים כל מורכב חב' דברים אם היא הא' פשוט שימצא האחר וכאשר ראינו נמצאות מורכבות תחומר וצורה ומצינו ג' כ' נמצאות פשוטות צורה בלא חומר וזו מן הראוי שימצאו נמצאות חומר בלא צורה.

והרלב"ג

אל חייב מזה שהיה הכללית היתה מחומר וצורה וכו' ולא השבנו ממנו אלא שהוא נחש וזה תר טוב מזה טעםם הוא' ופסטר שר' כשהיה נחש למקור מה למעלה מה למטה הוא מפני שהיה נחש הוא תצילות לחיות ואחר שנתכר שם חומר בלא צורה אין להם תבונה ופנועת הנלגל היא תחת אלו המים והם מקום שר נבנו בו הפלוס' אם לעולם חקוק אחר אשר הביחו שאין למעלה הנלגל עליון מציאות חוש וצוד נדבר מזה בח' חומר למ' אבות כפ' כ' בע"ה ופ' שבוים הכ' לא נהווה ענין אחר אלא היות הרקיע המכיל פין מים למים ולא נבחרה היות לקיים וזה העולם השפל ע' כ' לא נאמר בו כי טוב כמ' כמ' כשאר הימים וזוים הב' נאמר בו כי טוב כ' פ' א' לולות הארץ שהיא קיום השפלים וזה יש קיום לנמצאים וא' לכויות הצמחים וזו יורה כי האור הנכבד בראשית הוא נכון לנדיח אחר שנאמר בו כי טוב וכן בארם לא נא' בו כי טוב אבל נא' לא טוב היות האדם כי בהיות האדם לו עור כנבנה היות טוב וכמו שהארץ נתפעלה תחלה בהיותה ביום הא' והשמים לא נתפעלו עד יום הכ' כן בשאר הפעולות נתפעלה הא' תחלה ואח' השמים ע' כ' ביום הב' נברא אלהי נתגלה הידעה וקראם ארץ בשם החומר הא' הנק' כפ' הא' ולחלק ממנה קדמיות כי שם הוא מקום ההפירה שאלה כמים לים מכסים ואחר כמים יבשו על ים וכן שם שלמה וכו' ביום צמחו הצמח בעור תבונה הנלגלים עם עור האור והחשך שם סבת כל היום אבל היתה היות חלושה ופניו שלא נבראו הכוכבים וזאת היות עמיתם על פתח קרקע מוכנים לקבל היות שלוש הבהצעות המאורות אחר השמחה אלסיה במין האינטי שהיא צריך להם ביום וזאת היא תפלת אדם' שאין ירדת בהשמים טבע קבוע לולי השמחה על כדיותיו וזוים כ' נתפעלו הנלגלים אשר שם רי כולל את כלם ואם יש כדיותם בשמים בלתי שומרים תחנות כד' להשלים תבונתם הם באיברים להם ובכללים כולם פשם יע השמים לפי שלא היו נעדרו הצורה כאשר המה רלב"ג כי איך יסלחו תבונת הנלגלים חמרים נעדרו הצורה אבל היא צורה תיפוע' וכלם נתפעלו וכדלו מהם חלקים בעלי ניצוץ חלופי וזו מזה אשר בעוד ניצוץיהם מתהוות נפשות הכח' והוכדלו לנשות והם כ' ימים הא' למלשי הכריא' ברגים ועופות לעופף על פני רקיע השמים התחתונים הסמוכים לאור כמו שנקראו פניהתם הסנים התחתונים והכ' לחקוק הכריאם בבמות והאדם עם הכדל מאמר מיוחד ליצירת האדם בעבור כח השכלי ואזלמה הכריאם וכו' שר הכריאם הכריאם מהפסט:

ואשוב

אל החומר אחר כזה החלק העליון אשר פרטיו הם מלאכיו ונכאלו ושםם ידעו וכביו אור ושמי השמים ומים א' א' השמים הם מהללים לשם תפארתו לפי שם מושפדים אלו שבראם במצותו וצו' עליהם הקיום חק ולא יבדור והר' מ' ז' כפ' עקב פ' שמי השמים גלגלי הסיודות ואח' הזכיר החלק התחתון לב' חלקים כמו שחלק בתלת הכריאם והמים הם התהומות הב' רוח והארץ הוא החשך הב' כ' א' אבל לא עמד לו אותו שם כי הא' קראו ארץ והם האם ובכפות ואחר על החלק קימיו תבונים וכל תהומות כלל הים עם הכריית הנדלות שם התבונים כי יש בכריאתם מה שדלו לבל לא עליונים כמו שהפליג בזה האל לאיוב וכן החשור אחר זה הים גדול ורחב ימים וכו' ליותן זה יצדת לשחק בו:

ואחר

שהוכיח החלק הימני הזכיר החלק הארצי הסמוך לארץ שבו נראים אותות השמים אשר הוא מוכיר ואמר אש וברך יכו' חלק הארצי הוא הסמוך לארץ לב' חלקים חלקם יושב מתהוה בו ששם והכדור והנכות הנראים באור וחלק קר יושב מתהוה בו הכדור והשגל כי לרוב הקרירות הם נקפאים ומתאככים שם ואם יושב הכדור הוא סבתו חום כדע' הטבעיים וזה הוא יורד בקין היו אש וברך נקשרים בחלקם הם יושב והפול הוא יפה וחלק קר ולא מתהוה בו הקיטור והדום הסוערת כאשר עבים מתלחלים ועופות פזר ובשנאחרם ביבשם מתהוה מהם רוח שפירה נשמה דברו כמו שפצצו בביתו של איוב רוח גדולה כחה מן המדבר ובעיני אלהי' זל רוח גדולה והח' חפרת הרים ומשכר שלמים וכו' וירי ימים ויעמד רוח שפירה ונאמר ברה' כ' ברוח קדים תשכר אביות תרשים ונאמר ביונה רוח קדים חרישית ושם נאמר כי הים הולך וסוער ועל המעורר במקום אחר עזם מלאכיו רחות כי אלו הרוחות ואם בלוהם הם מלאכיו ומשכרתי כ' ש' אש אלהים ירדה מן השמים ונאמר התשלח ברוקים ויעזם וזה החלק לפי חס' שנתאמת לפלוס' יון אינו נכזה מן הארץ כי אם א' וכו' מלין לפי מה שראו הד' אשר יון כי אין היות והחשך מביעים כי אם עד זה הטיעור ולמעלה מזה הטיעור אין שם רוח ולא מטר ואזל שאמר כ' המוכר את הספינה מארצה לצינא ג' פרכי הו' אינו מותר לזה שם דברו בירושלים במו שהוכיחו חפ' מ' אלהם כעב תעופים וירושלים גבוה הוא והרים סביב לה וההכרי' עד זה המקום אחר שיש ג' פרטות והה' היותו הוא פצחן וזו החלק שם עולים בו תאידים מן הארץ שם הוא מתפשט אור השמש קודם הכן החמה כמו שחור הפל' ד' מלין קודם הכן החמה נדעת זל וכן הא' דעת פלוס' יון וזו קראו עמוד השחר והחלק היותר עליון מזה המקום עד גלגל הירח אחר חכמי הטבע שם להם תבונה כדוריית הכדורות בתנועת הנלגלים להברקן ובהם יורה זה היותם הנראים בפעולות האור שגלה תנועתם לחוש:

ואח'י

הזכיר החלק הארצי וחלק אותו ג' חלקים הא' ההרים וכל גבעות והוא כולל כל הדומם והמתכות כי כדור' מעבר יוקח וזכ' שמה פורה וסרק ונפשות הב' ארציים כי שימיו ככר דבר עליו וחלק אותו לר' חלקים הכהמים האוללת כשר ביותות ומדברות וקבצתם האוללת עשבים ג' ביותות ומדברות וקבצתם הקטנים וצמור ככר יבנה נכללו כל מיני חיים רמיי וכלתי רמיי כי פן חלקם הטבעיים וזו הא' וזה' הזכיר המין האנושי וחלקו לברדיו הפתולה וזהם המלכים ולמתנבשים מהם והם לאתים ולמכששי מקומות והם קשרים ולמכששי הדרת והם שופטי הארץ ואלו חלק לנכרים ונקבות לזקנים ונערים והמשכילים מאלו יכללו את שם' מבריתם ומבכאות שאר המינים כשהם מסתכלים בה שהיא בחכמה כמ' ש' מה רבו מעשיך' כלם בחכמה עשית ואמר ב' כשב שמו לברו כי בל זה החלק האם ונפסד ולא נשאר קיום אלא שמו כי הוא כשב לברו הדומם בקיום המינים וכנה בשאר שמו על ארץ ושמים ושאר המעורר כי כל אלו הנמצאות כלם הם בשביל המין האנושי והחלק

והתקן הנכחד ממנו והוא ישראל שסע עמו ואלו ימים קרן לעמו. והסגולה מהם והם החסידים שנאמר תהלים לכל חסידיו ולא חסידיו עכו"ם אלא לבני ישראל עם קרובו:

ואחר

שנתבאר לנו מכתבי הקדש כיאר נבלה חציאוחו נבאר לנו ג"כ מהם נבארים נבאר זה ג"כ מדרכי העין כפי מה שהביע בו השכל האנושי עם מה שייטיירו אותנו כזה כתבי הקדש אפי' שאין צריכים חוץ:

אבר

כבר הקדמתי בזה פ"א ממנו כי הכוונה בחבורים היתה לבאר כל עקרי אמונתנו כמותים שכלים ובאמונת הנבואה אנו צריכים לאמת הנבואות המלאכים ואומר כי כבר נתבאר כי האדם הוא תכלית הצורות שנתהוו מחומר א' וכלם הם מתאחדים בו ומכל זה יתבאר שכל ההיות שבפועל השכל הם קצתם בעבור קצתם וקצתם שלמות א' קצתם והם הכלית הסדר והשלמות וזה א"ל היותו. במקרה כי הדברים הנפולים במקרה הם מועטים וכמון מועט והינם ג"כ קתרים מעצמם כי הדבר לא יתהוו מעצמו וכך מבואר הוא מעצמו קרוב למושל לא יכחישו כי אם פתח והעצם להכחיש האמת ואמר שאין ההיות לא נתהוו במקרה ולא נתהוו מעצמם א"כ יש להם פועל לא ימצא היותו במקרה הוא חוץ ממנו וזה מלוקק הכרחייה א"ל להיותו במקרה למי שהתהווה הוא מתהווה מוורע ושויתר בכך מכל הורעים הוא ורע האיר א"ל שהיה כי זה העולם לצורת האדם לפי שכל פועל וחכוון פעולתו שתביע א' תכלית השלם הוא משיב התכלית שאם לא היה משיב אותו תכלית א"ל הביעו בתכלית השלמות ממנו והורע אין לו השגה לפי שאין השגה אלא בחוש ואין לורע חוש ולא כליו חוש וכורע הצמחים הוא יותר מבואר למי שהצמח מתהווה מוורע אין לו השגה וא"ל היה הורע שהוא התחלה לו יותר בכך ממנו שהוא תכלית שהצמח אין לו השגה והורע יהיה לו השגה וכורע האדם ג"כ א"ל יתן חושים בצורה המתהווה ממנו והוא אין לו חושים ועוד שהשגה לא תהיה אלא לבעל נפש ואין בורע נפש לפי שהוא מתרומם המלקים ונדרר הכפש הוא שלמות ראשו לגשם טבעי כליו:

ועוד

שהורע הוא הולך אל הספקד ואין לו כח להעמיד עצמו ואין יהיה בו כח לעשות שויה זו שהיא בתכלית השלמות ויתבאר מה שאין פועל זאת ההויה בורע ולא נשאר החלוקה אלא שהוא חוץ לורע ואם הוא חוץ לורע לא ימצא שויותו בכעלי הורע או חוץ מהם ואמרנו שהוא בכעלי הורע הוא לומר שיש בכעלי הורע כח בעשיית התולדה הנעשית והם הם הפועלים לזאת ההויה שהביעם לתכלית השלמות וזה א"ל לפי שהדבר מה"ה והנפחיים החיים מעצמם ואם היה בעל הורע פועל לזאת ההויה א"ל יתהוו מעצמם ועוד יתהווה מהדבר מה"ה יתהוו אחר שנתן בעלי הורע שהתרגלו ויתהוו כביצה אחר שמתן זכר ונקבה כשתחמם אותם נכבד אחר ועוד אין יתהוו הכעלי הורע איברים בורע והוא אינו יכול לעשות אחר מעצמו כשתחתן ממנו ועוד ש"ה לפועל לעשות הויה אלא אחר שיש אותם ואין בכעלי הורע צמחים השגה כלל:

ועוד

שאפילו האדם אינו יכול להשיג השגה שלמים מדור קווינו שהיא בתכלית השכחה ילאה השכל להשיג וא"ל יהיה הוא הפועל אליה ומכל זה כבר שאר הפועל חוץ מהכח אינו בכעלי הורע ואחר שנתבאר שאין פועל אלו ההויות בורע ולא בכעלי הורע וה"ה שאינו בכעל חומר אחר שאין בעל חומר פועל אלא בפנייה כחן האש המתחמם בפנייה כזולת אמצעי או באמצעי כלי מרחק וכיון שאין פועל אלו ההויות חומר א"כ יתחייב היותו שכל נכדל משיב אלו ההויות ומכון להכחיש לתכלית השלם ולפי שהצורה האחרונה לכל אלו ההויות היא הצורה שכלית אשר באדם והיתה בו ככח בתחלתו כי עיר פרא אדם יולד וזאת ההכח א' הפועל אל הפועל צריך א' קוציא יהיה בו בפועל מה שהוא ככח א' הדבר שהוא היכול מן הכח אל הפועל כי הנגר לא יעשה התיבה כאשר היא נגר אלא כאשר הוא צורה התיבה שכלו ושללו הוא אש הוויא התיבה מן הכח אשר היה בעץ אל הפועל והיה האדם משריל כרח א"ל המוציא שכלו מן הכח אל הפועל צריך שיהיה שכל בפועל א"כ זה השכל שכלל החוץ שכל האדם שהוא תכלית אלו ההויות שהם המאחרים בצורה אדם וא"כ הוא אחר כי הפועל הא' לא יצא אלא הפועל אחר וזהו השכל הפועל הנותן צורה והמביא השכל האנושי מן הכח אל הפועל והוא משיב אלו הצורות א"ל הם מוסדרות קצתם הקצתם וקצתם שלמות לקצתם וכיון שהביעם א' התכלית השלם אשר ילאה השכל האנושי להשיב אופן השכחה בהם ולפי שכל דבר יש לו ד' סבות להויותו החומר והצורה והפועל והתולדה א"ל אלו ההויות כלם ז' יהיה זה השכל הפועל הנותן צורה לפי הכנת החומר באמצעות ההויה יסודי לתולדה המכונה לב"ה הכעלי הצורה אשר החומר הא' הוא כחיו עליהם שהם ד' הדומים והצומח וכ"ה והשכל שהיא הצורה האחרונה ור"ה היא במדרגה ההיוולא אלוהי ואחר שנתבאר מציאות השכל הנכדל מותן צורות כל ההויה אשר הדבר הא' הוא כחיו אליהם וידבר שכלל א' מהנבלים יש שכל נכדל יביעו תכונתו המיוחדת לו וידע כי כדור קווינו זה העולם התחתון לא ישלם אלא בתנועה הנבלים בידיהם צרכי יוצאי הרבאים ויתחבבו היסודות ויפסק לקבל הצורות אשר מותן הצורה אשר ביצרתו הציאות פועל בהר וזה בששם מבואר נגלה בהתפתח הד' ובאור ובששם שהם סבות הליה והיוס יעכ"ה אכלהוף האדם והששם ולידו האדם וכן ביצת מבואר נכדל הצורות בתוספת אורו והרבה מהננות ז' וכן הקשקש לשאר הנוצנים והחייב זהו שהיה תנועתם לשכל נכדל לפי שאין תנועה טבעית בשאר היסודות שהם היותם מבעי היתה נפסקת כתנועת היסודות שהיא נפסקת מה כמכשם הוא לבחש מוחה הלא כשיצאם ממקומם הטבעי חוורים אלו ושהם נמו' ותנועה הנבלים היא תנועה מדוכה לא הנוח לעולם ומה אינה כתנועה ב"ה שהיא לבקשת הנאות ולכרות הסמנדר כמו שהוא תנועה אל המון וכורח מן הציב כי הנבל ממה שהוא תנועה אלו הוא מתנועע אס כן אין תנועתם טבעית וגם אינה סכרית להם ויתבאר זה כי אכחיה נמצא שכל הדברים הממועצרים להם התחלה בעצמם לתנועתם וכל שהיה תנועה יותר נכדל ההויה התחלתו יותר מספקת בעצמה יותר מהפחות ממנו רי ההויה וההולדה נמצאו בצמחים ובכ"ה ובאדם והוא שלום ב"ה יותר מבחיב כי הם צריכים לאדם להשתחור והב"ה התנועע כעצמם אל המון וגם התקופות הם פועלים בצמחים זה שאין פועלים בר"ה כי כהויה השמש בחולו דרומיים ייבש הצמח ובהויה ברולות צפוניים יגדל ואין עושים התקופות דומה גדול כזה ב"ה וכן הב"ה יוכלו איהו דומה התקופות רישה המעכרות בעת וזאת עת מהשנה והאדם הוא חולד וניזון ברל עת מהשנה ומהם יתבאר כי מן שהוא יותר נכדל תהיה לו התחלה יותר נכדל ומספקת בעצמה שיסודו מחנה פעולו הדבר שהוא וכשהו הנרונים הממיינים יותר נכדלים שאר הדברים הטבעיים יתחייב שהיה להם התחלה מספקת יסודו ממנה תנועה והיא א"כ אין זאת התנועה להם בהדרה א"כ הם בעלי נפש שאם לא היה בעל נפש והיה ותנועה כהכרח מבריה איהו מבריה א"ל יכרחו לתנועה והיה אין לו נפש יצייר בו והשתעבד למכרות איהו לתנועה אם היה המכרות הוא בעל נפש אחר יפגשו ויניעו ע"ה סכרם א"כ אותן נפש הוא בעל נפש ויתנועע וס השם המכרות

מגן אבות ח"ב

פ"ב הציור או יניעוהו בשם אחר וזה לא ילך אל לא תכלית כי מציאות בשמים אין תכלית למספרם שקר ועפ"י יכולה הענין בסוף אל בשם בעל נפש תניעוהו נפשו פ"ב הציור ואחר שמחוייב שיכלה הענין אל זה הבשם אין צורך להדכות בשמים אחרים אבל לו הדמים השמיעים הם בעלי נפש ואחר שנתבאר שתנועת הגלגלים אינה טבעית ולא הכרחית ותחייב מזה שהיו בעלי נפש תניעם שתנועה הנראית להם מזה ותחייב שיש להם שכל כדל הוא התחלה לתנועותיהם כמו שהתחלת אלו הסויות השפלות התבאר שהשכל הפועל הוא התחלתם :

ואולם

אין יתבאר זה שא"ל שהיה תנועת זאת מציור היוצאני אשר הוא ליכר הפירי כמו הציור הכח"ל כ"ח התנועה פ"ב לפי שאם יסירה זה הציור היוצאני וראינו שהפועל המסודר מהם הוא הסודר השופע מהם בלו הסויות השפלות והוא מרובק כי תנועותיהם מרובקת א"כ היו צוירים היוצאים כלום וכמשיבים ומה שהיה בזה התואר לא יאכל בו הסדקות ואולם זאת התנועה המבנית מזה הציור היא מרובקת וא' במספר וא"כ היא מסודרת מציור א' במספר והציור הא' במספר מתקיים בכל וכן הוא ציור שכלי א"כ תנועת הגלגלים היא מציור שרלי וכאשר התבאר שיש להם ציור שכלי יש להם התחלה שכלית הוא שכל כדל כמו שיש לאלו הסויות השפלות התחלה שהיא שכל כדל כמ"ש מזה יתבאר כי אחר שהשכל הפועל הוא סתום צורות בזה החומר התחתון בעצם הכוכבים שיש בכלי אלו ולהכנת החומרים לקבל הצורות וסיתה הסויה הזאת מרובקת וא"ל היותו אלא הציור שכלי והציור שכלי התחלתו שכל כדל יניעוהו וכמספר הגלגלים הם השמיעים. וארסמו לא חייב מספר השכלי אבל אחת יש לכל גלגל שכל ישתוקק אלו ויתנועע בנינו להתדמות אלו להשלים ציור זה העולם השפלות וסודרו ואם הגלגלים הם כ' כי כן היו אומרים בזמנו יסיו השכלים הנכדלים כ' בי בזמן הפלסוף לא היו החכמות הנלמדים שלמים ופלסוף האחרונים היו אומרים כי השכלים עשרה א' לגלגל המקיף בכל ואחר לגלגל הכוכבים הקיימים ו' לגלגליה ו' כוכביה לכת ושכל אחד מיוחד והשכל הפועל לאלו הצורות אשר בזה החומר השפלות בין הכל עשרה וכו' אלא השמיעים יש לו השגה בסודר זה העולם השפלות כי כלם הם משתתפים בו בסבת מצינו הכוכבים והגלגלים הם מציורים כשכלם הסודר המושכל הוא אשר הוא בשכל השמיעי ומתנועעים להשלים הסודר ההוא ולפי שהסודר לא נשלם בתנועת א' מהגלגלים עד שיתחברו בו שאר התנועות ע"כ אלו השמיעים אינם משיגים כל זה הסודר אלא חלק ממנו השופע האחד ואם היו משיגים בזה הסודר לא היו רבים במספר אבל כ"א מהם משיג חלק מהסודר השופע ממנו וזה רי תנוע גלגל השמש ושיג כי תנועת השמש היא תוליד חום בזה העולם השפלות לצורך קיומו ותניע גלגל הירח משיג כי תנוע' הירח תוליד לחות לקיים הסודר אבל מה שיתמוצץ חסדו והלחות לא ישיגו אלא החיץ הראשון שכל השמיעים עלולים ממנו ומשתוקקים ומשתעבדים ליו והגלגלים מציירים השגת שמיעיהם ומתנועעים להשלים הסודר המצוייר אליהם והשכל הפועל הוא השג' ר' הסודר והוא מציור בשכלו ומתנועע והוא קנו המציאות כל הסויות השפלות ולפי שבתנועת שאר הגלגלים הם מציורים בל הסויות ומשיגים החומרים לקבל צורות ע"כ קרא הפלסוף השכל הפועל הנפש הנאלצת מהדמים השמיעיים כל השכלים היבדלים הם משתתפים במציאורו והוא עלול מכולם ולפי שהוא עלול מכולם וכלם הם משתתפים בסודר זה העולם השפלות ע"כ קראו נהר צורות לכלם אחר הכנת החומרים בהתנועות מחלקיהם בסבת תנועת הדמים השמיעיים בזה שהם משיגים רהציור השכלי אשר אלו השמיעים משתתפים בסודר זה העולם השפלות אח"כ השגת אלו השכלים אינה א' כי אם הייתה א' היו שכל א' במספר כי השכלים הנכדלים אשר השגתם היא א' בעיניהם הם אחד במספר ולפי דברי הפלסוף הקדמונים לא נכל המספר בזה אלא עד עלה ועלול כי הא' עלה לכ' והכ' לג' וכן כלם עד האחרון והראשון משיג את עצמו וכשהוא את עצמו השיג עלולו ויו היא השגה שלמה והעלול הא' אינו משיג עלולו שא"כ היה עמו א' במספר אבל השיג עצמו וירע כי הוא עלול העלול וזו השגה הסרה וכן עד האחרון :

אבל

הרלב"ג אומר כי לפי שאלו השכלים הם משתתפים בציור הסודר השופע מהם באלו הסויות השפלות והמסודרות משכל א' אינו הסודר משכל אחר ע"כ יתחייב מזה שאינם עלולים זה מזה אבל כלם הם עלולים לשכל הא' שהוא מסודר סודר אלו הסויות בלם והם אלו כלם להשלימו וזה הוא הורה כי הככב שיש לו הירכה גלגלים שמיעיהם הם עלולים ממניע גלגל הנושא הכדב אבל מניעי הגלגלים המושגים הכוכבים כלם הם עלולים במדרגה א' לשכל הא' וזה השכל הא' הם מניע הגלגל העליון הוא ה' ואם המניע הגלגל העליון אינו הא' יהיה זה השכל עלול מהא' ויהיו כל השכלים אלו במדרג' התלככות המסדרות אל המלאכה הראשית בי אומן הרב"אס ראשית הוא מצייר המלאכות המסדרות למלאכה הראשית והמסדרות הראשית אינם מניירים אותה והיא הציור אל הא' כדור זה המציאות מדר שהוא מתאחד ע"כ הוא שכל כדל א' אחדות במספר פשוטה אמנם אם מניע הגלגל העליון הוא ה' לא היה זה אלא בזה והוא המניע לב' דעוה בי ים מן שאומר שהמניע הגלגל העליון הוא הא' וטעם בזה טענות שאם הא' אינו המניע הגלגל העליון אינו הא' יהיה ברא עלה אין פועל לא כי אלו השמיעים כלם הם מניעים להשלים זה הסודר ואם ה' אינו א' מהמניעים א"כ לא יהיה לו פועל כלל והנה יושב שזה שקר ועוד שכל יראה שהגלגל העליון הוא הנכבד מכל הגלגלים שהוא המקיף בכלם ולפי זה היה נראה שהמניע אותו הוא שכל שהוא הנכבד שכל השמיעים זהו דעת בן רש"י החולק על בן כינא שהיה אומר שהא' אינו א' ממניעי הגלגלים ומשכ בן רש"י מסודר דעת הפלסוף וכן היה נראה שהמניע א' על נטה להם הדעת בן ס"ט מה"א בהמורה ואחר שבו דעת ר' אל שאמר אחר שם כי ע"י רוכב שמים בעורך וכן לרוכב בערכו שפי' כי הוא החליט על הערכות והוא הגלגל העליון המקיף בכל ומשכב אורו ומניע שיכולתו ורצונו וכ"א שזה שאמר בסוף הפ' ובאחרון שחקים ר"ל כי בראוהו שהוא מניע הגלגל המקיף בכל תנועה האומית מתנועעים שאר הגלגלים בתנועת החלק בכל וזאת היא סיכולת העצומה המניעה הכל והביא מאמרם א' שהוא בכ"ד הסוסים שפלו לרוכב ולא שרוכב שפלו לסוס שנה' כי תרכב על סוסך יפי' הוא כי ענין זה שהא' לאחר שאין הדורש מוזן הרכב אבל הרכב הוא כלי לו ישתמש בו כדרכו והוא נקי ממנו בלתי נדבק בו אבל הוא מניע לו כן שה' מניע גלגל העליון אשר בתנועתו יתנועע כל מתנועע והוא כדל ממנו אין בו כל שכל כדעת כהן המלאכה שהיו אומרים שהא' הוא רוח הגלגל כל זה כתב א' ב' המוכר אבל ב' ד' מה"כ כתב מה שיר' מותר דברים אלו ואל יתכן שיהא המניע הגלגל העליון הוא המקיף המציאות שכל השחקים שם השכלים האחרים בענין א' והוא הנעת הבשמים וכדל כ"א מהאחר בענין ויהיה כ"א מהעשרה בעל כ' ענינים א"כ א"ל תכלי שכל א' לכל וכתב שזהו מאמר ארסטו ודעתו וזה המאמר אינו מותר הא' כי אם המניע הגלגל העליון הוא עלול ואינו מניע הגלגל אלא להשתעבדו להנשיע בזה הסודר זה שהוא מצייר שהוא רצון סבתה הא' א"כ יצדק לומר כי הא' הוא מניע הגלגל העליון כמו שיצדק לומר כי רכ החובל מניע הספינה מפני שהמסדרות אותו מניעים אותה במשיגת החבלים וכתב הדב א' לפי שכל פלמית שבוש העולם השפלות הוא שופע מאתו ית' כל מניע ואינם כמעלות חומר שהוא פועל במניעה אל החומר השפלות

אכל השפע הזה הוא תכונת צורה אל החומר בלא פניסה והשפע הזה הוא מדובר בלי הפסק כשהוכחו החמרים לקבל צורה כי בהכנת החומר הא' הוא שפע מהא' שפע אל השכלים ומאס' אל הכללים ואז הוא חקל החומר הא' חר' צורות שהם המהצב והצומח והחי והמדבר ע"כ נקרא הא' מקור כי הוא המקור אשר לא יכובו מימיו והוא השפיע בכל צד בלי הפסק וז' כי עמך מקור וכו' כי היותו והקיום והאור והשלמות המדור הוא שופע מאתו ית' תמיד למי שהוכן לקבל אותו קיום וזאתו שלמות והאמת הוא כי המניע הא' אינו הא' המכה טענות הא' שאין המניעים משויגים כי אם חלק א' מזה הסדור כי אינו משיג הסדור השופע מהתמונות ביצוגי הכבדים כי אם הסדור הנשפע מהתמונות כלבד לא מהתמונות וזה אינו כי אם חלק מסדור זה העולם כמו שקדם ואין ראוי לומר כי הא' אינו משיג כל הסדור אלא הוא משיג כל הסדור כמו שמהניג המדינה יודע הנהגת המדינה ומניח קצת האנשים לעשות מלאכה וקצתם מלאכה אחרת ומכלם תשלם הנהגת המדינה כולה ועוד שאפילו בניח הכלל המקיף בכל אופן כו' כבדים והמניע אותו הוא משיג כל הסדור כי הוא מכריח את כלם להתנועע כ"א בתנועה מיוחדת לזעז' און זה המניע הוא הא' כי המניעים כלם יראה יש להם קצת קשר עם הכלל בדרך הקשר שכל אדם עמו ואין ראוי לומר שיהיה לאלו קשר עם המניעים וטענת בן רשד שאומר איך אפשר שתהיה עלם חזן פועל לה אינה טענה כי לא סלקנו מהא' פועל בהכניחו שאינו מניע הכלל העליון אבל מקורו כי המניעים אינם מניעים אלא להטלים הסדור השופע מהם כוח העולם השפיל להטלים רצון הא' כמו שבעלי המלאכות הם מתנועעים במלאכתם להטלים רצון המניע בהנהגת המדינה ולפי זה היה הא' אשר שפע מתנועעיות ומציאות הכללים המתנועעים מהם ולזה תהיה פועלתם תמיד מסודרת ממנו ואז הפועל האמתי כי הוא הא' שאר המניעים פועלים מדרסה המניעים שזה הפועל השופע מהם הוא החלק מהסדור הכלל שהוא רצון הא' :

ולזה

היה הא' היותר בכבד ויותר מרובה המניע הכלל העליון ומאשר הפלוס' יתחייב זה לא כמו שהביא בן רשד ממנו כי לפי שרשיו העולם הא' הא' עלול א' הוא שכל כבדל וזה העלול יש לו ב' הטבות הא' והיא הנכבדות מה שהוא משיג וולתו וקב' שהוא משפיע עצמו וזה הוא הטבה בשניות והב' שהוא משיג שהוא עלול מהעלם הא' והיא הטבה חסרה מכלם ובהם מהשיג עלתו כאלל ממנו מניע כלל העליון ובהם מהשיג עצמו באכל שרל הכלל העליון ובהם מהשיג שהוא עלול נתחזה הכלל העליון וע"ד זה הם המהלכים העליונים עד הקצת הפועל וממנו נאכל שכל האדם ומשכל האדם כשהניע אל השלמות ושתלגלו הדברים היוצאים מדרך הטבע יצוין הדברים ונפלאות ולפי אומותיו כרצון הא' ואם המניע הכלל הוא הא' איך נתחזה ממנו הכלל ושכלו והוא עלול כי אם עלה ע"כ דעה בן רשד הוא בטל וכן הוא עצמו כתב בס' מקובלים כי הא' אינו מניע כלל נראה שמדור בו והורה אל האמת :

והעורר

בידנו אפי' לדעת הפלוס' ההסדר הידורים אלו לפי דעתו בקדמות העולם וכ"כ לפי אמונותינו בחדושו כי המניע הא' הוא עלול מהא' והא' אינו א' מהמניעים אבל כל המניעים משתעבדים אליו שבאחר ונבא השמים לך השתחוויה ומשחקיהם לעשות רצונו ביהיה זה המניע השפיל ב"א יס' לו הטבה בחלק מהסדור והכללים הם המניעים השתוקקות מניעים וממניעים וממניעים רלב הם המהצב והמניעים ומניעים החמרים לקבל הצורות והשכל הפועל המניע כל הצורות הוא מוח הידיות לפי הכנת החמרים ואין בכל המניעים מי משיג כל הסדור אלא חלק ממנו והוא החלק השופע חיצון ככב' אשר בכלל וכו' מזה חוב המהצב לא ישיגו אלא השכל הפועל כי הוא באכל הכלל ואם יקט' עליו אדם ויאמר כי מכל מה שהכניחו יראה כי השכל הפועל הוא באכל ההכרחים המהצבים ועלול המהצבים ויש לו השגה יותר נכבדת מהשגתם שהם אינם משיגים כי אם חלק מהסדור והוא משיג כל ויהיה עלול יותר נכבד מעלתו וזה יהיה הוא והא' א' בהשגת אחר שהוא משיג כל הסדור כמו השכלים שהשגתם הם א' בהשגת רשיון זה העל המניע הא' חסול השל לזה הרי מכהים המדינה הוא יודע איך התקיים המדינה והוא חלק מלאכות המדינה לאנשים כ"א עושה מלאכה מיוחדת לא ידע וולת אותה מלאכה ותחת כלם יש אדם א' חקבל כ"א מלאכתו ומשלים בכל המלאכות ההכנסה הכלולה לכל המדינה כאשר סדר המנהיג הראשון וע"ד זה היא הנהגת העולם בכלל ההנהיג הא' הוא הא' שברצונו מתקיים זה העולם ע' המניעים אשר כ"א מניח חלק מזה שגדך אל העולם וממנו אל השכל הפועל המהצבים המניח אל הא' בהכנתו ובה השל יסורו כל השפקות וזה מה שעלה ביד המניעים בזה כלם הם המניעים בדרכיהם אלו וולתו בדבר א' כי כל הראשונים והרבה"ם ז' המניעים שהעלול כלם הם המהצבים הא' זה אחר זה עד השכל הפועל שהוא עלול ממניע כלל להכנה או נאכל מכלם כדעת הפלוס' והכלב"ב חלק עליהם בזה ואמר כי העלולים באצלים מהכנה הא' במדרגה הא' ולפי סדור טבע המציאות דברי הראשונים הם המניעים יותר ולפי ההנהגה הנאצלת מהם בזה המציאות שאינה אלא חלק מזה הסדור לכ"א והכלל מהא' אינו באכל מהאחר דבריו הם התיישים יותר ואם הוא בדברי הראשונים או בדבריו אינו חייב באמונה כי אין די לשכל האדם לדבר בזה אלא בדרך סבא לא שיהיו דברים אלו חופתיים חותכים בו מי ויחייבו להאמין שהשגת השכלים הנכדלים אינה השגה אלא בהנהגת זה המציאות כי נראה כי לרוב העלתה על זה הנמצא השפיל שתהיה השגתם בזה שהוא יותר נכבד ממנו ושתהיה חפופתם לעצמה והנהגת העולם התחתון יושפע מהם בכונה שנייה כמו שהמלך הוא בשול עצמו ויגיע תועלת למנהיגים ממנו והתנועה לעצמם הוא מכוונת בכונה שלימה :

ועוד

כי הדעה הניסוד דעתם הפלוס' לדבר בא' כי הוא נמוכה הנמצאות וסדרם וישרם והשכלים הנכדלים במה שהשיבו מהנימוס המצוי כי הם המניעים זה העולם כי נראה כי יש בעניינים אלו עניינים יותר נעלמים אפי' מן השכלים הנכדלים וכמ"ל ז' דמ"ה לא ידעו דוכתים שאל' ברוך בבורה' ומהמנו והוא האמת בעצמו למי שחכן אותו כלאו אבל אין דרך לשכל אדם בזה כי אינו בעולמו ורבותו ודי להשיב הדברים הטובים שהם מההיום מהמחר הא' כי שם ביהו ופה כיון הרבה"ם שאמר ממשל לזה השמים שמים לש' והארץ נחן לבני אדם ומה שמזיק באמונה בזה הוא להאמין כי מניע כלל העליון הוא הא' כי אינו אומר כי החכון בהפלתו למי שהוא מניע הכלל העליון הוא להפיל לז' שהוהיה חסודה עליה כי הדברות לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא העשה לך פסל וכו' וזל' פי' שהוא רחן למיכאל השר הגדול גם הוא בכלל צבא השמים שג' עליהם ופן תשא עיניך שהמחה וכו' כל צבא השמים וכו' ומהמלך לזל' :

ואחר

שכתבנו דברי לו האשכ' נתנו דבריו בדבריו קדוש' כמה שהשיבו חכמי יס' עמה' ונמצא ממנו בדבריו נביא' והמדבר' ברה"ק אמנם הכלל יס' בעלי נפש ודבר זה ראוי הוא שיאמ' כי איך אפשר שחז' היותר וך החמרים שאין בו הפסד כלל ואשר הם קיימים שלא יהיה בעל נפש ומחמרו יהיה בעל נפש והכתוב גלה זה ואמר השמים מספרים כבוד ל' וכן ואין זה דומת מ"ס ויספרו לך דני הים שהכונה בו שבהיותם תתגלה לנו חכמת הא' והשגתו כי אם היה נא' על אותה כוונה לא היה צריך לז'

מגן אבות ח"ב

לפי' אחרי כן אין אומר ואין דברים בלי כשמצע קולם אבל כוונת המאמר הוא שהם עובדים ארומים ומחללים ומשפחים אותם שבה גדול ומחללים עצומים בלי דיבור שפה כי אם כצור שכלי והוא מהלל האמת וכו' א"כ בן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני להים וכו' א"כ מוצאי בוקר וערב תרמין וכן ר"ל פי' לנו שהם חיים ואינם כמו הסיודות שהם מתים אחר כך ו' ו' וארץ היתה תהו ובהו תהא וכו' א"כ אחר אלו והם נכדלנו בא' והשמים חיים ותחתונים מתים וכו' א"כ בתלמוד באלו וכו' וכו' מוכה לאבותינו שהודיענו מקום התפלה שם וכו' א"כ השמים לך השתחוים ר"ל שהם משתעבדים לכוונת ית' כמו שאלו התפללים בוכה המקדש וכן הסבכמו עם הפלומ' שאמר שהנחת זה העולם חסודת מהגלגלים ומניעיהם שהם קוראים שכלים בדברים ויחמיו ית' תלמידי עם התורה בלתי זה בלתי אשר חלק ה' אלהיך אתם לכל העמים וא"ל אין לך עשב תלמטה שאין לו שר מול תלמטה תכחו על קרקדו ואומר לו גדל שם' הדיעת חקות שמים אם תשים משטרו בלרץ שטור וזוהו נאסרו הכלאים שלא לערבב הכחות ולכסל הסודר הטכני בקנתם כי מסרבת הפרדים לא תהיה הויה וע"ז את חקתי תשמרו בהתקן לא תרכיב כלאים וכו' ואלו הן חקות שמים שנאמר עליהם אם ימשו חקמים האלה :

אמנם

מציאות השכלים הנכדלים והם המלאכים כל התורה היא מלאה מזה גם דברי הנביאים והם המציעים בין האל ובריותיו כי באמצעותם מתנועעים הגלגלים כי הם מניעיהם ובאמצעות תנועתם מתנועים הדברים ונקראו מפני זה מלאכים כי הם שלוחים להביא מצות האל ושם מלאך הוא שליח ועליו להביא את הכתוב הוא אלהי האלמים כב' ר' פי' זה במה שקדם בה' א"כ נכדלנו בתלמים ור"ל אחריו כי חש"ה נעשה אדם כצלמנו וכן הנה נדרה וכו' לשון רבים כביכול אין הכ"ה עושה דבר עד שמתחיל בפעולתו של מלאך כפמלואו שלו ופמלואו הוא מחנה בלשון יון וכו' א"כ במדרש קהלת את אשר כבר עשו עשו לא בא' אלא עשוהו כביכול הוא וכו' נמו על כל אבר ואבר שכן והוסיפו אותו על כל שם' הוא עשך ויכוונך ואמר כב' ר' כ"ה שגא' וה' הוא וביתו דינו ויש מקומות שקורין אל הכחות מלאכים כב' ר' פי' כל זה הרמזים ל"ל ונכדל בו כח"ב בפ' ר' כע"ה :

ואחר

שנעצנו כל זה נחזור למה שהיה המכוון מתנובו הפ' לרבר בכבדות מרע"ה ונאמר כי האמת בכל זה הוא שמיני גלגל העליון הוא יותר נכדל שכלל המניעים לפי שהוא הגלגל היותר נכדל שכלל כי הוא המקיף בהם ומפני את כלם תנועת חלק בכל והשכל התחתון שהוא חניי הסיודות והוא המותן צורת בהם והוא המנוצי שכלנו מן הכח אל הפועל והוא הנק' שכל הפועל וכלשון חז"ל שר של עולם זה השכל הוא השפל לרסה הכלל כי כן ירא' שהיא מדרגת כלם המניע לגלגל העליון יותר נכדל מהמניע הגלגל אשר תחתיו וירמז שהמניע לגלגל העליון נק' בלשון ר"ל מט' שרון ששמו בשם רבו והוא שאמר בסנהדרין ואל תהיה אחר עולו אל ה' אלי מ"ל והו' מט' שרון ששמו בשם רבו ויש רבו לזה כי מט' שרון עולה בבי' שריוט שרי הוא לשון נכחון שמנחם ומשדר המערכות וזה מט' שריוט הוא פעולתו שהוא חניי הגלגל העליון שהוא חניי כל שאר הגלגלי' בתנועתו כתנועת החלק בכל ולפי דעת ר"ל שפי' אותו מורכב חכ' תיבות שרי אשר ירי וכו' כ' כפרקיו ר"ל השמים המיון נכדלנו מאד לכחו של הכ"ה שהוא לכוש לקח ממנו ופי' בהחלה והיו מותמים והולכים עד שאמר די ונק' אל שרי שאל' די ושמרו וכן איתא כחגיגה וכו' ר' ואל שריותי' לכם רחמים מי שאמר לצולס די ויארז לריותי' די' ג"כ ראוי זה השם לחניי גלגל העליון כי אין למעלה ממנו גלגל בעל סודר וזוהו לפי שכל גשם בעל צורה עכ"פ הוא בעל תכלית א"כ הוא מכאור שהטט' הוא חניי הגלגל העליון ושם מטט' בלשון ר"ל הוא שם למורה הדרך שאמר וה' הולך לפניו וזהו המניע הוא מורה הדרך לכל המניעים להניע בתנועתו ולפי שהוא חניי גלגל העליון טעם בו אליוטע אחר ברעתו שהוא האל לפי שהוא מנחם בתנועתו לכל הגלגלים והו' דהיה יתכן וכתוב וכו' ויתיהו דיע' בלומר שהוא מנחם המערכות מפני וכו' וכו' שאלו מטעמיו נאמר וכלם מטעמיהם לו וצ"ל מחירי' אין ישיבה למעלה כי כלם מטעמיהם לעליון א"כ צ"ל האלו והו' ש"מ ב' ראיות יש ונראה מפני זה וזו שהתפלל לזה המניע הוא עובד ע"ז ור' ע"ז יצא בשלום שהשיב שזהו עלול מהא' ונתן מופת לזה שאם היה חניי כשאר מניעים היה בשתתף עמהם וע"ז שדרש ואתה מרכבות קדש אלוהי כרכבה שלו כלומר שאין בהם דומה ואם היה חניי סוד דומים לו וזו הפענה כבר זכרתי להפעלה להכריח שאין הא' המניעים וכן דרשוהו באמר גדול מרכבה דומה הוא כרכבה כלומר כיכר הוא כינימה שאין לו דומה בהם וכן דרשוהו מאמר ה' צבאות הוא שמע ארון הוא כצבאות שלו כל' שהוא כמלך מתנבגות בכיוון צבאות תלחמתו והם כלם עבדיו כן הא' כלם הם צבאותיו כל מה שעושים הוא כצויו וכו' אפשר שנקר' מטט' לשון אלהות כי האם בלשון דומי חסיד וכן קורים לאשה השוכה מסרונתא לשון אם כמו שקורין לאיש המעולה אב ופטדון כי ב"כ בלשון דומי פטיר הוא אב ולשון אפטרופוס הוא אבי קטנים בי הקטנים בלשונם פוס ולפי שהא' הוא התחלה ראשון למצאים כמו האב לכן בנו העלול הראשון ממנו בלשון אב כי התחלה שפלה אל הנמצאות כמו האם אל הבן ביחס אל האב ולפי שהם מטעמיהם אל האב כן זה העלול מטעמיהם לזולתו הוא האל ולפי שאליוטע האמת קדמות מטט' נמשך לו חוזה הכחשת פחדו ולזה הלל שבת כח"ב כפ' מ' מחגיגה וכו' חת והשכל התחתון שהוא השכל הפועל נקרא בלשונם סדרלפון ופי' זאת המלה שהיא מורכבת מב' מלות סדרל פון ושם סדרל. נאמר על גולס אטום שנתחיה צורתו כמו האשה המעוברת שנתפכרם עוד שהאחרון פוסק צורתו של ראשון וכן השכל הפועל הוא פונה אל החמרים לתת להם צורה וע"ז וארז החיות והנה אופ' א' בלרץ מלאך א' יש שהוא עומד בלרץ וראשו חניי לבין החיות וזהו השכל הפועל שפעולתו היא בלרץ אחר אשר יוכנו החמרי בעור תנועת הגלגלים לקבל הצורות כי המניעים כלם משתתפים בזה כח"ב וזה שהגיע ראשו לבין החיות ומ"ש בכו' מחירי' ת"ק שם כבר אמרו שהארץ ועד הרקיע ת"ק שמה ושם היא פעולתו ונבונה מחברו היא השכל האנושי שהוא שכל כמותו אבל הוא גבוה ממנו לפי שהוא עלול ממנו ומ"ש שהוא אחורי המרכבה וקושר כתרים לקונו ר"ל כי הוא השפל שכלל השפלים הנכדלי' שהם מרכבתו של מקום כלומר עלולים ממנו ומפעולתו אשר בעולם השפל הוא מתגדל שמו ית' כמו שהתלך מתגדל בכרתו לפי שהוא מוציא שכל האדם מן הכח אל הפועל המכיר לכוונתו ומהללו והפארו כח"ב יט' אשר כך אתפאר ונאמר וביט' יתפאר ומ"ש ומי ידע דוכתיה והכתיב בירק ה' המקומו מכלל המקומו לית ידע ליה דאמר שם אתפאר ואילו ויתבי בדוכתיה ר"ל כי אלו כתרים אלו על ראש המה כי אין גוף חליה שאין לו מקום מקיף אותו אלא הכוונה לומר שפי' דבור והשנה בדרהם השכלים שהם מוכדים את השם הנכדל מהללם והכ"ה מקדש שמו ונשלמה הכוונה אליהת בדריות העולם זה כתיר של סב"ה וכו' אמרתי שזה המלאך הוא שר של עולם שאמר עליו שהוא אחר מק' וה נבר היותי' גם זקנתי שאין מי שיוכל להפיד על זה שתחל' הפועל וע"כ אלא הוא שנחמד לי עיניי הפועל התחתון ואמר עליו שכשנאזר דשאים ק"ו בעצמם ויצאו למיניהם כלל ערכובי' שמתח ואמר ישמח ה' כמעשיו ר"ל שכשפעולתו הוא מתנבג כמכניו כאשר מדרש האל ול' יתעברו הכחות במתמים וזהו התכונ' מהא'

תקאל וואלף חיל השמחה כשיצאו תכריכים הסודרים ושיר של עולם אשר נחשיו לו נתינת הצורות הוא אומר ושמח ה' כמעטין וכשהעולם אינו מתנהג כמצדו ושיר של עולם הוא לואה תלשונה הסודות ברצון הסודרים או הוא עצבון וז"ל ויתעצב אל לבו ואמר על הזכר ובקבא הספיד סדרו של עולם כן ראוי שיתפרשו דברי הסכמים שישכחם השכל כי כל ח"ט כזה חכמי האומות הכל נכתב כרמו בדכריהם לחכמה כדאיו וגם כפרקו ר"א אחרי כי מיכאל הוא שדו של עולם ואפי' שיש פי' אחרים כחטט"רון ומדלמן אנהם כתבו מה שגלה לו וזה שהנחו לו חקום להחבד בו כי בעלי הספי' אומרים כי הספי' הי' הנקרא עטרה הוא חספ'. והפלוסוף אומרים כי הוא השכל המופל וגם יש המהפוכים שחומרים כי השכל המופל הוא עלול מהם העטרה המתנהגת זה העולם אם הרכבו אלו התאחרים והיו חנינים הנלגים אלף הספי' כי השכל המופל הוא עלול מהם ואם הוא העטרה וזויו כל הספי' הם המניעים :

אבל

יש חקום עיון כי השכלים הנכבדים הם נכבדים כי הם מתלכדים והספי' אינם נכבדות אבל נבלות כמו שקבלו הם כי השם המיוחד הוא מתאחד בכחיתיו כלבה אש המתאחד בבוטותיו ומתאכלס בחתיו מאחדותו כאור העין הנוצל מתוך שחרות שבעין ונאכלס אל חאלו ודחי חריו ובר מדרגה מתאכלס מהו וזה המתאכלס כנאכל ואין המתאכלס חסר כלום כך סכ"ה קורס שגרא סוס רבד הים יחיד קדמון מכלי חקר ומכלי בכול כלי חסוד וכלי פחד וכלי שנוי וכלי נצמוע והיה נסתר בבח קדום וכשעה שהיה קדמותו מושכל קודם לכל הקדומים היוצאים באפלות המתעצב והיה נצלם אפסר לעמוד בצבחו לא היה כחונכר וכשעלה ברעתו לתמצית זה העולם נראה כבודו ונבלה חורו ביחד וברא עשר פפי' שהיו בסתר הסתר העליון ונבלו זו אחרי זו חכמה וכינה וחסד ופחד (היא נבונה) ותת' ונצח וסוד וספירות היא העטרה והיא קושרת כל הספי' וזה הם מתאחדות ביחוד שלם ומשם יעדר עולם הסודות המלאכים והנבילים והסודות כח"ט הפלוסופים וזאת העטרה ה' יש אל' שהיא השכל המופל אל כל הרמז"ס כתב בפי' התורה ברמו כי העטרה היא חטט"רון ולא מיכאל וכן צריך עומק בעיון וזה שהגיע כי שכלו הוא ח"ט וק"מ השכלים הנכבדים אינם הספי' והמקובלים אומרים כי מהספי' הי' שהיה העטרה מתחיל לעולה הפריך ומתנים סי' לוח ומשם יפדר והיה לר' ראשים במלאכים ונלגים וכעולם הסודות וכלשון הכתוב נקרא מניב נלגל העליון מיכאל והוא הנקרא בשם חדת רחמים כי הוא מניב נלגל העליון המנצח שאר המערכות ומשרה וכן אמר על חטט"רון שהוא רוחב וכותה של ישראל וכבר פי' שהוא מיכאל כלשון סכתוב וזה חטט"רון לשון שתייה ג"כ כלשון ארמית וכ"ל המקובלים כי מיכאל תקבל כח הסהר שזה חדת רחמים ונברואל מהפחד שהוא חסד"ר והשכל המופל נקרא גבריאל כלשון סכתוב והוא חסד"ר ועליו נאמר בכל חקום וס' הוא וזית דינו ואם מיכאל ר"ל מי כאל כלומר שאין המניעים מי ששגב מהפעלים הראשונים יותר ממונו ולו ראוי יותר מיכאל ולפי שהוא הנכבד תכל המניעים אמר עליו במנחות שהוא כהן וחקרים קרובות לפני המוכה לפני הקב"ה וכ"ל בחגיגה כי כמו שהכתב לברו הוא כננס לפניו ולפניהם כן זה התלך הוא המניב תהא יותר מאשר המניעים ולפי זה הנלגל שהוא מניב הוא העליון הנקרא ערבות ואף כי שם הם נשחיתים של צדיקים אשר מיתתם חכפרת וע"כ תקנו לומר ואשי ישראל ותפלתם חסרה באסכה תקבל בדרון וכן ביארוהו רז"ל במקומות מפושים בתלמוד ובמדרשות ולפי שהוא עליון לכל המניעים והסודים ואשר המניעים והסודים נסמך להם תמסלת כל העמים כענין שאמר עד יון וסר פרס ונקראו תלכיהם ג"כ שנאמר אל תלכי פרס וז"ל התורה אשר חלק'ה אליהן אותם לכל העמים ומיכאל נקרא א' חסידים הראשונים כלומר היותר נכבד שכלם כמו היוסביד ראשונה במלכות ע"כ נאמר שם ואין א' מתחוק עמי בכל אלה כי אם מיכאל שרבים כי לא נמסרו ישראל א' מהמניעים והסודים השכלים שיהאם ויתבסם לקח'ה וזאת אתכם מכור סכרם הברז המצרים ונאמר כי חלק'ה עמו ואמר מיכאל שרבים אינה הסירה לתלך אל' שם שמיכאל הוא המיוחד ששרבים מי שהוא חלק הא' נאמר עליו כי מיכאל הוא אשר שלו וכח"ט בואלה סמות דבה כל חקום שיהי שר' הארז שם היה רבינו הקדוש כלומר שלא נפרד מחנו כן כח"ט וזהו שם מיכאל שם היה כבוד הסכנה והי' על ח"ט ויהי תלך'ה א' אלו בלכת אש חתון הסנה ויכתיב שם ויקרא אלן אלסים חתון הסנה ויתבאר זה וסם גבריאל השכל המופל לפי שהוא מניב שכל האדם מן הכח אל המופל ע"כ נקרא אש שיהאם וישי' וז"ל על יוסף בא גבריאל ולמדו ע"כ לשון שהיה שכלו מן הכח אל המופל ואמר ויתמלאו אים זה גבריאל לפי שמדרגה האנשים קרובה למדרגתו יותר מכל שאר השכלים הנכבדים ורז"ל קורין לא' המניעים ופאל וידעם שהיה המניב נלגל שהם לפי האור שמשם סקל מעל החולום היום כהאמר וידעם לכם ויאלו שמי שמש צדקת ומרשם בכנפיה ואף ארלי ויחא ארלי קניא ויאלו זה פפי' הסופים על המדרגות סתלה אברהם אבינו בנלגל חמה וכן בא' תכריכים אמרו הלי חירגא דמחא חסי שגאלי וידעם לכם ידאו שמי שמש וכו' ואלו התלכדים הם שגאליהם לחדרם כח"ט כחמא ובהסודות אש ספי' גיגים וכח' דרך חין מיכאל לבשר את סדה ולהניל את לום אלו הן פעולותיו לשדר המערכות וכו' במהרא אבל ככ"ר פי' הי' פתח סניל את לום ורמאל לרפית את אברהם ולוח באו כחום היום כי זה הוא הפעולות השמש להקל וזה בא' לרפית לבשרו ונברואל להסוך אש סדיס ביו למסרו סיסודות וברצון האל בא לנסות עליוהי מעשה בראשית שנאמר וס' המפיד על סדוה ועל עמרים נפרית ואש וכו' ואמר במדרש דבה שזה גבריאל וכן קראוהו חסד"ר ש' וכח' יוקח אחרו אש על נברואל וכ"ל כספחים שהוא חרמיו לחכמה מישאל וענייה סכבסן הכחין לשדוף האומות וכן הוא הסליך בחלים בירושלים כמו שראם ויחוקאל ונפרש זה יסא חטט"ס בא' מכרכוז ברזל ח"ט במיכאל יותר חטט"ס בגבריאל ואמר מיכאל בא' גבריאל ככ' אליהו כד' קלך המות בח' וכשעה המתפס בא' הנה היצון כזה המתאחד הוא השכלים הנכבדים וכל מי שסודר מחמו פעולה מה כוח העולם השכל אינה במדרגה הא' אבל יש מי שמדרגתו יותר גרונה וסודר פעולתו יותר פשוטה מאשר תחתיו במדרגה ולפי שמיכאל הוא המניב הנלגל העליון ותניניהו א' הדובקת ע"כ פעולתו גבוהה יותר הפעולות שאר המניעים כי הוא חסד"ר הוא המערכות ברצון בוראו וגבריאל שהוא השכל המופל חין פעולתו במדרגת פעולת מיכאל הי' פעולת השכל המופל הוא לתת צורות לחומר אשר יבינו אותו תנועת הנלגלים לקבל אותה צורה וזה גבריאל כהקיום הא' הכנת החומר והכ' נתינת הצורה ואלוהו הוא תכלית שלמות השכל האנושי וסודו כד' כי הוא אינו יכול לפעול בחומר הא' כל מה שהוא יכול לפעול עליו שכל המופל שהוא מערב סיסודות כלם ונותן בהם צורות אבל הוא בחייו על יסוד א' מד' יסודות בפנים א' וע"כ כשהוא מופל בכלם הוא כד' פעמים וזה אליהו כד' כי הוא חסיד אש מן השמים ועלם בסערה וסוד החור והוריד גשם ובלם ארדתו ויכה את המים ויחמו חמה והנה וכשפחת השמן וכר הקמח שם ארבעים גור עלים הקיום והמים כן הצרפית וס' ח' כה' זה התלך הוא כח חומרי כאחרם הוא שטן הוא נכבד הוא ת"ס ולפי דעת המקובלים הוא כאלל מכה נלגל מאדים ונקרא כלשון חכמים ג"כ סמאל חגוית שחאל שהוא הפך הימין שהיא התנועה הסכבית לארס וזוהי תנועה על הספד ע"כ הוא שרן על עמו חורש חסר שיהא המכיל המות ופעולתו הוא הספד כמונים אשר הם סבת המות והקונים

מגן אבות ח"ב

[illegible]

ואחר שעלה בדרכו שאלך הענין הוא תיבאל והתחתו' הוא בבריאל כבאר במה היתה נבואת מרע"ה יתירה על שאר הנביאים ואמר כי אנכי שמדרגתו שאר הנביאים הם מתחלפות כפחות ויותר כמ"ס בע"ה בפ"ח מ"ח אהל כלם הם תחת סוג א' ונבואת מרע"ה אינה תחת אותו סוג וחלילה להאמין בן שהיה התורה הצדיקה ולא קם כביא עוד בישראל כמשה ומ"ס נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ר"ל שישים מישאל גם העידה שהאבות לא הגיעו למדרגתו אלא אמר וארא אלה אברהם וכו' ושמי ה' לא מודעתי להם כלומר ולך מודעתי ואשרן קדוש ה' ומרים הנביאה נענשו מפני שאמרו הריך אך במשה דבר ה' וכו' וכאמר להם אם יהיה בנאכם ה' וכו' לא בן עבדי משה ולזה היה הוא לכדו כביא תורה ומ"ס התורה במקומות שהדבור היה לאשרן עמו כבד פי' ר"ל שהדבור היה למשה שאמר לאשרן כי היה אליו לפה לישראל ועל ר"ל אשרן בכל יבא ואין משה בכל יבא לומר כי מדרגתו גדולה שמדרגת שאר הנביאים:

אולם הסביר שגם מרע"ה ובגן הכבולים בי שאל הכבולים היתה בנאותם באמצעותו בח המדרגה שגבאר עניינו כפ"ח מה"ב בע"ה ומרע"ה לא היתה בנאותו באמצעותו בח מחזיקו כלל לפי שהיה שכל כפעול והיה במדרגת שכל כפעול אשר ביארנו עניינו בזה הערך וז"ל רצ"ל בנאותו בל הכבולים ראו באספקלריא שאליה מאורה ומשה ראה באספקלריא המאורה וכוונקרא רבה אמר כאשר במשה מה שלא באמר באברהם במשה באמר ויקרא אל משה ובאברהם באמר ויקרא חלף ה' שנית מן השמים חלף וקורא וסדוקר חרב ברם הבא אמר הכ"ס אני יצא הקורא ואני הוא המדבר וזה חפני שגבאות שאל הכבולים היתה באמצעותו בח המדרגה ועוד דבר זה בזה הפ' בע"ה :

דילוג היה מלאך אמצעי בינם ובין האל כי האבד המועל הוא המוציא שכלם מן הכח אל המועל ומרע"ה שהיה שכל המועל ולא היה צריך לזה המלאך. לאחר עליה פה אל פה אדבר בו בלי אמצעות השכל המועל כי כבר היה שכל נכבד המועל

[illegible]

עוד נפרש כי אין בכוונת הסכמים. כמלאכי השדת המלאכים המצויים הנלבים שם השכלים הנכבדים והנביא מרע' לואת המדרגה למי שנוצרו בו כל השלמות שצריך אליהם כל בביא שבתן תורה ע"כ כי סתורה היא הנקראת תורה אחרם בעולם זה להביע לעולם האחרון וא"כ הכביא צריך שיהיה שלם בשתי הסהבות הנכבדת המדינה להביא אל השלמות הא' והנכבדת שכלית להביא אל השלמות האחרון ושהיה שכל בעצ' שלא יהיו דבריו דברו חידה ומשל אלף יהיו דברים מסודרים שלא בא אדם למעט חסל אל מה הוא ממל' וע"י א"ל לא קם נביא עוד ביט' במשה ישראל לא קם אבל באו"ה קם ומחו בלעם לא היתה כוונתם להשיג נבואתו לכבואת מרע"ה כי בלעם קוסם היה כמ"ס ביהושע ואת בלעם כן בעור הקוסם חרבו בחרב:

נע' ענין הקדוש ב' אחריו שבו החלל בע"ה עם הפ' שאמר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אינו מתחין' מתחיל' קס אלל בא' לו' שבישראל שתימחה על כל האומות כמכאן לא קם וכו' שכו"ה וכו' כ"ה כ"ה גם עשר גם יוד אשר לא היה במוך במלכים וכו' בשאר העם אבל ר"ל במדרש זה שאם יטעה האדם לחייב מזה הפסוק שקם בא"ה כמשה ואמר בלעם בעת היותו עם בלק אשר לאהבת הא' לישראל נבא אותו כדי שיהפוך את קולו לברכה במש"ה ולא אבה ה' אלהיך שמוע אל בלעם וכו' ובה כוונתו ומבוארת כמבוארת מרע"ה ולכן בתב' משה פ' בלעם עם ספרו הוא סתורה וכו' ר"ה רוצים לו' כל במלכים קס וכו' שמה ולא עמד דברי זה ואולם היה משה שלם בכל השלמות הצדקות לכאן תורה כי היה שלם כדריאית צדויו ש' ותרא אותו כי טוב הוא וראוי היה להיות כן כי היה כן קהת בן עמרם בן לוי אשר היו במדרגת האבות כי הפתח האריך מספר ימי קייסה כאשר היה באבות ובתולדות כוונתו בא' לו אנכי אלתי אבך הוא עמרם וכבר מבואר עם אותם שמתו כעצמי של חס ונחלש מבית אביו וברל מבית המלכות עם היותו עונק חשרי אמו חלב אותה צדקת בת לוי ובלי שפך דבית המלכות למחללות ובהנהגה מדינית עד אשר ביצאתו אל הארץ הביט אל עמל לא יוכל והרג את המצרי ואחר כיום ה' לנשצ' למחללות כה רעך ובהדרו למדין וראה הקדוש עין עין לבבות הכהן את המים אשר רלו קס ושושעין וישק את צאנח למעלה עליהם הפקדו כוריות הדועים ובכריותו מתגרים לבית יתרו בלא שפך למד חכמה מעצמו כמקום אלהי ובטוב סכנתו או מיתרו כי חכם היה

כמו שיראה העצתו למשה ועוד אחר עליו שלא הכיז ע"י שלא עבדו וכו' הכיז בני המצות שכלו על המצות אשר דרו על ישראל
הם מאת הסבה הא' וכל שאר המצוות הם עלילות מתמ ויתבאר ולא היתה לו ידיעה זו אלא אחר חקירה בחכמת הנבואות ועמו
נודעו מרע"ה ועמד על העיקר והבין דבר מתוך דבר בדקות שכלו וכחיד התבוננות והכלל חכמי אדם המעמידים אותו ומאמ
התאוות הגשמיית עד שהיה רועה במדבר ארץ לא עבר בה איש וכלי ספק באוהו מקום לרוב דקקותו במושכלות היה טובה
התאוות הגשמיית עד שהיה קל אליו לעמוד מ' יום ומ' לילה ושנים ושלשים לחם לא אכל ומים לא שתה כשיעור הדבון האלפס
והתענוב הדומה בהדבוק עמו שנה' ויהי עם עם ה' וכן אצל האין היה כיוון חיו השכינה שנה' ואתה מחיה את כלם אתה מחיה
לכלם ואף אליהו א"ל לא הגיע לזה אלא בכח האכילה ההיא שלך מ' יום לבר וגם הוקל בעיניו לפרוש מן האשם כמו שדרשו רז"ל
לך אמור להם שזכו לכם להאליכם ואתה פה עמוד עמדי ולשויותי שכלי לא היה חושש אם ישבו וידברו בו ע"כ בשדרה כי אחותו
ואחיו באחר עליו והאיש משה עמו מאד וכ"א המקנה אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים וזה מרוב הענוה כי בעיניי הדבוק ובכורו
לא היה נחשב לכלום לו להיותו דבק עם העליונים ולזה היה כורח משליחוהו הא' ואחר שלח כל ביד תשלח לבשרו מן השדרה
והשכור ויקר מקרהו במקום הנכחד ההר הקד' אלפים לשכתו א"כ היו למרע"ה סבות להגעתו אל השלמות הראוי לכלי
תורה הא' הכנה יגירת הטוב המצוה והלומות הכריאה שב' גדולו בבית המלכות לקבות שלמות המדות הנ' בריחתו מבית
המלכות והתמכרו עם הסכמים ללמוד החכמות ולהוסיף מדעתו ולהכיר טענתם הד' והיא העיקר הדקקות בעינינים הדומים
והשכל התאוות הגשמיית הה' הכנה המקום הנכחד כי יש בו אל המקומות וכאמר א"ל איורא דרעא ריש' מחכים והוא הרין
לפר סיני ולפי שהגיע נואח המדינה נגלה אליו הא' באותה מראה הדומה למעמד הר סיני ולרמוז לו כי יש' הם כדמות הסבה
בוער באש ואינו חושב בן ישראל עם פרעה כעצו גדול ולא כלו בידו ושעל ידו יצאו מתחת ידו וא"ל שילך בשליחותו ושתכלית
השלמות הוא לקבל התורה על ידו שנה' בהוציאו את העם מצרים וכו' ונחלגלו הדברים בהקשאת לב פרעה ובהבאת
המופתים עד שנטרפה המעשה אל המעשה והקבלה התורה על זה הנביא שלא היה כמורו ולא יסיה וזאת היא אמונתו
בזה העיקר והסופר בה אין לו חלק לעה"כ :

ויש

לא' שיאמר אחר שהנחת שמרע"ה בתחלת נבואתו היה שלם בתכלית השלמות שא"ל לשכל האנושי וכן הוא ראוי שיאמין
בזה שאם לא היה כמותו שלמות לא היתה התורה ניתנת על א"כ חסו זה ששאל אחר עשיית העגל הודיעני בא' את
דרכיך וארצך לחנן אחרא מן בעיניך ואמר עוד הראני בא' את כבודך וכן היה משיב אחר מ"ת יותר ממה שהיה משיב קודם
מ"ת ובה בעת מ"ת ששלח למד' בה"ט המדרש שנתקבל בו כו"ט עד שדחקו ואחו בכסא השכור . ועוד כשא"ל הקב"ה קודם
העגל הכה חכמי שולח לפניך ובהרצה בו למע לא נתרצה בו אחר עשיית העגל כשא"ל הא' לך נחה את העם הכה מלאכי
יך לפניך וע"י הדבור אחר תשראם אתה אחר אליו העל אש העם הזה וכו' כלו' אנוי כמלאך וכי היה חושב להרוג מפני
העגל והסוכה חלו השאלות הוא כי אחת שמרע"ה ככה הגיע אל התכלית האחרון מהשלמות כעת הדבור הא' שדבר אליו
בסבה ולפי שתכלית השליחות למשה לא היה אלא שיצא העם מצרים לקבל התורה וא' יתברך לשרים כי הוא שליח נאמן
כשיצא על הר סיני באותה מראה וז"ש וזה לך האות כי אכני שלחתיך בהוציאו את העם מצרים תעבדון את האלילים על ההר
הזה וכשכחו לסיני א"ל ה' הכה אכני בא' אליך בעצ העני בעבור ישמע העם כדברי עמך וכו' א"כ כל אותו מעמד וכל אותו
השכור שנגלה על בקולות וברקים וקול שופר לא ה"ל למשה להוסיף שלמות על שלמותו אלא לעם לרעת כי הוא שליח נאמן כאשר
היו רוחים שהיה נבא אל הערפל אשר שם הכבוד והם עמדו מרחוק וזאת היא קבלת מ"ת כי היותו משיב הסבה קרובה על
השגתם עם היותו בעל חומר ראויה הקבלה ולולי צור אלוני וזהו האמן פני כסא לא היה ראוי להסתחיים אלא שתעתיק גפשו
ממנו ותעוב הדבוק ותדבק עמו וז"ש התיצא אמי שמה ישרמים בהרל פיהם וכשראו כן קבלתם להם כי הוא נביא נאמן לה' כמ"ט
זה כפ' ואתחנן :

ועני

המלאך שנתרצה בו קודם עשיית העגל ולא נתרצה בו לזה"ר ושאלה הודיעני בא' את דרכיך וכל אותו ענין הוא כי
במ' יום הראשונים הדומים הא' ששלח לפניו המלאך ששמו כשם רבו הס' פירין לשמרו כדרך רי שם מטט' מורה על
השמירה וכבר פי' שזה מייחאל וזהו שם אל המביע הכלל העליון והוא העלול הא' אל העלה שיש' אשר כל המביעים והל שרי
העלה הם עלולים ממנו וע"י זה המלאך יגרש מפניהם הכנעני במופתים גדולים חכמי השבע' שר' הם נעשים ע"י זה המלאך
השם שהוא משרד המערכות כלל כי הוא המביע נגלה העליון החקיף בכל ויכבר פי' כי בכל מקום אשר הוא מיכל זה הכור
השכינה ולא א"ל כי אעלה בקרבך וכו' בפני מרע"ה אחר שלא נחמד למלאך אחר לא לזה ששמו כשם רבו והוא ישרא' לשלש לשמו
לקול זה המלאך אחרים יתירם כי עם העת זה מוצא גדולה לאומה גם היא ככנה גדולה כי אינו דומה המרח' פיו זה המלאך
למחרא פי' א' מהשמים האחרים כי אינו בני כפרה הממדים את פיו לפי ששמו כשם רבו ושכינה עמו ולא ישא לפעמים הממרח
את פיו והשטחא בעגל היו ראויים לכליות במשאל עלובה כלל מונתה בתוך חופתה שני רוחים בעיניהם מראה כבוד ה' באש
אובלת בראש הסר וכשעם קלה בקשו להם מנהיג יהיה להם במקום משה כמ"ט קול עשה לנו אלהים וכו' כי זה משה האיש
וכו' וכשראה מרע"ה מדה"ד מתושה כנגדם התפלל עליהם קורא דתו מן הסר לשאריך האף כמ"ט וימירו את הכבוד וכו'
ויאמר לשמרים וכו' להשיב חתוה הששית וידר מן הסר ורן את כל העובדים אחר אשרף את העגל ושבר הלוחות וא"ל ועתה
אעלה אל ה' אולי אספירה בעד שטאתכם כפרה גמורה וא"ל הא' לך נחה את העם וכו' הכה מלאכי יך לפניך הכניחו
שם המלאך אשר שמו בקרבו יך לפניו עד אשר יתכנסו לארץ ולא יותר כי בהיותם בדרך הסוד המסובך צרכים למפתים מפורסמי
ע"י זה המלאך ואח"כ א"ל לך עלם מוס אתה והעם וכו' ושלחתי לפניך מלאך וכו' ולא הכניחו בדרך העתמים במלאך אשר שמו
בקרבו כי לא אחר ושלחתי מלאכי אל מלאך וכשלא היה שם מלאך אשר שמו בקרבו לא היתה עמם שכינה וגם בהיות המלאך
ששמו בקרבו והוא כהיותם בדרך לא הכניחוהו אלא כדי שלא יכלו בדרך אחר שלא יעלה בקרבם ומפיהם תסתלק שכינתו הגדול
מזה וז"ש כי לא אעלה בקרבך ונתן טעם זה כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך וזו שפי' כי אע"פ שהליכות המלאך אשר
שמו בקרבו נעמה הים העלה גדולה בהיות השכינה עמם אבל גם היא ככנה גדולה לעם קשה ערף הי הממרח את פיו היא
סכנת כלון ע"כ כשחשף העם את הדבר הרע הזה והוא סלוק השכינה והתאכלו או אחר למשה שיאמר להם כי למינתם הוא
זה וז"ש אתה עם קשה ערף רבע א' אעלה בקרבך וכו' וסלוק שכינה טוב לכם אבל הודיעו עדיכם תעליכם כאשר אחר עשייתם
ולא תחזירו והתאכלו וארצה זה אעשה לכם ולא פי' חסו אשר ירבה לעשות להם אף ע"כ זה כפרה אחר התשובה והוא נח עורר
מרע"ה ואמר לך' ראה אתה אומר אליו וכו' את אשר תשלח עמי ר"ל מי הוא זה המלאך אשר שמו בקרבו אש אחר כי מדברך

מגן אבות ח"ב

פ"ל כי אתה סלקת שבינתך תבינונו ולא יסוד ראונו וזה כי אתה אחרת ידעתך כשם שמיוחד יותר על האבות שא"ל ואולי א' אברהם וצ' ושמ"ס וכו' ואחר שידעתני כשם שמיוחד אין מן הראוי לסלק שבינתך וזה אחרת כי הוצאתי חן כענין ער שירת צבא העבן לדבר עמי כרי שיאמינו כי יעלה ונלוי הוצאתי חן כענין חן ה' לא יאמינו כי ואחר שאני גדול בעיניך כהוצאתי חן איני צריך מלפך אמצעי כינו וכיניך כי אני שכל כפעל בא' מהסתכלים ע"כ הודיעני בא את דרכיך אשר אתה הפך להנחות בה העם הזה וכשם שמיוחד ידעתני ארבען בא' שכל להדבק בא' כן אנטרך בהליכת הדרך למופתים שאעשה בלא אמצעות המלך אחרת חן כענין שיאמינו כי העם הזה כאשר הכסתתני ואל' אונק' אודיעני כען ית אורה סוכך וארבע דחמך כלומר הודיעני הדרכים אשר אכסה כשם העם שהם דרכי חסד לנצח חן המדבר הזה ועתה ארבע אהבתך אותי כי אהיה דבק בך וגם העם הזה כבר לקחתם כנחלה כמ"ל להם ואתה תהיו לי תמלכת כהנים וגוי קדוש ואחר שהם עמך ונחלתך אל תסלק שבינתך מהם ולא תמסדס כיד מלך או אל' הש' המלך שא' אשר הכסתתך בו וא"ל כך נחם את העם הזה הנה מלכא ילך לפניך הוא המלך אשר שמי בקרבנו והוא מלך פני כמ"ש ומלך פניו הושיעם והוא מטט"רן ומיכאל :

דעת החכם רמב"ם ז"ל וכתב כי הוא בכבוד ההוא אחרים כי כתוב עליו א' השמים תראונו עמי' א' כמעלה לאותם ראשונים כמעלה כמו היושבים ראשונה בחלוקתו וכן פירש' ותלך פניו הושיעם תיבאל ונקרא מוריא מר שפנים כמו שחזר כן ר' בן אליעזר כבד' כבודו והוא בבי' עור כי הוא שחור וצור והתלככים יש להם שמות הרבה כמ"ס כי נבדיל שמו אטמו"ן סג' רון פס' קיון וז"ל פני ילכו כמ"ס ופניך הלכים בקרב אבל שכניתי סגולת לא סלק לזמרי עמכם אבל אביח לך העצבך ורנך בהליכת זה המלך עמכם כי ע"ז אעשה לכם מנפותם חפזותם במדבר ולא הכטמיתו עתה בשיכון הסבור עמכם כאשר בתחלה וגם לא הכטמיתו שזה המלך יגרש העממים אלא שילך לפנים כדרך או"ל' מודעתני כי זה המלך אשר ילך לפניו הוא המלך פניך אבל אינה הכטמה שלימה כי אין זה המלך אלא להנחותנו הדרך כי בן אחרת הנה מלאכי ילך לפניך והם אינו הולך לפניו ידעתי כי לא תעלנו מזה אבל עקר שאלתי היתה שתלך השכינה עמנו כאשר היתה עד עתה עמנו כי במה יורד איפה כי מצאתי הן בעיניך אני כמו שהכטמיתני למצא הן בעיניך ועמך שהוא הבן הזה אשר הוא חלקך ונחלתך הלא כללכת עמנו וגם בנרישת העממים לא תתסדרנו ביד מלך להיות כאשר האומות תחת שר ונפלינו אנו ועמך מכל העם אשר על פני האדמה כי בן הכטמתו והייתם לי סגולה מכל העמית או"ל' סג' גם את הרב' הוא אשר דברת אעשה כי תלכד פני אשר ילכו לפניך אלך עמכם ואשרה שכניתי בימכם וז"ל גם את הדבר הזה וכו' כי בן הראוי כאשר אחרת אחר אשר מצאתי הן בעיני ונאדעך כמס' וז"ל לאותו מין שאמר לו שאם חטט' רון' שמו כמס' רבו א"ה פלחו ליו ונשיבו הוא שאפילו כפרונקא לא קבילי' בלומר לא רצינו שיהיה שליח אמצעי בינו לא שילך השכינה עמנו ומ"ס בנח"מ כי אם אין פניך הולכים אין זה הפסוק על השכינה ויהיה להם להכניא הפסוק האחד שנאמר ובחש יורד איפה כי מצאתי הן בעיניך ובנ' אלא שר' אירי לא רצה לבלות אל המין כי פני ילכו הוא המלך פניו וזה נקיים כל ימי חש כלכד כי בן א"ל' גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאתי הן וכו' ולא אחר כי מצא העם הזה הן בעיניו במ"ס כי מצאתי הן בעיניך אני ועמך וכן היה כי בשעת חשה מלך פניו נסתלק והשכינה סגולת נסתלקה וזה המלך האחד אשר אחר עליו ושלחתי לפניך מלך וברשתי וכו' וזה המלך אינו שר כשרי האומות אבל הוא השכל המופל שהוא שר של כל העולם ומהם לא היה צריך לו כי היה שכל בפועל כמוהו וכשעת מרע"ה נכלה ליחושע וא"ל' החושע הלכו אתה אם לרצוני והוא השכיב אני שר נבא א' עתה באתי ופי' זל וא' אני הוא שכלתי כימי חשה דרך ודחה איתני ולא רצה שאלך עמו וכו' אלא נחמד לשר כל ימי חשה וכיון שמת חשה חור איתני שר למקומו ואחר שהיה הוא למשה א"ל' תסתלק שכניתי מוטל רצה לבקש מהא' שיסחרם תכליון לפי שהם עם קשה עורף והשכינה הוא אוכלם כל ממירה פי הש' בקשה ערפו ע"ז הראוי נא את כבודך י' יהיה עת רצון להפיל לפניו להתנהג עמם בחדת רחמים עם היות השכינה ביניהם ועיניו טוהן השכינה נישארל הוא שהטבתה ה' הוא דבקה עמך דבוק כסדר שכליו ונכלה במראה וענני כבוד ישיבום החושם שאלך מרע"ה בקש עתה ראיתי הכבוד לו לבדו בללוי שכינה ועיני בלוי שכינה זה הוא שכתו שהוא חשיב כל הנמצאות השבא בעד המקום אשר יוכל האדם להשיג בעזרו בעל חומר שאם היתה השבא יותר וזה ויותר היתה נפרדת בפשו חובשו ודבקה עם העליונות כמו שאם היתה העין רואה מה שהוא וך יותר מהשמש היה נכסד חוש הראות ונקרא זה כבוד ה' כי הוא דובמת צלם וכל זה כבוד ה' כאשר נבדלו כל שהשי המלך כבודה וכן פ' בעל ס' הכיור וח' שיבש משה נמנעות לראות ה' עין בעין ויורה שזה פ' הראוי לא מה שהשיבו וא"ל' אני אעביר כל טובי על פניך בלילה לו כי כל טובו זה הסבור שרצה משה לראות וסוד השל' הוא מוכתר הנמצאות כמו שטוב האדם הוא מוכתר בכסיו ועיני זה הוא שהוא הכטמיתו להעביר לפניו דובמת העולם הרחמי מתחלתו ועד סופו וזה במראה דקה בתכלית הדקות והוא רש וסבירות ויאהב נשמית לזמרי ואינם השבא שכלית מנויית כלתי מושיעת לזמרי אלא יקפה מקום אבל היא דובמת האור העליון הבנוי המוקף במקום וזה קשה מאד לצייר אלוניו שלא השכחונו ולא ידע מהותו אלא מי שהשי איתו וכבר אמר הפלוסוף שאין כל מה שקשה לצייר בזה והרמב"ם כתב דובמת זה אלא דבורי חשיב על המדברים בנרצו סלוח ההבשמה ותהיה זאת המראה דובמת העולם הרחמי כמו שהמשכן נעשה דובמתו וזה א"ל' כינסה אלא שזאת הרובמא במשכן הוא מובשמת עבה ישיבום החושם וזה הכבוד הוא בתכלית הדקות לא ושיבושו אלא בעלי הנפשות האובות בתכלית הזכות שהם קרובים להיות שכל בפועל ואשר אינם כולת המדרגה מהם ישיבושו השבא מובשמת דמויות ויקרא שכל כבוד ה' ויש כבוד למעלה מכבוד ויהיה ערך השבא אל השבא בערך חשיב אל חשיב כי הקרוב להיות שכל נבדל מהשה שעינה קרובה להיות נעדרת הבשמות ושאר הנבואים ישיבו קרובה למובשמת וכן' כבוד ה' כמו שנקרא הארון ה' כמ"ס ויהי בנכסו' הארון וכו' קומה ה' וגו' ואל זה נסה חונק' כי בכמ' שמוצא בכתוב עניינים נחשים אל הבשמות מיוחדות לזה הכבוד וא"ל' יקרא דה' כי זה הכבוד הוא ממוצע בין הבשמות והעדר הבשמות ויש לו פנים ואחרים אל הבשמות הרחמיות ויקרא במשלהם קרובים הם קרובים פני הא' ואשר אחר אותם הנמצאות כלם קרובים אחרים וכו' הוא דובמת העולם העליון הרחמי וזאת הא' יצא בספרי שיעור קומה אר' כל היורד שיעורו של יוצר בראשית מוכנס לו שהוא בן העה"ב ואינו ועקיבא ערכים בדבר זה והנה ר' השיב העולם הרחמי כמו סג' בפרקי היכלות וכבר אמר הוא רחמי אכתיראל ה' נבואות וישם הכרובים ואמר יאמאל בני ברבני וכן רע"ק אמרו עליו שכתבם לפרסם ועלה בשלום ויירד בשלום והם נכנסו ערכים בדבר זה לכל מי שיועד זה השיעור אשר שיער איתו יוצר בראשית בשעת הכריאה והשיב הנמצא' כלם איך הם משתלשלי' מהא' שהוא בן העה"ב :

אמנם

הסדרות בציור שכלי וזאת הסגנה השכלית כבר הביע אליה מרע"ה אבל רצה לראות דומות וזאת הסגנה כענינו
השגה דקה מאד לא בשגיגות ולא בעדרת השגיגות ועל לו אני אעביר כל טובי על פניך הוא הכבוד דומות
הנמצאות בלש שגאמר עליהם וירא אליהם את כל אשר עשה והנה טוב מאד וכאמר בכתב הרמב"ם וירא אליהם את האור כי טוב
והנבחר כי בעבור כל זה הטוב על פניו יקרא בשם ה' לפניו וזהו חזקת רחמים ומתנו כאלולות שאר המדות שהם רחום וחנון וכל
האחרות שאמר לו בשגה שגבר זה הכבוד ובמדת רחמים וחנון וירחם למי שראוי שתדבק בו מדה זו ולא יכלה אותם וזהו מה
שהביע האל למרע"ה בשאלת הראוי נא את כבודך אשר היתה הכוונה למשה לבקש מהאל בשם ראותו הכבוד והוא על ישראל
ולא יכלה אותם ואחר שהורה האל למשה להעביר כל טובו על פניו אמר שלא יוכל לראות כלו אפס קצתו יראה וכלו לא יראה כי
כמו שהשגת האל היא כמנצח כבודי שכלי ולא תביע ההשגה אלא עד הנמצאות השופעות ממנו והם הסבראים הרחמים כן לא
יציג הראיות בזאת המראה שהיא דומת כבוד האל אלא עד מקום שהוא דומה לאחורי הכבוד אבל מה שהוא דומה לפני הכבוד
לא ישיבו הראיות כלל כי כמו שהנמצאות העליונות הם מדרגה שפלה ממדרגה כן זה הכבוד הוא מדרגות לפי שהוא דומה להם
וסוף המראה הזאת אינה בתכלית הדקות שהראיות הם תשוב אותה תפטר הנפש מהנפך ותרדק בדוממים וזה המקום הוא
המכונה בפנים ועל"ל לא תוכל לראות פניו ואת"ל לא תוכל לחמוץ אפי שכינתו כי כינה שכינה בשם זה הכבוד ואפילו בזאת
הדומה אינו חשיב כל הנמצאות השופעות מהאל אבל יש נמצאות שבהם שאין הציור השכלי הנובי לאמתת מהותם אי"פ ששיב
הנאותם בן בואת הדומה לא יוכל לראות מה שהוא דומה להם ועל"ל פני לא יראה ודקדמי לא יתחנן ודקדק הרמב"ם ז"ל
כן ולא עלה על דעת לעולם שזהו בקשת משה בראיית האל לא פנים ולא אחוריים ח"ו אבל כל לו הדברים הם דומה לנבראותיו
ית ונקראו כלם כבוד השם הקודמים במעלה קראם פנים ואשר אחריהם נקראים אחוריים וראיית הפנים נמצעת וז"ל לא
תוכל לראות פני יי ולא יראה האדם וחי וז"ל אלמלא נשתיר במערה שעתיד משה וליהו במלאכך מחם סקית לא היו יכולים
לעמוד לפני האורה שגאמר כי לא יראה האדם וחי ועל"ל אלהיו ועתה לא ראו אור כהיר הוא בשחקים וכו' מצפון וזה יאתה על
אלה מורא הוד כלו כשרוח הצפון היא מנשבת רוח זכה כושב אין אדם יכול להסתכל באור השמש כ"ס כזה האור הנקרא אור
השכינה כי יש עליו מורא הוד והבר אל מוכלת אור של מעלה חכמה ועל"ל למע דקיקים דומים לפני השכינה לבר בפני אכזבם
וכ"ל הכל בפני שם כחן הקוף בפני האדם שם בפני חוש כקוף בפני אדם חוש בפני אדם כקוף בפני אדם חוש בפני אדם כקוף
בקוף בפני אדם ואדם היו ב' תפוחים עקביו כשני גלגלי חמה ב' חזקת הכתים וכ"ל במדרש קהלת תפוח עקביו של אדם ר'
חכה קלסתר פניו וחלילה שידברו הם ז"ל בא"ל ולא ימשילו בו כלל אבל מדרב"י כלם נאמרו על זאת המראה שבראית למרע"ה
בזאת הדומה וא"ל האל כי הוא צריך להשגחה יתירה שלא יהרס אל מראה הפנים וע"כ א"ל והוא בעבור כבודו ושמתוך בנקדת
הצור ושכחי כפי עילך עד עברי וענין הקף הוא מה שהוא בואת הדומה רמזין ספק כי כמו שיש לו רמזין פנים ואחוריים כן יש לו
רמזין כף וזה הרמזין יהיה חונן בין מראה הפנים למשה עד עבור מראה הפנים ואז יסיר זאת החשיבה ויציג במראה האחוריים
ועל"ל מאד ותמונה ה' יבשו ופי' ז"ל זה מראה אחוריים ובעלי הספיר' אומרים וראית את אחורי עשרה התכנים אותם בשם ה'
ופי' לא יראה ת"ת המכנים אותה בשם בן ד' אותיות וכו' הפנים תתפרש פ' דרני נח וארשם שהוא רמז ל הנמצאות כלם והרא"ב
ז"ל סוכר שפ' כאשר נעשה אדם בכללנו בדמות ה' כי האדם הוא דומה אל העולם שהוא האדם הוא דומה אל העולם
המלאכים שהם חסד הכבוד והכל הוא דומה לעולם הגלגלים שהם חסד הכבוד החינוי והטרש תפסיק בינו ובין הכבוד שהוא
דומה לעולם ההוי והפסד וע"כ נק' האדם עולם קטן כבר פי' הרמב"ם כל זה בשם המורה בח"א חמון ושם ביאר כי אי"פ
שכל אלה הם כב"ה כמו שהם באים אבל לא נקרא עולם קטן לא האדם לפי שיש בו שכל מנהיג כל אלה הכחות כמו שהאל הוא
פבת כל אלה הנמצאות המלאך וכלל ויסודות ומורכב מהם ונ"ס ז"ל על מ"ס וראית את אחורי מלמד שהראה הקב"ה למשה קשר
אל תפילין ר"ל כי כל העולם נקש' זה כזה משתלשל זה מזה מהאל עד הצורה האחרונה שבנמצאות השפלות והיא צורת המרכב
הוא האדם והשלים שבו מכיר את בוראו אשר ישראל הם הסגולה הנבחרת בזה העולם ולשם היתה כוונת הכוונה וע"כ אל תפילין
דקב"ה תה כתיב בזה וחי כעמך ישראל בזה"ל בארץ כי בו הם מתאחדות כל הצורות ומשתלשלות מהעליון אל אשר תחתיו עד
האדם והאיש המיוחד שבו המין הוא ישראל וכו' ההתאחדות הוא האל א"ע"כ כמ-שאנחנו כותבים בתפילין שלנו ה' אלהינו ה'
ח"ב הוא משתלשל ונקשר כל הנמצאות עד ישראל שהוא בזה"ל התאחדו בו כל הצורות והוא דבק ביחודות של האל ואחר שהורה
האל למשה להראותו זה הכבוד וזהו חזקת רחמים וחנון וירחם למי שראוי שתדבק בו מדה זו ולא יכלה אותם וזהו מה
הבידיע כי אם הענין ושומעים הקול חמון וקרא בשם ה' כמ"ס וקראתי בשם ה' לפניך או עבר זה הכבוד שגאמר ויעבור ה' על
פניו ויקרא ות"ל ועבר ה' שכינתו על אמונה ואז קרא המדות מידו עברו לומר לו כי מדרגותיו הם הרחמים והמכבדים רחמים
ממנו כשחול עליו בעם מהאל מפני עונותיו וישוב עליו וירחמם ויחננו ויאריך אפן ושאר המדות שכל לפי מדרג השגה למי שיפור
הכבד ושיעור השוכה ואז השתחוה משה בקירא ל הכבוד כמו שאנחנו משתחוים כזה המקדש מפני שהוא מיוחד לעבוד בו
האל ונכסיו ישראל משתחוים לעמוד הענין כשהיה יורד עתה אהלנו לרבר עם משה שגאמר וקם כל העם והשתחוה איש פתח אהלנו
וכן השתחוה משה בקירא בעבור א פניו זה הכבוד ולפי שא"ל האל שהוא יחון וירחם לאשר ראוי שתדבק בו מדה זו שגאמר ויחננו
אח אשר חמון ורחמתי את אשר ארחם ועתה בעבור הכבוד קרא כל אלה מדרגות כקבלת רצון מפני זה התפלל משה בקירא
והשתחוים ואמר שהלך שכינה עמם כאשר היתה עד עתה ולא תסתלק מהם כמ"ס כי לא אצלה בקרבך ועל"ל אם נא מצאתי
חן בעיניך ה' ילך נח ה' בקרבנו כי כן א"ל האל כי מצאתי חן בעיניו ולא אמר לו עתה אני ועמך כי כבר ידע כי האל לא יורנו
כזה לא כל ימי חיוו באשר פי' ואם מצאתי חן בעיניך לך נא ה' בקרבנו :

ויש

תפרשים אפ"י שעת קשה עורף הוא ואין צורך לזה אבל א"ל אחרי שידעתי כי מדרגותיו הם רחמים צריכים הם שתהיה
שפיתך עמם לפי שהם עם קשה עורף ואם תעזובם רבע א"ל אם יחטאו תפגע בהם מדה"ר ואעפ"י שהחטא יותר גדול
לפי שהשכינה ביניהם וראויים לכלייה ועל"ל אמרתי מתחלה לא אצלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה פן אבלך בדרך כי אין דומה
החור באתך כפ"טריין שלו לנורד חון לפטריין שלו אבל שמדרגותיו הם רחמים אם החטא הוא גדול רחמיו יותר מרובים ע"כ
צריכים אנו שתלך בקרבנו כי עם קשה עורף הוא ותמיד הם חוטאים וסלחת במדת רחמיו לעוננו ולחטאתנו ולא אמר לפטריין
ואם מדה האל הוא נושא עון ופסע לפי שרצה מרע"ה לכלול עצמו עמם לא רצה לומר ולפטריין וחלילה לו להיות עם פושעים
במהם שהם כופרים בעקר אבל כאשר דברים אפשר הוא כי אדם אין צריך בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וכבר נכתב עליו יען
לא האמתים כי ועוד בקש תשלי שיקח ישראל לנחלה זש ונחלתנו ושיהיה שכל נחלתנו כמ"ס והם עתה ונחלתך ואחר העם כמד
לנחלה

מִן אֲבוֹת ח"ב

לחנכתו וזוהו מלא יחסדו לשר במלך שלמות ואף אל סוף עבודת כרית עמו על סדכרים הלם שהוא יסעף תפלתו ולא יחזק
היחס נשקעת יראה לו את כי נשפעה תפלתו כשיעשה נפלאות עמו גבר כל אשר לא עוראו אותם כעיהם נפלאות אשר לא כדראו
הם בכל הארץ ובכל הנחם וזהו קרון עור פני מטה אשר היו מורא הוד ער סלאמר עליו ויראו מנשת ליו זלם ויראו כל העם
אשר אתם בקרבם וכו' אשר אלמ עושה ערך ווכה משה לזה הסוד הנורא מראשית אחריו ודברך בפניו דרך פלא כרכון הלא אור
פה מבסוק באלו שחמם וזהו קרון חסד על פניו לגבו כמו האור הלא סבבו מלא הים כדראו לנשתתם בו לא בבית סדכו' וכמ"ס
אל כמ' חיות במה גדול כחה על עבדיו מצד מלא חסדו באתר וזכרם כדור' לאש אובלת ולא היו מודעוים ואשר שחמם
עליו בפני משה ולא היו יכולים להסתכל על סלאמר וזהו חסדו ליו וחלקו בועט מזה האור וכה בויסוע סלאמר נחת מן
עליו ואף חסדו לא כל האדם פני וישוע בפני לכה חסדו עבדיו דוד אחריו לואוים משה אף לם
לחיות פניהם ולא בפרד חמם וס הקרון ער וס חיותו סלאמר ולא כס לזה וכמו סדכך בעור פני חלק מזה סבכו טענר על
פני סבכירה בפני חמם נדבק בנפש ובה בחלק מזה סככו אשר לא יסגורו העינים ולא יזירו סכל ופלא מרע' לא פית
לא עמוד ונשמת ר"ל אפי"ס מנפוש סקרוש נקבר אבל נפשו ססורה היא חששת למעלה כדכח דחבו מתמוד כי מר אותו סדך
סמכדל ואם סים במרע' ססך דק מר כי אף כחיותו רוחו בקרדו סים סכל כפועל וכ"ס בעלות רוחו למעלה עם כתות
סמלאים אשרי לילוד אשה שוכה לכל זה :

[illegible]

[illegible]

יונתן

מגן אבות ח"ב

יותר חסודות כי הוא השגה יתרה גבוהה מהם במדרגת גבוהות כפי על הדברים והשפעה שנתת להם ולפי האומר
שנעשו באש תבערה וסוכיות חמ"ט ותבער אש בעדכם ואין עדה אלא סנהדרין ויהי עונשם כמו עונש דרכ ואכיהוא בערופה
לא שמתין להם שלא היתה הצעתם כהצעת דרכ ואכיהוא :

ואשר

היה במעלת אלישע אחר שקצץ בנטיעות ויצא לנדרות רעה הם הכהנים הנכבדים ל' וחס נערי בני ישראל הם
הכבודות כמו שלא פי' לנו איכות השבתם לפי שלא היתה מחין אלו כי אלו השבו השנה שלימה ויש שלא הניעו אל
זה השלימות אם מפנימיתם אם מפני שנעבע אבל אלו קצצו בנטיעות ויבשו השדרים ולא הוציאו פירות כלל כי כפרו בעיקר
ואמרו ב' רשויות הם כי האמינו אמונה גמורה בי און נמצא וולת הנמצאים המוחשים ומניעיהם והאמינו כי מניע הנבל העליון
הוא הראשון והוא חמ"ט רון שנתן לו אלישע אחר אלהות ואמר ש"ט שתי רשויות יש ויצא לנדרות רעה ונטה לנאות בשמין כמ"ט
אל שבעה לאותה וזוהו וחלל שבת בעקירת פולא וכרכיבה כמ"ט ל' לפי שפער בחדוש העולם אחר שהאמין בכ' רשויות כי כל
הוא חסבולות ואת האמונה הרעה ואלו הכהנים האמינו כי המניע הא' הוא האלוה וז"ל המניע זה הוא הראשון ח"כ ישתתפו בו
כל המניעים כי כלם הם שוים כהם מניעים וא"כ יש ריבוי אלוהות והכהנים שהם סכורות האמינו זה וקצצו בנטיעות וחס
השמיאלו ישראל בעגל ודבר זה רחוקו אל שאמר ראש ראיתי את עמי עמי ח"כ הב' למשה משה אתה רואה ראיה א' ואני רואה
ב' ראיות אתה רואה אותם בא' לטוב ומקבלים תורה ואני רואה האך הם מתבוננים בי שאני יוצא בקרובי שלי שאתם לכם התור
ש' דרכ אלהים רכותים אלפי שכלן וסומטין א' מחטרמולין שלי דרכיכ ופני שור מהשגל לארבעתם ומכניסין אותי וסומטין
כלשון ר' מולין פירות כמו מולאות של בית ר' והספה כי האמינו כי המרכבה היא האלוה וכפרו ברכוב וזהו קצוץ נטיעו' לישע
אחר וחס הר"ן איש שקחו על משה וא"ל כי כל העדה כלם קדושים כלומר לא השבתם יותר חמם שהשגנו אכחזוואלל בכורות היו
וזה שפערנו בזה העקר שאכחנו בו והוא להאמין בכוחות מרע"ה והוא שא"ל טלית שכולה תכלת חייבת כניצית או פטורם וא"ל
חייבת וא"ל חוט א' פטור טלית שכולה לכן וזו שכלה תכלת לחם לא תפטור את עצמה ואת היתה כוונתם שכוין שמיני הנבלל
שהם כמו תכלת שהתכלת דומה לים ויש דומה לרקיע הם השכלים הנברלים מה צורך להניח חוט א' של תכלת וזו היא הסבה הא'
די להם במציאותם ואין דרכים לסבה אחרת וכן ח"ט ש"ל בית חלל פגרים חייב בחוזה או פטור מן המוזה וא"ל חייב וא"ל
התורה בלה מלתים וע' הפרשיות ואין פוטרת הכית וב' פרשיות פוטרת הכית ואת היתה כוונתם כי אמרו אכחנו ר"ן איש
ולכל י' מחמו יש אלוה א' כי זהו הריבוי הא' שראוי שיקרא עם ואכחנו בין הכל רע"ה איש כמו התורה שהיא רע"ה פרשיות ואין
אכחנו מאמינים באותה סבה הנרמות כמ"ט א' של חוזה והיא יחוד ה' ולא כמ"ט הכ' שהיחדות לישראל כקבול על התורה וז"ל להם
קחו לכם מחתות כי אני רוצה להראות לכם כמותי כי אין לנו אלא א' וחובת א' וכחא' ולא יאמר אלא א' ועל נאמר כי כמו
שנעשו ברכ ואכיהוא מפני הצת המצב ליבנם לפניהם מחזיקתם כן אלו נעשו מפני שהניעו המצב לנפשו בעיקר וליבנם לפניהם
מחזיקתם להקריב קטורת אש לא צוה אותם וז"ל הם סמות נתן להם בתוכו שבו נעשו ברכ ואכיהוא והיא הקטורת וזה
והאמונה הנכונה שהאמינו כמו שמתו ברכ ואכיהוא מפני אש וזה ואכפ' שלא היתה מיתתם שזה כעונש כמיתת דרכ ואכיהוא
מן אכל היתה שזה בענין סודות ברכ ואכיהוא באש וזה ואלו בקטורת וזה כי כבר יצא מה ששכלם ככח לפועל נכרים

ודעת זר :

ובמ"ש

אל שעל לישע אחר נאמר ל' נתן את פיד לחטוא את כשרך כן אלו כתבו את פיהם לחטוא את כשרם וקצץ האלים
על קולם וחבל מעשה ידם לא נתקבלה הקטורת שהקפידו ונעשו ובמ"ט על אלישע אחר שצלה עשן מקברו כן
אמרו על בלועי קרח שהיה עולה עשן ממקום בלועתן הרי השוו בהם בקניצת הנטיעות ואעפ"י שבת אלו מתו ברכ ואכיהוא
בקדחתם והוקנים כתבערה ועדת קרח בכליזה כמיתות הוכרלו כי ברכ ואכיהוא פגעה בהם מרע"ה ד' תכף והוקנים המתניס
להם ועדת קרח היה פגשם קיים הכל במשפט ישר לפי השבתם והרמב"ם ז"ל השב כי האמר בהם ויוראו את אלהי ישראל ותחת
רגליו נאמר בהם ויחזו את האלהים היא השבת נביאים ודברים סתרים הם :

ואחר

שישכנו כל זה יפה אשלים ל' ח"ט כי שאלת מרע"ה באמרו הראינו נא את כבודך היתה ברי לראות בראיה דקם
דוחת הנמצאות כלם כמו שהיתה במשכן דומה מחשת ומפורסמת והנה התורה נלתה בפי' כי הסוכה בעשיית
המקדש היתה לשכון ככורו כיניו שאלמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וזה שהכבוד שהיה בחר סיני לצינו כל העם שיהיה
עמם כנסים משם ושהיה מקום מוכן לקבל זה הכבוד הנגלה המכונה בשכינה וזה מעלה גדולה אל העם כי כמו שהשבתם
הוא דקיה עמם כנסת שיהיה זה הכבוד וזליו שכינה במקורם כמ"ט מספר שבת העם שמתו כי אתה ה' בקרב העם היום
וכ' ושהיה הדבור למשה מתוך זה הכבוד כמו שהיה הדבור בחר סיני מתוך הכבוד השוכן שם ולא וכתה האומה לזה הכבוד
לא בהיותה בתכלית השלמות ועל נפרד חסם זה הכבוד בבית ב' שלא שרתה בו שכינה כמו שלא היה ביניהם נבואה ולא אורים
ותומים ולא ארון ואש של מעלה כי לו הסבולות לא ירובקו בא' לא בהיותה בתכלית השלמות ועל אין השכינה שורם בפחות
חכ' רכותי וכ' לפים מישראל וסמכו לזה שוכה ה' רכות לפי ישראל והעקר בזה ברוב עם הדרת מלך וח"ט יחיד העוסק בתורה
שכינה עמו וזהו דרכות ההשגחה בסתרת אכל גילוי שכינה לא יוכה בו יחיד אלא ברכים במרע"ה וישיבו קצת מזה מי שהם
למעלה ממדרגתו כהיותם כנדרים העניינים הנשתיים ודרכים ברוחניים ולא בכל עת כהשג וכו' שיעור הקורבה למעלתו
יהיה שיעור הכבוד הנגלה אליו ע"כ א"ל על פיכחם בשעה שהיתה דה"ק סורה עליו היו עניו בוערות במראה הלפידים ואמרו
על ר"א הנדרל שששה דורש כמ"ב היו קרנותיו ונאות בקרי משה ואין אדם מכיר בין יום בין לילה וכן על הנדריים אמרו שהם
דומים לפני שכינה ככר כפי אכחוק ואמר כמ' תהלים ובספרי שהם מדרגות בזה וסמכו זה בראות ההפסוק חסם בדרים
ומהם כששנים ומזה כוזה הדקיות ומזה ככוכבים ומזה כלככה ומזה כממרת כ' הויכבמרה בתרא אמרו כן ועל המדרגה
העליונה אמרו רבן ואיהויו בלאת השמש בבזורתו והכל לפי שיעור שלמותם ולפי שהכבוד הוא בתכלית המעלה ל' השם
איה ראוי שישכון במקום ההוא דומה לזה הנתיבות בכללו ע"כ נצטוו לנפשות משכן על זו הדומה ולפי ששניינים האלסים
אין ראוי שיהיו בלתי משוערים ע"כ כמסל לנשמה הכל בשיעור מובלג וכמדה מקורקדת שלא לפחות ולא להוסיף וכמ"ט דור ע"ל
בין הכית הכל בכתב מידה' עלי השכל וא"ל כי בכית ב' נעשה המובח משוער ע"פ חכמי וזכירה ומלאכי כמ"ט דמ' בוכחא
זכ' כמיו דרס ופרטי השיעורים אינם שפוערים למה הם רחוקים וקצתם ביארו לנו ז"ל כי הארון בארכו ורחבו היה כשיעור שלושו
כמ"ט ככ' וקומתו שיהיה עשר טפחים עש עובי הכפרת כדי שתשרה שכינה מלמעלה מי' טפחים כמ"ט כמרה מוטס
והשלחן ארכו ורחבו כמדת לחם הפנים וקומתו אמה וחצי כחצי קומת הארס שחא' ג' אמות והמזבחות לפי הצורך ליהם ואין
כלל

בכל לו השיעורים רחוקים לעניינים נסתרים וזאת ב' שיעורים נראים שבהם רומזים לענין נסתר כי מצינו התורה במקומות אחרים שומרת לו השיעורים מספר ה' ומספר הכ' :

ועוד

נבאר לאיזה ענין הם רומזים ואולם מספר ה' גם התורה היא שומרת אותם וזה מורה על החרוש והטבחה מחנו שהיה ביום ה' אבל שאר השיעורים הטורה לישב אותם הוא בעיני תכונן כוונן לא כוונה בהם התורה וכ"ש בשיעורי' ומספרים שאינם מערכים כגביעים וכפתורים ופרחים והנה זה המסכן שיעורו הא' הוא ק' אורך ו' רוחב והיה נחלק לב' חלקים כל חלק כ' על כ' והיה חוקף כל זה השיעור בקלעים וככ' חיצונים היה מוכח החיצון וכיור וכו' והיה מובנה לאור וכן זה המקום חצר המסכן וככ' פנימיים היה האהל מועד כי בן פי' ז' בערכובן והוכיחו זה מלפון הכתיב שאמר אורך המצר ק' באמה ורוחב כ' כל' והנה מועד היה ארכו ל' אמה ורחבו י' אמות וקומתו י' אמות מכוסה ביריעות הפרשות על הקרשים והיה באמצע הרוחב נשאר מחנו לכל נד עד הקלעים מהימין והשמאל כ' אמה וכן תאחורי המסכן עד הקלעים כ' אמה ולפני ממונה החיצון היה באמצע המצר שהיה כ' אמה והמנוחה היה ה' אמות ארכו וה' אמות רחבו והיה אוכל תאמצע המצר לנר חוץ אמתים וחצי והכנסים המשתתים במנוחה היו אובלים ג' כ' שיעור זה לנר חוץ וא"ל ביותר מאמתים וחצי ע"כ מקום הכנסים כבשתם המנוחה עד הקלעים אשר לפני המצר היה כ' אמה וזה לרברוי האומר בה' וכנסים במדת המנוחה דברים נכתבן אבל לרברוי הא' מאמצעיתו הוא מודד יבא הרבר פשוט כיה' אמות של מנוחה הנמדדים מאמצעיתו היו כלות בסוף ל' המצר וכאשר מהקלעים לנר תורח כ' אמה כמנא שהקלעים הם רחוקים מכל זה במקום המקדש לעבודה כ' אמה לשני הפאות להוסיף קדושה ומורה אל מקום הכבוד להכדילו שאר המקומות שלא יקרכו שם וכח"ס למשה אל תקרב הלום ובאהל מועד שהיה ל' אורך ו' רוחב היה הארון בשליש הפנימי שהיה י' אמות ארך וי' אמות רחב וי' גובה ושיא תכנסו היות נחש שבתוכו בשיעורו ובשניים ועל הארון היו הכרובים וכתובו לוחות הברית ושיתא הערבות מפסקת בין זה החלק למה שנשאר מהאהל שהם כ' אמה ובאהל שכ' אמה כי' אמות הפנימיות היו שם ג' כלים חמורה בן' נרותיה בדרום לנר שאל הכנס כי הארון היה כמעבר והשלחן ועליו שתי מערכות מלחם הפנים שש המערכת בצפון לנר ימין הכנסם סמוכים לערכת רחוקים מעם ובאמצע רחוק מהערכות י' אמות היה מנוחה הקטרת בר' קרנות להקטיר עליו קטורת בבקר ובערב ובשאר י' אמות פנויות ומכרי המסך כימים ובין המנוחה וכ' רומז למדור זה המציאות בכללו :

והנה

נחלק וס המקום חלוקה א' לב' חלקים כ"א כ' על כ' המצר המבולה והאהל כמו שזה המציאות המוחש הוא נחלק עולם היסודות המבולה חליו טבעו ועולם הנללים שלמעהל מחם נסתר מדיעיתו ולא השגנו מחנו כי אם חשב כח"ס ששמים שהם ל' והם באהל שח' וימתחם באהל לשבת וא"ל קרשים רומים במסכן ככוכבים ברקיע וזה החלק המכוסה היה בו כתמלת כנסתו י' אמות פנימיות כמו שיש י' אמות לפנים מהפרוכת וכ"ל במחנות מחני בית ולפנים היו מוכנים ומי שאמר חשלו בית ולפני' היו מוכני' אינו חלק על זה כי הוא מוכה בכלל הכית ס' הפנימית כח"ס שח' והיה הסודר בזה בן כי הי' אתו האמצעי' שהיו שם המורה והשלחן ומנוחה הקטורה הוא רומחא לרקיע שבו חמה ולבנה וכוכבים ומולות כמו שש' שם המכדיל בין מים העליונים למים התחתונים וכבר אמר כי במו שיש חלל בין מים התחתונים לרקיע בין שם חלל בין רקיע למים העליונים ולו י' אמות הפנימיות שהם בתוך האהל הוא החלל שבין מים התחתונים שהם בחצר בכיור וככנו לרקיע שהוא מקום המורה והשלחן והמנוחה הפנימי . ובאחור מקום הוא המורה הא' וסוף פנוי להורות כי הוא נמצא חומר בלי צורה אבל קבל הצורות היסודי' שהם בעולם ההיים וההפסד שירה עליו המצר כי שם מנוחה ארמיה הוא יסוד הארון וכיור הוא יסוד המים והוא מובנה לאור יורה על יסוד החיור ואש תמיד תוקד על המנוחה יורה על יסוד האש והמנוחה יש לו ד' קרנות להורות על ד' צורות קבל זה החומר והם צורת הדומם וצורת הנימח וצורת החי וצורה האדם והיה זה המקום פנוי להורות על מציאות זה החומר הא' המופשט מכל הצורות המוכן לקבל כל הצורות והיה א' בתוך האהל כי ענינו אלה לא יושב כי אם בשל וי"כ היה שם חסך מכדיל בין אלו העניינים והעניינים החמריים אשר בחצר להיות השבת אלה אלהיה והשבת אלה טבעיה וה' אמות האמצעיות היה השלחן בצפון לנר ימין הכנסם היה הארון כמעבר כדי להרחיק מעבודת השמש והשלחן היה לנר שאל כי הוא מורה על גלגל המולות שהם כ' מערכות שש המערכת י' עניינים וי' רוחיים ודבר זה מוסכם מכל הראשונים והאחרונים כי יש י"ב צורות מקבוצ הוכיח קריות כל צורה מול וכן הוכיחו ז' בגמ' ברכות י"ב חולות בראשי כנגד י"ב שבטים ויה' ר"ה ובת' ערכובן קרשים אותם בשם מיוחד טלה שור תאומים ס"אב מע"ג גדר כי נח כל הראשונים הסכימו בקריאתם באלו השמות וכן בפרקי ר"א וכן בס' יצירה והיותם עמם לבוסם וכה לקטורה להורות כי הם בעלי נפש בה בנוף כמו שהקטורת בעל דוח בנוף הלבונה ונבא ע"י האש והיה השלחן לנר ימין כי זה הגלגל הוא המקיף ו' רוכבי לכה ומכריחם להתנועע בתנועתו ויש בו ריכוז כוכבי ע"כ הוא היותר נכבד שבכלם כמו שהיומין הוא נכבד יותר מהשמש ואולם סודר הלחם שם לו כי מוונות הארץ שהם תלויים בחול אש ישרל הם עושים רש"ל לעבדו כב"ה לא יעביה ה' נפשה וכח"ס כל ההן שחניעו כפול אורל ושבע ומשכיל לחם הפנים כטלו כמה טובו' מייסרל בעומותו כח"ס כמותה והמורה בן' נרותיה המאירים אל עבר פניה היתה בדרום לנר שאל הכנס כי עמו מציגלת גלגל המולות יותר גדולה ממעלה ו' כוכבי לכת בין היה חדרה השלחן לנר ימין מהמורה שהיא כנגד ו' כוכבי לכת לנר שאל וכן גלה לנו הרבה שאמר וכתת את השלחן מחוץ לערכת ואת המורה מוכח השלחן הורה כי המורה היא מקבלת שפע מהשלחן ולזה היתה נכחו ונס הדבר זה מוסכם מהראשונים ואחרונים שז' כוכבי לכת הם וגם ר"ל בין הם אחרים וקראום בשמותם שז"ס חכ"ל כמו שהוא מוזכר באחרון משבת ובפרקי ר"א וכן יצירה וכן בברכו ויצרכום הוכיחו ובענין סודרם הסכימו כולם שיש לכל א' גלגל מיוחד לפי שיש לכ"ל תנועה מיוחדת אבל מי הוא למעלה מי הוא למטה לא יוכלו להכריע בכלם סודרם מיוחד הוא וגלגל נכסה הדרתו עליו שהוא למטה מכולם ושבתו הוא העליון ואחריו דרך ואחריו מאדים וכו' איך ששם אכל בששם וכו' וכוכב לא יוכלו להכריע בסודרם כלום אבל בטלמום היוני הנרע מסבא שהוא כששם באמצע לפי שהוא הנכבד שבכלם וכו' מקבלים אורה מחמו ומתייחסת תנועתם לתנועתו וראוי לנכבד להיות באמצע כדי שיקבלו הכל כבוד ושפע מהתקרבות ליו וע"ה הרעת שחכו רוב האחרונים וכן רבי שלמה ז' בברורל בן שדרו בתפלתו הנכבדת כתר מלכות אשר בראש גל מה שסודר מהתפלות אבל יש מהאחרונים שסדר נובה למעלה מהשמש וכוכב למטה מחמו וזה עשה רא"ב ברישיתיו שבו י' הדברות על זה הסודר וכן כתב הרמב"ם ז"ל כי אלו בכר ז' אל ציאל' היה א' בן . ויש מי שסדר ששם תחת נבה וכוכב למעלה מהירח כי כולם מסכימים כי כוכב תחת נובה וכן עשה הרמב"ם בספרו הנכבד כרי שיתשבו לו היות היסודות מהכחות השופעות מאלו הכוכבים כי הדבר נראה כי היתה מניע יסוד המים יורה זה גורל הנהרות בתוספת הירח והשמש מניע יסוד האש יורה זה תוספ' חסום

מגן אבות ח"ב

סחום בארבעת הימים ומיעוטו בקיבוצו וה' הנאמרים שהם כ"ב מניעים יסוד האור ולפי שני התנועות שבהם נכונותם פעמים נראים מהמים ופעמים נראים מהאחרים פעמים נראים לנפון פעמים נראים לדרום ע"כ האור מקבל הצורות מהם ואינו שומרם ובלבד הסולות מניע יסוד הארץ ולפי שהוא מאחר התנוע' שאינו מתנועע כי אם חלק א' ב' שנה ע"כ הארץ היא חסרת התנועה וכן אומר כי כפי מספר הכוכבים בלבד המלות הם מספר הנמחים והמשך לזה מרכבת יחוקל שהיה לה ד' פעמים וכן ע"כ ד' מלות היו במולד :

ונראה

מהדעת הכון בזה הוא דעת בסלמיוס היוני שהיה מניחו באמצע או בזה האחרון שהיה השמש למעלה מהירח בל' ספק שאין טעם להפסיק בין קונה וכוכב בשמש הנראה שחכמי ישראל נסתפקו ב' דעות אלו אי זה מהם האור לקבל כידוע הוא מדברים אל שני מערכי יס' ל' סבולה על שאר כדור שהוא ערות לישראל שהסכינה בישראל שנות בה שמו במדת חכמותיה וממנה היה מתחיל ובה היה הסיים כח"ס ב' שבת והחכמה נחלקו אם זה הכר המערכי הוא ח' שהוא מערכי לראשון כשהם מונחים מורה ומערכ כח"ס ב' יומא או הוא האמצעי שפי הכר הוא נוסה לזר הארון ויסיו מונחים נפון ודרום והוא מחלוקת במנחות אף המורה מונחת מורה ומערכ או נפון ודרום ונראה שדעת העולה מהתלמוד הוא שהיו מונחים מורה ומערכ טכן הוא סתם משנה ב' תמיד וכיומא חי טובה בדישון המורה נכנס ומצא כ' כרות מורחיות דולקות ודאי שהגר המערכי הוא כנגד השמש ולכרי האומר נפון ודרום היו מונחים יהיה הכר מערכי הוא ח' למורה שהוא הראשון שחמערביים ודאי להקדמו במעלה לשאר המערכיים והוא כפלא מאד שיפול בין חכמי ישראל בדמות אלו המחלוקות שכלל בין אלו המעיינים וידע כי המורה רומז לזה :

והדעת

היתר מיושב בזה הוא שהשמש למעלה מהירח שלא להפסיק בו' כוכבי לכת הנכוכים כי בן אחר חכמי הללו שמש וירח סללוו כל כוכבי אור כח"ס למעלה והוא דעת סתם משנה ולחורות שהם בעלי נפש בלבד המולות היו מדליקה כי השמש היא כר בגוף ש' נר ה' בשמת אדם ומובח הקטורת היה נתון באמצע הכית כנגד הארון ולא היה מפסיק בין המורה והשלחן אבל היה משך לזר חוץ לחורות כי מהכחות השופעות מלבד המולות ו' כוכבי לכת מונחים היסודות ונותניו' מהם ד' מורות כמו שמוכח הקטורת יש לו ד' קרנות שהם מתאחדו' כולם באדם שהוא בעל נפש ככה הגוף כמו הקטור' שהוא כות' רוח אחר כליותו באש וכשתצא מהגוף היא מתדבקת עם העליונים ובאשרה קיימת בקיום העליונים ולזה היה מוכח הקטורת מכון כנגד הארון וכנגד מוכח הנשמת אשר בחוץ כי אם האדם יגיע ל' השלמות המכון בו ידבק עם העליונים המכונים בכרובים אשר על הארון ואם לא יגיע אל השלמות ויהיה ביקר ולא יוכן נמשל בשלמות נדמו ונשרפו כמובח וכסוף זה החלק אמצעי מאלה מועד היה הפוכות שמבדלת בין הקדש ובין קדש הקדשים ואף רמז לבלג' ש' שהוא ערכות והוא מתנועע תנוע' א' ככ"ד שעות והוא סבת היום והלילה ומבדלים כל הנבלים אשר תחתיו לסתנועע בתנועתו הוא מקיף כולם וכן סדרו בטלמיוס ובעל תכונה חדש' וכן סדרו הר"מ ז"ל ור"ס' ב' כידור והראב"ע' אבל בן רשד סדר בלבד המולות הוא המקיף בכל זמנו על שורש ארצו שא' שתכלי' הבלג' הוא בשכיל הכוכב ולהניח בלבד כלל כוכב שער וסר"ל ז' שער דבריו וקנאשו דבריו והשתדל לאמתו וכל טענותיו בזה יסתלקו כח"ס כי י"ב מולות אינם בלבד א' שהוא בלבד הכוכבים הקיימים לא שהכוכבים הם הם מוצג' בעין נמשת קלל והבלג' היומי העליון מהנה הוא ספריו מקבל מנוצות על אותם צורות הנראות הם י"ב מולות ומאותם הצורות הנראו' הם שופעו' כחות כזה העולם השפל וכן חז' כוכבי לכת הם נעשות צורות באור צד שאומרים כי משכתי נעשית צורת וכן שחור ומכונה צורת בתולה יפה וכן משאר הכוכבים הנכוכים והם נעשות לשדים שהיום באור אשר עז' קטורי בשמי' ידועים ונשפעות ידועות ובאנשים ידועים ובכרובים ידועים הם נעשים הכספים כמו שהוא ידוע בחכמת הנבדמוסא :

ועי'

אלו יוכחו לשרה לא אלה לא דיון שהם תבצוסים כמעשה ירי בל' שהם וזכרים לכוכבים אלא שהם מניעים אותם כבואם שלם ואחר ואשר בחים מתחת לארץ לרבות השדים וכ"א להביא את הכוכבי ואמר בגיטין כבואם אית לזה כבואם דכבואם לית ליה וז"ל שהם מניעים פמליא של מעלה כי הכחות השופעות מהצורות הכחות מהכוכבים הקיימים במולות שהוא פמליא של מעלה וזאת היא ההנהגה טבעית אשר הם רצה הלא בקיום העולם ואלו הפעולות הנעשו' ע"ה הצורות האלו הכרסמות באור העולם הם חנדרו' לאותם הסגנונות טבעיות ובהנחה זו סרו כל הטבעות כי בלבד הכוכבים היומי הוא כעבר לפי המליך המליך לפניו ובאורו הולך המליך בן בלבד הכוכבים לבלג' יומי שהוא משתמש בניצוצות הבלג' הח' להשפיע בזה העולם השפל הצורך לקיומו :

ואנחנו

לא נניח תלמוד ערוך מר"ל ותורה שלמה חרות לזה חפני טיחה בטלה של אלו שהרי כפ' אין דורשין הניחו החכמים בן שהביאו שם ח"א א' לר' א"ר ב' דקיעים הם ש' הן ל' אלסיד השמים ושמי השמים כי הם מנו כל הבלג' בעלי כוכבים שהם בלבד המולות ו' כוכבי לכת כח' והם פי' הר"מ כח' המורה והוא הנק' שמים והבלג' המקיף בכל ומניע לכל כח' שמי השמים וכח"ס למעלה שהוא פי' הללווה שמי השמים ואח' הביאו מאח' א' לר' נראה כחולק פ' והוא ח"ס כי ו' הם וסתמכו ב' באמרו ו' וראיתיו יראה שאינו חולק כלל והוא שקראש בשם וילון דקיע שחקים וכול מצון חזון ערכו' ולא יחייב ז' סוטה' כי מי שהוא נבר ורופא וחיית וכוונה באלו התוארים לא יחייב מזה היותו ג' והוא יעקב עקב את אחיו וישראל שיה את אלהים אינו אף' שהם שנים יעקב וישראל ויתרו היו לו' שמות והוא א' וכן זה החכם לא חייב שיהיו דקיעים כפדרי' אבל אחר שהם ז' שמות לכל שם כח מיוחד וקרא שם הא' וילון ואמר שאינו משמש בל' אלא בכנסת ערכית ויוצא שחרית ומחדש בכל יום מעשה בראשית שח' הנוטה כדוק שמים וכו' והוא הבלג' העליון שאין בו כורה ואינו משמש כלום ונק' וילון שהוא כדוק כמו שקראתו התורה פרוכת שהוא וילון מפסיק לנביעות וכן קראוהו ז' פפדור כך שמעתי מאחורי הפרדור וגם היא אינה משמשת כלום אלא מקבלת הצורות כמו שקבל זה הבלג' מבלג' הכוכבים הקיימים ולזה היו בה כרובים מעשה חושב וכחשך המכריל בין האהל לשער היו כרובים אבל לא היה מעשה חושב אלא מעשה דוקס להוריעו כי אלו הכתובות השפלות הצורות שקבלו הם שפעות מהנמצאות העליונות ואיך הכרל גדול כיניהם וזה הוילון הוא הנכנס ערכית ויוצא שחרית שהוא עושה התנועה יומית וקרא שם ח' דקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומולות קבועים ש' ויתן אותם אלהים כדקיע השמים ומכאן נראה שאינו חולק על ר' שאמר ב' דקיעים הם כי אלו הח' כלל בכדור א' והשאר שקראש בשם דקיעים אינו אומר זה החכם שהם בלבד אחרים למטה מאלה או למעלה מהם אבל הם כחות שופעות מאלה הבלג' כרצון השית וקרא א' שחקים שכו דחיים עומדים וטוחנות מן לנדיקים ל' רומז אל הטוב הנפון לנדיקים שהוא מוון רומזי שופע לם מהרובותיו וקרא האחר וכול שכו ירושלים וכ"ה ומוצא בכו ומיכלל כ"ה עומר ומקריב עליון דתתו כי סוף הנדיקים הוא איקריבם מיכלל לריח ניחוש

לפני הא' דומה' הקרבנו' בירושלים על מטה וקרא שם האחר מעון שבו בנות של מ"ה שאומרים שירה כלילה וחשית ביום רוחו
 כי זה הטוב הצפון שהוא סוף הצריקה הוא חפצי עסקה כתרסה כשעת התבטלם מעסקי העולם ומאן מה' רבין ולזה סמך לזה
 כל העוסק בתורה בעד' שדומה ללילה ה' מושך עליו חוט של חסד לזה"כ שכל יומם ויום ה' חסדו וכו' וקרא שם האחר מכון
 שבו אוצרות שלב וכרד ועליית טללים רעים ועליית אבנים וחררה של סופה וסערה של קיפוד ודלתותיהם רוחו כי כמו שיש קיום
 מתמיד בהתמדת הרוחנות לנדיקים בתענוב גדול כן יש עובש מתמיד לרשעים שאינו כדברי המכחישים כדברי גיהנם ועוד
 נבאר זה בפ"ר מח"א בע"ה :

וב"ש

בדרך קושיא והבי ברקיעא איתכח ותרצו דוד בקש עליהם רחמים והורידם וכו' כוונת' לו' כי לא נכרחו עובשם לו'
 בכוונה א' מהא' כי אין דבר דע יורד מן השמים אלל הבחירה הרעה אשר בארם הנוטה אל החמור' היא סבתם
 יורד בלש עז' באחרו כי לא אל ספך רשע אתה לא יגורך רע וקרא שם הא' ערכות שבו גבוי דרך וגבוי משפט ודקה וגבוי
 חיים וגבוי שלום וגבוי ברכה וגבוי חסד ורחמים וגבוי שפתיים להכרחות וטל שפתיים להחיות בו החיים רוחו כי יש
 סכר צפון יותר מעולל' הנשמות הנו' והוא תחית המתים שיהיה בגוף וכנפש שיהיה על דרך ומשפט ודקה והסכר הצפון הוא
 קראו גבוי חיים וגבוי ברכה והנשמות הנו' והוא תחית המתים שיהיה בגוף וכנפש שיהיה על דרך ומשפט ודקה והסכר הצפון הוא
 סוכר שיהיו יותר מכ' רקיעים הראשונים שהם וילון ורקיע ודעת ר"א"ר שוין בזה ולמדנו מדבריו כי וילון הוא למעלה מחמה
 ולבנה ובכוכבים ומולות והוא ערבות עגמו ונק' כלשון המדרש' פגור לקוח חלשון התורה שקראתו פרוכת ואמר בסוף דבריו על
 ערכות ששם אופנים ושרפים וחיות הקדש וכסא הכבוד ומלך אל דם ונשא שוכן עליהם אחר על הראש' שם בו כל' שם
 שופעים מחמו ואמר על אלו שם שם וז' כי בחלל שבין רקיע למים העליונים יש שם נמצאות רוחניות והם שקראם אופנים
 ושרפים וחיות הקדש ושם הוא האור הבנוי לנדיקים ומחמו נהו'ו אלו הרוחניים והיותר עליון שבהם והוא למעלה מהכל הם המים
 העליונים כמ"ז יחזקאל והוא כסא הכבוד שראה אותו על אבן הפיר אשר פי' אותו חומר בלי צורה והם המים העליונים ולפי
 שם חומר בלי צורה הם בלתי מתנועעים כי אין התנועה אלא לחומר בעל צורה ועז' אלל כי ירושלים של מטה כנגד ירושלים של
 מעלה ולזה אמרו על על הגלגלים אלו המתנועעים כי הדבר קבוע לא יכוון לו מקום כנגד המתנועע ואלו הם כסא הכבוד
 האמתי שם על הכלי ואלו הגלגלים המתנועעים באמר עליהם כסא הכבוד דרך השאלה :

אבל

לפי דקדוק הענין המקיף על הכל הוא מיוחד בשם כסא הכבוד אשר היושב עליו הוא למעלה מחמו כי בכלל זה
 המשל והדומה' לא נזכרו כי אם הכריות הנאצלות מהשכלים הנכדלים אלל בשכלים הנכדלים וכ"ש כאלל אין זכר
 לרובמא יקיפנה מקום ענ"א ע"כ יש לך רשות לדבר מחלף ואילך אין לך רשות לדבר שכל' כס' וצירה כמובלל מקד' אל תדור'
 וכמוכסה מקד' אל תחזור בזה שהורשיה החכום' ואין לך עסק בנסתרות רוחו כמאסור לדבר בזה שראה על הכסא ולא
 במראה הקשת בענן וכ"כ א' כס' וצירה יס' בלוימה כלום פיד מלכרד ולכך מלכרד ונק' כסא הכבוד גלגל השכל כמ"ש ר"ש בן
 גבירול בהפלתו לפי שהשכל לא הביא אלא עד שם ואפי' ש' אין בכל זה רוחו לאל' כ"א לכבדאם וכבר ת"א ודקדקתי לא יתחזון
 וכן רעת הרמב"ם ז"ל שאין במרכבה רוחו לאל' דומה' לזה הוא הארון ועליו הכרובים וכבר פי' דוד זה הפס' ואמר ולתבנית
 המרכבה סכרובים וזה לפרשם וסוכריה על ארון בריה ה' והלוחות הנכוונות שם הם הנשמות הנוכות לאותו טוב הצפון בכות
 התורה וכנס שם כ"ב יס' א' בשנה בי חכמיה האדם והוא יום מותו הוא שתצא נפשו שיהא ככה בגוף על מיתה כמו הריח
 בקטורת שיוצא ממנה על האש להדבק עמ' הרוחניים שתחת כסא הכבוד שכל' והיתה נפש ארוני צדורה כצדור החיים וכו' ועל אור
 שבונו שם אחר עוד יש רקיע למעלה מראשי החיות שאל' ורחות על ראשי החיות רקיע וזה הרקיע הוא אור שבנו ונכחו כרובמא
 זו הכבוד השוכן על הכרובים שחמו יונא הכבוד לחטה והקלעים המקיפים כל הכית הם המים העליונים המקיפים כל העולם
 לפי סבתנו הכבדעת והוא רעת המקובלים וכן הוא בלמדנו בפ' תרומה דמ' ג' ע"ז שם מוסר כלל שום גוון בעולם כי הם נעדרו
 הצורה כמו שהנחנו והוא האותי ולפי שלא היה אפשר במלאכה להקיף לצד מעלה הקלע' כמו שהמים העליונים מקיפים בכל
 ע"כ היה הענין שוכן על הארון כרמות כסא הכבוד על הכרובים שם דומא למרכבת ושמים ויחזקל כושאים כסא הכבוד שאל'
 ויבם הענין את אהל מועד וכו' :

ורז"ל

עוררו אותנו עוד בזה כי הוא דומא לעולם העליון שאמר למלך שגלה לכן כיתו בלבוש של מרגליות אל' עשה
 כמותו אל' ארונים תמלך וכולל אני לעשות כמותו כך הראה לו ה' למטה רמות משכן ארון ומזמרה שלחן ומזבחות
 על אש אל' עשה כמותם אל' יכול אני לעשות כמותם אל' בתבניתם כשה שאלה רואה למעלה עשה למטה וכ"א בתבנית ר' דר
 יהודה אומר ארון ושלחן ומזבחה של אש ירדו מן השמים למטה שאל' אלה ועשה וכו' הענין כי כל זה הוא דומא של מעלה וק"ש
 אר"כ"א ארז' בכרמל חגור בעין פסיקא הראה למטה חצמה חמורה אינו חולק על מאמר הא' כי אין דרך חמוראים לחלוק
 על התנאים וכן היה קשה קצת כי בכרמל הוא מוצא שכל האדם מן הכה אל המעלה הח' ע"ש ומשה שכל כפוצל היה ולמה היה
 צריך לבכרים אבל מה שיתקן זה הוא כי השכל מחמו עיוני ומחמו מעשי ומשה היה שכל עיוני בפעל ויודע סוד הארון והשלחן
 שהם רחוקים עליונים ולא ירדו מן השמים כמין אש אבל השכל המעשי יסוד לו בכח להדבק עם העיוני ובכרמל הכותן סמכות
 והמוציא שכל האדם מן הכסא המעלה כדורו וחבר חבורה כי חבורה חבורה פסיקא להעתיק משה מעיונו השכלי להחביקו בשכל
 המעשי לעשות חמורה בשכל תלכחותיו ולא שנתקשה על מעשה חמורה כי זה שאלו נקשע העיוני יקשה לו הספד עממו
 לעשות מלאכה שהתלכחו' ונטרד בהדקות המעשה וזה נפלא חאר בשוב אלל תאמרים וכבר באמר כי זה הכית נכנה בחכמה
 בתבונה וכדעת כמ' שבהרואת העולם בכללו ה' בחכמה יסד ארץ כוון שמים בתבונה כדעתו תחומות נבאקו ואמר יודע ככלל
 לדרך אותיות שבהם נכרח העולם כי המשכן רוחו לו וכ"כ כל ה' ע"ש בת"כ א' במעשה המשכן כמ"ש בלמדנו :

וזה

הכית הנכבד שהוא המשכן הכבוד היו מקיפים אותו לר' רוחות והיו מחיצות מחיצות כמו ששם בסר סיני כמ"ת
 שהלויים הכהנים הנגשים אל ה' היו מחניה לצנחם והדגלים שאל' בהם והשכלת את השם היו מחניה לעצמם ולזה היו
 ג' מחנות ונחם סביבה והוא כל מה ששקיעו הקלעים ודומתו כמקדש בל תעזרה משער ניקדור ולפנים שהיה קצף אמות אורך
 וקל' רוחח ומחנה לזיו דומתו הר הכית שהיה ת"ק אמה על ת"ק ומחנה יסד' והם הדגלים ודומתו ירושלים לפנים מן חמורה
 וגם כל אלו המחיצות הם מדרגות מדרגות כמו שהיה שאלו תוך הקלעים הוא מדרגות מדרגות כמ"ש :

וכן

כמ"ש בסר סיני לא היו כל הכהנים הנגשים אל ה' במדרגה א' כי שם כל' ועליית אתה ואשרן עמך ע"כ היו כבד היותר
 נכבד שהוא מקום וריחת השמש למקום בניית המשכן משה ואשרן וכמו ומנר דרום שהוא היותר נכבד שהורחות למזר ח
 שהוא

מגן אבות ח"ב

שהוא יחידיו בני קהת המושאים המקדש למעלתו חפניו שיתנו בית אב לאהרן סכחן וכמעט שהיה מקום השכינה לבני ברטון כי
גם הוא יס' לו העולה להיותו בכור לוי והיה כושר סריעות שהם לאהל על המסכן וכשאר הצפון לבני מררי הקטן שבכלם והיה כושר
הקדשים שאינם אלא ליסוד האהל וכן הדגלים היו מקיפים מחנה לויים כח' לפי חדרותיו כי דגל יהודה במוצא לפי שוכה במלכות
במנות הזקן שאמר לא יסור שבט מיהודה והוא בכר באחיו בהצלת יוסף כי יהודה גבר באחיו ונתנו לו ב' אחיו מאמו הקטנים
יששכר וזבולון כי לא היה ראוי שאחיו הגדולים ממנו יהיו תחתיו בדגל אחד ולזה וכו' להיות' בני תורה כח' ש' יהודה מוחקקי וחכמי
יששכר יודעי בינה לעתים וזבולון מושכים בשבט סופר וכדורס היותר בככר אחר המוצא ראובן ונתנו לו שבעון אחיו ולפי
ששכר לוי וזה להכדל מהם לפי שלא טעו בעגל נתנו לו בכור שפחת אמו שהוא גד' ולפי שהיו בני ראובן שכנים לבני קהת ע"כ
בשפתפוד רתן ואבירים ואין בן פלת פס קרח לחלוק על מרע"ה. וכמעט שהוא מקום השכינה אפרים שהזקן הבכיר על אחיו
מנשה ועשאל ב' שבטים ועממה בנימין אחי יוסף אביהם בן אמו ולעולם שכינה היתה בחלקו של יוסף במשכן שילה ובחלק
בנימין בבית עולמים וכשאר הקטן לבני הלכחות והיה ראש דגל דן בכור שפחת רחל ועמו אשר קטן בן שפחת לאה ואחיו נפתלי
הקטן לשפחת רחל והו הסדור האלהי להיות כל איש במקומו הראוי לו והיה להם חפיות זכויות כמין כס' וכן' דגל ואחיו שהיה
בכל א' מהם חפה מיוחדת והיו ד' צורות צורת אריה ליהודה שכן דגלוה הזקן גור אריה יהודה צורת ארס לראובן לפי שחזא דודא'י
שהם צורת ארס והיה סבה להרכות שבט בישראל והוא יששכר וצורת שור ליוסף שכן ברכו מרע"ה בכור שורו הדר לו וצורת נמר
לדן שהזקן דמיו לנחש ושפיפיו יוש בנימין מי שיש לו כנפים לעופף והוא היותר תקיף שבמינו והוא צורת דקדוק שהיו עובדים
הכופרים הא' וא"ל שיש לו זינבין בין פרקיות ר' סנפיר וקשקשת זינבין וקלפיו וכן' בכתוב תמוצין' למואב הוא כנף וכן קראו
הכתוב מעופף וכן כס' כ"ח כיוס נחש בעל כנפים או חפני שתנועתו קלה כאלו הוא מעופף כמו שהעידו עליו ונתנו לו הנזר
היותר קלה התנועה והיא צורת הנשר והיו ד' צורות אלו סדור שמשכן שהוא דומא' למרכבה כח' ש' יחזקאל המרכבה כר' פנים
לו וכן בבית שבכה שלמה היה בקירות הבית דמות בקרים ואריות וכדורים וצורות ארס בכנפים (ועמ"ש בפ"א) וא"כ
כללו בו כ' צורות צורת ארס וצורת נמר :

ולתת

טעם לתת המרכבה כר' פנים אלו היותר טוב כוח הוא מ"ש א' בחגיגה וכן כב"ר שד' באתיניש הם אריה
בחיית שור בכהמות נמר בעיפות שהוא מעופף יותר בגובה חכולס ודורים לבולם וארס מתבאה עליהם וה' מתבאה
על הכל ועוד אתן טעם אחר כע"ה לקמן בפ"א יע"ש. וכמו שכלכת החיות היו הולכים האופנים ונוסע כסא הכבוד כן בכנסו
הדגלים היה נוסע אהל מועד שהוא כסא הכבוד וכן מה שאני חושב כזה :

וייש

בקצת אלו הדברים כמפרשי א' בדרך אחרת ובכל דבר שאין מופת בביטולו לא נכחו מה שהוא מתישב יפה חפני דעת
קודם ואין ככ' דוגמת לא' ח' ואף לא לשכלים הנכדלים שהיו ת"ל ודקדמי לא יתחוו והכרובים הסוככים בארון הם
דוגמת לשרפים ואופנים וחיות הקדש שאמר בנח' שהם תחת הרקיע והרקיע על ראשיהם והוא למעלה מכלל ערכות וכו' כרובי'
הם דוגמת מראה שראה ישעיה לשרפים בכנפים אלא שלא לו לא היו אלא ב' כנפים לעופף אבל כנפי הפנים והדגלים לא היו להם
כי כסוי הפנים יספיק להם בהכניסם לגבר הכפפות וכו' די לזניעות ובסווי הדגלים היו בגוף הכפפות ודגלים בדמות ד' חיות
היה לעת הכנסיה והארון באמצע דוגמת מרכבת יחזקאל שהיתה לצורות על הכנסיה (ועמ"ש בפ"א לקמן) :

ובכר

א"ל כ' שערני בינה נכדלו בעולם וכלם נחסרו למשה חסר א' אין אותו שער כ' רומז לא' כמ"ש הרמב"ם שהיו אנכ'
גלה זה באמרו ודקדמי לא יתחוו וכן' לשון המאמר שאמר נכדלו בעולם הרי ששער הכ' המכדראים הוא וכפי דעת
מחכמי תכונת הגלגלים יש מ"ט גלגלים וכל אלו נחסרו למשה כי לכל אלו יש שער בינה כי לכ"א יש בו נפש שכלית אשר בו
ישתוקק בניו אל השכלים כמ"ש מהם באצלות הנזרות כע"ה התחתון שהם כלם במדרגת היולי לצורת הארס ורקיע שכל
ראשי החיות הוא שער מ"ט ושער הכ' הוא שער השכלים נכדלים הנכדראים וזה לא נחסר למשה כי לא השיג חכמת
החיות :

ואל

השער הזה רומז הכולל כי הוא קדש לה' וכן יום העצרת שהוא יום מ"ת הוא יום כ' לספירת העומר ויום ח' עצרת
הוא רומז לזה כי הוא אל חב הסוכות כמו יום מ"ח לפסח וי' פרו' כנגד ו' שבועות של ספירה וכן דעת א' באחרס
ראויה היתה עצרת של חב להיות רחוקה ממנו כ' יום משל לחג שהיו לו כמות נשואות במקום קרוב וכמות נשואות במקום רחוק
לו שהם נשואות במקום קרוב אית כיומא דיוולן וייתון ואלו שהם נשואות במקום רחוק לית כיומא דיוולן וייתון אחר המלך אני
ואתם נשמו יום א' כך כפסח ע"י ישראל ונאצים מן החורף אל הקיץ לפיכך היא רחוקה ממנו כ' יום דלית כיומא דיוולן וייתון
אכל כח ע"י ישראל ככנסים מן הקיץ אל החורף שדמות דרכים קשה לפי' אינה רחוקה ממנו כ' יום דלית כיומא דיוולן וייתון אחר
הכ"ה אני ואתם נשמו יום א' ע"כ :

ולפי

מכריכים בו זמן כמו עצרת שהוא רגל כפ"ע כמוהו ורומז למה שהוא רומז אמנם השביעיות כלם בשמיטין וכרגל'
הם כנגד ו' ימי בראשית לרמוז למדוש שהוא יסוד התורה ולפי שהגלגלים המושאים הכוכבים אינם אלא ח' גלגל
המולות וו' הכוכב לכת והגלגל היחיד הוא ט' וה' הוא רקיע שעל ראשי החיות והוא גלגל השכל כמ"ש ולזה רמז דוד באמרו כי
אראה שמיך מעשה אנכעויתך שהם י' כנגד ו' אנכעויות והוא ה' קדש לה' ע"כ היה ה' קדוש לה' כי היום הא' הוא להכניס
היגר בתשוכה בתקיעת שופר והיה בחדש השביעי לגאולה כי השביעי נכבד להורות על החדש וגם החדש שהוא הוא ראשון
לבריאה ובכל יום הוא מתקרב לאל תדרגה אחר מדרגה כאלו התשוכה מקרבתו מרקיע לרקיע עד שהוא מגיע ביום הזה אל
הרקיע שעל ראשי החיות שהוא תחת כסא הכבוד שח' שוכה ישראל עד ה' להיך עד ולא עד בכלל ח' כי לא ישיבו רעיון וכן
המעשרות כולם הם קדש לה' חפני זה הטעם והיו ג' מדרגות כמו שהם בהשגה שבה סיני וכן בסדור הכבוד אשר במשכן ג'
מדרגות המדרגה היותר קרובה הכבוד הוא מעשר מן המעשר כי הוא ענין לפנים מענין ונחסר למעשרים הקרובים אל הכבוד
הם הכהנים המקודשים ומדרגה הב' היא מעשר א' מן הדגן הניתן ללוים ומדרגה הג' היא מעשר בקמה הנאכל לבעליה אחר
שקדכו האומורים למנוח כדי ליחד כוונתם לכהנים המעמיקים בענין זכוות המעשר הזה והכבוד הנאכל לכהנים הוא רמז
לרקיע שעל ראשי החיות שהוא בכור בכר' בלו הרקיעים והוא פטר רחם ואין בזה חלק לישראל כי לא ישיבו ממנו כלום אבל אשר
הביע אל תכלית השלמות ישיבו מזיוותו לאמתת מהותו כי כ' נעלם מהגלים האומקיים להדבק עם השכלים הנכדלים. ולפי
שמעשר כהמה ובכור הם שני קרבות רמז לכוכה א' וההכדל אשר ביניהם אינו אלא לפי עומק הענין ומדרגת ההשגה ע"כ ביתן
הכבוד כלו לכהנים המקודשים והמעשר כלו לישראל אין חלק בו לכהנים כי הכבוד ניתן להם שהוא רמז לזה. ולזה תחא' שני

אמנם התרומה גדולה אם היא רחוקה לך שצריכי ביה א"ל איך ישראל ואכל כל תבואתו ויתן חלק מהכנסים המקורסים כי זה החלק לא נחמד לשום בריה ועין ירעה שהיא א' חס' ועין טובה שהיא א' חס' הכל הוא סוכב ל זה הכוונה כי כולם מחוברים ל הבינונים שהיא א' מל' אבל מן התורה אין לה שיעור כי חסה א' פוטרת את הדרי וכן הכיבורים הקורמים אל התרומה אין לה שיעור מן התורה ע"כ נראה שהכבורים לכד הם רחוקים לה' שאין שיעור אשר לם לחיפוטא והוא ברביר א' חס' ה' זבאות - ולזה התקבולים רחוקים לאותה השבה לקונו של יוד שבסם כן ד' אותיות וקורין אותה השבה אין שכל' והההה תאין תחמא ולזה היו טעונים הדשה ע"ג המזבח ותנופה ואחר שזכה בו הובח ביחל לכהנים תשלחן גבוה וכו' והתרומה באה אחר הכיבורים היא לרחוק לעול ראשון מהל' כי ההשבה בו מצוטה כי שמו כסם רבו ולזה היה טעון הדשה ותנופה שלא לקרן בכטיפות ולטעות בו כלישע אחר ולזה הכרילו בין התרומה והכבורים כי הכיבורים צריכים הדשה ותנופה לרחוק ל הגולה הראשונה ית' והתרומה לא היתה טעונה הדשה ותנופה אע"פ שגמיה שנים בחיפוט סיעוריהם כי לא נחמרו לשכל אמושי שת"ל ודקדמי לא יתחונן והחלה היא כמו התרומה ועתה נשלים הסדור במהות הכבואה והמלאכים ותורה מן השמים :

[illegible]

ויעתה ארבע בליכות זה הדבור במדותיו איך הוא ע"ר העיון כמו שכתבתי בהם מקדים מהעיקרים הא' ואומר כי בנית
הפלוסוף לא שלמה חרחה הלאומים ולא ירעו מחכמת תנועת הגלגלים מה שמרוב חכמה היום ע"כ לא ירעו מחסר
הגלגלים והפלטון לא בור במספר השכלים שהיו 'ו' ולא ח' ולא ו' זה המספר אבל בור שא"ל להיות גלגל בעולם וזה לא אשר
תמועתה נגלות לכו כי להיות מה גלגל לא יהיה בו כוכב ולא תמורד חכמה חמומה להשוות חכמות הכוכב בור הפלוסוף שהוא
שקר וכן שהיה שם שכלים כדלגלגלות חכמי הגלגלים בור שהוא שקר כי אליו השכלים נכבדלים לא היתה מצייתם לא אסמך
זה העולם אשר הנכבד שהוא האדם הפתוח בערך להשכל שבהרבה ששכלים הנכבדלים וכבר כתבתי בפ"כ מה שיש
מחומות ברעת זו ועפ"י שטופכים בזה ואומר כי אם היתה ההנהגה זו לאיש אחד היום רחוק לו' שהיה בכבוד השכל השפל אבל
לקהתת הפזיזות אינו רחוק ודומה בחי שישם כלים משקלים כבר לעשות מחש' א' שתהיה פעולתו שחוק אבל לעית מחש'
הרכה היתה פעולתו שלמה אבל טענה זו מסתפק לו לא היום הכרל הגלגלי לא ברב ומעט אבל הכרל שכינתם הוא הכרל
כמעט וכ"ס כינוי וכן השכלים הנכבדלים והבר דכר הפלוסוף זה כמ"ס הרמב"ם הפול מח"ג :

ויעור אחד שהוציא היתין המדקדק שהחין הכללים הוא כך וכך ושאין להם כבדלים ויותר איך יעלה על דעת שלא תהיה חמשת הא' לא על מספר מעומד בזה וכי וכו' כבוד של חלק שלא יהיה לו כי אם חמשים חמש רבים לפניו והלא כל השמות שאינן מיוחדים לה' אינן לא חפצי שהוא אצלנו כמושכל א' שמה שהוא שלוחה לנו אין ראוי שיהיה השולל מהא' וכמו אחד השלמים ז' והוא השמת הלבבות דאדעא בעין מלבבות דרקיעא ואם במלבבות דאדעא כאמר ברכ עם הדתה חלק איך נעמט בעינאנו במלוי של מעלה שלא יהיה כח המספר לא המושג לזה הפלוסוף לפי שרשון והדרמותיו וזה יספיק לסתור שרשון:

ועתה נחזור לדבר עם התורמים המתפלסין ואוהבים דרכו וא' כי יודע מרדכי חזן כי מלאכי חבלה הם רבים לחץ חסד
 מהם שלוחים לרחמים ומהם שלוחים לרין השלוחים לרחמים קרובים מלאכי חבלה והשלוחים לרין קרובים מלאכי
 חבלה ומלאכי מות ומלאכי רעים וטען : ואיתא בת' שבת בשעה שהקדימו ישראל נעשה בארץ רבוא של מ"ה וקשרו
 לב' ארבעה א' כתרם א' כנגד נעשה וא' כנגד נעשה וכיון שחטאו בארץ ק"ב רבוא של מ"ה ופרקום שנא' ויתכללו בני ישראל
 את עדים מרד חורב וכ' א' בכתובת בשעה שנעטר הצדיק מן העולם ב' כתות של מ"ה מקדימין אותו וכו' וכ' בחלק ב' מ"ה
 נודמו לרואה' ששכח תלמודו וא' שסרף נשמתו וא' שפיר עפרו וכן איתא בב' רב' מ' : וכן בת' חיות שנודמו מ"ה לר"ח בן
 דוסא שהעלי' לו אבן חירושלים וכן לעולים לרגל נודמו מ"ה ככנסים ויוצאים לביתם כדי שלא יגבנו בכנסים שבנייהם מה שיש
 בכיתם : וכ' א' בחילוק ב' כתות של מ"ה א' שירם בכל יום ושם אחרו שהאופנים הא' ברוך כבוד ה' מחקמו הם כת א' מלכד
 כתות מ"ה הא' ק"ק : ומכילה אחרו' מ"ה נודמו לאסתר באותה שעה א' שהכבד אותה וא' שמנך עליה חוט של חסד

מגן אבות ח"ב

וא' שמעך הערבים : ובי למדנו בזה ש"ר אחד שידר ה' לפניו בעצמים אף ת"ח ושם אחריו בשם אליוה' לז שהיו ב' אף מרכות וכל מרכבה במרכבה שראה יחזקאל שאל רכב שהיה רבותים ושם אחר ה' מוסר נטמת נדקיו לב"א רבוא ולאף מלאכים מרכות השמרים אותם ועושים לו דרך וא' מהם מכריו לפניו כמו כבוד לנלמו של ה' לפני שכל העולם מלא רוחות ומזיקין ארץ בר שלום אינן לך בית רובע בחללו של עולם שאין בו ט' קבין הויקין וכן הוא בברכות וסמכו לזה אם יש עליו מלאך מליץ וכו' וכפרקיו ר"א אחר ה' לסוככים כסא הכבוד בואו ונכלכל לטובם - וכת' משלי כפ' כרב עם הדדת מלך אחר שיש אף לשם ורבי רבבות לפני הכ"ה משבחים - ומדרשות מלאים מזה כי מ"ה אין להם מספר וכן מלאכי חבלה - וא"ל לחלום על האמרים או התקבולים וסמכים על המקראות מפני סברות - בפני שקול הרעות והמקראות כפסגן מורים כן התורה שלמה כת' ואתה מרכבות קדש וכשאל הכתובים נ"כ - כל' היס מספר לגדודיו וכן אף לפני ישמחוני וכו' וכבר הקשו לז בחגיגה ב' מקראות אלוה' ואחרו כלל פותח שג"ה קיים כלל פותח שאין ב"ה קיים מלמד שנתמנעט פמלוא של מעלה וכו' נדק תיקון וכן כתוב רכב שהיה רבות' לפני שאלו ומה שפי' בזה הראב"ע - וכן כפ' ואתה מרכבות קדש שהוא כמו אותן סביבות של אישע ור"ל שהיה במראה הכקואס ומה אותה של אישע אנחנו רבין עליה שם כתיב ויתפלל אישע ויאמר פקחא את עיניו ויראה ויפסק ה' את עיני הסעיר וירא וקצת הדין מלא סוסים ורכב אף סביבות אישע וכן הורה החכם שהיתה ראה זו מהם בביאור עינים כלעם בתוספת ראה כמו שהיתה מחזקת משה לברו בקול בתוספת שמעיה וכן בענין מיכיהו בן גמליאל שאמר ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומדים עליו תמימין ומשאלו ויאמר ה' מי יפתה את חמאכ ואש"פ שבעל הכוור פי' שצריך דרכו של מנכיחו לא היה לא לז' כי כן ה' רוח שוקר בפי כל כחאיני גשקוא דבר עליו רעה אבל אחת הוא הרבר שיש צבא רב לא"ה מהם לרחמים כח"ג לא נעדר כבוד קדושים רכה והם בני האדם להתיגל על ה' ומהם להשמי' כמו השטן שהשטין לא יזכיר ויא' לבלע' לשטן לו ולא כתן לו הק"ה לבל' א בתי בני ישראל במצרים לנפוח והוא אציא במחנה וכו' נדק ישוב עם מ"ס כפרקיו ר"א שד' מלאכים סוככים לכסא הכבוד תיכאל בבריא אוריאל רפא והס' דגלים והם המרכבה שראה יחזקאל ד' חיות וד' אופנים וד' פנים וד' בפים ומ"ס לז בחגיגה שפרקיע הנק' ערבות הם שרפים ואופנים וחיות הקדש ומ"ס רלז שח' שומע שירה מחיות הקדש וכן הם כל ברכותיו שאלו אר' יונק משרתים ואמר משרתיו וכו' כל אותה ברכה וכן כל' יפקוד ה' על צבא המרוס וכו' שד' פרס שר יון מלכי פרס ואחר הקדמות זו אגלה סוד הענין כפי מה שנראה משוב הספוקים והכרעת חלל ברכים לא יכחישם העיין השכלי ויתקיימו בו הרכה מנפוח

דע כי השכלים הנברלים מחוברים זהם מניני הנברלים ומניני היסודות לקבל הצורות לא ישיבוס החושים כלל ועליהם ת"א ודקדמי לא יתחזון וזה שער לא במסר למרע"ה ש"ל כ' שער כימה נבראו בעולם וכלם במסרו למשה חזן ת"א ואע"פ שהרמב"ם כתב שזה השלשון אינו מדויק שאלות' לא נבראו חבדרי חכ"ן נראה שבתוס' ודקדמי לא יתחזון ובדוראי אותם נבראו ועליהם אחד כהגיה"ע כ"י ג' לך דא' לרברכו וכו' כתיב בלום פק' מלרבר וכו' להרהר ולא יקובס חקום ולא ישיב מציאות' לא השכל ואינם גרמים לנביאים לא כהנראה הנבואה ע"י השתקלר לא שאלים חזרים חזרים כ"פ ש"פ י"ז וכ"ה ש"א חז"ל י"ז כהצאות דוחניות בתכלית שדקת אינם שכלים נברלים לבדמי שלא יקובס חקום ולא כע"י חומר לבדמי ישיבוס החושים וזה כ' מנינים ה' עליוני פשוט בתכלית הטהרה והקדושה ע"כ לא ישיבוס הספדוה"ת תחזוני מורכב הרכבה דקס מאל ודמיון ההכרז שביקוים והוא כדמיון סברל חמר הנברל מחומר היסודות ודמיון צורתם כדמיון נפש האדם המשכלת מנפח הכהמה ולזה הים האדם נבדק הקומה לנסדות על הדמיון אשר להם עם אותם בהצאות עליוניות והכהמה ואפילו השתופפים קומתם לנר מסס לקורות על הדמיון אשר להם עם אותם בהצאות תחתונות כי נפסם היא מורכבת הרכבה דקס כהרכבתם ונקראים העליונים מ"ה יתחתוני מ"ה ושדים ועל העליונים:

אמרו ו' דברים נאמרו בכני ארסג' בכהמה ונ' ב'ה' יש בהם רעת כמ' והלכנים בקומה זקופה כמ' והמספרים בלשון הקדש כמ' ה'ג' בכהמה אוכלים גטותים בכהמה ופרים ורבים בכהמה ומזליאם רצי' בכהמה וענין הרעת וסת' יבנות הקומה ידוע וענין הספור בל'ה' ק' הוא טסס אומרים ג'רה לפני'ה' וענין קדשה פמותם וכבר דמו ישראל לנ'ה' בענין השירה הזאת כמ' חולין ועל התחתונים אמרו ו' דברים נאמרו בשהיה' כמ' ה'וב' ככני ארסג' להם כנפים כמ' והטסן מסוף הסולם וע'ם כמ' ה' יודעים מה טעמך להיות כמ' ה' כל' טסס מלאכים קלים לבוא במלאכות ה' לכל אשר יצוה אותם מ'ה' לרחמים ול' לחבלה ולסאותם קרובים א' העלגלים יותר ממנו הם שומעים העתירות כמ' שאנו הוואים שואלים כשרים חגידים קצת העתירות ומ' ט' ככני ארס פרים ורבים ככני ארס ומתים פכני ארס כמותם לומר כי הם מורכבים מיסוד השל' ומ' יסוד האויר והחום הוא מתוך לחותם ואריכים חזון להחליף תמורת הכיתך חסס ככני ארס והפרים ורבים ידועה כי יש בהם זכרים ונקבות והסמיתה היא הפרד ההרכבה ומכינו אשמדאי כמ' טלחם ובזיזי רב יוסף ויש כינייהם יותר מאלף טנים :

והתימה הוא מתאמר אל שלא אמרו שכנו אדם מתים ככהמה וכו' ששמו לו' כן שלא יטעה אדם בדבריהם לו' כי כמו שהבאנו אינה עומדת לרין כן האדם ע"כ לא השנו כיניהם במיתתם ומכאן יתבאר ההבדל שבין הנמצאות הרוחניות העלויות וכן הרוחניות התחתונות והשחקן שיש לבני אדם עממם ועם ההבאנו וכן בלו' יותר מזה כפ' אין דורשין וכפסחים ע' מי שהיה עומא ארלכו היתטובם השיבוב"ק לאותו דשע בן בנוטל נחרדו הרשע שהמיר את כל העולם במלכותו עליו כמה ימי שנותיו של אדם ע' שיה ואם כבמדות פ' שנה והלאה הארץ עד לרקיעית"ק שנה ועכיה של רקיעית"ק שנה וכן בכל רקיעית"ק שנה ולמעלה מהם חיות הקדש דגלי החיות כנגד כולם קרסולי החיות כנגד כולם סוקי החיות כנגד כולם צארי החיות כנגד כולם כסא הכבוד כנגד כולם ומלך אל חי וכו' ואתה אמת אעלה על וכו' ע"כ והשיעור שנתנו לרקיעים כדברג' הרמב"ם במורה שחיוב דרך בומא אכל הוא שיעור גשמים בלתי שזרמים תמונת אשר יש בין רקיע ורקיע כמ"ש בחופת הרכ"ב פ' פסחיתו הגלגלית ומ"ל למדנו מדבריהם כי יש טה נמצאות רוחניות שפלות למעלה מהגלגלים אינם שכלים גברלים ממומד לגמרי שלא יקיים מקוולא יהיה להם שיעור ומ"ש מלך אל חי וקיים שוכן עליהם כוונתם לומר שם עלולים חתכו לא שיש שבינם גשמיות שאפי' במלאכים אחד אין יטיבה למעלה ואין לו השיעורים כמו שיעורי ספ' קוהה כי כוונת אותו ספר הוא לו' שהנמצאו' כולם הם כבודו של ה' והשיעורם כך וכך או כוונת כזה לשיעור הכבוד הכר' לנבואים כמ"ש בפ' שלמי זה וזה הספר מיוחס לרע"ק והזכירו בעל ס' הכוזב והרמב"ם ע' בפ' כי תשא והרמב"ם כפ' חלק' ואינו ראיתי ולא שידמו שיעור למצא הא' חלילה כי אפי' השכלים הנכבדים העלולים גממו ית' אין לדמות להם שיעור אכל השיעורים הנאמרים בחיות הקדש הם נאמרים בשיעור הרקיע ודבר הלמד מעניינו הוא וז"ש שיש נמצאות רוחניות עליונות למעלה מהגלגל העליון והם ברקיע שכל ראשי החיות והדורעת בעלי

בעלי הקבלה בלי הנמצאות הנקראות ח"ה ואותם הנקראות ח"ה וכן סדרו חכמי ספר בתפלותיהם וטירותיהם וכן ר' האי באון כתב בתשובה כי השכלים הנבדלים מהם שוכנים בשמים כמ"ה הפלות' והם הנק' מלאכים והם השוכנים באויר כ"כ בגלגלי היסודות והם הנק' שדים ואלו מתלבשים בבוקר אוירי נתיפם בהתפשט האויר כדארת עכ"ר:

זכינו

להסכים לדבריו אלל שהוא מיוחד מקום לשדים באויר העליון ולשדים באויר התחתון ואינו כ"כ שלא יסוים כינויים וכן השדים כי אם התחלפו המקום כלבר והיות נכון הוא שהיה מקום בעליוני השמים כמו שהזכרנו אבל המתפלספי הסומכים בחקירתם ולא הציבו לאמת אלו הנמצאות בכללם הכחשום וכבר כתאמת מצאות השדים בחוש הזכירו אותם מול במקומם אשמדאי ויוסף שידא וכן טלמיון ואיברטיון והיו מהם מומנים אותם לרין וכנענים אל הדין כמ"ה כפ' כל הכשר הסוף שר א' והיו משתמשין בו ואמר בא' מחבילה דלא חפקי ש"ס לבטלה וענין אגרת בתמחלת בפסחים וענין ההשבעות שמשביעין אותם וכן חסדרי אשכנז היו משתמשים בהם ובס היות מפורסם בין האומה ולוחשים עליהם וכן יש מקום בספר מתעסקי' בחכמת וורגרומקסיו וא"ל להכחיש כל זה וכן יש למקובלים שמותם וחותמות השבעות אל מ"ה ומפ' בפרקי סיכולות ובס' ואלל ובספרים אחרים פנאליים ועושים בהם פעמים בפלטים ונצאים מרדכי הסקס וכ' אמת לרוב פרסומן והמכחיש כל זה מנחש האמת וטוב היה להם למתפלספים לומר לא השיב שכלנאם והם הוא אמת לא נכחש אותו אבל נאמר שלא ידעומו ורואו לכל אדם להכניע עצמו אל הקבלה האמתית ולא יפתה למופתים כי הקדמות הצרכיות לאמת המופת כללו העמוקות כי כעדרות וידעו' החכמים והכבילים ואחר שהלאמת כל זה מרדכי רז"ל אפשר הוא נ"כ מרדכי העיין שכללי יודו בו המכחיש המתפלספים אז לא יודו ואמר כי אלו הנמצאות שהם כ' מינים נבדלים במדרגתם נבדלים בפעולתם עליהם רכרו רז"ל כמ"ה שדבדו במ"ה ובמלאכי רחמים ומ"ה וטען וכיוצא באלו והנה פתחו לנו פתח ברוב בארמה כל העושה מצוה א' קנה לו פרקליט א' וכל העובר עבירה א' קנה לו קטיגור א' וכ"ה בלמדנו כשעושה אדם מצוה א' מוסיף לו תלמד א' ש"כ כי מלאכו יצוה לך ולפי הספר המצות יהיו מספר הפרקליטין והאדם נדון אחר רובו על הרוב אלל שלפעמים הלכת מלאך א' תמצה להרבה קטיגוריא כמ"ה ויקרב לשחת בפסו וחיותו למחיתם אם יש עליו מלאך חליץ א' מני אלף וכו' ומה נכבד דקדוק חז"ל שדקדקו בפ' כמה חרליקין וכן הוא נבט' רבני מערבא אחד מאלף לא בא' אלל א' מני אלף כלו' שהמלאך החליץ הוא א' מני אלף המקטרגים אין בחלגתו ואלל א' מאלף בעצמו כלו' שאין ההלכה במורה אלל אותה מצוה מתעבר כה סיג עכ' אותו חלק קטן הוא מנחה לכל הקטיגורין שעומדים לפני ס' מיתמינו ומשחאלו כשדקון אחאב ואז"ל אלו מיתמיים לזכותו ואלו משחאלים לחכותו ותצא הרוח וו רוחו של נכות שאעפ"י שהיה רע לשמים כמ"ה קלוג טעשה אחאב כחמורות טעשה ירבעם טוב לבדיות ותרן במחמו ומההס ת"ח מחכמו הים וקיים שקול ולא הכריע כפ' חאזי רינו כ"ה אפיכות דמים שהיה כזה רע לבדיות כ"ה ופ' כדון להריגה מרדכי ח:

ובזה

נתייר הספק שספקי חז"ל כהש"ל ועבדתי בארץ תבדים אני ולא תלמד וכו' ובמקום אחר אמרו כ"ה שאל' וה' הוא וכו' ר' והריב' המאמרים סותרים זה את זה ואז"ל ולא יתן המסחית וכו' ואתם לא תצאו אש מפתח ביתו כיוון שניתן רשות למסחית לחבל אינו וזכרון בין טוב לרעש וכן העיני קשה איך אפשר שאותם רעים כחצרים יקח נקמה מהם ע' עצמו אבל היה ראוי שיטלח בס משלחת מלאכי רעים כמ"ה ומלאך אכזרי ישולח בו אבל העיני כזה הוא שאינה מכה משולחת שלא היתה אלל בבכורי מצרים ולא בפסוטיהם והיתה ה"כ בבכורי בהמה וכל מכה שאינה משולחת ויש לה הפללה היא מיוחסת לז' כמ"ה שו' ככות היו ג' ע' משה ונ' ע' אהרן ונ' ע' הקב"ה וא' ע' כלם ואשר הם ע' אהרן רז"ל לפי שהיו ביסודות כבדות ויסיקו לזה כח אהרן בשליחות הא' ואשר הם ע' משה כמ"ה שהם ביסודות דקות וצריך אל כח משה שהיה נאמן בית ואשר ע' הב"ה עירוב דבר בכורות כי יש בלו הכרז והפלה בין איש לאיש וזה מיוחס לא' ושחין היה פיה ככאן לאהרן ודקיה באויר למשה הפללה להב"ה ולפי שמכת בכורות היתה הפללה בין כבוד לפסוט ובין ישראל למצרים ובין בהמה לבהמה היתה הנקמה להפיל שריהם של מעלה שאל' ובכל אלו מצרים אעשה שפטים אני ה' וכאמרם ל' אין ס' כפרע מאומה עד שגפרע תלמה שאל' יסקוד ס' על צבא המרום במרום וכל לו הדרכים אינם מפעולות מלאכי חבלה שאמרם שכיון שניתן רשות למחבל וכו' ע"כ היתה נקמה וו ע' ס' וכבר פ' בב"ר בעיני סדום כי גבריל הוא ב"ר של הב"ה כי ע' היתה מכה וו הפי חיוב דינו של הב"ה להכות בכורי מצרים ארם ובהמה ולהפיל שריהם העוורים אותם ע"כ אז"ל שלא היתה מכה וו ע' מלאך המסחית כאשר היה בימי דוד וכחיל סכחריב ולא ע' שרף כמו שהיה בימי אליהו שאל' ותצא אש מן השמים ותאכל אותך ואת המסדך ולא ע' שליח הוא חטט' ר"ו המסדך המערכות כי במדת דינו של הב"ה ע' גבריל נעשית מכה וו וחיוב דינו של הב"ה היה שיעמדו בתוך ביתם עוסקים במצות פסח ולא ימותו בכוריהם כבכורי מצרים ולא יצאו חתחת ביתם ואם יצאו תפגע בהם מדת' כעצמם צווי כאשר פגיעה באשמו של לוט כהכניס אחריה כי בן גורה מדת דינו של הב"ה לפי שהיה האויר מלא מחסומים כי ההפיכה כסדום והויתיה בכבורות ע' מלאכים המסחיתים היתה נעשית כי הם תחת מחשלת גבריל שהוא שרו של עולם וו חתיש יפה וכן מ"ה רז"ל ששני מלאכי' חלון לו לאדם א' טוב וא' רע והמצרים עליו הם לו הנמצאות כי לפ"ה מהם נמסרו הם לשמירה באמרו כי מלאכיו יצוה לך אם לחבל באמרו ומלאך אכזרי ישולח בו וכן מ"ה רז"ל שכלל אומה יש שרש למעלה הסמחני מינים אלו ומלא הכלאהם התקינו ל' ליעול רשות כשאר נכנס לכו' הסככו מוכבדים משרתי עליון ואמר כי שר פרס דוביל שמו לפי שדומם לרוב וכן שרי הפורענו' קוראים להם במדרשות שמות לפי הפירענות שמומנים עליו וכל מדרשי ל' ופסוטי הכתובים יצאו כתקנס:

ואחר

שנתבאר זה אומר כי המקובלים טקבלו שהמלאכים הנראים בדמות אנשים ודמיונות אחרים שלא כדוראה הנבואה הם מתלבשים באותה צורה וקורין אותו מלבוש שאין אותם מלאכים השכלים הנבדלים מכל חומר לבחרי המיניעים הגלגלים כי אותם המלאכים לא יראו לעולם אלל במראה הנבואה אבל אלו המלאכים באלו הנצורות הם אלו הנמצאות קראם אתה כבוד ככאלו או זה הם שתרצם והם הנק' ג"ה והם מ"ה כי אחר שאין שכלים נבדלים מהחמירות הגדל מוחלט חכ"פ שהם בתכלית הדקות ולא ישלטו בהם חוש הראות אבל אינו נחנע שיחלכו צורה אם צורת אדם או צורה אחרת ויש דמיון לזה מהאויר שאין חוש הראות שולט בו וכשהוא מתלבה וראו מחמו אותיות בשמים כאותם וזכות הנצורות במערכ כעת שקיעת החמה בעיני עמוד של אש ויעמוד וזן מרובה ויזן באמצע היום יראה באמצע הרקיע בעין כוכב ישיבהו חוש הראות כן אפשר באותם הנצורות רוחניות להתלבש צורות ושיבוש השושים לקצת בני אדם וולת קצת וישגו בחלק מהשגל מהאויר ואם משכנס הוא למעלה מחמו כי לדקותיהם עובדים הגלגלים ויורדים למטה בשליחות הס' הקו שנוכר השמש והכוכבים הגלגלים ודמיון זה הסבר אשר לדקותיו ובה כותל עב וישרוף הכלים שבתוך הכותל ולא יראה דומם ככותל וכן יונק' הוהב אשר בכים ולא יווק האדם ולא הכים ובה כותון הספינה ולא יראה בה רושם שריפה ויהיה תוכו שחור שירף כפתח וכו' הושג לנו בחוש וכ"כ הפלסופוס וכתבאר

מגן אבות ה"ב

ונתבאר מזה כי המלאכים הנו' הכתובי הקדש הם על ג' מינים ונרמזים אלו לערב ביניהם שלא יתערב מין במין המין הא' הם השכלים הנבדלים מכל חומר והם המנועים הנבגלים והשכל הפועל מכללם וכבר כתבנו במה הוא מספר הנבגלי' המתנועעים ויהיה מספר המנועים בהספדס כי כל מתנועע מהם יש לו מנוע מיוחד והנרא' ממדרגו רצ' ששם חלוקים לר' ראשום וקראום בשם חייבאל גבריאל רפאל ואחר שהם סוככים לכסא הכבוד כמ"ס בפר"א ולפי מה שעלה בידנו מהדבר' המדרגות יהיה חייבאל מנוע הנבגל העליון כי הוא הנק' השר הגדול ואחר השדים ואין במתנועעים מתנועע תנועה יותר גדולה מהנבגל הימני ואחרו עליו שהוא כדורם כי הדרום נק' ימין והימין מורה על החוץ והכח והיה גבריאל השכל התחתון שהוא הסכל הפועל ויהיה עליו שמו לפי שמדרגתו קרובה למדרגת האנשים ע"כ יקרא איש וגבר והאיש' גבריאל והוא המנוע שכל האדם מן הכח אל הפועל וכן פי' זה בעל הכבוד ואחר עליו שהוא בצפון והצפון נקרא שמואל והשמואל אינו חוץ כיתיון וכן זה השכל הוא העלול האחרון משאר השכלים וכן רוח היישוב בצפון והשבחה זה השכל אינו אלל להעמיד היישוב ויהיה אוריאל מנוע גלגל המולות ונק' אוריאל לריבוי הכוכבים המאירים אשר בו ויהיה רפאל מנוע גלגל השמש כי הרפואות כלם מתחסות לאור השמש וכן מ"ס בגדרים ש"מ חורבא דיומא מסי שנאמר ויורה לם יראי שמי שמש נדקה ומרפא לעיל ואמר בפ' השותפים בענין אפ"ה ארלי ויומא ארלי קריא וכבר כתבתי זה לעיל ותחתיו' כוכבי לכת כי כלם הם מקבלים אור מתנועותיהם מתחסות לתנועתו כמו שהוא ידוע למעיין עיון מעט בחכמת תכונת הנבגלים ולפי שגלגל המולות הוא מכריע בתנועתו שאר גלגלי כוכבי לכת כי כלם מכוננים תנועתם לגד אזור גלגלו ומפני זה יש לו מנוע על שאר כוכבי לכת והוא מקיף בהם עכ"כ כי אוריאל במנוח ורפאל במערכ כי המורה הוא יותר נכבד מהמערכ כי הוא מקום וריחת השמש ביום ומה שמבלה כפי' כי אין מדרגת אלו השכלים אלא ר' כי יחזקאל ראה המרכבה על ר' חיות :

ועוד

יתבאר בפ' זה בע"ה למה ראה להס' ד' פנים וד' כנפים וכן יורה זה הרבנים שהיו ד' סביב הכבוד הוא המסכן כמ"ס בפ' וכן מראית הסלם תורה חב' פנים הא' כי היו בו ארבעה מלאכים שנים עולים וכו' יורדים והב' משלל כחה מעלות היו בסולם ר' וד' בתים אשר בתפילין של ראש וקשר של תפילין המורה שהתנונים נקשרים עם העליונים כמ"ס יורה כן ג' לכנפות המנויות שהם רמו אל המרכבה כרעתם וז' שאמרת כלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד וזה המין אינו חושב כחוש כלל אלא כמראה הנבואה אל הנביאים והמלאך סקרא לאברהם בעקירה ודבר עם יעקב בדעות גאל לבן ומראית הסולם בתלמידי אלהים ואשר נראה למטה בסנה וליושע בירוחו ואשר ראה יחזקאל וזכריה וזריאל כלם מזה המין ולא יראו להם ולא דברו עמהם אלא המראה הנבואה והמעשים היו נעשים בפועל כמו העקירה וכשצאת המעשה הים מתדבק עם הרוחניים ושומע קול המלאך כמו שהיה שומע משה כבאו אל אהל חוזה בעת הדבוק השכלי :

ובבר

כתבתי הכל משה מאברהם כי למטה לא היה המלאך קורא כמו לאברהם ושאל היה קול נכבד בשמע לחושים כמו שהיה בעת מ"ת' המין השני הם הנמצאות הרוחניות שהם תחת גלגל הירח הנק' מ"ח וזהו המלאך שהיה במחנה אשור ואפ"ה מהדרגות יחסו ואת המדה לגבריאל כבר פירשתי כי הוא מדרג' ד' ואלו מ"ח הם תחת מחשלתו כי הוא משגיח על זה העולם השפל כמ"ס וכן המלאך שראה דוד וחרבו ש'ופה בידו להשחית את ירושלים הוא זה והוא מלאך המות ואזל הוא שטן הוא יצטר הוא ע"ה וכמ"ס שמו' מלאך להשחית הוא רמו לאלו הנמצאות וישיבום החושים כמו שנתפרסם ודבר אלל על השדים לא' נראה ומתוך לב' נראה ואינו מוסיף לב' אינו נראה ואחרו נר כשנים' לפניה כג' כי לרוב דקותו אור גדול מעבכ אותו אם לא יתלבש צורה תושב כזורת המורכבי' מר' יסודות ושטן איוב הוא מזה המין וכבר אמרתי למטה נק' שמו סמאל' . ומה המין הם בני האלהים שבאו על בנות האדם והולידו הענקים לפי מדרש' וז' הם עזא ועזאל שהוכרו במדרש' וביומא אמרו שהעביר המשתלח לעזאל היה חסר על מעשה עזא ועזאל כל' לבר' על העריות והמות אמנם המלאך שינא לשטן לבלעם אינו ממין השכלי הנכדלי' ותלילה מלרבר בן שהיו האתון דרכה לא היה במראה הנבואה וכבר תמו אותם עם הדרכים הזרים הנכדראים בין השמשות ולמה יקשה עלינו להאמין זה והלא כמה עיפות יש בעולם המלמדי' לדבר בדבור האדם והראה הא' זה לבלעם לראותו כי כמו שתתן הדבור למי שאינו מרבר בן יתעצבו ברוצחו מלרבר כשהיה הדבור נכד רצונו כמו שחשב בלעם לקלל לישראל ואם מן הרוחני' העליוני' אפשר הוא כי כבר בא האלהים לבלעם בחלום הלילה וכן דבר עמו לאחר כן אבל מה שהוא נבלה לנו כי המלאך זה הוא ממין הזה ולא מהרוחניים העליונים הוא הם שראתה אותו האתון קודם בלעם ולבלעם הונדך גלוי עינים לראותו וכבר פי' כי נפש סבהמה היא מתחסות לאלו הרוחניים ויחד מנפש האדם ע"כ ראתה אותו האתון קודם . ומ"ס עליו מלאך רחמים היה הוא לו' שלא היה לחיותו אלא אם לא ישמור פי' ה' לברך את ישראל . ושם אנשים שראה יחזקאל ואיש בלי משחיתו בידו הם מזה המין וכן פי' זל כמ' שכת' שטן קנף אף וחימה משיית השכר וחכלה וכן ומלאך ה' רודפם ומלאך ה' דומה הם מזה המין וכן ויטבן' מקדש לבני' את הכדוכי' הם מזה המין וכן פי' כב"ס שהם נראו פעמים כאנשים ופעמים כנשים וכפ' ג' שאכלו את' אישתלבישית של מ"ח אישתכפפיה של רוח רעה ועיטלי' שדים וכן כלמיסה מעשה שדים כלמיסה מעשה כשפי' ע"ה מ"ח :

המין

הנ' הם הנמצאות הרוחניות הפשוטות שלמעלה מהגלגלים הקדושים מ"ה ונראים מדרגתו כי מדרגתם למטה ממדרגת חיות הקדש מ"ס בספרי כי לא יראתי האדם וחי ארבע' ק האדם במשמעו וחי אלא מ"ה אר"ס התימני אינו כחוסיק על רבי לא כחוסיק על רכבו וחי לו חיות הקדש ומ"ה וזו היו מ"ה השכלים הנכדלים אף חיות הקדש גדולים מהם והם מתלבשות צורות נראות לחושים לגדולי המעלה אשר באנשים או להשגחת הש' על בני אדם ועזא' לזין די מדרקן עם בשאל לא איתוסי והם נק' כבי אים וכבי אים הבו לה' בני אים ויערו כל בני אים ומזה המין הוא המלאך שראתה הנד כי הגר לא כביאה היא שראתה שכל כדל במראה הנבואה ונס הדובר ליה לא היה כבוא שתתמה עליו ותאמר הבס הלום ראיתי אחרי ראו ועוד שאל' שם ותקרא שם ה' הדובר ליה איה א' ראו ועל הנבוא לא יאמר כן אבל הוא מהרוחניים המתלבשים צורות והיתה רבילה בהם בבית אפ"ה ואין לתמות ארך כראו ליה חוץ מכותיו של אותו צדיק . אחר שראתה אותם בביתו ואינו רחוק שתקרא למלאך הדובר אליה אל ראו ותאמר עליו שם ה' כי כן מצינו בגדעון על המלאך שברא לו באמר שם ויאמר אליו ה' . ובמנוח באמר כי אליהם ראינו והם מאלו המלאכים כי בגדעון ומנוח ואשתו לא היו כביאים שיראו השכלים הנכדלים במראה הנבואה וגם הנראים אליהם לא היו כביאים שהיו בגדעון אל' וישלח את קצת המעצבת אשר בידו וכו' ויורא בגדעון כי מלאך ה' הוא ויאמר בגדעון איה ה' אליהם כי על כן ראיתי מלאך ה' ואלו היה כבוא לא היה נבלם מעיניו ולא היה מתירא בגדעון על שראתו וכמונא בזה באמר במנוח ויהי כבלות הלה מעל המנוח שהתמה ועל מלאך ה' כללם המנוח וכן' ולא יסף עוד מלאך ה' להראה וכן' ויאמר חמות אל

ראני תחלה ח"ט בלחמנו כפ' טלם לך כי המלאך שנראה למנוח היה כביא לא שכונא כוס אין מצניחים למאחר אף לנחם שהפסס ממנו סותרו גם הם לללא העדו זה לא לפי דברי אמת מנוח שאמרה לאישה איש שהמים בא לו ביחודה שהוא כביא ולמרו ממאן כי הנביא כן' מלאך וכן ויפל' מלאך ה' מן השמים ורץ אחר שהים מביאם מדיבתם שהיא אליהם ח"ט לא היה כביא וכן ט' אברהם לאליעזר הוא ישלח מלכו אתך וכן כי מלאכיו נזכר לך על זה המין כל' והיו די דביעא דמלכר אלסין וכן אליה טלח מלאכיו וסבר פוס אריותא על זה המין כל' ויפגעו בו מלאכיו אלסין וכו' מזה המין היו ובאחריו המנה אלסין זה יורה על ריבוי גדול כפ' ט' בר"ה כי לעצת יום ביום יבאו אל דור לעדו עד למאכא בגדל במנה אלסין וכח"ט באלישע ויפקח ה' את עיניו סנער ורא' וסנה הסר מלאכיו ורכב אש סביבות לישע ועל אלו אמלאכיו שאלה יעקב אלז וישלח יעקב מלאכיו ממנו ומזה המין הם כ' אכשם שאלה אברהם כי לא היתה מראה זו מראה הנבואה שאם לא היתה מראה זו אלא במראה הנבואה א"כ לא לשא שרה ולא נחמה בקרבה ולא תלכו המלאכים למדום לבית לזם ולא הזכו אנשי סדום למעשה וישאר לזם בסדום אבל הענין היה בפעל בהקין לא במראה הנבואה א"כ לא היו שכלים כבדלים ולא היו כביאים סתרי הכתוב ומאחר לנו כי נראה לו הס' וראה' אכשם וקרא אותם' שהיו הם הקדש שהוא קמחן וכן קרא ברעון למלאך ה' כי ארני וסוף אל' שוב אשוב לך וס' כל' ויאמר ה' למח זה נחמה שרה למעשה אשוב לך כח"ט בברעון ויאמר לו ה' ואחר טלח היתה המראה מראה נבואה לבמרי טלח ינחמה דבר אל הפועל וגם לא היו בבואים שהיו הפכו את סדום א"כ הם מזה המין שהיו נמצאות דומיות מתלכטות צורות ובאו בצורת אנשים כדמות אורשם וצנעו להם מאכל כמו ברעון ומזה אכלם לא אכלו כד' לשרוף המאכל ולעלות להם כ' כד' נבחר מליחותם אכל באברהם צנעו מאו כבאכלים ברעת כי עדיין לא נבחר מליחותם :

[illegible]

12

מגן אבות ה"ב

ואחר

ואחר שהקדמתי זה יקל למעונין שהימצא לשון מלאך בכתביו הקדש וזכרבו חכמי' האיוז מין מאלם הנ' הם ויעלו פירות אמתיות ולא יהיו להוציא ספקותי' מהשמועות * אמנם צענין המרכבה שראה ויחזקאל היו עם אופני' וימות וישעיה ראה טרף וכבר אצל כי מה שראה ויחזקאל ראה שמים א"כ אשרי' הם חמוין החיות והאופני' וכבר אצל הם שרפי' ואופני' וימות וכן מרומי' העליונים הפשוטים ולא הסתחתוני' המורכבי' הנכ' מ"ם אמנם הם טרפי' כי מ"ה יתיחסו אל האל האל לראותו יחד השאר וסודות ולרווח מוצ כי אדם מהנו עד שהוא שרפי' והפסידו ולמה לא יתיחסו אליו מרומי' אל האל הלא סבת הסבות הנכדל מחודר דאמר צליוני' ה' אלטיך את אובלם הוא ואלו האשים אצבעו ביניהם ושרפם וזו היא את אובלית פיהו אף הסכנה כח"ט פיוח וכ"מ מתחא שריפה נלשון אצל לאלו הדוחקים אינו בשרפת' אש אלא הפחד רומי' להורם המכיל אתהקרים כמה שלא הביע שכלו וכן סדרו בברכת יוצר בורא קדושים יוצר משדתי' וכו' צד עונים בלידה וזאת הקריאה פיתם לשמים א"כ היתה מהפליג' וכן סדרו בחפלת שמירת ומוסף ונתבאר זה וזאת המרכבה שראה ויחזקאל כתבולו אצל בזה שהיו עם פלטה מדרגו' חלוקות וזאלו' והלפי שיש עם כ"ט וזאלו הא' ברחות החיות והב' באופנים והב' בחשטל ואחר כי זאלו פמראה המהרבה עמוקה מכולם ויחלקו בזה זאלו חלקי תלמידים מכה כלל אלא החכם ויבין מדעתו וזאלו שחלמדי' ממנה לראי פקדים וזו קרה שמתא' להם וההחכם דקרק מלמדם זה וכו' כי אין במרכבה זו רצון לא כלל אלא המרכבה עצמה והמראה תאמרוה באמרה ללמה היא הקשה השכלי' הנכדל' המצוי' והיא השבת' קראה אדם שהוא חלק בהשגתו ממראה חתניו ולמענה בשבחה וקריאה חתניו ולמטה השבה איהם והשמוחה כי השבת השכל הנכד' קשה לשכל האנושי ע"כ אמרה ללמד זאת המטה היא חלוקה כי השבת לצלם הוא חלומה והשבת לצלוליהם היא שלימה אבל יקשה על למה באמר ואלו האחרון אשר ראה במראה אדם על הכסא ונתערכה מראה זו עם מראה האופני' שהוא היותר שפלה במדרגה מכלם לפי דעתו אצל ומראה כ' שראה בה האופנים הוא חלק הרב אצל על ויחלקו ב' ש' שתרבים אופנים בלבנים שגדלה לרב אצל שהאופני' הם היסודי' ד' וזה ראה אותם אופני' ח' חלק לר' אופני' מתערכים זה בזה כמו שהסודות הם חומר א' הוא החומר הא' עקב ד' נרות והם האש והאור והמים והאין ואדם נכדל' זה ראה בנכדל' הנלכל' זה מזה אש' ע' שאין ריות ביניהם אבל יתערכו כו קצתם יקצתם בכח תנועת הנלכלים ולפי מהדרגת השבת הסודיות היא למטה מהדרגת השבת החיות ע"כ יתאחר במראה זו אש' ע' שהיא קדמת בסדר היותר וזה יקשה ממנו שאם תפסדמה הלמוד הול' להקדי' מראה האופנים ואם תפסדו מהדרגת ההשבה הול' לקדים ההשבה המהרבה שהיא השבת השחטל אבל להקדי' החיות ולאחר השחטל ולזהכנים ביניהם האופני' אינו עומד לא סדר המעלה ולא סדר הלמוד ועזה האין הכנים להשבת האופני' קציע אשר על ראשי החיות ומראה חיות אכן ספירו ודמות הפסא ודמות האדם אש' עליו למעלה * והמראה הא' שראה בזה השבת א' הרב אצל כי יכפפה הכ' קרא החיות כרובי' ואמר כי בים הם מלאכי' אצל וכו' שהוא סובר שהוא השגת הנלכלים שסדר' חלקים והם ד' חיות והם דבוקות זה בזה אין רקות ביניהם אבל לא יתערכו בהם ערב סיסודות הם האופני' והאם חיותם ה' חיות לכד ואם הם ח' נלכלי' וזה לפי דעתו שהסודות הם מתארים מהנלכלים כי יסוד האין מביע אמתו בלכל החולות ויסוד האור מביע אמתו בלכלי' ה' כוכבי' הנכבדים ובלכל השמש חביב יסוד האש ובג' הנכבדים חביב יסוד המים וה' פנים אשר הא' להם הוא כי מהיסודות ותמוני' הנורית' הד' אשר מקבל החומר הא' נורת הדומם וצדק סמוח ונורת הסי' ונורת המדבר וד' כנעים הם חלק חבובותיהם כ' קלות וכ' כבדות וכמראה שמים שמים כרובי' שמים בפני שכל כמו המלאכים עכ"ל כי בים התלכא' וכו' וזה מה שצולה מדרגיו:

299

ויש עון בדרכיו הרקיע שעל האש החיות מתן הסכנה זו שאם הוא הגלגל המקיף ככל איך כתבנו הסכנתו עם האומות התחתונות וכן אשברה את אבן ספיר על זה הרקיע אם הוא מציאות החומר הא' כמ"ט הוא ז' כמעשה לכתת המעור איך היה על האש החיות והלא הוא חסידא רואה מיונת שטרנס אבן ירשם אכן טבא כמו שת"א כמעשה לכתת הספיר בע' כר' אבן טובא ולא הוא המרס הרקיע הוא האור העליון כמו שפי' ברקיע המכיל כין מים למים ויהיה אבן ספיר החומר המלאש והטבא אשר עליו הגלגלי' מאתרו השמים כסאי איך אמר שכל זה ראה על ראשי החיות . ותמה הוא בדברך שהאבות האלוקיים והחיות פתונות יהם והמתהיים והם מהרמת הטבע לא מחבבתם האלמות והוא פי' מעשה בראשית חכמת הטבע וחכמת האלהות מעשה מרכבם . ויבצע הוא פ"א לא ידעית האלהות שלא תקדים לה חכמת הטבע וכתלמוד נראה כי ר' יוסף היה עובד מעשה מרכבם ולא היה יודע ח"כ ע"כ כרא' שחשש' המרכב' היא ברית הפרט' ואת' המורכב' וכן פירש' לא חכם בחכמת האלהות אלא חפני חכם מקובל ומ"כ הוא פי' פ' בראשית ב"כ והרכ' ז' כבר ראה ש"כע חולק עליו וחס' חז"ל חולקי' עליו טלפי דעת' איך בכל זאת המרכב' לא ראו ליסודות ולא לגלגלי' כי אם כסא הכבוד ומ"ה הנוסאים אותו והם מדרגות המדרגות שהם אמרו כי בערפו' שהוא גלגל העליון חס' חס' ואפני' וחיות הקדש וכו' מדבריו כי האופני' מדרגת' למעלה ממדרגת הסוית לקרבתם יותר מס' לכסא הכבוד הנשאר עליו הם כמו שמדרגת' החשול למעלה ממדרגת' החיות כלם פי' מחמאמר בסגנון חלופה במנהל

סחירות בקצב - חלוצי פרינטינג

דגל

[illegible]

ובבר הקטן על הרב ז"ל שפי' שר' כנענים הם להורות על ד' תנועות שלא היה להם כנענים לעוף אלא שמים וכו' הן לכסות בזמיתא שפי' כ' נרה' חפשוני הדברים שהרכבם אס דבריו אחת אינם פי' לזאת המרכבה לא כדעת המתרגם ולא כדעת המדרשות ולא כנראה' מהפסג ובתחלת המדרש אחר כי נפתחו לו השמים וירא מראות אלמים והנראה מזה הוא כי למעלה מהשמים היא המרכבה וז"ל כל מה שראה ויחזקאל ראה ישעיה אלא שיוחזקאל רומה לכן כבר שראה את המלך ישעיה רומה לכן כך שראה את המלך בכל יום עכ"ל. סתם ושראה את ה' ולא פי' איכות הראייה פרט אחר פרט ואם לחלוט' האנשי' השומעים ספורו כי ישעיה היה עם כין שיושבי' סביב במקדש ככני כדך הראויים בכל יום החלך ולא שוכדך לפי' להם דבר וזוהי הראייה החלך והם ידעו חזקתם איכות הראייה ויחזק' היה בגולה בין עם שלא ראו המקדש ככני כבר שלא ראו אחרת החלך מעולם והוא נרדף להודיע' הפרט' כלם ואלו הפני' הסני' הם יותר באותי' שלא לתת חולשה לכבוד ולפי' הגבול' מהפסג' כי רמיון ישעיה לכן כך הוא לו' כי ראה החלך קבוע בכסא מתלבטו בעיר המלוכה ורמיון ויחזקאל לכן כבר הוא לו' כי ראה החלך נוסע ממקום למקום וזהו סתם שינוי המראות כי ישעיה ראהו יושב והספי' עומדי' ממעל לו ויחזקאל ראה המרכב' נוסעת ואם המראות אינם מתחלפות כלל כי מה שראה זה ראה זה למראה ח' תכונות • והתחלפות מראים סתם לפי' התחלפות חכמיות או כסופה ממקום למקום • וכן כתב בפל הכבוד ר"ל שהוא סבת התחלפות אשר בא כסני הסבות לו ולפי' שתחלת כבוד' ישעיה סתם להוכיח את יש' שישבו בתשובה ושיקדו את עצמם מסומארת כדי שתשאר קדוש' השכינים כימהם ע"כ נראה במראות הכבוד' שכינת הכבוד באלו היה בהיכל כאשר סתם במדבר באהל מועד ובמקדש בתחלת בניינו ע"י שלמה עכ"ל סם ה' אחר לשכון בערפל עכ"ל שהוא ראה את ה' יושב על כסא רם וגשף להורות על ההתרוקמות והתנשאות אכל שוליו מלאים את התיכל בלו' שולי הכסא היו מניעו' עד התיכל כי שם היה הכבוד שוכן על הכרובים וראשו יושב על כסא לא רוכב בדמות נוסע ע"כ לא ראה חיות ואופני' וכו' שאל' מרכב' ואמר כי ראה מ"ה עומדים ממעל לו כתבנות שרפים להורות כי סליחות ישעיה תהיה לעם שישבו ולא תהא אף תחת ה' לשפדף וראה תכונתם כן שהיו בעלי כנפים כמו הכרובים להורות על קלות סתומ' וכי הם שלוחי המקום משרתיו אחנם לשלו ראה ו' כנפים לא' בשמים יבסה פניו הפני הצמינות להסתכל בשכינה כח"ס ויסתר משה פניו וכאלו' בשמים יבסה פניו שלא להכניס בשכינה וימות טכ' כי לא יראני האדם וחי אפי' חיות הקדש כי השגת המלאכים לעלתם חלוט' מאד ובשמים יבסה רגליו להורות ג"כ על הצמיו' שלא לעמוד בפני השכינה מגולה ארבעים ולפי' המדרש שלא יאה מוכיר עין להראות כף הרגל את' ת' יהיו רגליהם מוכסו' שלא יהיו עומות כני נוכדים וכו' רמז כי ה' רצה לקבוע שכינתו עמם ולכסות על פשעיהם:

ורפי אמות הענין להורות על הקביעות היו פניהם ורגליהם תכוסים כי הנספח ממקום למקום הוא חבלה פניו ורגליו ובשמים יעופף כיהיו מוכנים לשליחות המקל אבל היו עומדים קיימ' להורות על כקשת הקביעות כמקום חלל היה העופפות לסלוק שכינתו ובאלף ובכ' יעופף שהיו מקלש' ולפי שהיו תכוסים פנים ורגלים לא ספר דמות פניהם ורגליהם כמחזקאל ואלו יתחזקאל לא ראה להם אלא ד' כנפים וחלף כי אחר החרבן נתמצטו כנפיו החיות והאמת כי אותם שהיו מחכות רגליהם נחמצטו ולזה ראה רגליהם בכף רגל עבר וישעיה' לא ראה זה ואשר היו מחכות פניהם לישיבה היו מחכות ביותיה' ליחזקאל ולזה כתבנו פניהם אלו ולא כתבנו לישיבה והסתים אשר בהם יעופף פניהם ראו אותם כתבונה א' ואלף יחזקאל שראה כנפיהם פרוות למעלה להורות על העופפות ולפי שזאת המראה שראה יחזקאל היתה להורות הנספח והנספח ממקום למקום הוא הולך על עבר פניו ורגליו מרגלי' ע"כ היו מרגלי' פני החיות ורגליה' כי הולכות היו איש אל עבר פניו כמצינו במקל' למקום אבל ישעיה' ראה המרכבה קבועה במקומה מכקשת הקביעות שם שישוכו וישראל בתשובה על שליחות ישעיה' :

ואמר ישעיה שמוע קול השרפים שהם קוראים זה להאריך במלכות השרות זה מזה להיות אגודה א' להקדים שם האל באומה ויראה כח"ס כהרפת יוצר אור להורות כי אם ישראל יעשו תשובה תתקיים המענה ביניהם ומה הן השרפי' אומרי' קק"ק ה' צבאות כל' הרכה קדושות יש בו יותר תמה שאפשר לאמר כי הוא אלהי צבאות כלם וכלם משופע בדביל' וצב' אחר בושראל להיות לו לעם קדוש כח"ס התורה הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים וגו' רק באכותיך חשק וכו' ועכ"ל חלל כל הארץ כבודו ועכ"ל אחר בושראל להיות לו לעם קדוש באמתו קדושים תהיו כי קדוש אני ה' וכעת הכריז א' כח"ת כן הוהתנאים ביניהם אם שמוע תשמעו בקולי וכו' כי לי כל הארץ וכו' כח"ס בכלל חלל כל הארץ כבודו ועוד אחר ואתם תהיו לי מחלפת כהנים וגוי קדוש ואמר חלל כל הארץ כבודו וכו' ואתם תהיו לי מחלפת כהנים וגוי קדוש ואמר חלל כל הארץ כבודו וכו' והייתם לי סגולה מכל העמים וכו' וספר ישעיה שהספיק רעשו ונעשו מחקוהם אחת לא יוכל הכבד לכוון בהם אחת הו מקול הקורא כמו שרעש' כל הארץ וקדו כל ההרים כבני צלן בעת מ"ת וירא העם וינעו להורות כי ההשגחה הזאת הברה מאד כי הכבד בה צריך שיכנס באימה ברתת וכועז ובמורא * וספר עוד לי הכית ימלא עשן להורות על ההנע' ההשגה הזאת כמו שהיה כח"ת חשך עכן וצערפל ואמר הכמב"ס-בס' המורה כי בעת מ"ת היה חשך עכן וצערפל ומחר מצב הוציא זה מאמרו גם כהיום יצאו וכו' וכונת הרב לו' שהיתה השנה מועטת לסבת עובי הסודר ומשרתו * וספר הכבד עור כי בראותו זאת המראה כתיירא לעצמו שלא ימות ואמר אוי לי כי נרמיתי לשון כריתת ונתן הסבה כי איש שחא אפתיס וכו' גם העם אשר הוא רואה מראה זאת שהוא הסתגל להם הוא עם טמא שפתיס והשרפים העומדים ממעל לו קוראים בלשון קדוש וא"ל צאת דברי אלגשים חיים קדושים חלל לקדוש כמותם וא"כ ראו שיראב מתייתה וכריתת כי את המלך ה' צבאות ראו עיניו שאפי' לעמוד לפני מלך כ"ו אחר חתירה כ"ט לפני מלכו של עולם וקדושים כאלה העומדים לפניו עכ"ל הזכיר המלך ה' צבאות וספר הכבד אשר בי עץ אלון ה' מן השרפים וכירו רצפה כי בלי חשך כי השרפים ומ"ס שלוחי החוקים הם לעשות מלאכתו ולכלל ישיניה צדיקם לידום כי הם גושים המלחכות ואמר הכבד שלקחה במלקחים מעל המזבח שיפסיקו המלקחים בין ידיו של ארץ לפניו של כבד חלל שירוף חש השרף את הכבד כי לא היה שלוח חלל לרחמים וגם השם היתה מעל המזבח שהוא מורפת הקרבות להפדה ואמר שהביע אל פיו לשרוף טומאת שפתיו שיסאר קדוש מוכן לשליחות האל ואחר זאת ההבעה אל פיו שמוע שהשרף אל"ל אשר פינו וחטאתו תכופר ואפי' שמוע את קול ה' או' את מיאשלו ומיילך לבו כמו שנראה בסנה למשה ונתיירא הכבד לו' שלא נא ביד תשלח כח"ס משה כי נתיירא שלא ישרף כי כבר נקזה ברצפה והוריענו ישעיה בואת המראה כי הנוצה להתקרב אל המראה הגדול

מגן אבות ח"ב

היה צריך להבנה גדולה ולסדר עצומה מכל טעמיות הדיוקאלו יהיה חובל אלכל מלכות ולכל מלכות קדושה מלכד תה מסיים
 "מכון כולת סמרה להשתלח לישאל להוכוחם ולהחיות כחשבה ברי לזיות לעם קדוש לה וכוה תקיים שכינתו כימסס וזו
 מעולה לנו מאלת המרכבה ארס ישיש במדה חכמה:

428

אברהם ויחזקאל ראה המדרכה בתבנית א' רצעים הא' ראה אותה במדרגה המבואה בלדך כשרים כדוחסערה בלא מן הפנים
הב' ראה אותה בטענת העל חפית הכית מעל המדרכים אחר אשר נשא אתה הכוח מן השמים במדרגה להם לירושלם
והאותו הפנים במדרגה אותה בטענת העל המדרכה פל חפית הכית ראה אותה נוסעת מחפית הכית אל פתח שער בית ה' המדוכב
והסם על פוך העזר והא' על הסר אשר מקדם לפניו וכל אלו המדרגות ראה אחר גלות וכל עם גלות יכניס קודם ששכרף הכית
בגלות צדקה ובעם הד' ראה אותה אחר המדרכה לכשר אותו בשוכי הכבוד למקומו כי שם כתוב כבוד ה' אלהי ישראל בלא
פדך קדים וכו' כי הים תור הכבוד ההקדים אשר שם נסע בטענת החורבן כאשר ראה במדרגה הב' ולא ראה פתח השך עין
ועדל כאשר ראה בפעמים הא' השך סביב הכנף כי שם היה מורה על ההסתלקות וע"כ היתה הסדר מלאה גובה כבוד ה' שם
הם הים המסתלק המדרכים והכית הים חתמל וצנן לפי שם נסתלק הכבוד והיה בו חשך בלגת ובלא חוכה סליחה כדמים
הוא על סוכו אבל שם קול גדול בפעמים הא' קול חלול גדול קול דרי ברכו בתבנית המדרכה מלפני חכמת ית קולו
וברקיעו ראה אלהיו ראה ובלא חוכה כתוב ויחזקאל ראה אלו בן אדם את נקום כסא ואת מקום כפות דגלי

ות'מה

וְתִיבָה הוּא כְּחֵלֶס הָא' כִּי עֲרִיךְ לֹא נִשְׁעָה שְׂבוּעָה חֶזֶל הַכְּרוּכִים לְמַעַן לֹא רָחַק חֹזֶקָה כִּי אֵין הַכְּפֹן עַל כִּסֵּי כְּדֵרֶסֶלָה כְּחֵס"ק לְדִרְוֶה עַל כֵּל הוּא סִימָלָה הַכְּפֹן תִּפְתָּח הַרְבֵּעַ וְעֲרִיךְ לֹא נִשְׁעָה שְׂבוּעָה מִחֻקִּים כִּי חֵס"ק כִּי יִתְחַלֵּל הָאֵל הַנִּי וְכִשְׁנֵסֶס אֵל קָדִים נִשְׁעָה אֵל כֵּחַ:

נדבנה

הנה ר'ל כתעוררו כוח ואמרו וספספיהם הלכה לצפון לכבוש כל העולם כולו תחת כבודך שלא יאמרו כבוד אחת שכל
חסד הב' את בניו כי כשרים אומה שכלם היתה שכל'ה ארץ כשרים וכו' חס טוב הואלמי אמות הענין האם בני
הצפון תפתח הרבה לשרף העיר ובית ה' על מלך צפון וכן פירש'ה ולכן היתה שמראה כהרם תמוז מרם ששקבעה העיר וכסוב
היתה כיום הכנעונים שכל' בעשור להרש הסווא הוא חס מחילה עם שלוש עבדים • וענין המרכבת הולח שסיס בתכות כסיעה
שלה אותה וחוקל כמראה הכנענים • במלך שהוא נוסע מחוקם למקום ובחשוב'ה על שכלם מתגלגלים • אפסנים וסחיות מוסכות
אותם יסוד' כמ' ונצח מרכבת תנערים כסע מחזות דבף וסופ כק' נצח' במרכבת פרעה וסוד את אופן מרכבותיו ונצח' על
אופני המכוכות שעה שכלה חשפה האופנים כהעשה הרבה כיון המרכבה נוסעת באופנים אלה שכולה המרכבה הולח על
חיות לר' רוחות השמים כדי שיהא הכסיעה לכל הסדרים בתוספת השרף בלא סבוב כמ' • ולא יסבו בלכתם והוא תפלה נסתרת
סערה בלה מן הצפון שחיה נוסעת שמרכבת נצח' לפנ' אל נהר כנר לזכר עמל לשלחו בשליחות השל' והיה כסבור נסתרת
בענין נחל' ואשר תלך' ונבוא' סבוב ויהי שכבוד בענין השתל' כיון היה כהעמדה שני אשך ענין ופרפל להמנע' השתל'ם
סמני חומר האדם המסוד' ואש לשרוף כל הארץ לסוד' הסבוב כהו' שגשגו צמחיהו וזלי הענין והשך חיות' על מרון אף
ואש לשרוף העיר ונבוא' חיות' על פסיעת הסבוב ונרמקו להם שיחור למקומו כמ' כמראה הר' והארץ שיוורה מכבודו וכן פירש'
ענין השתל' אסוב' להסתובב כו' ור'ל עי' חיות' אש השתל'ות וכ' אעתי' חיות' בתים מהללות ארץ סוהים אינו דמיון כל' ח' ואל'ל
למרכיבים כנראים ונצח'ם מחיות ורואה אותם כדמות חיות' :

229

תינתן שהיה רמות ראש לאה להסירה' מרמס שהיה' להם לא היה להם עמי חסידיו ואם עמי אריות נלמה קראם חיות
 וסתאפה בום כי ראה אותם בתכלית הבורה' כ' ראה אותם רמות היה כמו שראה דניאל האומות הסולפות בעת
 תקפסם כרמות חיות ד' חיון דברבן ובעת החולשת אחר ולכך ארמס' ועדיין יש טאלה למה יחד להם עמי ארם-אלה ד' פנים ראה
 פני ארם פני שור פני אריות נמר ורש' אל פני' השיב לפי טרמות ארם היתה היותה ככברת שבהם והיה רמות יעקב-אלה דרך דרש
 וסרמס' אל תקן בום כי לא היה להם לא רמות פני ארם לא טס-בני ארם דומים לשור ואריות ונמר והביא רמות שדרי כמרמס' ב'
 ראה פני שור פני כרוכ וברוכ הוא-בורת ארם קטן השנים וזהו על דעת' אל שמי' כרוכ כרביא: אבל הרמס' ע' הקשה כי כרוכ
 קכ' שורס ואינה ב' ש' הרמיון וע' כ' פירס הוא אל כי כרוכ' פני' בורה לא תימחר כסם כרוכ בורה יותר משאר בורות ולום כמרמס' ב'
 כב' פני הכרוכ לא בשתה' שם דבר מהמראה הא' כי פני שור הוא פני כרוכ כי גם החיות כלם קראם מרוכים כמרמס' ב' ונפ'
 דעתו וזאת עדיין לא תקינו כלום להם יחד או' בפני ארם יותר משאר בורות ועוד קשה לרדמו אס כלם הם כרוכים לראש יחד פני'
 שור בפני כרוכ וקושייתו קכ' פני היא טרמות' אין וקושיא שהיה הכך בדרו היא אלסם ששטית כח' ס הכדור והאומות וכתבי'
 כמלך עתיד לכידור ויהי ג' ב' ש' הרמיון פסור אל ארץ דרמס' ויהי ויחזיר וכח' קהלת אחרי דברי חכמים ככרוכונות כדור'
 קל כמות מה הכדור סוס מתגלגל וכו' הנה שחכ' הרמיון עמו שורס' וכן כמעלת כרוכ שהוא לרמיון זש' ש' והראה כי הוא
 ראה ד' חיות לר' בורות א' בכל רוח וראה להם פני ארם כד' אחרות שהיו חולפות כח' ארס' ע' עבר פניו ילכו וכרי טלא יסוכו
 בלכתם כשישענם הרצון ללכת מרח' א' לרוח אחר ע' היו פזורים פני ארם לצד שכו הרצון ללכת' ופני אריות החימיון ופני סוס
 מהשתל ופני כסר כנגד פני ארם לאחריו ולפי שהביא בתחלת ראיותיו לא ראה אלסם הפנים הפזורים לצד הרצון ללכת אחר וזהו
 מראיון רמות ארם להם וזה היה בתחלת חס' ששטיח החיות אחר שהשיג אלן הפנים כסתכל עוד וראה ד' פנים לכ' אר' ככפס'
 לכ' מהם כי לא היו במורת ארם לגמרי' שאין לו אלסם פנים אחדים צד שהוא פזוס ללכת' ומהצדדים והאחריו אין לופנים אבל היה
 להם לכל צד פנים והאסור ופניא שכל' אבל הם לעולם לצד פני ארם היו פזועים כח' ש' וכן לא היו בבורת ארם לגמרי' אבל הם
 להם ד' ככפס':

ומעורר

ועוד ישרש חס צורך היות כנפיהם וסדרי פי' לחם יפצית רחם לחם ו' בצפים ווחוך' לא רחם כ"א ר' בפנים אחז נסתכל בחיות ורחם להם רגליים ולא פי' כהה אף רחם שרגליהם רגל יקרה להורות על הסמיעה וכחלל אין ישיבה למעלה כי היושב קפץ שרגליהם ואחז פי' רגליהם רגלי ישרם ונראה כי לא היו כי אס ב' רגליים וכוח יס ב' ראיות א' שאס חיו ר' כרגלי חיו סיה מפ' סבתוב בן כת"ש בפנים וסכפנים . וסכ' בי העצבים הסולכו' הם פה אדם ושארם אין לו לא ב' רגליים ונסתפל עוד בתכופ שרגליים ורחם אותן ככף תל עגל וסחיו מבנים כעין נחשין קלל שהוא אדם מחזיר ומסתכל בו . וכן רחם להם ידי אדם מתחת בפניהם לכל חיה כ' היים וחור לר' רכעיהם וכן הפנים והכנפיהם חיו ר' ל"כ אחר' חיות כדי שלא יסבו בלכתם כי לכל נד שיהיה סרגון ללכת תלך שהים שהיה לאותו נד לרד פניה שהם פני אדם וסחיות אחרות ולכן אל עבר פניה לפי שהיו מוכרות אשה אל אחרתם וסחיו על תכונם כי חיו בנפיהם שהיו אחרים פני אדם חיו וס כנפיהם על פניהם וסחיות חיו פניהם לנדר חזון לנדר ההלכות

והנה פה' הר' פנים כי פני אדם היו כנגד הפנים להורות שזה כענין שכל עיוני חשיבים צד תנועותיהם להשלים רצון האל וגם יש להם שכל מעשיו שהיו ראה להם ידי אדם והידים להורות על המעשה כי כן ראה להם ישיעיהו יד ויכירו רצפה וכן יחזקאל במדרש ג' ויסלח הכהן אל ידו וישא ויתן אל חפני לבוש הכהנים ופני אריה היו לו חמיץ להורות על הכבוד כי תנועת הימין חזקה ובכבוד שכיחות אריה וע"כ היו רגליהם נוצצים כעין נחשת קלל כי בבורות האריה ברגליו שבהם היא חדריהם וכשהוא הורע כל החיות שבעולם אינם יכולים להקימו ונראים רגליו כאלו הם נחשת קלל כחוזק והתלהבות כח"ש ז"ל על אש שלמעלה שהיתה רבוצה בארץ כבית א' ואומרי' כי המכה עצמות אריה זה בזה יצא מהם אש ושאלו מות בעצמותיו כי הם מקשיים כי חלל העצמות מות' ושלש' והמקשיים מות' תוחק ופני שור מהשחאל להורות על המשיכה לאופנים כמו שזכרנו בבקר מושכים העגלות כח"ש בתורה ברגלים ואין בכל הכהמות ראויה יותר מהשור ולכן בחרו עובדי העגל אלו הפנים שהם מורים על הנסיעה לזאת מהמדרב ר"ש עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו וע"כ היו רגליהם ככף רגל עגל וגם היו בתכונה זו כדי שיהיו ראויים לתליכה לכל צד כי הם עגולים ויכ"א ככף רגל עגל ולא אחר רגל שור להורות על העגול וראה מזה אחר פני נשר כי היו להם כנפים ואין מתעופפים יותר קל מהנשר שגא' כנשר יטוש עלי אובל ולפי שהנפכים הם מזה אחר ע"כ ראה פני נשר לזה אחר כנפיה כי ראה להם ר' פנים לפי שיש בהם ר' ענייניהם ענין אדם בשלל ובמעשה ידיו ופני אריה כבבורות והתנוצצות כעין נחשת קלל ופני שור למשך האופנים בכף רגליהם ופני נשר לעוף בכנפיהם ששני תנועות היו להם הליכה והתעופפות שגא' וכלית החיות ילכו האופנים לנגדם ובהנשא החיות מעל הארץ יפאלו האופנים לעומתם ומה שקראם אש אל אחיהם ואיש אל עבר פניו כי מזה ששם שהם חיות ואות להם שם אשם ומזה עצמם יאות להם שם אש.

אחר זה אחר ופניהם וכנפיהם פרוותם מלמעלה ויש טעם הפסוק בתיבת ופניהם שאינו מחובר עם וכנפיהם שהפנים לא היו פרוות וכן לא היה אומר פרוות כלשון נקבה על הפנים שהם זכרים ד' פנים אבל כנפיהם היו פרוות מלמעלה כי כנפים פרוות לזה מלמעלה להורות כי היו מוכנות על הנסיעה שהלך לזה מעלה ואחר כי מדר' כנפי' היו חוברות ב' לכל אש ואש פרוות מלמעלה וב' חכסו' את גוויתיהם כי לא השיב מות החיות וגם ישיעיהו לא השיב מות השרפים כי הטבת התלכיים נחצת מהנכונים אבל הפנים והרגלים ראה תבליט לנודך ההליכה כח"ש וישעיהו ראה הכרור וישב בלתי נוסע ע"כ ראה הפנים והרגלים חכוסים ג' ואחר שפי' תבונתם פי' איכות תנועתם כי הם סוללים אש אל עבר פניו : **ותמה** הרמב"ם ז"ל על איזה פנים והלא לא היו להם ד' פנים והאמת כי לזה פנים אדם היתה ההליכה כשהיה הרצון ללכת אל צד המורה היה הוה"ך לזה פני האדם שכל פני האדם אשר במורה וכלם נמשכות אליה וכשהיה הרצון ללכת לזה אחר היה מה"ך לזה פני אדם של אותה היה שבאותו צד ע"כ לא היו צריכין להקיף כמו האדם כמורה לשנות מהלכו מזה אל צד שהוא משנה פניו והקיף מזה אל צד כמו ויסוב שמואל ללכת וז"ש אש אל עבר פניו ולכן אל אשר ישיה שמה הרוח ללכת כלו' הרצון ילכו לא יסבו בלכת כי רוח האל היה חניני החיות ורוח החיות חניני האופנים לכל צד שיסיה הרצון של האל לר' רוחות שהיו עתה ראה תנועת חפזן אל רצון ובמראה הב' ראה התנועה המתונה למעבר אח' פי' כי רמות החיות מראיהן כבחי' אש כוונתם במראה המורים היא מתלהבת בין החיות כלו' האש היא מתלהבת בין החיות כי משם לקח בחלי אש לזרוק על העיר כח"ש במראה הב' וראה תנועת החיות בתכלית המהירות כמו הכרק כי כן ת' במראה הכוכב כמו דרכך שגא במהירות לשורף בן ואת המראה היתה מורה על מהירות הפורענות וזל"ל מאי במראה הכוכב אר"ב כאור שיוצא חבין החרס' כלו' שהאש היא בעלת גוונים ור' בשם ר"ם בן פרטאל אחר בזה שכוון וזה בכירה הי פסולת ותים בכירה הוא מתלהט ועולם ויורד ולדמו הענין הוא להורה שגא' פ' שהפורענות היא מהירה וע"כ הוא במראה הכוכב אבל היו רצנים ושבים להם להמתין אם ישובו בתשובה וכס' יצירה הוכיחו רצון מזה שאם ירוץ האדם להרוס העצב בעיונו שישוב לאחור ולזה כתב שם ז"ל בלימה צפויים במראה הכוכב ויתכליתם אין להם קץ ודברו בהם ברוח ושוב ועוד אחר ז"ל בלימה כלו' פיך מלדבר ולכן מלדברך שוב למקום וכו' שכן אחר והחיות רצוא ושוב ודומת אלו הפנים היו צורת הרגלים כח"ש ולא כשתם בזה אלא כי שם היו פני אריה לזה ההליכה ואחריו אדם ואחריו שור ואחריו נשר :

והכבה בזה כי במדרב היה רגל יהודה כוסע בא' כי הוא היה מלך ויהודה בתמלה ועל ע"כ היו פני אריה לזה ההליכה ואחריו לפי מדרבנות צורה אדם בדרום שהוא ימין העולם ופני שור כנגד פני אריה כמו במרכבה פני אריה כמו במרכבה ופני נשר כנגד פני אדם כמו שהיה במרכבה כמו כן ובמרכבה זו היו פני אדם לזה ההליכה כי כן היה ראוי שיסיה הנכבד שפנים ואחריו כימין פני האריה הנכבד וכנגדו פני שור וכנגדו פני נשר כי כן הוא לעולם לפי מדרבנות :

ואחר מספר מראה זו שהשיג בה החיות התחיל לספר מראה אחרת וזהו השבת האופנים הנטושים כפי הכבוד והר"ם כס פי' כי האופנים הם היסודות והכריחו לומר כן לשון הכתוב שאמר והנה אופן א' בארץ אבל אינו מתייבש ופני שרי הסתובב לאופנים קורא הג' ונ"כ צורת המרכבה אינה מורה כן כי היסודות הם גופים מתים ואין בהם רוח שאמר הסתובב כי רוח החיה באופנים ואין להם קול לקלם לאל כמו החיות והכתוב או' וקול כנפי החיות וקול האופנים לצוותם ואכשי כנפי' תקנו והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול התנפלים לצויתם משבחים. וכן ח"ש ויראה להם נוכח להם והרבה קושיית אחרות וגם זל"ל לא יראו כן שאסרו ללמד זה אלא ראשי פרקים וכדי צינת הסודות הספתי יז למנוע הלמוד בפרהסיא וגם יוכתן כ"ע לא יפס ביון שרי פי' בגללים ובמראה אופן א' בארץ תרבונו מלרע לרום שחיי' וגם פירושו אינו מתייבש כי תנועת הגללים א' הסתובב אין שם הליכה והתנפלות כמו שראה להם יחזקאל ולפי הענין שהוא מורה נסיעת הכבוד בכסא מוכה על מרכבת עץ וימשכוהו בהמות או חיות ויהיה כן למעלה מהגללים כח"ש ז"ל שבערכות הם שרפים ואופנים וחיות הקדש ובסא הכבוד וכו' כ' כמו שהיו' הם מלאכים חנינים הגללים כן האופנים הם כמלאכות אחרות רוחניות מתנועעים בתנועת החיות ובסא הכבוד עליהם וכן בדוגמא זו ראה יחזקאל במראה הכנפיה על נשר כנר בארץ. ויכ"א כי ראה אופן א' בארץ מזה רובות אופני מעלה והם הנטושים כפי כבוד עליהם ואחר כי ראה אותו אופן א' אצל החיות המנועות אותו כאשר היה רצון האל להניעו ויהיה לר' פניו כ"א הפנים אצל חיות א' מדר' חיות ולא ראה לו רמות פנים כי אין לאופנים תנועה עצמם שיתנועעו אבל פניהם אצל היו מתנועעים אצל פני החיה שהיא אצלם וראה כי מראה האופנים גם עצם האופנים וז"ל מראה האופנים ומעשיהם כעין תרישים שהיו א' חלכמי האשיר וירועה היתה להם שהיא כעין חיות כמו שצ"א ברום יתא. ואזל במהות תכלית דומה לזו וזו דומה לרקיע ורקיע דומה לז"ס : וירוע כי הרקיע אין לו גוון כלל אלא שהראות רואה אותו כחותו גוון שהוא עין האדם וכן ראה יחזקאל האופנים שהיו בתכלית חוזה והכריקות במראיהם ובעצמם ולא היו במראה החיות שהיו מראיהן כבחי' אש כמו השרפי' מראה

מגן אבות ח"ב

הראש ושניהם כי הכל מראה א' כדעת ד"ל כי צורך הענין הזקיק להם לראותם בוערים לאיש על ישראל שיזכרו חשיבות הענין כעונותיהם ואמר ויחזק שראש זה האופנים שהיו לו ד' פנים בדמות א' לה' פניו כי לא היה האופן חלוק עניינים כמו החיות שיהיה מזה חיות לו ד' פנים חלוקים לפי חלוק העניינים כי אין להם רק ענין א' להמשך החיות בתנועתם ואמר כי ראש הראשית והפנימית כאשר יהיה האופן בתוך האופן. ופי' זה הוא כי זה האופן שהיו לו ד' פנים כ"א מהם אצל חיה א' כח"ש במראה ג' אופן א' אצל הכרוב הא' פי' לכו כי כ"א מהפנים היה אופן אצל החיה אשר במראה ג' קראה כרוב כמו שפירש למע שנה עם חיה לשם כרוב היה מפניו כאשר יהיה האופן בתוך האופן ר"ל ששני אופנים היו באורך א' לצד מורה וא' לצד מערב יב' אופנים היו כרוב א' לצד צפון וא' לצד דרום והיו מורכבים זה על זה כמין שתי וערב. וזה כאשר יהיה האופן בתוך האופן וכן פירש שיהיה אופן א' וארבעת פניו על ד' רבעיהם כדי שלא יצטרכו לסבב כלבתם :

ואחר

שפי' תכונת האופנים איך היתה כד' שיוכלו להתנועע תנועה ישרה לכל צד שיתנועעו כאשר יהיה שמה היות והצדון האלהי ללכת פי' ענין א' ואמר ובכיהם ובוכה להם ויראה להם אחר כי האופנים להם גב בזה כח והענין שיש להם גלגלים מתגלגלים בעת הכסיעה ועל הגלגלים גב הענלה אשר על גב ההוא מופנים הממשל וכן אלו האופנים היו להם צבות ואם ובכיהם כהפסק טעם כל' והלש גבין ואותם הבין היה להם גובה גדול לרוממות הכבוד שהיה יושב על הכסא שהיו על נכיהם ומתוך גבהם הגדול היה להם יראה כי כל דבר גבוה וגדול מתן יראה בלב המסתכל בו כמו ומראהו במראה מלאך האלהים מראה מאד וכן אל עם מורא מאד מראה ואפשר שר"ל כי האופנים היתה להם יראה מפני הכבוד שהיו עליהם וכן יסרו בכרכות יוצר בלם כח' עינים באימה ואומרים ביראה וכן בקדושת דבה יסרו ומשפטים שאלים באימה ויראה ואמר אחר כך כי גבותם מלאות עינים סביב לארבעת ר"ל כי לכל צד מד' צדדים יש עינים לבכותם כדי שיראו החליכה לכל צד כך פירש. וכן אחר למטה המראה א' ואופנים מלאים עינים סביב לארבעתם ומ"ס גביהם לשון זכרים וגבותם לשון נקבות כן הוא דרך הלשון ואין כאן ענין נסתר. ופי' אחר כי תנועת האופנים היא נמשכת לתנועת החיות במקום אשר היה הצדון האלהי ללכת בגלגלים שהיה כדך גדל ועל להסתלק הכבוד ממקום למקום בארץ או להתנשא בכפיהם להסתלק לבמרי מעל הארץ לשמים באותו צד עצמו היו הולכים או מתנשאים האופנים וכן בעצמם במקום שהיה הצדון שתעמוד באותו מקום כן האופנים היו עומדים כי רוח החיה באופנים וכן היה הדומה או באלה חוזה כי העין והוא הצדון האלהי היה נוסע תחלה והגלגלים שהיו בדמות החיות נוסעים אחריו ונושאים אחריו שם דמות האופנים נוסעים אחריהם :

ואחר

שהשלים תנועת האופנים ותכונת תנועתיהם השלים המראה וואמר ביראה על ראשי החים רקיע כעין הקדמ' הנראה נטוי על ראשיהם ומ"ס על ראשיהם הוא כולל כל החיות ועיד עליו סוף הפסוק שאמר נטוי על ראשיהם וזה הרקיע אחד שהוא נטוי על ראשי החיות כלם והחיות היו אצל האופנים והאופנים היו נוסאים הכסא ולזה היה גביהם גובה גדול מניע עד הכסא אצל פי' הנביא שהוא ראה שגם על ראשי החיות היה נטוי ולא על האופנים בלבד. וזה הרקיע הוא במראה זו דומה לאור א' שהוא גבוה תחת הכסא כד' ע"כ ראה אותו במראה הקדמ' המראה בתכלית ההיר' :

וב"א

כפדקיו ר"ל מהו כעין הקדמ' הנור' אכנים וזכוכות ומרוביות והוא מאיר לכל השמים כדור הזה שמאיר בתוך הכית והשמש הזה שגבולותיו מאיר בצדדים סביב' ובהירא עינים מירובין סדרי' עתיד' להאיר לעת' ע"כ והמשכילים ויהיו כדור הרקיע והוא דומה לכסא המלכ' שפושטים על הענלה כד' נאה ואח"ך מניחים הכסא עליו ודומה לזה היה סיו יריבו' תכלית וארמון ותולעת שמי' לאל על הכרובי' ועליהם היה עין כבוד ה' כרמות כסא וכו' שכן הכבוד ולזה היו יריבו' שתחתיו מעשה השם שהם כדמות המלאכים שבהם הרקיע' שכל ראשי החיות וספר הכביא הי' תחת הרקיע היו כנפיהם ישרות בעת העמידה כמו שאראה אותם פירות מלמעלה בעת הנס' וחזר ופי' כי מלכד' אלה הכנפים יש ב' אחרות לבכות את גווניהם פי' לנו כי כנפי התנועעות והיו פעמים ישר' בעת העמידה פעמי' פרוות כי השיג להם עמידת הכבוד במקום ונסיעתו מהם אצל כנפי הנויות ראה אותם קבוצות כי לא ראה לעולם גווניהם כי ימנע להשיג מהות המלאכים :

והשלים

לספר כי אפי' שהרקיע היה מפסיק בינם לבין הכבוד היה לסודות כי אין השבתם לכסא הכבוד כי הרקיע מפסיק בינם וכח"ס כפר"א ברוך כבוד ה' ממקומו במקומו לא נאמר אלא ממקומו שאפי' החיות הנושאים הכסא אינם רואי' אותו שנתן ה' בינם לבינו רקיע שנאמר על ראשי החיה רקיע וכן יסרו בקדושה רבה כבודו חלל עולם וחרתיו שאלו וכו'. אצל אפי' שהרקיע היה מפסיק בינם לכסא הכבוד כשהיו כנפיהם פרוות מלמעלה היה נשמע קול גדול. וספר הנביא הפלגת הקול שהיה בקול שרי בדברו בעת מ"ת שהיה מאותו קול מה שהיה מרעש ותנועת העם ועבד' לא נשמע במראה ג' אלא עד הצד החיצונה כמו שפירש למטה וכן היה הקול מדבר למשה נשמע ולא נזולתו כח"ס ע"ל מן ירעם אל בקולו כפלאות אצל בשה שהיה הדבור יוצא אל הנביא היו חרפות כנפיהם במדמם והיה שומע הדבור מפל לרקיע ולא היה הרקיע מצבכו מלשמוע הקול ולא קול כנפי החיות כי היו חרפות כנפיהם בעצמם והדיבור ששמע מפל לרקיע הוא פ"ס אחר' ואשמע קול מדבר והגיד הנביא כי הדיבור תמו לא היה מכנפי החיות אלא מפל לרקיע. וענין זה ספרו יחזקאל כי כשהדיבור היה בא לנביא היו החיות חרפות כנפיהם ואף היה הדיבור מדבר מפל לרקיע וכאשר נשאל הדיבור היו הכנפים חתומות ותנועת הכנפים מרעיש האוזן ויוצא הסם ולפי' נשמע קול גדול ולא מושב אלא במראה הנבואה להביע אלהי ולזה עם היותו בתכלית החזק והשכיח נק' הנביא יד' אצל לא היה נשמע לזולת הנביא ופי' קול המולה קול דבור גדול ממנה רב שהוא גדול באיכות וכמות וא"ל אהבדילו יותר :

והשלים

לספר כי היה חמפל לרקיע אשר על ראשם במראה אכן ספיר דמות כסא ומראה הספיר כתב הראב"ע שהוא ארום והביא ראיה ממ"ס ארזו עצם מפניו ספיר גורתם והפ' הזה כפול ע"כ פ' כמעשה לבנת הספיר מן לבנה והוא כח"ס כאן במראה אכן ספיר כי הכל מראה א' כח"ס בפ' שלפני זה והלכזה והאין א' הם שנאמר ותיא' להם הלבנה לאכן אצל הראשונים וישראל כח"ס ע"ל פי' ספיר קייטטאל כליו ואלמלא כלשון קדר נוסא נעדר המרא' ע"כ מקבל כל המרא' ורואיתו של החכם אינה דאיה כי הוא ספר שהיו ארומים כפניו וזכים כספיר כח"ס כמין וסמן כרצ' גד הוא ועיניו כעין הכדור ושתארו היה כד' וזהו כעין הכדור. וכן ספר כי היו במראה ארום כפניו ויש ארום וך וארום עב' עכ"ל כי גורתם היה ע"כ ספיר וכן דרך הכתוב לתאר עצמם ומראהם כח"ס מראהם ומצביהם כעין תרשים כל' בוונס ועצמיהם היה כאכן תרשים וכן במראה הספיר אחר כי ראו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לשוטר וכאן אחר כי גם המראה היה כעין אכן ספיר וזה הכסא לפי שהוא הכתוב יותר גבוה שהוא בכל הכתובות ואין בכל הכתובות מניסיהם לזה שם ויתר מזה שנמצא שם השם העליונים

אחר שהשלים זאת המראה חכ' הכוללת דמות האופני' והרקע והכסא והארס אשר בכללם באמר דמות כי לא היה רק במראה הנכבא התחיל במראה הנכבא הנ' ואמר כעין חסמל במראה אש ונבנה לו סביב במראה הקשת אשר יהיה בעין ביום הגשם כן מראה הנבנה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' וזו לשון הכתוב במראה זו ורצ' הכריזו בין מראה זו למראות הראשונות כי לוא המראה הצדיקו הסתר והעלם ויחיר מהראשו' כמ"ש למעלה ולא התירו לדרוש בזה אלא ראשי פרקים כפי דעת א' ורפי רענא אחרות אפי' ראשי פרקי אחר אלא א"כ היה מכין מדעתו והתנו בזה שינוע האדם לימי הוקרה ושיהיה מצינו כח ונפסתה מחנו רתיחת הבחורות הנורמות לחפון ולהרום המצב בלא יאסוב הדעת כי הטעות בזה מביא לידי סכנה וז"ל א"ל ר' א"ר תא ואנמרך מעשה מרובה א"ל אכתי לא קשאי ואמרו מהו ינוקא דהו דרוס כפסמל ונפך נורא מחסמל וא"ל תיה ונתנו תצב בזה שאני ינוקא דלאו אורח ארעא ועינן אכלתיה מורא לפי דעת הפלסוף' הוא שהמעמיקים בחבמות האלו' באים לידי חולי שרפון שהוא אש של עצמות אכל לפי דעתי הוא כי תסגולת זאת החכמה הוא שגר' לעוסקי' בה בטירה במראה

מגן אבות ה"ב

במראה הראוי כפינו בעת מ"ת וכמ"ל כח' חגיגה פתח ר"א כמעשה מרכבה ודרש ויראה את מן השמים ושכבה כל האילנות שבשרה פתחו כלם ואמרו הללויה נעשה מלאך ה' מתוך האש ואחר שן מן מעשה מרכבה ואחר שם על רכבו סידר מן החמור ותפצץ וישב על הארץ תחת הדת אחר שכבה עמנו ומ"ה מלון אוחנו ואמר דוכב על החמור וכ"א פתח ר"א ודרש כמעשה מרכבה אותו היום תקופת תמוז היתה ונתקשרו שמים בעבים ובראתה במין קשת בענן והיו מ"ה מתקבצים ובאים לשמוע מ"ה כבדי אדם שמתקבצים ובאים לשמוע ולראות בחומוטי חתן וכלה וכן במד' רות כשהיו דורשים ר"א ור"א בבית אביו של אלישע אחר והיו הדברים שחיו' כתיבתם כשינוי ור"ל לשרוף ביתי באתם על כאשר לדרוש בזה ליוקא לחולשת טבעו וכ"א שם מעשה בתינוק ה' שהיה קורא בבית רבו כס' יחזקאל והיה מכין בחשטל ויזאה אש מחשטל ושרפתו בקשו לבנו ס' יחזקאל ר"ל חכמים בן חזקיה אס' זה חכם כלם חכמים ואחר שם מעלה לפעולה והכילו לו ש' ברכי שמן וישב בפעולה ודרשו והכניסו לא היתה מפני שהוא מכיל לירי טעות שהרי נתנו טעם לזה אס' זה חכם כלם חכמים והחכם אינו כופר אבל חכמים היתה לעומק המושג והקטן הכבד כחכמה וזו מעצמו כל לירי סכנה ועל דרש אותו להקל שעיניו אל הענייני' מעצמן בחשטל' קרובים אל החשטל והם שדרש בו זה השלם לא הגיע לירכו וגם הוא נבנו ולא נראה כלל לא לבו ולא לקדמוניו ולא ידענו מה דרש בו ולא מנ' בו לר"ל ענין מיישב כי הם אמרו מאי חשטל חיות אש ממללות במתמ' תבא עתים חשטל עתים ממלל' בעת שהיכור יונא מפי הכ' ה' השות וכשעה שאין הריכור יונא חשי הכ' ה' ממללות וכתב רש' שאין זה חשיב לני עניני' והוקשה לרב ל' זה לפי שם רואי חשטל' הכ' ש' שם ויהי קול העל לרקיע אשר על ראשם בעתם דרשינא כפשיהם כמ"ש למעלה ולפי שם הענייני' שהיה רכב רכור על אופניו יש לחקור הסבדל שיש בין זאת המראה למראה הכ' כי שם באמר ויראה והנה דמות במראה אש ממראה מתכין ולמטה וממראה מתנין ולמעלה כמראה ויהי כעין החשטל ובו' והנה שם כבוד אלהי ישראל כבוד אשר ראיתי על כהר כבד :

והנה

רש' ל' כתב על כ' מראות אלו של חשטל על ס' א' אחר שלא ניתן ראות להסתובב בו ועל האחרונה אחר אסור להסתובב בו וכמ"ס אחר וחכם מבין מדעתו ולא אסור הסתובבות לבדו וגם יש מתיר ללמד ראשי פרקים אלא טלמנ' כאשר לבדו גם חכמים בן חזקיה דרש אותו :

ע"ב

יש ליטב אותו מהו הנאמר להסתובב בו מדעתו או ללמד בו ראשי פרקי' ומה שיר' בזה הוא כי יחזקאל ראה במראה הסבואה מה שבקש מרש' ה' בל"ה במראה עינים באמרו הראינו בא את כבודך וכן באמר במראה וזו מראה דמות ה' עניינם במה שצבר ומראה שראש השם לא היתה בין אלא ראות עין בהשתמשו' השוא' וכמו שהמראה שראה משה היתה חלוקה לכ' מראות מראה האחרים המושג ומראה השמים הכלתי מושג כמ"ס וראית את אחורי ופני לא יראו ונא' כי לא יראו האדם ופי' ל' בספרא כפ' ויקרא ולא כל חיואפי' חיות הקדש ומ"ה ועל זה היו פני השמים מוכסים במראה שראה ישעיה והיה סדקיע מפסיק בין החיות במראה זו לפי שהיו הפנים מובלים וכא' מפני מראה הפני' כן ראש יחזקאל מראה החשטל אשר הוא כבוד ה' שתי הסג' ממרא' חתניו ולמעלה והוא מראה הפנים וממראה חתניו ולמטה והוא מראה האחרים וכן פי' הר"ק ל' בקונטרס' המרכבה וכן ל' כמד' חיות חתני' וכא' יחזקאל ויגלה חריו המרכבה ה' ה' ה' חתני' המלך חריו ר"ל כי המרכבה שראה יחזקאל הוא הכבוד שג' ל' כיום מ"ת וכ"א ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוי' סבת' אלא שהכבוד שראה משה הוא השגה מוחשת רוב' אל הכבוד כמ"ס ומה שראה יחזקאל היתה במראה הכבואה ויש כבוד מושג לכאיהם למעלה מהכבוד המושג לכל י' ואפי' לנשים כמ"ס כפ' שלפני זה ע"כ אמתיה מהכבוד ל' שכתב בדרש' המהלכות תורת ה' תמימה שלא נו' מעשה מרכבה בתורה כמו שנו' בה מעשה בראשית והאמת הוא שני' בה אבל בדרשו כי מעשה בראשית הוצרך לפרש לפי שלא היה בימינו אבל מעשה מרכבה לא הוצרך לפרש כי ראו בעיניהם בעת מ"ת ויראו את אלהי ישראל והוא מראה וזו של יחזקאל כמ"ס והמשכן הוא רומח למרכבה ומראה הסולם שראה יעקב ממעשה מרכבה הוא א"כ שני כתפ' בתורה כמו מעשה מרכבה ומה שראו בעת מ"ת ומה שראה יחזקאל והכבוד שג' למשה ורוב' המשכן הכל הוא ענין בברא לא שם בזה רמז לא' ומ"ס כאן ואפול על פני אינה נפילה אל הכבוד ררך אלהות אלא מפני אימת המראה המראה וכן נא' במראה כ' בבקשה והנה שם הכבוד ה' עומד כבוד אשר ראיתי על כהר כבד ואפול על פני ונא' א"ח' ותבוא בי רוח ותפחירני על רגלי כל' שנתחוק לעמוד על רגלי כמ"ס ברינאל במראה נשפכו צירי עלי ולא עצרתי כח ושם באמר ואחזקני ויאור אלי אל תירא איש חמדותי וכ' ועל' כמ' שהמפל על פניו כשרואה הקשת מחוץ פניו ונל' למי הרבם שכל המראות הם ענייני' ככדאי' תקצתם מושג' ומקצתם בלתי מושג' והמושבות הם כל הנמצאות כלם תדמו' הכסא והדקיע והאופני' והחיות וכ"ס הנמצאות המושג' והגלגלי' ויסוד' ומורכבות מהם וכ' בכלל מראה האחרים וממראה מתנין ולמטה בחשטל' ואשר אינם מושגות הם השכלים הנכדלי' הכל חומר והם מכיני' הגלגלי' ויסוד' ואלו הם בכלל מראה הפני' שתי' ודקדמי לא יתחזון שאפי' ככדריאם יש הסג' נעלמות וכ"א ל' כי במדור העליון יש שרפי' ואופנים וחיות הקדש ומ"ס הוכיחו כל המרכב' והוסיפו מ"ה שהם השכלי' הנכדלי' ועליהם אחר אפי' ודקדמי לא יתחזון והם בחשטל' וממראה מתנין ולמעלה א"כ החשטל' הוא כלל לכל הכבוד מראה הפני' ומראה האחרים וא"כ יש אצל חיות אש ממללות ועתי' חזות ועתי' ממללות וכסתלק קושי' רש' ל' שלא תישב לו זה לפי שכבר נו' במראה כ' והאמת הוא כי זאת המדרגה ה' היא כוללת כל הכבוד והנאמר בזה והמכיל לירי סכנה הוא להסתובב בעצם הכבוד הכ' כשהפנים ומשהו כי השגה זו נעלמת לבדו כי לא ידע מהות השכל הנכדל מי שהוא שכל היולאני' ואולי הוא זה שאל' כי לא יראנו האדם וחי בהייה' אינם רואי' אבל במיתת' רואי' וכמ"ס לפינו יכרעו כל יורדי עפר ונפשו לא היה בו והיו או שכל בפועל והראיה המפורש' בזה שכל הכבוד הוא ככלל במראה החשטל' והמראות הראשונות של החיות והאופני' והדקיע' וכסא הכבוד ומראה אדם אשר עליו הכל הוא כבוד ה' כי במראה ג' באמר כי ראש החשטל' וישלח תבנית יד ויקחני בבית ראשי ויביאני ירושלם והנה שם כבוד ה' אלהי' יש' במראה אשר ראיתי בבקשה ובבקשה באמר שהיה שם כבוד ה' ככבוד אשר ראש על כהר כבד א"כ כבוד ה' הם המראות שקודמות לחשטל' כמו שהחשטל' באמר עליו שהוא מראה כבוד ה' ומה שהוכיח במד' א' ממראה מתנין ולמעלה תחלה וא"כ וממראה מתנין ולמטה ובמראה ה' הוכיח בדבר כהפך לפי שבמראה ה' הקדים המוקדם כמראה ה' הקדים המוקדם כבוד ההשגה ועוד ברי' למדוך תבנית יד שהיה מהסתכים ולמעלה אל הליקחה בבית ראשו כמי שהוא כועס על עבדו ומושיכו כשעדות ראשו והורה כי הנה הוא כועס על התפוצ' הגדולות שהיו עושים וס' כמ"ס כפ' שם :

ופירושי זאת המראה בפרטיות הוא כי הוא ראש במראה הכבוד דמות אדם חלוק ממראה חתניו ולמעלה היה בו כעין השמל וסביב לו במראה אש וכן בתב בתחלה ומתוכה בעין השמל כהוד האש ופי' במראה נ' שהוא במראה וזהו בעין השמל הורה כזה על המנעת השמל לבחרי שהוא מראה יותר ויותר דרך תכל מ"ס ממראה אש לחיות ועין תרשים לאופנים ועין הקרח הנורא לרקיע ומראה אכן ספיר לרמות הכסא ומקף אותו להפלים יותר מראה אש כדי לשדוף כל הקרב הקרב הכלתי חוכן לזה כמו שנסדף ההוא וינקה או לחיות תחת אש ולכבוד המשתמשים בו בשמרה הזופים במרכבה בת"ס מאת זל וקראו השמל לפי רעתי שתוק מלדבר בת"ס במו' כלום פוך מלדבר וב"א חש מלחש תלמלל וממראה חתניו ולמטה היה במראה אש ונבנה לו סביב הוא הכבוד המושג לכבאים כל א' לפי מדרגתו והוא מראה האחרים וזה הכבוד ראש אותו במראה הקשת אשר יהיה בעין כיום הגשם כן מראה הנבנה סביב הוא מראה כבוד ה' פי' כזה סדר הענין כי היותר שפל במדרגה הוא מראה חתניו ולמטה הוא מראה כבוד ה' :

והנה נראה יותר לתאר הכבוד ל מראה השמל שהיה ממראה חתניו ולמעלה אבל הענין הוא שהוא אינו קורא דמות כבוד ה' אלא המושג לכבאים ויש הכוד למעלה הכבוד וזהו בכבאים שפלים הסכראים העליונים מהם וזה מפורש ומתוך זה הכבוד יבא לו הכבוד בכבואה וא"ל כן אדם עמוד על דגלך לחוקו מאומה שבכבילה כפל על פניו ודבר עמו כמו שיהא הדבור למטה מתוך הכבוד והכחה זה השמל לרמות מראה הנבנה למראה הקשת הוא על ב' פנים הא' מהם כי ידוע מחכמת הטבע כי חומר הקשת הוא העצ הקרקע שגדל בו מעט רכיב דק ובשנינון השמש חסר בו ויתחדשו מראות ראשון המראה הא' המשובב לכיוון הוא מראה ארום וקורין לו המראה היימי ונתחדש בו זה המראה כי הלכן בשעורב בשחור חתניו מתחדש הארום המשובב בין המראים כמו שמתחדשת מהאש שהיורה הלהבה הארומה כשהיא אוחות כעצם שחורים והמראה האחרוני הוא כחלק לב' מראות ארמיות נוסה לו לדר חיצון ודומה לו קצת ולא הדומים אין יכולת ביד שום דבר לבצות כמותם והוא ענין שבעי כמו שאנו רואים שנינון השמש כשחכה במים או כגשם ספירי ונארים חתניו כיצותו במראה הקשת וכן יראה כמי חים כשיכו כששטות כדמות קשת ואם יקח אדם מים ויהם ויוה האש דקס בנינון השמש הנכנס בחלון כענין אכן ויתיה קשת האשם בנינון וקצתה חול לבנינון יראה ענין הקשת וענין אות הכרית על זה הוא המציאות העין לקבל זה הקשת אש והיה כענין ענין על הארץ ונראתה הקשת בעין אבל אחר המציאת העין כדכון אלתי להראות אות מראות הקשת הוא ענין שבעי ממכ' שגבור עליונים בין השמשות כדעיתם זל והיה הקשת כדורת חצי כדור לפי שארם המקבלים הקשת הם כתבנות הארץ שהוא כדורית ונינון השמש הכה עליו למעלה עד למטה בארץ ונעשית הקשת באותה תבונה וכבר ראינו הקשת פנימים הרבה קרוב אלינו שהיה הקרוב אלינו לא היה חסמיקין אבל היה נראית עד למטה במישור לפי שהאדים היו עולים משם ולצולם אינו נראה בחצי היום אלא כבקר לנד מערב או כערב לנד מזרח לא כימים הקצרים שהשמש הוא כראש גדי רשוק הרבה מקודת הראש ובמקומו' הצפוני' ולפי שהקשת יש בו ד' מראות כ"א חלוקה מהאחרת כוונתו ולטענות כן היה המבנה הנה שהוא כולל שיהיו כו' מראות חלוקות זו מזו אש חיות ועין תרשים האופנים ועין הקרח הנורא הרקיע אכן ספיר הכבא זה א' מהפנים מראתה החכמה להמשיל הנבנה לקשת וסכ' מהם הוא כי תהקשת יבא קשת אחר כי העב השני מקבל נבונה העב האחר מקבל נינון השמש כדורת כיוון השמש כשחכה במים אל הקיר וכמו שמקבלת המראה של וכוית הצורה שיש במראה האחרת אשר כבדה וכן אלו המראות כולם הם אצילות מהאצילות כי מהנבנה הית נבאלו אלו החיות הנקראות כבוד ה' וזהם נאלל מה שהוא מושג בכבואה לכבאים וספר הנכא כי בא אלו הדיבור חתני זה הכבוד בשליחות לישראל כמו שבא למטה בסנה ולמטעים בשנת מות חתנך עיניה וזהו ללכת לבולה בת"ס ולך בא אל הבולה אל בני עמך ויברית אליהם וכו' ואחז ספר באלו בשארתה רוח ונסתלק הכבוד מנדר בכר וזש ותשאני רוח ואמנע וכו' והרעש היה תכנפי חיות אשר בעת זאת הקול מעל לרקיע לרבר עמו תרפינה כנפיהם בת"ס ועתה ששתק הדיבור בסתלקו חסם זל וקול כנפי חיות השיקות אשה אל אחותה וקול האופנים לעומתם וקול רעש גדול וסיו אומרים ברוך כבוד ה' מחקומו וזש והאופנים וחיות הקדש כדעש גדול מתנשאים לעומתם פי' שהאופנים היו מתנשאים לעומת החיות וכלם החיות והאופנים היה להם רעש לסודות על הימנעה אבל כשרעים לא באחר רעש גדול אלא עונים באימה ואומרים ביראש לפי שראש אותם הכוסים פנים ודגלים לסודות על האומה והנניעות ולא היה שם רעש לסודות על הקוסים במקום כמו שפי' וזה ענין הקדושה כבר פי' :

אבל ענין זאת הכרבה פי' דר"ק בפי' ליתחלף שר"ל שהכבוד מר מחקומו מעל הכפרת חתני כ' הכרובים חתני עונות ישראל וזה הפי' קשה שבמראה זו ערין לא נסתלק הכבוד עד מראה נ' ועוד שהכבוד לא היה בענין כבואה ו על הכרובים כי אש על כהר כבוד ועוד שאם חתני הסתלקות הכבוד מהכרובים היה קלום זה א"כ נמתם זל ישראל הוא ולמה תקומו זל לאחיו בכרבת יונד ובקדושה של תפלים שח' שנוכר בתפלותיו סלוק השכינה אבל הוא בספר שהכבוד ראהו במראה הכבואה כשהר בכר לרבר עמו ואחר הדבור חור למקומו הוא ב"ס . ופי' תקנו לו בקדושת אחר ברוך כבוד ה' מחקומו יתלך ה' לעולם אלתיך ציון לדוד ודור לו' מחקומו הוא ציון אפילו בעת הגלות שגא' והיו עיני ולבי שם כל הימים ואם אין שם גילו שכינה אבל שם הבין עיון ופי' קלום הים הוא לומר כי הכבוד הוא שופע לשאר המקומות מחקומו זה ב"ס כי הכרבה הוא ענין שפע כמו כרבה ששופעת מים ואינה נחסרת ולזה נקרא הא' מקור שגא' כי עתך מקור חיים ואומר מקור מים חיים וכבר כתבתי זה וע"כ באמר זה הקלום עתה כי מקום הכבוד אינו נהר כבר אבל שפע עליו מחקומו וזה הוא עתה חור ועכ"ל במראה ד' בשוכ הכבוד אחר החורבן את מקום כסאיו ואת כפות רגלי אשכנן שם בתוך בני ישראל לעולם וזה דומה לקלום ששפע ישעים מלא כל הארץ כבודו כיון שהיכל אשר שם ראש הכבוד בתחלה כל העולם כבוד :

ודעת זל פ' אין דורשין ובפירו' ר"א וכו' וליך בתקומו לא באחר אלא מחקומו שאפילו חיות אינם יודעות מקומו ר"ל כי הכבוד השוכן במקדש הוא שופע עליו מהעליונים לא שהיו החיות מקור השפע והרמב"ם זל פי' מחקומו ממדרגתו כי אין העולם מקומו אבל הוא מקום העולם וזה אמת הוא אבל חתניו הוא תישוב בת"ס והנה כתפ' המרכבה שראש יחזקל על נהר כבר וזה' שזיתם בכקעה נא' עליה שהיא ככבוד שראה על נהר כבר והא' אשר נשאתה רוח כן הארץ וכן השתי ויבוא ירושלימה במראות סכבואה אחר שראה שם הכבוד במראה אשר בכקעה והמראה שראה בכקעה היתה כמראה שראה על נהר כבר לישב ששמו שכתבא בין כ' המראות ונבית מה שראה' אכשם אשר פי' וזה שראה האים לכום סכדים שזל שהוא כבדיל כי כן כראה לרגליו וכבר פי' זל שהוא מרא' ולקח בחלים חכונות המרכבה לשדוף העיר וכבר פי' בפ' זה ענין כבדיל מה שראה אותו לכוס סכדים היה להדות על מעלה וסדרם בכ"ג בשעה שנכנס לפניו ולפנים אבל אותו שראה רגליו נביתו בתקשם

נגן אבות ה"ב

כתבם ופניו כמראה ברוך ועיניו כלפידיו אש וזרועותיו כעין נחשת ונראה מאותה מראה שום האיש לא היה גבריל שראה בחזון תהלה כי אם היה גברילאל למה לא הזכירו בשמו כמ"ס בשאר מקומות ומה שמחזק זה הוא שהרי החיות לא ראה את גבוותיהם שהיו מכוסות ואיך יראה גבוות גברילאל שהוא שכל כבדל אבל זה האיש לבוש הכדים שראה רמאל הוא א' מהמלאכים ושמים רוחניים ובא אליו רעמת המרכבה שמראה החיות ומראה האופנים וקול רעש שהוא נאצל מאנצלות כסא הכבוד ע"כ היתה גבוותו כעין האופנים שהיו בעין תרשים ושאר איבריו כמו החיות שהיו נחלזו אש ונוצנים כעין נחשת קלל וקול דבריו כקול המון והנה השמו שבוטת המראה הוא שנשתנה שם חיות לשם כרובים שגא' וארא הרקיע אשר על ראשי הכרובים כאבן ספיר ועוד כי החיות שבתרא' הא' היה פני הא' פני שור ובמראה זו לא נזכר פני שור כי אם פני כרוב :

ויש

כזה כ' תמיהות הא' איך נשתנה חפני שור א' פני כרוב והוא אחר ודמות פניהם המה הפנים שראיתי על כהר בכר והפ' למה יחד זה בשם כרוב והלא בלש ראש כרובים וכבר אחר בסוף הוא החיה וכו' וארע כי כרובים המה ור"ל כתעוררו בשמו פני שור לפני כרוב ואחר ויחזקאל בקש רחמים ונהפכו לכרוב אחר רכס' ע"אין קטגור בעשה סגנון :

והרא"ב

אל הקשה שהרי העבד לא נעשה כימיו . וקושיא וז' אין לשם רגלים כי לפי שראה רגל עבד אחר זה הוא מוזכר עון העבד בקש רחמים שישתנה ולפי שרעת' ז' הוא כי פני כרוב כמו אדם כי תרגום ילד רבוא ופ' כרוב כרובא והלא פני אדם הוזכרו במרכבה והוזכרו לו' אפי' רכבו ואפי' וזו' ואפי' שדרכיהם מתנשבים אבל לפי מ"ס כי פני שור תנצרו לענין הנסיעה כדי שיהיו רגליהם ככף רגל עבד צריכים אלו לתת טעם לשמו פני שור לפני כרוב למה היה . והמכ"ס כתעורר גם לזה גם לשני שם החיות לשם כרובים וכבר כתבתי דעתו באלו הפנים ורעת' הראב"ע פני' כרוב ולא נתישבו אלו העיניים . ור"ק כתעורר במראה זו שג' בה באופנים בשר ולא נו' בחיות בשר ולפי דעתי האופנים הם הנלגלים כרעת יונתן ע"כ והחיות הם השכלים הנכבדים ע"כ ראה לאופנים בשר כי הם בעלי בשמים ולא ראה כן לחיות אבל לפי מ"ס שכל המרכבה הוא למעלה מהנלגלים אין כאן שאלה כי כל מה שראה במראה הנכבדה הוא לצורך הענין ראה לחיות פנים וכנפים ידים ורגלים לפי המדוך כמ"ס ולא ראה גבוות המורה על חזותם כי היו מכוסות להעלים החזות ואין צורך לראותם בזה המרכבה ולאופנים ראה בכותה וכשרם לצורך המראה כי על גב האופן היה הכסא כמ"ס דרך לראותם בבביות וכשרם ומ"ס לאופנים לשם קורא הנלגל באופן אין לפ' האופן כן' גלגל כי זה ידוע שהאופן כלל' הוא נלגל אבל בא' לו' שהוא שמוע קול קורא לאופנים ואחר לשם הנלגל כמו שקורא לחיבור וא' לו' ראונו שחצי דרכו וכן פי' ר"ק וא' שהוא דרך קריאה כמו שהקל חקה א' לשם הדור אתם ראו וכו' והנה כשתלקה שאלת בשרם וכשארם שמו שם החיות לכרוב ושינוי פני שור לפני כרוב :

ואני

מתעורר עוד למה שלא כתעורר א' מן הראשונים כי במרכבה הא' ראה פני אדם ואח"כ פני אריה ופני נשר וכלי ספק הקודם במעלה קודם בסדר בואת ובמרכבה הזאת ראה פני כרוב א' ואח"כ פני אדם ופני אריה ופני נשר וכלי ספק הקודם במעלה קודם בסדר בואת המראה וזה סותר דעת הרמב"ם ורעת' הראב"ע ע"אין שלא נשתנה כלום אלא השם בלבד וכן לר"ל יקשה קשת למה הקדים אפי' וזו' לאפי' רכבו אבל הם יתרצו בזה כדי להפנים דעתו של ויחזקאל שנתקבלה תפלתו ובסתלקו פני שור הראו לו פני כרוב תהלה כילפי דעת ר"ל הרבה נתמעטה הפורענות שהיה גבור עליהם כמו שכתב בפ' א' דמגילה ובינלמדנו ובאחרון מיומא ודכריהם בפנים הם :

אבל

לפי פשט הענין עוד יש לאלוה מלך כדי שיכאז כל העיניים על הסדר נכון שהמרכבה היתה דוגמת מרכבת המלכ' בעת הנסיעה ועתה אפרש כל זה והנה חזות המראה נראה כי פני כרוב הם יותר נכבדים מפני אדם ואין במצד בעול' בעל פנים יותר מהאדם כי אם המלאכים המראים במראה הנכבדה בפני אדם מראים הלא תראה אשת מנחם אחיה איש אלהים בא אליו ומראהו תלאך האלהים נורא חזר וכן ויחזקאל כשרצה לתאר מלך צור בכל מיני שלמות מחכמה ויופי אחר את כרוב מחסך הסוכך וכו' וכל אלו הם תארים למלאך וכ"א ואחלץ מהסד אלהים ואכרך כרוב הסוכך מתוך אכני אש בבה לבך כיפיד שחת הכתך וכ' יורה כי הכרוב הוא התלאך בעל יפעה וזו' ומתהלך בין אכני אש כמו המלאכים וכן הכרובים שהשגין של חקדם לבן ערן עד להט המרב יורה שהם מלאכים של אש לוהט וכן פי' ז' וגם מ"ס שהם פני ילד וסמכו לזה המלה כרובא אפי' שהראב"ע הלעיב עליהם לפי שמתל כרוב הכף היא שרם ומלת כרובא הכף היא כף הדמיון וכבר תקנתי זה למעלה כי אין זה קושיא אבל כוננתם הוא לו' שהם פני אדם בתכלית היותו וירוע הוא שאין יופי כבודת האדם כי אם בעת הילדות לטוב מוקד ולמיעוט השכונות רבים אשר שאדם נבדלו חכמה המאחזים חזר ופיו ומ"ס לא מפני נורת הפנים לכד כן' כרוב אלא בשכונותם כו' כנפים . וכן פי' והר"ק יורה ע"א וירכב על כרוב ויעץ וכן הכרובים שעל הכפורת כי נאמר לו אתם שיעשה כרובים ולא פי' לו שיעשה כנפים אבל אחר שיהיו כנפיהם פרושות מלמעלה ונראה מזה כי כל כרוב יש לו כנפים ע"כ לא פי' לו עשייתם כי הוא ממו' בשם כרוב שהוא בעל כנפים אבל פי' שהיו פורסי כנפים ובכניניהם של ויחזקאל כתוב שהיו שם כרובים ושני פנים לכרוב פני אדם ופני כפיר ונראה כי מפני פני אדם נקראו כרובים לא מפני פני כפיר אבל יש ראייה משם שהם אפי' וזו' כמו הכפיר שה' קטן האריות :

ואחר

הקדמה זו א' כי לא נשתנה כלום בזה ההשגה האחר' ממה שהשיב תחלה וכן יורה הפסוק שאומר הוא החים אשר ראיתי ומה הפנים אשר ראיתי וא"ל להכחיש הכתוב ויניקו בזה דברי הרמב"ם והרא"ב ע"א אבל נשתנית התנועה כי במראה הא' היתה תנועת ההצתק מתקום למקום בארץ דרך הליכה מהדר כבר לכו' ובמראה הב' היתה תנועת ההצתק מלמעלה למעלה דרך התנשאות כי ב' תנועות אלו היו למרכבה שגא' בלכתם לטוב ובכשאל מעלה הארץ וכשאל האופנים ולזה היו ידים לאופנים כמו ידות לקרשים אשר עליו מתגלגל האופן בעת ההליכה והיו לשם כנפים להתנשא וכן תרגם יונתן וידהן אשתדריהן לשון שפיכה ונלגלו וזה מתבאר בכתוב כי הא' אחר הדבור שרבר עמו כתוב וישאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול לא נו' שם התנשאות מעל הארץ אלא קול כנפים החיות משיק' אש אל אחו' כי בעת ההליכה הכנפים היו מתנועע' ובמראה הב' כתוב וישאו הכרובים את כנפיהם וידומו מן הארץ וגם במראה הא' לא זכר כנפים לאופנים ובמראה זו הזכיר לשם כנפים להורות על התנשאות מעל הארץ ואפי' התנועה הוא גרם שינוי הדברים כי בהיות המרכבה נוסעת בארץ מתקום למקום היא ראויה להקרא בשם חיות כי תנועת החיות היא ההליכה לא התנועות והתנשאות מעל הארץ ויבקר פני השור לא היו אלא חפני כף רגל עבד המורה על ההליכה בטענות העגלות והאופנים ועתה במראה הב' שראה הסתלקות מלמעלה למעלה קראם כרובים כי תנועת ההצתק והפנים היא למלאכים ולהכרובים ולפי שמתנועת ההליכה נשתנית לתנועת ההצתק ע"כ נשתנה שם שור שהוא מורה על ההליכה לשם כרוב המורה על ההצתק כיון שנשתנה שם שור לשם כרוב הקדמו' עתה ואחר פני כרוב ואח"כ

ואח"כ פני אדם ואריו וכשר לפי מדרגתם וכבר פי' למה היה בדגלים פני אריו בתחלה כי יהודה ועלה בתחלה ע"כ היה פני אריו בתחלה ואחריו אדם ושור וכשר במדרגתם ומ"ס ז' יחזקאל בקש עליו רחמים והפכו לכרכ הוא לו' כי אחר שנבדלה נורה להסתלק הכבוד מישראל בקש שלא יהיה ההסתלקות ממקום למקום שיחליף ישראל באומה אחרת שלא יהיה קטיובור סניגור שתסרה שכונתו על שוכני ישראל כמו שהיתה עד עתה על ישראל ולזה היו פני אדם פרוץ יעקב ע"ס כרעת ז' להורו' כי השכינה היא מיוחדת בזרעו יותר מורע אברהם ויצחק שהם ישמעאל ועשו וכני קטורה וע' בקש רחמים עתה שלא תסרה עליהם בהסתלקות מישראל בעומותיהם ושיהפכו פני השור המורים על ההעתק ממקום למקום למטה לפני הכרכ חמורה על ההתרחקות למעלה ושתחזור השכי' אל השמים ולא תסרה כאו"ה כמו שראה חסד דרך שיר ברח דודי ודמה לך לכני או לעופר האילים וכו' וזה שראה עתה המרכבה' למיין הכית הוא לפי שראה התועבות לצד צפון כמ"ס והנה מצפון לשער חמורה סמל הקבלה וכן פי' ר"ק ומ"ס היא הסיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל על נהר כבר ואדע כי כרובים חסד לא נתחדשה לו ידיעה בתנועתם כי עתה ידע כי תנועתם אינה תנועת חיה ממקום למקום למטה אבל ממטה למעלה כמו המלאכים והוא ואדע כי כרובים חסד לשוכן למקומם בתוך אכני אש בהתלהבות הכרובים הנדמו בנגיד צור כמ"ס:

ידע

כי כל אלו המראות שראה יחזקאל היו במראה הנבואה כי כן כתוב וארא מראות אלהים וכן במראה ד' נא' במראות אלהים הכואני אל ארץ ישראל וימימי אל הר גבוה לא לקמו עתה בצינת ראשו כמו שהיה במראה ג' כי שם היה מורה על הנעם להראותם על התועבות ובואת המראה היה להראותו הכנין שהיה ביומי המשיח וע"כ היתה מראה זו על הר גבוה להורות על המעלה וכבר פי' שהיה כעשור למדת תשרי להורות על הכפרה ועל האלוה וחרות כי היום של יובל וא"כ לקיחת הלכנה לחקות עליה עיר ירושלים ולבנות עליה דין ולשפוך עליה סוללה ולתת עליה מחבת כרול ושכיבתו על צד שחלל ש"ן יום ועל צד ימין ת' יום ולקיימו הלחם המעורב מאותם חומים למסותם עובד בצפיצי הכקר ולקיימת תעור סגלבים להצביד על ראשו ועל זקנו וכל אותן המעשים הכל היה במראה הנבואה אכל בעל ס' עולם אחר כי המעשים יצאו בפעל בהקין וזה כי הוא כתב לפי שמראה הא' היתה בטנה הס' לנלות יובל כה' למדת הד' והמראה ה' שהיתה אחר שכונתו ת"ל יום ועוד וימים שגמר חמשים בתיכם היתה בטנה ה' כשפי' כה' למדת שהם יד חדשים ואלו הימים לפחות תל' יום ע"כ כתב שהיתה שנה מעוברת והיו שם אחרים שלא נעשה בהם דבר להשלים ט"ו חדשים וכן רש"י כתב כי מה שהצביד רש"י ליחזקאל במראה הסקנה סביב הכיב הוא לפי שהיה כהן והיתה מלאה עצמות חתים נראה מדעתם כי המרכבה היתה במראה הנבואה אכל המעשים היו בפעל בנור:

אבר

ז'ל אש חפני היותו כהן לא הכניסו בכקעת העצמות למה נזה אותו להשחית פאת זקנו ופאת ראשו שלא לישראל נאסרו ולכתיב כי תוספת לאזני ע"כ נראה דברי הרמב"ם שכתב שכל אלו הדברים ומה שידתם להם שהם וריו אצל הטב' ואכל התורה כבון הליכתו ישעים ערס ויחף וטמנות ירחים סאור כפרת וסא' ילא יצא חלל ולקיימת השוע אשת זנונים ומקלות כרים ומראות אלו של יחזקאל הכל היו במראה הנבואה ומראה נדעון בנאו זה היום כחלום כי לא היום נבוא למאות מלאך שהוא שכל נבדל אלא א"כ הוא האותם המתלכטים צורה:

ואני

תמה חמנו שהוא כתב בפ' ת"א חס"כ שדעון היה כנאי ובפ' ת' אחר שהוא כנאי שהיה חמנו חס' קלי עולם ואין אנו וינאים מדרכו של הרב בזה כל וולתי באנשים שגראו לא"ה בבשורת טרה והפית כדום והאיש הנאבק עם יעקב ופתיחת פי האתון כי אלו המראות אבי מאמין שהיו בהקין וכן מלאך אשת מנוח ואש הרב ז'ל לא כתב זה אבל כשאר דברים שפעם הנבואים שסוכר הרב ז'ל שהיו במראה הנבואה גם אני אומר כן וכבר הארכתי בזה בפ' זה אמנם עשיתי כלי בולא ליחזקאל לבינו העם ומנות עול בואי ירחיה שגבר אותם חכמה זה היה בפועל בהקין כי כן פי' שם הכתוב אולם הדבור שהיה ליחזקאל בראותו זה המראה שהיתה בלא ספק במראה הנבואה גם הוא היה במראה הנבואה אמנם הדיבור לישראל במעמד הר סיני בו' הדברות הרמב"ם סוכר כי היה שם קול נכרא מדרב עם משה דיבור אחר דיבור וישראל היו שומעים הקול ואינם יודעים חסו מדרב ומשה מביע להם הדיבור ומפרשו וזהו אומרו אכני עומד בין ה' ובימיכם וגם זה הוא כעבור ישמע חס' כדברי עמך ומ"ס חס' ואל ידבר עמנו אלהים דקדק הרב ת' ש"תרג' ולא יתמלל עמינו וכו' ולא תרג' ולא יתמלל כמ"ס ויבד' ה' ומליל ה' ולפי שאז' כמ"ס גם כמד' אכני ולא יהיה לך חפי הנבירה שפעם פי' הרב כי אחר שהגיע מרע"ה ב' דברות אלו לישראל וידעה אותם במופת שכלי היתה ידיעתו וידיעתם שזה כהן כי כל דבר שיועד בחופץ משפט הנבוא ומשפט מי שידעה שזה אכל שאר הדברו' אינם מנר המושכלות אלא מכת התפורסמות ולא ידעו אלא חפי מרע"ה ויהיה א"כ חפי הנבירה שפעם שמוע קול דברים כמ"ס קול דברים אדם שומעים ועדות השכל על אמתת כ' דברות אלה שהם חיוכ המציאות והרחקת השכיית ואחר ששמעו זה והקול ששמעו ידעו כ' דברות ראשונות ויבא נשמתם כפי ח"ס כדברי רז"ל ועליהם דבר אתה עמנו וכשמעו וכו' וכן מ"ס כפ' אתמנן אס יוספים אכמו נשמוע וכו' קרב אתה ושהי ושאר אותן ספור אח' צלה הוא ע"ה אל ההר וקבל שאר הדברות והגיעם אליהם והם שומעים הקולות קול שופר והרגמים והכרקים וכיוצא בהם אכל קול ה' לא שמעוהו לא כב' דברות הראשו' ולא כחתון אותיות אלא קול דברים נאדם השומע קול חבירו ממקום רחוק ואינו מוכין מהו מדרב זהו דעת הרמב"ם ז'ל כזה:

ודישון

הרב כפ' ל"ג חס"כ הוא ובא הוא הנכר מכל מלך שנית וקבל שאר הדברות והדכה נשתכשו בהכנת זה הלשון והבינו שנית נקשר עם מלך ובא הרלב"ג כתב בפ' התורה כי מרע"ה הוא נכבד מכל מלך שנית ופי' אותו לשון זהו ובא פעם שנית אותו נכבד מכל מלך לקבל שאר הדברות וכן נר' מלשון הערבי והמעתיק הול' להעתיק ובא אותו נכבד מכל מלך פעם שנית:

ואני

תמה אחר שהיה קול נכרא לא קול נבואי למה היה נמנע לישראל להסבין אותו ואעפ"י שלא הגיעו למדרגת הנבואה לפי דעתו ז'ל כי הקול נבואי הוא נמנע שישיבוהו החושים ולא ישיבוהו אלא החושים למדרגת הנבואה אכל הקול נכרא אחר שהוא מושג לחושים אינו מוכין אופן הנכב' הדברים ממש למי שאינו נבוא ועוד מה תועלת היה להם בהשמעת קול ולא השמעת דברים ומה שהזיק להם אמונה וידיעה בהם שהשכל חשיב אותם בלא שמועת קול וזה היה יותר ראוי כשאר הדברו' והראב"ע תופס הדברים כפסגון כי שם כתוב ויבד' אלהים את כל הדברים האלה לאמר וכדברות אחרונות כתיב את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם ודקדק החכם ז'ל שלא אחר כאן את כל הדברים האלה מפני קצת שמויים שהיו בדברות אחרונות כי הוא ז'ל כפ' יתרו היה אומר כי דבור אכני הוא מכלל י' הדברות וכפ' ואתחנן בור' כי אינו מכלל י' הדברות ומלך לא תחמוד לכ' דברות וכעזר כזה בהפסק בין אכני ולא יהיה לך הפסק וכלא תחמוד ש הפסק בינו וכן ולא תתאוו ומראה כי הוא טעות מההפדה

מִן אֲבוֹת ה'ב

מהמחמדים כולם א' היא - ויש מהמחמדים מחלקים לא יהיה לכ' ובכל זה לצד עליהם חרמ"ם כדרש' תורת ה' תמימה:
 וי"ש אכזי עומר בין ה' וביניהם פ' ז' שזה היה אחד העמוד הר סיני לקבל טאר המצות והו דעתו ז'ל טאמר שלא שמענו
 חפי הכבוד אלא כ' דברות והם אכזי ולא יהיה לך ע"כ כאו' כ' דברות אלו - לכאמך אכזי ה' אלהיך כי אכזי ה' לסיך
 הל קנה ושאר דברות שמעו הקול ולא היו מכזבים ע"כ הוא כלסון. תמצע' לא תשא את שם ה' אלהיך לא אחד את שמי כי הדיבור
 היה למטה שיאמר להם אכל היו שומעים הקול להאמין למטה ועל אלו הדברות באמר אכזי עומר בין ה' וביניהם וכמכילתא אמר
 טעם אלו באמר משה ידבר וסאלהים יענו בקול שהיה משה משמיע דברות - לישראל וכאלו להם הדברים בהדרגה כי בכ' דברות
 ראשונות היה להם כח לשמוע הקול והדבור ויח"כ חלם כחם ולא היו יכולים לשמוע קול סיכינו מחמו הדבור וכששמעו הדברות
 בולם חלום כחותיהם ואפי' קול דברים לא היו יכולים לשמוע עכ"ל לו קרב אתה ושמע ובאמר להם שאר המצות ע"י משה בלי
 שמיעת קול כי בכר החוק נביא באהן - והרמב"ן כן היא דעתו אבל נתן טעם לשמיעת הדבור שפי' שב' דברות ראשונות
 שהיה כדי שהיו נביאים כלם באמנות סוף ובאמר ע"י לפי שהם עקר כל התורה - ואני תמה תמנו בזה כי אחד שהיה קול כבד
 לא היו נביאים כי השומע קול כבד אינו נביא כמו שהראה כבוד כבד אינו נביא כן השומע קול כבד אינו נביא אבל הוא
 בהדרגת השמעתמים כב"ק שהיה מדרגה למטה מדרגת שאר הנביאים ולזה היו פורשים מן האשט ועוד אם אפשר להשיב
 הסבואה מי שלא הגיע למדרגתם דרך פלא למה היה קול כבד ולא דבור נבואי על כן היות טוב שיאמר בזה הוא שהשי' לקרב
 וישראל לאמנותו הראה להם מראה כבוד מוחם והשמיעם קול כבד מוחם וכ"י דרך פלא ומזה טאמינו אפשר' דבור הסבואה שהוא
 דבור שכלי ומראה רוחני שאם החושים השיבו כ"י כ"ט שישיג השכל הדיבור ומראה הנבואי ושם נתכוון הרב לומר שהיו כלם
 נביאים בכ' דברות ראשונות שלא באו להם תאמצע' ביניהם לא אבל הם בעצמם שמעו וזה פנים בפנים דבר ה' עמכם ובעצמך
 שמיעה ו כלם היו בהדרגה א' כי הקול היה א' נאמע להם אעפ"י שבמדרש תנחומא ובאלה ט"ר נמצא שם הקול קבל אותו כ' א'
 כפי כמו וסבילו רמיון לזה הטעם כי כ"א קבל כפי כמו סילרים בטעם חלב והו לטד טמון והוקנים כפחותי בדבט והסבורים
 עשו אותו עבות וזה א"כ היה דרך פלא וב"א טע' באמר ירעם אל בקולות נפלאות וכן לעשות לרוח משקל אבל בהשגת סודות
 סיו מדרבות בלי ספק וכמו שהיו בהתקרב אל מקום הכבוד וכמו שהשינו ז' משה מוחי' בפ"ע אחרן מוחי' בפ"ע וקנים מוחי'
 בפ"ע וכן הסקס אל השאר ועוד ארדר כענין מדרבות אלה ב"ה :

והדבור

והדבור הנשבע לנביאים בכת הרמב"ם ז"ל כש' המורה שא"ל לטיות' במראה הנכונה אל כל בחלוש על נבואה שז' בחלוש' ארבע בו והוא ישיג שמה קול אבל במראה בהקץ א"ה אז ח"כ באותה מראה נשקע בתדרמה כמ"ס ותרומה נפלה על אברהם ואז יהיה בחלוש של נבואה וישמע קול והדבר נשמע למשה כשאר מצות' . וכתב הרמב"ם בתשובה שהיה קול נכבד נחמא מן הטובע וכתב עוד כי רבים אומרים שלא היה שם דבור ג"ף ולא קול אלא שתפס מרע"ה אחיה ברעיות עליונות ותבינה ושומעת ע"ד דבור האמת הבין הדעת מה שאין אנו יכולים לידע איך הוא . ואילו לא שנה הכתוב לומר וישמע את הקול מדבר אליו הייתי מורה כךך ועוד שפ' לוחות שניות אינם הולכות כן הלכך אין לנו לומר אלא קול נכבד הים ויתכן שכן הענין הים יוצא וכן ראינו שלא נכלל אלא בענין כמ"ס כפ' בית שאן וזהו מסובתו של הכ"ה וכן הטובה הנשפעת ממנו שלא יבורחו רע חסד לזכות וכשצאתה שכינה על מרע"ה יסודי הדברים ע"פ הדבר שאין מחנו אלא טוב ויחלצתו עכ"ל בתשובה ז"ל ודברים נכונים ובראי' הם אע"פ שכתבנו בס' מהמ"א כתב ברעית א' . וראיתי לכן דבר בספרו שחזר לפשוט התור' עם הפלוס' בדמות מורה נבוכי' שחלק דבר הא' לנבואי' לב' חלוקה' הא' שיהיה הדיבור נכואי' בלי אמצעו' מלאך אבל יפעל האל פועל כשומע ובלא אותו ענין . הא' שיהיה באמצעות' לכו' ובראשו האל כשמע המיוחד בדבריו וכפשוט אשר בחר לדבר אותו וזהו הדבור האמתי ואשר הוא ייחד האל בו מרע"ה ולא האל וידבר ה' אל משה לאחר עכ"ל החכם הישמעאלני עונה אמן אחר ברכותיו ולזה כתבתי בכתך דברי קדושה והיא פלוגה שכלית כי זה הדיבור לא ימלט מן' חלוקות אלה וזה אם שיהיה דיבור שכלי או דבור בופי ואם הוא דיבור שכלי אם שיהיה ע"י אמצעי או שלא ע"י אמצעי הוא דברות נפש הנביא והדבר' הנפשי הוא הקול נכבד' והדבור שכלי ע"י אמצעי הוא ע"י מלאך ואשר אינו ע"י אמצעי הוא דברות נפש הנביא ברעיות עליונות ומבינה וידעת דאז האל והדיבור שהוא ע"י קול נכבד' לא ייוחד לבד מרע"ה הדברי הישמעאלני הזה כי גם ישרא' השייכה בשתי דבר' הראשונה כי כמ"ס וידבר ה' אל משה בן נח' אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם וכענין א' היה דבור הא' למשה מיוחד משאר הנביאי' כמ"ס כפ' סקודים והנה היה נר' כי הרמב"ם חולק ע"י הסכם כמה שחלק הדיבור השכלי אשר לשאר הנביאי' לב' חלוקות הא' ע"י אמצעי ושוא' מלאך והב' שלא ע"י אמצעי והיה כי הרב כתב פ' לר' מהמ"א מס' המורה שכל נביא מן' משה תבואה הנבואה ע"י מלאך ויפי פשוט המאמר לא תבא הנבואה לשאר הנביאי' אלא ע"י מלאך והם סותרין כפשוטן חלוקה' זה הישמעאלני שגר' שהיה חלוקה הכרחית וגם ראיתו ז"ל ויחזק ה' לה ע"י מלאך אינה ראיה שכוונ' מלאך היא שדקה לא הביע' להדרגת שמה שלא הווקח' לנבואת' למלאך ובס' הרמב"ם כן הוא דעתו שאין מהנביא הנביא שתחול לו הנבוא' ע"י מלאך והוכיח כן הדברי ר"ל שאת' בענין כלעם אני לא הלכתי עד שא"ל ה' לך אתם אתם או' שאחור כך היא אומנותו לומר הוא לו' דבר ומלאך מחזירו הנה לנו מדבור הא' לא היה ע"י מלאך וכן באברהם אחרו המלאך הים קורא והדבור היה מדבר וזה נ"כ מפי' שהדבור א"ל לכוה ע"י מלאך כן נר' סותר דעת הרמב"ם ז"ל . אבל לפי האמת אינו סותר כלל כי דברי הרמב"ם ז"ל אינם מהייבני' שלא תהיה נבואתו אלא ע"י מלאך כמ"ס מפשט דבריו וכמ"ס הרמב"ם זה שהוא כת' בחלק הנו' בפ"ה דבריו בהדרגת הנבואה דבר ז"ל ואולי תקשה עלי ותאמר כי כבר אמית בהדרגת הנבואה שיהיה נביא שומע הדיבור עפסם ודבר עמו כי ישעיה ומיכה והיות יסורו שכל נביא ישמע הדבור באמצעות מלאך אלא מרע"ה שנאמר בו פס' אל פס' אדבר בו :

דע

דע כי הענין בן שהאמצעי הוא הכח המדמה שהוא אהנס ושמו ששם דבר עמו בחלום של נבואה ומדע"ה מכין מעל הכפור מכין שני הכרובי' תכלתי השתמש הכח המדמה עכ"ל הרב ז"ל . וקרא הכח המדמה מלאך כי בן הוא דעמו שהכתוב יקראו' מלאכים כמ"ש כפ"ו וחלקו הנו' ואפשר שם רז"ל ויורוהו שאמרו שם"ש בחלום דארכי בו שהוא עי' מלאך ונאמר זה על נבוא' שאר הנביאים ע"ל אם יהיה נביאם ה' אלא א"כ נפ" שהמלאך שזכירו בבאן אינו המדבר אלא הוא קורא והאל מדבר כמ"ש באברהם ונ"מ הנה הרכ מורה שאין תנאי בכוכות הנביאים שדבר עמו מלאך וכשתלקו מעליו קוסיות הדמכ"ן ז"ל ולא נשאר על הרב קוסיות ונלתי כמ"ש כי לא ישימו ראייתו האלא הכי' אלא הנביאים במדרא הסבוא' וזה אמת הוא בשכלים כדלויס שהם תמימי האגללים והשכל הפועל וכן מורה הרמב"ן כמ"ל אכל יש מלאך רוחני שתלכש העויות כדלות לנביא

זיט

מגן אבות ח"ב

הסוּיָע

זוהי מה שיש להפריד מכת יצירת וביאכס וקף קטון וכת יצירת ה' רביע זו חזו' לבעל הטעמי' חטגיה בזה כמו שהפריד ופרקים כיוקף קטון ע' וכנפיה' וכן וביהם חן וגובה להם כח' שרש' והוא האמת וכן בזה שהפריד כהפסד כסדרם היינו אבל הלא' ע' הרחיק וס' ספי' ע' ד' הפסד שאל הייה כוונת הכתוב בן היה או' אם יקום לכם נביאים ע' כ' מהחלוקה חסר תיבה בדרך השלשון והידע' בו אם יקום נביאכם נבוא' ס' פמו האתלה שרה אמו שהוא כמו האתלה אהל שרה והרכס יס' כיצא בזה ואחר שכלל ספי' אלה יס' הוצא' הפסד הכתו' חוטב מכניה אותו על חטגיה ויאת' אפי' אם יקום נביאכם ס' ויקרא נביא' כהם שולחנ' ס' ואין זה ור' שפארין וקרא' בשם ה' כאלחיו קומוה' ס' על נסיעת הארון וכן עלם אלהים קדושה' ס' כקול שופר כח' על הארון וכן הדיוט' קרא' כן ועמדו ב' האנשים אשר להם הדיק לבני ס' וכן המלאך שגרה' לברעון כאלמר ויפן אליו ה' ויאמר אליו זכו' והוא נכתב וז' ס' א' וס' א' וס' א' כי אנו קשה שיאת' אם יהיה נבואכם ס' על הכבוא שגרה' במדרגה העליונה והכבואה להבדיל' השאר המדרגות ההפנה המוחס' ההפנה הכבואה וע' ס' במדרגה זו שהוא נבוא' המוחלט אין דומה למדרגת משה כי זה הכבוא' שיש לו בהפנה הכבואית כ' עניני' השגת ראיות הכבוד והשג' הסמיצית דבור הכבואה אינו עניניוים אלה כהפנה כיהפנה תלמידיה נבואית היא התעוררו' אליו במדרגה כמו סידע חבירו מתוך חר' שאינה מליצה ואינו רואה אותה אבל יורע ידיעת מה מתוך מראה שהוא חבירו וס' במרא' אליו אתדע' ואת' במראה' לטון בקשה שאינו עס' אל הראיה עכמה אלא עס' הכלי אשר תחפזו רואה כמו במראות הפזבאות ושמיצית דבור הכבוא' ההפנה הכבואה הוא בחלוס אשר ידוע כי בחלוס אין ענין וצא' ל' הפעל כלל אלא דמיון ככה המדרגה :

והדור

ה"ס האל שהוא כתבני' מה שניב' אליו הכבוא' בהפנתו הכבואית שהוא ידע בלתי המדבר עמו ודברו עמו הוא בחלוס וכן הוא בסבת הכתו' המריות ופירט הכח המדרגה שאין נביא' נחלט מזה הכח אבל חסס' אינו בן וז'ס' לא בן עכמי משה קראו עכד במקום הזה כי יש לו רשון לוכס' במרקלין לשרת המלך וז'ס' עליו בכל ביתי באמן הוא כיום עכד שאינו ציר באמן לשלול וז'ס' אליו מוסר לו וצורותיו אבל משה הוא באמן בית נכנס לפניו המהפנה ולפנים מהפנתו וכ' א' ל' אהרן בכל יפאולין חסס' בכל יכא' בראין מעכבים על ידו בחות המריות כי היה שכל בפעל ע' כ' השגתו הכבואית כב' עניניוים אלה שהם ראיות הכבוד ושמיצית הכבוד אינם מחין השגת שאר הנביא' כי דבור הכבואה אליו היתה פה אל פה כאשר ידבר איש אל רעהו בהקני' ע' כ' הוא במרא' כל' בראיה חסס' ולא כחידות כי חידה היא חכח המדרגה וכן ראיות הכבואה לא היתה אליו מתוך מראה ידועה כלא ראיה אלא הכסה שכלית בתמונת ה' מבלי השתמש' בחות המריות וזאת ההפנה כל' הפק היא השגת מראה התאורות ככה פי' זה בספרי כי כבוד במקצ' המראה הפנים ככו' לעיל ובשאר הכבוא' הקדים הראיה אל שמיצית הדבור כי הכח' התאורות' הראו' קודם השמע כפי שמיציה הכרק קודם הרעם וז'ס' פ' ססס' כח' ועוד שהם צריכות להכנס קודם ששמיצו להשגת' הסבת' תמונה פי' כן דרך דה' שכלי שמיציה עניני' וז'ס' חוקר על' אמות הדברים וכן הוא היה מוכן לעולם לנבואה כי היה שכל בפועל :

העולה

הכל וס' הוא כיו' הדברות שמיצו וס' אלא בקול נכר רביע' לרונס' ב' דבריה ראשונות בפי' והאחרונות שמיצו בקול ודבר' ס' היה חפשי' לס' שאל' המצות שהם אחר' הדברות עד ואל' פסה אחר' באחר' לנחמה כסר באשר קבס' אל שערש' בדבור בקול נכר עס' דברך דומה וקול דומה ומס' ויקרא ואילך נעתק אליו הדיבור מהכר' אל תחת הכרובים פמ' ונבדדתי לך משה ודברתי איתך וכו' ע'ס' כל התורה ולכן לא היה נביא תורה אלא הוא וכלם חוזרים על תורתו וגם הפורס אין בחכמותיהם וקדשה כי כן השבים' התור' ומראה' ולא בחידות ובכלן טעו בקרא' המפרש' והיו לאות על ידך ולסוטט' כין ענין שהוא כמו כי לזות חן סס' לראש' שהרי התור' פירש' לנו שנבוא' קשה היתה בדבריה ולא בחידות ושלמה התחיל ואמר פתלי' שלמה לסבין השל' והלית' וכן המפרשים שאבילת חזיר הוא משל' הם טועים קשה חזר אבל כדי להקל מעליהם האפשרי' הם המפרש' הסתוב' כדרכם לתלאת תאותם וסופכים דברי אלהים חיים ועליהם אחר' ש' ס' השמתי' לעשות רע ויבילו בתהפוכו' רע להפוך הפסוקי' לרוע כוונתם :

ודע

כי בכלל האמונה בתורה חן השמים הוא להאמין כי הבורא בולס' המראשית עד' לעיני' כל ישראל הכל הוא חן השמים וכל האל' ישפסוקים נוספים בחורה כמו וירדך עד דן והדומים לו כופר באמונה ואפי' ב' פסוקים שכתב התורה אפי' ש'ס' מי שאין בתלמוד שישוע כתבן חלקו עליו ואחר' ס' היה או' והוא כותב בדמ' וזה הדעת ברון וכן האל' בקצת פסוקים ססס' רבי משה הוא כופר בזה פי' משה כתב הסורה כמעתיק ספר חרס' מספר קדמון' וכבר כתב הרמב"ם וס' א' כ' חלק כי דבר ה' כזה זה האומר אין תורה חן השמים ואפילו אמר כל' התורה חן השמים חן חפ' זה שלא אמרו אלא משה וזה כי דבר ה' בזה וס' א' אפילו בתקדוק א' ב'ס' א' חן חן השמים הוא בכלל וס' א' חן חן השמים חן חפ' זה שלא אמרו אלא משה וזה כי דבר ה' לכה לפני קב' ס' ואחר' וס' לפי שרל הדברים המתחשבים למצינים יחסו אותם אל השם המהפנה הנתון בתורה מימינו אשר דת לנו ונחב' הוא והכלל המשה חסורי' הוא ב' כ' לכתוב דרו' שחר' ע' ב' כי לאו גיול שקול לכן וכך קבלו שהכל היתה כתובה לפניו ית' שחר' ע' ג' לכן והכל אשר הוא למעלה נצח ודיו' וס' א' שהיתה כתובה בעל' א' כי כן ראוי לעשות להורות על הדברות כי אין חופה עליהם אלא התנועה הסבוכית שהיא מדויקת ואין בה מומחה כלל אבל לפי שא' א' בזה הקבלה לכתבה סטות וס' הספר בכללו יהיה שרובק פיריפה א' וראינו הייה סוף התורה רכס' עס' תחלתה כמו הנסיד שסופו עס' תחלתו הם נצמדים לאס' נבדו שאל' כשהשלימו התורה להחילה תכף להורות על הדברות :

ובן

יורה כ' משה שמיצו פסוקים המובנים חרובים בסגולה שאל' יס' כו' תיבות והאחר' יס' תיבות וזו סגולה נפלאה כפ' ד' כופכי לכת יס' הולות והאסוק שזה בסגולה וס' ויעקב הלך לדרשו' ויפגעו בו מלאכי אלהים הדי אליו' תיבות ואחריו ויאתר יס' קב' כאשר האם המנה' אלהיו' זה ויקרא שם המקום שהוא מחנים הדי אליו' יס' תיבות וכן ונבאו ופקדוני' חמשה ושמוכי' אלק' ושמיצת' אלפים ואלס' לנבאותם ושלשים יסעו הדי כאן יס' תיבות וס' ויהי כנסוע הארון וכו' יס' כו' יס' תיבות ואחריו ובפנה' אחר' וכו' יס' כו' תיבות וכן האויבו' השמיים וכו' יס' כו' תיבות ואחריו יעריק' כמסר לקישים כו' יס' תיבות וכן בראשית ברא אלהים וכו' יס' כו' תיבות והוא בתחלת' התורה ובסוף התורה ולכל' הדי המקום וכן יס' כו' יס' תיבות וס' ששאר פסוקים זה לז' כן ראוי ל' אלו' שישו' פסוקים ואס' א' בתחלת' התורה וס' פסופה א' להיות פסוקים אלא אס' התורה כתובה בעל' א' כהפס' א' וא' ל' לעיני' כל ישראל היא פמוכה לכות' בראשית לומר פי' כל' כתי' חמשה נכר העולם כח' כהפס' יניחה וס' ישראל הם תחלת' ההמשכה כריאות העולם ב' כ' כ' ע' כ' סמוך לעיני' כל ישראל בראשית כל' ישראל היו בתחלת' הכריאות' כחמשה וזה כל' להעמיד קבלתו פלמיתית שהתורה היא חן שמיצו מתחלתה וע'ס' כמו שהיה כתובה מראש וע'ס' וכו'

וכן היא סוביית הס"ס כע"ז שהקטן שם על מי שאומר שאם לא חטאו אבותינו לא מתו והכתוב פ' יבמות ופ' נחלות ותרצו שעל תכלו נכתב וכל אותה סוביית מוכחת הן (ותשובתה אחרת דהרי שייכח למי שמת בחטא ועון וכו') וכן במדרשות כמה מדרשים על ארם מיתת על שכל מעץ הדעת המשלול זה למי שכתב בו לאשתו והניחו בכיסו ושם לה עלילות דברים כדי לעשות עליו וחטאו בידה ואחרת בלשון תמיהה כבר היתה ידוע שכתבת לי בט על זה אלא כבר היתה רוצה לברשמי והתעללת עלי למצוא טענה לברשמי כח "ש בילמדנו ב"י" וישב ע"פ כורא עלילה שהכ"ס בא בעלילה על הכריות חכ"י נראה כי דעתם לומר כי התורה היתה כתובה לפני ית' כח"ס חסד בשנת ה' ונתנה לנו והספור אשר באו בתורה יצאו אל הפועל בדצון סוף ועמקן מחשבותיו ואחר שביארנו איכות הדיבור בתורה מן השמים נביא תשובות נכונות על החולקים עלינו וכאלו לומר שאין תורה מן השמים ח"י :

אמנם

החולקות עלינו אין צורך להביא תשובה שהרי הם מודים כי תורתנו היא תורה אלהית וכדבר א' הוא מצותם ועוד נדבר זה בפ"ד בע"ה ואחר שהם מודים בזה אין צריך להשיב בזה כי בהדלאת בעל דין אין צורך לעדים אלא על המתפלספים בזה שלא האמינו אלא כמה שהמייב השכל אבל מה שלא הגיע בו העיון כחופת שכלי הם מחשישים אותו ומחפשים ואומר כי יש לו ראיות כנגדם כי תורתנו זאת היא תורה אלהית מן השמים . הא' מה שהשיבו החוששים בזה אתם ראית' כי מן השמים דברתי עמכם ואין ראיה גדולה מן החוש והיא טורח לכל המופתים ההקשים וקבלה דור אחר דור כלכך שלא נפל ספק בקבלה הא' במקום המושג וע"ז ית' רק השמר לך וכו' ואחר זה המעמד אשר ראיתם ונתבאר לכם תמנו כי זאת התורה היא אלהיה לא זוסף כמוה ע"כ פרסמו אותה בכל דור ודור כדי שתהיה לכם ראיה ותשובה נכחת לכל מי שיחלוק עליה ולזה רמזו ש"ה כבוד השירים ש כי טובי השולמות טובי טובי וכו' הוכיח טובי ר"ע כנגד ר' חיות הדבורות עלינו ויאמרו לנו לשוב אליהם ויאלצו בנו בכבוד והדר ואנו מחשיבים שא"ל להם להראות לנו כבוד אשר ראינו על הר סיני כבר שהיינו מסופקים במחולת ב' החכים חמנה שניה והסנה ישראל ולפרסם זה הדבר עד שהיה בו מעמד שהוא הר סיני הוא עוד היום וגם היום הוא אשר נסיה בו זה המעמד הוא הפורסם אצלנו והוא וכן מתן תורתנו ואלה הדברים לא יבחיסם אלא מתעקש רונה להכחיש המפורסם הקרוב למוחש כמי שרצה להכחיש שאין לנו בלגות חפני חורבן כ"ה שהיה ע"י טיטוס ואין דברים עם כיוצא באלה א"כ די לנו בזה ראיה שיש תורה מן השמים . הב' כי התורה היתה בטלה כל כיוצא הקודם לה בנימוסי הנאכא והכרתיים והמזריים והכנעניים וכיוצא באלו וזה לא לפנים מהשנים השתדלו האומות לבטלה בסענות ומלחמות ולא יוכלו לבטלה ולזה רמזו ישעיה ואמר כל כלי יוצר ע"לך לא יצלח וכו' הוכיח בזה ב' דברים שמתדללים בזה האומה לבטל התורה א' בכלי מלחמה כמו שעשו בנינים בגדודות וממדות ועושים עוד היום וע"ז כל כלי יוצר ע"לך לא יצלח והכ' בסענות ויכוחות נכחיות כמו שעושים הפלסוף ומחמי דתות וע"ז וכל לשון חזקה אתך להשפוט תרשיע וזה שאין תצלח הכלי והרענע כל לשון אינו מפני כחמו ובכוחו כי אינו חלושים בזה הבלגות אלא שטבע האדם לבטל השאר הקם עלינו והחלון הוא נושא את מוטאיו וזה ואת נחלת עבריה' ואמר כי זאת התורה שנתנה לנו מורשה ונחלה דקתה ה' לעבדיו והוא הירצה בקיומה ועומד בנגד המשיחיות המתדללים לבטלה . הב' כי היא כוללת כל השלמות שלמה הנפש בנתיב דעות אמתיות ושלמות הדיוק בתיוקן המדויק וקיום היסוד בספרות המקום מהכריות והעיון הזה עיון אלהי לא יוכל עליו כח שכל אנושי כי הכח המחקר המתדללים בכח השכלי אשר בחר להעמיד דעות אמתיות עד החקום אשר ישיב סתלה לא ישחללו כלל לתקון היסוד והנחלת המדויק והמשתדלים בתקון היסוד והנחלת המדויק בכח מדמה אשר בהם לא ישחללו להעמיד דעות אמתיות ואלו הב' בתוח סבת המשתדלת להעמיד דעות אמתיות והכח המשתדלת להעמיד היסודים בכל א' בהם תוספת ומברפה ואינם על שלמות האמת והתורה כוללת ב' שלמות אלה בתכלית השלמות היא בלי ספק תורה אלהית מן השמים . הד' וישר משפטים ודיונים כמו שהעיד עליהם הכתוב באמרנו ושמרת' ועשיתם כי היא חכמתכם וכו' כי מי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים דיוקים וכו' ולא יפיר זה אלא הכין בדיבורו ויודע משפטי האומות ואשא משלי על א' מהם ועליו תקום השאר . יש מי שדכן כראי ובראית יתרון כח האדם רחוק אל הסקס להשוות הנקבש לומר והישמעאלים רבין שאין הכח יורשת אפילו שלא פחוקם בן ויה רחוק מההקש שירצו מי שיינו ורע במקום ורע והתורה להיות דיונה הוא שהבן קודם אל הדת והכח קודם אל האפילו של פחוקם בן ויה רחוק מההקש שירצו מי שיינו ורע במקום ורע והתורה להיות נכונה . סה' כי היא בלגה לנו המורה האלמות מה שלא יגיע אליו מחקר שכל האנושי כמו שהוא רחוק כבוד שם המפורש ואשר השמות המקובלים ביד הכנענים והמכחמים המקובלים מהם וכבר כתוב במורה המורה להשכח' סאלקירה א' כי אפלטון הפלסוף שכל חכמי המחקר נכנעו לפלגופיותו בתב"י דבר עם א' הנביא וישאלו ונתחל' הדברים לא נראה לו מחכו ענין גדול והנכונם עמו בעומק אלהותו הכהילו והיה תכלית הוכחתו להכין דבריו . ו' כי היה היום ירמיה הנביא וכתבת כי בזמן אפלטון היה אכל אינו חושב שיהיה אלא א' מתלמידיו החכמים וכבר ראיתם בהאמר הנה' ליחזקאל המה עמוקות כשבנו חמנה אנו חלושי סומן קטני להשגה ויכול לתקום חמנה מה שהשיבו חמנה ההולאים הצופים במרכבם והנכונם כפידרם אשר בהתעסקם בה היתה נראית להם השכינה והיה הדברים שחשבו כחיתתם כשינו לא עשה כן לכל גוי והם תאחד בגוי שאפילו נסתייהם מתבאן' חפני מה שהשיבו בחכמת האלקות הנרצו בתורה שהיא תחת ה' מן השמים . ה' כי היא בלגה לנו מ"כ מה שלא הגיע בו הקש שכלי וכן כ"ס כאלה ש"ר שאמר אנן' לדורו' הקימר שנתבאר חפני חכמתם של ישראל שאפילו קטנים יודעים מה נברא ביום א' וכיום ב' עד יום ה' ויה השלם שנתבאר חפני חכמה ו ה כבר ראה חכמת ארסמו כי קרוב מאדו וכן היה והכיור כי לא השיב שכלו אשר נאמר עלינו שהשיג כל מה שבכח השכל האנושי להשיג מה שירצו תש"ר מישראל מסדר הכריאה ויה להיות התורה הוית אלהית מן השמים . הו' כי אנחנו מקובלים תמנה ענין קביעות הדרשים ויביור השנים להסכים יחד חדשי ירחים עם אנים שמעיות ש"ה נא' כי היא חכמתכם וכינתכם לעיני העמים ופי' א' כשכח זה חסוב תקופות ובאמת היא חכמה לא יגיעו אליה חכמי המחקר אלא הנביאים המקובלים מהתורה :

דל"א

נראה כי הנמצים מחשבים לחמה ועושים שנתם שס"ה יום ורכיע יום כחשבון זה קרוב ואין להם דרש ירחי כי תחלת חדשיהם פנים יהיה בתחלת חדש ירחי פעם באמצעו פעם בחדשו והישמעאלים מרשיהם הם ירחיים ואין להם שנה שמעית אלא עושים י"ב חדשים ירחיים ואח"כ עושים ראש שנתם וי"ב חדשים ירחיים אינם כי אם שני' יום או שני' יום ואם שנת סתמה היא שס"ה יום ורכיע א' כ' בכל שנה תחסי שנתם י"א יום בקרוב ע"כ משתנה חנם פעם בקיץ פעם בחורף וככל עמות השנה וחכמת תורתנו האלהית חברה כ' חסבנות אלו כשווי גמור והדויעתו כי ימי חדש הלכנה הם כ"ט יום וי"ב שעות וכ' שלשי שעה שהם תש"כ חלקים וחלק א' מע"כ בשעה שהם ע"כ חלקים וחלק א' מתתר"ף בשעה ומכל זה החלק הלוקי השעה לתתר"ף

מגן אבות ד"כ

[illegible][illegible]

אמר לוה וכן אליהו בחר הכהן הקריב קרבן והתורה אברהם זה שאמר לך פן תעלה עלותיך בכל מקום וכו' וכן נדרשון הקריב קרבן כלום בביתם והוא לא היה כהן וכמה דברים אסורים עשה ולולי הקבלה היה חוטא וכן דוד ושמואל יסדו באמונתם משמרות לשורר בכה"ה והיוכן חזינו בתורה שכתב שתהיה חמנו קבוצה בזה ושע"ה למח הוסיף כלים על אותם שעשה משה והיה משה שעשה משה וכן אורים הנביא מקרית יערים למח עבד על מצות לא תוסיפו לראותם ושנה בה בפה שפטים והאורים בתוכחת כי תבא ויבין חזא כי חפני פקוח נפש חומר לברוח ולפניו ולפניו ולא היה שם ארון כי היה נבנו מן למד דבר אלולות היוכן בה כתובות בתורה וכן עזרא שעשה פרכות בין ההולכי ולפניו ולפניו ולא היה שם ארון כי היה נבנו מן למד דבר זה בתורה וגם להעמיד על הקהל לתת שליטת השקל בכל שנה וחוקים שעשה הישר בעיני ה' בפה עשה פסח במדבר הב' מפני שלא התקדשו הכהנים ונתקבל לנצח והיוכן חזינו בתורה דבר זה הנה אלו ראיות שהתורה נאמרה בפה חיש מפי איש עד מרע"ה דע כי כל זמן שהיו הכהנים בישראל וזה היה בכל זמן בית א' ובתחלת בית ב' וגם אחר הפסק הכהנים ביהדות השתמשו בבית קול עד זמן שמעון הצדיק היו בישראל שומעים לבעלי הקבלה בפה התורה ותקנותיהם הלא תראה איך תקנו ד' צומות ומגיל אסתר ומצות חנוכה ואין כזה משום כל תוסף אחר אחר שאינם מצוה התורה אלא תקנות ואחר וממה אלו בן המטה של מיומ' ופרח הזמן הזדון והיו בבית ב' ב' כתות זו אחרי זו הא' היה נדון וכיהו ואלו לה שפירו בעה"כ עם הכהנים תורה שבע"פ כה"ס ענינים בפה"ה והיו תלמידי אנטונינוס איש סוכו כה"ס בפה"ה א"ה"ה והלכו להם לחוק ירי השומרונים שכלם החורבנו וחבירי הישראלים שהתחננו עמו וכו' שם ב"ה והקריבו עלות חוץ לבית ה' וחוקיו חוקים ובבית הסוף בהן מנשה בן יהושע בן יהונדק הב' חתן שכלם אחיו של שמעון הצדיק וזאת היתה תחלת המדות וכת' ב' היא כת של קראים שפירשנו ענינים במקור הזה שהתחילה ביהי שמעון בן שטח אשר וכלי החלך יעצוהו להרוג כל חכמי ישראל לפי שאמרו שהוא חלל ושם בכהונה פ' שנה ולבסוף נעשה גדולי לבסוד בחורש שבע"פ אחר שהחריב ב"ה של כותיים והרב הצדוקים הכופרי' בתחית המתים ואלה ב' הכת' אין הפרש ביניהם וכלם נקראים צדוקים וכיתוסים וההולכים אחר הקבלה היו נקראים פרושים בתורה והכת השליש היא כת המשימורים הכנענים בחוד המעמוריה ופי' משימורים חפני האמונה הנק' מעמוריה והעובדים ע"ה היו נקראים משימורים מפני שנתכדו יביעיהם לאכיהם שבעמים תרבו כל בן נכר כל בר ישראל ראשיתם ותרבו ויכירם ואשתמורדים והיה לשון משמר עשומדיע וביבנה תקמו בתפלה ברבת החינים שלא היו בזמן כנסת הגדולה כשתקמו בתחלת בית ב' יח והוסיפו ברכה זו בשמחה אלו הכהנים מפני שהיו מצערים אותם והקראים נתקדשו אחר חורבן הבית עד שבימי הגאונים ז"ל עמד עין א' מבי' דוד מתלמידי ר' יהודאי גאון ונפיו שהכירו בו שחן פסול לא סמכוהו גאון ולא שייעוהו מן השמים להיות ראש גולה ומפני קנאה וטיבא שמה כלבו הכהנים תורה שבע"פ והסית והיה את ישראל הוא ושאלו כנו והעמיד תלמידים וכרה כלבו חוקים ומשפטים וכתב וכן נק' קראים וההולכים ע"ה הקבלה נקראו רבני וע"כ נהגו כל ישראל לקרוא לכה"ה מושל רבי ואע"פ שהוא ע"ה ובימי ר' סעדיה גאון היה חילול אל כלליו שבה מלכו תורה והיו מלמדים אותם לתימוקות בלומות עד שבר' סעדיה גאון נכחה ולא היו התועים כי אם מעט כי כל קהלות הקדש שברץ אדם וישמעאל מתנהגים ע"ה המשנה והס"ס והיו בהם רבני מחברים ספרים ע"ה הקבלה לאין קץ ואלו הקראים כלם בטלים במיעוטם כי אין אלא מיעוט במצרים ובקצת מקומות המדבר ובמקום א' במדבר כן ודגלאן ושמעון כי מתו כלם ולא נשאר מהם עד א' באותו מקום וכלם כלבים אלמים לא יוכלו לנכות אין בהם מחבר ספר ואפילו פיוט א' ולא בקשה ותפלה כמו שעשו הרכנים הסומכים על הקבלה ומי שירצה להכחיד הפסוק יראה ענין הקראים ומי שירצה חכמת התורה יראה פ' הש"ס והמשנה ויראה כי עליהם נאמר כי היא חכמתם וכינתם לעיני העמים וההכלל שכן אגב הקבלה והקראים ההכלל שכן ת"ח וע"ה כי אם תנים ע"ה בלא קבלה נאמר על ימין שהוא שאל ואת לקראי איך תפרט זה הפסוק שיש לו שני פנים כך ולא תפרטו כפינים אחרים ושיבך כך פירש עין או שאל או כימין והרי חייבו עכמה אל הקבלה ולמה נניח אלו קבלה חכמים אין להם מחסר כלנו מהנביאים חפני חדשים מקרוב באו מתי מחסר והם גם הם מסופקים בדברי עצמם כמו שהעידו ז"ל על דבריהם שהיו אחרים על ענין דם נדה אף על פי שצדקיות אלו מתיראות אלו מן הפרושים :

ואחר שביארנו הצורך אל הקבלה על כת של חינוך נסיר מעל קבלתנו ספקותיהם במה שטועני' עלינו מקבלתנו היא סותרת המבואר בפסטי התורה והלילה ע"כ אלץ אין מקרא יוצא חירי פשוטו ולא הוציא מכלל אלא והיה הכבוד אשר תלך הפני' ג"ס המקובלת מחשה וכבר בימי רז"ל היה משא ומתן ביניהם בקצת מקומות כמו שזכרו בענין אתוקם תמידה וזכרנו' אחרים במגלת תענית ובמנחות וכו' ש"ס כ"פ יש מוחלין בענין ירושת הזקן לבת הבן ולא לבת כי בת הבן היא יורשת במקום אחי אביה באלו היה אביה קיים והבת אינה יורשת במקום אחיו וזו השוה ביצחת וכן בענין מסוך המים ובענין פרה אדומה במכילי יום וענין קטורת לזרח אם הוא נעשה בפנים או בחוץ ולהכניסו בפניו באלו ג' מעשי' כבר הסכימו מן השמים לרעת הקבלה וחתי' כב' מצע' אלו תתקף לעשייתם מיתה חסודה הכהנים ששאו אלה על דעת הצדוקי' כמ"ס בירוש' וכן בענין מחמת השבת סרבה חגיגות הנזכרו בכרכות ובתענית שהוא מחמת ג' י"ה בלילה יום השבוע ואפי' לפי דבריהם שהוא יום שבת משם התורה תפסה יום א' לרמזון שאם היתה הספירה תחתית מחמת השבת יהיה יום השבועי' מחמת השבת והוא דמיון לשאר הימים כאשר נהגו הסבילי' ולא היו טועים וכן בענין הדר חלב האלים הקבלה חמתית הכריעה בן מאמרו כל חלב שיר וכסה ועו' חלב השום לשלשתם והאלוה לא היתה קרובה כיאם בכשב וענין עין תחת עין אשר קבלנו בו עין תחת עין תשלומי עין אפי' לפי טענות אלו סותר הפסט כי התורה אמרה שמוציא עינו אם לא יתן כפרו ולא אמרה התורה הכופר אלא ברוכס מויד או באונס . וכן מ"ס התורה ומכאן נפש הכתה ישלמה נפש תחת נפש אינו ר"ל שאם הכס סוסך סכה סוסו אבל אמרה קח סוסו בן אמרה שאם הוציא עינו יתן לו דמי עינו . ואיך מוציא עינו אולי ימות ויהיה נפש ועין תחת עינו זה סותר הטבל וכן אם אין לו אלא עין א' ומוציא אותה הכס ישאר זה בלא עינים והמכסה בצינ' א' והתורה אמרה כאשר יתן מוס בארס בן יתן בו לא יותר והכס שמוסן אמר כאשר עשו לי בן ציאתי להם והם לקחי אשתו והוא הנכסיר מנדים ועד קמה אבל רעה עשו לו ורעה שלם להם :

ויצו אל יזא איז מחקומו ח"א לפ' מחקומו ממש סערי כתיב ויהי מרו פדס בחדשו ומרי שבת בשבתו יבא כל בשר וכו' וסרי יבאו מחקומוס וצנן לא תבערו א' יכו' אומרים לא אסרה תורה ססבערה אלא ביום שבת אבל בע"ס לא אסרה ולא צותה לרבות הסבערה בהבסם השבת וסס אומרים לכזיר סבר סע א' חפירות ומתירים אכילת ענבים וצמחים וסס ספק התורה כי לא אסרה אלא היוזא חספן היין וסס אומרים סעוכר בחמי אמו מוסס אורת ואת בכו ואיקזא בכלל אות

מגן אבות ח"ב

לא שחורב אין לו עובר ואע"פ עצה על אותו זלזול לא באשר הכשר דלא אחר לא תאכלו . וזה אינם אכלים אונסו' האחרונים מהם חמה ואינם בודקים הריאה ובעיני נדה יש להם מנהגים שאין להם שורש וענף כלל . ושעמית שהתבטל אחר שנתבטל בע"מ ממלאים הקדירה חלב כדי שינטפן התבטל והוא סתר להם כיון שלא נתבטל ביחד . וככל זה וכיוצא בזה כסילים בחכך יכלו כי אין להם על מה שישמחו ויהיו כיחר עשרה מהם וכ"א סברתו משוכעת בידו וכחשיכה יתסלבו . ואנשי אקבלה הם הקהל חקה א' ומשפט א' להם ולורעם ולכל בני ישראל הים אור כמושכו' תם . סנה נתבאר כי התורה היא חן השמים בין תורה שככתב בין תורה שבע"פ :

ובכאן נשלם ח"ב והוא חלק שמיני

חלק שלישי והוא חלק יעקב

ואתחיל . עתה ב"ה ס' כ"ה והוא בענין תחיית המתים והנמשך לזה חלק יעקב הוא חלק שלישי בתחיית המתים ולפי שתחיית המתים תהיה על ידי מלך המשיח הגלותו הוא מהשגת הא' אשר תקדם אליו ידיעתו את מלאכותיו ע"ס הוא בחלק זה החלק נד' חלקים עקרים מעיקרי התורה הא' כידיעת האל הכ' בהשגחה ובמול ועונת הכ' כביאת המשיח הד' בתחיית המתים :

פרק א'

בידיעת הא' בדבור הא' מ' הרביות נכלל כי הא' הוציא ישראל ממצרים א"כ הוא יודע ומשגיח וכן בדבור ב' וכן' נכלל כי הוא פוקד עון אבות על בנים ואינו מחקה א"כ הוא יודע ומשגיח . וכל התורה כלה היא בכנייה על עיקר זה ומושכל ראשון ודבר שאין צריך להביא עליו ראיה ומופת הוא שכל השלמות ראוי שימצאו באל' והידיעה היא שלמות ומסרון הידיעה הוא שכלות והשכלות ראוי שירוחק מהאל' א"כ הא' הוא יודע הכל ואם העולם הוא פעולותיו איך אפשר לומר שהפועל יצלם ממנו דבר מפעולותיו וזה נחייב שקצ' יודע כל הדברים . אבל הפלסוף התחכמו בידיעה זו איך היא ובמה היא ונתבטלו בזה הדברים בין המצוינים בלבול גדול ואומר אני שע' לאחר ואל תתחכם יותר למה תשום' אמנם לפי שכבר דברו בזה על החקירה ראיתי להסדך אמנים בזה כי גם לאחר אל תרשע הרבה ואל תהי סכל וכו' כי טוב אשר תאחז בזה וכו' ואמר כי יאמר שאלם ההתחכמות ביותר הוא דע הצויים מההתחכמות הוא יותר דע ואמר אל תרשע הרבה להזהיר על ההתחכמות המביא לידי נפילה מעיקרי הדת ואמר ואל תהי סכל להזהיר על הענינים המחקרים כי סבים אלנו ימותו בלא עתה ואף אם יארכו ימים כי לא נברא האדם אלא לרצת האמת ואם ידע השקר ונשאר סכל מת בלא עתה ועל כיוצא בזה נאמר עלינו אבר בלא כלל' שהוקף אבר וסלך בלא חמדה עליוס ומה שראוי לראש הוא שיאחז בקבלה וגם המחקרים אל יבא ידו כי מי שיראת מטא קודמת לחכמתו יא יד חוכת טיפוס מהאמונה דרך קבלה וקיומה בדרך החקירה כפי שיפור השגת שכלו ואומר כי הפלסוף אחרו כי הא' הוא שכל נכדל וענין השכל אינו ענין אחר אלא שהוא משכיל ומשכיל הוא יודע הדבר שהשכל וזה ענין לא להכחישוהו הם . אמנם מה שהוא יודע בזה חקרו ואמרו שאינו יודע דבר אחר וכבר הקשה עליוס אלו חמד ואח' א"כ ידיעת האדם היא יותר שלמה מידיעת הא' כי האדם ידע עצמו ויודע וולתו והא' לא ידע אלא עצמו וכבר השיב רמב' באחרו כי חקוס הטעות בזה הוא בהיחש ידיעותיו לידיעת הא' ואנחנו רוצים ליודע מהשכל וידיעותינו הנעלם מידיע' הא' וזה טעות כי אין בין ידיעתנו וידיעת הא' רק שתוף השם כי ידיעתו היא קודמת ל הנמצאות וידיעותינו מאוחרת אליהם ודעת הפלסוף בזה הוא כי הם חקרו הנמצוא' כלם וראוים שהם מורכבות מחומר וזורה משתלשלות זו מזו עד שהם עולות לנמצאות שהם צורות נפרדות מחומר והם מתעלות אל הצורה הא' שכלם משתלשלות ממנה והוא הא' וכידיעת הא' עצמו הוא יודע כל המשתלשלות ממנו וזורה סרה קושיית אלו חמד מהם אבל יש בזה חקירה לפי דרכי התורה ושרשים שהניחה כי הא' יודע החלקים האפשריים בה שורש החזקה הוא שהאדם בעל בחירה אינו מוכרח בפעולותיו א"כ אין לו בהם בחירה וזה הותר התורה בשורש הזה ואר יש לו בזה בחירה אפשר שיעשה או שלא יעשה א"כ אין לאל' ידיעה בסוף המעשה ויהיה זה חסרון בחקו ית' והפלסוף נטו אל הקצה הא' לסלק מהא' ידיעת אלה הדברים הפרטיים ואמרו שאין זה חסרון בחקו ית' כי אין ראוי שיתואר החסרון אלא בפי שררכו שישב הדבר שהוא המושג ולא השיגו אבל אם אין דרכו להשיגו אינו חסרון לו אם לא השיגו והשגת אלו הדברים הפרטיים אין מחק הא' להשיגם אם ראשונה מפני שהשגתם אינם אלא בכח החזק בחוש הראות ושאר החושים הפנימיים והחיצונים ואם האל הוא הכולל מכל כח חמדי א"כ אין מדרכו להשיגם וא"כ אינו אצלו חסרון אם לא השיגם ואם שנית שאלו הענייני' הפרטיי' הם נחמיי' והדברים הנחמיי' לא ישיגם אלא מי שהוא נחמיי' והוא מציאותו אינה תלויה בזמן וא"כ אינו חסרון אצלו אם לא השיגם ואם ג' לפי שכל השגה הוא שלמות למשיג ואלו היה הא' משיג אלו הדברים הפרטיים היה כאלם השלם בפחות ואם ד' לפי שאלו הדברים הפרטיים הם רבים והא' הוא א' בתכלית הפשוטות ואלו היה משיג אלו הדברים הפרטיים היה מתרבה בהם ואם ה' שאלו הדברים הפרטיים אין להם תכלית ולא תקיף ידיעה במה זשאין לו תכלית . ואם ו' כי ידיעה בדברים קורם כואם היא נתלית בהעדר ומה שהוא תלו בהעדר אין קריו ידיעה ואם ז' כי בכל יום הם משתנים אלו הדברים הפרטיים . ואלו הא' היה משיגם היה מתחדש בכל עת ואם ט' אלו היה הא' משיג אלו הדברים הפרטיים היה מחדש סדור יותר נאות ממה שאינו רואים מרעת הטובים וטובת הרעים . ואם י' אלו היה הא' משיג אלו הדברים הפרטיים היה יודע זה השגש הכעל כמות לכמה חלקים הוא מתחלק ומטבע השגש הוא שיתחלק לחלקים בלתי תכלית וזה נחייב שהאל אינו משיגן ולא יודע תכלית חלקו כי כל אלו סממנות טעמו הפלסוף' לאמת שהאדם בעל בחירה ולקיים טבע האפשר וידיעת הא' לא תכריע א' מב' חלקים האפשר ואין זה חסרון בחקו כאשר היה בתחלת העיון וגם זה הרבת התורה השלמה שחוקה אותו כי משרש התורה הוא כי הא' יודע מעשה בני אדם ויבטול וענינם לפי מעשיהם . והרמב"ם ז"ל נחלץ מואת הקושיא בהקדמה הא' והיא כי יודע הוא והפלסוף מורי' בזה כי הא' מסותו וידיעתו דבר א' וכמו שידיעת מסותו כעלמת כן ידיעתו איך הוא יודע הדברים בעלמת מחמיו וצ"כ הרבה לחוכים הפלסוף' ע' ויראה שדבר ז' כי עם היות שהוא יודע כל הדבר' איך יהיה ידיעתו לא תסלק טבע האפשר ושחוקה מהדברים ואע"פ שזו נכונה בידיעתנו הוא אפשר בידיעתו ית' וכן ידיעתו מקפת בדברים בלתי תכלית ותלויה בהעדר וכרכיו ושינוי וכחורו ואין כן לא שני ולא רבוי ולא

חדש כאשר הוא ביריעתו כי זהו הסדר אשר בין יריעתו ויריעתו . ודברים הקשו עליו בזה כי אין לסדר בין יריעתו ות
 ליריעתו כל זה הסדר לפי שאנו דורכים בדברים אשר נחייבם לאלו מחש שהם שלמות לנו ראוי שניחם אותו לאלו וזה שהם
 חסרון לנו ראוי שגלו אוחז מהם ואין בין מה שהוא אל האל למה שהוא אלנו בזה שתוף במור אלא התחלפות במעלה ודככו
 כי מה שהוא אלנו שלמות הוא כאלו כיוצר שלם בזה שהוא אלנו ואנחנו כשחייבנו לאלו יריעם אינו אלא מפני שהיריעה היא
 שלמות לנו ע"כ אין ראוי שניחם לאלו יריעם אלא באותה יריעם שהוא שלמות לנו וירוע הוא שהיריעה בואת שהרע אל מניחם לאלו
 אינם יריעם אלנו אלא מחשבה ומכונה ובלבד והרבה חתרו בזה המענינים מאנשי התורה לתקן הדברים שתהיה לאלו יריעם
 בדברים כחורים וישאר טבע האפשר ולא היתה יריעתו סבת מצילותם ואלו היתה סבת מצילותם היו קרומים כמוהו כי יש
 אחרים שאין אחריו שהם יורע העתידה חסלק טבע האפשר ולא היתה יריעתו סבת מצילותם ואלו היתה סבת מצילותם היו
 קרומים כמוהו ואנחנו רואים אותה מתחדשים א"כ אין יריעתה היא בהם סבת מצילותם אלא האדם בכחירתו הוא מתחיל וזהו
 יורע היותם אך יהיו בתכלית היותם ולו דברים באחרים כפי לא מצויירים בשכל כי אחר שיריעתו תכלית היותם אינם אפשרי
 ולא כי האדם יורע תעשה האדם מה שהוא מסודר תפאת מערכות השמים אבל לפי שהאדם בשכלו הוא כחיו לשבות הסדור שהוא
 א"כ הם דברים כחריים ומהו הסדור ומהו הסדור יורעם האל ומצד הכחירה לא יורעם וזה הרעת הוא מקיים דעת האפשר ומחש
 יריעתה האל . וכוונת לרעת הפלסופים ומורה להם במקצת וזהו מה שאנו בורחים ממנו :

ויש

מחכמי דורנו שהם או' שהם יורע מעשה בני אדם וירע תכלית המעשה קודם היותו אבל יורע כי המעשה הוא
 יהיה בכחירה האדם וזה א"כ יענין באמר כפי כלתי מצויור כי אחר שגלה הידיעה בתכלית המעשה נסתלק
 טבע האפשר וזהו אם בורחים א"כ :

והנה

בכח התלמוד אל הם חסדית בזה עם הפלסופי שאין לאלו יריעם אלא א' וא"כ במצאם כל באי עולם עובדים לפניו כבני
 מרון ואמר בבב' וכלם נסמך בסקרא א' כלו' שאינו יורע אותם יריעה פריט' לא יריעה כללית ולא זה נסח הראש' ע"ל
 באחריו כפ' וזה כי האמת כי הכל יורע כל חלק ע"ד כל ולא ע"ד חלק ובפ' אחר כי האל לבדו יורע השמיים ולקיים בדרך כלל אל
 כפ' כי תשא והסדר שבין חסדיו אל וכן הפלסופי הוא שהפלוס' חלקים יריעתה האל מספרים ולחכמיו אל לא יתחייב להם זה
 וסלכות הפלוס' בזה הוא מפני שלא מצאו דמיון ביריעת האדם לזה שבמדת הא' יורע פריטים הרבה והיה זה באדם שפני
 חולשת סכלו ולחיותו כי כמו שכל האדם לואה חסדיו העניני' האלהיים ויש לו גבול לא יעברו אין מחוקו להשיג יותר
 כן הוא לואה ל חסדיו ביריעה א' וכרצו א' הרבה חרטים ואין להקום יריעתה האל ליריעתו בזה כי כמו שיריעתו יותר שלמות
 מיריעתו כן יריעתו חספה כפי שלא תקיף יריעתו וזה יתכן שלמות יריעה לו ית' יותר מיריעתו ומה שטענו שאם האל
 היה יורע וולתו היה בשלם גולתו והטעם הוא שהיריעה הוא שלמות האדם והיותו חסד שלמות בלא יריעם אבל האל
 שלמותו הוא מעצמו אין יריעתו ולולתו שלמות אותו אבל היה חסרון בחוקו אם היתה גולתו יריעה בזה שלא תהיה לו הוא
 יריעה וכוונתו כל תלומות הפלסופי' על מה שהנחנו ביריעת האל העניני' הפרטים וולתו כב' דברים הא' רוע הסדר הכר'
 בעולם .

ועוד

דבר בזה כפ' שאמר זה בע"ה והשכחי חסדיו את תלומותיו וס' בענין טבע הכחירה אשר באדם שלא יהיה
 מוכרח במעשיו אחר אשר הקיפה בזה יריעתה האל וביריעת הכמה הרתחלק לכלתי תכלית יריעתו בזה הוא
 ביריעתו שהוא יורע שהוא מתחלק לכלתי הכלית וא"ל להיות בזה יריעה אחרת ובענין טבע הכחירה אומר כי אי אפשר
 לניחם לאלו שלא יורע כל מה שעתיד להיות וכבר אמרו חז"ל מנין שהקב"ה יורע כל מה שעתיד להיות שאל' חזק שורב עם אבותיך
 וקם העם הזה ונחם וכבר תקנו אנשי כנס' הגדולה בפרס' גס כל היצור לא כבוד מחד וכו' הכל גלוי ונפוי לפניך ה' אלהינו
 צופה ומביט עד סוף כל הדורות והכתוב אומר מי פעל ועשה קורא הדורות מראש וכתיב בטרם אצרך ככתן ירעתך וכתו' ה'
 יורע מחשבות אדם וזהו תולדה לסקרמה אשר אקדים לזה והוא לסדור דעת האומרים כי לפי שהטבות אלו העניני' הם ככח
 חמרי נסתלקה הטבה ומהא' ועב' א' בינו כועדים בעם וכו' הכיטב און הלא ישרע וכו' כלו' אע"פ שאין בו כחות
 חמריים כיון שהיה בראש אלו לא היה חשיב אותה הטבה מהראיה והשמייעה אך היה בורא אלה הכלים המשיגים הראים
 והשמייעה ואחר שהוא רואה ושומע הוא חסדי ופוקד ועונש וע"א היוסר בוים הלא יוכיח וכו' שאם אדם הוא שלמות לו ליסר
 החטאים כ"ס הא' המלמד אותו דעה ע"כ אחר זאת התולדה היתה ה' יורע . החשבות אדם וכו' וכתיב ה' חקרתני ותרע וכו'
 כי אין מלה כלשוני וכו' כלו' מורס שיצאה התלה כלשוני ירעת אותה וכן פי' זה במדרש דבר כפ' וירא אלמים את כל אשר עשה
 והנה טוב חסד וכן פי' הראש' ע"כ כס' תלים ומה האריך בזה וכל המקרא מלא מזה והשכל מעיד עליו כמו שהקדמנו שא"ל
 שארע אני מה שלא ירע מי שבראני וכידו רוחי ומה שסביל המתחכמים לסלק הידיעה מהאל בזה הוא כדי שיתקיים להם השאר
 הוא שאמר בעל בחירה היה כד' יותר מה שהקדמנו מירצ' האל בזה יבחר שאם נפלה בו הידיעה א"כ אין לאדם בחירה בעשיית
 הפכו אבל התורה הניחה גם זה השאר ורצון הכחירה שהניחה גם זה השאר הראשון ביריעת האל ואם היו שני השארשים האלו
 קוטר' זה את זה לא היתה מניחתם התורה בי אין מדרך התורה להניח שרשים קוטר' אבל לפי האמת אינם קוטר' אחר
 אינם קוטר' הנה בעל דבר זה מכל אשר דבר בזה היה פלוס' או דמי והוא שהפועל הא' בעצמו יש בו ב' פנים א' טוב וא' רע
 וביריעה נפלה בזה הפועל שיעשהו אדם ונשארה הכחירה באדם להטותו לא' מב' פניה אם לטוב אם לרע וכוונתם החקיקות
 כ' השרשים שהם יורע מה שעתיד להיות וא"ל שלא יהיה ואם יהיה הפועל הוא צ"כ הטוב או ע"כ הרע וזה בכחירת האדם
 וע"כ הוא ראוי לגמול ועונש כי זהו שרש וזה האמונה והמשל כבר נפלה הידיעה באדם הענינין שיש לו חסרון מחסר וא"ל
 וולת זה נשארה הכחירה כידו שישא חסרון זה לטוב והוא נצטו וזהו לא יבחר בטוב ע"כ יגיע חסרון ע"כ ביום
 וכבר הובירו זה חז"ל וכתפרסם להם כחוס בכן אחתים דרכן יוחסין בן וכלו וכן הנה נפלה הידיעה באדם א' שמינת חסדו וע"כ
 ימיתו ונשארה הכחירה כידו להורגו ואם לא יבחר בזה מסככים לו סבות שמינתו ואלו ה' הכ' חסרון לפונדק א' ופולה בסולם
 ופועל מחסר והרבו ואחר כי יכול הסופל מחסר ראוי ה"ל ליפול אלא שגלגלים וכות ע"כ וכלי וחובה על ידי חסר כלומר כך היתה
 הידיעה כפלת בזה שיה ימות ע"כ זה אלא ששארה הכחירה כידו אם ימיתו כידו אם יבחר לו סבות ככנין גב בלא נועקה או
 וכיוצא בזה מסנקים הרי נתחייב עליו ואם לא ימיתו בדרכו יתגלגלו לו סבות שמוות ע"כ ולא יתחייב זה עליו וא"ל ראוי
 היתה בת שבע לדור תשעת ימי בראשית לא שאכלה פנה הלו' היה יורע האל שיבעל דוד לכת שבע ונשארה הכחירה כידו לבעול
 אותה באיסור או בהתר נמצא שכל הדברים יורעם האל קודם היותם א"ל שלא יהיו כן ועכ"ל האדם נענש על פגולות שרע ונמל
 טוב

מגן אבות ח"ג

טוב על פעולת הטוב כי בידו להטות הדבר ההוא לטוב או לרע הרי פתחם הרב ומרי ותחשב לו. לזדקק ואם הרבו שלא בטעת מעשה קודם מעט או אחריו מעט. היה חייב מיתה חסד הפועל. הוה כבר ידעו האל ית' וכאשר הבחירה ביד האדם לעשותו טוב או רע. וכבר גלו לנו רז"ל גלוי יותר מזה במשנה באמרו הכל צפוי והרשות נתונה והיה זה המאמר לרע"ק שכתבם לפירושם וכנכס בשלום ויצא בשלום והוא השיב זה השטח כי הכל גלוי וצפוי לפני ית' וצדק הרשות נתונה:

ויעזר

יש לזה דמיון בענייני השפטי הכוכבים שאע"פ שהמסודר מהם א"א להשתנות אבל ביד האדם יש בחירה להטותו לטוב או לרע וז"ל האל מאן דאחיליר. במאדים גבר אשיר דמא הוי אר טבא או אומא וסקא. על זה המקשה מעצמו שכלר במאדים ולא היה לו זה ולא זה ותרצו לו מר נמי עניש וקטיל הנה ביארו בפי' כי המסודר א"א לבטלו אבל האדם יש לו בחירה להטותו לטוב או לרע וכן הקשה כמה שיתחייב לפי חוב חמרו. שאם הוא חס ולא חוק הכנין בלי ספק יהיה אוהב נשים וזה א"א להתבטל כל זמן שאמר מונב על זאת התכונה וכאשר בידו להטות הדבר לטוב או לרע לבטול בהיתר או באיסור וזהו כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם או' כי שדרכים המסודרים מהא"ל הם ישרים אך הבחירה ביד האדם ללכת בהם ביושר או במחשול וכמשל שא"ל ע"ז מלוט ובנותיו שהיה פועל א' מסודר מהא"ל לזאת מהן כ' אומות ובנותיו כתבונם לטובה והוא נתכוון לזכות והוא' נענש והן זכו עמוני ולא עמונית. מואבי ולא מואבית ופרעה היה משלים רצון האל משראל ונענש על מחשבתו וכן נאמר על סנחריב שהיה שטט אפסל הקב"ה ונענש על מחשבתו שאל' והוא לא כן ידמה ולבכו לא כן יחשוב וכו' ונענש שאל' והיה בייבצה ה' את מעשהו וכו' וכן היה עמין נכודנצר שקראו הא"ל נכודנצר עבדי ונאמר עליו מפץ אתה לי ונענש על מחשבתו שאל' ושלחתי לכתל את כל רעתך אשר עשו בציון לעיניכם ודבר זה נאות ומכסים לאמת והוא כלל גדול אם תמשיך בו כל הפרטים הנאמרים תחת כלל זה יעלו בידך אומות שלמות בתורתך לא תבטל ידיעת הא"ל ולא תחלוק על הבחירה ולא תאמר הדבר לקוד נעלם ביריע' הא"ל וברוך ה' אשר גלה סודו אלינו כן יהיה עמנו תמיד לבנות עינינו להבטיב בעלמות מתורתו אמר :

וכבר

חקרנו בזה חקירה הלוגה בם' אוהב השפט ולא חזינו דעת יותר ראוי לסמוך עליו מדעת הרמב"ם ז"ל ואמרנו שאין לנסות ממנו עד יבא ויורה דרך לנו ועתה בא המורה לנו מעצמו ומחקירתו ולפי מה שעלה בידנו בזה יבא מאת' חז"ל הכל בידו שמים חוק מצויים פחים כי חקרה בני האדם אע"פ שהכל בגזירה מאתו לפי חייב השפטי אבל האדם הוא הגורם בסכלותו לאותם חקרים וכבר חז"ל אין אדם נוקף אצבעו תלמדה אלא א"כ מכרוש עליו תלמעה ואין בזה מתירה במאמרים וסביאו ראיה לזה מפס' מה' מצערי גבר ואדם מהיבין דרכו אבל הפ' הדומה לזה הוא מבואר יותר בזה הענין והוא מה' מצערי גבר כוננו ודרכו יחסן כל' המצערי' הם מסודרי' מהא"ל והבחירה והספק ביד האדם הוא לטוב או להפכו וכן עמין בת פלוני לפלוני הוא ע"ז העיקר כי הא"ל יורע כי זאת האשה תתפייס לפ' כשיתכענה וכאשר הבחירה ביד האדם אם יבטלה באיסור או בהיתר וכן לענין השדה אם יגללה או יתננה לו במתנה ובירושה ובחכמה ועמין פן יחם העם אינו מסלק ידיעה מהא"ל אבל ידיעה הוא שאם עבדו ישראל דרך ארץ פלשתיים הבוי המר והממר והם לא הורגו במלחמה וקורבים לטוב למצרים שכלל ספק ישבו למצרים ע"כ מנעם הש"ת מזה הדרך ויהיה זה המאמר כאלו ב' לא ברא הא"ל אדם דק רבונן פן יהיה נחם בחום השמש והאש וכן פן ימות במלחמה לפי שהיה רצון הא"ל שלא יור במלחמה מי שלבו מוקפו על אשתו ועל ביתו ועל כרמו כי זה כלי ספק לא יסבול אריכות המצור ויפנה לב אנשי המלחמה לטוב ע"כ הזהיר ה' שיהרגו שיטוב שאם לא ישוב בלי ספק יפול לבכו עליו וימיתוהו אנשי המלחמה ויהיה מאמר זה כמ"ס לז"ש אחר שלא תבטול ארמית פן יפגעו בך קנחין שאם עשה כן כורא ירע האל שומות ביד הקנחין וכן הוא זה המא' ועמין הנסמין הוא שאל' היה יורש שיצחק או כינא בו מהחומים לא יארע להם מהכסיון ההוא שם נזק דמא' יש לו פנים והאדם התנוסה יש לו בחירה לזדרי לטוב ולרע ואם זדרי לטוב הרג במר הטוב וזהו מאת' המכנים אמרתי לך העלהו שם לעולה ואחר שהעליתו הורידוהו ונחש לו זכות על אשר פתר המאמר להעלה בגמורה וכן ע"ז זה תמשיך שאר הנסיונות לא שה"ת יסתפק בדבר אם יהיה או לא יהיה ומוציא שפחיו לא יטובה לומר דרך נסיון ולחזור בו ופי' עתה ידיעתי כי ירא אלהים אחי כי יבא המשיבתי מן הכח אל הפעל ויש לך זכות הפעולה שהוא יותר גדול מזכות הכח והמחשבה ועמין הקשאת לך פריעה ולב סיוחן היה ע"כ העונש לחטאים קדושים ומנע הא"ל מהם בחירתם הטבעית כמו שמנע לירכשם תנועת ידו הטבעית ע"כ העונש לא שהיה האדם מוכרח בזהו מעט' תמצאיו שהיו לטוב או לרע אע"פ שהיו ידועים לא' כי בידו לעשותם טובות או רעות וידיעת הא"ל ובחירת האדם חקיקים יחד ומה שהוקשה לראשונים מפני מה נענשו מצרים אחר שגבור עליהם וצדקו ועמו אותם אינו א' כי ילחם נתחכמו בזה כי הש"ת לא גזר עליהם עבדות ועמו ואלת' אברהם היתה מה תתן לי והבטיחו הארץ וגלה לו שלא ירשאו אלא דור רביעי כי לא שלם עון האמורי עד הנה והבטיחו הא"ל כי כל זה הוא ויהיו ברית בארץ כל להם ומתוך היותם גרים כהכרח כי עדין לא נחלו הארץ והבוי המר ההוא ועמו אותם בדרך לבכס הרע לא בנזירות ית' וכיון שסם עושים כן כורון לבס ידון אותם בדין אמת כדין מי שגשש מה שלא נצטוו :

פרק ב'

בהשגחה ובמוחל ופונס כפי' הקודם נתבאר לכו"כ שרשים תורניים הא' שהא"ל יורע הפרטים והב' שידיעה הואת לא תסלק טבע הבחירה מהאדם אחר שנתבאר זה והאל יורע מחשבות בני האדם ובבחירתם עושים מעשיהם אם טוב ואם רע אם כן מחיוב השפטי הוא לתת לאדם בדרךנו זכפרי מעלליו וכל התורה כלה כנויה על זה השטח מתחלתה ועד סופה כי אדם ומוע נענשו על עבדם מאת' הא"ל באבלם העץ הדעת גם הנחש אשר השיאם ויאלכו וקין נענש על הורגו הכל אחו' ושפך דם נקי ודור המבול ודור הפלגה ואנשי סדום והעמורים כלם נענשו על רשעם וכן הצדיקים במלם טוב כצדקם נח ואברהם ונאמר האבות ובנותם נאלמו ממצרים וכן ייעודי הת' בברכות וקלות הוא מהשגח' הא"ל בפרטים וכי הוא גומל ועונש וכו' הולך על סדר נכון בתורה ובנביאים גם בדברי החכמים בקבל תפלות המסורים ובעשיית הנסים איתרחיש ליה כיסא ועכונש' מחפשים אחא' איעניש ואחר אשר סחוש מכיר כל אלו הענייני' והתורה העידה עלינו והשכל מחייבו המכחשים בזה הוא כופר ואין לו חלק לע"כ :

אמנם

הפלוס' ארסטו מלאו לבו להכחיש זה לא שהביאו לזאת ההכחשה מופת שכלי כי אם ענייני' מוחשי' לפי דעתו וזה מכה קושיא קדמוני' מפני מה צדיק ורע לו רשע וטוב לו כי לפי מה שהוכח מהשגחה היה ראוי שיסודרו הענייני' סדור יותר נאות ממה שאנו רואים כי הרבה צדיקים וישרים תלואות והרבה רשעים מצליחים דרכם וזה מכנים ספק גדול

גדול כלב כל אדם כי אם האל הוא מוסדר אלם הענייני' הים ראוי שיסודרו סדור יותר כאות לתת לכל איש כמפעליו וכדרכיו על כן החליט המאמר שכל אלם הפרטי' אינם מושלמים מהאל' אבל מושלמים אל הקרי וההדרתן ואין הכרח לזנו בין חסיד טרפו אריה ובין זכוב טרפו עכביש והשגח' האל אינם אלא כמציאות הקיימות בשכלים הנכדלים והגלגלים אשר בהשגחתו היא סבת קיומם והשפעת השופע מהם במידות הם מתקיימו' המינים אבל האיש' ההיום נפגשים מושלמים אל המקרה ולזה הוא אומ' כי השגח' האל תכלה ותפסק אצל גלגל הירח אלו הם דבריו ואנו על מין נסמוך לא נכח תורה שלמה שלמ מפני טיחה במילה שלו :

אבל

יש לנו לחוש קצת כדי להעמיד שרשי התורה לתקן קושי' זו חפני מה צריך ורע לו רשע וטוב לו וכשנסתלקה קושי' זו נשארו דברי תורה קיימים ובוים נסתעפו הדעות זה אומר בכה זה אומר בכח ונס' איוב לא כתחבר אלא לאתת' אמונה זו ולתקן קושי' זו ואומ' כי סדור זה המציא' השפל יורה על מוסדר השגיח בו ככללו וא"ל שפלי במקרה אבל מכת המציא השגיח רוצה בקיומו וזה באמצעות תנועת הגלגלים ושפעת השופע מהם מנינוגי הסככים וזה נר' ותפוסם בשמש אשר הוא סבת התקופות וכאשר הם נסדרי' ירכה הכריאות והטוב בעולם וכן בנינוגי הירח גלגל ג"כ בדרכיו הנסדרות והשגחים במילואו והסתובב אל' והמדר תבואות שמש וממדר ברש ירחים וכשהם יוצאים ממדרם בסבת תערוכת נינוגי הסככים אחרים ונוטים התקופות' לזר חום מופלג ירכו המולאים החמים בקרחת והשיחיוני והמדרסות וכשהם נוטים אל הקור המופלג ירכו המולאים הקרים וכן בשאר איכות' . א"כ יש למולות מכאן בהנחת זה המציאות והתורה בלתי זה במועט' בראשית כפ' מאורות ואין הם חקת השמים שאל' עליהם הידעת חקת שמים אם תשים משטרו בארץ לשון המשל' ואעילו במחמים היציקו' וז' שיש להם המשל' באחרים אין לך עשכ' מלמע' שאין לו מול בדקיע מכה אותו על קרקרו ואומר לו גדל שאל' התשים משטרו בארץ לשון שטור וא"ל להכמים המוחש ולהתחבר ולומר שאין למולות רשם בהנחת העולם השפל וסידורו ע"כ הטוב והחביב' ואם יש בורע מקצת בקצת העתים לא היתה הכוונ' האלהית אלא טוב והרע המועט הנפול בו להכריח ההיום שאין היום בלא הפסד לא היה מכונן מהאל' לזה השגח' הסדור ואמר' וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וא"ל והנה טוב מות שההפסד הוא טוב להיות ממנו ההיום וכ"ל א"ל אין דבר רע ויורד מן השמים ואלם הסדורים אין לאדם בהם תחבול' לשמות סדרי בראשית וכמ' א"ל אם יתכנסו כל העולם אינם יכולים להסדיר כפף הכולב ולקצר רגל הכמול' וכן ההקש בשאר הדברים ואם מפני סדור אלו הדברים יקרו טובות לרעים ורעות לטובים אין תלונה בזה אלא האל' כי על מנת כן נכדורו הנכדאים כלם שיתקבצו ע' הסדור שראתה אותו החכמ' האלהית ובמשל' מה יתאונן אדם חי בבר על חטאיו מה לו לאדם להתרעם על מדותיו דיו חיים שנתת לו כל' מציאותו הוא חסד גמור וטוב לו מציאותו עם אלו המקרים שהוא מתרעם עליהם מהצער מציאותו כי אין רעה יותר גדולה מהצער המציאות אלא הרעות הנפולות בין בני אדם שהם קוראים תגר עליהם הס' ג' מינים :

הא'

והוא היותר חמור הוא בסבת סדור ההנחת העולם כמו שיקרה בקצת העתים רעש ורומות וברקים או ריכוכי שמים ומפסידים מדיונות ומקומות וזה אין לאדם תחבולה להנצל מהם ואין על זה תלונה על האל' כי הכרח סדור המציאות חייב כן . וגם זה הוא מעט מועד ולא יאירע זה אלא לעתים רחוקות :

והמין הב'

הוא היותר מזה הרעות הנפולות בין בני האדם בסבת מלחמות ומריבות הנפול' ביניהם וגם זה אין תלונה לא' כי זה הוא מופל ביניהם כמכת רוע בחירותם וההנחתם והאלהים עשה את האדם ישר ומיידם היתה זאת להם :

והמין הג'

הוא היותר מזה הרעות הנפולות בין בני אדם בסבת רוע בחירותם במאכל ומשתה ומשגל וע' נאמר אולם אדם תסלק דרכו ועל' ה' יוצק לבו ודי בזה לתיקון מפני מה צריך ורע לו :

אמנם

קושי' רשע וטוב לו נרא' שאינה קושי' כלל כי האל' הוא טוב ומטיב לכל ולא ימנע טוב מהרע כמו שלא ימנע חסדיות הדורס' צרכניהם שבהם דורס' ופני שהוא תקון מחייתם וכ' מסכמיו' בו הפלסו' וסדתי אין הכרח ביניהם כלל וההכרח שביניהם הוא כי הפלסו' לא יראה שתהא השגח' האל' דבקה כאיש א' להצילו בצדקתו מאלו הרעות ולא למנוע ממנו הטובות כרשעתו והדתי יראה שההשגח דבקה כאיש א' מכני אדם כמו שהיא דבקה במין כלומר מזה קיומו כי האדם מזה שכלו שהוא קיים בקיום המין כן ההשגח דבקה בו כמו שהיא דבקה במין . וכזה יש פיון דק כי ידוע הוא שאין מציאות אל המינים כי אם בשכל ואין שם נמצא בפועל אל האישים' . וכבר ביאר ארסטו כמה שאחר הטבע שפעמן הוא בהסד' שהאיש' המדרס המיני' בשכלו עם השגחות וכיון שאין המינין נמצאים בפועל וההשגחה אינה אלא בהם חש' לו מציאות בפועל וא"כ הפלסו' שהוא רואה שאין ההשגחה דבקה אלא כמה שיש לו קיום ואין קיום אלא המין והמין אין לו מציאות ומה שאין לו מציאות לא תדבק בו ההשגח א"כ מהו סבת קיומם ע"כ הוא אומר כי ההשגחה אינה אלא בגלגלי וסככים ובשכלים נכדלים ובסבת השפע השופע מהם אל זה המציאות ששכל מתקיימו המיני' אבל האישים' כל ענייניהם מושלמים אל המקרה אין הכרח בין איש האדם לאיש הכ"ה . והדתי לפי שהוא רואה שהשגחת האל' היא דבקה באישים' מזה שכלם שאין לו קיום בקיום השכלים הנכדלים וסכל הגלגלי' וכל מה שיש בזה העולם השפל לא נתיאם אלא לצורך האדם א"כ מההשגחה הדבקה באיש תאיש' האדם נמשכה השגחה למיני הכ"ה כרי שיתקיים מציאות האדם בקיומם וזה דבר מוסכם הוא משפלותו כשאחרו בתועלת האיברים ותועלת הכ"ה והמחמים והמתכות נמצאו כי כלם הם לצורך האדם אם לצורך חומו ומלבושו ופרנסתו ומעונו אם לצורך רפואת מחלתו כי אפי' ה' כרים המויקים ימצא בהם רפואה וצורך האדם ואם כתפא חסיד א' יום א' בגזאת ארזים הדורס או בעור כחש הנטף הנה נכדא אותו מויק לצורך האדם וכן מי שנטע כרם ופשה ממנו יין ושתה ממנו חסיד א' כוס בשגשבו אפעה גתפא הרי נכדא אותו יין לגותיו אותו חסיד ועל' כינזא בזה אמר רבי' הקדש בשלחם כמעט ונתפא כיון של תפוחים של שבעים שנה שמה ביד ג' וא' ביד ששטר עולמו לשומרי' וע' א"ל אין להקב' ש' בעולמו אלא ד' אמות של הלכה ואחרו כל העולם לא נכדא אלא לגות לזה ואמ' י' וזאת ברך שברך לא אלא לשמחי וכבר כתבתי וס' בהם שקדס וא"ל שיהיה כל וס' במקרה אלא בהשגחה אלהית כמו שארריך בזה בשאדכר כנפש כע"ס :

ומה

שהביא הדתי על הפלסו' לחלוק בזה הוא שאחר ששכל האדם הוא קיים בקיום העליוני ראוי שתלזה אליו ההשגחה האלהית כמו שהיא על העליונים ועוד כי דבר זה כתפדסם כחוש כמו שפדסם התורה חושש הרעים כהנעה אליהם רעות יוצאת מההקש השכלי וממנהג הטבעי אחר הקדמת הידיעה תאיש מפורסם נכבואו והצלת הטובים מאותם רעות והצלת הטובים שלא כמנהגו של עולם וא"ל ליתם זה אל הקרי והסדרתן לרוב מציאותו ולהציתו ע' איש שלום מהאל' אין לספק בשלימותו

מגן אבות ח"ג

בשלמותו וכל אלה הדברים יתקיים בהם הדתי אמונתו שהיא חסידות באיש איש מאישי האדם לבחול טוב למצוים ולקבלי רע אל הרעים :

ועי ישיב הפלסוף ויאמר אלו ראויים הדברים נמשכים כזה היה הדבר בדברי הדתים אבל גם אנחנו רואים הדבר טובים וכו' עליוס שלא על הדרך הנכונה הטבעי כמה רעות וכמה רעים ראויים לרע מכלליהם הכללה ונזאת מהחשק הטבעי ואם אין הדברים מסודרים מהא' כמו שאמר הדתי היה ראוי זה הטוב להנצל מהרעות הבאות עליו והיה ראוי למנוע זאת ההכללה מזה הרע :

והדתי אומר בדעות הטובים שהיא הטובה הטבעית והטובות ככל בה בא' מה' נדדים אם מזה הכושר אם מה הכושר אולם מזה הכושר כיוון הטוב שנראה בלוי טוב אינו טוב כי יודע מנפשו וידע שהוא רע וכיון אדם טועים בו בגושים עליו שהוא טוב ויודע מהטובות וידע שהוא רע או עשה אינו רע יתחייב עליו זה הרע ואולם מזה הכושר כי אלו המקרים שנראים רעים אינם רעים ולטובתו הם :

ובזה נחלץ הדתי מהקושי הפלסוף בענין נדדק ודע לו והוא מתעצף להדבר פרטים ובענין הכללת הרעים ג"כ אומר דתי כי נכל בה הטעות ג"כ בא' מה' נדדים אם מזה הכושר אולם מזה הכושר כיוון הטוב שנראה בלוי טוב אינו טוב כי יודע מנפשו וידע שהוא רע וכיון אדם טועים בו בגושים עליו שהוא טוב ויודע מהטובות וידע שהוא רע או עשה אינו רע יתחייב עליו זה הרע ואולם מזה הכושר כי אלו המקרים שנראים רעים אינם רעים ולטובתו הם :

ואחר שנתלקה קושי הפלסוף נשיב לשרטט כי הא' הוא חסידות על איש בני אדם ויבחול טוב למצוים ודרך חופת וכן יעניש הרשעים כפי מה שתחייב חכמתו וטובתו לרעים איכה קושיא כמו שהקדמנו ורעת הטוב אפי' מי שהוא יודע בעצמו שהוא טוב ונדיק הוא לטובתו כמו שאין כל דעבדי תשקו למצו כמו מי שקלה ונטה למות ונתרפא דרומה לחכמה טבעי בורעו מפני שהנפול דם ממנה דרך הקוה כן צדק הצדק מביאה רפואה לעולם כמו שספרו חז"ל מיוסורין של ר' בשנתרפא מהם א"ר הוא אה להם לעובדות שבא' דכולהו שני דיומיו דל לא הוה צריך עלמא מפרא וכולהו שני דיומיו דל אלעזר בר' שמואל לא שכיב איניש בלא זמנים ואברהם שכל' נכחמות כדי שלא יאכזרו דורות שמחזיקו אברהם כמו שאכזרו דורות שמאמר ועד נח כמכול ואכלו של יעקב הביא חיים לעולם והוא שאמר הכתוב והוא מחולל מפשעיו וכו' נכחמותו כפא לנו והוא האמר האומות על גלותם ולפי שכבר הארכתיו כזה בס' אורח השקט ראיתי לקצר כאן ורי כזה ככאן לפי כונתו זה הספר :

והעולה מדברי מה שהא' כי אינו היה ראוי לאותם יסורין לפי שא' אלו בלא פונות וכן קורה הוא כמו שנראה מדבריו וכיון וכו' וכו' ג"כ מתוך עליוס בלדר אם בנין חטאיו ויושלם ביד פשעם וחתך לו איוב כי כבר היה חושש להם אולי חטאו בני ותלונתו לא היתה אלא למס הארץ הא' לו ולא יכרהו בקלות תרף החטא ולמה קצבם ליסורו בא' ויסורין תכופים בלא ריגה כיון זה לזה ועל כן היה בורר כי באיכה היה מתנהג עמו ואליו בתהלה בורר כי יסורי מוסר היו לנקות חטאיו וסמטיו כטובה ולא קבל כי לא היה מקום לטוב וכיון שראו חסידיו שהוא לא יודע מהם תוכחות מוסר שיביאו לאחרות טובה גורו עליו שהוא רשע גבור ויזהר איוב חושא על הרשעים חספס הא' וחביריו חוטאים על הרשעים איוב המפורסם בגרף ג"כ היה אליהו עליהם יסור וא"ל אלהה הוא בדרכך שאלה צדק חטא לפעמים אבל כמה שאלת מתנהג עמך באיכה על אריכות האף והנקם בפעב' הן זאת לא צדקת כי זאת בלגות גמורה ליהם לאל דודת אנושיות כי ירבה להם מאוס אבל רע כי הא' אינו הדבר גש בני אדם להודיעם עונותיהם ששכחו בתשובה אבל ע' חלומות מעורר אותם וכבר היה מעורר על זה וזה היה מתוך מה האמרת כי פחד פחדתי ואלתיני לזה התעוררת לחזור בתשובה א"ב האריכות לטובה היתה תביעת היסורין הוא הטוב הענין כי השטן שהוא סתם כך הוא טבעי ועם שמירת החיים כמו שהיה רך את נפשו שמור יותר טובה הוא התביעה למחך החטא ולא שתכונה במחנה ויהי אבל כמו שהשטן הוא שליח העבירות כן יש מלאך מליץ צדקות וילין בערך כמבר צדקותיו ותפלה ארוכה כזה עלו הדברים מתוקנים ושתק איוב ולא רבר אליהו אח"ך לא תוכחת לאיוב על כבודו ונזאת כעצמה ליהם לאל מרת האוהבה וכן הא' הוכיחו על זה ואעב אמר כי הוא מתנחם על זה וזה מה שהעלינו כזה בקצרה :

פרק ג'

בכונת מה שיש שכלה פחדת בימינו אחר שנתבאר לנו כי תורתנו היא תורת אמת ולא תשתנה ולא תתקצר ותתבאר כי אלהי השפטיה א"כ אנחנו המוחזקים בה יותר מכל האומות וקדושינו נסרנים עליה ואנחנו שרירי הרב מדוכאים ביד האומות עליה א"כ יש לנו להאמין אמונם שלהם כי עוד ישוב אליו ברחמים למחמם כחות ענה אמתנו שנות ראיונרעה על יד מלך חכם וכפא ויאלו על ידו בעולות ונזאת מהחשק הטבעי היותר חמה טבעה על מי שקדמו מהחוששים אותנו ומי שאינו מאמין בזה אין לו חלק לפע"כ כמי שכובר בעיקרי הדת מוסר סביב פסח וגם כופר בתורה הוא סמרי החירה הכסיתה אותו כמו שהוא מפורש בפ' כלעם שהוא התנבא בשבחים של גראל כפוא ראשונה התנבא בהם מחלי וזה האמת ולזה קראו שרים ואם תמות נפשי מות ישרים וטוב מוחלי טעה"כ וזהו אמרו ויהי אחריני כמוהו וכנבואה וז' לא יאמר דבר פשוט וזה עליהם כי אם בשבחים בזה שם כלות ופת שחלה הנבואה שלי וכנבואה סמית הוסף בשבחים בזה שפתור לחיות שחוק לאותו זמן קודם שפירית מרע"ה וזהו הנבואה למלכי מדין אשר הביאו אותם לקלס וזה לא יאשב עד ואכל טרף וזה חללים ושתה וכנבואה ג' הוסף בשבחים בזה שפתור להיות אחר זה והוא שכנסם לארץ ושתתם במלכי כנען והפסח מלך עמלק ביד מלכים וזה יורם מאב מלכו ותנשא מלכותו והנבואה דה' הוסף בשבחים שפתור להיות אחר המלך המנחה לאב והוא מלכות בית דוד ודבר במלך הראשון בית דוד וגם המלך האחרון והוא מלך המשיח ועכ"ל כזאת הנבואה הראונו ולא פתה זה דודי אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח שיבנה כוזן רחוק באחרית הימים ודרך כוכב מיעקב זה דוד וקם שם מישראל זה מלך המשיח שכן הנבואה אומר ויבא מוסר מנבי ישי וכבר משרשו יפיר ומחץ פאתי מואב זה דוד כי הוא הכלל בזה והוכיחו כפרט לפי שזה עם כלל וקרבה כל בני שית זה מלך המשיח שיאריך כל העולם שינאו חס"ל בן אדם והוכיח שית ולא הוכיח אדם הראשון למהו כי זה יתום במוקם העולם כמו שאותיות שית הם סוף האותיות ועל שחלקם ית' כאשר יורד מיעקב והאכיר שיר מעיר שלא ימות שיר כלל ערי אויבי ישראל ומשם למד דוד ואמר ויורד מים עד ים ומזה המאמר ויהי אדם ירעה ויהי ירעה שציר אייביו כי הוא שהגלגל גלות זאת ועליו כנבואה הנבואה ולא יהיה שיר לכות

עשו ונאמ' ועלו חסידים בהר ציון לשמש את הר עשו ואז ישראל יהיה עושה חיל והיתה לה' המלכה • ובסוף כנראה זו התנבא כי כמחריב יגלה את הקנין שהיו עם ישראל וז"ל איתן מוסרך שנתחברת עם ישראל ושם בשלע קנך ואע"פ שגם אתה תגלה לא יהיה כמו עמלק שכך שהיה עדי אומר וז"ל כי אם יהיה לבשר קין ער מה אסור תשכך לפי שצנין אסור היה קשה שכלכל כל העולם כלו את' או מי יהיה משמו אל' עוד התנבא כי אסור יפול ביד פתים הוא רומי ששם עליו המבלים והוא אסור והבלים אליו ישראל ששם בני עבר עב"ל ובים חיד בתים ועמו אסור ועמו עבר והתנבא כי גם כמים יהיה עדי אומר הוא החיה הר' שהתנבא רמאל שהוכר בשמה ויהיבת לי קודרת אשא וללא על בתים וגם הוא עדי אומר וכו' היתה חתומת כנאותו וכל מה שהתנבא בלעם הכל נתקיים וולתי זאת הנבואה האחרונה • ויש לנו להאמין שגם היא נתקיימה כמו הראשונות ואע"פ שנתאחר בכר הוריי ג"כ שהדבר אינו קרוב ולפי שנבואתו נתקיימה עד סוף יע"כ בהתבה בתורה ומרע"ס כתבה במנות סאל והאמין בה אע"פ שלא היתה נבואתו וז"ל חשה כת' ספרו וספ' איוב סיפור שלא היה כימיו ופ' בלעם שלא היתה נבואתו וספ' איוב כת' להחיר הספק דרין ורע לו דוט"ל דרך כלל שהוא יסוד תורתנו ופ' בלעם ג"כ להחיר זה הספק דרך פרט מבלתינו ע"ה היותנו נוח לנו בתורה • וגם בתורה נרמז ענין המשיח דרך תוכחת לא דרך כנאות וזה ברברי הכר' האחרונים כי הראשונים שהיו בחר סיני כפ' אם בחוקתי נרמז בהם גלות בכל שהיה מפני עץ וביטול שמיות ולזה נזכר בהם גלולים והמנים ובאחר בהם או תרצה הארץ את שבת' וכן באחר בגלות בכל עד רתתה הארץ את שבתותיה בסוף דברי הימים וכו' בהם וידרשים והתירו את עונם ואת עון אבותם כי בן רמאל ונחמיה ועזריה היו מתודים ומתפללים לאל ובדברי הכרית האחרונים לא נז' בהם עץ אלא מפני מה שאלו' כמו שהזכירו בבמ' יומא ונרמז שם באמרו יוליד ה' אותך ואת מלכך וכו' וזה היה אגריפס שהיה מחלבי בית המדרש שהיה עבד בית השמונאי ולא היו ראויים למלך שאל' לא תוכל לתת עליוך איש נכרי וכו' כמו שנו' בהם' סוטה וברבים כבא בתרין ורומי היה בנו אשר לא נרצ' לשמו כי לשון הכשרים שגלוי בתוכם בכל קרוב הוא ללשון הקדש כי הארמי והעברית קרובות זו לזו אבל לשון רומי לא ידעוהו ישראל ושם באחר והשיבך ה' מתנבאים כי בן נרמז בהם' יוסף בן בוריון כי טיטוס מילא אמיות מישראלים והביאם למצרים וכל שם מצר המצור והמנוקב כפ' והיה כי תבוא הכל נתקיים בפלמוס של הספסאטוס ופ' טיטוס כמו שנו' קנת מזה בבמ' גיטין ובס' יוסף בן בוריון ובתוכחו' אליו לא נז' בהם קץ כמו בראשון או תרצה הארץ וכו' אבל כחך' ויהי כי יבאו עליוך וכו' ושבת עד ה' אלהיך ושם ה' לזכך את שבתך וכו' הכטית בנאולה יצ' תשובה ואמר אם יהיה נדחך וגו' וזה לא היה בגלות בכל כי לא היה נדחיו בקצה השמים ולא התקבצו אלא מחבלי ואע"פ שכתפלת בבס' הנדולה נזכר זה הפ' בעזרא על גלות בכל הוא ע"ד ק"ו שהאל ית' הכטיחו אפי' בקצה הארץ לקבצו וכ"ס שהוא יותר קרוב לארצנו מחלק א' מהארץ ושם נזכרו שתי אומות הרודפות אותנו באמרו על אויבך ועל שונאיך אשר דרפוך :

אחר שנתבאר פ' מדברי תורה מכוונת הוא ממנה ענין ביאת המשיח והכוונת בזה כופר בתורה • ומדברי הנביאים אין צריך להכחיל ראיה כי סוף בחמתיהם היו כביאת המשיח אבל האומרים כי כבר באו ונתקיימו הנבואות ע"י כי הוא היה משיח אשר עליו נבואה הנביאים וכן קבלו מהם השמאעאלים ודבריהם דברי תומו הוא היה קודם מרבן הכית השני ודברי התוכחות האחרונים היו אחריו בסוף בית שני כמו שפירשתי וסם מתפקדים במדרש קומת כי כיום שנחבר בית המקדש לתלמוד משיחוכו ומשם תנא סתירה כי הוא נולד קודם מרבן הדכה וכן המדרש כלו מוכיח כי באותו וסם היתה הלירה מהס' א"כ אינו הוא עוד הם מתפקדים בתלמוד שאחר שיתא' אלפני שני הוי עלמא שני אלפנים תהו שני אלפנים תורה שני אלפנים ימות המשיח ונא' ברכי אליהו וכו' כי זה אליהו הוא אליהו הנביא ודבריו הנבואה ומשם ג"כ תנא סתירה כי כבר אמר ובעונותינו שרבו יבוא מהם מה שצא • וזה שהיו הוא מלך קודם השלמת ד' אלפנים כי קצ"כ שנים אחר החרבן נשלמו ד' אלפנים והוא נולד ומת קודם החרבן • וזה נא' לומר כי ראויים היו ישראל לזה אם לא ינצלו השמאעאלים • מ"ס בתלמוד תנא דבי אליהו נא' על אליהו הששבי שהיו חזינו בתלמוד תנא דבי אליהו ר' נתן אומר כפ' מי שזים טמא א"כ הים אחר רבי נתן שזים אחרון לתנאים וכן אליהו וכו' לטוב אחר לרב מלא משרד שהיה אחר החרבן האחרון ונא' לא אתי משיחא כפ"א של ינוא הכה שבעלי התלמוד כתבו שאליו הציג אחר וזין רב שצדק לא בא המשיח וכן כפ' ערבי שפחים תנא דבי אליהו אע"פ שאתר ר' עקיבא וכו' וסם מביאים ראיה מהנבואות וכבר הרבה להשיב עליוס הנבואה ר' שצדק זל בסס' האמונות והבא ראיות כדורות שלא נתקיימו עדיין הנבואות העתידות לבוא כימי המשיח והכח' ט"ו נבואות מכוונת מציינים שלא בחזקו ככות ב' חמש מהם יתבאר עניינם שלא נתקיימו מהפסוק וחמש מהם יתבאר עניינם שלא נתקיימו והקבלה וס' מהם שלא נתקיימו יתבאר מהפסוק וחמש מהם שאנו רואים :

אמנם ה' הראשונות שנתבאר מן הפסוקים שצדקו לא נתקיימו הן' מהם הוא מ"ס כי עתיד סב"ה לקבץ את כל ישראל ולא ישרא אפילו א' מהם בארץ כנניה שאל' ובסמים על אדמתם ולא אותיר ציד מהם אים וכינוי בית שני לא נתקבצו כל ישראל אלא קצתם וזה יתבאר מהפסוק שאמר כל הקהל ארבע ריבוא אלפים שלם חמות וצארים וסב' שאל' במחמת ירושלים שיתקבצו כל ישראל כימי השופע חזיו היה שאל' מעולה ומשניע ומחמת ומחזיו הים ובמיני הגלות הראשון לא גלה א' מים' לאוי הים כמו שנתבאר בירמיה ובסוף יחזקאל ובחלבים כי לא גלו אלא לבבל ובין שלא גלו לאוי הים חזק נתקבצו מהס' א"כ לא באמה נחמה זו על בית שני כי אם על קצון גלויות יצ' מלך המשיח והנ' שאל' במחמת ירושלים שבי כבר והגויים יבנו חומות ירושלים וכו' בני כבר חומותיו וכימי בית שני לא די שלא בנו את החומה אלא שצילו לישראל לא היו מניחים לבנותה כמו שנו' בס' עזרא • והר' שבאותה נבואה נז' ופתחו שעריך תווד וכימי בית שני נסברו הדלתות לפני בוא השמש ולא כפתחו עד חום היום שאל' לא יפתחו שערי ירושלים וכו' והר' שאל' במחמת ירושלים שיתעברו כל האומות לישראל שאל' כי הגוי והעמלקים אשר לא יעבדוך יאכדו וכימי בית שני היו הם ובניהם משיבצורים למלכות שאל' הכה אנחנו עבדים היום וכו' בספר עזרא הכה נתבאר מהכתוב שאלו ה' נבואות לא נתקיימו כימי בית שני ועתידים להתקיים לימות המשיח :

אמנם ה' ראיות שהתבארו מהקבלה שלא נתקיימו כימי בית שני הן' מהם היא מה שהתבאר יחזקאל ממלחמת גוג ומגוג ושישראל יהיו דולקים את עצי השלם שבע שנים וכימיס הסם לא יבשרכו לחשוב עצים מדיצרים שאל' כי בנשק יבערו אז ודבר זה אלו מקובלים שצדק לא היה ואין א' מהאומות אומרת שזים זה הכ' מה שהתנבא ישציה כי יבש נהר שיחור כמקום א' ובהר פרת בו מקומות כמו שיבש ים סוף לישראל כיו שצדקו הגלויות המתקבצות דרך יבשה שאל' והמריב ה' את לשון ים מדרים וכו' וזוהי מחלה לשור צמנו' ומכוונת הוא שזה לא היה מעולם ואף האומות אינם אומרים שזים זה ה' מה שהתנבא וזכריו כי כימי הגאולה יבקר הר הרים שאל' ובקצת הר חותים וגו' וגם זה לא היה מעולם ולא אחר ארם מעולם שזה היה

מגן אבות ח"ב

שם ה' מה שהתנבא יחזקאל כי הכית יבנה ביופיו ובכבודו ומזבחו ומזבחו וכל אלה ענין ולא חס וס' בבית שני כמו שהיה מקובל בידנו מרביתנו חכמים שני שלא היו על אותה תבונה הם' מה שהתנבא יחזקאל שיבאו מים חיים מירושלם שאל' ויושבו על פתח הבית והם חיים ונצחיים וכל אותה נבואה ודברים ג' כ' נתבא עץ ואמר ומעין יוצא מכתת ה' וזה אלו מקובלים שלא היה עדין ולא הכחישו אדם מעולם לו' שכבר היה :

אמנם

ה' ראיות שנתבאר עניינם ממראית העין שלא נתקיימו הם' מה שהתנבא צפניה כי כל האומות יאמינו בימי הגאולה ויהיו מיחדים לאלהי ישראל דכתיב לכן חבו לי נאם ה' ליום קומי לעד כי תשפטי לאסוף ביום לקבץ מתלכדי' לשפוך עליהם ועמי כל חרון אפי כי אש קנאתי תאכל כל הארץ כי או אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' וכ"א דע"ה הם' תהלים אין כמוך באלהים ה' וכו' כל ביום אשר פשית וכו' כי גדול אתה וכו' וכן ישעיה אומר כי נשבעתי יצא מפי בך דבר וכו' וכן ובריה אחר חלף אמונות ואמנות רואים היום כי ב"א מחזיק אמונתו כאשר היו מעולם והם' מה שהתנבא ישעיה כי בימי הגאולה יהיו ישראל בשלום ובהשקט ולא יהיה להם עול מלכות ולא יאכלו ביום יגיעם ולא ישתו תירושם כמ"ש נשבע ה' בימינו וכו' וכו' וכן עוד האכל לאויבך וכו' כי תאספני ואלכלנו וכו' והם' מה שהתנבא ישעיה וכן מביא המדרש שהם' ודומה לזה מה שהתנבא ישעיה ובר וכו' עש כעש וכו' וכן יצא וכו' וכן כתיב ואל תולע ירעו כא' והתורה אחרת והשבת חיה רעה מן הארץ ואנו רואים שהם' נשבעים כאשר כתבנו וזה' מה שהתנבא יחזקאל שתשוב ממלכת י' השבטים לבית דוד ויהיו כ' עצים לעץ א' מלכות וירבעם שהוא חבני יוסף ומלכות יהודה וכן ישעיה הקדים להתנבא בזה באמר אפרים לא יקבא את מלך עליהם שאל' ודוד עבדי בשלום להם לעולם וכל אותה נבואה וכן ישעיה הקדים להתנבא בזה באמר אפרים לא יקבא את יהודה וכו' וזה לא היה בבית שני כי לא נתקבצו כי אם אותם שהגלה בנבוכדנצר בכלה מבני יהודה ובמחנה וקצת משאר שבטים שנשפחו אליהם אבל הגלות הגדולה שהגלו מלכי אשור לחלה וחבור לא עלו ועדין הם עם ומפורסם הוא אצל הראשונים וגם אצלנו מהמלכות הגדולה אשר לישראל לפנים מזהר בספיון והם' מה שהתנבא יחזקאל שארץ מרום תבנה שאל' ונבתי את שבות מרום אחותך וירוע הוא כי ימינו מרום היו מתקנים והיו משקים מהם עדותיהם כמ"ש וירא את כל כנען הידרן כי כל משקה וסוים סוף חרבה ומימימים תלוים א"כ לא נתקיים זה בבית שני ועתה להקדים בימי מלך המשיח אמנם אם הקץ הוא מפורסם בכתובים בזה שבו כל מחשבי קיצין כי חשבו כי המלך בלה אותו לרניאל באחרו אשרי המחכה ויגיע ליתום לאף שלט מלכות וחתמה ויש מי שטעו בזה ותרבותיה וימים חמס' והמפרשים מחבתי אומותינו פירשוהו' שנים ושתתלפו בזה בהשכונם והאמת הוא מה שפירש הרמב"ם ע"ל כי קץ הפלאות הוא קץ ביאת המשיח לא בלה אותו המלך לרניאל אבל א"ל שתום וחתים הדברים כי שתומים וחתומים הדברים גם לרניאל אבל הוריעו כל המורעות שאירעו לישראל מהחיות הנזכרות וכל מה שהזכיר לו כבר עבר בבית שני ויש ממנו בגלותינו זה ואל' כי בבית קץ הגאולה יתעוררו תלמות מהתנבאות ומהשתפרות מלך הנביא הם הישתפראים האומות בזה ומלך הצפון הוא אלוף מבריא והמאמינים בו ואז תהיה עת צרה גדולה וסס מבלי משיח ואמר המלך כי כמו שהיה חצית הסוד התמיד ועד עת תת שוקן שומם והועץ כמ"ס ימים וכו' וכן יהיה וזמן אלו הצרות בעת התחלת ועד עת הגאולה ימים ארץ של"ה קרוב למספר אותו וזמן שהיה לפני החורבן ער' החדש און ביניהם תום' כי אם מ"ה ימים עכ"ל אשרי מי שיוכל להכות כל אותו זמן ולא ירד לבבו ולא ימערד רגליו הפני תוקף הצרות ואלו היו שנים חמס' לא היה אפשר לו ללדת לחיות ארץ של"ה שנים ושיחיה כל אותו זמן אכל הכוונה היתה כי בימי הגאולה יהיו ימים של צער כל אותו זמן שהם קרוב לר' שנים ואשרי מי שיחיה ויגיע להם עתתלמס' לסופם והבטיח לרניאל שהוא ימים עם המתים על' מלך המשיח והיו שחתם דבריו כתנחם אותו על מיתו קודם וזמן השועה כי אחרי חתו יעמוד לגדלו וא"ל ואחר לך לקץ ותמח ותעמוד וגו' ובאלה שנות רבה ער' המדע אחרו' דברים עתיד הכ"ס למדע כע"כ א' שהוא עתיד להאיר לעולם שכל' לא יהיה לך אור השמש לאור ויוםם ב' שיבאו מים חיים מירושלם ומרפא בהם שאל' והיה כל נפש חיה אשר ישירן כל אשר יבוא עם נחלים וכו' ג' שיתנו שאלומות פירות בכל' מרס וחרס ויהיה האדם אוכל מהם ומתרפא שאל' ועל סנהל ועלם על שפתו וכו' ד' שיכבו כל הערים המרבות אפילו מרום ועמורה שאל' ואחותך מרום ועמורה תשוב לקדמותי' ס' שיכנה ירושלם באכמי ספיר שכל' שניה שוערה וכו' ו' ופרה ודוב תרעננה' ז' שחיות בורות כרית עם ישראל שנאמר וכרתי להם ברית ביום ההוא עם חית השדה' ח' שאין עוד כבי ויללל שנאמר לא ישמע עוד קול כבי וקול יללל' ט' שאין עוד מות שנאמר בלע המות לנצח' י' שאין עוד לא אנהל ולא אנהל ולא יבון אלא הכל שמים שנאמר ופדיון ה' ישובו וכו' ונכתב פסוק זה כפ' ועל השנות החלום אל פרעה פעהים כי כיון הדבר מרס האלהים ומתקד השלי' לפשותו ולפי שחתמנו דברינו בתחית המתים נשלים הדבור בזה כפ' הבא כע"ה כמו שיעדנו ונקדים לו הדברים הנזכרים לדעת לתי שהוא בתחית המתים ומאלל בשל העור יתכרך ויתבדך :

פרק ד

המיוחד לתחית המתים ולמנו משנה האומר אין תחית המתים מן התורה ויורה וס' הלשון שאע"פ שהוא מורה בה אלא שלא נזכר בתורה אין לו חלק לע"ה ורש"י פי' שיון שהוא אומר שלא הכתיבה כי התורה אע"פ שהוא מאמין בה דרך סברה הרי הוא כופר בתורה שהרי מוכר בתורה ונראה מפורסם שהוא בוטח לדעת המינים המאמינים בתורה שככתב וכפרו בתחית המתים כמו שפירסם כפ' היראה שהקלנו המינים ואמר אין עולם אלא א' ואלו הם הצדוקים המפורסם באמונתם שלא יאמינו בתחית המתים כמו שהזכירו בילמדנו שהצדוקים אומרים כלם עני וילך בן יורד שאל לא יעלה וכן הוא כפ' חלק שהצדוקים אומרים אין תחית המתים כלל וכן הוא מפורסם בספרי הרומים כי הצדוקים היו חולקים על הפרושים בדבר זה וכן בכריתא דספרי שם אמר ר' שמעון' ל' עוד מכלן סלקתי ספרי כותים שהיו אומרים אין המתים חיים אחרתי לזה שרי הוא אומר הכרת תכרת שאין ת"ל עונה בה אלא שהיא צתירה ליתן את החשבון ליום הדין א"כ המאמין בתורה ומוטה לדעתם שאין תחית המתים מן התורה שרי הוא מין בהם ולא יוציל מה שהוא מאמין בזה ומתקומות אחרים שהוא כפר בתורה שהזכיר אותו והמקום שבו בתורה ב' הדברות לחפץ ואירובן יומך וא"ל לפרט זה בעולם היה כי ימינו ככל עובר ואלו חיה ארץ שנים פעהים סוף אדם למות ע"כ פירשונו כפ' א' כמס' קידושין וסוף חולין לעולם שכלו ארור ופ' לו דברים בפסחים וכן כפ' חלק אחר אמי אמי ויכול מיתבא' וחיים בא' כדרך שהעולם נוהג תלמוד לומר תחיתו ואני ארפא מה תכס ופיוזה בא' אף מיתה וחיים בא' נכאן תשובה לאומרי' אין

הנושא סא' בכתות הכפס' והסארות הירוצ' הוא שהאדם נדרש תבונה בבטחון המבט על שאלות נאמר בו שהוא נצלם

אנשים הם שני צדדי המדליה ואני עשיתי כמיטת ידי כדי להבטיח שהם יוכלו להיפגש. ההחלטה הייתה

דע כי הנפש היא צורה רצונית הנפגעת באמצעות האכל הפיזיאל המותץ הזמנות אחד הכנף החתומים כי ההרכבה והחיות אינה מתקיימת אלא באמצעות האכל הפיזיאל כי הדברים הבונים התחרדות ומהחיות אח ואחריו

או יעדיפו ישתתף המורכב והסתמך. כלומר איכות בריכוז ומינימום והנפס לא תשתנה כי הנפס הנזמחת בכל מיני סממנים היא א'

15

מגן אבות ח"ג

כי הוא בעצמו הוא הנפש וזה הפה הוא גשאל על הלאות על פן אחד הכתוב יטש פחרת' כמו ודעת הפלפול' הוא כי כלב הוא קונה כח ההנאה אשר לכל הטבעי וכח החוש והתנועה אשר לכל הנפש' כמו' ב"ח החוש והרפא' או' שאינו קונה כח ההנאה עם היצור בכבר ושם הוא משתנה שני אחד לקנות זה הכח ואינו קונה כח החוש והתנועה עם היצור כמוהו וזה הוא משתנה שינוי אחד לקנות זה הכח וראוינו בזה כי בהיות כלב אין לו כח ההנאה ולא כח הרגש והפלפול' ימחו זה ואע"פ שאין נראות פעולות ההנאה אם בכבר או כמות אין זה נראה כי ע"ס הוא קונה' אלו הכח' אין פעולתם נראית עד היותם בכבר או כמוהו כי הרפא מורה שהחושים ה' הם באים מהמוח אל האיברים הנשואים להם שאע"פ שבמוח הם קונים אלו הכח' אין פעולתם נראית עד היותם בכבר או כמוהו ודבריו נראים יותר לפי שהוא באמצע הדוף יותר מן המוח והכבר והים כן לפי שכל הדוף צריך לו ויורה זה כי הוא משכן הכחות כלם וכו' תחלתם וממנו משתלחים אל הכבר והמוח ועוד יראה כן כי הולך בהולדה בכחם תחלת מה שהוא מתהווה מהטפה הא' הלב והללו' ומשם הם מתפתחים האיברים כלם ומשתלחים משם הכחות כלם ועוד נדבר למטה ב"ה ונראה בלשון הכתובים נקראו אל הכחות רוח ונפש ונשמה וכן פ' הראב"ע ז"ל כפ' קהלת הכח החיובי אשר בלב רוח כי אין בו כי אם רוח והוא נשאל כח נק' רוח והכח הטבעי אשר בכבר הנפשי נק' נפש והכח הנפשי אשר במוח נק' נשמה כי משם הם יוצאים החושים הפנימיים והחיצוניים הם כלים לנפש המשתכלת הקרויה נשמה וסימן לאברים המתהווים בהם אלו הכחות מלך מוח לב ככר וסם בארם בתוכות ג' עולמות המוח בתוכות השכלים הנכבדים שהם ממיצים הגלגלים כן המוח נותן כח התנועה אל הארם וסוף העליון כמוהם ומהם א"ל שהראש הוא מלך לאיברים והלב בתוכות הגלגלים שבתנועתם מתהווים השפלים כן בתנועת הכח החיובי הם מתקיימים האיברים והוא נותן להם החיות והכבר בתוכות החושים וההפסד מושך מוון ודוחה המותרות והתרעם מפסיק בינו וכו' הלב כמו שהעולם השפל הוא נפסד מהעולם התיכון במצבו ובחמרו והכח השכלי בארם כמו הא"ל בעולם שהוא מנהיג הדוף כמו הא"ל הוא מנהיג עולמו ומפני זה הכח נקרא הארם עולם ולא הכ' כי אין בכל הכ' ח"ה הכח השכלי אע"פ שמתצאים בהם שאר הכחות ואלו הכחות קורים אותם סרופים נפשות עד שגלגלים אחד עם הספר כי בארם ג' נפשות נפש טבעית נפש חיונית נפש נפשית ואין קפידא קרא אותם כחות או נפשות כדונך אחר שידעת עניינם ולפי שהכח הן הם משתתפים בו המוח והי והמדבר והוא כחולו אל שאר הכחות נדבר בו תחלה להודיע עניינו :

הד'בור

[illegible]

סקירה

מגן אבות ח"ג

שהזכירו מזה דלל ויש שיש על עורותיהם שערות כן יש בנמחים שאין לו קליפות ויש שיש לו ואשר יש לו קליפות יש מהם ב' כמו האבנים והשקדים והכבשים ויש מורכבים מארבע מחיצות כמו הותים שיש להם עור וכשר וברעין וזרע ויש האוכל בחוץ וקליפה לפנים כותים ויש האוכל בפנים כאלבנים ורוב הפירות אין להם כי אם ב' מחיצות וכמו שיש ב"ח בעלי רגלים הרבה ויש שאין להם כי אם שתיים וכן יש קרמיהם מסתעפים כן יש נמחים בעלי שרשים הרבה ויש שאין לו אלא שרש א' למטה כמו אל גס וכן הצב שהזכירו דלל שבו תיחם והושע את הארץ וכן יש אילנות מסתעפים הרבה ויש שאינם מסתעפים כמו הדקל וכן יש שאין לו לא חוטא א' חציו למטה וחציו למעלה כמו דרדריהם יש דרדריהם כמו הוא הפיליגרי וכמו שהב' יש ביניהם שניים בהולידם ובהולידם כן יש מולידים ביוצא בהם ומיניקים אותם כדרדריהם יש דרדריהם כהם והוא הפיליגרי וכמו שהב' יש בסגל הסבן ויש מולידים ביצה והמכה האפרוח ויש שביצי הובר בחוץ ויש שפנים ויש רחם הסתמה בסגל הסבן ויש באמצעו ויש כעליון כן יש שניים הרבה בהוצאת הנמחים פנים יש מוציא פרוי קורס לעלה ויש הפך ויש מוציא עליו מעפיו ויש מקורתו ויש מזה ומזה ויש פרוי למעלה בפניו ויש באמצע ויש למטה כשרשו כמו האילן המצרי ויש הספר עליו שזין ויש שאין שזין ומי שיש מספר לעפניו כאילן בעל ב' ענפים ויש מי שאינם מוציא עליו וענפים בכמהים ופטרויות וכמו שיש ב"ח מולידים ברחות מין אחר וולתם וזה קורין אותו דלל דמה כמו עז שילדה מין דחל ופרה מין חמור ותש פניו כפי אדם ואדם כפי תיש כן יש נמחים משתנים וזה לזה כי המכאס משתנה אל האמיתיה והחטים אל הזונין שקורין שילם והפסוק אור' כן תחת חטה יצא חוח ותחת שער חטה יקו לעשות ענבים ויעש באותם אלא שזה השינוי הוא ממיו לגריעותא וכת' ב"ח הארץ וזאת יש לה זרעה חיתין ומפסא וזקין וכמו שהם משתנים למין וולתם כן הם מתקנים זה לזה כמו התאנים המדברים הנמחים בארץ עולים א התאנים הפרדסיים והרימוץ המדברי שקורין גליגאר מוציא אל הותים בשוטפים אותם במקום אחר כי התאנים והותים המדברים אינם עושם פירות אלא ע"י תיקון זה ואחר כי אם יוציאו המוח מתוך הפנן בשעת נטיעתו לא יהיו נמצאות ברעיונים מתוכו וכשרשו שהיו פירותיו כבועים במראות חסונים ושימו שצורה כחלל המוח שמוציא משם והיו מראש הפירות במראה השצורה ואחר ביוצ' במס' בללים דר' בון הוה משקי פרסקתיה וין חבוטל כדי להמתיקה וכמו שיש ב"ח מולידים הרבה בחיורים ויש שאינם מולידים הרבה כן יש אילנות מרכי' הפירות בכל יום כמו התאנים ויש פעם א' בשנה וכמו שיש ב"ח בלדיתם אינם מולידים כמו הפרים ודומיהם ויש מולידים בלדיתם ובשזקנם אינם מולידים כן יש נמחים שזענים פירות בשעת נטיעתם ובשזקנם יחלש בהם ויש הפך כי שזקוני' טוענים פירות יותר מילדותם כמו השקדים והאלונים והקרוטטמולים והתמרים וכמו שיש ב"ח מארכים ימים כי הפיליגרי יחיה שנה והדלפים ראו אותם שיחיו מאה וכ' שנה וידעו כי חתכו וזכו וראוהו אחר זה הזמן והאזינו שהעירו שגשאר מהאב אל בן כבו ושחטוהו ולא היה יכול להתכשל ולזעזעם וכחול ארבה ימים אונן ויש שאינם מתקיימים יותר מג' חדש כמו שהזכירו דלל כל היות שאין לה עצם אינה מתקיימת יב חדש וכמו הצפרים הזכרים כמו שזכרתי וימצא בנהר א' בתחלת הסתו דבר עבול ויצא הסהבה כשיצור גרביה הענבים וכשיפתח יצא חמוץ עיף חמוץ יש לו ד' רגלים ויהיה זמן חיותו ועופתו עד חצי היום ולשאר זמן השמש ימות וישאר יום א' על כן נקרא אפימכא כל' בת יומו וכן קורין חלל לקחת יום שקורין חלל אישתא בת וימא על שמו כן יש נמחים מתקיימים פירותיהם זמן מרובה ויש מהעפשים ונרקבים גם יש אילנות מתקיימים זמן מרובה כי השקמה מתקיימת ת"ר שנה כמו שהזכירו חלל במדרש תלים ויש שאינם מתקיימים אלא זמן מועט :

ובב' אלה

אלה העניינים הם דומים הנמחים אל הב"ח לפי שיש להם זה הכח הן כמו הם וכל אלה הדברים הם מחשיבי כח הון והפלוס' נסתכל בהם' הנמחים לתת סבה לכל זה ע"ד שרשיו שהקדמנו ואין זה מקום להאריך בזה כי אינו מחובת הספ' ולפי שלא השלים בזה החקירה ולא השיג למה שהשיגו דלל בהתחלפות המינים לפי שיש מינים דומים זה לזה ואסורים בכללים ויש שאינם דומים ומותרים וזו חכמה עמוקה לא הניע אליה ארכטו היוני וכן דלל עמדו על אלה מיני הנמחים כמה הם ואמרו שהרשאים הם אלף ומאתים (אבל בפ' ס' יצירה כתוב אלפים ומאה כמנין ארץ דהיינו אלף במשמעה וד' מאתים וזר' היא תשע מאות כחשבון כמל"פ) ותשעים ואולם למדנו מהספר הכוכבים שכלל עשב ועשב יש לו כוכב בנשיב מזה אותו על קדקדו ואומר לו גדל שש' ירדעת חקת שמים וכו' ומכאן יצא איסור הכללים שלא לצרוב הבחות ואעפ"י שחכמי האינטלגנצי' לא השיבו מהכוכבים לא לא שמים ועשרים אולי נעלמו מהם דם"ח לקטנותם ואולם חלל סמכו בזה על הבט' של ארץ וכן הזכירו ז"ל שמיני האילנות הם ל' מהם נאכל פניהם וי' מהם נאכל פניהם וחיוני' וי' מיני ארזים וכבר הטיבו לנו ז"ל באמרם כי בשאר הקב"ה למיניהם באילנות נאסר דשאים ק"ו בעצמם ואמרו אם רצונם של הקב"ה בערכוביא למה אמר למיניהם באילנות ועוד ק"ו ומה אילנות שאין דרכם לצאת בערכוביא והם ניכרים בפירותיהם אמר הקב"ה למיניהם אנו עאכ"ו מיד כ"א יצא למינו פתח שר העולם ואמר יהי כבוד ה' לעולם ושמח ה' במעשיו ע"כ והרצון כי השמרים הזכרים ושר העולם הוא השכל הפועל בתן צורה לכ"א וא' כפי הכתוב וזאת היא כוונת הכריזה ע"כ ישמח ה' במעשיו ונפסיק הדבור בזה ועתה אדבר במהות זה הכח ועובדו ונעבדיו בסוף הכ"ח :

ואומר

כי זאת הנפש שקראה בגלגלים טבעית יש בה כחות עובדות וכחות נעבדות הם ב' סוגים הא' שתמש במזון להשארות האדם והשני להשארות המין ואשר ישתמש להשארות האדם נחלק לב' מינין הא' הון והב' המגדל ואשר ישתמש להשארות המין נחלק לב' מינין הא' המוליד הב' המצויזי וכפירי הדבור ככ"א מאלה הד' מינין והנה המין הא' הוא כי הנה המין הוא השתנה שני מוצע בלעיסה ויעזור לזה החום הטבעי אשר בפה עם הרוק כי הנה דומה קצת לאכזמאכא באלו הם אבר א' נחלק לב' מקומות וידע כי יש למזון קצת שינוי בלעיסה שהחטה הלעיסה יש לה לבשל המורכא מה שלא היה קודם הלעיסה אפי' בשלה ביהם וכבר חלל לא ילעום אדם חטים ויתן על מכתו בפסח מפני שהם מחמיצות ואמרו ע"ז לשון חכמי' מרפא וגם יש לה שינוי בטעם וזכרנו ובהגיע המזון אל הושט דרך האכזמאכא הוא משתנה שם עד שהוא דומה למי השצורים כמו שיראה זה כשהאדם הקיא וכן זה השינוי בלשון יון כילוס ויעזור לזה חום הסכר אשר ביומן וחום הטחול אשר בשחל הפני העורקים שלו המלאים רוח ודם וחום הלב הקרוב אשר לשינוי המחמם הטורפות וחום הלב אשר למעלה ממנו וחום האכזמאכא עצמה וזו תועלת אלו האיברים ואח"כ מתמצא הדק שבו מן העצב והעב יורד אל המעיים ומשם יורד בצואה והדק הוא עובר דרך עורקים דקים שקורים מסיקאם הדקים באכזמאכא אל העורק הגדול אשר בכבר הנק' מער הסכר ויועיל לזה שקיית האדם שיש עוורים להצברת המזון וכאשר הגיע המזון אל הסכר הוא מתפשט בפכר בתוך העורקים אשר בו וזה ישתנה שוני אחר וזה הם מתהווים הליחות הר' כי כמו שיש בכל כישול דברים מכושלים כישול בליות ויש דברים שלא כשלים כשולם לרוב עבים ויש שהפלוס' כישול לרקותם עד שגשפרו ונעשה מקצתו הרק קצף על התכשול ומקצתו העב שמתים תחת התכשול וגם

ושקצת מיתות כן הוא נולד הליחות ואשר הגיע מהמון לכישול נאות הוא הדם שהכבד החוירו חס ולא לטבעו ואשר לא הגיע לכישול נאות הוא הלבנה שהיא קרה ולחה ואשר העליג ככישול וכעשה קצף היא הארומה שהיא חמה ויבשה ואשר שקע בשמים היא השמורה שהיא קרה ויבשה ובאשר קצת מיתות שאין צורך לגוף בהם כמו אל הליחות וזה השמיני משתנה המון ככבד נקר' כלשון יון כימס ואחר התהוות הליחות בכבד הם השתלחות אל שאר האיברים דרך הורידים והנה הארומה היא נפרדת מהדם והולכת אל כים הקרה ומשם הולכת אל המעים לרחון אותה בחרותה מהפרט עד שהיא מגעת כפי טבעת ועוקצת שם לעורר תאות הניצאה והשמורה היא נפרדת מהדם והולכת אל הטחול ומשם עולה כפי האינטומכא ומתנועעת והלכת פיהלסטומכא נברגו וזהו סבת הרעב ותאות האכלה ושתבה היוצר אשר השגיה הסגיה זו להעמדת הכ"ח כי הארומה אשר בטבעה לקלותה יורדת והשמורה אשר בטבעה לרדת להכרותה עולה והלבנה הולכת עם הדם ללחה האיברים אשר הגיע להם יובש חפני הטנופה והמיתות הולך אל הכליות והמקום יוצא בשתן שהוא מותר העכול השני אשר בכבד :

ולפי דעת הרופאים החללת השתנות המון אל הדם הוא הכבד ולפי דעת הפלסוף אינו נגמר התהוות לרם אך עם היותו כלב ועוד דרכו הדבור כזה כפי"ה ואחר הגיע הדם אל הורידים הוא משתנה שניו אחר ומתפצט על האיברים דרך דיות מהורידים כמו בלי חסם המתביתים וכפרם על האיברים ברמות של ומותר זה השמיני יוצא דרך נקביו בועיה ולחות האף והאונים וכל אבר הוא משנה אותו לטבעו עד שדוחה לו ומדבקו אליו כדי להחליף מה שניתך ממנו בסבת החום הטבעי אשר בארם אשר חתך לחות האיברים וזהו תכלית זה המון מה הכח שהוא להעמדת האיש ולא יפיר ממנו עד יום הניתות והמין הכ' אשר הוא בהשאלות האיש האיש המבדל כי כשיורד בגוף חוץ יותר ממה שצריך להחליף מה שניתך מההיברים אותו מותר משתמש בו הכח המבדל להוסיף על האיברים בגוף שגדלו יותר ממה שהיו כגלגל קטרים כאורך ובדיוק ודעומוק וזה עד שגגיע האדם לגוף גדולו עד עשרים ושנים שנה ואז יפסק זה הכח וישתמש הכח הזה המותר להגדיל האיברים בעובי כלבד כמון וכחלב והוא חלית זה הכח שהוא המין הכ' מהסוג הא' שהוא להשאלות האיש והסוג הכ' שהוא להעמדת המין ולהשאלות הא' הוא שני מיני' החולי' והמזייר והמוליד הוא ב' מינים הא' הוא המוליד הרע בנדרים ובנקבות והשני הוא המבדל זה הרע אשר הוא מתרעה החלקים למנו כל חלק מחלקיו מזה מיוחד כפי כל אבר ואבר המתהווה ממנו וזה הכח נק' כפי הרופאים הכח המזהה הראשון והמזייר הוא המזייר בכח אלהי כפי מה שכת' גלגלים וקורק אותנו זל מלאך ההמיהה על ההריון לילה שמו והוא המזייר האיברים ותכונתם כל אבר כפי מה שהוא והוא תכלית זה הכח להשאלות המין ולפי דעת גלגלים זה הכח הוא מה שהיה באשכים לא בכבד ע"כ האשכים אבר ראשי כמו הלב והמוח והכבד שיש לו ראשיות לקיום המין והנה הן עובר המבדל יגיהם עוברי' אל זה הכח המיוחד לשמירת המין והשאלות ועוד נרחיב הדבור בזה כפי"ה במה שיבא במה שנחלקו בו הפלסוף והרופאי' ואל הכחו' הנעבדות יש להם ד' כחות עובדות אותם הכח המושך והכח המחזיק והכח המעכל והכח הדוחה והכח הכח הרטך בתי שיש לו זה הכח הוא מושך בא' חב' פנים אם בכח כלבד כמו האכז המושכת הגרול הנקרא מטיכאס וזה סג' לה שיש בה חרלי שחפצל ותפעל כלל הוא נמשך הגרול אליה ואם בהכרח הרקות כהמשך המים בטפופ' כמטאפזיס המזה האור ובאשר רמות ולהכרח הרקות עולים המים ואם בחום כמשיכת הגר לשמן ואל כי גם זה הוא להכרח הרקות כי האש הוא מכלה האור אשר בהסגנוות הפתילה ולהכרח הרקות נמשך השמן אליה וכן ירא' מחכמות החפזים יש מושכים באיכות האור ויש מושכים בהרפה וירא' שסיכת המשיכה היא א' בשמימה כי האש שורפת האור ולהכרח הרקות הוא מושך וזאת המשיכה היא משיכה הרמה למים חפני חום השמש המתקך לתלות ועולים המים בהסגנוות והמושך האסטומכא אותה גלגלים שהוא מושך בליף מושך באורך כי האסטומכא היא חרובה כפתילין קרים לפיין מהם כאורך מהם כלבכסון ומהם כדוחה והליף המושך באורך הוא עוזר המשיכה כי הוא מתקבץ לחון בזה היא המשיכה ואחר שש הכח המושך להסיר לחון הוא משמש הכח המחזיק בליף המושך באלבסון שהוא חקיף על המון ומחזיק בו זמן ויעזרו הליף ההולך ברוחב במה שהוא מתקבץ לגד מים כדי שלא יצא המון מהאסטומכא ואחר שמשמש המחזיק משמש בכח המסוח לרלוס וכשהוא פועל זה השינוי להביט שיהיה תמורה מה שניתך לחזור חלק אבר נקרא עיכול וכשהוא משנה המותר מדקיקות לעובי או מעובי לדקיקות להכינו לרחותו בשתן ובצואה וכזוהי נקרא ביטולי ואחר שמשמש הכח המעכל משמש הכח הדוחה בליף המושך ברוחב בהתקבצו וממעייר המותר לרחותו ואלה הד' כחות יעבדום ד' אבות והם הליחות והקור ויבשם ואין לנו צורך להרחיב בזה כי וסו תכלית הרפואה להעמיד הכריות כדומה ולהסיר החולי בהפך והכח הן חסם או' הרמכ"ס זל שאין בו מצוה ולא עבירה לפי שהוא פועל שלא ברצון שהרי הוא פועל בעת השנה וכן הוא האמת וזל" קיבה ישנה כי היא חכלי המון שאין להם מון כמו שהוא יק' אכל אני אומר שהוא משמש בעל כרחו למצוה וצבירה אכל למצוה כמון של מצוה באכילת פסחים ודומיהם וכבעילה של מצוה בקיום פרים ודכים ואם לעבירה באכילת מאכלות אסורות והעילות אסורות שמעולם מנחנו ושומים שקלקלו צתידים ליתן את הדבר כפי"ה זל במה' חולין :

ועתה אלשים הדבור בכח המוליד חסן ואומ' כי הנולדים יש חסם נולדים והסתברות זכר ונקבה ויש מהם נולדים בעיפוס האשפות כלל זכר ונקבה ואני ראיתי במדקרא שהסדן הנקרא חפוסית והוא חסור והוא הטיעור אבות ויש לו כפפים יעופף בהם שהוא לוקח גלגלי הבהמות כטיעור כדור ומגלגל אותם מחקום למקום ויוצאים הגלגלים חפוסיות קמטות וזה להסד' רגלים והסדן הזה נק' בלעז אסכרואט וכערכי בהפסיה ויש מהראשונים שהיו חושבים שאכז' ערסיה שהיא חסם דומה לתול יולד כלל חסור זכר לפי שהוא יוצא בורים קטנים מאד ויעיתקים מחקום למקום ולזה נעלם זמן עבדו אכל כלל חפזים לנקבה מהם חקום דחס כמו שיש לשאר חיות וכן חסבו הראשונים שיש לומר וזרדיו וסכבות ויחבר שנה ויחבר שנה וחשבו זה לפי שיש תחת הונב אלהים כעין ארשה כשריות הנקבה אכל בזכרים הוא יותר מתהפכת וכן יתן א' יש בו אבר דוכר ויש בו אבר הנקבה ואל"ה יתחבר תצטוו אכל זה הכחש בפלסוף כי הטבע לא יעשה דבר הטל ואני שזעמי כי חספן או הארבעת ויש אות' הארבעת לבה שנה א' הוא זכר ושנה א' היא נקבה ואפשר הוא זה ולא נכחיש הפלסוף חלל שיהיה זכר ונקבה יחד כמזא בחין א' אלא דרך שגגה כמו האכרוביונים ועוד נדבר בו כפי"ה והמולד' חובר ונקבה הם מולידים מינם לקיום המין אכל המולדים מהעפופי' הם ב' מינים הא' שאינו מוליד כלל והכ' שהוא מוליד חסון כלו"ב"ה מתנועע שאינו מחייו ואין בואת ההולדה זכר אכל הוא נפטר' וספלוש' נתחון לו' שא"ל לנולד מהעפופי' שילד חיטול לפי שכל דבר שיש לו מורה א' א' להיות לו ב' חמרים מתחלפים ואם המין המתהווה מהעפופי' הוא אפשר שילד מנו א"כ לזה הניח הן ב' חמרים מתחלפים הא' העפופי' והכ' זכר ונקבה ולפי שהנדרים הם מתחברים מחומר וזורה א"כ הניח למין א' ב' נדרים מתחלפים וזה אכל הפלסוף :

מגן אבות ח"ב

שקר וכזב וכמושא' א' שהיה דבר א' הטבע והמלאכ' כמו שחושבים בעלי האלקימא' לפני שפכות הטבע והמלאכה הם מתחלפים כן א' הטבעיות שהם כחות מתחלפות ויסקינהו כמין וזורה ועוד חזק זה שאם היה אפשר שימצא מין מוכר ונקבה ופכלתי וזכר ונקבה היה הטבע פועל לבטלה כי הזכר והנקבה בזה המין מותר או דבר קרה יכל במקרה והזדמנות וא' לומר שהאלו' שהיה ענין עצמי שהיה בקרי והזדמנות ואפילו על ד' המועט א' שיתמצא מין מהזדמנות וחזק זה במופת לפני רעתו ולפי זה הכחש הפלסוף' זה שאומר שהעכבר הנולד מהאש' יוליד מינו כמו שחושבין בני אדם אמנם קרא להם זה בסבת הרעיון כמו שקרה לבצלי האלקימא' שרצוהו לרמות המלאכ' אל הטבע אלו הם טענות הפלסוף' אם החוש יסכים עמו בזה כי הדבר נר' לעין שבת' החדש' וכספיו' נולדים עכברים מוכר ונקב' מאותם שנתהו מהעפוש וכן ראיתי לאבו חמד אל מאלה שכה' כי הם מתסוים מהעפר ואח' מולידים מוכר ונקב' והם עכבר ונחש ועקרב וכן נרא' קבלת רז' בעכבר שחזו בשר וחזו ארמה שאינו מטמא אלא מריבץ הכתוב מפני שאינו פרה ורבה ונרא' מדבריהם שאם נשלו נפשו ונעש' עכבר שלם שהוא תשריש מינו בעכבר שהזכיר' תורה ואם קבל' הוא נקבל' שהחוש למעלה מהמפת' אמנם הפלסוף' יקש' לו על זה מפני שהכחש מתעשה בראשית ואנחנו על דעת החירוש כאמין כי כל המינין נהוו בלא זכר ונקבה ואח' מולידו מינם ושמה נאמר כי אין למין ממעשה בראשית שצדק לא היה שם טבע קיים ואם עכבר מתה' מהעפוש מוליד מינו אמנם ההולד' תפסק בזה הסולד ובה יתקיים החוש ולא יכחישהו המופת עוד אמר הפלסוף' כי המינים המתהווים מהעפוש ומולידים סוב' בלתי מינים לרוב מה שצמצא יותר מבעלי הלהיות והם קלפי הסוף המולידים תולעת וכן הזכירו חז' בדנים שחיים חיש מהם משרישים שלא ממינם וכן אומרים הרופאים כספריהם כי האסקנקור היא תולדת אל תמסאח אשר כנילוס' שאותה הולדת היא נעס' והנולד מהם אינו מוליד לא סוב' ולא מין שאם היה תולד וולתו במין וזה הולת וולתו במין היה הולך העכב' בלתי תכלית והיו מינים לבלתי תכלית וזה שקר והמינים אשר יולדו בלא זכר ונקבה הם דומים לנמחים הנולדים מכלו ורע מהעפוש ובעלי החדש הקשה והם המלונות אץ מהם משיולד מוכר ונקבה לפי שסכסעם דומה לטבע האילן אשר יולד מהעפוש :

ואחר זה הנה נר' שהנולדים מוכר ונקבה שניהם החדש' בהולדה אלא שהזכר הוא מתחלף אל הנקבה שה' הוא במדרגת המניע והאחר במדרגת החומר ויראה זה מדרס' והחוש אולם מדרס' כי הזכר הוא המוליד והנקבה היא הולדת ואמנם החוש כי איכריהם הם מהחלפים בחוש כי איכרי ההולדה בזכר הם כ' והם הזכרות והכנים ובנקבה הם החדש והרדים שהם להכרח גידול הולד ואח' חסיו' בזה חסיו' כי הם החדש' בהולדה ואם אירע פגע בא' מהם פגועה או דכה או בריתה אינו מוליד כמו אם אירע פגע בזכרות ובכנים כמו שהזכירו בענין פגוע דבא וזרות שפכה והחטים שהם הם שכלים לזרע מן הכנים אל הזכרות ושמתכבש' בהם הזרע והרבה דברים כתבו חז' בזה כקבלס מה שלא השיבו זה חכמי הטבע בענין כריות הגיד אף נשתיר כי מהעטרה כחוט השדרה על פני כלו מוליד ונכרת בקולמוס או כמרוכ נקב' למטה מהעטרה ומקצה העטרה ואם נסתחה שהוא פסול החומר להכשירו ואם נסתם שכל שי צא ממנו שכת זרע ויוצא השכל המיני דברים וכן' הקאנון דאיתי כי ב' שכלים הם א' למיני דברים וא' לשכת זרע ואחר לרדים ולא יראה כן מדברי חז' כי הרדים הם שכת זרע בלתי חבול ושכל א' להם ואם נכרת בינה א' וכל אלו נקראים סרים אדם וכן בסמיני סרים חסה והוא כרדי שמים כל שאין לו זקן וזרעו לקוי וסמינין אחרים וכן איהו קים לה בורה בחץ איהו לא קים ליה כיורה בחץ אינו מוליד שירה על חולשת איכרי ההולדה וכן בסמיני אילוני' כל שאין לה דר' ומתקש' בשעת תשמיש וסמיני' אחרי כל זה מהבמת הקבלס האמתית ולא הניעה חקירת חכמי הטבע לכל זה אלא שלא דברו הם ז' בזה אלא לפי צורך תורתם אבל כל ד' לא אמר להו ולפי שאברהם חכמה חכמי מפי טלטול הנלות אנו צריכים לתשוב בורות נסברים וכלדי נכרי' כספיו' והנה הספקנו הדבור כי השעה צריכ' לכך שלא יסעה אדם לומר כי חכמינו ז' לא היו בקיאים בהבמת הטבע וה' וכוונתו לראשונות וכאחר כי הטבע מדרג' מדות הזכר ממדות הנקב' כי הנקבות בכל הסוגים חלוש' ומשתעבדות ומקבלות הלמוד מלכדת הרוב הנק' אל פחד כי הם חזקות יותר אבל בשאר הסוגים הם יותר חלושות ויותר בעלות תחבולת ושלום למטה שלום הזכרים ומועט' התנועה והשגת גדולה יותר בתרבות ביניהם והזכרים יותר בעסמם וכחם יותר ומועט' התחבולת ואלו המדות נראות יותר כאשר מדותיהם נראות וכלבד האדם כי הוא טבעי שלם בכל דבר ומצאו לו העניינים נראים ע"כ נמצא הנקבה יותר רחמינית מהזכר והיא מקנה ואוהבת הרבניות והקללה והיא רעת סכסע מהזכר ואוהבת הכוב וקלה לטעות ולהפתעות ועצ' ז' נשים רעתן קלה בעליהם והזכרים כספ' והזכרים בנוסן יותר גדולים וחיים ארוכים מהנקבות מלכדת הפרדות כי הם יותר גדולות ותחיים יותר מהזכרים :

והנה אמרנו כי הזכרות מאיכרי ההולדה והוא מפני החשיבות יותר חס' פמין הכ' כל' ספק לא מפני ההכרח שהענייני' הטבעי' יש מהם מפני ההכרח ויש מהם מפני החשיבות והזכרות הוא מפני החשיבות שאלו היה מפני ההכרח לא היה מין מיני הכ' המולידים וזכר ונקבה נפרד הזכרות אחר היוותו ההכרחי לזה וכבר מצינו מינים אין להם זכרות אלא כשמתקרב הזכר אל הנקבה הוא פולס הזרע מחסיו' בינו אל' הרחם כי אלנהיה: להם זכרות היה מתקרב שכת זרע דרך העכרתו בזכרות לפי שטבע שכת זרעם קר ולא היה מוליד כמו מי שזכרותו ארוך אינו מוליד כמו מי שזכרותו קצרה ורז' רחמו זה כאמרם כל מי שזכרותו כחוף מוליד וכל מי שזכרותו כפנים הטיל בנים והוא לוקר טבעם אינם יכולים לעשות הווש שלמה אבל נתן הפלסוף' סבה לאלו המיני' שאין בהם זכרות לפי שאין זה האבר גמא בהם שהיא להם עצבים וסחוסים ולזה מי שאין לו שוקים מהכ' אין לו זכרות לפי שטבע השוקיים עצבני' ואע"פ שהעפופות יש להם שוקים אין להם זכרות לפי שהשוקים אינם בתחום זה האבר אלא באמצע בטנם ולזה היו להם שוקים ולא היה להם זכרות ומה כתבאר כי אין הזכרות למולידים מדר ההכרח אחר שצמצא מין בלתי וכו' אלא מדר החשיבות להוליד הזרע אל הרחם שהוא בתוך הנקבה ולהכרות שתענוב בזכר ובנקבה :

ואחר אשר דברנו בזכרות וזכר ככנים והנה יש ב' ש' שאין לו בנים כלל כמו סוג הדנים והנחשים ויש להם דרך ועבור בו הזרע וכן הזכירו חז' בהם שינוי אחר משר הכ' שם משתמש' פנים כנגד פנים ואין כ' דומה לזה לא האדם ואע"פ שהזרע הכינים יראה חסרון להם אבל זהו שלמות להם ולזה השלים הטבע חסרון הכינים בשלימות איכות השמישם וזה רחמו ז' שנתנו סבת זה מפני שדברה עמם שכינה אבל הסבה היצנית בזה הוא השגחה אלהי' להשלים קור מונס אשר פסכתו נעדרו הכינים בהתחממות כשהם פנים כנגד פנים והו' דבור השכינה כל' השגחה אלהית ומי שם להם כינים מהם שכיניהם תוך נוסם כמו סוג העוף וסוג הכ' אשר יעשה כינים ולו ד' בנים וכבר הזכירו חז' כינת השדן במקנת שמונה שרישם והם

והם הוצו והלואיה והחומט אע"פ שיש מהם ביוצא בו בלא ביצת והם שבציהם חוץ לבנים ואשר בציהם תוך בופם יש מהם שהם קרובים לבב ובהם ב' דרכים מפוצלות ליציאת הוצר כמו סוג העופות וההולך על ד' העולם ובהם חיי שבינו בסוף הכטן כמו הרמין ומאחר שהם חוץ לבטן יש מהם נתלים בסוף בטנם כמו האדם ויש שהם קרובים אל התושבת כמל החזירים החתולים וזה עוזר לרכוי ההולדה כי הוצר הוא יורד מהפנים אל הרחם למעלה למטה ע"כ יורד בשעת מה שאין כן במי שבציהם והלים :

והאמר ששפרנו חיינו שני הכ"ח במימי הזכרים בספר תועלתם בהולדה ודרך כלל ואמר כי הם בעבור פועל הורע שאח
להוליד והראיה על שהם ראשונים לזה הפועל מי שנחטבו ביצו כמו הסרסנים ישפחה עניינם תשאר זכרים כי קולם
נחלש ולא יצחיק להם זקן וכלל הנה ישוב מונס כמוב הנשים וכל הכ"ח שיחטבו ביצו אינו מוליד ואחר שכתבאר שצנין הכנים
הוא בשביל הורע כמו שהדדים הם בשביל החלב צריך לחקור אם הם לזה בשביל הכרח כמו הדדים לחלב שא"ל להיות ורע מוליד
ולת הכנים או הם בשביל החשיכות כי הסכע יעשה בשביל ההכרח ולפעמים כמה שאין הכרח כי יעשה הטבע בשביל החשיכות
והנה גאלניוס יראה שהכנים הכרחיים בהיות הורע כמו הכרח האברים הראשי במציאות הכחות הראשונות אשר הם כמו הכרח
הלב במימי והכרח הכבד בהזנה והכרח המוח בחוש והחמוצה וזה שהוא יראה שזה הכח הוא מיוחד בזה האבר ושהוא א'
מאברים הראשי והביא ראיה בזה כי מי שנחתך ממנו זה האבר אינו מוליד והפלוס' יראה שאינם אלף חפני החשיכות כי אם
היה מציאותם חפני ההכרח לא היה נמצא מין מוליד שאין לו ביצים וכבר נמצאו הדגים והנחשים שאין להם ביצים ומולדים כי
ברבים יראו השכלים שלהם מלאים ורע בעת חיבורם וראיה הכרעה מפור אחד שנחטבו ביצו והרביעיות תקף על הנקבה
ונתעברה ממנו ומה שהביא ראיה גאלניוס על הסרסנים שאינם מולידים אינם ראיה שהכנים הם הכרחיים לזה אלא שבעצמם
הכנים נתרמקו השכלים ומחשבים למעלה וישתנו יוצרו ויפחד הזנם ולא יתבטל בהם הורע והראיה שהביא הפלוס' מהמניס
שאין להם ביצים אינה ראיה שלא יהיו הכרחיים במין שיש לו ביצים אבל היא ראיה שאינם הכרחיים במין הכ"ח כמה שהוא כ"ח
אחר שנמצא קצתה בלתי ביצים אבל אפשר הוא שהיו הכרחיים במין שיש לו ביצים אבל הראיה שהביא מהשור שנסתרם ותקף
הרביעיות על נקבה ונתעברה היא ראיה אם אמת הדבר ואם לא באמת והשאר הדבר בספק אם הם הכרחיים או לאו והאל'
שכתב יורע האמת ואם אינם הכרחיים ברעת הפלוס' יט לחקור מהו חשיבותם אם אינם אלא על צד החשיבות והנה ארסטו
אמר כי התועלת בכנים הוא כדי שלא יורע בהזיות חפני העקומית שיש בעורקים אשר בכנים כמו העקומית שיש
במעים כדי שלא יצא הסון במהרה ותרבה תאומ המאל' וכן העקומים אשר בביצים הוא כדי שלא תתעורר תאות המגבל בכח
במהירות ויאהר יצאת הורע ממנו יותר ויאלך ומהחבור יותר ויורה על זה כי הכ"ח שאין לו ביצים הוא מהיר לתאות המגבל
וימחר לו יצאת הורע ויפצר זמן חבורו ויחך שמהחברים מובילים ורעם ונפרדים זה מזה אמנם שניו תכונת הכנים במקומם
ככ"ח הוא כי אותם שכניהם מכפנים הוא לקור מונס וצריכים מוס הבוף לכניול הורע ואשר ביציהם מכחזן הוא לחוס מונס
ויספיק להם מוח הכנים :

[illegible]

ואחר שדברנו באיברי הזכרים נעלה הדיבור באיברי הנקבה וחסם שנים הרחה לקבל הזרע והדדים לשמוך חלב להפיק הנולד והדבור ברחם הוא בב' דברים הא' בתוכוהו הב' בחקוהו ואשר בתוכוהו הוא כי ברכו הב' ה' הוא נחלק לב' והסבה בזה התחלק בופה לב' ונתן ושמאל וזה כתיב שוליד כ' אבל תי' שוליד יותר חכ' הנה מספר חלקיו יוצא במספר ילדיו והנה רחמי העופות והדגים והזרע הנוק המרסו הנק' בלשון יין מלאקו ורחמי דוב שהיו יראה בדגולים נחלק לב' וכסטי הגוף לא יראה בהם זה לקטנותם והכ' המרכי' דגלים השבו אנשי המרכ' שרחמם א' בלתי מתחלק וזולם הפלוס' לא יוכל להשלים סבת כל זה והדבור ברחם בחקוהו הנה דמתי ב"ח המולידים חיבתם יס קצת שהוא בשפל הבטן כמו רחמי הנשים ורחמי הדלפין הם בזה התואר כמו שביני וזה הם קרובים לשפל הבטן קרוב למות האדם כה"ס הדלפין מולידים כבני נפתחו ורע' ז' גורם מולידים מבני אדם וזה פלא מרשים ז' להסכים כמה שמנא בדרך מחקר בדמיון רחמייהם בשפל הבטן והפלוס' נתן סבה בזה להיות רחמייהם בשפל הבטן האלו מולידים לפי שם מקום רחב ורד והעובר הוא גדול צריך למקום רחב אלו היו למעלה היה דוחק המסך ומתוך למקום וכן הוא למטה לפי שזא במהיה וזה זכרובו דלל באמרם ג' מדמם הראשונים הולד דר במדור התחתון המצויים במדור האמצעי אחרונים במדור העליון כוונתם כי כשהוסיפו גדול מוצא מקום רחב מלמעלה למטה וע' ז' עשה גדולות עד אין חקר וכו' אדם מתן חפציה בתוך תאוים כ"ו שמכביר יורד למטה והקב"ה צר את העובר כ"ו שמכביר עולה למעלה ובאמת הוא הפליאה הטבעית ה' הנוצר ורחמי העופות הם בעליון הבטן ונתן הפלוס' סבה לזה לפי שם מולידים בינה וצריך חוס גדול לגבר הקלופה ע"כ הם קרובים אל המסך וגם כי הבינה תצטרך אל מקום והנחשים רחמייהם ממוצעים וסבת זה לפי שם עושים בינה ואין זכמייהם הנחשי' המוליד כיוצא בו אלא אפעה ובכר הזכירי חלל שהנחש מטיל בינים אלא שאינה כבישת העוף שהאמרו ברל בחזן אלא תוך הגוף הנחש הוא ברל הנולד תוך הכינה ולפי שם ממוצעי' בין העופות המטילים בינים ובין כ"ח המולידים כ"ח שני רחמייהם ממוצעים בין שפל הבטן לעליונו ואשר יורה כי בוכה רחמי העופות

מגן אבות ח"ג

הע ופות אצל המסמך הוא לצורך החוס כי הדברים המטילים בינ' בלתי שלמה ויטלכום בחוץ רחמיים הוא רחוק מהמסמך ולקדירותם אינם יכולים להטילם בתוך גופם . וכאן נכלם הדבור בשני תכונת הרחמים ושניו הקדושה :

וַיִּשְׁאָר

לתת סבה למה היו כל הרחמים תוך הדיוק והכניס לומר מקצתם תוך לבו ומקצתם חוץ לבו ואולם לפי שהיות הולך צריך לה חוס גדול והוא חלוש בתחלת ההווה לכן השומה תוך הדיוק לרובי החוס שם לא חוץ לבו לקור המקום ולמהירות הפגמים ההווה שם והכניס אשר הם חוץ לבו יספיק להם הקירות לשמור מהפגמי' ולשמור חומם ואשר לא יספיק להם ולא יאות להם זה השומה תוך הדיוק . והנה יש לקצת ב"ח שני שכלים להוציא המותר הא' למימיות והא' ליושם ולקצתם אין להם אלא שכל א' כמו העשבו' כי המותר הממיי כלם כנוסה והנה המותר העשבי יוצא משכל הממיות במי שיש לו זה השכל להדמות המותרות בלחות ואין ראוי להרבות שכלים אם אפשר בשכל א' ואע"פ שלפי האת' הם שני שכלים א' למימיות הרגלים וא' לשכבת ורע . וכבר הוכיחו חז"ל זה אצל דרך פתח א' יוצאים שני המותרות והנה העורב נרא' שהוא חמול שכבת ורע חפיו כי לא ראו לו חיבור אחר אלא כנשיקה פה אל פה והפלוס' הכניס זה כי באותה נשיקה אינו הטיל ורע כי הנכנס דרך הפה הולך בבטן ואין שם הוי' ושם מתחברים כשאר עופות ואם לא ראינו זה אצל חז"ל האמינו ונתנו טעם לזה חפיו שמשאו בתיבה וכוונתם לומר כי שיכו טבע הוא להם שלא יהיה כשאר עופות שיצאו מהתיבה לקיום העולם ע"ד החבור הטבעי ולזה צרפו לזה מי שנשתנה טבעו משאר הכריות הם וכלב . ודרכי קבלה הם והפלוסוף זכר כי גם יש אומרי' שיש מיני דגים מתחברים כנשיקה כמו העורב וגם הוא הכניס הורעה כזו וגם חז"ל לא זכרו זה בדגים והפלוסוף חקר בב"ח הכלתי דמיו' שהר' סוגים הרך והחרם הקשה ובעל חוליות והוא כי לפי הדיוק ולא יראה לכל אלה הסוגים שהם יתחברו לעין אבל לקצתם יראה זה ולקצת יסופק בהם ורץ החרם הנה הוא יתחבר אחר כגד אחר כמו שהוא מתחבר הנמל וכמו שהוכיחו יצחק רז"ל וסבת זה כנפול הוא הפני אורך גופם וחז"ל למדו מזה מוסר וע"כ צרפו בזה שהוא צנוע בתשמיש וימצא לזכרים של זה הסוג המשמש אחר כגד אחר שכל דק מלא ורע וימצא בנקבותיהם רחמים קרומים קרוב מהמעשים והוא סרוק בב' חלקים וכו' תהיה הכניסה והמלאקיה יתחברו זה עם זה בהסתככות קלתם בקצת וכן העכביש תקרב אל הוכר בקורו האריגה ויתחברו בטן אצל בטן לפי שבטנם (בהרבה כינים) עגול ובנקבות המלאקיה הרחם בהם מבוואר וימצא בו בתחלת בלתי כבדלת אחר תהיה כפידת ונחלק בהרבה בינים וכינתם כלתי שלמה כניצת הדגים שצושים בינים כלתי שלמות ושכל הורע לזכרים והרחם לנקבות ימצא בזה הם ג' כמו לסוב רך החרם ואולם באבר אשר בו יתחבר הענין מווסק והחרמי הקשה הכ' חלוץ אין לו הוי' נוכח ונקבה כאשר זכרו להם ובעל החוליות הוא קלפי הדיוק מהם מה שנוצר כמותו במין ומהם מי שיוצרי כמותו כסוג והוא המתילד מהעפוש כמו שנו' למעלה והנקב' בסוב אשר יתחברו מאלו הם גדולי הדיוק יותר מהזכרים ולא יראה לזכרים ההם שכל יוצא בו הורע ולא לזכר אבר וכיניסו הנקבה אצל הנקבה בזה המין לה אבר תכניסו בו זכר למטה זה נרא' ברובם ואשר הם על חילוף זה הם חפיו מוסר וגם בדגים שיעשו בינים הרבה מהם נקבותיהם גדולות הדיוק יותר מהזכרים וכן ההולכים על ר' העומים בינים והים זה כן לפי שהיה נאות להריון ורחמי הנקבות נאות לתמות זה הכ"ח והם קרובים למינים כמו שנמצא לשאר ב"ח והעורב יראה ברהם כמו שהוא מבווא' כדגים וכל ב"ח אשר לו גודל ואולם בקטן מהם לא יתבאר זה כעבור קטנותו ורז"ל דקדקו בזה יותר והפלוסוף לפי שלא היתה לו תורה ומצאו כי כל דג שיש לו קשקשים הוא מטיל בינים ושאלו לו קשקשים משרין ובקצתם הוא נעשה בינים וקודם שישלך אותם הם מתהיים בבטנם וסבת זה כי הדג שיש לו קשקשים הוא שט כעליוני המים כי יש לו סנפיר ושכעו קר ואינו עושה בריה שלמה ושאלו לו קשקשים הוא גדל כטיב ושם מתחמם ומוליד כמותו ולפי זה אקרתו התורה כי יש לו עיני וגסות :

עוֹד

אמרו כל המוליד מניח וכל המטיל בינים מלקט . וסבת זה כי מוליד יש לורחם רחב והרדיון שהם למשיך החלב מוסמך מהרחם ואשר הוא מטיל בינים הרחם הוא צר ואין בו מותר לשלוח אל הדגים ואז"ל חוץ מן העטלף שאע"פ שהוא מטיל בינים הוא מניח וסבת זה כי העטלף הוא המוצע בין העופות ובין ההולכים שיש לו כנפים ואין לו מזה ויש לו האצבעות ע"כ עניינו מחזק' להטיל בינים ולהניח עוד אצל כל שתשמישו ביום מוליד ביום כנון הרגבול אלא א"כ ספקא מארעא שילדת גם בלילה וכל שתשמישו בלילה מוליד בלילה כנון עטלף וכל שתשמישו בין ביום בין בלילה מוליד בין ביום בין בלילה והם ארם ושאר הברשות וזה תלוי במשפטי הככבים שמעתה שפכור יודעים עת הלידה הנה נשלה הרביר באיברי הזכרים והנקבות ותועלתם ועתה נכלם הדבור בענין ההולדה וסבתו ותחלת המקירה בזה הוא כמות הורע ועצמותו כי מה מובל לעמוד על אמתית פעולתו :

וַיִּצְרִיךְ

לחקור בזה בשלשה דברים הא' אם הורע הוא יוצא מכל הדיוק אם לאו הנה הראשונים היו אומרי' כן והביאו לזה ג' ראיות הא' חזר הדמות שהולד דומה לאביו ולא בדברים הטבעיים בלבד אלא אפי' בדברים המקריי' כמו שזכר ארסטו חתם היל' כאב מאבר א' וה"ה כן בבנו באותו מקום עצמו וכבר זכרו הרופאים כי יש חולאים באדם מהורע בירושא כמו הנקרה וגיר הנשא ושאר מקרים וכן במדות האדם ככעס והשחוק וכיוצא בהם הכנים דומים לאב ואילו לא היה הורע יוצא מכל האיברים לא היו המלדים דומים למולידים והסני' שכבר יצא חתם א' חסר אבר בן חסר אותו אבר עצמו אכן ראוינו איש סומא חא' מעיניו הוליד בן סומא חא' מעיניו ג"כ וזאת ראיה כי הורע יוצא מכל הדיוק והס' גודל התענוב כעת יציאת הורע בכל הדיוק ואילו לא היה הורע יוצא מכל הדיוק לא היה מתענב כל הדיוק והתענוב ואלו האנשים נחלקי' לשני כתות כת א' אומרת שיוצאים מהורע איברים כפועל צלו' שמוכל אבר ואבר יוצא כמותו אלא שלקטנותם כצלמים מהחוש והם כלתי בעלי נפש וכשתקבנו יסיו בעלי נפש וזהו דעת בן בקאל וכת אחרת אומרת שהורע הוא זיכא וקצף יקרה לכל האיברים כעבור הכניסה כמו שיקרה זה בדברים המתנועעים בחוץ שמוציאים קצף וכן נמצא בפיות הסוסים וזאת היתה דעת אבוקרט וארסטו סתם כל אלו הדעות בראיות קצתם סותרים שתי הדעות ככללם וקצתם סותרים א' משתי הדעות וזאת האחרת ואח' בסתירת הראיה הראשונה שהיא ההדמות שאם היה סבת זה יציאת הורע מכל האיברים לא היה הרמיון בין האבות והבנים באבר אשר א"א שיצא ממנו הורע כמו הפכרנים והשער כי מבוואר הוא שאין יוצא מהשער שער ומהפסיון צפורן וכבר נמצא ההדמות לכן אל האב כצפרנים ובשער א"כ אין סבת ההדמות יציאת הורע מכל האברים וגם ההדמות הוא בקול ובתנועה וא"א לומר שיש הורע מזה עור הבוא ראיה שנית שאם היה סבת ההדמות יציאת הורע מכל האיברים לא היה דמיון בין הבנים אל הזקנים כי אין הורע יוצא מהזקנים שיהיו המולדים דומים להם וכבר נראה בני בנים דומים לזקניהם א"כ אין סיבת הדמיון יציאת הורע מכל האיברים ובזה אין חולק שירמו הבנים אל הזקנים וזה המה שהפיר ארסטו

אחשבו שנתעברה מכאן וילדה בת לבנה ואח"כ נתעברה ואת הבת וילדה כושי וכוונת בזה העדות וספכו ראיות כתוב
לא מחכמי ישמעאל וכן הוכיחו מחכמי ישראל ול כחמול אובחא בר חיורא בר אובחא ונס עדותי' דשר כסימן שראה לבנו בדרש
דומה לאבי אמו אלא היתה בכנו קטנה וכאבי אמו גדולה ולא ידע אם יגדל בנו כשיגדל וזה שראינו אבחנו מהבן הצקום
בשתי גבוליו דומה לאבי אמו ולא היה כן לא אביו ולא אמו עוד הכיול ראייה שלשית שאם היה סבת ההרמות יצאת הורע מכל
האיברים לא היה אפשר שילד ממנו שהוא חסר אבר כן שיהיה שלם מאותו אבר וכבר נמצא מן שהוליד שלם האיברי' מי שזא חסר
האיברים א"כ אין סבת ההרמות יצאת הורע מכל האיברים ואת הראיה הוכיחה דל' לומר שאין אבר מוליד אבר שא"כ קטע
יוליד קטע ונמצא יולד סומא וזאת סתירה היתה נראה שהיא סתירה לשתי הדעות וחד אכל דל' בר' שדעתם הוא דעת אכוקרס
ואמר דמכלכל ודעיה ולא היתה להם סתירה וזו היתה דעת שדרי הם מקשים א"כ חסר יוליד חסר למי שאמר אבר יוליד אבר ועם
חיותם חורים זה אומרים הכלכל ודעיה ויש לפ' שאין דעתם לומר דמכלכל ודעיה שזא הורע מתמצית כל האיברים כדעת
אכוקרס אלא לדמות שאין אבר מוליד אבר אבל כל האיברים הם משתתפי' בזה המותר כי הוא המותר האחרון למזון כל האיברים
ולא היה בו כח להוות כל האיברים וידוע הוא שזה הענין נדק שיהיה משותף בין הנחה ובין סבת' ואם היה הורע יוצא מכל
האיברים לא היה אפשר שזא נחם רב הענפים והנחמה היוצא מן הגרעין ידוע הוא שאינו יוצא מהקליפה המקפת בו ומוליד גרעין
מוקף בקליפה וזאת ראייה שאין הורע יוצא מכל האיברים הנה יתחייב שזא אם מהאיברים הכלליים מהאיברים המתדמים הכללי
אם הכלם ואם יצא מהאיברים הפשוטים לא היתה ההרמות באיברים הכלליים הנה יתחייב שזא מהפשוטים שהרי כבר מהם
אין ההרמות הפני' ויצאתו מהאיברים הפשוטים ואם יצא הורע מהאיברים הכלליים הנה יתחייב שזא מהפשוטים שהרי כבר מהם
והם האיברים המתדמים' הכלליים ואם יצא מהפשוטים הנה יתחייב שזא ממה שהורכבו מהם הפשוטים והם היסודות ויצא מהורע
א"כ מן הדין וכן האם ואם יתקנו יצא מהמורכבים ולא מהפשוטים לא היה ההרמות נמצא באיברים הפשוטים עוד הכיול ראייה
חמישית שאם היה יוצא מכל אבר ואבר כמותו וזוהי יוצא מהזכר כמו שזא מהנקה הנה יתחייב שזה הוליד הזכר לבדו ולעולם שום לא
פחות ולא יותר ואם נודה שיהיה א' משניהם הנה יתחייב שיהיה דומה בכלם וזה כלו שדך כי כבר הוליד הזכר לבדו והשקפה לבריה
וקורע א' יצא וילדים רבים ועוד כי אבחנו ראוי כי האם א' בצמח פצע יולד ובר' פצע עוד הכיול ראייה ששית' שאם היו
האיברים רבים יוצאים בורע הנה או יצאו מרובקים או בלתי מרובקים ואם יצאו מרובקים אפשר שיצא בהם פוצל איברים וזה
שהנה אמנם ימצאו איברים בעלי חיות מזה שהם בחלק א' ואם הם נפרדים א"כ שומצ' בהם חיות ואם אין בהם חיות א"כ אינם
איברים אלא בשיתוף השם ואיך יתהוו מהם איברים בעלי חיות ובאשר יתהוו מהם האיברים ואם אין בהם חיות אלא בשיתוף השם
א"כ אפשר שישתף הדבר מהדבר המשתף אליו ואם אפשר זה הנה אפשר שילד אינו דבר שורדן מאיזה דבר שידמות ולא יהיה
דבר מן הדם לבד ובאשר מן הכשר לבד אבל יהיו כלם מדבר א' ולא ימיה מההכרח שהיה יצא אבר מאבר ואפשר שיתקנו האיברי'
והם נפרדים כמקום ויצא מהדבר א' מרובק מחובר במקום א' ובכלל כי לא ימצא אבר בלתי מתפצ' אינו אבר נפרד כמו
מנת באר עוד הכיול ראייה ו' שאם היה הורע יוצא מכל האיברים יהיה יוצא מהנקה כמו שהוא יוצא מהזכר ויתחייב מזה שתהיה
הנקה מולידה מעצמה בלי התחברות ובר' כלל וזה שקר עוד הכיול ראייה ח' שאם היה סבת ההולדה וההרמות יצאת הורע
מכל האיברים לא היה אפשר שילד הכ"ס מה שלא ידמה לו במין ואולם כבר יצא הכ"ס מן מוליד במותו במין ומי שאינו במינו
במין כמו שכתבנו למעלה ח"כ אין סבת ההרמות יצאת הורע מכל האיברים עוד ה"ה ראי' פ' כי כבר נמצא אילן יוצא מנבך
א' מענפי אילן אחר אע"פ שאין זה הורע יוצא מכל חלקי האילן ואם היה סבת ההולדה יצאת הורע מכל האיברים לא היה
יוצא אילן מענף מהענפים עוד הכיול ראייה י' ומה שתפרנס מנבך המוליד שתנקה תכנים האבר בזכר וזה יראה מהם
שיראה שאמר למטה יכנס האבר באשר למעלה וא"כ הזכר אינו נותן הורע בנקה ויתחייב מזה שאין סבת ההולדה
וכ"ס שאין סבת ההולדה יצאת הורע מכל איברי הבין ועוד שאם היה סבת ההולדה יצאת הורע מכל איברי הבין וילוי זה לא
היתה טע הולדה א"כ איך יגדל הולד כי כמו שההולדה היא הויה בחלקיה וכמו אשר יצאיה בשר אינו בשר בפעל כי אינו בא
בשר על בשר לא יגדל בשלש דחקיו ואמנם הוא בשר בכח כי המזון שממנו יגדל אינו בשר בפעל אלא בזה הן ההולדה אינו
מהאיברים בפעל אלא הורע בו בא מהאיברים איברים בזה כסבת ההתעברות וההתפוצצות וז"ל מה שדריך שיאמר כסבת
ההרמות שהוא מיוחס אל הטבע המדמה לא אל החומר אשר בו הויה כי האיברים הם כמו החומר לצורה אשר בו יצר אבר
אשר בו יפעל פועלתו המיוחדת לאותו אבר והאחד שסבת הדמיון מפני שההיות האיברים קצתם מקפתם הוא האומר שזכר
דומה לאם מפני שהוא ילכט לבואו באלו הטענות ביטל הפלסוף ראיות האומרים כי הורע יוצא מכל האיברים מפני ההרמות
ואולם טענת' הטענות הנחמד שמהענין כל הבין אינה טענה לפי שסבת התעצוב וגדלו הוא אינו' ההרגש אשר לאבר המאכל
וחוץ ההתעוררות והנרדור ואילו היה סבת התעצוב יצאת הורע מכל האיברים היה תעצוב כיניסם כשז' ובעה א' ולא יהיה
הא' קודם האחר ואולם טענתם שזכר נמצא חסר אבר עלול יולד כמותו אינה נכונה לפי דבר ימצא חסנים מולידים שלמים
וכזאת הטענה נאמר הפלסוף חסופ' כי מואת הטענה יש קושיא לשתי הדעות בא' ועוד נדבר מזה אמנם הוא מתחן שאין
הורע יוצא מכל האיברים משאר הטענות. ובאשר לבאר :

הענין

השני והוא מהות הורע והנחותו ואמנם ורע הזכר נר' שהוא מותר המזון האחרון אשר שהיה דם נקי וזך יחסה מחמו
ורע בבלי ההולדה שם הכינים המתעברות כינס ובין האבר ואינו ויבה וממנו' נולדת מהאיברים כמו קצף באשר
אמרנו הראשונים וכאשר זה הפלסוף' כחקרמ' אחת והוא שזה הורע לא ימלט מהיותו או אבר מחדשה החלקים או מותר וזא
מבואר שאינו מהאיברי' ההתדמה החלקים שם חלק אבר כמו הכשר והעצב שם חלק אבר בלתי והורע אינו חלק אבר א"כ הוא
מותר ואם הוא מותר לא ימלט מהיותו טבעי או בלתי טבעי והורע אינו מותר בלתי טבעי שאם היה בלתי טבעי לא היה
מתהוו ממנו ולר' כי מהאיברים הכללי טבעיים לא יתהוו מהם דברים טבעיים ובכאן יתבאר שאינו ויכח מההדרם החסם הנמצא
לתמונה כי המותר היוצא א' הדרך הוא מותר בלתי טבעי ואם היה בלתי טבעי לא יתהוו ממנו הויה ועוד כי המותר הכלתי
טבעי אין לו מקום ידוע מהבין ולא דרך ליציאתו ידועה ובכאן משהבין ישמר ויכלה מהרה והוא מתחלק לטבע הבין ומקום
הורע הוא הכינים והטבעים כמו שנקום החלק הוא הדרים א"כ הוא מותר טבעי ואשר יאמרו כי הוא מותר טבעי ולא ויכח
וקצף מה שאינו רואים מהכ"ס גדול הבין רב השומן אשר הוא מעט הורע ומעט הכינים ואשר הוא קטן הבין הוא רב הורע ורב
הכינים ולזה היה אדם דק הרגלים יותר רב המאכל ואילו היה הורע ויכח וקצף היה הדבר בהפך שיהיה בגדול וכשזן הרכס
ובכחוש מועט אבל לפי שהוא מותר טבעי ומועט בגדולו הבין רב שחמים כי המותר הוא כלם בגופו כמו שהכריזם הכלתי

מגן אבות ח"ג

במגן' הם מעט הפירות עד שזמורו אותם וכן הערכה אינה עושה פירות לרוב לחותה והתישים השמנים לא יתחברו כי אם חצמם
 עד שיכחשו אותם הדופים מכא' יתבאר כי הורע הוא מותר טבעי ואם הוא טבעי לא ימלט אם שיקבל בו הטבע תועלת או
 לא יקבל בו הטבע תועלת והמותר הטבעי אשר לא יקבל בו הטבע תועלת הוא מותר המזון הראשון שהם הלככה והאדומה
 והשחורה ואם יקבל בו הטבע תועלת הוא מותר המזון האחרון הוא הדם שחמנו החלב בדרים ושומן בכליות וזולתו זה המותר
 ויותר שהוא יקרא נחמנו מעט מהרבה אחר שיהיה מהדם כמו החמאה מן החלב והורע אינו מהמותר' שאין מקבל מהם תועלת
 הטבע כמו הלככה והאדומה והשחורה כי אלו יתרבו בסבת חולי או רוע מזון או בסבת מיעוט שני האדם או ריכוזים כמו העלר'
 והישיש' וזה המותר אשר הוא הורע הוא מעט וימצא בנפשות הכריזאים יותר מנפשות החולים ואם ימצא בחולים הוא רע אין לו
 תועלת כהלכה כעבור מה שיתערב עמו מהמותר דרע ולזה ימצא מהאכזי' מי שזולד בעת אחרת והתורה השלמה הכרילה
 בין הורע הנאות להלרע הקרוי קרי לרע שאינו ראוי להלרע דק שחור כמו הורע הנאות להלרע שנפטר כצאתו לחוץ כמו שזכור סבת
 הכאות להלרע לכן עב העצמות ושאנו ראוי להלרע דק שחור כמו הורע הנאות להלרע שנפטר כצאתו לחוץ כמו שזכור סבת
 וס' אחר זה ולזה היה מחמירים שסבת רעו דושה כל' השוק ואלו המותרות דרעים הם מותר המזון הראשון וכיון שהורע אינו
 א' מכל הדברים האלו הנה יתבאר כי הוא מותר המזון האחרון שהוא בכח כל האיברים ולזה אפשר שיעזוב בו הטבע וזה
 כונתם אל' שזו מכלכל ויציא ויציגו בזה המאמר שמכל איברים יש בו כח מעורב לא שזולד אבר אבר שזכור שהוא מותר
 המזון האחרון הנה יש בו כח מהאיברים כלם ולכן הוא כחוי פיתוהו ממנו כל האיברים וזו רעתם אל' מחכים לרעת הפלסו' עוד
 דקדקו ממנו כי המותר הוא יתערב עמו ויכח וקפץ מפני תנועת האיברים ואל' להכחיש זה אלא שאין ההלרע מותרת ויכח
 כרעת הראשונים אלא מעט המותר הטבעי ואל' לא מכל ספה אדם נולד אלא מן הכדור שבה משל לאדם שזורה בכית הגרנות
 נוטל אולם ומחית פאולת וזה נוסח רביר' וכרך גלה חכמתו להם עוד חוק זה הפלסו' כראיות הא' שגופות ה' כ"ח כהיותם
 בזמן הגדול לא יראה בהם זה המותר ר' הטבע לפי שהמותר הוא ישמש בו הטבע כגידול וכאשר יקרב השלמות כגידול יראה
 בהם הורע וזה כוחם הכביר' ואלו היה הורע מותר בלתי טבעי כיוכח וקפץ לא היה לצמיחה ולגדול ה' כי כאשר יצא חסדוף
 ימלט הבוקר והסבה בזה לפי שהוא מצט המזון הרבה ואם יקרה מזה קנאה נקצת בני אדם והו' לאותם שהם חמים ולחים והכחור'
 מהם לפי שהמותר בזה יתרבה בהם וכיציאתו הוא להם רפואה וה' כי מי שהוא מרבה במשגל מוציא רם לפי שלא קיבל כישול
 יראה מזה שהורע הוא רם קודם שיקבל בכלי ההלרע וכלי הורע וה' כי הורע ומעט בוקנים מפני העדר הכישול ואם יהיה
 להם הורע בלתי מוליד וכן רוע החמרים הלום בלתי חבוש' וכן רוע החולים הוא רע בלתי מוליד לתעורבות ליחות רעות וזו ראיה
 שאינו קצף אבל הוא מותר המזון האחרון ועוד יתן הפלסו' סבה להרמית המולרי' למולידים לפי שהמותר דומה כדבר שהוא
 מותר ולזה היו בו בכח כל האיברים ומכא' יתבאר לפלסו' כי רוע הזכר הוא מותר המזון האחרון ונתבאר בכלי ההלרע אחר
 היותו דם ונעשה המזון הרבה ורע מצט לפי שבו כח כל האיברים ובה' צ"ח מהירות החייוני הוא מרמיתו ומעלה בו קצף
 ונעשה לכן כמו החמאה כי כן בטבע המרמיתו' כשהם מתעבים מעלים רתומות לכח' כמו מי שיערב השמן בחמים כשהתערב
 בו אחרות וכן כשיערב סוג הכסף עם השמן והמים וחומם יהיה משגל גדול ממנה יהיה ויותר עב ויותר לכן
 כן הוא הורע ולזה כשהוא מצטנן הוא מתדקק ומשתמר לפי שזכר המנו האחרות ולא נשאר ממנו אלא העימות ומעט המאכזי'
 ולזה הכוונה הפלסו' מה שהיו חושבים שורע הפיל הוא מתייבש בחוק ונעשה כמין עכבר וזה אי אפשר כי האחרות שבו שהוא
 הם ולא הוא סבת עיבו ולכונן ולזה המונות שיש להם חור ולמות בטבע הורע מתהווה חדרם אם יש בהם מרמית וית נעשה כמין
 הורעונים והלפתות הם מרכים הורע והאומר כי רוע הכוונה הוא שחור אינם אומרי' אחת וכאלו לא היה לעולם כן שסרי שינוי
 לבנות גם ורעו לכן לסבה שהתבנו והם משתתפים ברע' נ' ראשי החום מהכבד והלחות מהחום והירוח מכלל ולזה היה סבת
 שיתוהו ממנו כל הדברים ועתה נדבר במותר הנקרות שהם שמים דם נדות והורע ואין זה חק' להלרע והנה רעת רל' שאין
 לורע הנקבה כלל מכוח ההלרע ול' ש' שותפים יא באדם אביו ואמו והק"ה אביו מוריע לזכר' אמו מוריעת אורם וה' כ' כ' כ'
 בות' בו רוח נשמה וכן אמרו אים מטחא בלובן ולא באדם לפי שהוא רע בלתי מבוטל ואינו נאות להלרע כמו שזכרנו ואם
 מטחא באדם ולא בלובן לפי שאין הלובן נאות להלרע כי הטומאה היא כמה שהוא נאות להלרע כלובן באים ובאדם כשהוא
 זאע' ש' שהוכר אינו ראוי להלרע ככר הניב בו הכישול האורם לזכר' אלא שנפטר עצמו מפני חולי ע"כ טומאתו ממדרס יתברר
 מהקרי והרדית קדמוניו אל' :

ועתה

נחקר בזה מדרך הציון ה' לי והנה הפלסו' לפי שנתבאר לו מדרך הציון שהורע הוא מותר המזון האחרון ולזה
 היה נאות להלרע רוח החקום חייב שיהיה נדות ראוי להלרע כמוהו לפי שהוא נ"כ מותר המזון האחרון לא שסוף
 בלתי מבוטל ולזה לא קרה לו מהלובן מה שורה לורע הזכר מפני תעורבות הרוח החייוני המומד כישולו כמו שזכרנו בורע הזכר
 ולזה יראה הורע בדרים והם כנחכות כזון א' שהוא זמן הסגרות ויקרו להם מקרים משותפים קודם
 הניב הזמן הראות אלו המותרים והם שינוי הקול ונפיתת הכינים באים והדרים באדם ונפיתת חלף ונפיתת חלף ונפיתת
 השערות במקום העירוע כשיהיה אמנם ויחדו הנשים בדם נדות ויחד מהזכרים לקור מוכח ולריכוזי הלחות ולזה כשירבה באיבר
 דם בלתי מבוטל יראה אותו הטבע כהפני' מובכלים הנקראים בלשון רל' וסמות ולזה כוח חכמות מפאולת' כחלוקי הוסותו
 לא הניעה אליהם חכמת הרוח' ולפי שזכר' ויחד בלתי טבעי דומה אותו הטבע כמו שירדה אף הפאולת' והוא ברוב כע' כ'
 מסקן הלככה אים נדות אל' הצהל אשר בצורקים כחם השלשול אל האסמטוכא מהאסמטוכא ומהם לו מאלו המקרי' ש' כ'
 אל המותרות שלא יקרה לנשים בעת וסמותיהן לא רעית אף ולא הנרות שחורים ולא כאכ גיד הנשה ודומה לו מאלו המקרי' ש' כ'
 הכנים מריכוזי המותרות ועוד כי המותרות יקו אל הזכרים אל החלקים הארציים שבהם ריכוזי השערות וקושי העירוע מה שאין כ'
 בכשים שהם מצטני השער ורבי הבוקר לפי שהמותר הוא נוטה אל הגדות ולזה סבתם לא ימצא דם נדות אלא כנחכות האר'
 אבל כשאר כ"ח אין בהם דם זה המותר לפי שהוא נוטה אל השער והקרניים והמזג והאומר הנדות בכשים הוא מפני חום מזגו
 יותר מהאכזי' הוא מהחיים המונחם מה שאין ראויים מתמוכת ועיניו ופועלת הטבעיות והכספיות וגם מעטם דם כעצמ'
 שהוא בא בלתי מבוטל ואין כינו וכן רע האים אלא העדר הכישול מפני תבוכות סקור עליו ולזה לא תחלשנה הכשים כפליטות
 כמו שיחלש האדם כפליטת הורע לפי שהוא מותר מבוטל מתערב בו רוח חייני המבטל אשר בפליטתו יותר ממנו הרוח החייוני
 עד שגביע ממנו חולשה אל הבוקר מכא' יתבאר כי אחר שדמיון בין רע האים ורע הנדות הנקבה הם מותר המזון האחרון ע'
 קצת שינוי ביניהם מהחם וסקור על כן יתבאר' שאין אלו המותרות הם סבת ההלרע ולזה תפסק ההלרע מהחיים כהפס'
 נדחים

נאות כמו שפסק מהזכרים בהפסק ורעם ולזה היה בלא באמנו שרם בלדתה אחר שחלל להיות לא אורח כנשים וגם הנשים
 שם מעטי האורח הם מעטי הכנים וכח"ל כל אשה שדמיה מרובים בנים מרובים ועוד ירא' שלא יהיה העבור אלא כצד
 שיהיה הרם נאות כצמות ובאיכות להולדה וזה יראה מהתקדים שיקרו לנשים ורחל אמנו שהיתה מעטת ההולדה אחרת לא אובל
 לקום חפזין כי דרך נשים ליוכי הנשים המעטות ההולדה וכל אשה האורח כצד גדול וכ"ל כל שם שהאורח יפה לעיניה כן
 הרם יפה לאשה ומה ששפרו מחשבתו דורקטי שאין השבח להם והלאה הכרורה כי מהנרות מתהוה שולד חש שפסק הכרורה
 בעת ההריון וגם בעת ההנקה לפי שהמותר בוטה מהרחם אל חדרו כי שני האיברים הם נקשרים זה בזה כעורקים ים כימים
 ולחל"ל ים כשני ומני' אלה נעשפים בעינינו הסודות המורים על שלמות הכתמת כיוון שבהם כהם מכל' התבאר מדרך הראיות
 הכרורות העיונות כי מה שקבלו ר"ל שהצובר מתהוה חסודע ומרם הגדות הוא אמת לפי שיש דמיון כימים שהוא מותר המיון
 האחרון עם שניו שכינים כחישול והעדר הכישול חפני שניו מזה סוגי הוכר' והצקבות מקור וזוהו :

ומענין

ורע הנקבה אם יש בו כח על ההולדה אם לא כזה נתחלפו ארסטו הפלוסוף ובאלונים וכבר ביארנו כי חכמי ישראל
 ל"ל הם אומרים כי אין לו מבוא כלל בהולדה וכן הוא דעת התורה השלמה המאירה עיני החולמים באפלה כמו
 שביארנו חפזין הטומאות אבל נשתדל לאמת זה מדרך החקירה העיוני' במהכבדו בספרנו זה כפ' הכה הפלוסוף הסכמתו היא
 שאין לורע האשה מבוא כלל בהולדה כי הוא לרקות שכלו אשר לא היה כמוהו בלמות שכולם הביע להם שקבלו ר"ל מהנביאים
 והמשפטי התורה השלמה כמו שזכר וקדם בזה שתי הקדמות הא' כי יש לרם הנרות מבוא בהולדה וזאת ההקדמה כבר ביארנו
 ובאלונים הרפ"א לא הכחי' והכ' שאי אפשר לב' דברים שיהיה להם כח א' תמיון א' יהיה אותו כח מוצל ומתפצל שתייה מהם
 והיה וכשתבאר זאת ההקדמה וילדי ב' הקדמות אלו שאין מבוא לורע - הנקבה בהולדה שאם היה לה מבוא בהולדה וכבר
 ביארנו שיש לרם הנרות מבוא בהולדה א"ל היו ב' דברים תמיון א' וס' דם נרות וורע הנקבה סבה להיות אחת והיא ההולדה וזה
 כבר הקדמנו שהוא שרר ועל' גור' הפלוסוף שאין לורע הנקבה מבוא כלל בהולדה ולבאר הקדמה זאת השנית שאם היה לורע
 הנקבה רבוא בהולדה כמו לרם הנרות היה על אחת תפ' כימים אם שכל' מהם מספיק מעצמו תפ' זה ופ' זה והאחר אם ששניהם
 צריכים להולדה אלא שהא' יתהוה ממנו קנה והאחר יתהוה ממנו קצת אם שההולדה בכללה בתהוה משניהם דרך התערבות
 והתמזגות והוא יב' שכל' א' חב' פירס האלה שער הקדמה הא' כבר כתבנו שקרות זה אצל הפלוסוף אבל דברינו כהיות
 הב' מהעפוס המנו הוליד חדר ונקבה שאר היה אפשר כן היה למיון א' בעצמו שני חדרים מתחלפים וזה אם הוא שער כמו
 שזכר גם הוא שער שיהיו שני ההולדה וורע הנקבה כח' בעצמו ובאלונים הורה בואת ההקדמה שהוא אומר שכתב
 שיש למקום נורה מיוחדת ים ילד חדר מיוחד וכו' מהירושל' בן החומר א' ולזה א"ל שיהיה חין הסוס חתור ובכלל הנה זאת
 ההקדמה היא א' שהירושל' הכמה אמנם הפנים השיירג' ויבאר שקרותם מה שביארנו שקרות האומר ונאום איברים נפרדים
 ואח' כ' יתחברו וכן א' נאמר שרם הנרות ירה האיברים וחורע הכרבה יתהוה איברים ואח' יתחברו זה שער ג' וכו' שאין
 לנורה א' שני חדרים מתחלפים כמו שביארנו בפנים הראשינו בן א"ל שיהיה לנורה א' תלקים קצתם בחומר הא' וקצתם בחומר
 הא' וכן הנושא לנורה וזה דרך משל בוף הכ' הנושא לפ' א' שיהיה לחלקים חדרים מתחלפים ואח' שיהיה חלקי גופו
 מתחלפים כמו שהחלפות האיברים המדמי החלומים כעננה בקושי ורכות ולכן ושחרות וזולת זה וכבר אחר הפלוסוף שא"ל
 שיתרכב בוף הכ' הנושא לנורה וזה הנרות הם לא בהירכבות הבוף מהאיברים הרגליים או ע"ל הרבנות כמו האיברים
 הפשוטים מהיסודות הכ' ובאלונים לא יראה שיתרכבו ע"ל הערוב וההתמזגות וכו' שבהר"א א"ל לא נאמר אלא שיהיה ע"ל
 ההרכבה וזה שיתקוה חורע האשה איברים לבד ומורע האיש איברים לבדם ומהרם איברים לבדם ואח' יתרכב הבוף וזה שער
 וכוכ' אמנם ההויה בדרך זה היה תהלה באבר הנושא לפ' ואח' יתהוה האיברים העוברים לנשא כשיוחלל מן החמר רכב מוצע
 מעט עד שיתקוה הבוף בכלל ולזה יתחלף העצמות ואם הם יסודות הבוף מה הוים באחרונה וזו מוחם חליון בן ראוי שיאמן בשער
 האיברים שהחומר המורק' כלם לא שיהיו יתהוה לבד והי' לבד לבד ואח' יתחברו עוד נראה זה בחי' שהעל בתחלה נאמן
 בתואר א' ומיעור לר' סוד וזה החיריה עד שיוכלו בה בפועל איברים ובראשונה הלב והנאמר איברים אב עיון אב אחרון
 והפלא מן' כינא שהוא חכם כחמדת עיוניות אך טעה בזה ויטה לרעת באלונים ואין פלא מאלונים שהוא לא ראה בשמים
 הסבבים והפנים השלישים ג' כ' הם שער שאם שכת ההולדה הוא התמונ' ורע הנקבה כדם הנרות לא יתחלף מכ' דברים אם שיהיו
 שניהם שוין באיכות ובמות אם שלא יהיו שוין ואם לא יהיו שוין הנה הא' הגדול בכמות יקבל מהעצמ' איכות לבד כמו החלב
 מסקיכה שהיא מקפיהה אותו ואם לא היו בלתי שוים הנה הא' יקנה לאחר נורה ואיכות וזה שער שיש היה בן היה ורע הוכר
 לבטלה וילדו הכקבות בלא התחברות וכר וגם כי ורע הנקבה הוא נחנע שיקנה לרם הנרות איכות נאות להיות לפי מה שזכר
 לעינינו שהוא דק ממנו והוא כזה בתכלית הספק לורע הוכר ואם היו שוים הנה יתאחד מהם ג' מהררה החלקיק ובאלונים לא
 יאמר כן כי הוא אומר שהנורה היא שיתקוה בוף החי מן הדם ומן חורע להתחלפות שבע האיברים המתדמים ול"ל שיהיה היותר
 ראוי בטבע שיהיו העצבים ובכלל האיברים הדברים חורע ושיהיו שאר האיבר' מן הדם הנה יראה מדבריו שאין האיבר' מתהו'
 חסודע וס' ע' כ' היתמונ' ואחר שהורה בן בחורא' בעל הריב אין אנו צריכי' לעדוה שכתב בן רש"י בזה וענין הסתרכבן'
 שאחר באלונים כבר כתב שקרות זה א"ל מבואר שאין ההולדה מההתערבות של ורע הנקבה ורם הנרות ומוה התבאר כי אין
 חורע הנקבה מבוא בהולדה וזהו מאחר הפלוסוף שאמר וזה לשונו שא"ל שיהיו ב' דברים להם כח חורע אחר ויתחוו יחד כי אם
 הוא ורע אינו נרות ואם הוא נרות אינו ורע וזה תורק דבריו ושכח חכמתו על זה התאחר בן רש"י בפ' לפסר כ"ח ואמר עליו זה
 טעם לחל אשר הפרד זה האיש בשלמות ויחד אותו בתכלית המעלה האיוונית אשר א"ל לאיש בכל דור ודור להביע אליו וזה לשון
 בן רש"י ובאמת אלו שפע שזרדית חכמי ישראל מקובל מהנביאים ומחזקיה השלמה היה משבח אותו וומר שחביב בדרות
 שכלו מכלתי קבלה למה שהאמת לחינים אותו כשער האלהי כבואיו ובאמת אפשר היה לומר שחביב היה עם התמונ' ורע
 הנקבה כדם בשוין שאין לפ' וסוף ראיה בביטול זה אלא הוראת באלונים ואפשר היה לחלוק בזה אלא שקבלת חלל תננה וזה ל'
 אומרים כי האשה חורעת אורה ולא לובן כפ' א' אולם וזה שיראה מדבריהם שם על דעת באלונים בורע הוכר עם חורע חסודע
 האיברים מתהוים וחורע וקדם מהרם צוד נכרד מזה כע' והלכ' ב' ל' בבואר להם ב"ח ובפ' חזריה בפ' כי חורע קיים
 בו לורע הנקבה מבוא בהולדה והמבוא שיש לו הוא שהוא חתון לחומר הנקבה לקבל פועל ורע חורע והוא ראה מביע
 תרמולת שאין לה וכר שיש לורע הנקבה מבוא וזה יתברר החלוק מהחלוק והקליפה מההוא וזה מביע כי אפשר לחומר
 הנקבה שיהיה בהו לזה מולדת ורע כמדת החום הסבבי כמו שיקרה לנשים חולי הדם כמו שזכר אח' בע' והראיות הם

מגן אבות ח"ג

חוקים כמו שחזינו נשים מתעבדות ולא הורינו וקבלת רבותינו מחדש כמו שכת' ונשוב לבונות המאמר והראיה שהביא בזה הפלסוף הוא שהנשים כבר יתעבדו וקבלתו שפלטו ולא יפסדו שום הנאה עד שהחזון אומר כי המתעבדות על דרך זו תלך וכך וכן יתנאלו נשים מתעבדות בתשמיש עם יבש רחמם וכ"ש הנשי' השחור' והלבנות דכות השער ליוכש מנס כי מהלכות מתחזק הורע ולא ימצא זה הלכות בעת התשמיש אלא בלבנות מועטות השער שאין לחותם כלם בחיות השער וזאת היא הראיה שהביא ארסטו שאין זרע הנקבה נזקק אל ההולדה כי אם דם הנדות לפי שהוא מותר המזון האחרון וראוי הוא שיהיה מותר הים משותף להולדה לכל האיברים כמו שהוא משותף לגדול האיברים בזהו שאין בין הגדול וההולדה אלא שההולדה הויה כללית והגדול הויה בחלקים שיתעבב ולא יפלוט קרי להעדר החום וחולשתו ואינו יכול לבטל המותר האחרון בשלמות שיהיה ממנו זרע כמו שיש לגדול כח על זה בן זרע הנקב' הוא צדד החום ואינו מכוול ע"כ היא צריכה לצדד הוורד ואולם היא פולטת אותו מפני התנוע' והנרדוד שיש בחיותו מקום ומפני תאותה להטיל וכשהפלוט אותו תשקוט תאותה א"כ אין התנוע' בפליטתה הורע ראיה שיש לה מכוול בהולדה כי בן יתעבב הנערים ואם אין כורכס כח על ההולדה ולפי ששרשי התורה הויה התעבב באשה להרבות תאותה לפי שחלקלקה בצדד לידה ולאמלא שיש לה תעבב גדול בתשמיש לא היתה נזקקת לבעלה והרכה נשים היו מורשות מבעליהן לפי שהיה להם צדד לידה וגם היו שותות כוס של עקרון כדי שלא יבא לידי הריון כמו שג' בתלמוד ע"כ מיתן להם זה התעבב האחרון ית' ואל' אישך הסותק כדי שלא תתבטל מפניה ורכיה מפני צדד ועצבון ההריון הנגזר עליה ולזה הויה תעבב הנקב' יותר גדול מהעבב ההרים ומה שורה שהנדות הוא סבת ההולד' מפני שהוא מתמעט בכאם השמנות לפי שאותו מותר הוא כלם בשומן ול"א שיהיה חמוץ בא כח אל שפתי אולי אכנה ממנה כי השבש שהמנע ההריון ממנה הויה מפני רוב השומן וכשתכנס צדד בחית וכ"ש שפתיה כאשר תכניסנה משמן בשדה יורה בראותה שפתיה שתרש' בביירתה ואז תהיה דלוחה להריון וכן הכ"ח נערי הים שאין להם שומן ויבדו ילדיר לפי שאין המותר כלם בשומן והו דעת הפלסוף' אהבם גאליונם ויאה שורע הנקבה יש לו כח אל ההולדה ויטעון בזה טעמים חוקות והם שמים הא' מה שנמצא בכיתתו שיש לאשה איברי ההולדה כמו שיש לאיש ואין חיל' ביניה' אלא שבאיש חוץ לבין ובאשה הם תוך הבין כי הרים הוא על תחנות בינים ונזאר הרים כמו הזכריות באיש וקרום הבינה' המקיף בהם כמו בטני הרים והבינה' בעצם הויה נקום הבינה' אשר בזכר מחוץ ואחר שהם שמים כזורה יתחייב שיהיה פעולה א' בחין ואם היה חלוק בפעולה הויה בביעוץ ויבדו בדמות לא באיכות וזר שם לא הויה לזרע האשה כח בהולדה היתה ברא' הבינה' לבטלה וזת טענה גאליונם כזה והויה דההו' סיבה בטת אליה גם אחר שזוה דעת ארסטו לא כפי מה שהוא חובן מדבריו כמו שכתבנו ואולם טענה גאליונם מהניתוח ראוי לעיין בה אם מתחייב ממנה מה שחייב הוא שיהיה לזרע הנקבה כח בהול' ואומר' רשד שאין ראיה מדמיון אלו האיברים שהיה פעולתם א' שהיו גאליונם הוא מורה שהררים כאשר הם מפני החלב והדרים באיש אינה כעבור החלב אלא כעבור תועלת אחרת כן הצמח בעצמו בכנים שהם באיש בשביל הורע סכאות להולדה ויהיה באשה להמציאות התעבב ההכרחי לשמירת המין עוד כמו שפנינו פעולה א' ונצלת האיברים כלתי מתרמ' כמו חום הראות מהלכות הרפודיי שבעין וההולדה אין לה זה הלכות' וגאליונם יורה בזה כן הוא בהפך שיהיו אברים נותרמ' ופעולתם אינה א' וזה ביט' ל זאת הראיה והטענה הכ' שטעון גאליונם כי זרע הנקבה יש לו כח בהולדה היא חל' ההרמות כלן' שהנולדים פעם ידמו אל הזכרים ופעם אל הנקבות ונריך שיהיה זה בסבה א' רוללת מאוספת וזאת הסבה אם שיהיה דם אש שיהיה זרע ואינו דר כי הזכר אינו גורע דם א"כ הוא זרע שגמיה יש לה זרע א"כ כמו שזרע הזכר יש לו כח בהולדה כן יש לזרע הנקבה ולזה ידמו הנולדים אם לזכר אם לנקבה ואם חייב גאליונם שיהיה ההדדיות לסבה בוללת שיש הויה לסבה מיוחד' הויה ההרמות לסבהם הויה המיוחדת ואם הויה סבת ההרמות דם הויה דומה לעולם לנקבה ואם הויה סבת ההרמות זרע הזכר הויה דומה לעולם לזכר וראשד הויה ההרמות לזרע ולנקבה א"כ הויה הסבה בוללת משהיפה והויה הורע שהם משהיפה' בו הזכר והנקבה זאת הויה טענה גאליונם בזה וזאת הראיה שתבטל כאשר יתבאר בזה שובא הסיבת הויה קצה הנולדים ונר' וקנתם נקדות וקנתם דומים לאח וקנתם דומים לאם ומהו פועל זרע הזכר כהויה ומהו פועל דם הנקבה ואז יתבאר שאין הכרח סבת ההרמות שתהיה סבה כוללת משותפת ושיתחייב מזה שיהיה לזרע הנקבה רח בהולדה ואחר שביארנו שסבת ההולדה הם זרע הזכר וזה הנדות ככד :

הענין

הנ' כזה והוא מהו פועל זרע הזכר ומהו פועל הנדות כזאת והויה אהבם כבר התבאר שזרע הזכר הוא מותר המזון האחרון ההכיל והוא מעט ההמות והרוח החיוני היסודי יורה חלקיו ודם הנקבה הוא מותר בלתי מכוול ואחר שתבאר זה הנה נענין עיין כללי ברל הויה שחייב שיהיה לה סבה פעולה וסבה חמרית ובסבה הויה זאת והויה בחין שאין לו זכר ונקבה הנה תהינה שתי הסבות האלה מחוברות' כמו הענין באילנות ובחין שיהיה מצינו חב"ה ואינם נפרדים כפועל אלא כמא' ובגדר אהבם בסוב שבו זכר ונקבה ולא תהיה הויה כוללת אטיסם הנס וחייב שתהייה חצי חסכות האלה נפרדת' כפועל וסיהיה הא' סבה פועלת והא' סבה חמרית והאשר התבאר זה הנה א"ל שתהיה לרא' סבה אטיסם לאחר הנה א"כ כל' מהם הויה הסבה הפועלת ובאחר היא הסבה החמרית ובאשר יתבאר זה הנה יתחייב מזה שיהיה הזכר הסבה הפועלת כי הוא המניע והנקבה הסבה החמרית כי היא המתנועע' ויתחייב זה א"כ כי תחד הנקבה הוא דם והוא מחוץ האחרון המשותף לכל האיברים וזה מכלכל ורעיה אחריו א' וראוי שיהיה חקר לכל האיברים והצדד' כי הנהל בתחילתו הוא דם ויתחייב מזה שזאש תתן המחד והסבה החקבלת ולפי שזאש תתן חמרית זרע מתעבב בו הרוח החיוני המצומצם ונזקק עכס א"כ הוא מן הסבה הפועלת כי כשהערכ זרע הזכר עם חזר הנקבה הוא מקפצו והעצמו ומבדר ממנו החלקים הממייים שאינם ראויים להולדה והוא רמו האומן הפועל הכלי שזחר שבהויה הכלי ממנו אינו צריך לו כי אחר שזת אמת שזרע הזכר הוא הסבה הפועלת הזד האויריות המתעבב בו והוא מוכא לאותו החאזר יש לאותו אוירות א"כ מחד מה שהויה מוכא לתהויה וכלי אלו א"כ שיהיה חלק מהמחיה שיש הויה חלק מהמחיה לא הויה למחיה כלי כי המחיה מתנאל שישש המתהויה וא"כ הויה גשם או פועל בכלי גשמי והפועל ההויה באדם שחר שיהיה גשם אל כח א"כ הויה פועל בכלי גשמי והוא הרוח הנרעני כמו שביארנו ואחר שאינו אלא כלי א"כ אינו חלק מהמחיה אכל הוא העמיר' חומר הנקבה כמו שזאש החמא (כ"ל הויקה) כחל כי החלב הוא חומר והקיבה פועלת כח ההקפאה וא"כ מיתך אותו רוח ונזא כמו לחות הויה ונ' סיבה מוכר כי זה החום נשאר בו והויה החום היסודי אשר באדם ואחר שזוה דעת הפלסוף אכל כן רשד בור שרעית הפלסוף הוא שאחר שזום הורע כת' עמדה לחומר הנקבה ככת האוירות אשר בו הוא מיתך ונזא כי זהו פועל הקיבה בחלב שהוא מקנה לו הנדות לא שיהיה הוא הצורה

הנורה בעצמה וזשה הלא כח"כ תתיכני שהוא חומר כיתך בתחלת ההורעה ואח"כ וכבדינה תקפואני בכח הפנ' בו ההקפאה ובעמידה ולא רמה החלב לחומר שהיה מפני הלובן שהרי החומר הוא דם אלא לרמון הסתכס קורס היתערבו עם הורע הוא פועל פועל ההרפאה כבדינה ולפי שהחומר הוא לנקבה והנורה הוא לזכר חסכס בן חסכס ישמח אב וכן כסיל תובת אמו כי הכסיל נסחך אחר החומר אשר נתנה האם ע"כ יש לה תבונה שהנורה היא סבת תזיאות זה הכסיל וכשהוא חסכס ישמח אמו כי הוא הקנה לו הנורה המשובחת וע"כ רבקה אמנו היתה אוסבת את יעקב כי הוא אסף את הרפתה בתובת בנה הכסיל עשו כי היותם החומר ה' קורה על טוב החומר וכסילותו של עשו נתבלה כי לא הרוע תהיה אחר היות יעקב חסכס אלא הרוע בחירתו ולפי שהקרה הוא נוחת החומר והזכר מתן הנורה ע"כ הנולדים ידמו בחמדם אל הנקבות ויותר מהזכרים כי הנולד מהנקבה מעטה החומר בחור וכחיות יהיה הנולד קצר ובחוש אע"פ שהוא ארוך ועב וכשהאשה ארוכה ועבה והיה הנולד כמוה ואע"פ שהזכר הצד דרך וכן הולידו חלל הכרז והזכרים שסד דומים לאמותיהם אם מוסיף אם איתן וכשנים הזכר והנקבה שוין יעזר הפועל אל המתפעל והיו הנולדים דומים לשניהם בהפלה אם לבדול אם לקטון ואם לא בזה לא ישא את בנהו' שלא יבא מהם תורן כנס לא ישא נכחית שלא יבא מהם אצבעו :

ואחר שהתבאר זה מדרגה ההקדש השכלי השתדל הפלוסוף לאמת זה מהחוש והבוא בזה ג' ראיות הא' כי יש כ"ח זכר ונקבה ולא יולידו עד שיתחברו אז הזכר עם האימו (כ"ל כ"ל) כותן ורע כנקבה וזה מהכ"ח הפרטיים שהנקבה מכנסת אבר בזכר וכן יש מה המין שזין חסכס דבר אחר אלא שהם מתרבים זה עם זה ושתממו שניהם וזמן ארוך תכלתי שיראה ככהו ירע זאת היא רחיה שאין מהכירה הסולדה שיתערב ורע הזכר עם חומר הנקבה ע"כ ההתמזגות ושיתיהו משכנים האוברים אלא שהורע כבעלי הורע מתן כח העמידה כמו אלו המינים שהנז' מקבלות כח העמידה בהתחברם לזכריהם מכלי שזא חסכס ורע והכ' מה שיראה לזכר העופות שהנקבות שאין להם זכר תלדנה בינים גמורות אלא שאינם ראויים להולדה עד שהיה עמהם זכר ואפילו בגמורה הבינה בלא זכר והתחבר עמה זכר קורס שתלד אותה תהיה ראויה להולדה לעשות אפרוח וזאת ראיה כי לא התערב ורע הזכר עם חומר הנקבה אלא שנתן לה כח ההולדה ואחר שנתחברו הזכר עם הנקבה ונעשו בינים גמורות אם יתחבר עמה זכר קורס לידה יהיה האפרוח דומה אל הזכר האחרון במראהו והבקיאים בתרגומם ירעו זה וילדו שהוא כוחות חלל באמרה על גליה שהיה בר מאה עפין וחד נכא פי' שביצלו אותה ק' בוכרין וחד כלבא כלומר שמו עם אמו כלליה א' וכלם הועילו בצריה וצא גליה הכלב אביו לא שתיה כוחות שמוצא כלם בתהווה בהתמזגות ויש מפרשים כן באסליכמה בת ענה בת נכעון ששניהם באו על אמה בזה אחר זה ומ"ש אין אשה מתצברת וחזרת ומתעברת אינו סותר זה שאין לו שתי ההיות אלא היות א' שיהיו שניהם בכח הפועל הדומה לשניהם ולזה אחר בהדרג צור ילדך תשי הקב"ה עוסק בצורת הולד לסוף מ' ויש הוא הולכת ומקללת עם אחר כך יכול רפוי ידיו של מקום אומר של מי אצור של ראשון או של שני הוי אומר צור ילדך תשי שתתם כחו של יצר ואת הראיה היא העמידה כי הזכר הוא הניתן הסבה הפועלת לזכר והכ' מה שיראה מסובי הדמים שאחר שגטיל הנקבה הבינים יתסך הזכר להם וישמך בהם ורעו ואשר יביע בו מאיתו ורע יתהו ממנו דג וזאת ראיה כי הורע הסבה הפועלת הוא לא הסבה החמיתית וק' רשד חוק זה מהחמר שלא יתכשל צד שיתלו בו יצחק מעצמו הזכר וכן אולי התאנה וכן הוכיחו דלל מרכיבים דקלים דמנחי כופרת דכרא לנכותא וזאת ראיה ג"ה שאין ורע כאית להולד בכמות אלא באיכות ובהה הזכר הוא כמו האומן העוסק בתיבה שזין חלק מהתיבה והמו שהבגר יש לו כלים כן הורע הוא כלו להולדה וכמו שאומן שאין לו רלי ופועל באזכריו גופו כן המינים שאין להם ורע והם תולדים בהסחכבות והשתפשות זה עם זה כמו שזכרנו וכבר העיר אבוקרט שהוא ראה האשה שאחר וזמן מועט שמתעברת דקה ורלנה ופלטה שבת ורע והפלה נפל בכר נקפה והקיפו קורס זה קורה כי לא היה נפל חלק מהורע וכן העיר ארסטו שהוא ראה כן ולא נשאר לפלוסוף אלא לרת שבה ליש היות הסבה הפועלת והשתפשות בגמחים מחוכרות לא יתפרדו וכב"ה הם זכר ונקבה מתפרדות ואומר כי להיות המיניות משוכם ויותר שלם מהנזם השזר בו שתי סבות אלו נפרדות כדי שיתחוקק ויתמוצע להתחבר זה עם זה כי השקוק היא השיבוך להשתחוקק הלא תראה שבהשקוק ישתחוקק האדם להיות לו שחוק עם העולם הכלכלי ובאשר היה הכ"ה יותר שלם מהנזם לפי שהוא מתמוצע ונמצא כח עליון השזמו בו שתי אלו הסבות נפרדות מדרג החשיבות כדי שיתחוקק ויתמוצע ולזה היה הזכר נפרד מהנקבה ויתחברו כשתמוצעו מדרג השקוק וכעבור היות הפועל מי חרמי תמוצע בין הכ"ה ובין הצמח לא ימצא בו זכר ונקבה כמו הכ"ה ולא ימצא בו פרי כחו הצמח אכל מתולד הלחות הכלל בו הנה השלמתו כוחותיו בתיבות ראיות שזכר והנקבה הם סבת ההולד שניהם יחד ושההולדה היא מדרג הנקבה ורע הזכר ואין לרע הנקבה כח ההולדה ושזכר הוא הסבה הפועלת והנקבה היא הסבה החמיתית ולא נשאר לנו לבאר אלא מאמרי חלל וזכרנו שמוסר לרעת באלנוס האומר כי בהתמזגות ורע הזכר יצר חומר הנקבה מתהיה הולד כמו שזכרנו מדרגו וגם זכרנו סתירת זה הדעת על כן נבאר כי חלל הם לרעת הפלוסוף שאין לרע הזכר כי אם הכח הפועל ומה שיראה מתאמרם לל מסכים לרעת באלנוס הוא מ"ש לל האב חרמי לזכר שחמו עצמות יבדים ונפרדים וזמן שבר"ה ולזכר העינים אמו מורעת אדם שחמו צור וכבר וסער שחמו שבעין וזו מאמרם לל הסתמים אוברים מיוחדים לרע הזכר ואוברים מיוחדים לרע הנקבה וז"ל שיהיה רצתם כרעת באלנוס שזרי בתחלת ההיות אין לו עצמות ולא צמורים והרי הם נתנו המין למי שזולר קורס זמנו אם לא נבחרו צמרינו שהוא נפל והיכן אם רואים כנפל שהיה בו לובן הורע שחמו עצמות ונפרדים אבל כוחותם לומר כי האוברים הלכנס יבגר עליהם הכח הפועל שיש בורע ואז האוברים יבגר עליהם חומר הנקבה כמו שהאפרוח דומה לתרגול האחרון שהתחבר עה הנקבה אע"פ שלא תתערב בה מורעו מפני סבת בלכר כן קנת האוברים קבלו זה המראה מהכ שיש בורע יותר משאר האוברים וכא' לל כב"ר הסבוב הזה יש בו טפה של לובן ויש בו טפ"ס בלונס כמות עירוב שני חמרים וכא' בתלמוד בא וראה שלא כמדה הכ"ה מדרג לובן הוא ורע הזכר כי הוא הפועל ולא נתנו סבת שתחלפות עירוב שני חמרים וכא' בתלמוד בא וראה שלא כמדה הכ"ה מדרג כ"ו אדם מוח ורעויות בתיבה כא' עולה בחימו כלומר שאינם נעשים היום א' ואלי הקב"ה צר את העובר באשה כלה עומדים למין א' כלומר חמרים שתחלפים עולה ורע הזכר ורע הנקבה נעשית היום א' הרי שפירשו דעתם שאין חילוק חמרים מתן חילוק כלל באוברים שהכל היום א' ולא נשאר אלא טפ"ס הוא חומר והא' הוא פועל כמו שבה עליו המופת עוד אמרו נכע מתן סמינים לתוך יורה כלה עולה לנכע א' ואלי הקב"ה צר את העובר באשה וכל א' וא' עולה למינו וזה פלא אחר שהכעב כשתערב סמינים כלם נעזים נכע א' ואין כל מין ההסמינים עושה נכע נפרד וזה חומר א' ונעשה נכעים משונים ואלי היה סבת השזמו סבת החמרים לא היה זה פלא כחק החל ויותר נפלא הוא פועל הנכע שחמרים הרבה נפרדים נעשה א' מחומר הפועל

מגן אבות חג

ההיום שבת' מהנפדרים עושה פועל כפרד אכל חפני שדעתם כי החומר הוא א' וצבנים משונים חפך המצב עושה המצבים
משונים צבב א' ע"כ הוכיחו זה תפליאות הסבב וע"ה הכיאו פסוק אורך על כי נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך גפשי יודעת מאד
כל' גפשי יודעת שהם נפלאי מאד ואמרו דעה"ה כשהיה חסדכל בחכמת ה' בבריא' האדם כי מתחלה הוא נצטב בפניו מרחם
דרך עשיו וע"ה אחר אין צור כלשהו אין ציור כלשהו שהוא צד צורה בתוך צורה והוא אשר עושיתי בסתר ואח"כ מתק"ש וזהו חוקמתי
בתחתיו ארץ וכבר ספרו חז"ל היאך הוא תחלת ההיות וז"ל תחלת בריתו כרישון כלומר כמין ממנו חבב שתרבותו כלבש רשוא
שהוא כמין שפופרת חלולה ולזה נקרא שפיר מרוקס ושתי עיניו כשתי טיפים של זכוב ומרחיקים זה מזה ושתי חוטמיו כשתי טיפים
של זכוב ומקורבים זה לזה ושני תותם כחוש השפצה ובויתו כעדרה פי' מקום הזכרות ואם היתה נקבה נדונה כשצורה לארבע
וחתוך ימים ורגלים אין לו ושתי ירכותיו כשתי חוטמיו של יסורים של שתי כלומר שהם דקים וטיבירו פתוח ושני סתום ואוכל
ממה שאמו אוכלת ושתי ממה שאמו שותה ואינו מוציא רעי שמא יסדור את אמו וכיון שיצא נפתח הסתום וכסתם הפתוח שלמלא
כן אינו יכול לחיות אפילו שעה א' וכל זה שאמרו אחת הוא. עוד אמרו כי הוא כמעני. אמו מקופל ומונה כפנקס שתי ידיו על שתי
צדעיו שתי אציליו על שתי רכובותיו ושתי עקביו על שתי ענבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו עוד אמרו כי ע"ה נאמר כקבלה הלא
כחלב תתיכני וכבביתם תקפילאני וזהו בתחלת ההיות שהוא חומר נוזל ביתך ואח"כ קפא כבביתם וע"ה דוד ע"ה אשר עושיתי
בסתר רוקמתי בתחתיו ארץ ואמר בקבלה אחרת עור וכשר תלבישני וכעצמות ובידים תסובכני כי ע"ה נאמר כקבלה הלא
העור ואח"כ מתמלא בשר ואח"כ מתקשים העצמות להיות יסוד אל האיברים הראשונים אשר הלא הוא ראש לכלם עכ"ל הס"ל כי
האדם נוצר מטיבירו תחלה רכובם הלא שהוא האמצעי והא' מראשו נברא תחלה רצח לדמותו אל האדם ואח"כ מתקשרי' העצמו'
בבידים וע"ה דוד בלתי ראו עיניך שהוא אז כבולס בלא צורה ועל ספרך כלם יבתכו אלו האיברים כלם שמתהווים זה אח"ה עוד
ואח"כ בשר ואח"כ עצמות ואח"כ גידים המסובכים על הסל וז"ל ימים יוצרו ולא א' בהם כלומר כפת היצירה לא היה א' בהם
ולא כולם מתק' א' חסם כמו שהתחיל ואמר לא ככחד עצמי מתוך ואח"כ שהקריאה הוא ולא א' בהם וכאז הוא מתפרש כמו הסתוב
באלף וכן פי' הראב"ע ז"ל וכן כי עתה היותם לא שהוא כתוב באלף תרמוו המתדרבם ע"ה הכתוב ארסו כרין הויתון בלא הויתון
ופירושו המפרשים כלם ע"ה הכתוב באלף ואם קרי בוא"ו ואח"כ בות' לו הא' בהם חיינו וז"ל חיים וחסד עשית עמדי חיים הם
שכח החיובי וחסד שאר הכחות כבא חן והמרגיש וכן האיברים הסתמאלים באדם שאינם מצד ההכרח אלא מצד החשיבות כמו
הכניס וכן החושים הספולים ודומיהם אשר אמר הפלוסוף עקליהם שאינם מצד ההכרח אלא מצד החשיבות ואח"כ בות' בו הכפס
המשכלת שנבאר עניינה וסודה ויסודה אח"כ ע"ה וז"ל ופקודתך שמה רוחי הוא הנשמה הפקודה באדם לשמור החיות הזה
שאירם אלא פקדון עד אשר תשוב אל האלהים אשר נתנה וז"ל ע"ה העובד כשהוא כמעני אמו כי רלוק על ראשו וצופה בו מסוף
העולם ועד סופו שנאמר בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חשך כי הנשמה העליונה בה משיב האדם סודות העולם ומסופו ועד סופו
ונתנה באדם בתחלת הסוים כי בה נמדה החיות ושאר הכחות הם העיוני אלה וז"ל הכ"ה בות' בו רוח ונשמה וקלסתר פנים
וראיות העין ושמינית האון ודבור שפתים והלך רגלים ודעה וכינה והסכל הרוח הוא הרוח החיובי והנשמה כה השכל קלסתר פנים
והסר הפנים שאין כצורתו בשר הכ"ה ראות העין ושמינית האון חוש הראות וחוש השמיע ודבור שפתים הוא כנבר חוש הטעם
ויותר נכבד ממנו בדבר הלשון והלך רגלים כה התנועה והחוש ודעה השבת המושכלות הראשונות וכינה השבת המושכלות
השניות להכין דבר מתוך דבר והשכל השבת העניינים האלהים הנודפים לאדם חכמה הנכונה וכללם התורה האלהית ומצותיה
ולזה תקנו בתפלה וחכמו מאתך דעה וכינה והשכל כהאם הכרבות של אלהת הצרכים כי זאת היא החכימה הטובה שחנן אלמים
למין האיגושי וכפרט ישראל כוחלי התורה ולא נ"ו כזה חוש הרוח והוא בכלל הנשמה כי נשמת רוח חיים היא בלף ושם הוא חוש
הרוח וכא' ז"ל כל הנשמה תהלל ייהללויה אי זהו דבר שאינו נכבד לבד והנשמה נבנית ממנו זהו הרוח ודעה"ה מורה ל"ה ית'
על כריאתו זאת ואמר אורך על כי נוראות נפלאותי ועם היות משיב הרבה כזה הים מדבר בלאת וחולשה כהשגה זו להשיג חכמת
האל באדם בשלמות עכ"ל ולי מה יקרו דעיק אל כלומר מחשבותיך ונפלאותיך בבריאתי מלש' בנת לרעי מרחוק הם יקרים
וכבדים על מה עצמו ראשונים כלומר ראשי האיברים הם עצומים וגדולים כ"ה ספרטים שתחת הראשים שאין להם מספר כי
כשהוא מחשב בהם כשיצאו כל הילול באמצע עיונו הוא מאיר הבקר ואין די בלילה להשלים עיונו בהם וז"ל אהפרס מחול ידבון
הקיצותי ועודי עמד וזכ' במקום אחר דכות עשית אתם ה' אלהי בנפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידים ואדברם
עצמו מספר והנה הרבישו ז"ל בחילוף שכל כזה הסדר בין ספר איוב ויחזקאל כי באיוב הקדים העור ואח"כ הכשר ואח"כ
העצמות ואח"כ הגידים וכיחזקאל כתיב ותקרבנה העצמות עצם אל עצמו ואח"כ והנה עליהם גידים ואח"כ וכשר עלה ואח"כ
ויקדם עליהם עור ומלל חסל בזה למי שהוא לבוש והפשיט בגדיו שהבדל התחתון הוא הוא לובש תחלה ושאלת הוא בדבריהם
כי בתחלת ההיות היות דק נברא תחלה ואח"כ העב אכל בת"ה שפדרו החלקים צרים לרבם העצמות המפורדים ואח"כ
לקדם בבידים ולתת עליהם בשר ולקרום עליהם עור ואינו אומר בת"ה עור וכשר תלבישני הוא כנבר הלא שהוא המתהווה
תחלה והוא הוא איוב שהיה מדבר על עצמו כי זה כל האדם והשאר אינם אלא לשמירתו והוא לשמירת הרוח החיובי ומתקן שלו
והרוח החיובי הוא האדם ועוד נאליס הדבור באיכות זאת הסויה ע"ה המחבר בשמכר ברוח החיובי בע"ה ואחר שהשלמו דרכנו
אלה בדברי קדושה נצרך לזה מה שראוי בזה המקום מרעית קרמוכו :

בענין

המדות והויכות והלודס בטומאתם וטהרתם וכבר דברנו מהקרי והויכה כמה שהוא מוכנים לעיון השכלי והנה
המדות אע"פ שהוא טבעי בנשי' למיעו' תנועתם ולמיעוט חומם כי כסבת זה הוא מתאסף כגוף ליחות צריכות
לנקות אותו אכל מ"ה כעת וסתר ראוי להתרחק ממנה כי יש בו ארסיות וכא' כי כשתסכל במראה
בתחלת ראיתך יראו כה טיפידס כמו שכתוב כה' טיפה ויקנה ואמרו כי האשם כשתעברה בנדרתה יסיה הולך מצודע כפי יום
החיותם שהיא מתעברת בו בעשריות מהשני' לנולד אסיוס א' בעשר שנים ראשונים אס יום שני בעשר שנים שניים
וכן עד ע' שנה לשבעת הימים והינהוהו רל' בלמדרו וראיתו לא' מרופאי ישתעאל בספ' הרפואות וסבת זה לפי שהוא מותר
מזון בלתי מבושל ורוחא אותו הסבב לחיותו בלתי ראוי להושה והרי הוא כמו הלימות הרעות שהוא צריך להריק אותם ברפואה
הסבב ואע"פ שהוא חומר הסויה כמו שהזכרנו שהוא קורם שהביע בו עפוש שתאף צריכה להריק אותו וז' שזה מחלוקת חכמי
ישראל שא' אומר אין אשה מתעברת אלא סמוך לוסתה כל' שיש שם חומר מוכן אלא שלא הביע ומנו להריקו כי עדיין הוא באדם
אל השכב וא' אומר סמוך לטבילתה לא רצה זה הסכם שתעבר סמוך לוסתה להעית קרוב להריקו מפני עפוש ונתן ומן
שכבוד סמוך לטבילתה כי אע"פ שהוא רחוק הרבה ממנו וסתר ועדיין אין שם חומר מוכן כל כך רוב תשוקתה לתשמיש בעת
עלותה

פלותה מטבילתה שנתרחקה מבעלה כל ימי טומאתה אותה תשוקה היא מעוררת החומר הנאות להולדתו להתקבץ בהם וזה ענין כפלא במחלוקתם ז"ל היות וזה טעם חכמי ישראל ז"ל להרחיק התורה הנדרש מבעלה כדי שזה חביבה על בעלה כל טעם כשע' ראשונה וישע' לזה כי כת שבע נקבעה סמוך לטבילתה ולפי שם הכדות אינו לא חומר המזון האחרון שהוא הדם ע"כ איך באזה טמא לא מראה אדם וז"ל ר' ימינו דמים מטמאים באזה לפי שהאדם הוא חמוצ בן הלכך והשאר ששם שתי קבוצות המראים כלם שנים מהאמצעיים נמסים אל הקצה האחרון הוא הלכך עם מעט חלוק בפחות ויותר ושאם כוונ' אל הקצה האחרון הוא השחרות עם העט חלוק ב"כ בפחות ויותר אבל הלכך אינו מטמא כלל כי בידוע הוא שזלככה היא לימה לא הניעה לכלל כישול ולא הית' דם ולא תהי' מהלכ' היות ולא תתעב' שיגיע ממנה' היות כמות' הוס' אבל השאר הוא טמא וכתנו טעם כזה הני' שחור אדם הוא חלל שלקה ויה' המא' הוא לר' חנינא שאלמו עליו שהיה בקי ברפואות וכן הוא באמת שאין הלימה השחרה אלא פכירות הדם ובין שהיה דם מתחלתו והגיע בו לקות ראוי הוא בטומאה אחר הלכות יותר מלפני הלכות ואם בהיותו דם אדם מוט' כ"ס אחר שלקה נעשה שחור ומה' השור' ינאל לרז' הרבה דינן בענין המרפית מלכד שרשים אחרים לא השיגם בליטות בהכמתו כמו שספר בעל ספר הכוור כרוך שכתב בהם וכבר כיהם נאמר הוה הירוק אם הוא טמא או שחור וכו' כפל מחלוקת בין חכמי ישראל עקביא בן מהללאל מטמא וחכמי' מטהרים וז"ל סיבת מחלוקתם שחור בענין היות הלימות כי חשבו חכמים שדין הירוק כדין הלכך כי כמו שהלככה לא הניעה לכלל כישול ולא היתה דם העולם כן היא הירוקה כי מעולם לא היתה דם וזה לרדקיותה שאם השחרה היתה דם אפשר שתתעבה ותחזור שחורה ולזה מותנין דם הקרבנות למחרת כדי שלא יתעבה ולא יוכל להיות ממנו אבל איך תתדרקק האדומה אחר היותה דם עכש וזהו אחת ויצאיה החולק ילימה אחר שאין להביא ראיה מהעובד והדקות כי הוא מקרה אל החום והיובש ע"כ דם כשהוא מלגב בחום הוא מתובש ומדקק ונעשה שחור ע"כ כמו שהשחור אדם היה אלא שלקה בן האדומה שהיתה דם ונהפכה לירוקה ואין זה אחת כי לא ישתנה הדם מטבעו אלא חפזי לקות הנדרש לו עובד וצבירות והנה האדומה הם שני מינים אדומה טבעית ואדומה בלתי טבעית והטבעית היא ירוקה כדבר והבלתי טבעית היא ככרתי שהניעה בו השרפה עד שהפכה לירוקה לרוב היובש והרפואים אומרים כי זאת היא ממתה ושתי המראות אלו הם שוות בחום ונאצה ומתחלפות בפחות ויותר ע"כ שניהם מהירות כי מעולם לא היו דם וז"ל מחלוקתם של חכמים אלו והוא כפלא מאד לרדקיון בענינים הטבעיים והיה ותן טומאת הכרה טבעית ימים כי כן טבע האלוהים שביצי א' ואם הוסיפה יום א' או כ' ימים הדבר מסופק אם הוא הרקה טבעית כן' ומים הראשונים אלא שהיא שגבת הטבע כזה היות' ובמ' ז"ל דמ' יתירי אתיספו בה או חולי היא הרקה בלתי טבעית ע"כ תשפור יום א' אחר יום או כ' ימים ואם לא ראתה בו היא שחורה וכו' היום או כ' ימים היא וכה קטנה ואם ראתה ב' ימים רגופים כדליא אין זה הרקה טבעית וחולי הוא זה ע"כ הוא צריכה בכול אחר של טבעיה ימים בהפסק טהרה כי בכול זה אם לא ראתה כבר כתפאה מחוליה וזו קרויה וכה גדולה כמו הוב שהיא הרקה בלתי טבעית כמו שזכרנו והוא הלכה להטעם חסדי כי אחר ו' ימי' נדרת ה' י' יום שאם תראה בה ב' ימים רגופים ריבה כדין וכה ואע"פ שלא היו אחר ו' ימים הטבעיים סמוכים להם וזה ענין כפלא כי לא יום הוא בכול בחוליים וכל שלא עבר זה הכול אחר טבעיה ימים הטבעיים עדיין לא נתברר בקיומה המיותר הרע המליא ושהיה זה נקיון טבע וכשעברו ז' יום נתברר הדבר והורה לנתח נדתה ואם תראה יש לו דין דם כזה ולא דין דם ויכח כרוך ה' אשר בלה סודו לעבריו חכמי ישראל והאדם בצת הריונה איכה רואה דם כי המותר ההוא הוא משתמש כמזון טעמו ואם הוא חולל הצובר כי הצובר הוא כל' האיכריה וכמו שכתבו ז"ל עובר ירך אתו ויש להם דין באזה עובדה שמתה ופירכום הצובר ואח"כ מת שאינו יורא להחיל לאחיה מן האב המום ראינו מיית כרישאל ואותו פירכום אינו אלא כונס הלעזא שהיא תפרכסת וזה נמשך לטעמה שאינו אלא א' מאיכריה והורבים אשה שנתחייבה מיתה היא וצוברת והת' בלתי זה שלא חייבה תזון אלא בנפיש הילדים ואזרזו אף הוביל ראשו הוא בלילד ואין דוחין נפש מפני נפש להרוב אותו להולדת אותו ואם הוא חקש לילד וזה חציין פירש בו שאינו אלא בשחתה מחולי כי בלא ספ' יגיע שחולשאל אל העובר וימות קודם שמתה הוא אבל בכההה ששחטה ונמחר לצובר חדש' ואיפ' לו שלא לחות תחלה ויבקע הצובר רחמה וינא חי וזהו בן פקועה הנה' להם ואלו הם מידות מסודות הטבע נכלו להם בהכמתם ולפי שהצובר כיוון מחרם בעורו כרסם אינה רואה בעורה מעוברת ע"כ בלו לזו חז"ל שאין האזה קובעת ועת כזון הריונה כי אינו לא מקרה כמות ההוא לא ענין קבוע וכשהוא יולדת הוא מדיקה דם טבעי בטבע הכרות ע"כ יש לה בתחלת לידתה דין נדתה כאחרות' כימי נדת רותה טמא והכדילה התורה כזה בין וזמן לזמן כי בתחלת לידתה הוא מקור משת כטבע דם הכרות ואחר זמן אינו אלא תמצית הדם כי לחולשתה מפני צער לידה לא יכלה להדיקו הכל ונשארו תמצית קרובים למימיו כמו שכתבתי שהחיות יוצא בקילוח עיקר הדם שהנפש יוצאה בו ואח"ך יוצא דם שתמצית שאינו מטבצ הדם עיקרי כבר הזכירנו ב"כ זה חז"ל בן הולדת לרוב חולשתה אינה מתקנה אחר הלידה מכל הדם בכול הירוד ונשארו תמצית אינם מטבצ הדם הראשון בארסיותו ע"כ הכדילה תורה בטומאתו שהראשון היא טמא לבעלה כדנה ובשניהם טבלה מהראשון היא טמאה למקרה ולקראים חפזי תום' קדוש' וטהורה לבעלה ובמ' ז"ל בעלת חולי היא וזה נקרא דם טהור וזה הסברל בין זמן לזמן ואולם הסברל בין זכר לנקבה כי ירדו הוא שחור חם והנקבה קרה וירדו היא שכול החוליים שממם הוא יותר קצר מחוליים הקרים ולזה חלוי האדומה יגבולו יותר מהרה מחוליי הלכנה והשחרה ע"כ היתה טומאת לידה כוכר בכול קרוב הטהור כדנה וזהו ז' ימים ובנקבה כפלוים והוא טבעיים וכרמי טהור היו לזכר מ' יום מצת הלידה ששם ל"ג יום כי יום מ' ב"כ הוא בכול בחוליים סמוכים כמו חולי הקדחת הרביעית ובנקבה הוא כפלים עד פ' יום ששם י' ימים אחר הפסק נדתה וז"ל סמך לזם שהוכר נמחרת נורתו כמ' יום והנקבה כמ' יום לפי דעת חז"ל אבל יש אומרים שאין זכר בין נקבה כמ' יום א"כ תום' הנקבה על הזכר כדמי טהור הוא לקרירות הלימה כטבע החוליים הקרים שכולם ארוך וכן האזה כימי הנקבה אינה רואה דם כי המותר שהיה כיוון בו הצובר כמות הסריקן הולך אל הדמים לזמן בו הולד שהיה מזונו דומה למה שהיה כיוון ממנו כמות הסריקן שלא נהיה בעתק אל הפסק ע"כ אם רואה דם כמות הזה הוא ב"כ חפזי חולשת הולד היונק ע"כ אינה קובעת וסת כיונה ואפי' סת הולד או במלתו אפי' אינה קובעת וסת כל כד' חשיט וכתנו טעם כזה לפי שהא' בעת לידת' איכרי מתפרקי ואינה חוזרת לאיתנה עד כד' חשיט וזה חפזל כדעתם שלרוב חולשת צער הלידה אינו מתקבץ מותר כי היא צריכה אל המותר ההוא להחליף בו תמור' מה שיתק ממנה בעת הלידה וזה כוננת תורתנו הקדושה כדברים אלו לקראם במנותים ולסדריקו מרכבים המוקים וחכמי ישראל ז"ל הוסיפו קדושה על קדושה כי כמות ישראל הצנועות הוסיפו טהרה על טהרה שאפי' רואות שפת דם כחודלל יוסיבות עליהם שבעה נקיים כרוך שכתב בישראל מכל האומות ולפי שסתנו דעת בליונים וז"ל סיבה הכמשך אחריו האומר כי יש לנקבה

מגן אבות ה"ג

כה בהולדה והציב ראות מההדמות שהנולד דומה אל הזכר או אל הנקבה א"כ ראוי לנו לחקור מה הוא סבת ההדמות לפי צורת
 ד"ל האומרים שאין לזרע הנקבה כה בהולדה והסכים הפלוסופים עמיהם וגם כן רשד כן הוא דעתו ונקדים לזה סבת ההתחלפות
 בנולדים מהזכרים אל הנקבות הנה יש מהראשונים שהיה או' שסבת ההתחלפות הזכרים והנקבות הוא הרחם כי אם הרחם הוא
 קר יוליד נקבה ואם הוא חם יוליד זכר וזה הדעת בטל מראיות ג' הא' שאם לא היה ההתחלפות טבע הורע המתהווה מחמו הנולד
 אללא טבע הרחם א"כ לא היה התחלפות בין הנולדים אללא בחום ונקור כי הרחם חם יוליד זכר וקר יוליד נקבה וזהו חמו מחמו הנולד
 התחלפות השינוי האיברים בזכרות ונקבות כי אם ציורו כ' ילדים נשלמים כבריאתם לא' מהם איברי הזכר ולא' מהם איברי
 הנקבה וציורו שנפלו בכ' רחמים הא' חם והב' קר והיה אותו שיש באיברי הזכר כרחם הקר ואותו שהיה בו איברי הנקבה
 ברחם החם לא יולדו לזכר איברי הנקבה אפי' היה בתכלית הקור ולא' לנקבה איברי הזכר אפי' היה בתכלית החום וכמו
 שהכבשן הקר או החם לא ישנה צורת כלל החרם ותבניתם כן הרחם לא ישנה צורת הנולד בזכרות ונקבות מעני חום וקור והב'
 שאם היה סבת התחלפות בהם הרחם וקיריותו א"כ היה ברחם כח הציור ואם יש לו כח הציור לאבר א' יש לו כח הציור לאבר
 איברים ואם יש לרחם כח הציור יהיה א' חם' דברים אחר שיהיה הנקבה יולדת מעצמה בלי התחברות זכר או שהיה זרע הזכר
 חומר לזכר וכך התבאר שקירותו יש מהראשונים שהיה או' כי סבת ההתחלפות הוא צדדי הרחם שאם כפל הורע כזר ימין יהיה
 זכר ואם בשמאל יהיה נקבה וזה דעת הוא בטל מהחוש כי ימצא כזר שאלו תהרסם זכר וכזר הימני נקבה ובעלי זה הדעת
 היו אומרים כי בחוש נתבאר להם כי בשיקרו או יחתכו הכיפה השמאלית מהזכר יהיה הנולד זכר ואם הימנית יהיה נקבה
 וארסטו יאמר שמה שהענין תוה הוא שקר ואימת שקריות זה כי תרכה מהכ"ח המולידי' וזר ונקבה אין להם ביצים עוד יש לבטל
 דעת זה שאם היה סבת ההתחלפות אינו בורע ומכעז לא בצדדי הרחם והיה סבת שאר האיברים שהנמצאים לזכר ולנקבה נמצאים
 בורע א"כ יתחייב שהיה כזר שמו' מהרחם זכר נולד בלי זכרות וכזר הימני נקבה בלא רחם ויש מהראשונים שהיה או' כי סבת
 ההתחלפות הוא יציאת הורע מכל האיברי' מהזכר והנקבה ואם הזכר הוא זרע הזכר יהיה זכר ואם הזכר הוא זרע הנקבה
 יהיה נקבה וזאת הדעת אע"פ שהיא יותר משובח' משר הדעות לפי שמתנת סבת ההתחלפות בטבע הורע בצימני לא בסבת
 מקומות הרחם וחומר וקיריותו אבל לפי שהוא כחיו על הקדמה בטלה שהורע יוצא מכל האיברים כמו שהתבאר ביטולם ע"כ
 בטלה זה ג"כ ונשארו לנו לתת סבה לזה כפי דעת האמת ומה היא הסכמת חז"ל בזה ונאמר כי סבת ההתחלפות הוא כחיו על ג'
 טרשים הא' כי זרע הזכר הוא הסבה הפועלת וחומר הנקבה היא הסבה המתפעלת כי זרע הזכר הוא חם ובסבת החום הוא
 גובר על חומר זרע הנקבה שהוא קר כמו שהקדמנו ומעצמו ומקפילו וזה כי להיות שני החומים נולד מהם א' במין א"כ אין
 ההתחלפות בין שני החומים אללא בחווק וחולשא כי זרע הזכר חזק פועל וחומר הנקבה חלש מתפעל וזה שרש א' נתבאר במה
 שקדם והב' כי התחלפות תמותת האיברים הוא כדי שיהיו נאותים לפעולתם כי תמותת העין היא כדי שתהא נאותה לחוש
 הראות וכן תמותת האוזן היא כדי שתהא נאותה לשמוע וכן הזכרות תמותת כרי שיהיה נאות לזרע והרחם הוא כדי שיהיה נאות
 לקבל הזרע א"כ סבת התחלפות האיברים הוא התחלפות הכחות לא שיהיה התחלפות האיברים סבה להתחלפות הכחות והב'
 שכל הויתרהו בצימכר הפועל על הפעול ואותיה היה הויה שלמה וכשיחלש כח הפועל יגבר עליו כח המתפעל שאע"פ
 שהפועל והמתפעל הם הפכים תמין א' הם וכשיגבר המתפעל תחלש כח הפועל ואותיה הויה בצורת המתפעל ואחר
 שהנחנו שרשים אלו מהם יתבאר סבת היות הזכרים והנקבות כי הסבה בזה הוא החווק והחולשא בורע הזכר כי כשהוא בחווק
 חומו יקנה לחומר הנקבה חום שזה לחום לכות הזכרים וכשהוא זרע הזכרים הוא חלש ומה לחום לכות הנקבות כי אין בין
 הזכר והנקבה אמצעי או יתחול לחומר ההוא איברי הנקבות דומה לחום הקטני לחומר הנקבה ודומה לחום לכות הנקבו' ואע"פ
 שהשרש' האלה הם אבותיים נא' גי' כחכמי יש' אל דקדקו יותר בסבת ההתחלפות הזה כי הם אמרו אשה מורעת תחלה יולדת
 זכר איש מורע תחלה יולד נקבה והסב' בזה כי חומר הנקב' והוא כשתק' הרם כפי הרחם וזאת היא הורעת הנקב' או יבא עליו
 הורעת הזכר בתכלית חומו ויקנה לחומר הנקבה חום דומה לחום לכות הזכרים ויהיה הנולד זכר וכשהוא מורע תחלה ולא
 ימצא החומר מוכן יחלש חומו וכשיבא עליו חומר הנקבה ימצא חומו חלש כחום לכות הנקבו' ואז יהיה הנולד נקבה כי טבע
 הזכר הוא מתפעל מחום חזק לחום חלש כמעט זמן כמו שהתבאר מהאנשים ארוכי האבר שאינם מולידים בראש כלותם שהאבר
 שלהם הוא ממוצע וזה חפני חולשת החום באורך השכיל וכן הרין כשהייתו ברחם עד בא אליו חומר הנקבה וללא תרופה שתלד
 אשתו זכרים יכעול וישנה או ישנה עצמו על הכטן והטעם כדי שבה זרע הזכר ימצא החומר מוכן ולא יחלש עד בואו וכשהכ
 מורעים שניהם כא' שאל' בברכו' כפ' הראיה שאיפשר שהיה זכר או נקבה ע"י תפלה וזהו ענין תורני או יהיה א' חם' דברים
 אם שהיה הנולד ממוצע בין זכר ונקבה כמו שנמצא זכר נקביו או נקבה זכריות כמדותיהם ובתכונותם אם שיעזור לתבבורת א'
 מהם על האחר סבות ממשן כמו שזכר הפלוסופ' בסבת הזכרים והנקבות והם ה' הסוגים א' מהם חומו והב' המוח והג' נשיבת
 הרוחות והד' טבע המקום והה' המים והאוויר אולם חומו כי שבחורים הם מולידים הזכרים והנערים והנקבות נקבות כי הנערים
 לא נתחוק חומו חפני הלחות הגובר מהם והנקבים נחלש חומו אולם חומו כי בעלי החומום הלחים רובם יולדו נקבות כי
 לתבבורת לחותם גובר הקור עליהם והיבש' מולידים זכרים לתבבור' החום אולם נשיבת הרוחות כי כשיבית הרוחות הלחים בעת
 המסב' יולדו נקבות וכשיבית הרוחות היבשים יולדו זכרים וכן העיר ארסטו שהעני' מתסכלים בעת שבורם וכשהם מתסכלים
 בדרום יולדו נקבות וכשהם מתסכלים בצפון יולדו זכרים בארצו שהדורות לח והצפוני יבש ואולם המקום והחומר יראה בהם רושם
 בזה בסבת הקור והחום ולפי סבת התחלפות הזכרים והנקבות הוא חווק חום זרע הזכרים וחולשתו ושגדן שיהיה ראיות בין
 זרע הזכר לזרע הנקבה ויח' מובבל כינייהם כי הם א' במין ואע"פ שהם מתחלפים בפחות ויתר ע"כ כשהחום בזכרים הוא יותר
 מהראוי לחומר הנקב' הוא שורק ולא תהי' תמונה הורה כלל וכן אם הוא קר הרב' ע"כ ימצאו בני אדם יכעולו אשה א' ולא יולדו ויכעולו
 אחרת ויולדו וא' שאלא ובה ליכנות מסכה וכן תבעל אשה מא' ולא תלד ותבעל אחרת ותלד וכאלו על זה בעיניא חוטרה
 לירא ומרא לקבורה וכן ראוינו אשה נשאת לב' ולא ילדה והם יולדו מכא' אחרת ואחר ילדה מוות וכן יקרה מי שוליד בשנה
 א' זכר ובשנה אחרת נקבה וכן יבעל שתי נשים מא' יולד זכר מהאחרת נקבה וכן יקרה לנשים כמעט א' יהיה להם זכר
 ויכעול א' נקבות וכך חפני החום המובבל בין זרע הזכר לחומר הנקבה לסבות שזכרנו בסבת חווק חום הזכר וחולשתו ולפי זה
 היו משתדלים האבות להורו עם בני המשפחה להשאית המומים והיו מתרחקים מהמשפחה הגדומה כי חומר הנקבה לפי צמיח
 הוא מתגבר על הפועל וכן הוכיחו תולדות אברהם אבינו ואמת הוא המשל ודוק חוטרה אאוריאל אצקרא קאי וזה כשבא נחש על
 חוה הטיל בה והוא א' שצמדו על הר סיני פסקה וזאתה ומהל שוההא תבבורת התאיה ופסיקנה ההרבל בתורה וזהו א'

פגע כך מומל וז משכבו לז"ה וישארם הוא מחשבה א' לפי קשה למצוא משפחה אחרת כיוצא בה אלא כסיוע אלהי וז
 כת פ' (מ) השבים ובר והוקשה לזכר בקריעת יר סוף ברוך שני ע"כ הטוב לו שיכחד מחשבתו וכ"ס כת אחרת כי הכן
 דומה לאם והיה דומה לזה רוב הכנס דומה לאמי האם והראוי כניאשרן דומים למחשון ובני עשו דומים לנכיות ואם
 א"ל לו בכת אחותי ויש מקרובותיו וכחשן שאמר חטין דארעך וזין מנהון ורע כי דומה דומה כי יהיה שאומר קל לשתפול
 מהפ ועל אחר היותו מחימו ואולם היות שני תחומים מתחלפים התכונות ואם היתה היותם כא' אחד השרש שנתנו לנו חז"ל שאין
 אדם מתעברת וחומר ומה עבר"ה הוא כי האומר מכהם חמנו הא' קנה מורע הוכר חוון חום או חולשם שאלם הוא התחלפות בין
 שני הכחות בהתחלפות חום הוכר החום הנקבה יהיה הא' ובר והא' נקבה ואם הם מתין א' מתחלפים בפחות ויתר יהיה האחד
 חוץ החום והאחר חוץ החום בהתחלפות עשו ויעקב וכן מהירות ההיות לא' מהאחר כשהיה וחוקים בני ר' חייא שאל' נבמר
 לו' חדשים והא' נולד לט' חדשים ועוד נדבר בסבת החלומים בע"ה וזוהי השלמנו כוונתנו בסבת החלופות הזכרים והנקבות
 על דעה חז"ל בהסכמת המקור העיוני כי לא יפול מכל דבריהם ארצה אבל עדין נשאר לתת טעם למ"ס חז"ל במין א' שיהיה
 זכר ואח"כ יתהפך להיות נקבה כמו שהוכיחו שהכח הוא בדברים ונקרא ב"כ בן אבא כלומר אפעה שהוכר לאחר שבע שנים
 חוזר נקבה כא' מקמא ואולי כי כיון שהקדר שבעו בסבת הזקנה נהפכו האיברים מוכחי' לנקבות אבל עדין יש לתת טעם להם
 ששחצתי בארץ ארום כי האונות או השפן אינו זכר אם א' מהם אם שניהם ויש או' הארבעת לבדה שנה א' הוא זכר ושנה א' הוא
 נקבה מפליאות הטבע שנתבאר הנה :

ועתה

נדבר בסבת ההדמות אשר לנולדים אל האבות ואל האמהות ואל וולתם ונאמר כי הראשונים יש מהם מי שהיה נותן
 סבת זה וניחא מורע חרל האיברים ולזה ידמו הנולדים ל האבות כי אשר יתן ורע יותר ויטע לו שדמיון ואותו אחר
 שיוצא יותר ויהיה הדמיון יותר וכבר בטלנו דעת זאת ועוד כי לפי דעתם היה ראוי שתדמה הנקבה אל האם והזכר אל האב וכבר
 נחנא הנקבה דומה לאב וזכר אל האם ורעת שנית יש כזה לראשונים כי שני שורשים הם מתחומים ולא ידמה הנולד לשניהם
 ואע"פ שזה הדעת הוא יותר קרוב לפי שמתין סבת הדמיון אל מה שורש אבל כבר נתבאר כיטולו שאין ורע הוכר חומר לנולד
 לא פועל לבד ועוד כי אלו רואים הרבה מהנולדים לא ידמו לאב ולא לאם אלא לולתם ועוד אם היה סבת הדמיון שתעברות
 והתחומות השורשים היה ראוי שיהיה משותף הדמות בין האב והאם ועוד להם תדמה הנקבה לאב והזכר לאם וידמה שזה היה
 דעת רז"ל שאמר לכן לא ישיג לבנה שלא יצא מר בהם שחור לא ישיג שחורם שלא יצא מהם טפיט פ' כלו בתכלית השחירות אבל
 כבר חייבנו לתאמריהם הדומים לזה כענין לזכר ואמו מורעת אדם שאין בן דעתם וגם לפי פשט המאמר אינו נראה
 בן דעתם שאלם לזכר ושאירות הוא גורם לזה יותר היה ראוי ליחס זה אל הסבת היותר קרובה אל הסויה שזה שורש והיה ויהיה ראוי
 שידמה הנולד לכן כורע או אורר דבר הכדור ואפילו היה האב כושי או האמה כושיט כיון שדקה ארום והיה ראוי שיהיה הנולד
 לעולם חמוצע בין לזכר ואורס ע' או ליחס להם זה הדעת כלל ונראה כי סבת ההדמות היא א' כסובב עם סבת התחלפות הזכרים
 והנקבות ויתחלפי בהבדלם וזה שכתב נחבאר כי יצא חזר הוא הפועל והמפעלים לז"ע הנקבה ויתן לו ג' צורות האחת הצורה
 המובנת והיא הצורה החדשה האדם בה משאר המובנים שאדם מוליד אדם ושאר מוליד שור והכ' הצורה הזכרית אשר הוא הבדל
 בחיותו הן וזה' הצורה האנושית שהיה לזה האדם הדמיון אליו כלומר שחור או ארום או לכן והדומה לזה משאר העיקרים ותכונות'
 וכשיחשול הדיע על חומר הנקבה מהשלים שלמה יחברו אלו הצורות בשלמות שיהיה מן אדם כחמוי וזכר ודומה אל האב ואם
 יחבר לחולשת הקדחת הפועל א' חללו הצורה ויעקב הנולד אל הפכו וזהו שאלם יחבר להצנחת הצורה שהייתה לא יהיה זה הנולד
 אדם וידמה לשאר חיותי ככ' ח"ו מ"ס ח"ל ילדה כחן הנכח וכעין בהחשיתו וצוץ וכתן לולית וזו' כחיה שיש לה כנפים וכחיון
 מהש וזהו כזה חכמה כענין טומאת יולדה ושהרתו ב"ש בולדות דמות טלנל עיני דומה לשל ארץ וקדריא וקפופא שיש להם
 לסתות כאדם וכן מ"ס יולד כחצוי בהמה או בהמה כחצוי אשה ואם קבל אכיה בה קדריאן אם באשר בקרובותיהם מחמת קרובותיה
 ש"ע שאין כחיה ו מתקיימת היתה האלם אם יש בה קיום מיצט ונאמר זה להם דרך צמות וכבר נכתב כס' ו' לזכרון כי ככ"ה
 נסחטה פרה בשנת חרבן הכית השני ומצאו כחציה ככס' וכח"ל רחל שילדה מין ענינו שילדה מן רחל פרה שילדה מין חמור
 וחמור שילדה מין סוס וכן קלטו כחצוי פרה ושחט פרה ומצא בה דמות וזוהי אלם הם מחולשת הפועל שאינו מקנה הצורה
 המובנת והם אלל הפולסוף מפליאות הטבע וכשיחשול כח הפועל מלאהקות צורה הזכרית תעתיק הצורה אל הפכה והיא הנקבה
 וכשיחלף זה היה ויחבר על הקמות הצורה האנושית אשר תיחדו יעתיק הנולד אל הצורה אשר תלך מוצאת הצורה אל הספק והחלוק
 ותחלפות האם האנושית ולפעמים יחלש הפועל מהקנאת צורת הזכרית ויתחון על הצורה האנושית ותהיה הנקבה דומה לאב או
 יחלש מהנקבות הצורה האנושית ויתחון להקמות הצורה והיה זכר דומה לאם כי כא' מהם מהפועל והמהפועל והמוצע חפמי
 הכיור ויקנה כא' מהם לנולד אם נורה וזכרית או צורה אנושית וז"ל לכן לא ישיג לבנה ושחור לא ישיג שחורה וכן נזכר לשמשך
 בזה ענין נכון לא ישיג נכחיה וזה לא ישיג נכחית וכן איפשר לתת סבה לזה כשהוריו ב' :

אולם

כשאר לתת טעם כי הנולד לא ידמה לפעמים לאבות ולאמהות וידמה לאחיהם ולאחותיהם ולאחותיהם
 ולשאר האדם כאשר הורתו וזה נכסך אל סבה הקודמת כי שהשתחוק הפועל ודמה אליו והשיחלש מיצט ודמה לזרעו
 והם האב והאם של המוליד ואם יחלש מיצט ודמה לזרעיהם והם בני אכיו ואחיו וזל שיהיה הכח פועלתו יותר טובה ויהיה העתק
 הצורה אל דמיון יותר קרוב וכשיחלש הפועל לקמות הצורה האנושית אשר בו וכשרשו ונכחיהם יעתיק בהכרח הדמיון אל הספק
 האחר והוא הסתפועל ויהיה כדמות האם או א' מהרשים או ענין מהרשים והכל כפי חוון תנועת זאת ההצתקה או חלשמה כי
 אם היה חזק תעתיק אל האם ואם היה חלש תעתיק אל א' מהרשים ואם הוא יותר חלש תעתיק אל עניני שרשים ואם תתבטל זאת התנועה
 מהכ' צדדים מהזכר והנקבה יהיה הנולד דומה לשאר הורתו וממין האדם וזאת הסבה כמו שהיה לדמיון הכללי בין האב האברים
 הפריטים כי ידמה הנולד לאב א' לאב או לאם או לאביו אמו או לנכיהם או לאשר הורתו ממין האדם לפי חוון
 הפועל וחולשתו והפולסוף אחר כי לפעמים ידמה הנולד למקת יב"כ היו כושרים הקרמונים מונקת יפת הורא וכ"ס שיש לבחור
 אדם חכמה כמו שהיו האבות עושים וכמו שהקדמנו וכל זה הוא על דעת הפולסוף ונראה שיש בזה סבת אחרת והיא פועלת הדמיון
 כי בעת ההוא יתהוה הנולד על אותה הצורה שידמו אותה הוכר או הנקבה ואם מ"ס הפולסוף הוא הסבה הקרובה וזאת הסבה
 היא הסבה הדחוקה כי בסבת הדמיון והנורו יתפועל הטבע ויתהוה הנולד על אותו ממין אשר השתחוק כמולידים או כולדת וז"ל
 שדמיון כי הכן הדומה לאב הוא לפי שהנקבה משתקקת אל הזכר יותר מהזכר אל הנקבה וכשהיא דומה אל האם היא כהפך ואם
 ידמה לשניהם תשוקתם יש להם כשויו ואשר ידמה לנולתם חזק הצעירות שיש להם בעת החבור לזאת צורתו ולזה היו חכמי ישראל
 מקדשים

מגן אבות ח"ג

מקדשים עצמם בשעת תשמיש שלא יהיה נזקם אחרות והיו ר' יוחנן וצומו בשערי טבילה כדי שיהיה נזקים כפלייתן מכות
הטבילה שהם נזקקות גדולה לזכר האות שזה כבוד פועל ויהיו להם כנים ופה תואר כחוסו והיו נזהרים בפניעתם אחר הטבילה
בצורה שאינה נאותה וכו' מזה כפ' ערכי פסחים ולמה נחשם אחר מאמרים אלו ונכחה תורה שלמה במקלות אשר פלג יעקב אבינו
בעה ימים האלו ות"ש ז"ל שהמים היה נעשה ורע במעיהם יש בזה שתי תמיהות הא' שהמים הנכנסים כפה אינם הולכים דרך
הרחם אלא דרך הכרם וענין העורב כבר פירשנוהו ועוד כי המים הם יסוד פשוט ומהפשוט לא תהיה הויה ע"כ נראה לומר שבעת
ימים האלו שהיה עת האכיל שיהיה עת התחדות החוץ ואלו הם הקאורים היתה התחזקות תאוקת הנקבות לזכרים והיה מתחזק
דמיונם לזכות המקלות וכמעט תנועה בעת שתי המים והסתכלות צורת המקלות היה מתאסף חומר רב בדמם באותו צורך
כי המים בקרייתם מכנים החום לצד פנים וכאלו נעשה המים ורע ולא ויחמם שהוא לשון אכדוניסוס וכך נקבה לומר כי היו
עושים מעשה שובל ומעשה נקבה מתפעל והפועל שהיו עושים הוא ההתפעל מהמקלות לתת צורה אל החומר וכשהיה סוכר כל
עליהם היה מתפעל החומר באותה צורה דמיונית ויולדת באותה צורה ובאמנם ז"ל שהמים היו עושים ורע במעיהם יש לו פנים
אחרים כי יש לתמיות תבוא גדול כנעב הבהמות כשצערן וצמרן כי כבר וזכר הפלסוף כי ברומו יש שתי נסרות והבהמות השויות
מא' צמרן לכן והשיות מאחר צמרן שחור ולפי שהדמיון הוא פועל בכל זה הרבה כשהיה מניח המקלות באותם שקתות הים
התפעל הסבב כשהיית המים והיו יולדות באותם מראות שהיו במקלות ומכאן למד ר"ע תשובה למלך ערכי שאל אבי כושי ואשתו
בושית ובני לבנים א"ל כותלי ביתך מה הם א"ל לבנים וכן היו עושים דומים להכניס כנורה ופה בשעת תשמיש ולוקחים כני
ציון היקרים לזה כמו שזכר בתלמוד ו' סיני כתב כי הצירים הנפשיים מצוירים עניינים שבעינים כמו שיקרה הילוד דומה למי
שידמה כלבו צורתו אצל המטבל ויקרב מראהו מראהו מה שחייב אצל הורפת הדורע ואלו הם דברים ודחיקום רבים מקולקלים
מלקבלם שלא עמדו על דברים עמוקים מענייני המציאות ואולם אותם שיש להם כוח בודיעה לא נכחשוס כהכחשת מה שא"ל
המכאן עכ"ל. עוד כתב ראינו לזה המעשה תנועת הדם מן המעיות לו יאם הרבה לקבץ ולעיון הזכרים האדומים עוד
כתב כי מן השער הזה קמות הצינים לאדם באכילת איש אחר הדברים האמורים ומכאן הכאב באכר וכאב לוולתו כמו שתכאב
עיני כשיכניס בוולתו שיש לו כאב בצדו וכן מי שיתחלף חובו בסבת צורך מה שיפחד שיקול בו אלוהם תורף דבריו הסכים בדעתו
למה שהשיגוהו בקבלה מן התורה השלמה :

ואחר אשר השלמנו כוונתם בסבת הזכרים והנקבות וסבת דמיון הנולדים למולידים ווולתם בשלים לתת סבת השימושים
הנמצאים דרך פלא כנולדים בתמונה וזה הנם תשתנה היצירה ביצירה מהשפעת אב בכחן או באיכות כמו שהטעום
אם בחספר אם במצב ואשר כחמות שיהיה ראשו יותר גדול או יותר קטן ואשר באיכות כמו שהטעום וכן השור טראה ארסו שלא
היה לו פי שבעת להוציאה רעי וכן הסוכר והאי ומקא רלית ליה מתקנתא שייך ליה משא וכו' וכתבו כשם עלי כן הנה"ל הרוב
כי הוא ראש ילד שגולד בלי ידיים וכלא דגליה ואלא אשה א' גולד בנקבותה אכן א' קשה בצור ארוכה ורחבה בשתי אנכיות הים
מוצעת המטבל ומחד למתכה כי היתה בת מלך וראה ילד מלך בוקן וכות שחי וכות הערוה ואשר במספר שהיו לו שני ראשים וכבר
ראיתי אפרוח בתוך כיצה שהיו לו כ' ראשים וכבר ראש שתי עינים וכן הסוכר והאי ומקא רלית ליה מתקנתא שייך ליה משא וכו' וכתבו כשם עלי כן הנה"ל הרוב
והיתה השלמה במה יתן לכסן כשהוא כבוד אש"ע שאינו מתקיים ודרך נחות שאלו כי מי שיש לו כ' ראשים באיזה מהם יניח חפצו
וכן העיר עלי' רצון הרופא וכן חמין זה מי שגולד בר' רגלים וכתב ר' משה ז' תקון ז"ל כי בא עכו"ם א' ב' ז' שש ביניהם
בקומה והיה יובא כן בטנו וחמין תימא א' כאלו ראש הצינור ונאלצו וכתבו הימנית עם כל דרכו בכלל תוך האיש ומתחתיו ולמטה
הכנס כאלו פנים אל פנים ואלת התימא כן בטן לכתן והוא באהם כן ל' שנה והצבחות נסות ושמות כמו התימא כן שני
שנים ועצמות השוקים חלקים כלתי שחכים וארכם ורת וחצי ומתחתיו ולתחתיו שנה מצבחות נסות ותימא כן שני
ושמאלו לצד חכט פני האיש והצר שהמאלו לתימא האיש ועצמות הדורע דקים ואין כיור כי אם שתי אנכיות והאיש למי דבריו מרוב
כמה שניע כבד התימא והתימא לא יוציא רעי ולא ישתן ונראה שהפסע לא השלים לעשות מהם שניים תאומים לפי שלא היה שם
חומר ועשה חצי שורה מתדבקת עם הצורה השלמה וכ' השינוי ביצירה הוא שני בחספר וכתבו כשם ז' סיני כי אשה ילדה שני
בנות תאומות גופה כדל כראש ירדים ורגלים ומתחברות מעט במתינסם מן הצד ואשר במצב שיהיה המחול כד ימין והכבר
כד שמאל דרוך מסקד חוכים היו אומרים שאי אפשר שילד כבש ויהיה לו ראש שני וארס שניים לו ראש כבש ורגל לחיור גופו
אדם וגפנית יש גופו תיש וגפני אדם וכו' גופו אדם וגפני אדם אפילו עוסק בתורה אומרים בא נשחוט אותך גופו בהמה ופני
אדם אפילו מרש כשרה אומרים לו בא חלוצ יכנס והפלסוף לא כתאמת אלא ובור כי א"ל שילד אדם ורגליו רגלי הסוס שתהיה
תקצת היצירה ממין א' וקצתה ממין אחר שתהיה עבר האדם השנייה יחד והכי ראינו לזה מחילוף ומני העבור שזמן עבוד האדם
כלתי ומן עבוד הסוס ולום ילדה לו סקר שהיה מורכב משני מינין ואלו הים טענתו והנה הוא מורה במקצ' אדם ומן שנים אחרים
שיתחברו כפי א' הצורת כ' מינין ויתקיימו וכן הסוכר ז"ל כל שתשמישן וביצורים שיהיו מולידים זה מזה ויהיה המלך דומה במקצתו
ליוולדת או בתחברו אליה ב' מינים כזה אחר זה וקבל הנולד מתמונת שניהם וזה א"ל גם לרצת חז"ל שאמר אין אשה מתעברת
ומחרת ומתעברת כמו שהקדמנו ואם הסולר הוא בתמונת שני היינים אין עיבורם שום א"ל התהוותו על זאת התמונה היא
שהפסד החומר וחולשת הפועל לא שנתהוה משני מינים אלא שתמונתו דומה להם והפלסוף נתן סבת השתנות האיברים בכמות
ובחספר אם בתום אם בהסרן ריכוז הסותר או מיעוט כי כשירבה הסותר או מיעוטו ולא יספיק אותו מותר הוא באות לראש
היו לו כ' ראשים ואם הוא נאות אל הידים יהיו לו ד' רגלים או ד' ידיים או תום אנכיות כמו שנו' בכתוב ואנכיות ידיו ואנכיות
הרגליו שש ושש עשרים וארבע וכבר נשא ונתן בדבר חז"ל אם הוא חסרן בכמה לנסות מום ככהנים או תוספת שלמות וזה נמצא
בקטני הבק שיש להם מותר הרבה כמו שזכרנו וכבר נמצא בנולד היינים כד' כפפים וביצת דגננות כב' תלמונים וכן ראינו אפרוח
בב' ראשים וכמו שזכרתי וכן ראש ארסו כבש הים לו קרן בשוקיו והוא שינוי ור כי הים לו ג' קרנים במקום השנים כמו שאנו
דואים בכל יום הים בתום אנכיות בידים אכל קרן נקום הוא תפליאות הסבב שהים כשוק מה שאינו דומה לו מ' יתרון האיברים
הוא איפסרי לריכוז הסותר אלא שאם סירדון הוא באכר ראשי כמו הלב והכבר וסרדא א"ל להקיים וכן אמר הפלסוף וחז"ל
ששלימו לתת סבת זה שאחרת ואחרת כל דיתיר כנטול דמיון וכו' א"ל הקיום בחסרון אותו האכר כן א"ל ביהרמו ולם ז"ל בוס
חפשיים צדיקים כענייני הסרפוט לא השיגו מחמיון פלסוף ורפואה וכן הסוכר שהסופה כרים שיש לה שני בנים ושני שרדא
ואחר קצתם זו אין זו כרים כעולם אלא ולר במציאותו ולא יקשה להם עדות ד' משה ז' טבון ז"ל שראה איש א' נוצא ממנו אחר כי
לארבו הם אלא באיש א' יש לו כ' ראשים במקום א' אכל העדות הוא שהיו שני האשים אלא שלא נעמדם וינאלת הא' וכדקס

באחד טעמיה וכן זה הוא סבה האנדרונימוס כי החומר הנזקק כשיהיה נאות לאיכוף הסולרים אם הפועל חזק איפשר שיוולד כח זכרית וכן הזכירו ל' מי שיש לו שתי פרלות ואם אינו חזק בשלמותו יהיה מהומת זכרות ונקבות כא' אלף שאלים בשלמות כי האנדרונימוס אינו לו כינים לפי ששני האיברים הא' הפך הזכיר והא' סתמכרו כלב' ה' הנזרה המזנית המיוחדת בנקבות והא' שימצא בבוק' ה' שני המתירים יחד על השלמו' ר"ל ורע הזכר וחומר הנקבה ולא שני איברים המיוחדים לזה והא' שימצאו ב' איברי' כלם בבוק' ה' בשלמות כי האיברים האלה לא נבראו לא שיתקבצו כמו שהקדמנו וכשהנקבות הם הפכים זכרות ונקבות הא' שיתחברו בבוק' ה' ואשר איפשר שימצאו שני איברים בבוק' ה' הוא כשיהיו הסרים או הא' הסר והא' שלם והוא מחלוקתם של חז"ל באנדרונימוס מי שאמר בריה בפני עצמה הוא חשב כי שני האיברים הם הסרים ואשר אמר זכר הוא וחיובים עליו משני מקומות חשב שהזכיר הוא שלם והנקבה הוא חסר כי מטבע כל הזכר להיתחזק על כל הנקבה ואיפשר שאשר נסתפק בזה הוא מפני שיש אנדרונימוס יבצר כל הנקבות על כל הזכרות ויש שיבצר כל הזכרות על כל הנקבות ולפי שלא ידענו באיזה הוא הזכר נאמר בספק וזה יוכל להחכר מטעם הנז"ל הזה כי אם יתעצב בהתחברו אל הנקבה יותר מהתחברו אל הזכר מזה נקבות וזכרות הוא שלם ונקבותו הוא חסר ואם יתעצב בהתחברו אל הזכר יותר מהתחברו אל הנקבה נקבותו שלם וזכרותו חסר ושעמתי מפי הסבס אדוני וקני' אביא' וי' שבינו נמצא' ה' והוא לפני המלך נפולס' והא' סיבכר' הא' שלם ישתמש באחד ואם ישתמש בו ידמוהו לשפחה כדן משרב' וזו כי אחר שנשתמש בזכרותו כדן בנקבותו כדן זכר וזה נוסה למע שזכרנו ולאיתי' הא' מספרי הרפואה כי האנדרונימוס הוא נקבה והזכר הוא חסר כשריי בשגבה הטבע ישעיה פועל הזכרות בזכרים ואין לו דין זכרות ולפי זה היה דיון כדן נקבה לכל השפטי' בדין הכא עליו ולשאר דיני' שנסתפקו בו חכמי' יש' אם זכר אם נקבה וזה דיון מאד וראו תדבולת' ה' וזכר ילמה ארוכה כהדרגתו' אלף שלם היתה נקבה והיתה קוראה כתרנגול והרואה אותה אומ' מיד ויש לה כיני' זכר והלמנו נקבה ושטח' אותה מיד ומצאו בה הלמנו כינים וגם מצאו שם כיני' זכר' ה' והראו אותה אליו ואינו' כי' זאת לא הניעה חומה לעשות אותה זכר ונשארה נקבה זכרית בתוס' חום כמו שנמצא בשם חזקוני' כזכר וכמו שכתב היתרון הוא תוס' המתיר בן סבת החסרון הוא מיעוט החומר וכבר שיענו שגמלא אפרוח המזנים ככף' ה' לזכר והזכירו חז"ל מי שזולד בעין' ה' ויך' ה' ונזק' אס' וס' וס' אטיס וזה שדומה לזה ובמו שימצא החום' והחסרון באיברים החיזונים כן ימצא באיברים הפנימיים וכבר נמצאו שתי תדרות ושתי פרלות והזכירו חז"ל כמה נטולים ומסרים במזין הסרפות אחס' השניו במזכ' שיהיה השחול כיומן הכזר בשמל' אם ימצא בן הוא חסגבת הטבע והוא פלא ורבר' אחר הפלוס' שהיו איפשר באפשרות התחלפות ימין לשמל' ושחלל' לימין באשר וסבת התחלופה הזרה הזכר האיתור כמו המו מטוס' הוא מחלשת הפועל אם מקושי המקבל כי כן יקרה בדברים המלאכה והיה שיהיה הספסר מזה חולשת האומ' או מזה קושי אומ' המלאכה ולזה כפל החלוקה בין חז"ל בטומטוס שנקרע ונמצא זכר אם הוא מוליד אם לאו כי האומד שאינו מוליד אומר כי הלה היתה מורה על חולשת הפועל ואין יתחזק ע"כ' ה' א"ל שיהיה שלם סיני' כמו שזולד שלם ודינו כדן סרים חסר והאומ' שאפ' שיוולד אומר כי שגבה היא החסגבה שזולד סתם וכשנקריב הוא בשלמות והחום אחת זה הדעת כינמז' כימיהם טומטוס שנקרע והוליד בניס הדכה והחולק נסתפק בזה אם נתעבר' אשת מנויה' . ואחר שדברנו בסבת זרע ההמוני' נדבר :

בסבת

התאומים כי הוא חסר חום' האיברים אחס' ה' כ' כזה הוא על' ג' מינים הא' מין שלם יוליד אלא' ה' והוא אשר נזקק גדול כמו המל' והפיל יססום וכבר מי שיש לו פרסות קלוטות והכ' מין שמוולד ולדות הרבה והוא הדי' שהוא אחס' החי' אע"פ שיהיה שוטע שסע פרסות הוא ממוצע בין שיש לו פרסות קלוטות לשיטל' פרסות מסועות והיה זה כן לפי שיש מזהו מי שפרסותיו קלוטות ויש מי שפרסותיו סרוקות ומכאן התבאר סבת איסורו' אע"פ שהוא שוטע שסע כטבטו' וטכז' הקלטה' ה' אחר היותם מין' ה' ואמנר סיבה רכיו' הגורם הוא דיכוי' ולחום' כמו שפ' השתול' על פלגי' מים אשר פרוי' וית' לרוב ולא ימים מעשות פרו' והאומד' כי ככה רכיו' הולדה התפור הורע במקומה חלוקים סתרים כי לא יראה שברקוס' ה' ומחלק' הורע' לזכות ממנו רכיו' הולדות ע"כ נתנו סבה זה התפור' במקומו' חלוקים טעו' כדעתם זאת כי החום הכחיס וזה כי ארסעו העור שראה פעמים הרבה ככ"ח מתרבה ולדור' שני ילדים במקום' ה' ולמה לא תהיה תורה שלמה שלם כשיהיה בטלם שלם וזר' אומות בערב עשו הנס היו שניהם במקום' ה' וכן ויהי כמשכ' ירו' וסנה יצא אחיו לכל סבה זה כי החומר שיתחום ממנו הולד יש לו כמות מוגבל' בטבע והאשר היה בחומר הכריכה יותר מהכוח המיוחד בכלי' המסוים ויהי מקו' יסכול' זה הולד יותר מה' דמיון זה כי מושג' לו עצים רבים לעשות שני תיבות ויודעו לו' ב' אומנים וכל' ה' מהם יש לו כליו' אומנותו' ויש מקום' רחב' במדרו' להניח שתי' היבות ועשה שתי' תיבות וחומר הנקב' הוא בדמיון העצור ורע סוכר הוא דמיון הכלי' וכח שיש בורע' הוא האומ' ורחה הנקבה הוא סדר' ע"כ כשירבה אומר הנקבה וחומר הזכר והכח חזק והמקו' רחב יתהו' שני' וולדות ואם סבה הוא בהללית' החזק והיו' שני' זכרים ואם הוא בתכלית' החולשה יהיו' ב' נקבות ואם הוא המנוצ' יהיה' ה' זכר' וה' נקבה והיה על' דעת חז"ל אשה המעצרת וחוורה ומעצרת ולזה הנ"ל שכתבעו להוציא ורע רכיו' וולד ולדות הרבה שהנדיבות מזה פות' הנשים והכליות מזה סבת החומר והכ"ח שכתבע אינו מוריע אלא כמות הנאות לולד' ה' לולד יולד' אלא' ול' והכ"ח הממוצע הזה הענין יהיה ממוצע בדמיון הולדות והכח החי' גדול' הנוק' הוא מעט הולדות לפי שהחומר כל' כפופו ואינו רב הדורע והמקום' ג' כ' יצר להכיל' לשני' ולדות לפי שיהיה גודל' נוסה' אל האבות גדול' מהם גודל' האבות כי גודל' הפיל' כהו' העגל' ולא יכול' להחם' ב' ולדות והיו' חסן' הנוק' ורע' רכיו' ויהיה ולדות יסס' לאבות חסון' מהם חסון' האבות ע"כ לרוב ורע' ולרוב' המקו' לפי' שהם גודלם' וילדו' הרבה והחום' המנוצ' צריך' ובחזון' ממוצע בדמיון' ומיעוט' לזכה' זו והאדם המנוצ' בין שני' אלו' המיני' וזה כי גדל' גופו' ויחייב' מיעוט' הולדות' וירדו' הקום' יחייב' לו רכיו' הולדות' ולזה יולד' בריב' ה' ולפעמים יולד' יותר מה' זכר' ספרו' ר"ל' שהיו' כמות' ישאל' וולדות' ו' בדרם' ה' ואיפשר' והכר' שמעט' כי כזרפת' ילדה' אשה' ה' ו' בכרם' ה' וכלם' בהקטנו' והשפחתם' קרובה' משפחת' החוורים' ואינו' ראוהו' ג' וכס' רפואות' ראיתי' שראה' כן' והיו' ב' זכרים' ונקבה' ומה' שראיתי' היו' שני' נקבות' וזכר' ומה' זה המחבר' שתי' נקבות' וזכר' וזכר' דת' כי הוגדלו' על' ה' בכרם' ה' וילדה' עשרים' בר' שנים' וכן ספר' העולם' שהכנה' ארץ' חברים' שולדות' ר' וה' והאב' ג' וז' הפיר' שראה' ר' זכר' נ"ח' כי סרופאים' היו' אומרים' כי עד' ז' יעשו' בכרם' ה' אכל' ברוכ' הוא' שנים' ונחראו' תאומים' סבתם' הוא' מה' שהיארנו' והנה' הלבואה' הולדתה' מועטת' והולכת' כי בתחלת' תולדו' או' ה' ואח' ג' ואח' ג' שנים' ואח' ג' כי החומר יכולה' כמה' שתלד' תחלה' :

מגן אבות ח"ג

אמנם

בזמן העבור הזה יש לכבדים רשם בזה כי יש הקשים משוערי' בזמן הסריון בכל כ"ח אם בסבת התנועה היומית
אם בסבת תנועת השנה אשר לשנת אם בסבת תנועת החוש אשר ליום כי יש כ"ח ימים שיהיו ליום מובילים
יש לחדשים מובילים יש לשנים ככר כתבנו מה שהזכירו רז"ל דמיון הכ"ח לזמני' כזו והמשל הנדול בכל זה הוא הירח לפי שיש
לו טבע מורכב טבע הירח וטבע השמש כי באמצע החדש הוא בשמש אחר ולו יש לו רשם גדול בכל זה כמון שגדל מעניינת
בדיוקנים ובגדודי' וזכרונ' כ"תמו' התימון והרמות וגם בגדולי' החוליו' וגם יש לשאר הככרים רשם ואם אינו מורגש לינו והשם
וזמן הסריון האמצעי לפי קבלת רז"ל הוא ט' חדשים שלמים כא' חז' יום להיוותם ג' תקופות שמשיות כי יעזור השמש לירח בהיותו
זו והוא על הרוב וזהו שאמרו אין האש יולדת אלא לרע"א ימים והם ט' חדשים מלבד יום הלידה וזהו השיעור המכוון ואולם רע"ב
ורע"ג הם שאין הטפ' קולט' כיום א' לעול' לא כיום ב' או כיום ג' והם רע"ב רע"ג ואם שה' יותר ולא קלט' הוא משרה ואינה ראוי'
להוריע ולזה פירשו י' מנשותיהם ג' ימים קודם ח' ששכעלות באותו יום אם יפלטו יום ת' אינם פתחות לפי שלא תסמא
אלא טפה הראוי' להוריע וכשנשחית אחר שפאה מהזכר ג' ימים ולא קלט' אין לה דין טפת ורע"א כאשר אמרו ממית סיועא
העניבור וכתנו ס' לזה ויהי בתקופות הימים ותהר חנה ותלד בן שתי תקופות ושני ימים והתקופה היא ג' חדשים ולכ"א יולדת
למ' יולדת לשלמים יולדת לו' יולדת למקוטעין וזמן ארוך יותר מהאמצעי יש להריון והוא היותר מב' ימים הנו' והוא שנה תמימה וזה
הוא להם אחת כלא ספק ועושים בו מעש' שהלך לאשה בעלה למדינת הים אם ילדה האשה עד סוף ז' חדש מהשיר' אותו כי הוא
בן לאביו וז' רבה תוספאה עבר עוברא עד תריסר ימים שח' נמצא שהאמצע על הרוב הוא ג' תקופות והקצר שנים והארוך
ד' ועוד יש להם זמן יותר קצר והיא תקופה א' וזה הזמן הוא להארת העובר והוא שבו נכנס חיות בעובר ולא' המשמש כיום
ג' סרו זה כשופך דמים וזה שאין נהדים מזה הוא כי שומר פתאים ה' שהעובר באותו יום הנכנס ברוח חיות ויוקחנה דוחק
התשמים והיה נר' מדעתם של חז"ל כי הזמן הקצר הוא לריבוי כח הולד כי הוא ממחר הנדול והזמן הארוך הוא לחולשתו
והמנוגע לכח בימיו ולזה נדרסו כי הם כבישים ומרע"ה ושחולל' הנכבד וגם יצחק אבינו נולדו לו' חדשים למקוטעים וכלא
ספק היו שלמי הכריאה אבל חכמי המשפט אומרי' כי הם יותר חלוש' מהמלד' לט' חדשים והנה מה שהעיר הפלוס' מהמלד' ו
כשביעי שבילי האונים והנחירים הם שחומים ואשר נפתחו כחן יורה שלחונן יצירתם ואלו מחרסם מהרה ואינם צריכים לחמש
להשלים בגידולם כי הם כבישים ובצנחם לרבו חומם ולחומם השלימים יצירתם חזק לרשם והפלוס' הורה בן והוא לא הוכיח
במיני עיבור כי אם ח' וט' שמיים לקיום וא' למיתה והוא הנולד לח' וכן סורי' ז' כי הנולד לח' הוא כולל וזה פלא שהנולד לו'
לזמן קצר יתקיים והנולד לח' וזמן יותר ארוך לא יתקיים והרבה טעמים של הכל באמרו בדרך זה ז' שהנולד יקרה לו שחלה
בח' וזה דבר כולל כי החולי הוא אינו טבעי שיקרה לכל נולד וזמני' הככבים אומרים כי ו' כוכבי' לבת הם משרתים לולד במעג'
אמו כוכב א' בכל חדש ושבתאי תלה וכן יסד הר"ן גואת' ז' בהחזור ידוע"כ בחדש ה' שהוא לכבד שהוא על הלשון ככרס'
הלשון בולד והכבד ה' שהוא לכבד הוא בן' ואם הולד בשלמותו ככר בשלם וזמן לזאת ואם יצא יתקיים ואם לא יצא באותו החדש
מורה על חולשא ואם יצא בח' שהוא ככר שבתאי המורה על חולש' ומיתה לא יתקיים ואם ישהא עד החדש ה' שהוא לזרד
המורה על הקיום יתקיים וזה יותר קרוב וזה דמה לגדולי' החוליים כי יום' הוא יום גבול והוא טוב מורה חזק הטבע ויום
ט' הוא ממחר טוב ויום ח' הוא גבול רע כי אם בן' שהוא הטבע מורה על חזק הטבע ואם המתין עד הט' אזי"פ שמורה קצת
חולשא לאחוריו אבל אינו רע אלא כשה' ב"ח מורה חולש' יתירה כיון שלא בן' ולא נתיח' עדין להמתין עד הט' ונשאר בחולשתו
פ"כ הוא רע וכן עיני' מולד בח' הוא ע"ד הדמיון כי הגבולים המביאים הם כזמן החקירות או שתי' או ג' או ד' ואבוקרס היה אומר
כי בחדש ה' העובר הוא מתהפך מתעלה למטה להחריק לעולה ויחלל חולשא גדולה וזה הספק הזכירו רז"ל אבל לא
בחדש ה' אלא כעת הלידה בן למולד לו' בן למולד לט' ואילו הן חבלי יולדה וזה יותר באות וחכמי המשפט נותנים גבולים
להריון והם ג' דעות רז"ל אלא שנתחלפו להם באיפוריהם כי הזמן הקצר להם הוא רע"ג כדכרי' חז"ל ואמצעי רע"ד ומלשית
והארוך רע"ד ימים ומותנים בזה כלל כי בחקום מול הלבנה ומעלתה בעת הסריון הוא מעלת המנחה כעת הלידה ומעלת מול
המנחה בעת הסריון שם תהיה הלבנה בעת הלידה והם ג' ומני' המכרים ואנחנו על דעת רז"ל נסמך כי הם דברי קבלה ומה'
הפלוס' כנולד בח' הוא שלא ימלט כא' מב' עניינים או שיהיה זמנו לו' ונשתהה ואם שיהיה זמנו לט' יוצא קודם זמנו ואם שיהיה
זמנו לח' יוצא כשאר הנולד לט' ול' ולדבריו היה ראוי שיהיו רוב הנולדים לח' לקימה כי אין בו אלא ספק א' מב' ספקות והוא
שיצא קודם השלמות לט' ושהוא הוא ח' או כ' ונשתהה ע"כ יראה שאינו שומנו לח' אינו בן קיימא כי אין זה זמנו הסכנה
וכ"ש אם חס' ח' ו' יוצא קודם זמנו ע"כ רובם אינם בני קיימא כי אין זה זמנו הסכנה ופ"ד המעט שיהא בן' וישתהה וזה
מעט חזק המעט לפי שהיו' לט' הוא מעט והשם' לכל מולד הוא חצט ושתהה שיהיה למולד לבן' הוא מעט חזק המעט כי גם
שלמות גידולם לו' חדשים אינו אלא לרוב כחו ואין טבעי' נוח' לשחית ואם השתהה אינו אלא הפני חולשא קרה לו ואם אינם
חולשא הוא חצט ע"כ יש קצת מהמלד' לח' מתקיימים וכן ראינו וכן רז"ל מורים כן שגמר כשערו וכשנמנו שחול' בן קיימא
ואומרי' בן' אלא שנסתהה ואחריו שכל ששהה לו' יום אינו כולל אלא שיש להם כזה עניין כפלא והוא שאח' בן ח' חדשים אין
עושים בו מעשה עד שישהה כן עשרים ויש מפרשים שאינו מחויבים אותו ככפל עד שיעברו עליו עשרים שנה וזה הפ' הוא
כפל כי איך אפשר שיכנס לחופה עם אשתו ולא יתאבלו עליו אביו ואחיו אבל הפ' הנכון בזה הוא שאם הביא ב' טעירות אחר
היותו בן י"ב שנה ויום א' אין מחויבים אותו בגדול אם אכל חלב לחיבו קרבן עד שיעברו עליו עשרים שנה ולא יתברר
שאותם טעירות של גדלות אבל קודם לכן אנו חוששים לזה לפי שלא נולד כשאר הנולדים לו' או לט' . ואחר שברנו בזמן

העבור דכר :

במתעברות

ומחרות ומתעברות הנה הכריות הנס' כמו הכריות כעלי הפרסות הקלסו' לא יתעברת אחר שנתעברו
לפי שאין להם חותר רב כי חותרם כלה בגדול גופם ובס' רחמם לא יוכל שני ולדות לגדלם כי ולד הפיל
הוא כמו עגל ואשר פרסותיהם סרוקות ובעלי האכזריות וכן העופות קטנים מתעברות אחר עיבור ראשון מפני ריבוי מחרסם
וכ"ש אשר מרבים שער בשוקיהם כי ריבוי השער יורה על ריבוי חותר ולכן היו האנשים רבו השער בכיות העפרה מרבים
התשמי' ואשר הם ממוצעים בגופם בין הגדול והקטן איפשר שיתעברו עיבור אחר עיבור ויגדלו שניהם וזה כשלא יהיה בין שני
העוברים זמן רב וזה ימצא בסוס וכאשר לעתים רחוקות זהו ר' דעת הפלוסוף אבל חז"ל גזרו שאין אשה מתעברת וחזר' ומתעבר'
כלל וסייע להם זה שאנו רואים שאחר שנתעברת האשה נעמק דם נדושה א"כ אין לה מותר ואם מתעברת אינו כן לכלל קיימא
וזהו

וזהו סגל שחוריו חלל שהוא צורה בלתי שלמה וכן כתב הפלוסוף שאפי' לדעתו סיבולות להתעצב ברוח חיות איתו וכ"כ פטריקו סני הומניס ואשר יתעברו עבוד אחר עבוד הראשון ויבא שלם והכ' יוצא חסר לפי שהחפון נאמר כרחם עד שגשלים גידולו והכ' יוצא נהכרח יציאת הראשון ולא יושלם גידולו עד יציאתו לחוץ מפני שגשלים בו המחס והלחות המגלמים גידולו כחון כמו שספרו הדוכס הכחור שהיא מליד גורים סומים אחר תשלם בריאתם בחוץ ויפקחו עיניהם וכשם וקנים לחולשתם וילדו אותם סומין וישארו כן וכבר העיר הפלוסוף כי הנולדים לו' מולדים סתומים מכילי האוזנים והנחמרים וכשם גדלים הם נפתחים ופכת זה כי לחהיר ויציאת לא נשלם בריאת' עד שיבא לחוץ ודומה זה לקצת פירות סתומים אותם קודם בחר ביטול ויבחר ביטול אחר שנתלשו הכל החויר מליד לידם שלמים לפי שהם ממונ' בין המדכה ולדות לשאר אינו מדכה כי הוא שופע שפע ויש פרסותיו קלוטות כשל סוס ע"כ מדכה ולדות בשאר שופע שפע ויש סלים כמו הסוס כשיקר' שיליד שים לרוכס ההום והלחות וזה יקרה להם כשהיו סני העיבורים זה אחר זה אבל אם יתרחקו לא ישלם השני כי המומד כלם בראשון ולזה יוצא קצת פנים יסבר פי רחמן אחר העבור עד עבוד ההדס הסמי ופסק בריאתם ולזה אין מתעברות וחורות ומתעברות ולאסמו אחר סכבר נמצא זה כחון שפבר ורלל העירי עירי נאמנה שלא היה ולא יתה כן לצול' וכן יראה מדבריהם ול' מהעובר האחרון הוא המפסד הראשון ועושה אותו סגול' והוא שישפך להיות בין הריון להריון יש מתעברות אחר שלדו ויש בין הריון להריון שתי שנים ויש בין הריון להריון ג' שנים ולפי עיני ד' זה' ו' ו' וכבר ראיתי אשה שלא היתה מתעברת אלא חו' שנים לו' שנים אבל אם עברו' שנים ולא נתעברה מתיושר מלחם עבר וכו' וזהו מקץ עשר שנים לשבת אברהם וכו' כי עיר אותו ומן היתה מקום שתתעבר וכשעבר י' שנים נתיאשה מהריון וחמית השמים הכ"ה מולדים ידועים ורוכס הוא כעת הסמו והכנסת האביב ואדם משמש בכל זמן וכן הכ"ה הגדל עם האדם לחיותו וחיותו חיונו והזכרים יתאו השמים בסמו והנשים כקין ורוב תשמישי העופות הוא באביב ובתחילת הקיץ וכן הכ"ה המחמי וסורע יוצא מהעובר לאחר יד שנה שהוא רואה קרי ויליד עד ס"ה שנה והנקה אחר שתראה דם ברתה חלב שנה ויום א' עד ח' שנה וזה ברוכס ואחר שדברנו במתעברו' וחורות ומתעברות נדבר :

בחלב

וטבעו הסה הדבור כחלב וטבעו הוא כנ' דברים הא' כתובלתו והכ' בסבת עת יציאתו והכ' כעצם החלב אולם תועלתו היא כי הוא יוצא כנמכות הכ"ה המולדים חי כנופס זה הזכיר הפלוסוף ורלל דקדקו יותר תתנו כי כבר נמצא רטיל ביצים וחמין והוא העלף וכבר זכרנו אכחנו סבת זה כי הוא ממונע בין המעופף והחולך כי יש לו כנפים ואין לו כנפה ויש לו ס' ארבעות ע"כ הוא ממונע להוליד כינים ולהניק ותועלת החלב הוא בעבור חוץ הולד ולזה יצא כעת הראוי לריון הולד והוא אחר שגולד כי במצי אמן ניוון כמה שניונות האם וכשזא יוצא כהפך המון שהוא לחלב בדרים ולזה כעת קריבם הלידה והוא ד' דש' ה' יוצא חלב בדרים מתוך חבושל וקודם וס' יוצא כולת מתקיות או מלוח על הרוכ לפי שאם יוצא קודם זה העת יהיה לבסוף ואם יתאחר אחר הלידה ימות הולד ולפי סבת החלב אינו אלא לתועלת חוץ הולד ע"כ בדרים הם מוכנים חלב במצי מה שחבול אטומות הולד ללכל ולזה ירבינו הנשים אחר צדק לינק כשתרבישו' מהחלב כחפך בדרים כי ירעבו כי מה שבאטומותה כת' ל' וירעבו לחוץ אחר שהחלב כחפך בדרים ולזה רוב היונקים אינם רונים לינק אלא משדי אחס לפי שהוא מומר שגומותהוה ואע"פ שישו מסתכל באמו הוא מזכיר כוח ובחפול כמה ידע לה בטעמ' וכריחה וגם השבים האלגות שיהיה הנקב אשר ברב השיעור אשר יכול היונק למשך כי אם היה יותר רחב היה שואב בורים וחונקו ואם היה יותר צר היה קשה המצינה לינק לחולשתו וימותו וס' החסור מפי צוללים ויונקים יסרת צו וכו' ואחר כי זה קורם שיני הסורדי' בפיהם המכבישים השנחת הא' כפרטים כי מפי צוללים ויונקים יסרת כהונתם נתיסר צו וזאת האמונה וכן מה שדרשו רלל בענין ואל השבחי כל גמולו בענין דרי היקן האינושי שהוא במקום הלב לב' סבות הא' שלא יסתכל בצירוס והכ' שלא ינק מהקום סופת אלא החלב הנכבד המנוף וכן סדר הקוים באדם מתחלת ההוועה עד סוף הגדול הוא מורה על השנחת הס' וללא הסודר' הקרתי ותדע אדם ידעץ וכו' ארחי ורבעי וכו' כי אין מלה וכו' וכן בזה ראיה מסדר בריאתו שג' אורך על פי כוראות כפלאתי וכו' כמו שביארנו למעלה כל וסו שדרשו דר במצי אמו ואמר שירה שגא ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את סס קדשו ינק משדי אמו ואמר שירה שגאמר ברכי נפשי את ה' ואל תשהי כל גמוליו כוכים לומר שהתבבלות הוא היה מעורר אותו לתת שירה לאו המסנים וכ"א כי אתה נחמי מכסן מבטיחי על שדי אחי עליך הו' כתי מרחם מכסן אחי לי אתה ואח' עליך נסמכחי מכסן מחבי אחי אהה גווי הסה ביארנו תועלת החלב . והנה יש לרלל כוח ענין כפלא כעלם החכמי המחקר והנה המאמר כשרם שינקת מן הטריפה קבתה אסורה טריפה שינקת מן הרשיעה קיבתה מותרת רלל כי בטבע הראשון נס' כ' סיותו בצורתו הראשונה ולא נתעבה להיות כילום פ' ליחה וכיחום וזה כפלא חיד יורה על הכתמה כחביע הדברים אולם בסבת עת יציאתו הוא כי דם הנדות הוא כלם בגידול הולד ולזה יפסק דם כעת ההריון ואחר שגשלים גידול הולד אותו מותר הולך אל הדרים כי אינו צריך אל הולד ושם הוא מתכשל לפי שהוא מותר כפי וזו ולזה היו הדרים והדחם השתפים ונבראו שניהם כל' בין הכבדות וכשיבא הולד הוא ניוון מאותו מותר כאשר היה כרחם ולזה פסק דם הנדות כחון ההנקה ג"כ ואולם עצם החלב הוא מותר דם הנדות המכושל היטב כשיעור כן אוירות חס ולא וזהו סבת הליכן כמו שפיר' בסבת לוכן חורע ומעיה מן שאחר שהחלב מובא כי גם המובאל הוא מתלכנת כשהטבע מכשל אותה לרסותה לחוץ אבל החלב הוא מותר ודנקי מבושל היטב ולזה היה לכן ומתקן . והנה בשלם הדבור כוח בע"ה ועתה נדבר :

בטבע

הולד כחצי אמו ונאמ' כי הוא אינו בעדר הדגם כמו האילן ולא שלם ההרגס כחי ואינו ג"כ כמו הישן כי השונה תאמ' למי שדרכו להיות ער וכוה הוא סכלות האוהם האות' כי העובר ישן במצי אמו שבע שנים אהנם הוא הרגס חסר דומה כהרגס החי הממונע בין טבע החי המרגס השלם וטבע האילן כי העובר בתחלת יצירתו יהיה כמו האילן ואין באילן שינה כמו שאין לו תעורה ויעתק אל טבע ההרגס השלם כמציאות זה הטבע ולא יהיה רוב חיותו אחרי נאמו מכסן אמו אלא כשינה לפי שהשינה קרובם כעצמותה אל זה הטבע ולזה יוצא הנער הקטן יעשה פעולותיו הטבעיות כחיותו ישן יותר מעשיותו אוהם רשוא ער כי בחיותו ישן יבכה וישחק ולא יעשה זה בתחלת ההולדה כחיותו ער וכן החוועה אשר כבטן היא תנועת אלו החיים לא תנועת חיי הנער ואחר שגשלים זה דבר כהדיות היות הובר קודם הנקבה הנה הובר יבמר צורתו קודם הנקבה וזה יראה כחום במעלות וכבר בחלקו הכתי' ג' כזה יש מי שאומר וכו' למ' וס' ונקבה לפ' ויורה ע' ומני דם מזה לזכר ונקבה ויש מי שאומרים א' זה וא' זה למ' והראוי שאמר כזה הוא הדעת הראשון כי פשט התורה יורה כן וגם לפי הטבע להיות הובר חס ויבם יבחר גידולו מן הנקבה שהיא קרה ולחה ולזה יתנונע הובר כרחם יותר מהרה מהנקבה אולם הנקבה הגדל חוץ לרחם יותר מסוכר וזה כזר חולשת המקבל שהוא מתפצל מהרה מהפועל כמו הפיר' חלומי' המתבטלים יבחר

סגן אבות חז"ל

יותר מהפס' הדבארים וכמו שהשערות מתבטלות יותר מהרה מהחפז וללא כי האשה בת זכ שנה ויום א' הדיעה לנחמ
הגדלות ויכולה לילד וחייבת במצות והוכר עד היות וכן זכ שנה ויום א' לא יגיע לזה והביאו סוחר מן ויכן ס' אלהים מן הכלל
וכן הנקבה בת ג' שנים ויום א' בלילה בילה והוכר עד היותו בן ט' שנים ויום א' ולפי שטבע סוחר והנקבה נכדלים לא
תלדנה הנשים וזכ ונקבה כי אם על המעט ועל דרך הרוב הם שני זכרים או ב' נקבות : ועתה נדבר

מנה שיקרה לנשים בעת שיפסק נדוניהן תכף תשמישן ותתכנס בטהרה עד שחושבת מהם מעוברות ויקראו הרופאים זה
חולי הרהר וגם יקרה זה לנשים שאינם נכפלות בשמחאות לתשמיש ולכן חצוים הרופאים שתפסקה כעין וזכרות
להעל כן ולא יסיה נהך אחר מותר בהתעכס באותו תשמיש ויה החולי יסאר בהם לפעמים עד עת הזקנה וימות בן ולפעמים
תלד חתיכה קשה עד מאד לא יחתכנה הסבין כי אם בקושי והפלוסוף נתן סבת זה חולשת הטבע והפחד הכיטול וזה כשלא
יסכים הטבע בין שני הורעים באיכות ובמות ויתבטל זה המותר מהחום המוחלט לא מהחום המיוחד לזיוור ותמונה ויקרה להם
מה שיקרה לזכרים שיפגע בהם החום הטבעי בעת הכיטול שהוא יתעבה ויתקשה כי מדרך החום הטבעי שיפגז החלק הלבן
ויקפא הארצני ולפי דברי חז"ל יהיה זה ג' כ"ב בשיקרה עבור אחר עבור שטבע הוא התעבה לנשים הראשון וזה השני עליו
ונפסדה צורתו ונשאר בלתי שלם אחר היותו של שני מאוחרת להיות הראשון ולא היתה הויתם בא' להיות תאומים ונפסד
סגול שהזכירו חז"ל וכן ילדה כמות חתיכה לכנה עוד הזכירם ז"ל ענין לא תזאנן לפלוסוף בענין בטבע שלא הביעה לכלל
בברות שאמרו שהטבע במוך כדי שלא התעבר ותמות שאמרו עליה בנח' ירושלמי עברה וילדה עד שלא הביאה שתי טעירות
היא ובניה מתים עברה עד שלא הביאה שתי טעירות וילדה אחר שהביאה שתי טעירות היא ונכנה חת ונר' סבת זה כי אין
אשה ראויה להתעבר עד שתגדל ויכרה בה המותר וזהו כשהביאה ב' טעירות כי השער יורה על ריבוי המותר וכשעברה קודם
לכן וגם ילדה טבעה לא תחזק עדין והמותר אינו שלם ע' כ' הבן מת שלא היה המותר בלתי לולד קימא וגם היא תמות להזאנ'ת
כי לא תסכול צער הילדה ובטענתה קודם לכן וילדה אחר שהביאה שתי טעירות הבן ימות עכ"פ כי בשעת ההויה עדין לא
הביעה לזמן שיהיה החומר בלתי הולדה אבל הוא תתקיים כי בתחום טבעה ותסכול צער הילדה וזה בלתי והבן לפי דעת החז"ל
הואת אבל בנח' אחר כי קודם זה הזמן אינה התעברת כל עיקר תוך הזמן היא מתה ועוברת מת ר"ל בי בזמן הקטנות א"ל
לה להתעבר אבל תוך הזמן זה אחר שהביאה ב' טעירות ועדין לא עברו ד' שנים עליה אם קבלה הריון אינו לקיים לא להולד
לו לחולשת המותר ולחולשת בכה וזה יותר קרוב אל הטבע וכן בתקיים לנו בחום והשלמתו דברנו כזה החלק המוליד מהכח
הזן בדברי קדושה ונפנה לכח החיוני ב"ה :

הריבור בפא החיוני סנה הרופאים אומרים כי זה הכח הוא גשאל על הרוב המתקווה מאיכות הלחות בהיותו בלב ושם
הוא קונה זה הכח והלב הוא ראשון לזה הכח והשם הוא חתלתל לזה העורקים היוצאים ממנו הנקראים שרינים א'
שאר האיברים ופעולת זה הכח היא שאלו מכין האיברים לקבל החום והתנועה וזה הכח הוא ראשון לקבל האיברים הכח הנפשי
שהוא החום והתנועה (כ"ל שז' לא יפגע) שלפעמים יתבטל מן האבר החום והתנועה כסיבת חולי או סתום מ"ת מסיבת זה הכח
עדין הוא חי כי לא יתעפש וכו') בסבת חולי לאו סתום ועדין הוא חי כי לא יתעפש ולא יפסד ובשימות האבר אין בו לא חום ולא
תנועה א"כ כל התנועה הרגיש הוא חי ואין כל חי התנועה הרגיש ויתבאר מזה כי יש באבר בעדר החום והתנועה כבעלי הפקד
כח זה ישמור בו החיות וכשיוסר החוץ יחזור לקבל החום והתנועה לסבת בריאות הכח החיוני אשר בו וכן יש אבר שאינו חקבל
כח ההזנה מפני חולי ויש בו כח חיות ולזה הקדמו חכמי ישראל ז"ל כיצד הסרים שקורין אותם ביצי השליה א"כ שנים מקבלים
ההזנה שהרי אינם גדלים כיון שאינם מסריחים ויורה זה שם להם חיות ואין דינם כדן אבר מן החי שהוא אסור א"כ אין כח החיות
כח ההזנה וגם כח ההזנה אינו מכין האיברים לקבל החום והתנועה כי אם היה הכח הזן הפועל היו הנחמים הרגשים א"כ הכח
החיוני הוא המכין לקבל החום והתנועה לא כח הזן א"כ זה הכח הוא ג' לזן ולחריג ופעולתו הוא לתת החום באיברים וכשנעדר
הוא לא יהיה בהם כח ההזנה ולא כח הרגש והלב הוא התחלה לזה הכח ע"כ כשימות הכ"ס יתקרב הלב תחלה וזה הכח א"כ
שפעולתו היא להכין האיברי לקבל החיות הוא ב' כ' התחל' תנועת העצם הראוי הדק א האיברים והתחל' התקבנות והתפשטות
לנשימה ולרפק וזהו דעת הרופאים כזה הכח אמנם הפלוסוף רגליים בזה ושרש דבריהם הוא שאין כאן אלא שני כחות הא' כח
הזן וימחרו כזה הנחמים והאחר הכח הרגיש וימחרו בו הכ"ס ואם היה שם כח ג' וולתי הזן והרגיש להם לא במאז זה הכח בא'
מהדברים מיוחד כמו שכתב הזן והרגיש והנה כח החיוני שטען בו באלניום פעולתו היא התקבנות והתפשטות וזאת הפעולה
תיוסם אל הכח הרגיש הנותן החום והתנועה ולפי שפעולת הכח החיוני אינו אלא התקבנות והתפשטות היה רפק היסן מתחלק
לרפק העדר ורפק הכח מתחלק לרפק התנועה וכל אלו המעלות הם מחשיבי כח הרגיש וא"ל לומר שתנועת התקבנות
והתפשטות לרפק תהיה נדרה כנשימה לזכר אלא להביא הרוב אל האיברים לקבל כח ההזנה והרגיש וא"כ אין שם וולתי שני כחות
הא' הזן והכ' הרגיש הנותן החום והתנועה ואחר שהתבאר זה הכח החיוני א"כ מב' דברים אם שאלו אין לו ראשיות כלל או שהוא
ראשיו לכל הכחות כלם ובאלניום כבר הורה שיש לו ראשיות א"כ מחוייב הוא שיש לו ראשיו לכל הזן והרגיש אחר שאין שם כח ג'
ע"כ ראש הפלוסוף שהלכ הוא התחלה לאלו הכחות וכשהוא הגיע אל הכבר יקנה כח הזן וכשהוא הגיע אל המוח יקנה הכח
הרגיש ואין שם כח ג' וכבר שקדמו מזה ופסד הכתוב יורה כדעת הפלוסוף שהיה בתחילת הכריאה כמות האיברי נאחר ויפת
באפיו נשמת חיים וכאמר באסיפת הכריאה כל אשר נשמת דרום חיים באפיו וכזאת הנשימה שהיתה כאף שהוא מקום בשימת הלב
כשם האדם בכמותו א"כ הלב הוא מקור כל הכחות ובחזקתו יחיה הכ"ס ובחזקתו ימות וזהו זימת לבו בקרבו כיון אל האסיפה
ואחר זה הכח ארסטו אומר שהלכ הוא התחלת חיות העורקים הכלתי דופקים ויטעון כזה שתי טענות הא' שהתחלת כח הזן
הוא מסלכ וכל שהוא התחלה לזכר הזן הנה ממנו בהכרח הכח שהגדל וכל שיש בו כח שהגדל הנה בהכרח ממנו בחיות העורקים
שהם כלי כח הזן הוא הלב וכבר בתבארה הקדמה זו שהלכ הוא התחלה לכח הזן אבל באלניום כיוש הקדמה זו ונכנס התולדה כי
הוא אחר כי הכבר הוא התחלת הכח הזן ויוליד מזה כי הוא התחלת העורקים כי התחלת הכח שהגדל הוא הזן וכן יתחייב מזה
שם העצב הוא כלי הכח הרגיש נוחה מהמוח שיהיה המוח התחלה לכח הזן ואין לו ראיה מבכרת לפי שאפשר הוא שיהיה העצב
נוחה מהמוח ולא יתחייב מזה שיהיה אותו אחר התחלה ראשית לאותו כח ושרי המוח הוא קרוב וא"ל שיהיה הוא התחלה ראשון
לזה הכח ועוד ברחיב המאמר כזה כשנדרר בכח הרגיש והטענה הכ' שטעון ארסטו כי התחלת העורקים הכלתי דופקים
הוא הלב לפי שם דומים לו וא"ל שיהיה הכבר התחלה לפי שהכבר הוא כשרי אינו דומה לעורקים אבל העורקים הם דומים
לזכר ויאמר ארסטו שזאת ההקדמה היא מורגשת בביתות אבל באלניום אומר כי התחלתם הוא בכבר ועכ"פ ראיותו ב"כ מהחיות

וכו' א"ל לעמוד בו בטלמות כי לא היה חכמה זו שלמה לא כימי בלניוס וסוף עמוד על מה שלא עמד איש לפניו וגם אחריו לא קם כמותו וכן העיר ז' רשד ואכסנוויטש מואת ההקדמה שאחר שהעיקים הכללי דופקים רומים אל הלב יתחייב שהיה החלטה חסד ו' סוף חלק על זה ואומר שאפשר שילך משמקום מה שלא ידעו לו שהיה האלמוני הוא דבר קשה ויולד מהארץ הרכה זו הטענה היא שהנחת האלמוני מהארץ הרכה אין הרכות מוליד כעצמות קושי האלמוני לפי שאין צורת האלמוני והטוב הדך שממנו יולד א' אולם היה הילדור האלמוני ממקרה קרה אל הארץ שהוא חמורת זה תדעוהו אבל הרכה המתלד מדבר הוא א' מתכו בצורה הוא דומה לו כי לא יולד משרש רמון ענף אחריו וא"כ אם היו העורקים הכלתי דופקים רומים אל הלב בהכרח ממנו היה צמיחה וארסנו יחזק דעתו בהקדמה מפורסמת וסוף שהלב הנחתו הוא באמצע הבוף וזה בכל ב"ח לא שאכרס ראשו הפחתו) כו' לזר שאל וראוי הוא שהיה באמצע לפי שהתחלת ראוי שתהא במרחק שזה לכל הדברים שהיא להם התחלה אלו הם טענות הפלסוף לחייב שהלב היה צמיחת כל העורקים דופקים ושאינם דופקים אמנם בלניוס דעתו שהם ב' כחות שבה החייון התחלתו הלב וממנו הנשימה והשתקצנות והשתקצנות כדפס והכח הזן התחלתו בכבר וממנו הכח המוליד ויש לו אבר ראשי הם האשכיות והכח המדגש עומד הסוף והתנועה התחלתו ממנו והגידים הדופקים התחלתם הלב והכלתי דופקים התחלתם הרכה והעצבים התחלתם הומו וכבר נזכרנו וזה ונזכרנו עוד בשגבר בכח המדגש ב"ח ומה שאנו דורשים בבאן הוא אם התחלה צמיחה הגידים הכלתי דופקים הוא הלב כרעת הפלסוף שזכרנו או הכבר והנה בלניוס יטעון שהכבר הוא התחלת צמיחה שהוא יורה לפלסוף כי התחלה כח הזן הוא התחלת צמיחת העורקים כי הוא הכח המדגל אבל הפלסוף לפי שחייב שהלב הוא התחלת כח הזן ויאלץ טענתו ו' כשיי הקדמות הא' כי המוליד הדם הוא התחלת הכח הזן כי הוא המזון האחרון והכבר הוא המוליד לרם א"כ הוא התחלת כח הזן ויאשר היה התחלת כח הזן יהיה בו הכח המדגל שממנו צמיחת העורקים א"כ צמיחת העורקים הכלתי דופקים הוא הכבר והקדמה האחרת כי האבר המוליד הדם בו התחלת כח הזן גם הפלסוף יורה אותה אבל ההקדמה האחרת כי בכבר הוא הולדה של דם לא יקבל אותה הפלסוף מוחלטת כמו שכתב אחר ע"כ לא יתחייב לו מתנה שהיה הכבר התחלת כח הזן ואם הוא טענה בלניוס לחייב שהכבר התחלת צמיחת הגידים הכלתי דופקים עוד טען כוח טענה אחרת מהנחתו והקדים בזה שרי הקדמות הא' שהעורק המצוי מהכבר אל הלב הוא סעיף מסעיפי העורק הגדול הנק' טער הלכה והכ' שהסעיף יתחייב שהיה מהלכה שמתצף ממנו אשר הוא יותר עבה ממנו כדמיון היסוד אל הבנין וזה יורה בצמיחה ובחילומה שהקלעים יסעיפו מהשטח ואלו הנחתו שהלב הוא התחלת אלו העורקים והיה כמו אילן הפוך והיה שרשוא' מסעיפיו וסעיפיו יתפכו לזר שרשו וזה הפך החילומה כי השרש יותר עבה מהסעיפים והסעיפים מסתעפים ממנו וזאת היא טענתו והנה ההקדמה הא' א"ל להרישה אחר שהחזק הציור עליה אבל מה שחייב מתנה בלניוס היות העורקים הגדול התחלת העורק אינו מתחייב הנחה חזק אחת ב' א"ל גם נעמו יורה שיש צורקים כארס יתקדקק ואח"כ יתעכו ויתפכו ויחזרו אל זר השרש וכן כרוך הצמיחה רמז הדלעה והנפירה והרהר מהצמיחה וזאת ואין העובדי דאיה על שהוא שרש כי איפשר שיש צמיחה דם למיעוט מומר שבתקור צמיחה במהם שיש בו ריבוי מומר ויחזק טענה לצורך פניולתם וזוהו יתבאר כי אין מופת בלניוס כוח מופת חזק ואע"פ שהוא מחזק כוח אפי שהחלה למוד בחכמת הנתיחה הוא כוח העורק הגדול ואחר שבו היא התחלת המוד בהרכה מהלכה כוח שבו אחריו כמציא אמנם מה שרשש שהיה זה העורק התחלתו הלב לפי שהכבר נמצא הרכה מהכ"ח שאין להם חלל ימנו והם אשר אין להם ריאה ויש להם כבד אין זה חייב שהיה ההחלה בכבר כי לא ימציא ארסנו במפניו שהיה התחלתו הפלל ימני שכלב אבל ימציא שהלב יהיה ימני או שאלו ארסם נשאר לחזור אם הכבר הוא אבר הראשון המוליד לרם או הלב כי כלא טעק האבר הא' המוליד בו היא התחלת הכח הזן וא"כ בו היא התחלת הכח המדגל וישר היא התחלת צמיחת העורקים ומופתי ארסנו הב' הא' שכלב היא התחלה הכח הזן והכ' שהכלב התחלת צמיחת העורקים והכ' שהכלב אשר בו התחלת הדם ראוי שימצא כוח עצמותו לא בעורקים לפי שהוא התחלה לעורקים ולא נמצא אבר כבוף כזה החולד אלא הלב ח"כ בו התחלת הדם ומנ' מופתים אלה חייב שכלב התחלת הכח הזן הראשון בטבע שהוא המזון האחרון אמנם בלניוס מחד הסיפור הא' ואומר שהתחלת הכח הזן היה בכבר וגם המופת השני הוא סותר ואומר כי התחלת צמיחת העורקים הכלתי דופקים הוא הרכה ואמר המופת הב' יראה שהוא נחשוני שגורה אחרון לפי שאם התחלת הדם הוא התחלת העורקים והתחלת העורקים לא יתחייב אמנם המופת הב' יראה שהוא נחשוני שגורה אחרון לפי שאם התחלת הדם הוא התחלת העורקים והתחלת העורקים לא יתחייב שהיה זה עורק הנה זה הרכה אינו בעורק ואם הלב הוא כוח התולד או הכבר הנה בלניוס יורה שהוא הלב ומהו יולד ארסנו שהחלת היות הדם אינו הכבר אחר שנמצא בו הדם בעורקים ואמנם על כרחו אנו צריכים להכריע ענינו אל המופת השלל ונכחי הדם שלא יסתור המופת השלל והנה דברי ארסנו הם מופתים ובלניוס רצה להכחיש מופתיו כוהו שכלב לו מהחש בנתוח וכבר אמרנו שאין כח ב' מן המעינים לעמוד על מה שעמד הוא בואת החכמה וא"ל להכחיש מה שנתאמת לו ממנה ע"כ בא הכחס ז' רשד והנה המוחס מהנחתו ע"פ דרכי המופתים שהכח הפלסוף ומה שהכח בלניוס ומה שאנו דרמא כבד ואמר אשר לנו הדם התחלת הכח הזן לפי שיראה בו החלה הדם וזלל כן אחרו שהכבר הוא מקום הדם וז' דרכוהו דרמא כבד ואמר אשר לנו הדם היות לו הכבר כלומר שהוא עצמו דל לפי שהוא התחלת הדם ימצאו אצלו האיברים המכרילים למותו הדם כי הכליו מכרילים המותק הממיו והמריה המותק הכרמיו ולזלל הכבר כו' כו' ויורה וירקת כו' טעם וממנו כלומר כי התולה הוא בכבר והיה כי ירעב והתקדק והסגור הרעב ימשיך הקרה ואז תשקוט תלחיו כמו שאנו רואים מהמחזיגים כי כעת הנחה לאכול יתאוו ואח"כ תשקוט תלחית לפי שהכבר מושך הקרה מהכח והטחול מושך המותק והשקדים ולזלל טחול שותק כי במשכו השחורה נזכר הדם וגם ימצא ממנו דרך ילך בו הדם אל כל האיברים וזה יגזור כי כל האיברים מיונים מהכבר ואף הלב ולא נמצא אבר ביוון מהרה שכלב אלא הריאה ולזלל יתחייב שהיה האבר המוליד לרם הוא הכבר ושהיה כוח הענין הוא ראש לא עבד ללב וכיון שבו התחלת הדם המשתל לאיברים ואף ללב הנה בו כח הזן ואין ראוי שהיה הוא עבד כוה ללב אלא ראשי ייתמוך כוח עוד כי הוא מחוייב שהיה כלב עורק א' ימצאו ממנו העורקים ויביעו שאר האיברים כלתי ויבטלו ואחר יבטלוהו אל כל האיברים ואמר שיש היה הדבר כן בו הדם מהכבר אלו הנק' כמו שימצא שימצא ממו עורק ילך אל הריאה ולזלל יתחייב שלא יזון מרם הלב אל הריאה כלכד וא"ל לומר שהאריטי כעצמו הוא המצוי הדם מהכבר אל הלב ואח"כ יחזור באותו עורק עצמו אחר שנתכשל בלב כי זה נחנע הוא מהחש לפי שיש בעורקים שכלב ד' פיות ויראה שזה העורק המצוי מהכבר אל הלב נמצא שהוא נפתח מחוץ אל פנים כתוצאת ההפסד עוד יחזיראל תקומו כתוצאת התקצנות וזה מוכח להכחיש הדם לזר ולעצור מה שכתבם קמנו שלא יצא וספית הב' בהפך זה שהם יפתחו מפנים לקוף להנחת מה שיצא ממנו מהדם והדוח וימכר מה שיצא שלא ישוב ואלו טענות חזקות נתאמן

מגן אבות ח"ג

זהם גאליונם לבטל שיהיה הלכ התחלת הדם אשר יזנו בו האברים ועתה על מי נסמך מופתי ארסמו חייבו טבל התחלת
 כה הון ומופתי גאליונם חייבו שכבד התחלת הדם אשר יזנו בו האברים באהכסן רשד וקיים הכל ואמר כי אין ספק שהם
 הכל המשתלח אל כל הבוף באמצעות הרוח אשר בגידים הרופקים הוא מקנה להם החום הטבעי וזוה החום יושלם ביכול הדם
 המשתלח להם מהכבד שיהיה המון האחרון לזון בו האברים ואע"פ שהכבד הוא התחלה לרם הראשון כהיה הוא אחרון בטבע
 ואין דעת ארסמו שהכל יביא הדם אל הכבד כמו שתביא האסטומא הכילום אליו אבל אומר כי מהכל באמצעות הגידים הרופקי
 ישתלח חום שבעי אל האברים מכין הדם המשתלח להם מן הכבד להיות להם המון האחרון אין תועלת הדם דבר אחר לא שיהיה
 מוזן אחרון לאברים וכבר הדם גאליונם שכבדים הרופקים יש רוח אלף שעקרן הוא דם ובאותו דם המשתלח מהכל עם הרוח
 בגידים הרופקים בשלמה צורת הדם הון אל האברים והנה יחם הכל לרם הכבד הוא יחם הצורה אל החומר וזוה בתקניו מופתי
 הפלוסוף ולא יכחישו מופתי הנחיה וזו מה שהעלה בזה ר' רשד ואמר אומר כי מה שאמר בן בינא בזה שאין טוב למשכילים לקח
 בזה השער משפט חותך והראה פנים לכ"א מהדעות שדבריו יוצאים מדרכי ההקס ואין לנו עסק בדבריו בכלל כי דבריו בן רשד
 בזה הם מתוקנים אין צריך להסיר כל צדעות וזלזול בזה ואמר שהתבאר ביאור נבלם מהכל הוא מורש כל הכחות כלם וראש להם
 וע"כ א"ה היה לבי כדונם נחם בתוך חצי ואמר אשר לבו כלל הארי המם יחם ואמר ויחם לבב העם והיה לחם וכ' רמז על נפילת
 בזה כענין אל יכול לב אדם עליו א"כ ראוי לנו לומר כי הוא התחלת הציורה כמו שהוא סוף האפיסה רצונו כי כמו שסוף האפיסה
 הוא קרינת הלכ בן החלת ההיה הוא חום הלכ וכא' זל האדם מטיבוכו נכבד כלומר אמצעי וזה כי כשיפגש דע הזכר עם חומר
 הנקבה ופעל בו כחוסו ויעמידו ויקפידו בזה אשר בו כמו הקיבה אל החלב וזה באידיתתו ויעבדו ויתדו מתנו בוף חלול
 יתקבץ באותו חלל אריה דק הם ואחר יתפרד ממנו ודע הזכר לא נשאר בו כלום כי אם הכח שנתן בו כמו שביארנו חייבו זה ואותו
 חלל המתחיה הוא חללו של לב ואחרים כי הדם הנמצא בכביה בתחלת דיקוניה הוא דם הלכ ואותו אידיות הוא מורש הכחות כלם
 והוא הכח הסיני והוא החום היסודי כמו שחומר הנקבה הוא לחות השרשי שבאדם ובכלתו זה החום היסודית והלחות השרשי יזנו
 האדם כי א"ל להחליף אותו וזה הבוף החלול שקראוהו חכמי ישראל שפיר הוא בהיות הכ"ח כמדדנת הברעין אל הצמח ובעוד
 תנועת הסככים השל הפועל מקנה אל החומר ההוא כח להתפשט ממנו אברים כמו שמתפשטים מהדבצין שפופים ושרשים
 ויתקוהו מכל חלק מחלקו החומר ההוא אבר כחות לאותו חלק כי החלק הנאות להיות מוח יתקוהו ממנו מוח והחלק הנאות להיות
 ממנו כבד יתקוהו ממנו כבד וכן שאר האברים וההיה הראשונה בזה האברים הוא שיקפנס קרום כי הוא יבט יותר מהכבד
 ובתוך הקרום יתקוהו כשר ובאמצע יתקוהו הציורים שבאמצעות ישתלח החום הטבעי אל האברים הראשונים תחלה והכבד מתקוהו
 תחלה לבדוק הסוכה כי בו התחלת הנות האברים ואחריו מקוה כי בו תחלת השרש והתנועה כי העובר בתחלת ההיה צריך
 להנעם וצריך הוא מתנועע וכאשר יגדל מעט יתנועע ויגדל ביה שסריחה אמו ולזה ימצא המוח יותר גדול משאר האברים בעת
 הלידה וכן העינים מפני רוב הלחות שבהם וישלם גדולם חוץ לרם כחם כמו שימצאו גורי הכלבים כלבים סומים וישלם גדולם חוץ לרם
 ושכר בראה כי הצינים לא יתקוהו עד באחרונה ואחר התקוהו אל האברים יתקוהו הגידים ואחר הצדעות כי יצטרכו לגדול חוץ
 ואחר הצפופים והשער כי אינם כי אם שאריות המון ויכרתו ויחליפו משא"כ בשאר האברים כי בסכרתם אינם נדבקים אלא
 בתחלת ההיה לרוב הלחות הטבעי הנשאר בהם מחומר ההיה כמו הסעיף הנפסח החלין ונשאר מצורה בו שחומר ויתרבה קח
 שיכס וכן פושם מרכיבים ענף בתוך החלין שסריכבים אותו כחן ריכוזו הלחות ולפי שהצפופים והשער הוא אחרית סביל ברהם
 אח"ל שם שעריו לקוי ואינו נבמר בצפופים שהוא בחוקה כפל ויצא קורם ומנו והשנים לא תבמר היותם אלא חוץ לרם לפי שכרת
 אין צורך לשנים להנעם וזאת היא הסכה אשר היות השנים לא תושלם עד חוץ לרם לפי שכרתם אין צורך לשנים ולפי שהשנים הם
 לעומים שמחלב ולמכת וזי יקבלו ויתקבץ ע"כ נתאחרת ויצאתם וגם יש מהם שלא יגדלו עד היות האדם גדול ויחליפו סקפנים כי
 המורק אליהם גדול וכאשר נשלמה היות הצובר בחוץ הדם הוא מנוע לנאת הדם והשנים גדולו חוץ לרם כמה שהשכע ושיק
 לזה ואין צורך לזה לרם וכבר כתבנו למעלה מה שכתבו ח"ל באכיות עמידת הצובר בחוץ הדם ולא הביעה חקירת הפלוסוף
 להשיב מה שכתבו הם זל כזה ולפי שכלל הוא החום היסודי והוא בתכלית החוץ וצריך לנשכ עליו כדי שיכנס בו אידיות כח הרק
 עליו ולהנציחו אחר שגטתה בתוך הלכ ע"כ נכריתת הריאה היא מפרחת על הלכ כהרם המכשכ כריפיה על פניו כח החום
 ולפי זה היה המורק לכריתת הקנה שיהיה הריאה נפילת בו ולשיכנס האויר דרך הקנה אל הריאה ולמורק הקנה ככרם הנזר ארוך
 ולפי שגאך הנזר מפני הקנה המורק לכריתת השטם כדי שיכנס המאכל ממנו אל האסטומא ולפי שהנזר אינו אלא אריכות
 הקנה והקנה אינו אלא למורק הריאה ע"כ הדגים שאין להם ריאה אין להם נזר והעופות יש להם נזר והקנה ככרם הנזר ארוך
 והאומר בתלמוד אין ריאה לעוף נאמר עליו שאינו כפי כתרובותיה שהיה לרם ריאה בין בלפותיהם וכן בהשם לו ריאה אע"פ
 שאין לזרבלים ואריכות הקנה הוא לכ' דברים הא' להוציא הקול ולזה היה חוליות חוליות כדי שיהא צלית להוצאת הקול והכ' כדי
 שלא יכנס האויר אל ה"ב כהמירות ויוקנו כהמירות או שיתלשחו ותמחר לו הוקנה או שימיתו פתאום וכשהוא ארוך ישתנה
 מקרירותו קורם הניצו אל הלכ והנה המל נזר ארוך לפי שאקווי אריכות כדי שיביע אל הארץ בעת המון אבל האווים הנדלים
 בתוך המים נזרם יותר ארוך משוקיהם לפי שהם ביונים מהדגים שבתוך המים וצריך שיהיה נזרם מביע אל תוך המים יותר
 מדגליהם שהם על המים ויש בחיות מין אחד נקרא זרפיה והיא חיה טהורה שגרם רבי סעריה זל וזר הכתוב בחיות טהור
 זרפיה וזאת החיה היא מנוכה הדכה אין בכל הולכי על ד' כהוה כי נזרם יותר קצר מארוך שוקיה ולזה לא תוכל להביע אל
 פיה המון המאכל אלא ביגיע רכה ואחר שיתרחק מלפניה מרחק רב ולזה רוב מיציתה במדבר הוא מפור' המדבריים והרואים
 אותם אומרים כי הוא רומה למל בדאשה ובזואר' אלא שמצב פניה ואחרים הוא כלכסון א"ל שיתעכב עליו דבר לרוב סיפופו כי
 מוקרת יותר גבוה מאחרים אע"פ שאין ידיה יותר גבוהות מדגלי' אלא סיפופו גופה הוא כן וזאת החיה היא יותר גדולה יותר
 מהמל כן העיר לי מי שרא' אותה בפאם וכן כה' בן רש"ד שראה אותה בארץ ברבריה לא באגדליו ולפי שהק' הוא הפני
 האויר להביעו אל הלכ והשטם הוא הפני המון להבי' אל האסטומא והיה לב אחורי הבוף ואסטומא אחר הלכ והריאה ע"כ
 נתחייב שיהיה הקנה לזר חוץ כנגד הריאה והשטם לזר פנים כנגד האסטומא ולפי שהחון הוא נכנס מהפה אל השטם והשטם
 דרך הקנה אל ה"ב הקנה פתוח היה נכנס שם החון והיה מויק ע"כ השטם לו דרך כיסוי לשמרו שלא יכנס בו חון וזהו שיכו
 בוכע וע"כ אח"ל אין השיקן כסערה אלא יקרים קנה לושט כי הדבור יבא תסקנה וכעת יציאת הקול נפתח שיפוי בוכע ואם
 באותם שעה הוא אוכל יכנס בקנה המאכל ויחיתו או יכאנו לזי סכנה והכ"ח שאין להם שיפוי בוכע הנה כי הקנה הוא סתום
 ויפתח בעת הנשימה לבד ויש מהראשונים שהיו מוצים לומר שדרך הקנה עובדים לאכלים ומשקים וזה סכלות מכאן מהחשובין

אלו וטע חכמים ומצוה ומ"ל רואה שואבת כל מיני משקים לא היו מכירים שדרך הקנה נכנסים משקים שארי כלי אחר כחמט
 שנחמל אובלים ומשקים דחוקה שארי פירשו שהמשקים נכנסים דרך חוטט וכן אחריו כד' כוסות שזכרנו הסבה שמשכך דרך שחמל
 ונתנו הטעם שחל יקדים קנה לנשט כי הוטט כראה לדר שחמל יותר חלנדר ימין חרי הוריצו כפי' שכתבנו צריך להאחר שחל יקדים
 קנה לנשט אבל הם שהריאה שואבת כל מיני משקים הוא מ"ס קרופאים כי הריאה אע"פ שסוף כיוונת חסדים השתתלה אליה מן
 סלב יש בה למות מותרת מפני כיוולת מהמח וזאת היא שאובת מיני משקים שהיא לחם במקרה חפני המותרים הלחמי הנכנסים ליה
 ולפי שהכל הוא האבר הראשוני לכל הבוקר ע"כ לא יסוכל מהחולים מה שסוכלו שאר האיברים כי לא נחמל בו מעולם לא רופ חזוני
 ולא פירוק חבור ולא חודמל ולא כתבו בו הרופאים אלא החללים כמו שכתבו לשאר האיברים כי הוא לרוב הרבנו דומה כל מה
 שיוקרה ולא יניחו להחמק ואם יקרה לו דבר מהחללים מיד מת ולואל ימכך סלב לבית חללו מריפה כי הוא חולי חמית לשעתו
 וכן לפי שהריאה היא כשבת על סלב כשם כל חולי חמית איתה חללנו כס' סבור ומחמל מ"ס חרית בידי שמים כשרה
 סלב ולוה"ל לחלל חספטים כטרפנות לא הטינו גלגלים כמו שהארי' כזה כעל ס' סבור ומחמל מ"ס חרית בידי שמים כשרה
 משום דהדר' כריא בודי ארס טריפ' והו' הצמח שאינה יכולה לנשט ונתנו לזה כמין לרעת אש בידי ארס אש כ"ס שריית כפודרון
 כ"ל שנות חצת לעת או הדר' כריא כשרה ואם לאו מרפה וזה יורה על פלא חכמתם בטבעי סב"ח וכן בשאר טרופות אחר
 שהקדמם שהקדמנו טרפה אינה חיה י"ב חדש יש להם חכמות רמות ונבונות ונכונות יותר מחכמות ארסטו ובאלינוס ואחריו אשר
 דברנו בחוצלות סלב הכללים בדבר :

בתועלותיו

הפירטיים ונאמר כי סלב הוא כמו סב"ח חמוצני והנה ישבו לפינים יתנוצצ בהם ובקצת לכות סב"ח
 יש צדקה ויהי זה כי לפי שהוא כזה גדול הוצרך אלו הממוכות יותר חוקים חסלפים ואותו עצם הוא כמו
 יתר יסוכר בו קשור סלב והנה נחלק הארסטו הפלוסוף ובאלינוס הרופא כבטני סלב כי הפלוסוף יראה שהב' גדולי הבוקר יש
 בלבים שלש כטמיה וא"ל שיהיה כל לב פחית חב' כטמים ונתן סבה לשני כטמים לפי שהפלות והצניות נאותים לב' צדדים
 ו"ל היותן השחמל ולפי שהכטמים האלו הם החמלפיה י"ב ס' החמלפיה צדדי היותן והשחמל כב"ח ולזה יראה שהצד הימני
 הוא יותר חם מהשחמלני מפני שהכטן הימני הוא יותר חם מהשחמלני ואשר יראה חמל' כעל ג' כטמים הוא אצל הפלוסוף מפני
 שהשחמל' כי הנ' לו באמצע ופני קטנות והאמצעי יותר חם ובאלינוס יחשוב שלא ימצא כ"ס כלבו שלש כטמים ושכלל כ"ס
 בעל ריאה כ' כטמים וכ"ס שאין לו ריאה כטן א' וזה שהכטן הימני הוא לבקס הריאה והוא יותר קר מהשחמלני ואשר יכריע
 במחלקתם וישם לו לא דברו אלא בהקמה חיה וצדק ההצדקה ובה' אחר שיש להם ב' חללים א' גדול וא' קטן וכשאר כ"ס
 לא דברו הם לו וכתבו שהכלים מהכ"ס אופשר שלא יהיה חמית הפלוסוף והרופא ה' כלם בהסבה א' אומרים להם שיש להם
 שני כטמים שהם כעלי ריאה הם כלם כי האומר אין ריאה להרננו' כבר יאמר עליו שאינו בקי בתרננו' שהרי אנו רואים שיש
 להם ריאה כעל' ונדר כן אבותיהם והנה יש לו לב חמין הפיחיה ויש בלבות הכ"ס החמלפיות כגדול וקטן בקושי ורכות כי מי
 שהוא קשה סלב הוא כפי' ומרניש חמט ותי' שהוא רך סלב הוא חמור ומרניש הרב' ואין כל כ"ס סלב גדול כיוסם א' גופו הוא
 מתפחד הרבה כמו החיה הק' אכן ערס ואשר לבי אהצני יותר חם הבורה ויחיוס והסבה כזה כי גדול סלב כיוסם א' גופו
 חמומי אינו מתחמם ללבו והוא כמו חמט אש ככירה גדולה אשר חמומה מצו ואשר גופו מחוצה חמומי הוא מתחמם א' לכו והוא
 כמו אש ככירה קטנה שחומה גדול ואחנה סלב גדול באמצע הבוקר לחיות אהצני יותר נכבד והטבע יסדור לאבר היותר נכבד
 המקום היותר נכבד ואחנה גדול השפל כוטה לדר שחמל להקות הצד השחמלני לפי שהוא כטב' יותר קר והיה צריך שיתקרב
 אליו סלב יותר ולזה צוהו הסתירה שיונחו הפילין בצד שחמל שחמל שחמל סלב כמו שפי' לו כמו שהתעלה של הראש הוא
 במקום שחמומי של תיבוק רופס כן צוה בהפלה סליד כנדר סלב כי שני איברים אלה הם יותר נכבדים שחמל ולפי שהכבד הוא
 בימין שהוא הטבע להשקות א'ל השחמל סלב לקרב אל השווי הצדדים ודבר כוארנו שהכל לא יקבל חולי כי לרוב הרבניס יאפס
 מיד ולפי שהתבאר שהכל הוא מקור ר'ל הכחוח הון וסדרניס הי' יין ראוי אל הפפס שהיוסם א' ע"כ יצאו ממנה עורקים ולכו
 בהם הרחם והדם אל כל הבוקר כמו שהולרים הרים דרר חצולת מהכריכה העליונה אל כל הגן להשקות והם מסתעפי ומתרקקי'
 ומתעבלי' לפי צורך האיברי' אשר הם נמשרה ליהם עד שיגיע בקצת העורקים שיצא מהם מותר הדם כוועה כמו כלי מרס היוצא
 מרפנו החיים ולפעמי' ימצא דרך פלא כביי ארס שיוצרו דה וזה לרקות דמס ופתי' פיות העורקי' ונכקיים' אבל מהעורקי' הרחב'
 יקרה סול' הדם כמו מהנחור' כרעי' וההתוס' כטמור' ומחמלפיה וזה יקרה כוועה הדם מטבעו אש ככמותו כריכויו לא יסכלוהו
 העורקי' אש באיכותו כשיהיה דק וירבה בו חמיתו ויהיה יציאת הדם לפעמי' אות טוב כמו מהאף והתושבכת ולפעמי' אות
 רע כמו מהריאה וכבר הוכיחו חלל שיש הפיש בין דם היוצא מהכבד ליוצא מהריאה ואחריו ליתא דאחי' חפומל כדקי' ליה
 כבולס דחממל אי סריך מריאה אחתי ואיתלום הקנהא ואי לא מהכבדא אחתי ולית ליה תקבולא וחמופת שנתנו בזה להפריש בין
 דם הכבד לדם הריאה אחת הוא אכל שיש הק' לריאה ולא לבכד לא יורו בזה הרופאים ואולי טעות יש בספרי' וראוי היה לומר
 דריאה לית ליה תקבולא דכבר היה ליה תקבולא ואם אין שר טעות יהיה לריאה תקבול' כשאין נגע בתחלת החולי כהקום
 כמו שהוכיח באלינוס דכבר היה ליה תקבולא כיון שיצא דרך הפה יורה על כלכול הטב' ורוע האיות ולפי שהכל הוא מקור
 החיים וצריך שמירה מהפגעים סכין לו הסדע חמסה ומסדיר מהשומן מהכסה עליו אפי' שאין מדרך שחלל והשומן להרכות
 אלא באיברים הקרי' כמו הכליות והרעיוס וחיוניו הבוקר האלי' לרחק מהחום הסב' אכל האיברים החמים אין מדרכס
 שיגדל כולל סלב ולא שומן כי החום מתיר כל מחדר ומגבנו וע"כ הכריחוין כו סלב ולא שומן אלא לשגחה אלהית לשמירת
 סב"ח כוסף כו השומן למחמס ומקרא מלל הוא מכל משמר נכור לדר כי מהמנו תוצאות חיים ירעס כי כמו שהכל הוא מקור
 החיים סכין לו הטבע שמירה יתירה כן צריך הארה לשמור חמסכת לכו ויחד מכל חפניו שצרכים משמר . ואחר שדברנו
 בחוצלות סלב הכלליות והפרטיות בדבר :

בכות תיו

ובמדות האדם המיוחד אל סלב רי' זאת הוא כוונתו במקום הזה ור'ל מה שדברנו בזה אינו אלא הצעה
 לרבותנן ואת והנה הכח המיוחד ללב הוא הכח המתעורר והוא שקראו חלל יצר חלשון הכתוב כי יצר לב
 האדם רע מנעוריו וכשהוא מתעורר בעצמית המוכ נקרא יצר טוב וכשהוא מתעורר בעצמית הרע נק' יצר רע ויש
 בו כ' ארס א' טוב וא' רע וכן כב"ח יש שני כחות אלו כי בהתעוררו לקיום הוא נקרא יצר טוב ובהתעוררו להפסד נק' יצר רע
 אלא חציה גבי בהסדה ללב כתוב ויצר בשני ערוין הכי כתי' רליה כה שני יצרים והא חיוניא דנשכא וכעטא דסה חורו שסם ככהת'
 יש שני יצרים ולא הוקעה להם עזר הטוב שהתעוררות טבעה לקיום החין הוא טוב אבל הוקעה להם אש נאמר שאין לה יצא
 וידר

מגן אבות ה"ג

דרך כלל בלתי כיונה סכנה יש לו בלתי סמי מעשים הפח הדברי והכח הדחויני שנכחאר עניינים לפנים בע"ה וכשמניעו הכח
הדברי והתעורר להכין ולהשכיל ולעשות המעשה הטוב וזהו יצר הטוב כהמולט ובשמניעו הכח הדחויני לבקשת הסכנה נסוג
בק' טוב כי טוב המניעו' כן חייב ובשמניעו לעשות הרע נכ' יצטר' כהמולט ובשמניעו לבקשת החמורות נכ' נ"כ רע שחול
בכבוד הטוב ובעד הכבוד חלשים ומכאן השוכה לקצת תנות מהמדכרי' קאומרי' שאלמלא התורה לא היה לאדם לא טעול טוב
ולא טעול רע וסכלו בזה כי העניני' הספפניים והתנות השכליות הם טובים מצד עצמם בלא חורם והדברי' היונאים מהדרך
הנהוג הטבעי והאזהרות שהשכל גורר עליהם הם רעים ב"כ בלא תורה וכוסף על אלו הפעולות העניינים התוריים המקיימים
סוף טוב והמכשלים הוא רע ואלו הם כחות יש לא קדימ' וחיות על חכירו כי לא יהיה התעוררות להשכיל ולעשיית הטוב ולכנוע
סתאוות הבשריות עד שיגדל ויבחיין בין הראוי ופין שאינו ראוי והסתעוררו' הראשון הוא בתחיל' סהנים ואלו הם רגזו החסר טוב
ילד מסכף יחסם ממלך זקן ובסיל קרא להנהט ילד והנהט זקן ואלו כי יצטר' קות' לאדם משכנע לזאת מחשי' אחר' דבר וזה
למחני' חסותקומם ומקרא מפייעו כי יצר לב האדם רע מנעוריו ומנעוריו מנעוריו בתיב משכנע' לזאת מחשי' אחר' והנהט ילד בו לכשיגד'
לכלל עניני' ויסלנו בו הכח הדכרי' ולפי ששאר בטבעו נוסה אחר תאות גופו וצריך תלמד שיטה להשלי' סכלו ע"כ נוסב' התורה
לישרא להשלינו ואל' בראיתו ע"כ בראיתו בסי' בראיתו יצטר' בראיתו ולאו הכ' כחן קראו' דלל מלאכי כי יש להם מניעו'
דמחני' מלאכי השר' ורסו' רעו' ועל' הוא שטן הוא יצטר' הוא מלאך המות ואם יצטר' נכ' מלאך המו' יצטר' נכ' מלאך חיים ועל' שני
מלאכים מלוי' לו לאדם א' טוב וא' רע וכשארם כל מה ע"ה בע"ה מוצאם כד' דלוק וסולחן עריך ומטה מוצעת מלאך טוב אומר ימי
דצון שיהיה כן לשבת הכאה ומלאך רע צוה אמן בע"ה והנהט כהפך ר"ל כי בהתחנן ספפנט לעשות הטוב הנהט הוא בטל
מאליו כאלו אינו באדם ובהתחן הנהט ובהטל הנהט וכאמרים כיון שעבר אדם עבירה וטעה בה קומרים לו כל' שפפנית לו
כסתר ועל' יצטר' בתחלת דומה לחוט הששורה ולכסוף דומה לעבות העגלה שאל' הונו מוסכי' עון בסכלי' השואל ובעבות העגלה
חטאים כי בהתחנן סמרי' אל' להצית המכה וכן הדיו בעשיית הטוב כי הדיו שום כיניסה ועל' סמר אדם עצמו מן העבירות
פעם ראשונה וכ' ונ' מלאך הקדי' הקדי' משפח' שאל' הן כל אלה יפעל אל' פפפנים שלם עם בכר כי הוקפעה סמרי'
ועל' רגלי' חסדיו יסמרו וזה הכח הוא הולך הממונה על הקישוי' ששואל תעורר תאות השמים ועל' כספפני' וסמרי' בתחיל'
כלתו שיהיה רונה לעבור ורונה סכ' למלאך הממונה על הקישוי' ונטה אל' סכ' ויש אל' אל' הדרך ובלתי' להלן ותרמי' הקישוי'
ותם לפני מה להלן ע"כ מלאך אף כאן ע"כ מלאך אלא ששנים הולת היתה לטוב' והוא מפועל הנהט כי לא בתכוון לזנות אלא
לקיום פריה ורביה חליו שיהיה ע"כ נתן שכרה כעין כתובה כי כן היה הקדי' בליתו דוד לקבות אשה כחומר ולתת לה שכר
כעין מורה ע"כ יצאו ממנה מלכים וכן נטיית שאתן לטובה היתה ובהשאל' מלא' דחמים היה וכן אל' שלם מלאכיה וסמרי'
פוס אריות' ולא סכלנו הוא זה הכח המתעורר שהיה מלאך למנעם מתאות סכילתם חכמי' אדם כרצון הא' וזהו אל' שלם
מלאכיה והוא שליו רצונו ית' ולפי שהכח הזה הוא בלב אצל יצטר' דומה כעין חטא ועומ' כפתח לבו של אדם שאל' לפתח
חטאת רובץ וכן אמרו שה"ה חליו רע שאל' בי יצר לב האדם רע וכו' ומשם קראו עירל' שאל' ומלתם את עירלת לבכם וזה
קראו טמא שאל' לב טמור כרא' לי אלהים ככלל דאובא טמא' ומקאל קראו צפוני' שאל' ואת העפוני' ארחיק מעליכם יצטר'
העפוני' כלכל' אדם וכו' כל הגדול מחכירו וצד גדול מחכמו כי הכח הוא א' כעצמו ומי שהסתעוררתו סוקה אל הטוב כח
התעוררתו אל הרע גדולה ולוה הכח' האיכותית עם פועל אלהי על הכונה הטובה ואם כמי אס פגע כך חטל זה משכחו לכ"ה
אם אכן הוא ביחוס שהתורה קרינה מים אס כדול הוא מהפפנ' שהתורה קרינה אס ואמרו אבר קסן יש בו באדם מחכיו' רעב
מריעונו שפג כי הכל תלוי בכחירת האדם ועל הסייע האלהי אמרו יצרו של אדם מהבכר עליו בכל יום ויבבק להמיתו שאל'
צופה רשע לנדיק וכו' אס הקב"ה עוורו יכול לו ואם אינו עוורו אינו יכול לו שאל' ה' לא יעריכו בידו ולפי שצריך סייע אלהי אנו
מתפללין ככ' הצינלי' מצינה וא' ישלות בי וכוף את צדו להשתפד לך ואפי' הסחרי' סכטל חסד זה הכח לדמיו' מתפללים
כן מוסס ואל' תאמן בעצמך עריוס מוחך ואל' אל' מצינה רע' כחמר ביד אכסי' כ"ה אכל של עריוס לא במסר להס ללמדי' שיש בו
צורך לקיום העולם כי הכח הוא א' לטוב ולרע ואם יתכטל גם יתכטל לטוב אכל' ל"ל שהכטימנו סכ"ה שיתכטל יצטר' שאל'
ומל' ה' אלהיך את לבכך יהיה האדם במלאך שיש לו בחירה ולא יבחר לעולם אלא בטוב כמו שהיה הכחוס באדם הא' אלמלא
החטא הקדמיוני ואם לעתיד לבוא חבא סכ' ה' יצטר' וסחטו לפני הצדקים ולפני הרשעים נדיקים כדמה להם כהר גבוה וקדשני'
כדמה להם כחוט השערם הללו כוכים והללו בוכים נדיקים בכים ואומרי' אף יכולנו לרבוש הר זה רשעים כוכים ואומרים אף לא
יכולנו לככוס חוט זה כלומר שהנדיק' יבחנו בדעתם שהתחמד' בפעול' הרע תקדענו כנפס ותמחו על בחירת' סטובה וקדשני'
פחנו בדעתם כי לולי ההתחמד' היה קל להעתק ממנה ותמחו על בחירת' של שתי הכתות ואף סכ"ה תפס עליהם שאל' כי יעלל
בעיני העם הוה ובעיני' ופלא וכו' כי הוא ברא אדם בעל בחירה ונטה ההכדל הגדול סכטל בבחירת' וסחרי' אל' בפי' הסמנה כן
כת' כי זה הכח הוא יצטר' ולא יסתור מאחרו זה מה סכט' בס' מורה הנבוכים כי הכח הדחויני הוא יצטר' בלתי' הלא דבר אלא
כדיעות וסחרי'ן יוכח בהם ומכאן לירי כפירה והכח המתעורר הוא יצטר' במעשי' כמו שציארכו ואחר' שנתפללנו לזמן סדרי'ם
בבחירה בשלים הרבור בה לפי כוחת סחרי' הוה ואם דברנו כזה כענין יריעת הא' לפי כוחת אחר' סקוס ואומרי' כי הנפס
התורה השלמה והסכיתו כה סכמיו'ן היא ששאר אינו מוכר כמעשיו וכדור יש בחירה שישעס או שלא ישעס ואל'
הא' לקין על יצטר' למתח חטאת רובץ ואילך תסוקתו ואתה תחשול בו כח"ס לחסו' ואל' אישך תסוקתך והוא יחשול כך כי היא
היתה יצטר' לאישה כמו יצטר' לקין וס"ה סכל כ"ה חין מירא' שמי' יורה זה ומה שהוה בידו שמי' העניינים הספפני' כמו
שהיה אחר' או קצר או לכן או שחור וכיוצא בזה אכל' התלוי ביראת שמי' והם הפעולות האיוניות כי כלם יש ייראת שמים
שכחורם בידו לכחור בטוב או ברע אכסי' גם כמי אדם מוכני' מצד טבעו ומבוס למרס מן הסדרות יסיר מהאחרים כי סמוך
יעזור לזה אכל' אינו מכריח בי מי' שונו טוב ומוכן לעשות טובה ולא יוציא עצמו מן הכח אל הפועל יסאר סכנה לכד' ולא יסיה
טוב ואפסר שיכריח מנוי' הטוב לצדית רע וכן ההפך כי יש שמונו רע וכוכס יצטר' ומשאל כנפסו לעשות טוב ועם שהוא מתלסס
לרע ודמיו'ן זה אכריס אכיו' ע"ה רע"ה כי א"ה ע"ה היה מוכני' טוב בלתי' מתלסס רע דודר היה חין מוכני' מוכני' מוכני'
וכוכס איתו ואל' כח"ה סוכה על יצטר' א"ה השלים עמו וצלו באמר כרנות ה' דרכי' איש' בס' איוכיו יסלים אתו ואל' בדרהים
כי תתחלה לא היה שולט אלא על רח"ב איכרים וכשהסוף לו ה"ה השליטו על ה' איכרים והם שתי עינים ב' איוכיו יסלים איוכיו
כי כשנחול נשבר יצטר' המה איוה לתשמיש דוד כלחם עמו והרבו שאל' ולכי תלל בקרבי' וסחרי' אל' שמי' שהרבו בחפצות ככנה
וסקן יסורין ויכעס וה"ה יונה אל' פ' שהרבו בכבישת סירר שהיה מונעו' אפי' מההתר שהים מקטט את נשיו'ן אינו בא' עליוסם

ଦୀପନ

מגן אבות ח"ג

הבגד הוא השווה כיוצא בקצוות מהחוס והקור והלחות והיושב הן כריאות המדות הוא השווה בין הקצוות אלא ע"ר
 הרפואה כיוצא בזה כדאם ליהם קטלימות שרפואתו הוא להבכיר הספק כדי להחיותו אל השווה כיוצא בזה כדאם כיו
 מהתכונות אל א' מהקצוות העסק בשרפואתו הוא להבכיר עמו כהפך כמו מי שבכיר עליו מדת הכילות יבטל עמו כפיזור
 מעט כדאם יטוב אל מדה הנדביות וכן מי שבכיר כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 הנבכיר כמינוע אל אלא שיש בזה עוד חסודות הרפואה כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 שחזור המפור כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 הזימה כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 בומה לבכיר ההכרח יותר מהכרחי ההכרח אל רדיפת ההכרח וכן בשאר המדות כי הקצה הראשון הוא סכמי אל האדם יותר
 מקצה האחרון ולא יעתיק ממנו אלא בהכרח גדול והנה כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 לכך יהיה סכל משבצ נחמד מהכח הניכוח והנקימה שופך דמים פורץ בדר האיסור מגלה עריות דוחה לבסמות ומי שתכבד
 עליו הנפש המתאווה יהיה סכל כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 ויתעסק בתאוות הטבעיות ודומה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 משמעותם רב העצום אהב הענייני האמתי והטובים מתרח' המעוות והדברים המבזוים והרעים וסוף איש תם וישר ואם יהיה
 שתתרכב הנפש המדכרת עם החיוניות נרכבו מדותיו למח שבו מכה החיוניות בכור אחיז מדכרת תפארת מתפאר בניכוח נחמד
 ולמה שבו המדכרת הוא מדכרת חוקר מנהיג לא ימלאנו לבו להכנס בבכחות ונס לא יסרום על העניינים המפסיד' אלא הולך
 נקל ונכון ומי שתתרכב נפשו המדכרת עם המתאווה יהיה כעל תאוות כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 שחפאת הכח המדכרת וכדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 הכחמות לאלו הכחות ומי שתכבד עליו הנפש המדכרת והשפיע עליו השכל מאורו ויהיה ויהיה רוחני מדכרת המדון ברוחניות
 המלאכים ובאלו הוא טכר הנה שיהיו בנאוי' ב' ר' החכם ר' יצחק ישראלני ז"ל כס' פ' היסודות והראש' ע"ז כס' ואלה
 המשפטי' בת' כי באדם שני כחות וס' רוח והוא כלב ונפש והוא בכבד והרוח הוא המבקשת טרדה להתבכר והנפש היא
 המתאווה לאכול והנפש היא החכמה והטובה כחור וממנו יבא כל ההרשעות ויש כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 או ואת חוקה ואת רפה או לא חוקה ולא רפה והנה כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה כדאם כיוצא בזה
 ולהבכיר הנשמה העליונה עכ"ל ומה מנות התורה הם להדריך האדם אל המיוצב במדות האלה כי במדות הזהירות חתירה
 לאדם ונותן במדות פריה ורביה ואשר סעירות סוף לנפשו ואלו להכחות וכן חתירה השחיטה ואשרם המאכלות אסורות ולא
 צותה לבס כי אם יוס' א' בשנה ובמדת העניו והשפלות הצות רביר' אב ואם ימורא לחכמים וקומה והידור לוקמים ונעשה מור
 ומורס וזקן ממרס ובמדת ההשפקות מצות נדקס ומתנות כהונה לזוים ומצות השבת חשבון והשבת אברהם והזרת הגוילס
 ונכנסה ונשק והזהירה על הקצם האחרון ואשרם המדכר' אל יבזו יותר חסומם ואשרם אבדתו קודמת לאבדת רבו וסמכו
 לזה אדם כי לא יהיה כך אביון עני' פיזור ועצלה יהיה אביון ובמדת המור' והבכורה אחרת לא תירא מהם לא תערוץ הפניהם
 והזהירה מן הקצם האחרון השמר לך ושומר נפשו לא יח' דחי' כביתך וסירחא הנזקים והחבולות והנקימה והנטייה הוא
 להרחיק מדת סכסם וסכסם והמלך הוורס ההגאולה לכוהי' רוב לבדוק' פ' הפס' א"כ המתכבד ע"פ התורה הוא כריאות
 בתבכורותיו וסירחא הוא הספקת להנטינו ככריאות מדותיו ואשרם עמו כהם שלא אחרת תורה הוא חוסא ע"כ נק' הגויר
 חוסא ואף על איה נפש האל שציער עצמו מן היין וכ"א לא ריך מה שצדקת תורה אלא שאתה חוסר עליו דברים
 אחרים וכ"א ת"ח תשריו בתעני' נק' חוסא אלא א"כ נסה אל הקצה האחרון מפני שטבעו רונה להטותו אל הקצה הראשון כי
 הוא רפואתו ואת וכה"ש הרואה חוסה בקלקול יור עצמו מן היין כי ומה ויין וחירוש יקח לב וכן מה שהזכירו מאותו שהים
 כור סכא לשמרון סדקים שהים יפה צינים וטוב רואי קוונותיו תלתלים סדורות לו וי"ל מהדאיה לבגל שער זה א"ל רועה סיותי
 ובסתכלתי בכואה שלי במעיון ופנה יצרי עליו ואמרתיו לו דוק' עד חתי אחי מתבאס בעולם שאינו שלך העבודה שאני מתבאס
 לשמים ומיד כזה נק' קדוש מפני שקדש עצמו כחומר לו לעשות משמרת וסיו' לתורתו ואחרת שרש פעולתם איך הוא הסלס הסל
 יש מהתכונ' שהם כיניאית החוס מהלב לזר חז' פתאום כמו הסכס להתבכר שהאדם מוצא בעצמו חוס מופלג ויתאמר הפנים
 יניאית לחז' חעט מעט כמו כעת השמחה והתענוג ויש ככניסו' לפני פתאום כעת הפחד ויש ככניסו' חעט מעט כמו
 כעת הסכל והיגיון על מה שאורע והדאיה על מה שפחד ממנו והדכר' רזל למדנוה שהם אמרו ותחלהלם המלכה האר
 שטייטס דרס לפי שהיתה התנועה לזר חז' מפני הרעם ואח' עוד חרדה הסלקת הדמים כשהיא כמחבול להכנס שם החיה לפני'
 חעט מעט מפני היגיון והדאיה כמו שהתבא' בגמ' דרס כס' תנוקא ויש כשתי התנוצ' תמלה לפני' ואח' מחרחח הסכס
 ויוצא לחז' כמו הכושת ולפעמים כהפך כמו כעת הסלכנה וכחש'ל דאיו' מומקא ואח' חירור וכן בהתערכ' כ' מקרי' כמו כעס
 ודאיה יבא החוס לחז' תחלה פתאום ואח' יכנס חעט חעט וכן לענין השמחה ככשורה אחר יאוש יכנס החוס לפני' פתאום
 ויחזק עד שיתעלף האיש והשכחותו כאלו הוא חת וכשמתבלי' לו הכשורה יחזק הסכס ויבא החוס לחז' ויסור עלובו וזה ענין
 יעקב אבינו כבשורת יוסף שח' שם יעב לבו כל' שמתבטלה תנועתו כמו אל תתני פונת לך ואח' מתחזק הסכס ושבה נפשו
 לו ויבא החוס לזר חז' וזהו ותי רוח יעקב אביה' והנה החכם ר' שלמה בן אבירל ז"ל כס' תקון המדות חלק סמך'ל המונס ונתן
 ל החוס הגאולה ועזות זה אכוריו וההיגיון למתן והכעס ונתן ל הקור הכחמון העניו והכשת והרחמי' ומורד' הלכך ונתן אל הלחות
 פנכור' והשמה' וההיגיון וההיגיון ונתן ל היובש הרא' והקבל' והכילות והשגא' והחרטה ומירסם יפה כספרו וכשהיה כפי'
 המסכתא נפרס פרטיות אלו המדות כל' במקומו הראוי לו ועתה לא באנו אל הכללים ולפי כי אדם אין דקים בארץ אשר יעשה
 שוב ולא יחטא מצינו מהנכבא' שהיו בזה קצת מאלה המדות שלא על השלמות כי שלמה אע"פ שהיה מדכר ברוח הקדש וכא'
 עליו בככעון נר' אלו ה' כמה לריב התאווה כריכוני הנשים ונחשב לו חטא כמו שח' עליו בעזרא הלא על אלה חטא'למה ורור
 אחר ע"ע לי דבר בור' ישר' רוח הדבר כי ומלתו על לשוני ונחש'ל האכזריות אע"פ שלא נסה כזה לא לעוברי ע' והיה רחמן לישראל
 מ"ח כחש' לו חסדו ויז'ל שח'ל הכ' חרצות והרירות ונמנע מלכנות כ"ח וא"ל לא אתה תבנה הבית לשמי כי דמים רבים
 שפכת ועל אליהו ז"ל כשעשה דין בבכאיו הכעל' א"ל הכ' איך מורד לעולמי לך שוב לדרך מדכרת דחשק וזה מפני סמיכות
 הפרטיות וכן שמואל הכניא נטה למורד הלכך ואח' ושח' שאל והרגנו וא"ל הא' אתה נטית למדת המורד עבדת בקר תקח
 בידך ולא תירא וכן יעקב אבי' וירא יעקב מאד ויגר לו אחר שהובטח תהא' וכן אלישע נטה למדת הכעס והסורד למננים
 להטות

הדיבור ככה המרבים לפי אחרות הוא מרבה השכל שהוא צור' המדבר ומפניו הם רצו וכו' וכל שכל ישיב האדם החכמות שתכליתם הוא השגת הידיעה כאל ככה שאפשר להשיג לכל מדבר א"כ מחזיק הוא שורש האדם בתחילה מרובת השכל וכליו ואח"כ ישתדל לידע זאת הידיעה כחכמות מדברת אחר מדברת עד שיגיע למדרגה האחרונה וזהו שכל החכמה שהוא יעקב אע"ה תלמידי אלהים עליונים ויורדים בו וכליו ככ תכלית החכמות הוא הלא יבורע עצמו חקוקה נכסא המבור כי אחר השגה זו יהיה באל' התלמידים והצומדים לסבי האלו וצ"כ מי שלא ידע מהות האדם איך ידע ידיעה שלמה וולתו הראש צ"ל דרך באחריו מי שלא ידע נכסא נאצתו ונכסא לא יוכל לרצות השם כי כל מי שלא ידע מהות השכל וכ"כ ידיעת האל' הציא השגה האחרונה והפלוסוף אחר זה כזה הלכין דע יצמד וידע בורא וצ"ל הפנים בספרו חיד סוד יסוד הכל עין רעיון בסע תבין ולא כנת יסודך ר"ל כי השגה האל' קשה כי סוד יסודה הוא חכמה עין כל רעיון וכל חכמה וכל מי שלא ידע יסודו איך ידע סוד הידיעה הזאת ואמת הוא כי הדבור כנעם יקרו בו שפלות גדולות ולא דבר בו אדם דבור מפסיק ועכ"ל הפלוסוף ג' יסוף דבור כנעם א"כ יסוף כאל' אמת דבר בו כפי חכמו כי השלמות לאחזק בהשגת החכמות הוא לחלק כל לחלק המלקי הידיעה על הדרך המופת בהשגתאפשר לסבאל עליו מופת וזהו מדרכי סעבורה שהוא עיקר מציורי התורה כמנ

עבוראנו

25

בה

מגן אבות ה"ג

[illegible]

הדבור

הדבור כחוש המשוש אחסן זה החוש היא לכל כ"ח וא"א ל"כ שיהיה נפרד זה החוש אם לא תחמם חוליו וכזה הוא ככרל המנוחה כי המנוחה כיוון כמו הכ"ח ואינו מרגיש כמו הכ"ח ומה שיאמר על שהמנוחה וכן הוא לקמן דף ק"פ מרגיש כחוש ובקור ובמדתיו ובמדת אינו אחת כי אין לו כשר כמו הכ"ח ואין המשוש אלא ככרל ואין לו שר איברים ומה שהוא מתפעל מהחוש וקור אינו מפני כח המרגיש שבו אלא שהוא מסבולת הכח הזן שיגרל כחוש וינבש בקור ושי' זהו הדבר שמתקן ושימיתיו שדבר סוד לא מפני שהרגש יש לו כח המרגיש ולום סיו נדר הכ"ח נשם כיוון מרגיש וסוברל מהרגש המנוחה ולפי שהחושים

הם הפעולות מהחשים ר"ל שהם נשלמו במידת מחוץ והיו כפועל האבר אחד שהיו בו ככה והפעולות הם באיברים
 מתדמי החלקים כחם שהפעולות הם באיברים הכללים והיו זה כי הפעולות מתחלפים בקושי וברכות וכשאר החלפות וצרכים
 לאיברים כלים מורכבים מהאיברים הפשוטים דדומי החלקים כמו הכשר והעצם והפעולות הם פשוטים כמו שהפעולות
 המוחשים וצ"כ צרכים איברים דדומי החלקים פשוטים גם כי הקדמונים היו מוחשים מוחשים אל היסודות הפשוטים אשר מהם
 היתרכבו האיברים דדומי החלקים והיו מוחשים חוש הראות היותר דק שכלם אל היסוד היותר דק והוא האש ודומה לו באור וחוש
 הסמט שהוא אחרון ברקות אל האויר שהוא אחר האש ברקות וכן השתע הוא הקול המקיים באויר ואחר חוש השמיעה ברקות הוא
 הדמיון והחוש העצם והוא מה שכן האויר והמים ואחר חוש הטעם ומוחו המים ואחר חוש המעט שהוא העצם שכלם ומוחו
 הארץ היסוד היותר עב שכלם והיו זה כן לפי שהחוש הוא מתפעל מהמוח והמתפעל הוא פשוט והיותר פשוט שמוחשים הוא
 חוש המישוש כי שאר החושים ימצאו מורכבים מהחוש עצמו ומוחו המעט שהוא כולל כל שבץ ע"כ ראוי שיהיה זה החוש הפשוט
 רצוני חוש המעט באבר פשוט דומה החלקים כולל כל שבץ כ"כ המרגיש כי הוא חי מפני זה החוש והוא חי בכלל לא במקצתו
 ע"כ צריך שיהיה מתפשט זה החוש בכלל והוא הכשר או מה שיעמוד במקומו כמו מה שילמד בספוט פים שהוא
 חרנים ואין לו כשר וכבר ראיתי בחיורקא כי דריינים בריה א' אינה אלא כמין ב' אכנים ואומרים כי הם נפתחות לחשוך
 העצבים משפת פים ונסגרות והיו מונס ואצ"פ שאר המוחשים שהם באיברים הפשוטים כמו הלחות הכפודי לעין צריך שיהיה
 חלק האבר כליו והי העין והיה זה לפי שאר החושים מתערב עמם חוש המעט ולכן הם מורכבים וצרכים אבר אכל חוש המעט
 שהוא נמצא פשוט אין צריך לאבר כליו אלא פשוט והוא הכשר אחרם גאלניום ויראה כי זה הכשר סקנה אותו העצב אל הכשר ולא
 יסוד זה מה שהנחנו שההרגש הוא בכשר כי העצב אינו מתפשט בכל הכשר וההרגש הוא מתפשט בכלל א"כ ההרגש אינו
 בעצב אלא בכשר הקנה אותו העצב או לא הקנה אותו אין ההרגש בו וכן יורה גאלניום בחוש הראות כי אצ"פ שהכח הוא כ"כ
 העצבים החלולים אכל הלחות הרפודי הוא המיוחד בראות וע"ה הקש לאחר כי אף כח היות כח החוש מהעצב אכל אינו מיוחד
 לא בכשר ובצבור שיתחייב בכל ב"ה סימנא לו פעל משותף שיתחיל כמו שהאמר אבר ימצא בופעל הסופה
 וההניעה במקום והיה הפועל באבר כליו הנה יחייב שיהיה כ"כ אבר כלו משותף כמו שיש לאבר פשוט משותף והוא הכשר
 ע"כ יראה ארסטו כי הלב הוא ההלחל אל הוון וההרגש אל הכשר ואל המרגש המוח ויאמר ארסטו כי
 חפני שהלב הוא ההחללה אל ההרגש ע"כ היה בצר אחרם מה שצריך לחקור בזה הוא:

אם המוח והעצבים הם הכרחיים לזה החוש אם לא ואין אחרת יכולים להכחיש מה שיראה כמתחן כי העצב והמוח לב"ה
 שיהי להם קוץ ועצב יש להם רשע כחוש החוש אכל אם ימצא ב"ה יש לו חוש החוש נעדר המוח והעצב הנה א"כ אינם
 הכרחיים לזה הדין אחר שנתאזר זה הדין לעדרי המוח וכבר אמרו כי ספוט הירושלמי כח המישוש ולא נראה לו מוח ועצב ואם
 הדבר כן נחאמה האין למוח הדין לזה הדין ואם שהאיש לו מוח יעצב אלא שהוא נסתר ממנו יהיה הדבר כספק כי זאת
 החכמה צריכה אל האין ולקבל ערות האנשים שיכנה הדין בעדותם וכן הפלוסוף בהרבה מואת החקירה מחד על ערות אנשי
 ספק כהר שלא יסקרו ואם הדבר הוא מסופק אם ימצא ב"ה בעל כח המעשים נעדר המוח והעצב נסוך אל המופת ונאמר כי בכר
 שהכח כי החוש הפשוט הוא כח א' והכח הא' צריך שיהיה לאבר א' פשוט דומה החלקים כמו שהתחייב שהכח המורכב יהיה
 לאבר מורכב ולפי שהחוש הזה רצוני חוש המעט הוא חוש פשוט א"כ אינו צריך לראשיות המוח אלא הכשר בעצמו הוא ראשי לזה
 ואחריו ראשי רצוני ראשי חלקים כי הראשי בחומלט הוא הלב כי הוא ראש לכל החמוה כמו שביארנו וא"כ אם למוח ולעצב יש
 רשע כוח החוש אינו רצד ההכרח אלא רצד החשיבות וזה כי זה החוש צריך שיהיה שזה ולזה יאמר גאלניום כי היותר שלם שבבין
 האדם הוא ראש האצבע ולפי שכו יספוט האדם בין החור והחור והשופט צריך שיהיה שזה בין חצות בעלי הדוב ולפי שהכשר
 סובב הרם וישלח בו רוח מהא' המדידים הרפופים צריך שישלח בו המוח לחוה דרך העצבים להשוות חומו כדי שיפוט כשוו
 תן המורגשים שם החוש והקור והאיות והיושב והאולכו' הכמשרים מה ומפני זה הסיקאשו אבר א' יתבטל חושו כי נסתם הדרך
 אל הלימה המסוקה המוח שהאיות האבר אשר יהיה סבת השבחה המורגש הזה נחבאר חבל זה כי חוש החוש הוא בכשר והוא כלל
 הראשון לזה הכח וזה א"כ כשרי וחוש פ' נעדר ההרגשה ביאר כי הוא בכלל הראשון לזה הכח וכן אף כשר עליו יכאב כי הוא
 המרגש הכאב ושההתחלה הוא כלל ולא יסוד זה הדין מה שנתאזר מה ההנחה גאלניום ולפי שארסטו השיב זה בחכמתו אחר
 עליו כן רשד בזה המקום הנה מה נכללית הכח להיות הנמצא בזה האיש ובהם היא רחוקה מהחלת המהכנה ע"כ דבריו ו' רשד
 ולפי שקלם זה האיש אל הפלוסוף בהחמוה זאת באמה לו כי זאת הימנחה של כ"ר יודעין אותה שהיה לפי שהחיות אינו אלא
 הרגש וא"ל להיות חי שלא יהיה לו חוש המעט אשר הוא בכשר וההחלתו הלב עכ"ל הכחוב לבי וכשרי ודמו אל אל חי הוכיר
 איברי החיות כי להם ולוח לרנן לכלל החיות הנחור הוא הלב ונאמר חיי כשריב לב רשעא כלומר כי הלב שיש כורפיו ואין בו
 קבלה הוא מביא חיים בכשר ואם יש בו קבלה העצם החשה ידבק ודבר התבתי כי בהרגש הצער הכחוב אף כשרי עליו וכאב
 והרגש התענוג נקרא בצורה לטון כשר כי הוא המרגש דה ולהיות הלב כשרי לטכנה וזכו סקד ע"כ נאמר והסירותי את לב
 האבן הכשרכה ונתתי ללב לב כשר ונאמר ולרר שמו שחור חשמוע כי האיש שלבו קשה הוא טפס ואשר לבו דך הוא נכון וכן מה
 שביארנו קשה הוא קשה הסכנה ומי שביאר דך יש לו טוב הסכנה א"כ לא הוסיף הפלוסוף בחכמתו יותר ממה שגמרו הנביאים
 בשיחתם והנה הראשונים היו אומרים כי כמו שהמוח ה' זהם הראוהו והשתע והיה הם משיגים מוחשים ע' אחרני כי לא
 ישיג הראות המראה אלא בהתרחק מרבו וכן האחרים יש אחרני בנייה למחשיתה כן הוא כחוש המעט וחוש הטעם שצרכים
 אחרני בנייהם אלא שאותם חושים האחרני הוא רחוק הרבה בנייהם ואלו המוחשים הוא קרוב ע"כ אומרים שאלחלל שיש אחר
 בין המוחש ומוח המעט והטעם לא היו משיגים מוחשים ואצ"פ שהמוחש הוא דבק עם הכשר המעט אותו א"ל שלא יאמר
 לחות האויר בנייהם בין המוחש והמוחש ועוד נשים זה כחוש הטעם כ"ה והנה יש איברים נעדרים חוש המעט וזה הכשר
 והדיא והטחול והכליות ואין צריך לומר העצמות ולזה כשיש מורגש באיברים אלו לא יכאבו כלל אלא חפני הקידום המכבס
 אותם שהוא עצמי וירגש הכאב במקום התלוייה ולזה יש לרצ' דינים בענין הטרפות שאין בכשר איברים אלו טרפיה אלא חפני
 הקדמונה והסמכות והקשרים וגם חוה יתבאר שם רואים שהכשר אינו ראשי אלא הכרח הן אחר שאומרים שיש גיסול
 שכבר כשרי אם כשהייר בו כוית ואלו היה אבר ראשי בחומלט כמו שאמר גאלניום לא היו אחרים כן וכזה החוש ימצאו
 העצבות והחנות התלויות באבר התשיש כי השמש אל הכח המתעורר אצלטוב לקיים המין כפריה ורבים וקוץ האיש דרך
 רשעה ולקיום החנות עונה אם הוא משועבד לאשה ואם לרע בהקרבות לתשיש הנחלם כמו שעריות שהסירה תורה עליוס

מגן אבות ח"ג

ואם להשלים רצון התאווה הכסמית וזה החוש שהוא במין האדם יותר חזק מאשר מיני ב"ח ולזה היה אדם יותר משכיל מהב"ח וזה מפני טוב חוש החוש המורה על טוב ההכנה כמו שמתאר רך הכשר חזק וחולשת חוש החוש יורה אף בהלה כמו מי ששכר קשה בלתי חזק וזה החוש הוא יותר עב שבושאים ואמר ארסטו עליו בספ' המדות כי הוא חרפה לנו וקלסהו הרמב"ם על חמורו ויפירו כי בלמית היא חרפה לנו שהוא מאשר אנחנו בא לנו דבר אחר כשאר ההמנות ואין בו דבר מענין האיכוסית אמנם שאר התענוגים בחושים כריח והשמע והראות הם ואע"פ שהם בשמיים הכה ימצא בהם עת א' תענוג להם מאשר הוא אדם עכ"ל ואין צורך שיש לנו מעלה על שאר החושים שאין בהם אלא לקיום האיש אבל התורה השלמה גלתה חרפתו כי הוא החוש אשר חטא בוראש החושים אדם הראשון ולאמלא לא חטא היה כשאר קיום קמלאכי השרת ולא היה צורך בו לקיום האיש לפי הנבלה מהתורה או לא היינו משהמשים בו אלא לקיום המין ומכל מקום לפי שכני אדם נוטים אחר תאוות זה החוש יותר מהראוי וע' לא נמצא לרופאים בזה ההנהגה כשאר ההנהגות הבריאות לפי שצד האדם רע מעצרו אינו מקבל מוסר ההנהגה בו והיו דבריהם לבטלה בו וע"כ שתקו ממנו ע"כ בתאמת המאמר שהוא חרפה לנו והפני רוע הכחירה ומושגי זה החוש בכללות הם האיכות הראשונות אשר ליסודות שהם החוש והקור והלחות והיוכס וכן האיכות השניות כמו השעירות והחלקות והקושי והרכות והמקשיות והספגיות והקלות והכבדות והעובי והדקות והדבקיות והזכוכיות וכו' כשלהם בונותינו בזה החוש ונדבר עתה בחוש הטעם שהוא אחריו:

הד"ב

[illegible]

הראשון

הדרא'ישן
הוא הקול ולזה היה הלשון מתפשט ב"ח הדבעלי קול וכל ב"ח שזיה לשונו כלתי מתפשט הרבה וזוא היות
גם ויותר צר היה הלשון הקול כמו החי העולה על ד' ומחזיר ב"ח וכשהיה חפץ מזה שלשונו מתפשט הרבה
תהאור כך ורחב היה הב"ח ההוא קולו טוב וערב כמו מיני העופות הרכים ע"כ ויחשב כי יש לעופות מינים חקולות ויבנו מהם
בקצת וחכמת שלמה ע"ה היתה בו להבין בצפופי העופות וזאת היא חכמת התולדות וכבר הוכיחו לזו בצורב ובונה

פועל עליו בזה וזה כי עוף השמים יולד את הקול ובעל כנפים יגיד דבר והעוף הכן קולו קולו נעים וכלבד כשימות א' מחיו ויניע קולו לעומת הים וכבר הלכו אנשים לים ומצאו שם קקום הרבה צועקים בקול מפאלי וראו שם חת ואמרו כי קולו בקול תקוה והוא ערב חדר וראו אותו כבר והוא עץ ומקוין בקול ערב ואח"כ נפל לארץ חת והכ"ח שהולך על"ר אשר יעשה בנים כמו השריצים לא תבשר לשונם לקול התקולות לפי שהיא גסה ונקשרת והכ"ח היא היותר נכבד שכלם והוא הנמנ' כלשון האדם והוא הריבור בחייוך האותיות וכתמיד האדם בתועלת זה לפי שלשונו יותר טובה ויותר מתפשטת ויותר רכה ויותר רחבה ולזה חי שאין לשונם מתפשטת בטוב ולפיכך רחבה יהיה ערל שפתים או ערל או שאר פגמים בקושי הדיבור ועל"ר ולשונו מורכב מלקוחי כלומר נערד הדבר ולזה יושב שהע"ף רחב הלשון והדרך יהיה אפשר שיכבש בקצת אותיות בארם כמו הסוררי הפפאלי כמו שספרו עליו הנה לשון האדם יש לו ג' תועלות אלה והם חוש הטעם והקול והדבור באותיות והוא התועלת המיוחד בו ויש מי שאמר שגבת חרש ערכו הכמים שזיני שומע ואינו מדבר הוא מפני תכונת הלשון שאינה בו בתחלת היצירה שהיא מחוברת בלתי נפרדת ואין זה חמת אלא סבת אלמותו הוא מפני חרשותו בתחלת יצירתו ש"ל שחפ קול דברים ופי שלא למד דיבור לא ידע מהו ולא ידבר ואח"כ החרשות היא גורם לאלמות כשהיה מתחלת היצירה אמנם יש תועלת אחר כלשון לשאר כ"ח וזה שישתמש בו האבר מקום הירב"ח ש"ז כלשונם הכרעה והכוכב אשר עליו ההכרעות עד שימצא מין שיקוב כלשונם כמו מ"ם בקצת כ"ח חרש שזיני יקוב חרש מני הלשון והכרעה יקוב כלשונם כמו שהז"ח ויש לו לשון ארוך שזיני ח"ל שאמר לנחש מפני מה לא יכיר שנת"ל ח"ל היא גורם אלמותו זה כי היה לו זה עונש על דבורו כלשון חרש ויש ללשונם שני סעיפים וקצותם דקות כמין קצות השער וה"ל למין א' מהמין הכ"ח שהולכים על"ר פנק' הם אכרץ והוא כדמות הנחש שני סעיפים לו כלשונם והם אכרץ תרנגול' סגור' ו' צנ' תבשמת שבצנים והוא נר' שהוא שרץ שקורם וזיני כערכי ואלו המינים ישתמשו כלשון למשיב' הכוון וזאת התועלת אינה בכל המינים לפי שיש להם כלום למשוך המוון והם הירוס ולפי זה נעדרו זה התועלת כלשון ואלו המינים חסרי הירוס הערים הטבע לתת להם כח כלשונם להשלים להם חסרון הידים ואם הוא שלמות לאלו המינים אינו חסרון לנעדרו זה התועלת אחר ואם להם תועלת זה ביותר שלמות בידיהם ויש אומרים כי בכללים הלשון הוא מכפלים אולם הדברים יש להם כחוקם הלשון לחת דבק בלתי התפרק עד שחשב שאין להם לשון והיה זה כן לפי שתועלת הלשון הראשונה היא לכל כ"ח כיוון הדגים כו להכריז הדומה מהמוון ההכלתי דומה והעבר מהמר ולזה זה לפי שתועלת הלשון הראשונה היא ע"כ חרש שאין לו לשון מכיר ומבדיל און לו התועלת הלשון אלא המיטע ע"כ הים המוון שיהיה כן לפי שהוא כיוון בלתי המים ואלו הים מחפכב המוון בפיו עד שיכירנו ויכיר לו הים מחפכב כו מהמים חלק גדול ע"כ כברא חוש זה האבר חלוש אחר שאין המוון יכול להתעצב בפיו זמן מרובה עד שיגדלו לחותו ויתעצב בלשונם כמו חש שיקרה בשאר כ"ח ולזה יושב שאין לו לשון וכבר מצאו לקצתם לשון ואולם התמסח הוא משותף בין הכ"ח הארצי וכן הכ"ח הארצי כי נכנס בו ויצא אל היבשה ע"כ הואקצר הלשון קצן המוכח בין דג ובין כ"ח הארצי כי הוא בלתי מתפרקת והיא בלתי יותר מלשון הדגים והיה זה נאות לו לפי שתועלת לחיון הוא בהפך השאר כ"ח כי הוא חפץ הלחי רפ"ן והכנסת המאכל בו היא הפך שאר הכ"ח והנה נשלב הדיבור כחוש הטעם וכח תועלת הלשון ורא' זל קנה מוציא קול פה מהדרך לשון בומר :

ואולם

המצות והעבודות התלויות בו האבר וכוח החוש הח רבות וגדולות מאד בדיבור ההנים בתורה ובתפלה ודיבור אמת והשבע ששמו באמת ולשום שלום בעולו ולסעיד ערות אמת וההפך כמו הדיבור כשקר והשבע לשוא לאחר רוב וזמנ' וצדק שקר וקולות סוררס והרעים והשפטים וכבר חשם זלן הרע הנבר כלם ועובר ע"ז בפיו ואומר לו אל"ה אלה ועוד נרחיב הדיבור בזה דפי' המסכתא בע"ה לפי כוונת הספר וכחוש הטעם אבילת קדשם ואבילת חנה ומצות עונב שבת ושמחה הרגלים וסעודתם של חנוס וההפך אבילת מחבלות אסורות וחחץ הפסח ואבילת ביה וסוללות וסגירות שחיבת תורה על יום שקולה ואומרים בעלי הדמיה הרשפת כי הלשון נבחר בעובר בחרש ה' לתחלת ההריון כי הוא חרש ככב בסדר ו' כוכבי לכת הראשון לשבתו ואחריו שאר הכוכבים כוכב לחרש ואם זה אמת ותועלת הלשון הוא הנהגת הקול כמו שנתבאר א"כ אשה שהפילה והנני קולה הנפל יהיה ראה שכבר עברו עליו ד' חרשים מהחלה ההריון והיה בתוך חרש ה' בהכרח און בוותר ולא חזי' שהחכמים עשו כזה כלל אלא שיש הפילה ואין ידוע אם תוך מ' וס או לאחר מ' ויס נתנו כלל עד שיסעיר וגם בזה לא לכל אדם ובה"ש שמי שחולל דרכ בוכרים וברוך הירוד :

הדיבור

בחוש הראות הנה חוש הראות חשב החושים והם המראים כלם אשר הם בנושא ואינו חשב הדיבור הראות באמתות אלא בהקש אל המראה אשר הוא נשוא בו והוא חשב מוחשו כאשר יתפעל הדיבור האמצעי אשר כינו וכן המוח כי בלא אמצעי אינו חשב מוחשו כי כשיתפעל הדיבור הנרא' על העין לא ישיג לו מראה כלל א"כ האמצעי הוא התפעל מהמראה ומניעו אל החוש והנה האמצעים חסם עבים חשוכים ומהם רקים מקבלים הספריות מאחרים ומהם ספיריות מעצמם והעבים החשוכים כמו הארץ והדור הירא הם חשוכים מעצמם וימנעו החוש לקבל המראים כמו שהיה בעת הלקות שחיה הוא בין השמש ובין העין וישך אור השמש וכמו שהיה כלילה כשהארץ בין השמש ובין העין והספריות מעצמם כמו האש והכוכבים וכמו עיני קצת הכ"ח וקנה גופות הכ"ח שסם נראים בחשך כמו האור ואשר הם ספיריות מדר קבולם הספריות מוולתה הם האור והמים כי בארצותם יקבלו החושים המראים ואין ספירותם מדר עצמם שאם היה כן היה להם ספירות כיון כיוס בין כלילה בעת החשך אבל ספירותם הוא מדר האור והוא הטבע הכולל להם ולבשמים השממים שסם אור בעצמם ע"כ כשיחמו האור פס האור והמים יקבל המראים כלם ושיגם החוש בארצותם והחוש הראות ספיריות השוך ולזה יבטור לספרות חסידות חכפ' ציני ובין המראה והוא האור והמים וכשלא יתמצע כימהם גשם ספירי לא ישיג מוחשו והדיבור הספירי אין לו מראה כלל כי אם ה"ל מראה לא היה מקבל מראה וזאת המראה איש לו והדברים שיזנס נראים לא כאור ולא בחשך הם הנקראים בלתי נראים וזה החוש אינו חשב אלא גשם במחליו ובתמונתו וכבר א' מו' נדריו שסם הפנים ואחר ויחיון והשמאל והמעלה והמטה ולא כל ראית אדם שגשגת בכתובים בשכלים הספרים וה"ש באל' אינה ראות עין אלא השגה שרלית כמו שתרגמו יונתן ואנקלוס וכן נחשך אחרים הא"ל רבינו מעדיה"ל וכבר האריך בזה שרחב"ם זל בספר המורה והנה העין הוכלל השאר אוברים בקבול זה הכח והוא חוש הראות ומי שאין לו עינים מהכ"ח וכן האדם שהוא נערד זה חש מתחלה יצירה חש מפני חול' קדם לו הוא נערד זה החוש והחוש הזה חלולו חצינים מהמוח בארצות העצבים העצבים מהמוח אל העינים ויש לתת סבה לדברים הראים מרחוק קטנים ומקורב גדולים וזה הענין הוא הנראים כי מתרבו נקב העיניות ונמצא שני קוים ישרים מקיפים כגני קצות הדיבור הראות עד שהיא הנראים עם כ' קוים אלו בתמונת משלם וכשהנראה הוא קרוב אל העין תהיה סווית

מגן אבות ה'ג

הזוית אשר בענין ההכרח והיו שני קני הפין קצרים וקו הדבר הנראה ויראה קצין וכל עוד שתתקוף תתחדד הזוית שבעין ויקטין
הנראה עד שיתרחק כ"שיתקרב שני הקנים וישווקו ח' ואז יעלה הדבר הנראה מהעין וזה אמרנו לזכי החוש אולם חלושי
הראות יעלה מהם הדבר הנראה אמרנו בקרב פני חולשת ראותם בטבע היצירה או הפני חולו וכן כשיהיה דבר הפסוק בין
העין ובין הדבר המאיר כשקרב אל העין יראה הדבר הפסוק ההוא יותר מהתאיר ויפתירו נכשיתרחק יקטין ולא יסתר הדבר
המאיר כלל לא יתנועע ראותו ע"כ הארץ איפה מונעת אור השמש להאיר על הכוכבים הבוכים לפי שהמאיר הוא יותר גדול
מהארץ והוא מונעת הירח בעת היותה כגד השמש כראש השלי או בזכות כי כל הארץ עולה עד הירח בזוית חרה וזהו סבת
קרירות הירח ואחר שדברנו בהקדמה זה השם נדבר באבר הנראה אותו הוא העין אחת העין ממוחם ולא וסוף משפט המינוח
ופלג לחיות והראות הוא בלחות האמצעי הנק' אל רטובה אל גלילה כלשון קדרות המעתיקים יעמי שהעתיק בדדו
הלשון כדד יעמי שהעתיק קדמו הלשון קרה כלילת יעמי שהעתיק בפדווי הלשון דק בכפוד על שרדכי הוא לחות לכן נק'
ספירי עבול עם מצב רחב ושאר הלחות הם לשמירה ולתועלת זה הלחות והעורן אינו אלא כטיפוסר זה הלחות או יפסק
תכלול כזו וכן הנראה והחלית במחת אלו ההמחות הוא מהמח מחוץ שני חרדים המוקלחוס מחמו משכנת שני תוספות
שם שם הדומים לשני פסחות דני הנשים אשר שם הוא חוש הרים לפי דעת גלילוס שם מתפשט מנ' קרומות המוח עצב קטן
והוא חלול א' קומת המוח לעין השמאלי וא' משמאל המוח לעין הימני ויפגשו זה את זה באמצע קודם הנונים לנשים ויש
בזה ב' תועלות הא' כדי שהרוח הנוול אל א' העינים יקום אוספר לחות נוול אל האחרת ולזה הני שיתחם עיניו א' יתחם ראות
האחרת להיות כל הרוח נוול שם ולזה תתרחב נקב המחיצה העצבית שזכור אחרות בסתומות עיניו א' לחורק הדמיון תרומ לז'
ואכ' כדי שתהיה לשתי העינים פוכלה א' ההנראה כדי שיתאחדו במקום התאחדות שני עצבים והיה הראות לשתי העינים
ראות א' כי הדבר המוכח לשתי העינים כל עליהם כשיחוק ממקום א' הוא מקום ההתאחדות ולזה יקרה למח' העינים שיראה
הדבר הא' כאלו הם ב' א' למפעל וא' לחטה וכן הזכירו חלל בענין המוחין שרואה המחד ושלליות כא' והדבר עם הכדור והחית
אחר עמי הם מדברים והנ' כדי שישען כל עצב על חבירו וישווק כאלו במחתם מאותו המקום הקרוב ואלו העצבים בהתפשטם
המחות באלכסון אחר הפרדס זה רזה נכנס א' בעין ימני וא' בעין השמאלי ויעשה מהם מחיצה ומחד מקיף בכל העין כלל
ותקרא זאת המחיצה המחיצה הקשה ויפיר מולת המחיצה קרום דק וישווק מחד ומכסה תחת המחיצה הקשה תקיף בכל העין
כמו הסלול כולר ולזה בקרה המחיצה השלישית ויתרחב זה העצב כעצמו והיה חתמו מחיצה תחת המחיצה השלישית כחון שכל
ותקרה המחיצה השכבית ואח' יתהיה באמצע זאת המחיצה בוף דך ולם במראה הזכוכית יקרה הלחות הזכוכית ואח' יתהיה
באמצע העין בוף א' עבול והוא הרומה א' הכפוד וזהו הלחות הדבורי אשר פו הראות והיה עבול לחות לז' קוים כמו שהלכלל
יותר קיימים השטחים ויש לו קצת רחב כדי שיקבל הדבר מוחזם כפת א' והיה לה ספירי שיקבל המחזם ויקיף הלחות
הזכוכית הלחות הכפירי והני האחר יעלה עליו בוף דרום לזרית העצבים וזאת היא המחיצה העצבית ואח' יעלה על
זה הבוף בוף במראה לזרן הכוכבים יקרה הלחות הכפוי ועל זה הלחות יעלה בוף יתחלף מראהו בלגשים ויש שיהי חזק השחרות
יש שלא יהיה כזה החזק ויש שיהי תכליתו והמחוצ ביהם הנקרא אשחל ולשון ערכי באלו הבוכים אשחל לזרן אשחל הוא
המחוצ ביהם והלרים כזה לירקם והיו ציניהם תרליותות ואח' יעתיקו אל המראה השכבי אשר לזה הארז והכ"ה הם
משונים מהאחר כזה כי לא ימצא בציני המון הא' בראש הראש א' כמורצין הבקר שמראשו שחור ועיניו הצינים חרקים ויקרם
לפום הכין שאר הכ"ה דבר ויחד כו בלפתתים יהיה עיניו הא' בציני קורקם והאחר במראה האחר חבון אשר העצבים יקרה
כדומה לזה ללריות בעת לירקם והחם העם חעם וזה הבוף תהיה הלך המראה הוא על הלחות הכפוי ובאמצעות פכה הלחות
הכפודי נקב ויתרחב ויכר בעין אחר עיניו כי יתרחב בהשריף הוא מקבץ הראות ויכר אלל האור החזק ויעיר הראות וזה
הנקב הוא כתעין וזה הקרום יקרה המחיצה העצבית ויעלה על זאת המחיצה קרום וכסה אותה והוא עכוסה לכן דומה קערה
רקס מקיף ויקרה המחיצה הקרנית אלא האור המטבית כעצב המחיצה אחר החית הנקראה תכוכית כמו שימצע מה שהוא
אחר כום הירוכית כעצב הזכוכית והוא ואח' הקיף העין המחיצה דק לא הרסה אותו כלל אלא עיר מקום שחרות העין ואח'
המחיצה היא עיר לכן וקשה ויקרה אל הלחאס כלו המתרחב והוא לזכר העין והיה במחתו המקרום אשר על המוח וזהו שם
הקרנית מהמחיצה הקשה ובחיות העצבית מהמחיצה השלישית ובחיות העצבית מהמחיצה השכבית ואלו המחיצות הם
לשמירת העין והלחותיה לזכור זאת היא צורת העין הנפלאה ואם נחלקו בזה הרפואים לא נחלקו אלא בשמות אבל בפגש העין
לא נחלקו ופ' הים המסורד לזעב על האחרים שאין הא' השניה על השעלים ואחר כינו כוערים כעם וכו' אם יעיר עין וכו' כי
הי עברא כלו הראות בואת האכמה הנפלאה אם לא היה חשיב בה הראות איך היה בורא כלו מוכן לקבל חוש הראות וזאת היא
רשיה חוקה כי הא' חשיב כל חש שהארס חשיב כחוש הראוי א"כ יעלי השנחה על השעלים עכ"ל ה' יעיר מהשבות אדם ולפי
שאלות הכפודי והוא כדום שאינה רואה והנה ראה בלילות המולדת שהיה רואה ואין לה זה הלחות כי אפשר הוא לכה א'
שתהיה מנ' דברים מתחלפים וכבר הזכירו אל בריה שאין לה עינים והיא האישות והוא התנח' המהרת בשננים שתל ואשיות
וכן העטלף אצ"פ שיש לו חוש הראות הוא חלוש הדבר ולא ישיב ראות חזק כי יחלשנו כמו שמתלש ביוקן השמש לחזק הראות
וארסטו אמר כי סבת האכמה ששאר רב השחרות הוא סבת הלחות הרב כי השחרות שפחותות רב הלחות והיה מראיהם שחור
ומעט הים והיה מראיהם כמראה האורק ואלו שתי הקצוות הם הלחותית כליתיי ואשחל הוא המחמצ בעינים וכן יעזור לזה
שתעבות החלק הארצי עם החלק הממיי והה הראוי יעלו רומם באשחל וכן יש דומה כזה לפי האחרים שני כי האורק סבס
לשחרות והכולם סבה לאורק והמחצת סבה לאשחל ואחרק הוא כלילת יותר חצין השחרות לפי שהאור חצין הלחות ויותר חצין
לקבל האור אשר כלילת יותר חמה שיקבלו העינים דכי הלחות ואחרק אור השם ויוקן לזה לרחותם מה שלא ייוקן אל השחרות
לפובי הלחות ואשחל המחצת ביהם כי הם טובי הראות לא יכר להם המחיצה השלשית כמו שכתב לאח' ולא תחלישם התנועה השוקה
כמו אלוהק ויש כזה אדם חדי הראות העינים לתדחוק אכל לא ישיבו הכדלי הדברים אחרים אחרים אחרים ויש שיש
הכדלי החלקים ולא ישיבו ויחזקו ויש חשיבים מרחוק הכדלי הדברים והשגחה מרחוק הוא פותח העין סוכת המסורד לא יתכנס
הראות מהאור אשר החזק ואשחל הראות אל המקום אליו על יושר כמו קלוח החום מן הקסם שגר וסבת הכדלי הדברים הוא
בקיות הכלי וטוב וזכותו ואשר יקרה לאנשים שיהיה כלל הראות כזה וך ולא ישיב להם מנן טוב וישיבו הכדלי הדברים הקרובים
מהרחוק וי' שיתם עיניהם שוכים כעדריו הזכות ישיבו הדברים מרחוק יותר מהשגחה הכדלית וי' שתכנסו כזה שני העינים
ויהיה ראותם טוב כשיי הפכים והאדם יותר שלם מהם הלחות המוח והשגחה מרחוק וי' ת' יותר שלם ממנו בסכרלי הדברים כז'
לדקות

נדבך :

עצמיות כי הקיסר יבנו עליהם תהפכים ונדבר :

בטלים הרבוב בחק שחוא עקד הכונה בזה :

לסיועם של כל מי שרוצה להצטרף לפרויקט, אנחנו מציעים להם:

93

מנן אבות ה"ג

לזה אונים חולתי הכ"ח המוליד בימים והם העופות והדגים הבצלי קשקשי' ואשר להם אונים ים אונים במציבות הראש לפי
 שמו נכבד הקומה יספיק לו היותם במקום השוא אכל הכ"ח המהלך על ר' השואו אונים בעליון הראש כדי להיטב השמע ולזה
 שמו מתנועעים לקבל בו הקולות מכל הנדרים ולזה הכ"ח שאינו בזה התואר הוא דק השמע כמו המום שאל' עליו מרחוק
 ירחיק מלחמה כל' ישמע קול המלחמה מרחוק וכן כל כיוצא בזה וכל הפך האונים שם רחבות השבילים מקבלי' השמע מהעופות
 והדגים שאין להם אונים אלא שבילים דקי' וכעדרו אלו המינים האונים לב' סבות הא' שצד האונים צריך שיהיה דק ועוד לו המיני'
 הוא גם הוא דק ויורה על זה היותו להם במקום שצר שאר הכ"ח הנוצם לעופות וקשקשים לדגים והכ"ח כי אלו המינים אינם
 ריכים לחם דק לשמירת כריאותו ולשמירת מנו כמו הכ"ח המוליד כמוהו ולכן לא הוצרכו לאונים להיטב שמיעתם והנה בחלל
 האזנים יש אויר נח ואינו מתפזר מהם ואותו אויר הוא המכיל ביניהם בין הקולות והתנועות הבאות לו מחוץ ולזה היתה האוזן
 לולכית כל' ששבילי האוזן הם מעוקמים כמו נקבי המכשש שבוכסיה זו הבדרים כדי שלא יכנסו בו מים שאם יכנס בו מים
 בלי ספק היו מבלבלי' חוש השמע כמו שיק' למי שזכב' באזני מים או אויר מחוץ או כוילה הממוח שלא ישמע על האמת וזה האויר
 הנח בתוך האוזן הנה הוא מתהפך תמיד במקומו ויתנועע תנועה שמויחדת לו בטבע ויתחדש לו חמנו ללילה קטנה ומי שישמע
 זאת הצלילה הוא דק החוש ומי שלא ישמענה אינו דק החוש וזאת הצלילה אינו הקול המתחדש מחוץ כיון הקול הוא הטבעי לאוזן
 ואשר התחדש מחוץ הוא התנועה הנכרית ותביע אל החוש אשר באון וזה בתנועת האויר אשר מחוץ והשמע יתחלפו בו כפי אדם
 בזכות ובהעדר זכות וזה בשני פנים אם בהשגה ערוחא אם בהכרלי הנשמעים אם בשמיעה יחד והשגת הכרלי הדברי' הנשמע
 הם מובות הכלי וזוהי הם באדם בתכלית הטוב יותר מכ"ח לזכות המין ונקיטתו וזוהי האדם מקושר מהכ"ח לחולשת עורו פ"פ
 הכ"ח שומעים מרחו' יותר מהאדם והאדם מכיל הדברים הנשמעים יותר מהכ"ח כי האוזן הוא שער הכניסה כמ"ס החכם
 און שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין ואחר שביארו כל' השמע איך הם מקבלים הקול בכאר :

איכות

הקול מהו ונאמר כי הדברים הרכים כמו הצמר ואסמנו הם אינם מתחדשים קול כלל והמתחדשים קול הם הדברים
 הקשים כשיקים המקיש בחוש וזה לא יהיה אלא באמצעות דבר אחר כי ההקשה אינה אלא תנועת גשם במקום
 ומן המחויב שתהיה לכל תנועה מחקום לחקום אמצעי ביניהם להמכת הדיקות והאמצעי הוא כן מה שמחמו ויתנועע להם שאר
 מתנועע וחייב חכמי זה שיהיה ביניהם אויר והוא האמצעי לתשמיצת הקול או המים כשמים המקיש בתוך המים והיה במקום
 אשר כתוב ג' כ' אלא שהקול המתחדש באמצעות המים הוא יותר חזק מהקול המתחדש באמצעות האויר והיה כן לפי שאויר
 המים יורד כל זה כי אש"פ שחוקש והמקיש הם סבת הקול האויר שהוא אמצעי הוא הפועל הקרוב להתחדש' הקול ואלו
 סיניו חזירים ראוי בין המקיש והחוקש לא היה מתחדש קול אלא אחר שיש אויר בין שחוקש והמקיש המקיש הוא רוח האויר
 לצד החוקש ואח"ך יבקש מקומו שהיה בו מחללה כמו שגרעין החלץ שהוא בין שתי אצבעות מצד חלוקתו הוא מתהפך מצד
 אל צד כשירחקו האצבעות אותו ויבא כרפני המקיש והחוקש ואי יחדש הקול ולפי זה יתחדשו חלוקות שנקטם כלולות ונקטם
 פכוריה לפי טבע שבמקיש ובחוקש כי כשיש המקיש והחוקש מחומר דק היה הקול המתחדש מהאויר המכה בדריסה קול
 כלל וכשיהיה החומר עב היה הקול עכור ולפי התחלפות החמרי' יתחלפו הקולות ולפיצמי' יתחדש קול כשיקים המקיש בחוץ
 האויר אש"פ שאינו מקיש כגשם אחר וזה כשיהי' ההקשה בחומר ובחסיירות כמו הקשת הכרך באויר שהוא מתחדש כרעמים מכללי
 שיקש בחומר אחר ושאל הקשה הוצא גם היא בחומר חוקש והוא כדור הארץ וכשיחמקש הוא חוקש בחומר מקובב ויהיה
 בחומר שהוא נקבים פתוחי' הנה יתחדשו קולות קשוני' כי האויר הנסגר בקבוב כאשר לא יהיה לו איפסיות לזאת יתהפך
 בדרי הקבוב ויחדש קולו' קשוני' כמו כלי הניבון שהמנן מקיש על הכלי ויתאסף האויר בתוכו ויבקש לזאת יחדש קולות
 השונים בנאות לפי המקומות אם דק ואם עב ואם המקיש הוא דק ואם הוא עב וזוהי נספעה' חכמת המוסיקא
 וארזכו דור פ"ה היה ראש חכמה זו ואש"ל כמד היה למעלה מראשותיו של דוד וכשצפה שרוע צפונית מנצבת וזהו כחני הלילה
 היה מנבן חליו והיה עומד המטתו שאל' עורה כבודי עורה הנבל וכמו וכו' ואות' שירה שאל' חנות לילה אקום לחודות לך וכן
 הלוי המסוררים במקדש היו בקיאים בחכמה זו להעיד הכח הנבואי של הכהן הראש באורים ותומי' כמ"ס והיה כנבן חכמה
 ותהי עליו רוח אלהים והשקול הוא כבד בתוך בור או תבדע מתהפך מצד אל צד ומשתייץ קול כלולה וזוהי אצל אש קול שופר
 שמע יבא ואם קול הברה שמע לא יבא ולא כי תתנועה השמיעית יתחדש קול הברה באויר אלא שאינו
 כשמע למרחק המקום שאנו בו מקבוב הנבל ויש אומרים שמעני שהיתיון תשעה שמואל הוא מקיש באזני אותו קול והורכל בו
 תמיד ע"כ אין אנו מדינאם בו והיה השמים חספיים כבוד אל כיון להם קול נבואי כמו המוסיקא ואפשר כי חכמי שישור האש
 תפסיק בין הבלבלי' לאויר אינו הניע אליו אותו קול כי אין הקול רביע אליו אלא בסבת האויר והנה בסתחדשות הקול
 ינטרן ג' תנאים הא' שיהיה המקיש והחוקש חלקים והכ"ח שיהיה לבקש רחב הם שישברכו האויר והכ"ח שתהיה תנועת
 המקיש אל החוקש יותר מהירה מתנועת האויר כדי שיהיה האויר פוגע בין שני שטחים כי אם סתם תנועת המקיש כנחת
 היה מתפשט האויר אל הנדרים ולא יסגר חמנו כלל בין שטח המקיש והחוקש וסגולתו הם כ' מינים הא' חד והוא קול אשר
 כחדותו וחזקו יפקדו ויביע חוש השמע בזמן מועט והכ"ח שברכו והוא הקול שתנועתו מואחרת וכבדו' לא יביע חוש השמע דק
 בזמן מרובה והנעה קטנה וחלושה ועד עתה דברנו בקולות המתחדשים בהקשת האויר כגשמים הדומעים ועתה
 נדבר :

בהקשת

האויר ככ"ח וזה בזמני מיני' הא' כצפנון הקול השמע ככ"ח והכ"ח כדבור ושם א' וכללם והוא הנבון לחכם
 אלן הקולות יתחדשו מהקשת בכלים מובילים כחי' והם כלי הניבון וההקשה היא תחית מתאוקה ישתוקק
 הכ"ח לזה ולזה אנו חכמים כשיקרא התרגול הסתם לשוני' בינה כי זאת התאוקה נעלמה לכ"ח כצד השכל להכחין כעניות
 ולחירות לכ"ח המדבר דרך ישיה נעדרו משמו לעבור את בוראובי עת השינה לולי הכרה הטבע הוא עת אכוד רומה למיתת
 ולפי שזאת התנועה היא תאוקה לגשם האויר לקיר החום הטבעי' אשר תאותו התנשמו' יתנועע האויר ויקיש בכלי הניבון
 לפי זה הכ"ח לא יחסר דם לא יפגשו והדגים אש"פ שיש להם דם אינם מנצפים לפי שאין האויר נכנס בגופם ויש מהכ"ח
 שאין להם דם וישא קול כמו הצפרדעי' שבהירות ורומיהם אין זה הקול כינון אלא כשיתוף השם לפי שאין זה הקול להם מכלל
 הניבון שהוא הכלי המונבל לכלי הניבון כמו שזכרנו אלא הנחירה נקבים קטנים יביע אליו חממים אור ואלו הצפרדעים
 והדגים' ישאמו האויר כי הנדרים יעירו בעת שהוא יבן ישמע קול כשהוא על פני המים והתבאר מזה כי כמוהם הלשון השמע
 אותו הסכע לגני דברים למעמיהם ולכבוד למעמיהם הוא להכרח קיום והשגתו לרבור הוא למעלה ותשי' כן הוא תשמש לאויר לב'
 דברים

[illegible]

מגן אבות ח"ג

[illegible]

ורע כי המקובלים המדברים בעשר ספירות רוחים י' ספירות לשם בן ד' אותיות וקונו של יודשיא רמות לכתב עליו
 היא הספירה הראשונה הנק' בלשון הקדש אליה אשר אליה ולמישור הסחבונות בה אינה רמות אליה תיבה שלמה
 אלא קונו של יוד והספירה הב' היא חכמה רמות אליה יוד של בן ד' אותיות וקורים אורה בשם מסמות הקדש ים והספירה הג'
 רמות אליה האלף הראשונה של שם בן ד' אותיות וקורים אותה בשם מסמות הקדש הויה ב' ה' הנק' בשם אלהים בשם מסמות
 לשם אלף דל"ת כו"ו שהיא חרת רחמים בצינן כתובתו וחדת דתין בצינן קריאתה ויהי נק' כינה ושם הספירות ששם מסד
 ובבורה ויפארת ונכח והוד ויסוד רמות אליה וא' של שם בן ד' אותיות הנחלה לשני ב' עליונות וב' תחתונות ויהי הקו
 האמצעי כראשון היא הספירה הנק' תפארת ומסמות הקדש שם בן ד' אותיות יהוה וד' ימין חסד ומסמות הקדש אל ונ'
 שמאל גבורה ומסמות הקדש אלהים נבואות וסוף הקו יסוד ומסמות הקדש אל הי' וד' ימין נצח ומסמות הקדש ס' נבואות וד'
 שמאל חור ומסמות הקדש אלהים נבואות והספירה העשירי' למטה שהיא עטרה או מלכות רמות אליה סא' אחרונה של שם בן ד'
 אותיות ומסמות הקדש אדני והנה בלות האלף יש לה שם הדן לרמזו אליה וכן הבית נק' בן לבי שהיא נבואת בית פתוח לרוח
 ויהי בא' אחריו נבואת דלת במול דלים:

ובמדרש כר' נתנו טעם למה היתה כוית ולא בק' כי גם היא כבודית כיה אלא שכיה יש כ' עוקנים א' למעלה וא' לאחור ופ'א כי היה ית' לא' לפי שאחורו לבית מי בראך היתה להם בעוקן שלמעלה הכס' שהוא עליון ומה שחו היתה להם בעוקן שאחוריו א' הלוהר יחיד בעולמו הוא ורא' בירוש' פ' אין דרשין עשרתו יפ' כי ס'ל אומרים כי העול' הוא כנוי באסדרה ורח' רביעית אינה מחסובת וכן המיושר שבפולס שהוא רביע כדור הפולס אינו בלו מיושב כו סוף חצלות חקוהוה לנר הצפון הם מיושבות וישר' חצלות עד הקוץ הצפוני אין בהם ישוב לרוב הקרירות וע'כ באת הכ' אחר' הא' לומר שהפולס הוה הוא מחודש כי הוא סמ' ליחורו שבראו וע'א' במדרש כי באברהם הקב"ה את הפולס תתקבצו כל האותיות ש' הקב"ה ואת אומרת כי תתחיל וזאת אומרת כי תתחיל והאלף לא באת אחר להבסי' חייך כך אתה תתורה לבני ויחסור כוס כי מעשה בראשית הוא מדבר בחידוש הפולס חסב' ואולי נחת תורה הוא מעשה מרכבה המדבר בחידור של הכ' המתחיל לכניו ה' אלחיק י"כ התחיל מעשה בראשית כ' לחודות שהפולס נמצא שני מהרמזון שהוא יסודו של פולס וכמו שקריאת הא' תורה על סתפס קריאת הכ' תורה על הסמיכות שהפולס נרץ ללא שהוא יחודו של פולס ואינו כמו הכית שבוה הכנא

אחר פנאל און צייד לזכאלו אנו אומרים בית הא' וגם פנים אחרים יש בצורת האלף והכית כי הא' יש בה מקורה ואח"ך קו ואח"ך שטח ואח"ך הכית בעלת מעלה ומטה וצדדים אלא שהכית נשאר עד א' פתוח מיהיה בצורת בית ומוה למדנו שהעולם גברא חסאין המוחלט כי הנקודה שמהנה יתוואה הכל אין לו מציאות כל' בשכל ראש כיהם סודות ואמונות למדנו מאות ואלו המדות ואחר הכ' באה הגמל לשון גמילות חסדים לומר כי העולם מתקין כג"ה וצורתה היא כמין פילון ותחתיו מרוכ ובראשו פמין קצרה נקובה לקבל הים להחסיך ולמעלה להפחשט לחסה להשפיע משוב לוולתו הפדכים לו יש לה תה קטן למטה לזר ימין הסכרילה הסגון כמין צנור שחקקוהו לקבל צדירות כדי שלא יכלה עפר הצב בתרומת המים ויתעכב כאותו חקק לומר שישאר לעצמו ולא יפזר כל חמומו והמכוכו לא יכוכו ויחד מדאי שמיך חודמין למחי חסדך וכן כתוב כס' הכהיר לה' בחיובו כן הקנה טעורת הגמל היא כמין צנור לגמול דלים ואחר הכ' באה הדלת לבחול לדלים ובאה בצורת הדלת כשהיא פתוחה חסדית כעוזי הכותל וחזיה אחרי הכותל לומר שיהיה הדלת פתוח ולא פגור ולזה יש לשם פוקץ לאחריה הסכרילה מן הכרם לומר שיהיה ב' לוחות הכפתחות ובאה קריאתה בהפסק לומר שהשאר כך כמי שפוסק בדבור ואינו מדבר עוד כן ואת הדלת אחר שפנתה השאר כך ואחר הדלת באה הה"א והיא בצורת דלת ובה' תלוי כצד שחלל לומר שאם יפתח הדלת ולא יוציא תהבית כלום מה ויפיל פתוחה ע"כ היתה הדגל הלויים שם שהיה המהנה מוכנה שם אל הדל הצריך ויחד לו הא' לך וטול וע"כ נקרא ה"א ואח"כ האה הלו יפדרת מה"א והיא הדגל השמאלית מה"א שנינו אל הדל להוציא המהנה כיצור ושנאה מרשותו לבמרה ונקראת וא"ו כי כן היא צורה וזו העמודים ואחר הלו באה הלו לומר כי גמילות חסדים אין צריך לומר שהיא כתרם לפני הסודות אלא שהיא ג"כ כלי וזן כנדר המציתים כי נתוסף בוא"ו קוץ המחזירה וזן כי המהנה שבה כלי וזן וזה כמנה ובצורתה שהיא כמקל וראשו עכ והוא כלי וזן כה"א זל ואם צורה להם כדרך לוחים כידם מקלות וכן כתוב ובמקלכם אשר בידכם וכן ובמקל יד ורומח ואחר שהסודי במדה זו והכתיבה עליה כהצלה וכמ"ה וצדקה תציל ממות לקח לו דרך אחרת להפחיד לכובש עיניו ומעלים אותם מן הצדקה ע"כ באה אח"כ החית שהיא כמין בית פתוח מצדדיו ופתוח למטה לעשות אוצרות חשך ומשמון מסתרים וזאת היא צורתה ונקראת חית מלשון חתה אלהים כי הוא עושר שחור לכעוליו לרעמו ומחתת דלים רישט יספך עליו המון הצרות וחת ויפער כי מלה מחון חסר וזה שלא חסרו יפוצר וחת ואח"כ באה חטית והיא לזן כטיתה שאחר שחת וישכר והיה חוטם כלתי סמיכות כי גם צורתה היא כלתי סמיכות למטה כאלו היא מטה לכאן ולכאן ויש לה קוץ קטן לזר פנים להורות כי קובץ על יד כמניעה הצדקה לא ירבה חונו ומחבל ימנע והט' כעצמה היא בתמונת יד קובצת ואינה נסגרת כי לא יפער ולא יקום הילול אבל יש לה לארץ ואין סומך ידו ואח"כ באה חסיד שחמוש ידו וזה לשון יד וקטן כמחומו כי יד חסדו יורל וקטן ולפי שחיד יש בה' אצבעות עשר מחסוד חסד עשר וכן לפי שאצבעות חסד יש בה' יד אויבים נקרא חסד כן ואחר שהסודי על גמילות חסדים שהיא אחר מהצדדים שהעולה עומד עליהם והיא קודמת בטבע אל הצדדים האחרים כי לולו ג"ה האביו ואח"כ על כולל לא הציע לכלל גדלות ע"כ לקח אח"כ להויד על התורה שהיא הדבר השני שהעולם עומד עליו וזמן ג"כ הוא רחוק כי חסוד חסד' היא סוף מספר ומצד' תחלה למדרגת השמית והיא העשרות ואחר שיתן ידו תחת מלמדיו ויקטין עצמו כפניהם כמשלל יודד הוא מקטין שחקטין עצמו ללמד תורה אפילו בתלכותו ויכוף ראשו אליהם ולזה היא קטנה וכפופה וכ"ל זל למען חסד כפופה לפי שהצדדים רפופים ואחריה באה הרף שהיא כפופה כמנה וכן שהיא ככף יד הארץ פשוטה לקבל כן יכוף עצמו להלמדנו לקבל מסה חסוד וזאת היא החתלת הלמוד והרף הפשוטה היא א' עם הכפופה לא שפסחו כפופה כסוף התיכה להורות על ההפסק להורות שאם נעסק החסוד כינו וכן מלמדיו שיכיהם סלסול בעצמו בפשיטות ולא ככפופה אל חסדים ואח"כ באה הלח"ה לומר שאחר הכפופה ללמוד מהם שאם לא ילמד לא העולה כפופתו ובאה הלח"ה צוואה לרוך לומר שיהיה ידנה לזכות לכחיה של חורה וטרוח עצמו לרמוח לזי שגידול חמט שאם יצרוך עצמו לקטון חמט לא ידנה לזה ולזה חרדכו ישכב סוב לכ ומעליו איש טוב כל' מי שהוא נסוב אחר ישכב חרדכו ויחדר די לי כיהם שלמדתי אבל איש טוב לא ישכב אלא מדרכי מי שהוא עליו שירצה להיות כמחומו וזה השחור כמפשים הכטמה למעלה ממך תכיר חסדך ותוסיף תוודך אבל כהעלות הכטמה למעלה ממך חידה ליוצרך ואחר באה ההם והיא כמין קובה אלא שיש נקודת עליה אל עד שחלל ופתוחה מעט למטה להורות שיעשה לכו רחב ואזינו לאפרכסת שהיא מקבלה מלמעלה חסדנותים כהטיותות ואח"ך מציאות דרך הנקב קמה מלמטה כן יקבל מלמעלה חסדו מה שילמדנו וזהו שהם מלמיתו וירחם לו לכו כמו מהם ואח"ך יוציאו מהנקב למטה ללמד לאחרים ואל תזר עינו כלמדו לאחרים אבל יפוצו העיונותיו פונה ולזה נקראת חס מלשון חס שנאמר חס עמוקים דברי פי איש נחל כובע מקור חכמה וסתורה נקראת חס שאינם מתקיימים אלא בפחות שכללים כן הוא כרפיפתו לאחרים מתקיים תלמודו כיצור וסמם הסתומה היא עם החסד הפ"ה והיא אלא שהיא חסדנות מכל צד להורות על מקום ההפסק חלתי על צורות כמו במלת למרבה המהרה שבאה חס סחומה צמקום פתוחה ובמלת אשר הם פדונים באם פתוחה במקום סתומה אלא שהקריאה תקן הכתוב ויש להם זל טעם בזה כמדדש וטער הסחומה במקום ההפסק הוא לומר שאם נעסקו ללמדים יסתמו ובאחרים אם ראינו דור שחלו' חכמה עליו יפוצו העיונותיו חזקה ואם לאו יהיו לך לבדך ואחר החסד באה הסון כלומר שאם ילמד לאחרים יפירה וירבה כדגים שקרויים מן הפני שהם מדכיר בניו ומינים כיהתל חסידים קרויים כיהם וגם הוא ירל שמו מחון והיה הסון כפופ' למטה לומר שיפוצ העיונותיו לאחריו ולזה הוא כמין צנור רעני גימל ולזה לא הוצרך לעשות לה קוץ למטה כמו במל' כי בפ"ה הסחון שהוא רחב במל' צריך לעצור דרי שחקקוהו כיצור אבל כפיזור החכמה אין צריך לעצור מדרגה שמה יחסר לו וכמ"ס זל במדרש קהלת כי לקח טוב נתתי לכם וגו' רי און היורה נשאר חפניה שיהיה יש לו חפץ ולחכמוי הפק אחר וזלתי ומחלפין וזה בזה לא יהיה לכה' כי אף א' וחתורה אינה כן אם זה יודע משהה מדרגה וזה יודע משהה כראשית או זה יודע מסכת' א' וזה יודע אחרת ומלמדים זה את זה יש כיד בא' שיהיה ולא חסדו כלום ע"כ באה הסון כפופה למטה להורות על סתירה ולא הוצרך לתת לה גם כן גמל להורות על הקיום כי הקיום הוא בא מאליו והט' הפשוטה היא הסון ככפופה אלא שפסחו הכפופה להורות על מקום ההפסק שאם נעסקו ללמדים יעמוד על עצמו להוסיף לקח להאריך חסדו ואחר הסון באה הס' והיא בתוכנה הס' למטה אלא שיהיה לה גם למעלה להורות שאין לה כטיית החכמה כטיית העשיר אשר לא יגמול חסדים כן כטיית העשיר אין לו סמיכה כטיית החכם ואלו סמיכה כי יפול לא יוטל כי ה' סומך ידו ולזה נקראת סמך והיה הסג' למעלה המורה על הסמיכה כי החסד הוא הסמיכה ואח"כ באה העין ואחרים פ"ה להורות שיראה בעיניו ואח"כ ידבר בפיו ועל מה שלא שמוע יאמר לא שחפתי ולזה כשהלחלו החכמים ואחר מה שלא ראו בהפכה האלפא ביתא באיכה העין קודם הסה וצורת העין היא כמו עין אדם שיוצא ענב תבטוח באלכסון מדר ויתן אל עד שחלל ומדר שחלל לזר ימין ונכנס כתון נקב העין ושם הוא חקיק

מגן אבות ח"ג

חקיק על העין היא עין הרגל למטה באלכסון ולמעלה הוא כפרר באלכסון לשנים ופתוח למעלה לצד קצב המחיצה העצמית כמו שהיא רחבה כפתח העין והפ"א היא כצורת פה האדם הלחי העליון שוכב על לחי התחתון ופתוח למטה שתיים פיו פתוח לצדד חכמות שחומר ואיש שחוש לנצח ידבר ראיות לאויל חכמות כשער לא יפתח פיו והפ"א המטויה היא הכפופה לא שפספס בפיתח במקום ההפסד שלא ידבר במקום שגפסקו שומעים ועושים ואחר שהשנים מוסרו בלמוד התורה שהיא שני לבחילות חסדים לקח להויר על העבודה שהיא הדבר השלישי שעליו העולה עומד והוא האחרון בנותן וראשון במעלה והוא התכלית ע"כ באה הצריק ואח"ך הקוף ונקראת צרי שהיא כמו העין חלל שיש בצדה לצד ימין חפ"א כוון יורד הצריק הפשוט" הוא הכפופה חלל שפספסיה כהפסק לומר שאם נפסקו החלמדים יעמוד על עצמו ויתחכם העצמו לעבוד האל ונקראת צרי שיערד האדם עצמו לצד לומדי התורה שהם כמו בון כמו שביארנו ויקטין עצמו ויכוף ראשו אליהם כמו היורד וידבק אליהם ובחמדת ואותו תעבוד ובו תדבק כלומר אם תרצה לעבוד אותו תדבק בו בלומר תדבק לאחמים כדי שתלמד מהם עבודת האל שהוא הקוף כידיעתו הכוללת על כל הנמצאים הנאלגים מחזיותיו כמו שצילון הקוף הוא חקיק על הרגל הארוך שכתוב בן חקיק ידיעת האל על המציאות הארוך הוא התלוי במאמרו ית' עליונו ותיכוננו ותחתוננו והנה יורה על זה שם הקוף לשון הקפה וכוונתה המקפת על הרגל הארוך התלוי באמצעה ולזה היתה הרגל הקוף תלויה וכבר אצל בני הקוף היא כנגד האל ואמרו קוף קדוש ואמר הק' באה הדיש והט' והט' להורות על השכר העפון לצדיקים ולמי שעובד האל כי יתקיים ראש לנ' שני השין כמו והמולד"ג השינים שאפ"פ שהאדם הוא התחתון לנ' עולמות בעבודת האל והיה הראש וואת הראש צורתה נ"כ כמו ראש האדם הסדורות לו תלתלי שצורתו לאחוריו ולזה לא היו להקצין כמו הרגל"ת והשן יש לה נ"ב ראשים בנ' שינים להורות על הלוקה בעולם לנ' מחלוקות עולם הרוחניים ועולם השמיים הקיימים ועולם הגשמיים השמים והאפסדים והוא יהיה ראש לאלו שהיה באחרונה רוחני ראש לכל אלה הנ' תחת כסא הכבוד ויהיה קיים ונצחי כמו התלוי שיש לה סמוכות למטה להתקיים והיא הנקודה שברגל השמאלית והיא כצורת אדם עומד על רגליו אלו היתה חובשת כוס הרגל מוסף על צורת הראש שהיא כצורת ראש אדם ועתה יש לה רגל וראש להתקיים עליו והוא הראש שהתארכים זה הרגל השמאלי יותר מהימני הם ספרי דוקני והכוונה שיהיה לו קיום ויהיה ראש בכתב אמת לעולם ועד נקראת תלוי לשון רגל כי הצורה תורה על הקיום והראש על הכתוב שהפסד שלא יהיה נקמה בכתב העומד לימחק וכן נרמז כי זה בכתוב את ה' אלסיד תילאו ואותו תעבוד וכו' תדבק ובשמו תשבע הוא תהלתך והוא אלסיד כי אחד העבודה והדבקות לאחמים ירם ראש להשבע ככסא הכבוד ויהיה לו האל תהלה ולאמת כל זה כי בן הוא לקחו את ראשונה אלפא ביתא ואמצעי ואחרונה בקריאת שם ה' הדבר הקיים שהוא אמת בן מי שילמד החכמות תחלתם ואמצע" וסופם ישיב אל האמת ואם יתעצל ויניח סופם לא יעלו בידו אלא ספקות כי כשהשלק תלוי מן אמת יסאד אם הוא לשון ספק ואם יקפון ולא יקח הדברים בהדרגה התחלתם לא יעלו בידו אלא שיבושים והספקות כי כשתסלק א' מן אמת יסאד מת שאין בהשגתו חיות כלל והנה נפל שכוס גדול בהגייית קצת האותיות וזה כי הולו הובים ואותם הערכים כרפיון גדול וכן למדו מהם הישראלים המוכנים כחוכם הובים אותם כחוק רבוק השפטים וזה כי הולו הישראלים המוכנים בארצותם והכית הרבה הובים ואותם הערכים כדבוק שפטים כמו הדבוקה בדגש יפה כחשע שמו כרפיון יותר והישראלים המוכנים בארץ הנצרים הובים אותם כמו שהובים הם עצמם הולו והשכונ גדול שאל" שתיים הבית הכית בהגייית הולו בשום פנים ולא היה בן ההגייית בהיותם בארצם ויורה זה מ"ש בנ"ב שיתחבר בין הדברים ומה שכוני עשכ כשדך יראה בהגייית כלת עשכ כהגייית בית כשדך שהיא רבוקה וכן האומות שהועתקו אליהם שמות האבות אברהם יצחק ויעקב הם הובים הכית שלא בהגייית הולו בשום פנים וכן הדברים שנות אחרים כחונכאות ע"כ יראה בהגיייתם הם הרפיון על לשונם כזה יותר מכל שאר היהודים אשר בתפוצת הגולה כי הם הובים הכית הרפה כדבקות השפטים כרפיון מצט ולא בהגייית הולו והגייית הולו הם הובים הכית כדבקות השפטים כמחשבה הלוועים אלא שסוף התיבה הם הובים אותה כרפיון כחלת אליו ידיו וכיוצא בהם וחולם עשוכן כדי להכדיל כינה וכן הולו"ה המוכנה לה בתחלת התיבה כמו הביטוי אליו ונחשו כי עתה הגייית שני הוויין נכללת ויאנס צריכות הכדל אחר כח"ש הרק"ל חס"ה המכלל בחלק הרקוק וכן ה' נבאח אל כשער כ"כ חס"ה הרקוק כתב שראוי להכליעו כחשפת שני אותיות הדומות הסמוכות כמו בן ארץ ויה דומותיהם ואחר שהחבתי זה ידיעתי כי הובים קורים בית שלהם כקריאתם ללון שהם קורים אלפא ביתא ויהיה הכית בחירק כקריאתם ואל" ויהיה וכן הם נכתבות כחשפת שפלים וכתקיים קצת קריאת הכית רפה כקריאת ולין ובהגייית הלמד יש נ"ב שני במקומות יש הובים אותה בהגייית הלמד הרבוקה כהרבים הלשון בעליון החירק וזהו לחננו שברגל בארצות אדם הלוועים כדבילים בין אל הנקוד כצדי בין לאל הנקוד כסבול כי להיות הצרי תנועה גדולה מטים קריאתה אל דגש כחשפת אלא ומה וכוונתם והסבול הוא תנועה קטנה ע"כ תוכפין אותה וכפארה הלמד רפויים מכל און הכלל הוא עולה בידיו בכל מקום ואין לנו כזה אלא הרגל לשוננו וכן הוא כלשון הנצרים והשומעונים שאין להם כלל להכדלת קריאתם אלא ההרגל וקצת סוף יש לה להכדיל בהגייית הלמד בין רפוייה לשאינה רפוייה ומ"ש כפ"ה הגול עמים יש תלמוד רקאמר קר או יש תלמוד קאמר חר והוסיפו להגיייתם כי להגייית ארץ ישעאל בהגייית יש תלמוד והגייית יש תלמוד שום ואמר שדברנו בדבר א' אשר בנשלים בינו הדבור והוא הדגשת האותיות :

נדבר בדבר השני והוא התנועות וכבר אמרו בידינו שכל כי האותיות הם כבופות והתנועות הם ככשמות כי האות כלל תנועה לא ישלם ממנה דבור אחרת התנועות יתחלקו חלוקה טבעית לחמש אין לשון מהלשונות חולק ע"כ כי הטבע פשוט וזה לא היתה הסכמה בשום לשון לחלוק כזה על הטבע והם החולם והיא תנועה גבוהה והחירק והיא תנועה שפלה ונקרא" שבר כי שתי תנועות אלו הם שתי הקצוות החולם היא השלמה ולזה נקרא חולם כי כלשון חכמים הדבר שגמלה דבקותו אחר השכר נק' תלויא והחירק הוא השפלה שכלם והיא נשכרת וקראו חירק כי האדם כשחורק עיניו הוא משפיל לתנועתו וסוכרה ולפי שאלו הם שתי הקצוות נקראו האל למעלה והא' למטה והם כעצמם אין הכדל כיניהם אלא מזה חקוק הנחתם זו למעלה זו למטה וכדרכי הדברים תשמש הוא"ו אל החולם והיורד אל החירק ולפיכך יסתיירו להקל וכן אלו שתי התנועות יש נ"ב תנועות אמצעיות היא החירק שהיא נקודה א' ולא הכדלת מהראשונות אלא מזה מקומה שהיא באמצע הולו השמשת אותה ולעולם לא תמצא בעדרת הוא"ו השמשת אותה כדי שלא תתחלק עם הרגש שהיא נ"ב באמצע האות להורות על הדחיקה והכוונה ונקרא שורק כי היא בתנועה השורק כשהאדם מקבץ שפיו וכשרצו להקל על הלשון להפיל הוא נקודה בנ' נקודות למטה בלומר כי היא חמוצה"ב בין החולם והחירק והנקודה הראשונה כנגד החולם והתחתונה כנגד החירק והאמצעי"ה כנגד השורק ונקודות בל"סון להראות העמידה שאינם כשאר הנקודות האלו הקופות להורות על התכופה וקראוהו קבון שפטים כי בן היא תנועה אפ"פ

שהוא לחסד לא נשתנית תנועתה מהשאר כי שהיא באמצע ויש שתי תנועות יותר גדולות מאלו ה' הפתח והוא נדחבת הרבה
 וזריכה לפתח הפה כהנעתה וזה לא הספיק כזה לקרה בנקודה והוצרכו להראותה בקו ישר לצורת על הפתח והתנועות
 והשנית טפלה מתנה והוא הכרי וזה נקדו אותה כשתי נקודות לצורות שהיא אינה שבורה כמו החיך ולא פתוח כמו הפתח
 והראו אותה כשתי נקודות שהם שני קצוות הקו הישר ונקראו דרי הפתח כי תנועתה דרס וישתמשו באלו התנועות כאלף
 זכור וכפא' ולפעמים יפילום להקל אלו הם ה' תנועות הראשונות אשר כל לשון הוא משתמש בהם בהנעת האותיות והנדרס
 און להם גורה לתנועות אלו והוצרכו להראותם באותיות כי אחר כל אות מוכנית וכתבו אות אחת לצורות על תנועת י"ג הוא
 בפרס כתיבת לשונם והשתמשו אלו ושלם ג' גזרות לכר ה' הסבבה וישתמשו בה לחולם ולשורק והשנית השקיעה וישתמשו
 בה לחיך וה' הסתנוכות וישתמשו בה לפתח ולזרי ואין להם הכרה כזה לא לפי המקומו לא בגורה המורה על התנועה והוצרכו
 להשתמש אלו לעצות גזרות ואלו התנועות בקוים לא בנקודות כי רוב אותיותיהם אינם נכרות אלא בנקודות ויש תנועה אחת
 בלשוננו והיא השוא ואין לה הרבה כלל והיא שתי נקודות וקופות כלומר כי אינם לא חולם ולא חיך כי כח' מוכנית אותה
 שכן נראה אלא שלפעמים ירכיבו אותה בבנייה והיא כמו פתח וקוף שיתן לה קצת התינוכות ברוך דומה ל הפתח ולפעמים כשהיא
 שמוכה אל החיך דומה ל החיך וכשהיא שמוכה אל החולם דומה ל החולם ופתח ופתח ולפעמים ירכיבו
 אותה אל סגול ופתח וזה כשהאות היתה ראשונה להיות בשוא ומפני אותיות ההרכבה שהם א"ה פ' נקדו אותה בסגול או בפתח
 ירכיבו אותה עם השוא לצורות על ההרכבה וההרכבה כמו חלשים אשר הטוב לך הו כנונים מנו מחוץ כדמיון חיך רכאו החלי
 עשה לך עירך מלחמה וכשתנו ההרכבה השואית כגזיא כשתלק התכיפה וכאשר ההרכבה ולפעמים תבא השוא בסוף האות
 כמו וישת וישת בסתר וישב המנו שכי ואל שצריך להניעה אל התיבה הסמוכה לה כמו אלו היותם באמצע התיבה כתיבת ירמיה
 ישחיו שהשוא הראשונה מוקלת והאחרונה מוכנית ואין זה אחת כי אלו היותם לא היותם רבש בכית וישת בסתר והיותם ראשונה להיות
 רבש כמו בית תכרך דמיון וכן לא פסק בין וישב וכן מתנו שכי ע"כ נראה שאלו השואים אינם מוכנים וכן לא היו באים שכי
 שואין בסוף פסוק ויעל על גזריו ויכך ויאמר לא כי נחקק שבתותי חללת לא הדרת כדמיון והמתן לא החתלת ואחרים באותה
 וכן לא היו באים ג' שואים בא' וכבר באו סמוכים ועת אלוים ואשת וגם יולדת וחיות תשת ועל ראשת חכות וכמו ותכך וכאשר
 ויכך וכח אחר בלכתו דדוד וכן ויכך עליה ויכך וכנימין וינקת חלב ביום ורמדת וסבת וסבת ערכת עליהם וכללית
 כהתקד שנים ביחודאל וכן גם בדרך אחת הלבט ונתת ארצ מלכא שנת טעם ותכך לפניו דאשיוה דרד וכדכוס ארד ובעמך
 מה נחנת בבא לך חבליים והשת כהפרי ואת אליה וגם אחרת באוין בן ילדת ולא צבת לא רמנת לחשצו ואחרים פיוצא בלו והנס
 בסוף כל תיבה היות ראוי לנקוד שוא לצורות על ההפחדה ולסל לא נקדו אותה והשואין זה ככף פשוטה בלכר כי לעולם מוקד
 אותה בשוא כמו חלך ויך וכיוצא בהם וכן בכינוי הנקבות אחותי את וכיוצא בהם והנדרס און להם גזרת שוא לפי שלא הוצרכו
 לה כי בכל תנועה יש להם גזרת אות וכאין גם גורה בשאר השוא כשכע אכל השישע אלנים יש לה גורה לשוא והיא כמין עבולה
 מה בלשוננו הקדום ג' תנועות מורכבות מאלו אם ההרכבה ה' אם שתי הרכבות מהם שההרכבה היות מוכנית אותה ומתם
 שההרכבה היות משפלת אותה ומתם שההרכבה היות מוכנית אותה בין הכולה והשפלות ומתם הקמץ והסגול ומתק קמץ והסגול
 קמץ והקטנה סגול והתנועה חטף קמץ והיות זה כן כי הפתיחה כשתתרכב עם השבירה והיו חתמן זהו מורכב מן פתח וחרק
 יולדת לה קמץ והקמץ חודם על ההכבה כי הפתח פין ומערכ צח הפתיחה שבידה יבניה שפתיו ולזה היות תנועה יותר
 גדולה מכלם שנת ערב עמה פתיחה והכבה ואת התנועה אין אנו מכירים בה כי חתמן אנו מבינים בה כמו הפתח והוא חסרון
 בהכרה אולי הראשונה היו הדרגים יותר מתנו ולא נשאר לנו כזה אלא הכלה בענין שש הסגול בין ואכרסו ואכרסו שוא
 בפתח הו"ו לואכרסו כטרת תבא שוא כקמץ והוא שהפתח מורה על הדרג וקמץ על העבר וכן בין שפתו כקמץ והוא
 עבר ושפתו בפתח שוא עתיד וכן כשמות והפעלים כי חסם הקמץ כלו הוא שש ואשר חזיו קמץ וחזיו פתח פועל עבר וכן
 בין הא השאלה והא היריעה כי הא השאלה היות בפחה והא היריעה היות בקמץ ולזה רוח הארס העולם היות למעלה היות בקמץ
 להורות על היריעה ויורה על זה רוח הכהנה היותר היות למטה שאינה חטופה וכן קמץ ופתח בואת התיבה של העולם יש
 בפירה שהמתן אותה פתח חספס בהשאלות הנפש וכן דרין בה"א של יעות משפט שהיא בפחה והמסרה עליו לית כותיה בפתח
 להורות על התמימה שהמקד אותה כקמץ המורה על היריעה היות כופר וזה ענין גדול תלוי והנס נקדו ויך כהפסק בפתח
 היות ראוי כקמץ והטעם כזה כי כלל הפסק הוא בסגול ובהפסק די להפלותו מדרגה ה' מסגול לפתח והנשאר לנו מהסגול
 שבוין קמץ ופתח ויורה כל זה שהקמץ היות יותר גדול מהפתח ולזה לא יסמך לעולם אלא אם כן יש בה והפתח יסמך לקלותו ויש
 בין קמץ ופתח כמה הכלים ידועה לחכמי הדקדוק ואין זה מקומו וכשהרכבת השבירה תתערכ עם הסגול היות תנועה אחת
 ולזה כשתערכ החיך עם הצרי הרחיב צורתו מעט ולזה נקרא הצרי קמץ קמץ והסגול פתח קטן ולזה סגול מלשון סגול כל
 הצרי הוא על קו פשוט והסגול אינו על קו פשוט וכל שלשה נקודות שלא יתנו על קו פשוט ישר יעשה חסם עבולה כמו שואחרים
 מהנדרס ויש כמה הכלים בין צרי לסגול כי כסמיות ויבא סגול וכהפסק צרי ולזה כן הסמך היות בסגול והמכרת כצרי וכן
 יש הסגול בין את הסמך כקמץ שוא בסגול ואת המופק כטעם טרחא אורבוע וכיוצא בהם או כצרי ש כזה ענין נפלא כי
 מעשה ומקנה ומראה כהם סמוכים הם כצרי וכהפסק הם בסגול כי במראה המכאס הראשון הסמך כצרי ושי המופקס בסגול
 היות ראוי בספך בתחלת ההשקפה אולי מפני שכמה סמוכים אל הכנויים הם כצרי כמו מראים חקניהם מעשים ששנשתלק
 הכנוי נשאר הצרי במקומו והצרינו הספס בסגול אולי בעל הטעמים היות יורד כזה חס שלא ירענו אנחנו ולפי שהצרי היות
 קמוצה קטנה לא יבא עליה לעולם חטף שאם רצינו לחטוף אותה נחזיר אותה לסגול ודי בואת ההרכבה לחטוף אות אכל הקמץ
 הנחטף היות פתח מורכב משתי וסודות מה' ההרכבות השבירה החוזרת בין לקמץ ומשכא המוטפ ולזה היות תנועה ממוכנת בין
 הקהכסה והפתחה ותנועתה קרובה לתנועת חולם כי החולם כמורכבת מן חטף קמץ כהסמך מן תקף וקמץ מן גזרל גזרל מן
 עישה כל הענין מן רוב בניו ברוך חסדך ולפעמים יפילו השוא ויורה עליו היות תבא אחריו כשהוא נדבשת כמו מעשה ירי אומן
 שרבה הים על חטופת הקמץ האלף כי לא יבא דרג אחר קמץ שהיא תנועה גדולה אלא אם כן היות מליציל אינא ימה שמה להם
 בתיים סימן א"ג ו"כ והנדרס והשתמשו הם משתמשי בואת התנועה עם התנועה המורה על הסבבה והיות החולם והנס יש שתי
 גזרות אחרות להכדיל בין החוץ והרפיון הרבש באמצע היות ושרפה למעלה לצורות על הרפיון והוא ק' ה' והשתמשו אלו יש להם
 י"ג שתי גזרות אלו המחזיק והמפרה אכל הנדרס מחזיקים בהפילה או כתוספת אות ט"ו ואין צריכים להראות הרפיון אלא
 העצור המקוץ והנס נפל שבוש גדול בארץ הערבים בין היותם לסבת הרבש כלשון הנדרס הם עבדלים בין תנועת הטית
 וה'

מגן אבות ח"ג

והט' דבנשה ובין תנועת השין והצדי והקוף כי הט' והצדי והקוף הם חכמים אחרים לעולם והט' דבנשה והט' והקוף חכמים אחרים לעולם ולפי זה יהיו חכמים אחרים גורם להם זה שכנס גדול כי בחקוק פתח קורין כגון ובחוקים צדי חיקר ובחוקים חולס שורק והיהודים השוכנים בארץ העלנים נזהרים מזה חזק אע"פ שאפשר שהמלך בעצמו הם מתחלפו כמקטא שאין מקטא הט' כמו הכ' ולא השין כמו הט' ולא הת' דבנשה כמו הט' וכזה אין יכול' להכדיל אבל אין לשמות התנועה כלל מפני הכרה זו ואחר שדברנו בדבר השני אשר בו יושלם גיבון הדבור בדבר הכ' והט' :

הטעמים

והט' מיני הלחנים והנה בשאר לנו מיני הלחנים ג' והא' הכולל לקריאת התורה והכ' לקריאת הכנאים וזה יש בו שני מינים קרובים זה לזה כי קריאת ההפטרה אינה בקריאת שאר הכנאים והט' קריאת הכ' ספרי תלום ומטלי איוב ושאר הלחנים כגון הכוסי' לשיר והכוסי' לתהייר ששה מיני הפיוטים כלם יש מהם קדומים כמו שירי ר' אעזר הקלירי ואומרים שהוא ר' אלעזר בר' שמעון היוזכר כמי התנאים ויש מהם נתיחדו בארצות ספרד לקחום המאזורים משירי ישמעאל הם ערכים הרבה מושכים הלב יש מהם בארצות צרפת לקחום משירי העלני' והם בתכלית הגיבון בהכחה ואריכות ולא ירענו הקדומים אם הם מקובלים מבני עמנו או לקחום מיתר העמים כי מלאכת המשקל והחרוץ הוא דומה המאזר לכטא מה שלא היה ברצונו וכבר אמרו כי החפס ר' יהודה הלוי ז"ל נמנע בסוף ימיו מלעשו' שיר מפני זה כי מלעול או מלרע תשתפס הכוונה כמו שכתבתי והמאזר על כרחי' יפסול מה שצריך להכניח ויכנס מה שצריך להשפיל ויפסל הכוונה ויש אומרים כי מה שהסופר המאזר מלת את בפסוק ה' שומר את בריו מה שלא עשה בן בחיורו הוא מפני ערבות השיר והמשקל :

אמנם

הנורות שאין מהתחש' בהם בכתבי הקדש וכן במשניות הקדומות המוקדמות שמיני שם חנוכות כמו כתבי הקדש הנורות האלה יש מהם להורות על התנועה כמו מקף לשון הכוכ שחזר קו ישר בין תיבה לתיבה לומר כי יש ביניהם סמיכות ודבוק וראוי להתרפה ויש מהם להורות על ההפסק בין התיבות הפך התיבה והוא קו ישר וקוף הפך המקף ויש מהם לתת מנוחה אל הקורא וזה כשהמאמר הוא ארוך ופסיקוהו באמצע ולא נמצא שני אתנבים בפסוק א' כי יתח' א' להאריך כדי שתי מנוחות ולא הוא בתחלת המאמר הוא להור' כי הוא ענין כפני עצמו וכחומר אל תתחר' במרעיש הוא על אלפא ביתא אלא שיש פ' כיניסם ששני פסוקים הם המאמר אחד אלא שלרוב אריכותו הצמיחוהו הפסק באמצע אלא באתנח' וא' בסוף פ' וכשיש נבייה וקרא בפ' לא הפסיקוהו בסוף פסוק וזה האתנח' הוא לשון מנוחה וזכרתו הוא שני קוים באלכסון דכתיב למעלה ופסוקים למטה כזרת כאלה לורות על המנוחה וההפסק שכתב פסוק הוא עליו בקו ארוך נוטה למטה שחל להורות על האריכות בהפסק וכשהוא הוה הוא באמצע קורים אותו מאריך שהוא בין המקף והפסק אריכות מצט' וכשיש נקודה באמצע יורה שהאריכות הוא יותר גדול במצט' שכן ע"כ נקרא' תביר וכשהוא נוטה לצד ימין קורין אותו טרחא כלשון השלכה כלשון הגר כי מן שם שליר דבר לאחוריו דיון או הוא לשון טורח כמי שטרח ומכאן מנוחה ויכא זה קודם אתנח' וסוף פסוק להורות כי הוא כמי שמשלך לאחוריו המאמר והא' יכוח ויכא לא' תביר כי בחנוכה התביר הנשכרת הורה המורה ופריך להשליכו ולנוח ומשתמשים בתנועת התביר בשני קוים וקופים והוא תרין חוטרין לורות על אריכות כגון ולא ירענו הכרל בגיבון כן זה לזה ולפעמים תכוא לפני תביר תנועה כזרת ג' קוין בעין מדרגות וקורין אותה דרגא והיא כמו מאריך לא ירענו הכרל בין שתי התנועות וכאן על זאת הצורה לומר כי התנועה באה ממדרגות הרבה והיא ראויה להיות בשכרת ולהשליכה ולנוח ולזה באה דרגא ואחר תביר ואחר טרחא ואחר אתנח' או סוף פסוק והט' לפני שכן באין ובתביר דרגא תביר ומשחש' כמנוחה באמצע הפסוק בשתי נקודות' זו למעלה מן חונות באמצע היות' למעלה ונקרא' וקף קטון לשון וזיפסד שהוא למעלה המנוחה בהפסק זה וזאת המנוחה תבא ברכ אחר מנוחה יותר קטנה מנוחה והיא הפסוק שהוא קו ארוך למעלה בסוף האות וכשהמלה היא מלעול עושי' שני פסוקים וכן אם הם שתי תיבות ואם יש תיבה כיניסם ואיכה תנועה במקף ונקרא התיבה בשופר ישר והוא כזרת שופר נוטה לצד הוקף להורות כי הקול היוצא מהשופר הוא לצד התנועה אשר לאחריה וכמו שהמאריך הוא לפני סוף פסוק כן השופר הישר הוא לפני הוקף וכן לפני האתנח' ואם הוא קודם הפסוק והוא השופר הפוך להורות כי התנועה היא לצד חוץ והוא שופר המופך ע"כ ה' שהיה בראש החיבה דיון כדין העשטא וקורים אותו יתב' פי ש' לו מצט' התיבה ויש נבייה גדולה והיא כמי שורק דבר א' לאחוריו ומחוריו וקורין אותו וקרא' שהוא קו ארוך שתפסע למעלה חסוף התיבה וכפוף לחוכו ואחר זאת הנבייה תבא המנוחה על ג' נקודות למעלה בסוף התיבה להורות שזאת המנוחה היות יותר גדולה מתנועה הוקף הטן כמו שזמנתי הוקף הקדומה לה היא יותר גדולה וזמנתי הפסוק הקודם לוקף קטן ונקרא' בגולה המצט' שנקרא בגולה לשון סג' כמו שפירש' וזאת יש תיבה בין וקרא' והסגולה יכא אפי' ישר כיניסם ואם אינו תכוף מקף כי השופר יכא לנבול קודם חקוק ההפסק ולתי' בסוף הפסוק שיכא בהם מאריך וכן יכא המאריך עם טעם אחר להורות כי התיבה מלעיל וחלכת טס וכן עם השוא הנקרא' גציל וצצק' כי היא מרחיב' היא ויש נבייה גדולה כפסית בכח בארס שגולס דבר הנטוע או הורע שיוציא השורש העיקר ויבחיטו למעלה ולזה נקרא' תלשא והיא כזרת קו ובראשו עגולה להור' כי התנועה היא בכח בארס התולס דבר נטוע ע"י שהבחיטו למעלה ויכא לפני התלשא לפי' צמיח פ' גדול והוא כזרת קו זקוף כאמצעו לצד חוץ קופטוט כמי שממיר דבר לאחוריו והיא התנועה מורה על ההרעפה הפיזור כמי שרועה לפי' מה שמעבדו מלתלוש והא' תולס ויכא אחר התלשא רביע ברכ והיא נקודה א' באמצע התיבה להורות על גיבון קצת מלשון נבייה כלשון תרבו' בארס הירובץ להנביה קולו וכשהם שתי תיבות זו אחד זו או תיבה א' מלעיל ירשם בשני קוים נוטים זה לזה וקראוהו קרחא אולא כשם כן הם ולפעמי' ירשמו ב' קוים סמוכים כמות א' נוטים אל צד ימין וקראוהו שני ברישין בארס שהוא מברש דבר למעלה לצד ימין ולפעמי' ירשמו ב' קוים סמוכים כמות א' ובשתנועה הוואת היא בראש העינין ולא קרמחם תנועה אחת ירשמוהו ככ' נקודות וקופות וקו ישר אחריה קראוהו וקף גדול להור' על ההפסק שהוא בראש העינין כמו חוקף קטון הכא אחד פסוק והפסוק אחריו להורות על הפסק כאלו הנביעה חמוצת כן פסוקא וחוקף קטון ומורכת משנייה ויש נבייה מורה על ההרעפה והוא השלשלת כמי שהוא מחרש בעצמו על דבר ויש תנועה אחרת כן והיא כזרת קרני פרה והיא נבייה דומה לפי' גדול בארס המכנה ותסמך לה לצולה כחין חצי צבילה קורין לה ירח כן עומד ובעל המסורת היות יורע כי ראי להסמך להפסק סוף פסוק מאריך ולדרגא תביר ולזה חקף קטון וסגולה ואתנח' שופר ישר ולפסוקא שופר מהופך ולקרני פרה ירח כן עומד ואין להאמנו מברילים כזה ולא בין רביע וקדמא אולא ירשמוהו וקף גדול ולא בין פ' גדול וקרני פרה וכשלת הספרים יש וקרא' בתחילת התיבה ובאמצע וכן יש פור גדול כזמנתי שלשלת ושופר מהופך למעלה ופסק תנועתו כתנועת הרביע והמאזרים במקדש היו יורעים אלו ההכרלים ולא קבלום ובאורך הגלות אחר כל זה וכבר אמרו כי המורה בן לוי כשהיה מתן קולו כשהיה

בחוץ

הדרי'בור

51

מגן אבות ח"ג

והחשובים שבהם כי יורה שהחוש הוא דך ונקי ויחלל ההפעלות מהדברים המורחים במצבם כחם ומחוק רחוק וכן הריח
 מהתפשט מהמורחים ים ממנו דק מהפסג למרחוק ויש מהמנו עב לא ישימו החוש כי אם בהתקרבו אליו ויש שהוא נסתר בו ולא
 יתפשט עד שיפחד ממנו ע"י טרפה באש או בחלילה באכזריות :

ועתה

נדבר מהו האמת כענין המורה אם הוא מביע בהתבטח המורה אל האור האמצעי או בהשתנות חזקת ההתבטח
 ונקדים בזה הקדמה ובאמר כי נושא הדין בקרוב הוא הטעם וזה מחויב כי לא יוצא ככל רוח שלא יכיר לו טעם
 וגדר הטעם הוא שיתערב הטעם היבט עם הטעם הלח כשיתילך הערכו ההוא מחוס קרה לו ויתחייב מזה שהיה נושא הקרוב
 הוא חומר מורכב ונחשך לחומר פשוט ולאו היה האור האמצעי המקבל הדין ונקבלו מוולת התבטח מהדבר המורה א"כ הדין האור
 בעל טעם וזה מבואר השקירות וההקדמה המכילה לדין שיקר וסותר האמת א"כ האור כשקבל הדין הוא בהתבטח הטעם
 הלח והיבט הטעם המושך בעל הדין וינא לנו מזה כי אין קבול האור אל הדין כקבולו המראה והקול כי במציאותם באור
 אולי אלא חקוי רוחני באור מוולת שיהיה בו נושא חמדי כלל אלא שהספרי מביע חמדי אל הראות והבדלתי ספריי הקול אל השמיעה
 והדין אינו כן כי האור אינו נושא קרוב אל הדין כי אין לו טעם והמאמר קרוב הוא האור המתערב בו מהתבטח הדבר המורה
 שהוא איד נחוש כחוש ויובט נחך תכעל הטעם אמתם הכלי המיוחד אל זה החוש הוא הנחירים כי הוא כלי הדין והנשימה ובא"כ
 חושם בעור וקוביה ישיבה יסן הנעור ונעור העין יחזק והולך לו שניהם ישנים שניהם נעורים מיד מת ד"ל כי חומר שואף האור
 והאחטומא אינה שואפת ואם שניהם שואפים הוא מסוכן מדין הקרירות וכן אם נעדרה שניהם שואפת האור גם הוא מסוכן
 ושניהם חתים אבל אם החושים אינו שואף והאחטומא שואפת יתקיים קצת ולכסוף ימות וישתנו הנחירים בתבונתם כמבייב הב"ח
 כי יש ב"ח שאין להם חושם אלא שכלים כמו העופות והנחשים וכ"כ החולך על ד' העופה ביצים וישתעבצו קצת ב"ח במחשבות
 ארוך כיניהם לקרב המאכל והמשתה אל פיהם כי יכרכו האילן במחשבותם ויעקרו אותו ולזה הוא בסס ארוך בעל כח הוא להם
 במקום הדין ויש לתועלת אחרת כי בשוטו במים יוציא חרטומו מעל המים וישוט בו וישתנה מצב הנחירים ככ"ח כי ב"ח שאין
 לו לסתות והוא ארוך הלחיים והיו נחיריו כסוף הלחיים כמו הכלב והכבד וזה להם יתרון כח בהרחת מולתם לאורך חרטומו ואשר
 יש להם לסתות חרטומום הוא אצל לסתותיהם לפי שישם כשר ויכול להדבק שם הנחיר והפיל הוא ראוי בזה יותר משאר ב"ח
 לפי שהוא כבד הנוף ולא יוכל להניע רגליו בקלות להעזר בפעולה המפעלות כשאר הב"ח ולזה לא היו לו לא טלפים ולא
 כרסות ולא אכזריות ונדיך בהיותו ל המים לעמוד שם וזה ארוך ע"כ שם לו הטבע הנחירים ארוכים שהיו כרמיון הכלי שצוין
 הכאים לשוט במים שקורין לו חלל במית של שיטין ורשימות במית נופח עמו וישליך במים ובחרטום ושתהם במקום היר ובו
 יוליך המזון לפיו ובו יגיע למחטמו מה שיצא אחרו שיניבו אליו שיש לו הכנה לכל מה שיצאו ויקיים שליחותו וכמ"ס צ"ל שגבר
 ע"ז מיל וכו' יעקור האילן ויש במיתו הדביב מין שקורין אותו בלילה בארצות ספרד שיש לו בערפו נקב כמין נחירים והוא מנשם
 בו ויוצא ממנו בעת כשיחתו כמין סילון שלמים עולה למעלה מהמים ככה עליותו ודחיותו וכן נחיריים ההולכים בים ומימי
 העוף לא היו להם ולא נחירים לפי שהוא צריך לעוף וצריך שיהיה ראשו קטן לא יכבד עליו מלעוף ושאר ב"ח שאין להם ריאה
 אין להם נחירים לפי שקצתם בחתיכה אשר כסוף הפה וקצתם בשפופרת כמו שמתאב ברגים הגדולים והב"ח הקלפים ישם
 הדין בקרוב טרפצתו :

אמנם

אם זה החוש יש בו מצוה ועבירה הנה החורה השלמה צויה למשוך כלי הקדש והרהינים והחלכים כשתן המשתמש
 להם להם גדולה ותועלת וכן להקטור קטרת בקר וערב בשמים מיוחדים ויותר להיות אותם וכבר אמרו קול
 וריח ומראה אין בהם חושם חעילה וכבר הפליגו בריח הקטרת בהרבה מקומות וכן בהחירה חליהנות מריח של ע"ז וצ"פ
 שבהרבה דינים באמר להם ריחם לאו מלתא היא בריח ע"ז החמירו חליהנות אר הוא מחביון ואפשר הוא שלא יתנה ממנו וכא"כ שכל
 הנהנה מהדין צריך לכרך ולמרוז מהאחרו כל הנשמה ההלל יה סוד אינו נכנס לגוף והנשמה נהנית ממנו ולפי שהיא הנאה
 פוסקת לשפחה לא חייבו לכרך אחרים כמו הנהנה מהאכלים וירבד החקיקו להריח בשמים כמ"ס מפני שמתה ית' וסדרו הכרכ"ל
 על הכוס כהכרלה סוד כהן וטבעו כי בתהלה ברכה הוין לפי שהחוש הטעם הוא יותר עב שבושים שאינו חריש אלא
 כפנימיה וכן הלשון למטה ואחריו בורא מיני בשמים כי חוש הריח הוא יותר דק ממנו כי מרחוק יריח וכן החושם למעלה מהלשון
 ואחר בורא מאדרי האש שחוש הראות הוא יותר דק מהריח ע"כ ע"כ שמים הדין וכן העינים למטה מהחושם ואחר ברכת
 ההכרלה שהיא השפה שכלית להבחין בין הקדש ובין החול ולזה קבוצה בחזקת הרעת וכמ"ס מפני שהיא חכמה קבוצה בכרכ"ל
 חכמה היא חזקת הדעת וכן החוש שוא משכן החושים הפנימיים שמה תשימייהם השכל למעלה מכלם ואשרו להדין מתמקד
 הנשים שאמר לא תכאף לא תהנה לאף וככאן בשלם הדבור בריח וכו' האלמנו הווינו באמשה חושים :

דבור

כולל בה' חושים הנה השבת החושים היא הפעולות מהחושים רי כה ציבה החושים ינאו מהכח אל הפועל כי הם
 ככח מרישים והמנוחיות אותם מהכח אל הפועל הוא החושם ולולא השפה אין החושים משיבים עצמם כי חוש הראות
 אינו משיב העין וחוש הטעם אינו משיב הלשון וחוש הריח אינו משיב החושם כי אם משיבים מציאותם היו לעולם כפועל והיו
 יונאים מהכח אל הפועל מעצמם וכל יוצא מהכח אל הפועל צריך אל מוכיח כי העץ אשר בכח מקבל הערפיה אם לא יתקרב
 לו האש לא ישרף כן החושים אינם משיבים לא בכח ובכח יקרב אליהם החושם לא ינאו מהכח אל הפועל ע"כ לא ישיבו מציאותם
 והענייה הוא מן הכח אל הפועל אינו שנוי אחתי ולא הפוך כי לא יאמר כינא מן הכח אל הפועל שהוא משתנה ומתפחד אלא
 כשהיתה לו צורה ופסג אותה צורה ולכא אחרת כמו הלכך שנסתתם ויהיה שחור אבל יציאת החוש מהכח אל הפועל אינו הפסג
 צורה כי חושם קודם השגתו החושם אין לו צורה כלל וכן כשישיב צורות משונות זו אחר זו אין לו הפסד בצורה כי חושם הראות
 כשהשיב מראה לא ישוב החוש כביב באותו מראה ע"כ כצחור להשיב מראה אחר לא השיב הפסד צורה שיקרא שנוי והפוך
 והכת"כ יציאת החוש מהכח אל הפועל אינו שנוי והפוך לא הצבת המוח ל החוש כולל שינוי והצנין כחוש הוא כמו בשכל כי השכל
 משיב החכמה ככה רחוק והמשכיל בצדו כלתי מתעסק בחכמה הוא משיב אותה בכח קרוב והכס הענייה אל השכל מן הכח
 אל הפועל יקרא למוד ואל המשכיל יקרא וירדן והענייה הואת בין לשכל בין למשכיל אינה שנוי והפעולות אחתי כן הוא הענין
 בהשגת החושים המחושים אלא אם נאמר שהשנויה היא על א"כ מ"כ עניינים הא' שנוי בצורה אל צורה והשני שנוי בהצבת שלמות
 מכלי הציוד צורה ושלמות וזה המין האחרון אפשר שיאמר עליו שנוי בחושים אבל לפי האמת אינו שנוי אחתי אחר שאין לו הפסד
 צורה הכה אצ"פ שהשכל והחוש הם שוים כי יציאתם מהכח אל הפועל שהוא כלו שנוי אחתי יש ביניהם שני הדברים הא' כי
 החוש יענין כל החלקיות והם החושים הפרטים והשכל יענין אל הכללי והכ"ה שחושם יענין במה שהוא חזק מתמו ולזה לא ירבו
 בשיעור

במורצת אלא באשר ימצאו המוחשים והשכל יענין בהם שהוא נמצא אצלו והם המושכלות אשר בעצם השם עצמות שקבלו החושים אינם הצורות שהם במוחשים כי הצורות שהם במוחשים הם בלתי נפרדות מהם והצורות שבחושים אינם אלא בעת שהמוחשים אצלם ואלו הצורות שקבלו החושים אינם נשואות בעת קבולם כמו שהם נשואות במוחשים אצלו ישיבן לא היו מקבלין צורות בפניות בעת ה' ואיננו רואים שהם הראות יקבל הלובן והשחרות יחד נפרדים וחוש הטעם המתקנות והמירדות המזכרים יחד א"כ הצורות שקבלו החושים אינם הצורות שהם במוחשים שהם היה כן היה לחושים צורות עצמיות מהשכל ולזה ראו נאמר שאין בחוש לא כל לקבל צורות המוחשים ההפניות תכלי שיטתה החוש ל המוחש כמו הספירו לחוש הראות המקבל המראי ההפכני מהמוחשי' הנה המוחשי' אל החושים שני מינין מין מיוחד כמו מראה לראות והקול לשמוע והטעם להריח לחוש הריח והחוש והקור לחוש המישוש ומין השוהף ל"כ א"ו המוחשי' וזה כמו התנועה והמנוח' והמספר והתמנה והשיעור שלו ישיבם כל החושים כי חוש הראות ישיב התנועה כשיעוק המוחש אצלו ממראה ל מראה וישיב נ"כ המנוחה והוא העדר הסעתק ממראה ל מראה וכן ישיב המספ שהוא השיב הרבה מראים יחד וישיב התמונה כמו הכדור והעגול והכדור ושאר התמונות וישיב השיעור והוא שהדבר המושג הוא ארך או קצר ואלו הדברים כמו שהם מושגים אל חוש הראות הם מושגים אל שאר החושים שהשמש ישיב תנועת הקול בהשתנותו מקול אל קול וכן המנוחה בהעדר הקול וישיב מספר הקולות מתחלפים או בלתי מתחלפים וכן התמונה השירית בחכור הקולות וכן השיעור בקול ארך או קצר וכן חוש הטעם ישיב תנועת הטעם בהשתנותו ממתעם ל טעם וכן המנוחה שהשני הוא וכן התמונה לפי שהוא מושג מה ישיב הממושג על איזה תמונה הוא וכן השיעור אם ארך או קצר וכן הריח ישיב התנועה בהשתנות הריח אל ריח אחר ישיב החוש התנועה וכן המנוחה מהשתנות הסוף וכן ישיב המספר בהשינוי מורחים אל החלפים רבים במספר ישיב המספר ועל ההקטת תמצא שהחושים ישיבו מוחשים וזהו השגת השגת הלובן עצמית עצמית אל החושים אבל יש להם הגנה המירה כי בהשינוי הלובן ישיב כי זה הלובן הוא ראובן הנה השגת הלובן עצמית והשגתו לראובן אל החושים אבל יש להם הגנה עצמית לא יטעו החושים לעולם כל היותם שלמים וכזה טעם המדבר' אבל אפשר שיטעו בהשתנות המקרות כי אפשר שזה הלובן אינו ראובן וכן כאשר נשאי המוחשי' וכת' פעלו כס' מיה ונקנה שפניות החושים והטעם הדברים בלתי היות ישרם וביאוריות וזה הדמיון והקירוב והאור וכוונת הדבר המוחש והאכר והמשל כחוש הראות שהדבר היותר קרוב לעין וכן הרחוק יותר והטעם הראות וכן האור הך והעדר ישיב מסך בין חוש והמוחש וחולשת האכר נ"כ סבת המניעה וכוונת הדבר הנרא' אם קטן בתכלית או יותר ויש מוסף על זה איכות המוחש שהדבר היותר כחיר ורך כמו השלג ונינוץ השמש ודומים לא יראו אמתיה לחוש הראות ואין יכולת בחוש להשיגם וע"כ לא תשמע האוזן הקול הגדול ולא יראה האף הריח המפולב עכ"ר :

ויש לחקור אם יש חוש ששינוי וולת לו ה' חושים שהם הראות והטעם והריח והטעם והמישוש ונאמר שאין שם חוש ששינוי ויש בזה שלשה חופתים הא' הוא חופה לקוח מן הכלים והב' חופת לקוח מהאמצעיים והג' חופת לקוח מהמוחשים אמנם חופת הא' הלקוח מהכלים הוא שכל חוש מאלו החושים הם' יש לו כלי מיוחד העין לראות והאוזן לשמוע והאף לריח ולטעם והסנ' לחושם ואלו הים שם חוש ששינוי יהיה לו כלי אחד ולא נמצא א"כ אין שם חוש ששינוי וחופת השני הלקוח מהאמצעיים נאמר הנה האמצעיים אל החושים הם היסודות ר"ל שכל חוש יעשה פעולתו בכלי שבוכר עליו' מהיסודות וזו הקדמה ראשונה והשנית ואין יסודות יונסו אלהם וולתי המים והאור בייחוד והכרוב מד' יסודות כלם בשווי וזה כי הראות הוא מן המים והשמש שבוכר על כליו האור והדיח מיוחס לשניהם לאור ולמים ושני מיני המשוש והם הטעם והמשוש הם מיוחס אל הכרוב מד' יסודות בשווי ולא תיוחס הארץ מפני שהים הארץ נזכר על ר'יו אלא מפני שהחל הארצי שבו הים לראות חלקים הוא הסבה לעמידת כלי המשוש והוא הכשר התולדה מכ' הקדמות אלה שאין כאן חוש אלא המיוחס אל המים והאור והכרוב מהם והכרוב בשווי מד' יסודות' כלם והחושים המיוחסים אל האור והמיר הד' ג' וזה הראות והטעם והריח והחושים המיוחסים לכרובים בשווי מד' יסודות אינם רק שים והם הטעם והמשוש התולדה א"כ אין שם אלא החושים וזה שאם הים בחושים חוש ששינוי והים מן ההכרה שיוחס החוש השני הוא אל היסודות וא"כ שיהם אל היסודות רק אל המים והאור ביהר והם אל הראות והטעם או בהמנה והם שניהם בריח יחד ואל היסודות' כלם בשווי והם בטעם ובמשוש כמו שהבאר א"כ מן המחויב הוא שאם הים כאן חוש ששינוי הים כאן כלי' נמוך מיוסד ה' וולת מד' יסודות וזה שחר שאין כאן אלא ר' יסודות שאלו הים כאן יסוד ה' הים לו איכות וולת האיכות מד' שהם החוש והקור והלחות והיובש ואיכות לא הגבנו איכות אחרת א"כ אין כאן יסוד ה' והתחייב ממנו שחר הוא שחר והוא הכחש שאין כאן חוש והמולה ה' הלקוח מצד המוחשים הוא יותר חזק משאר חופתים והוא בי כל חוש יש לו מוחש כי החוש והמוחש תצטרפו כי כל חוש ישיב האיכות אשר במוחשו המיוחד כמו הראות שהוא חש' הלובן וכן שאר החושים כא' ישיב האיכות שבמוחשו ואחר שהקדמנו זה יתחייב שלא היה כאן חוש ששינוי וולת הה' מושגים שאלו הים שם חוש ששינוי הים מתחייב שהיה בבאן מוחש וולת הה' מוחשים שהם המראה והקול והריח והטעם והחוש והקור וא"כ הים מתח' א' מכ' דברים אם שנייה שהשגים אשר אצלינו אין בשם יהיה בו זה המוחש אם לא יתחייב מוחש וולת אלו השגים אשר אצלינו וזה המוחש השני הוא המושג לזו שיש לו החוש השני לא לנו שאינו אצלינו או אם נרצה להכיר שהשגים אשר אצלינו הם המוחשים לחוש השני הנה יתחייב בשגים אשר אצלינו איכות וולת אלו האיכות שישגים אלו הה' חושים ששפרנו ויהיה האיכות הזה הנוסף הוא המוחש לזה החוש השני וכה' מכ' הנחות לא המתחייב מהם שיש שם חוש ששינוי שחר הנה יתחייב לפי זה ששותרו אחת והוא שאין בבאן חוש ששינוי וולת הה' חושים כשיהיה החוש שהוא פרטי ישיב מוחש פרטי :

ויש נאמר שיאמר שיש כאן ששינוי ויהיה המוחש המיוחד לו המוחשי' המשותפים שוכרם שהם התמונה והשיעור והמספר והתנועה והמנוחה הנה זה הדעת בטל כי אלו הים כן הן חסגים החושים אלו החושים כחמקה לא בעצמם וזה שחר כי השגת חוש הראות במשל בתנועה היא בעצם כי החושים הם מתפעלים בחושי' המוחשים בעצמות לא כחמקה וכן שאר החושים המשותפים וכן הענין לשאר החושים כי כלם ישיבו המוחשים המשותפים בעצמות לא כחמקה וכיון שאינם חסגים אותם כחמקה אלא בעצמות א"כ חסגים אותם בחוש ששינוי וולת החוש המיוחד להם אמנם תהיה הגנה כחמקה אל החושים הוא כמו שגמ' שהראות השיב מקירות הדרכ שהוא כרובי וטעם הוא בן ראובן מפני שהוא לכן והיתה הגנה זו כחמקה לפי שכבר קרה טעם היה מתוך ואפשר היה מר' וטעם הלובן הים אפשר שיהיה בן שמעון אבל המוחשים המשותפים כמו התנועה והתמונה ואשר הם בעצם אל הדבר המושג בחוש א"כ הים הגנה עצמית לא מקרות ויתחייב מזה שאינם בחוש אלא החוש המושג אותם והם המושג חושים א"כ אין לחושים המשותפים חוש ששינוי ונאמר נ"כ שולת ההשגה במוחשים המשותפים שהנחות שהיא נ"כ עצמות

מגן אבות ח"ג

עצמות כמו הסגת המוחס המיוחד לכל חוש אינה הסגה א' עם הסגת המוחס המיוחד לחוש וזה בטבאמר שהראות הסגת
המראה והתנועה כהסגה א' אחר שמתקין הם עצמות שאם היה כן לא היו מצינים שאר החושים התנועה אם היתה הסגה
מיוחדת לחוש הראות כמו שהראת ואחר שאר החושים הם מצינים התנועה והמנוחה והמפרי והמציור כמו חוש הראות א"כ
ואם הסגה עם הסגת המראה א' אחר שהיא נמצאת נבדלת מתנה כאשר החושים ויתחייב בזה שהסגת החוש המוחס
המיוחד אינו מוחס א' עם הסגת החוש המשותף לשאר החושים כי מן הכטל הוא שיהיה המוחס המיוחד אחר עם המוחס
המשותף וקוזה יתבאר למה היתה הסגת המוחס המשותפים ליותר מוחס א' כדי שלא יבא למצות כי הסגת המוחס המיוחד
והמשותף היא הסגה א' :

הדיבור

בתנועה ואחר שהשלטנו הדבור ככה המרגיש ברבר ככה התנועה והכח המניע הוא אשר יכוון המיתרים בעת
המשיכה ואשר ירפם בעת הדחייה ויכניע הפרקים והאזורים וימסכם ויפססם ויכפסם ומעברו מהמח דרך
העצבים החוברים בעצבים והוא סוג גדול מתחלק למינים רבים כפי חילוק מני ההתחלות לתנועות ויהיה בכל עצל טבע א'
במשך אחר משפט הכח המשיכה אשר נבאר אותו אחר ז' בע"ה כי האדם יתבאר איבריו המשיכים לתנועה לכל אשר ישתוקק
אז לכוונה והמנוחה אל להשיג הנאות וזה ענין זה הכח המתקין הוא כלי זה הכח הוא ע"ד זו כי כמו שזכרנו מהמח המנוחה עצמים
הולכים אל העינים והאזנים והלשון והחושם לקבוצת להם הכחות המיוחדים לאותם איברים כן יוצאים מוחס המראה עצמים הולכים
אל האזורים לתת להם כח התנועה כי העצב כשהוא קרוב אל האבר המתנועע יתמלא כשר ויחזק עצל ויתפשט העצב אחר
העצל ואז יקרא מיתר והוא מציני המראה והוא נכרך כאשר המתנועע כי בשיתכוון העצל שהוא הוא מניע האבר לזר הנוף
וכשהוא מתפשט הוא מחזירו כאשר היה וכן יש בין שני קצוות שני עצמות כעין קשורים המכונים אותם והתנועות הם נעשים
על העצבים והמתקנים ולפי שצורך אל התנועה הוא חזק כי האזורים המתנועעים הם חזקים ע"כ יבא לו העצבים מחוץ השדר
שהוא יותר קשה מהמח והחשים יצאו מהמח עצמם וכן עצלי העצבים והחשים למי שמתנועע חלושה ישיקו להם עצב'
המח חלושה וכבר הכרנו דרך בין המח ומוח השדר לצנין הסדר והכונה כולו כי הים בין המוח והחוש וברור וברור זה וברור
היה אומר כי תועלת חוש השדר הוא להעמיד הנוף ולקשרו כי כוח שיהיה בכוחו מן הקצה אל הקצה וכן זה אחת הוא וכבר
א"ל בתוך פסול נתמסרם פסול ופי' שנכרך כיתרון בלה לנו כי תועלתו הוא שיעמיד הנוף נקשר וכבר בסתפק להם אם אינו
יכול לעמוד הפני כובדו אל הים חולי ממתית אם לאו וכברא העצמות באדם להעזר בהם בתנועתו כי כמו שזכר הכרחים ברי
להעמיד הכשר שהוא הכרחי אל הכרח המרגיש כמו שזכרנו ולכחותו א"ל להתקיים אם לא היו העצמות מצמידים
אותו והוא כמו העינים גורם מטיס שמכבידים בהובו על להתקיים הטיס וזה הכרח עצמות הפני הכשר כן יס' להם הכרח
מפני התנועה כי הם פרקים פרקים ויכנס הא' בחבורו ברי מיוכל לכוונה אליו בעת המשיכה וכשתחזים בעת הדחייה והם מדויקים
מקשרים בעצבים וכדאמריהם המיתרים היוצאים מהעצבים הכוונים בעת המשיכה וכשתחזים בעת הדחייה והם מדויקים
היה אפשר זה ודבר זה בלה תועלתו והכרחו ולו תועלת בקצת עצמות בין פרק לפרק עצמות קטנים כדי שיהיה חבורם באות
ולא יהיו קבוצים כמו שיש בין האצבעות ועם זה הם נקשרים כקשורים כדי שיהיו ביחודים אל הכפיפה וההפצצות וז' כיבויים
קצת שחוסים שהוא עצבך כדי שלא יגיעם שבר לחוסם מפני התנועה וכדי שיהיה אל הכשר הדך לעמוד עליהם ולא ילחצו
שעצם כמו שחוס הכחף שהוא ממוצע בין רכות הכשר וקוצו העצם ושחוס העצבים הוא ברי שיתחברו עצלי העצבים המניעים
העצבים ולא היו העצמות שלא ילחצו העצבים ולא יכבדו על העין והנה נבאר עצם המוח כמין קדרה שיהיה מושב אל המוח
שיתלחו ממנו החושים אל הנוף והיה עליון מכלם כמו הימנה השומר ה' העיר כן בתב הפלסוף ארסטו ובאלינום השיב על
שאר היה הרגש מפני המוח היה לסרטנים ראש אחר שיש להם מוח ואלו אחד הפלסוף שמכרה מציאות המוח היה מציאות הראש
היתה תשובה עליו אבל היא אינו אומר כן שיהיה מזה ההכרח אלא מזה החשיבות שיהיה בקורם מהנוף לא מזה ההכרח
במחלט ולפי שהסדן א"ל לו למה ראשו במקדש הנוף רחוק מהלב מפני קיר בורו הערים הסכסכו חוליות לעשות לו קרבים
בולטות אל העינים שיהיה כמו ציפה אל העיר כמו שהם באדם סביב החוש והמח מחתלח חוש השדרה דרך חוש השדרה ברי
משמריהם והם פרקים פרקים לסיוות נאות אל הכפיפה והמחוט דרך נקבים יוצאים העצבים לכל הנוף לתת כח אל התנועה
והעצלות הם עקמומ היותם שלם לשומר הלב ואחר האיברים הפנימיים וכשכל הכטן הם היותם כללי שלם ברי שיתרחם שם
הכטן לקבל המון ובאשה לקבל ג"כ ההיוו והידים הם שני עצמות מחוברים הא' מחובר אל הכחף והשני אל היד ברי שיהיה
מתנועה יותר ביחודיות כי כעבור שיהיה האדם יותר שלם ויותר חשירי מכל ב"ה הוסיף לו טבע ה'לים המיוחדים לכל מעלות
השכל ר"ל המלאכות האנושיות ושם עם זה ביחודיות לכל מעלות השכל כלים אשר יהיה בהם חשיבות כמו החוש בסוף
וכדומה וכשאר הכ"ה נתן להם הדחייה כמין א' לזר כמו הקרן לשור והמחלעות לזרים ואולם האדם הנה הוא יעשה כדיו כל
כלי המלחמה וכן שאר הכ"ה הוסיף להם מן הכח בידים הנאות לפעולת הטכניות כמו האזניות הדיבורה לעשות המאשה לזר
ואולם האדם כעבור שיהיה מכלול כללי היו כלים כללים ולזה היו הכלים המיוחדים בשכל ואולם שאר הכ"ה כעבור שיהיה הסגתם
פרמית היו כללים פרמיי' ולזה טעם האומר כי האדם יותר חסר מוחס"ה למי שהוא ערום ואין עליו מן ואין לו ברנליו כלל מלחמת'
כמו שאר הכ"ה וכל זה טעמו כי האדם הוא ביותר חשיבות שיש לו איברים יגלים בהם המלאכה הם שגשגה ל"ה כיותר שלם
יותר בולל מהם ולזה היו האצבעות ביחודיות באדם לתנועה לאשר יחמון וכן חילוק האצבעות הוא יותר כחות לשם ג' אל החפץ
יותר מהשיה עם א' כי יוכל להחזיק בדבר הדבר כמו בדבר הקפא מפני חילוק האצבעות וכמו שיתקין ברבר חדר בבורל
ואצבע ולפתמים ינטרף לכל האצבעות או לרובם אולם היותם חמש אצבעות הוא חפשי מחובב בין הרבוי והמניעוט ולא יסך
פויס באורך וקיצורו בין יאות אל האחיזה בהם והגדול יותר חזק להחזיק משהא האצבעות ולזה א"ל להחזיק בשני אצבעות
חזק טוב אם לא בגדל ומ' שאין לו בורל אינו יכול להחזיק בטוב והגדול יחזק מזה השכל כמו אל זר הענין ואשר האצבעות
יחזיקו למעלה ולזה היה יותר חזק מהאחרים למי שבו היא האחיזה החזקה ולזה נבאר צב וקצר ואשר האצבעות האמצעיות יותר
ארוך כי כן ראוי והקטן יותר קצר כי כקבוצן ישתו כלם וכן המשוט אשר כספיה האמצעיות יותר ארוך והעצבים הם מחזיקים את
ראשיהם כמו החבן וזה יתבאר בפי' שגשגו כמרינו שאצבעותיו עיוקים עור יש בהם תועלת ששה עצורים לקיפת הדברים בראש
האצבעות ותועלת זה וזה באלינום והראשון זה ארסטו והם מתארים מהמיתר ויבדלו כמו הנמר ששכסם ולו רוח
צריפתם דומה לזה וכן שחוקים הם שני חלוקים דרכי' זה כוח היד דרך כבדו והשון לרנל' כי כן יאות לסליכה והיו האצבעות
חמש א' ש' שלא היתה בהם התנועה שהיא לאצבעות הידים כדי שיהיו חלקי האדם מקישים עליונות לתקנות הידים ולחפצה
הגדלי :

והרגלים להליכה ועוד נדבדב בזה הכבוד יותר רחב בה' וכעלי הספירות יש להם מור בזה המספר ומהו בעל ספר יצירה ולפי מה
 בעצם תועלת לסמוך הכשר היה הכ"ח הארצני הכבד בעל עצמות למי תצריך בעמידתו א משפץ חזק ולזה היו העצמות ככ"ח
 בקושי וכרכות מתיחס' לשיעור גופם והיותו גדול שכ"ח הוא המוליד את כחיה ולזה היו עצמותיו גדול' ואחריו כגדול המשריט
 פנים ולזה היו הקושים בדנים כמו העצמות לזולתם והלפני חפני שהוא מוליד כחיהו סיוול עצמות וכעבור טכח המכריח
 יותר גדול טכח הנקבות ויבטרח אל פעולות חזקות היו עצמותיהם יותר קשים מעצמות הנקבות ועצמות טוב הטורף מהב"ט
 יותר קשים וחזקים משאר המינים שאינם מסוגם בעבור כח המדפה שהוא הכבדי' ליהם לחייהם עד שאמרו מעצמות האר' בעבור
 קשים באר' יכו קצתם בקצתם נל מהם איש כמו שיכל מהאבנים ואין לו מוח בעצמות בעצם הדורש ועצם הירק ויש פעלי חיים
 שאין להם עצם אלא קוים כדגים וטחוסים ויש כ"ח שאין להם עצם בפנים כי אם בחוץ כמוהו"כ בעלי החרם שהם טני מינים
 אדם רק וחרם קשה והיה זה לפי שהו קר המוח בעבור העדר הדם והכשר צריך מלכות לשמרו שלא יתקרר חומו הסככי וכדי
 שיאין לו לחמ' לפיגשת הדברים שאפשר שיוקרו ומהלו המינים יש שגופו קשה ממוצ' בין דקות והמטבות העצב והכל לפי
 הצורך לשמירת המינים ישתכח משרחמיו על כל העשי' ויש רז' כל מעשה בראשית בקומתם כדראו שיתקו מהעשה ולא
 ככטן אמותיהם שיתקו קטנים ויגדלו בחוץ לרצתם כדראו כאלו נתיצץ עכ"א וא' וא' רצונך שתהיה כדראו על זאת שתכונה
 ואמר כן רצינו כי לפי מוח הכבד אתה תכונה היא היותר ביאותית לו לזכונם כדראו כל' בא' וא' כדראו לפי היותר יתה
 שכתבנו לשמירתו :

ואולם נכדאו העצמות מלולים לפי שהם קשים ולא ימשכו מהמון אלא מעט והואש להם זה החלל כרי שיתמלא מהמון
 כרי שימשהו מעט מעט כמו שצוים הכרטי האילנות שקתות המים כרי שיתמלאו מים וימשכו השמים מעט
 כי העצמות מיונים מהם שחרי הם גדלים . אחנם השינים הם קשים בעצם והם הכרחיים לצורך הלעיסים ומצאי כ"ח ככרלים
 בזה והנה היעולת המשותף לכל כ"ח אל השינים הוא לקיחת המאכל וחיתוכו פחלקים קטנים להקל בזה עכולו באסמיתובא
 ולזה היו באדם ובכל מין ההולך על ד' המוליד כחיהו א' מינים א' החזקות החדות שהם באמצע ושם הטוחנות שהם בפנים
 טכחם הלעיסה והשלישי המתלצות טכחם מתנוצצות בין החזקות והטוחנות ועוזרות אל השכיחה והשינים הפנימיות ינחמו
 לאחר עזרים שנה וינחמו ככאכ גדול ואין הפ' מינים הם שז' חל' עובר מה ששאר מהארים היסודי' שיש לו חמשה שורות
 המולדות וציעור כשיעור שני האר' ושאר זה שזכירו רז' ששז' שגרים והוא אר' דכי עולאי כל' של אותו יער ואחרו שיש
 לזכין לזכא לזכא ט' אמתא ומשכא דודים שיתם אמתא ויש ממיני דוד מ' שיש לו מן השינים שורות רבות והם בחך
 ובחלקי' רבים מהפה ואין להם מתלצו' ולא שומנו' והיה זה כן לפי שהם בתוך המים ואין יכולת לעכב המאכל בפיהם עד שילעסוהו
 כדי שלא יכנס מים בפיהם ולזה השמו להם שורות רבות חזקות מהשינים לשאליהם החתיכה מה שיכבד ממנו כלעיסה ואחרים
 כי הדגים ששכנסים המים כגופם כעת האכלים סותמים פיהם ויוצאים המים מאונם ויש קצת מינים שהקבה אינה כמו
 קוצר כי החור הזכר יש לו מתלצות חס' כ' לנקה והסוס יקרה לו דבר חסול כי כשיוקן שנינו לזכות ושאר הכ"ח שורות
 וכ"ח שהיו שני גדולות וחזקות ורבות והיו חיי ארוכים ואשר שנינו חזקות וחלשות ומפורות חיי קצרים ויש כשינים תועלת
 א' מיוחדת והיא לתקון הדבור באומו' הכריכות להוציא השינים אשר נהרנו ולזה מי שיעלו שנינו יתקלקל דבורו באוים האותו'
 וכמו שהשינים כדראו לב' תועלות מהם כללות והם שומדות פרטיות הא' להכניס המון וזה כללות לכל כ"ח והשני שכתב
 האור כשיטה וזה מיוחד לכל כ"ח המתנשם והנ' להוציא הקור וזה כ"ח מיוחד לכל כ"ח המתנשם והנ' אל המדינה וההרגה
 וזה מיוחדת באר' ובחיות הטורפות ומפני זה התחלפו חכונות הפיות כי הפיות שאינם להרגה הם קטנות והפיות המכונות
 להרגה הם גדולות הלחיים ופתחם גדול שיתחזקו בזה על הכשיכה ועל הטריפה ולזה היו פיות הנכונים יותר בפיהם משאר
 פיות הכ"ח ההולכים על ד' והדגים שיאכלו כשר ויחלפו הדורים הנקבות באיברי ההרגה כי החור הזכר יש לו מתלצות
 ונכונה אין לה וכן קרני הכקר שהם בלי מתלמחם הם גדולים מתר בזכרים הנקבות לפי שהזכר יותר חזק למלחמה הנקבות
 פיהם כפיות העופות שהם שהוא חד והם שהוא רחב ומה שהוא עקום והם שהוא ישר וכן יתלפז שרשיהם

ונדבר בקושי ורבות ויגדלו קטנות כפי החלפ' הפועל שיעשה זה הצוף כי הצוף המקרר באילנות כדראו שיש חרשמו
 קשה וחזק בזה לזה הפועל ואשר יחיה מסיחוסים ומסובות הוא כהפך רז' שהוא דקוקטן ואולם כדראו חרשמו העופות
 שטורפים ואולם הכשר עקומים לפי שז' העקום תהיה אחיותם ויאלו לקרוע הכשר ולחמ' גוולת וכשיגדל הכשר יגדל
 חרשמו ויתעקם הדבר ובסוף ימות כרעב ואחרים כמל כי יקרה לו כן מפני שהיה אר' בהם שקים ומתם בני אדם חלשים
 ואשר חרשמוהם ישרים בעבור שבויהו להסחוק כגרעין פרו שחזקם האר' כשי קצות המספרים הדברים הקטנים ואשר
 המומחה רחבים הם העופות שיש עוד כן אכזביות רגליהם והם הנבחרים בזה כמו האווים תמונה פיהם כמו החר' שחפרון
 פו כדי שיחפרו בקרקע ככה לתלוש העצים ולאכלם וכן קרה למגיד שבק' זאכר כ"ח הקולכים על ד' שחרשמו רחב וחופר
 בארץ ואוכל העשב והיה הנקרא קוסר כלומר אינפרדור חרשמו ארץ הדבה יותר מראי מכ' וריתות והוא רחב יותר מרוב'
 אכזב' ח' והוא כעין סוף לא דבר ממנו הפלוסוף וריתת שהוא לו ככלי תלמחם להרוג בו הדגים אשר כיוון מהם ולהכניל מהכללם
 עמו :

ונדבר בקרנות ובאחר פי כדראו ככ"ח שיש לו קרנים להרגה ולרחיפה ולהנין ע"ע כי הטבע העצמי לתת לכל כ"ח מה
 שימשהו אם כחריכה במלחמה כמו המתלצות והקרנים והנפרדים והחרשמוים והפרסות העצולות ונקצתם
 מוח' להם במקום כלים אלו המירות ההליכה ולקצתם גדול הקומה הפול ובמל וסעט הוא ההשיתקן כו הטבע למין א' מהב"ט
 שני מינים ממנו זה העור כשמירה כי מי שיש לו קרנים אין לו מתלצות ולא פרסות עבולות אהנס הקרנים יתבאר ענינם שהם
 מורכבים להכות ולחרב והיו כראש במקום היותר בלות לזה ואם היו כמי שאין לו ראש מוכרל יקרא ראש כשיתוף השם וקרנים
 כשיתוף השם והיו שנים ברכו הכ"ח כי הם כ' כרדים יתנו ושאל ואשר יתנא להם א' קרנים וארבע כמיני הכבשים הוא מפני
 רבו המותר כמו מי שימנאו שש אכזביות כדיו וכרגלו ואולם החמור היותר יש לו קרן א' וכן שפרו חלל שיש מין א' שיש לו קרן
 א' במצחו והוא קרס שהוא טכיא דכי עולאי כל' צבי של אותו יער וכן שפרו כתש שזיה כמי משה וכן שפרו כשור שהקריב
 ארם הראשון והיה ראוי בו כן לפי שהקריב אינו אלא הארציות החומר והותרו ולפי שאותו שור לא נתיסח מוכר ונקבה כי אם מן
 הארץ לזכר לא כתערב בחייתו אלא חומר א' ולזה לא היה לו מותר כדי להתהוות ממנו אלא קרן וכשזיה בקרן א' היא באמצע
 כמנחו לפי שהים תועלתה יותר חזקה וטובה לפינת מפתח מהשני כרדים מרחק שיש אהנס תכונת הקרנים היא ביאותית אל
 דחיהם

מגן אבות ח"ג

הרחיקה והקרינה לאשר אינה נחלתה לזה או חפני גדלם או חפני פזולן כמו קרני האל והצדו או בעבור תמונתם כח"ש בבקר
ספורי שמי קרני הם המעקמות קציהם בקנתם הכה יש לאלו הכ"ח מין אחד מן העור להם בחוקם הקרנים נשמרים
הגלים כמו מה שניתן לאלו חסירות וקלות ההליכה וניתן לכבר היהודי שזרק צלתו אל רחוק כשידורו אחריו הכלב בעבור
שיתעסק בו ולא ידורו אחריו דומה זה למי שהוא כדרך מאוביו שהוא מעור מצות כדי שיתעסקו בהם והוא יכרה מהם ובעבור
שהקרנים הם להריגה מקשים קצותיהם כמו דומה וחלולים כשרשיהם כדי שיהיו קלים וקרני העצים הנכבדים והאילנים היו כלם מקשים
לפי שאין לקרני תועלת הדחיה אולם הם חדים כדי שיחפור בהם להוציא נחשים מחוריהם וקפים לחושים ואין יצמחו למים לחום
בשר הנחשים וילכו על אפיקי המעינים קול עד שיהיו צמחים וז"ל כאלו תצרו על אפיקי מים וכו' ויחזיקו להם דבר הסובל
מהשליכים קרניהם בכל שנה ויצמחו אחרים תחתיהם והיה נחש קרניהם כמו נכבותיהם וכן יש כ"ח אחרים כן וזה הסוכר וה
חלולים אכל החלולים העצם הפנימי שקורין אותו חלל וכדות כח"ש כשזכר קדמו כוכבותו הזכרות הוא דבק בעצם והחיצו אינו
דבק בעצם כי אם בעור ולזה יצמחו בקצת מקומות שורים יצמחו קרניהם כמו נכבותיהם וכן יש כ"ח אחרים כן וזה הסוכר וה
חכמי ישראל ז"ל בירושלמי כצנץ כותב גם על הקרן שאם כתבו כוכבותו פסול מדון מחובר ובכקבותו כשר מדון תלוש ובחמדת
מקומות יש מין נחש יש לו כמין קרנים והם תוספות ודרך כלל נאמר כי הקרנים הם מותר מהסכרה המותר הארצי ואעפ"כ
כשהפצע יכול לצאת מהמותר ההוא תועלת מה יצא אותו ולזה אע"פ שהקרנים הם מותר הארצי ולזה יחלפו ויחלפו
והיו בראש מקום שאינו חסול להם פועל מפתולוגיהם עכ"ל כותב בהם הטבע תועלת להיות כלו מלחמה למי שצריך לו ומה שגור
אלו החינים שיש להם קרנים שאין להם שנים למעלה בלחי העליון כבר זכרנוהו ז"ל והיה זה כן לפי שזה המותר שגורו בו השנים
למי שהם בו למעלה הוא בעצמו המותר שגורו ממנו הקרנים אלא שהטבע דחה אותו בחוקים היותר המועיל כי לצורך בקרבים
יותר מועיל מה צורך לשינים ולזה השליש הטבע מה שחם לשינים העליונים בטוב לא יצאם העלאת גרה ולזה מי שיש לו שיני
למעלה אינו מעלה גרה כי לצמיחו חספסת לחתוך חמוץ ואינו צריך לצלות גרה להשלים כלעיסה שניה מה שחם למעלה
ראשונה ושניה החור הוא הפך העצב הקרבים כי המותר ההולך אל הקרבים נכראו המחלפות אשר הוא סוגר בהם והם כוללות
דומות לקרנים הכוללות בראש העצב הקרבים והיה לו זה כן לפי שאין לו פרסות עבולות לכלי מלחמה והיה צריך אל כלי אחד
ואחר שלא היו לו קרבים היו לו אלו המחלפות ואלו המחלפות הם נראות יותר כחור עבר מחבור השיש בו להיות ברל עם חיות
רעוה צריך כלים להלחם בהם ועליו נאמר יכרסמה חור מיער כי הוא מיה רעה מפניו הכרמים וכבר כתבנו כי יש מין חור
ספרותיו עבולות וכן יש מין חור יש לו מין קרבים כנכסו כמו חסרות חדים והוא השליכם למרחוק כשהם נלחמים עמו והטבע
הערים לתת להם כלים להגדל בהם ובח"ה קרא אחריו קימים אחר שבע שנים כשהם חוח חוח לאחר שבע שנים בעצם שר ז"ל
הושע קימם ירשם חוח כההליהם והמפרשים פישו לשון קימים ואין כן דעת רז"ל שפי' לשון כריות וכן תרגם ויפתן קרסולין
ומחלין ואין ירשם לקימים אלא לכריות וכמו ירשם קאה וקפיד ואם הוא לשון קימים הוא כריות בעלי קימים וכן ביטעיה כתיב
קימם וחוח ואח"כ ושעיר על רעהו יקרא ולזה אמרו ז"ל חוח נעשה שר ושמה זה השד הוא א' מהכריות הנזקקות בזהדים שקורין
בגולה שכימום כלשון שר וזהו ושעיר על רעהו יקרא או הוא שרף"א יש לו שדרות ע"כ ב"ה שצד ולמדו מדברי רז"ל כי הקריאה
היא קימם בשון כי הם כרבותו בסדר וכן הוא בספ' המדויקים ומה שפי' קימם קרסולין הוא כי הוא בעל קרבים בקרסולי
החבבים וחולם הבמל לפי שאין לו שיניה למעלה היה ראוי שינוי קרני אורכים ונצדדו ממנו לפי שאורך גופו ואורך זרועו מכלה כל
מותר שיש לו ודרך נחות אמרו במלך אול למיכע קרני אורכים קימם חיים כי מפני זה ב"ה הוא נעדר האזנים כי לא הספיק
סחומר לכל זה ולמדו מזה מוסר שלא יתן אדם עיניו במה שאין ראוי לו כי אם יצא דן יגדל מחמו אף הראוי לו בקרן ועושה
ואחרים כמו שזכירו בפ' ההקדא ולפי שהקרנים הם מותר אחריו לזה יצאו נכבות הכ"ח נעדרו הקרבים אע"פ שהם ממני
הבעלי קרנים לא שהם חלושם להלחם כי אלו הקרבים רחבים אלו להלחם אלא שאין להם חומר ארצי כמו הזכרים יתהיה ממנו
קרבים ומכבולות זה המין שיש לו חרנים שיש לו טלפיה ולא היו לו פרסות עבולות ולא ירלים סדוקות באצבעות לפי שהפרסות
העבולות הם כליו וזכ"ה ז"ל קטל בחסופיה על ההום וכו' רצ"ה האצבעה דוריה ויטבע לא יתן שני מיני כליו וזן למין א'
ואחנה החמור היהודי יש לו פרסה עבולה ויש לו קרן א' לפי שההין הא' אין לה רח למלחמה וכבר יצא מין שיש לו קרן א' ופרסו'
סדוקות ושמו אותי שזכירו רז"ל וכן רחב הפלסוף שהוא כחצא א"ה אם ידור המרחב בזה החמור היהודי הנה לא יהיה לנו ראיה
במי שיש לו קרן א' שהוא טהור עד שזכרוהו ברבנו אף פרסותיו הדוחה וכבר נסתפקו ז"ל במהור אם נמצאת לו קרן א' אם הוא
בטהר או היה להחרת חלבו ולכסו דמו ולענין שהיה לא נסתפקו כלל ויאר זה החמור היהודי הוא בקרן א' ואין לו טלפים והוא
טהור שחל לא חסלו מפני שאינו נפצא בשיש וכו' שלא חסמו למטה ולענין השיש דלא שכיני בשיש וזה צריך ישכח לרעתם
ז"ל כי הנריה מדעתם שלא הדור בזה החמור היהודי אם לא מרש להם אבל הפחירו ענין א' בסמיני שחרת טהמות ושמו
שכבפי העוקן הכשר הולך שם שתי ועבר וזו הכולה בכהמות וחיות טהור' ולא נמצא בן כי אם בעמוד הוא חמור סכר וזהו חמור
סדורי אולי נופני שיש לו קרן הוא דומה לבהמות טהורות דומה הס' אחנה לשון השפעה הוא כל שיש לו קרנים יש לו טלפים שחל
לא כללו בכללם זה לא מי שיש לו שני קרנים ויש לחלל השפעה כבעלי האצבעות מחמו' הדורסיה בארם המטילים מאצבעותיהם
איוה מן מהם סוגר ובאיוה מין וכן בעושה הדורסיה גם הן והם העטלף יש לו ה' אצבעות והאמצעי ארוך ועפה נתחז'
לדבר כמיני הכ"ח המחבועים וחשובי הפלסוף והיהודים זכרו בו ענין בהם ונאל עיבוד מדבר בכל מה שיהיה גלוי אלו מהם
ואע"פ שהיו אלו המינים פחותים לפי שחרמה האלמית כחצו שהוא יותר נגלות בחומר הפחות מאשר כבכר לקושי שהיה
בחומר הפחות וזה הכולל מהעניניה המלכריות רי חשיבות האומן ומיפיה הוא עם קושי קבול החומר ומיעטו יותר נגלות
חמה שהוא עם קלות קבולו ודכויו הי ראוי שגור ופאחינו לציין בטבע הכ"ח והיה פחות או נכבד מזה הטבע האלחי שהוא
העורב בו לא מזה שהכ"ח פחות או נכבד ורחב בעל ה' הבור ז"ל כי חממת הא' והנחבתו בוצר' הנחלת והדבורה אינה מקוצר'
מחממתו והנחבתו לשם ולגלגל אך סימני ההשפעה והחכמה יותר דמה ונפלאה כחמלה ודבורה עם קטנותם עוד כתב כי אין
החכמה בגלגלים גדולה מהחכמה בקצן שזכ"ה וכן אחר המסור ע"ה מה רבו מושק' ה' כלם בחכמה נפשות וכו' ונחלק
אותם כמו שחלק הפלסוף אולם והנה חלוקתם הראשונה היא שני מינים הדמוי ובלתי דמוי וז"ל כל בדים שאין לה עצם אינה
מתקיימת זכ' חרש והנה הכ"ח הדמוי יותר מה חכמה וכאשר נכבד הדמוי כי הדם נראה בעיניו שהוא חס ולא בעצמות וזה כתבאר
בחוש המושג אחס ה' היותו חלק מהכ"ח וכאשר נכבד הדמוי מחמו והיה קר ויבש במקרה לפי שילך מחמו החום הטבעי ויקפא
לחות שבו חפני הקרירות ומי שיקפא הקרירות נקמנו הוא ארצי וכבר היה הדם חס בחום נכבד כמו מה שיקרה לו בקרחת וזהו

לא ילקח חסום כגדרו כי אינו בו אלא במקרה כמו שלא ילקח הלכות כגדר האדם הלכן לפי שהלכות אינו נמצא בו מצד מה שהוא
 אדם וזה הדם הוא המזון האחרון לאיברים וזה מחולק מצד מה שכל מה שיצא מהם כהכרח שזמן ואחריהם המזון יקח מהלכות
 והיכנס וזה כלל בנתיבות המזון והאדם והאדם לא יקח אלא אחד הכיסול והכיסול לא יקח כי אם כחוס עכבי הכוס
 בהכרח יקח בכל כ"ח התחלת חוס טבעי וכאשר היה החוס וכיסול הכוס בהכרח שיהיה לכ"ח אחר מחוץ לכסול המזון וזה
 האבר ונמצא לכ"ח בהתחלפות המעשים ורובו ובאכיות ובקירוב ורחוק להתחלף מיני הכ"ח בטבע כמו שיתבאר אחר זה אבל
 בהכרח הוא שימצא כשתוף לכל כ"ח אבר ממנו יכנס המאכל אל גופו ואבר בו יתבטל ואבר ממנו יצא המזון מהמזון המכוסל
 אשר אינו נאות לאיברים היוונים וכאשר היה זה כן הכה ראוי שיהיה לכל כ"ח דרכים רבים ויגיעו מאיבריו אל מקום הכיסול
 פיגוע המזון מה המקום אל איבריו בדרך ההוא וכאשר היה זה כן היה יתחייב שיגיע בזה הדרך אל האיברים לחות כבר
 ויתחייב שזה הלחות יהיה המזון האחרון זה הכ"ח אליו העיון והוא מוכים למע שיראה בחוס התנחות כי הוא ימצא לכל כ"ח
 וכפרט מהשמות הולך בסך עורקים ודופקים ודוכים וכל מהלך האיברים אל זה הכסול וימצא כאלו העורקים בכ"ח ידמיו דם קשה
 בראוי שיהיה דם המזון האחרון ואחריהם היה דם המזון האיברים לפי שהוא חמם שממנו יתהווה יראה מבריות העובר
 מהלכות עניינו כי כל האיברים והיו דמים מתחלת הולד אמנם הכ"ח הכלתי דמיו הכה מזון האחרון הוא הלחות ויחייב
 מזה שיהיה בכ"ח דרך שיגיע בו החום מהאבר שהוא התחלת החום אל כל האיברים ויגיעו בהם החום יש בו מקום עיון בו
 בכ"ח המתקדם שני מיני עורקים דופקים ונקראים שרונים צומחים מהלב ובתלי דופקים ונקראים ורדים וצומחים מהכבד ואולי
 גאלינום יראה כי הדופקים ויחידים כהצעת סדום מהם אל האיברים אע"פ שגם הוא מורה שם יגיעו דם והכלתי דופקים
 הכה הם אליו יותר מיוחדים בהצעת הדם ואע"פ שיהיה חושב שם מביעים סדום אל האיברים ולפי שהם הוא המזון האחרון
 לאיברים הוא מן המחוץ שכל מי שיש לו חום מהכ"ח ובריותיו וחולוים הם נמשכים להספד זה הלחות או תקיפו וקדם יתחלף
 בכ"ח טבעי ודקות וכוונות וכעכירות ובקור ובחום וייוחד מה שיהיה מהכ"ח נקי מרוב דם ויהיה חום שיהיה יותר לבי
 ויותר חזק ולולאת הסכה וימצא הדכה מהכ"ח אשר אין להם דם יותר בעלי לב ויותר חריפין מאשר כ"ח אשר לזרם וזה כמו
 הדבורים שם חריפין בכנין חלות הדבש להכין בו חומם ועושים הכתים בתכלית החכמה כא' מהם משופה סוויט וזה ענין
 כלא בהם וגם דבשם הוא צרי לעקיצתם ומהו למד משורר א' ב' יס מעולים מהאדם המזין כלשנו ואין בידו רבולת חזק וכן
 העכבים אורב קורי העכבים לצוד בו וכוונתו למחיתו וכן מנס אותו הסכם עם סד' קטני ארץ וסמם חכמים מחוכמים ואמר
 שמתית בידים תהפס והחוס האומן מהעכבים הוא שירוב וכשיפול על ארבו וכוונתו יארו עליו לסעתו ואם הוא רטוב יזון
 רטיביתו ואם לא יוליכנו אל אורב לו מוכן וישוב לתן מה שנקרע מהארץ והאומן הוא הנקבה וסוכר חסר לא יצלח לעשות
 דבר ולא יצוד והוא יארו כשתערב השמם והנקבה היא המשתהשת המידה וסוכר עורר לה וכל שט"ה חלץ אין לארבה וינא
 חצץ כלו ולא יצטרך למלך לקבץ כי מצאם מתקבצים וחוצצים וכוונתם כל יבול לחומם וכבר פסר יואל הפלגה מהם ואמר
 במראה סוסים מראהו וכפרטים ירדון כאגשי מלחמה ועליו חומה ויש בדרכיו ולכן ולא יעבטון אורחותיה ואם את אחיו לא
 ירחיקו מיני אריות שינו ומתלעות לבאי לו וכ' ראינו בעינינו ובא' החכם על הנמלים שנמלים עם לא עצום ויבין בקין לחם
 וכן כהב הפלסופוס מהנמלים שוראה להם שם בעלי לבב ויותר מאשר כ"ח דמיו בהכנת החיות וימצא בהם חכמה בי קולנו
 בדרך א' תמיד ויזורים וממנו מה שיסוך וממנו מה שלא יסוך וממנו מה שירוב וממנו מה שלא יארו ויחשב באריותו בפבור
 שיכול בו חיותו ויזוד אותו ולזה למד דעת החכם ע"ה את העם ללמוד חריפות מהקמלה ע"ה הפלגה לבקשת החיות בעה
 וע"ה הנסתר לבקשת החכמה שהיא מחיות ע"ה וכן אל מלה עגל וכן תבין בקין לחמה וכו' ואומרים מהחכמה
 שהיא עושה א' חפירות תחתיים שניים ושלשים והיא המחתת הדרישין באמצעים שלא יתקחו הלחות האשמים הנפלים
 עליהם ולא מלחות הקרקע אשר תחת וגם שהיא מחלקת הדרישין לשנים שלא יצאם וכו' אלא לא יתקחו הלחות האשמים הנפלים
 בול הכמלה שאין גיולות זו מן אפילו הכיחה הדרישין עם לא תבצע בו אחרת וזה ענין כלא בדרכים חלושה בן וולס כשקית ב'
 יוחנן רואה כחלם היה אומר בן צדקתך כהרבי אל בי השמחת קאל ית' תכלית בקיום זה שמין וממנו למד לשר מיני הכ"ח
 וייוחד א"כ הכ"ח הדמיו כי מי שהיה מהם דמו קר ממי שיפחד והיה דך הלכב ולולאת הסכה יהיה הכ"ח הכלתי דמיו יותר דך
 פלכב מתפחד מן הדמיו וכן הדמיו מי שמתא בן מלכים קטנים ידמו השער ושפחים יותר עב והוא ראיה על תכונות הארצות
 עליו וייוחד הכ"ח אשר לו זה הדם שהוא בעסן מתאחר להשקוט הכעס לפי שאלו האשמים הארצי באשר חוממו בחוס הכעס
 יהיו יותר חמים מולתם כי חומם קשה וידמה זה למע שידמה לבשמים הארצי אל מה שיתחממו ומסבב ששחיר דמו הוא בוס
 שתואר ולזה היה בעסן וסוק ושחם חפץ זה בשור דווקא לכך האדם כמעטו כמו שפסדו זה האובלים אותם ודלל הוכיחו כי חומם
 שזה וכפיש דבר בחורים חוששים שלא יפסדו ראשם ויחממו שם לזה חסום דמיו כפי איך היה האדם באוכל את בשרו וכבר כתבנו
 על עכול חומם שהוא שם ויחממו שם זה כמונייה ושחם חפץ זה אסכתו תורה שלא יהיה האדם באוכל את בשרו וכבר כתבנו
 בהם שקר טעם אשר והם שלא ימרו היות בשולו הוא הנקרא בלגם היא הלחיה הלבנה :

אמנם הכ"ח כשיפחד מהמזון יותר מהם שגריד למזון אבריו ומאד מהרם מותר בלחות ולא ידחהו כי הוא בלחות ולא יתהווה
 ממנו בשר כי אינו צריך לו ויהיה ממנו חלב ושומן ולזה לא ימצא החלב אלא בכ"ח הדמיו והיכולת זה המותר
 מהמותרות שדוחה הטבע כי הסי מותרות האקר ולא יתקחו חם ויכנסו חם לטבע הדם שחיו חם ולא דוחה לטבע
 הדם ולזה ישאירם הטבע ולא ידחהו כאשר המותרות שם האדומה והלבנה והיה מראיהם לכן להורות על אחריות כמו שביארנו
 בסבת לובן הוצע ולזה היה כף על פני המים ומקבל הדלקה כי טבעו טבע האור ואש ולזה לא יארות להיות נשאל לכ"ח אבל
 הוא ממוצע בין המותר והנשיות המורה על בריאות הכ"ח ורטיביות וטוב ענינו ולפי שהשומן מכיל האדם לזידי שמחם
 ותענו מופלא וזה גורם אל הכעס והאחרות וישמן יארו ויכעס ע"כ ככר השומן בככרם שהוא בהם גדול יותר מאשר
 ההקמות והחלב בכלל למנוח ללמד לאדם שאם ירבה להכניע תאוותו יתעט אותו כי לא כל לזידי חמם הוא לא חפץ טוב ענינו
 כי החלב והשומן מורים על טוב בריאות האדם ויחממו חם קאל ית' ולחשירות קיבלו הטבעים כי זה הכ"ח יתקרב בשמו לפי שזה הדם ירדן אל זה
 כי אם יבצר עליו קרבה יהיה סכס לוקמות הכ"ח ולחשירות קיבלו הטבעים כי זה הכ"ח יתקרב בשמו לפי שזה הדם ירדן אל זה
 המותר והאבר שירבה בו השומן ימנע בו הרע וירבה בו הטבע והלחות ויתקרב וימנע חוסו כי החום הוא כהכר כמו שביארנו
 וימות בו מן המבואר הוא כי אם הדוף הוא כלל חלב ושומן ימות זה הכ"ח ולזה ימצא הכ"ח רב השומן מעט השולד כי המותר
 שיתקום ממנו שורע וחומר קלר יכלה בשומן והרבה שם שמות נספח מהם השולד וכאשר שרדו לזר וי"א כי זה ח"ט

מגן אבות ח"ג

קרה בא כל אל שפחתו אולי אכנה ממה לפי שאין אשה מתקנאה אלא בדרך חברתה וב"ט אם שפחתה תהא צרתה ומרוב הקנא' יבכר עליה סדוק ותאות להולדה וכן האנשים שירבה בהם החלב והשומן הם חלוצי הפעולות הטבעיות ' ויש הכדל בין החלב והשומן שהחלב הוא מותר דם יותר ארצי מהשומן ויותר על זה מהקפאת החלב יותר רבה מהקפאת השומן והמקד אשר בו חלב יקפא יותר מהמקד אשר בו שומן ולזה אסרתו תורה כי מרוב עב ארצי והתירותו בחים כי הארצות שבה יותר קל מהכמה למחירו' תנועתה וכחשאל היה גסה ככההודקה לפורכום וזה לקלות תנועתה ולזה דין חלבם הוא כדן שומן הכמהה למחירות עיכולו וכבר יסדירו הרופאים מלאכול החלב שהוא מוליד סיתומים ומביא לירי עיפוש הלחות ומוליד הקדחות ומה שיורה שהחלב הוא ארצי' שהוא נמצא בכהמה שיש לה קרניו ופרסות סדוקות ואין לה שנים בלחי העליון לרוע עכולם להפדר מהם השנים הטוחנות והחלב אע"פ שהוא מותר הרר יש בו הועלת כב"ח והוא חמום האכר אשר הוא עליו ולזה ירבה בכליות ובאיברים השפלים נעדרו החום כי לחיטוט החום הם ירבה שם זה הדומה וימצא בו זה העור לחם אותם ואולם הלב הוא יותר חם שבנוף האדם ולא נמצא בו החום המותר מהעדר החום ולא לצורך עור לחם אולי נמצא בו להסבת האל שיהיה לו חם ומחיצה לפי שהוא במקום חם לא נעשה חלב והיה שומן ולפי שיש הועלת באיברים חום החלב כדי לחם לו כשיוסר מהם זה החלב ע"י רופאים בקצת המכות והנעים יפסד אותו אכר והסגולת הב"ח הדמיו הוא שיש לו כבד וימצאו לקצת ב"ח שנים וזה בקצת מיני הדב וסבת זה הוא בכל הדברים הנכבדים הפולים שהוא מצד החשיבות או הוא כחות מינים שאין להם טחול והוא כבד ימין ונתן הפלוסוף בזה טעם לפי שהעורק הגדול הוא בזה הצד ומוכל לומר לפי שהוא מקור הדם וצריך חום לשכלו והימין הוא יותר חם מהשחאל וכבר אמרנו שטחול הוא כבד ימין והכבד כבד שחאל ואיפסר הוא כי גם ימצאו בני אדם ימינים שחאל ושחאלים ימין ולפי שהדם הוא הכבדי לרונן הב"ח דמיו והכבד הוא האכר הראשון המסנה הדם כי השניו אשר בא באסטומאכא אולי אלא שישתנה אל הרלוס כמו שזכרנו ע"כ הוא הכבדי אל הב"ח דמיו שיהיה לו האכר וכבר כתבנו שארסטו וראה שהכבד אע"פ שיש לו ראשיות מה אילו אכר ראשיי במחלת לכה הן כי אם הלב ובאליונים יראה כי הוא ראשיי במחלת ודעת חז"ל הוא כדעת ארסטו שלא דמו אחיו אכר טחול וכליות שאם נטלו למדרי שהיה כשרה ולא כדן הלב שאם נקב טרפה אכל דמו אותו דין לחצני שאם נטל כלו טרפה ואם נטל מקצתו ונשתייר ממנו כוית במקום מרה וכוית במקום תליותו נעשה כי אחר שראשית ההונם הוא בלב והכבד אולי אלא הרשעים יספיק שיור במחצת במקומות ההכרחיים והו מקום התליות כי חסם ובה אליו המון ומקום המרה להכרחיות דמיות המותר שם והנה הרבד יש לו ג' איברים משרתים אותו הא' למשך דמיות הדם והוא כיוס המרה והא' לדחות אליו עבירות הדם והוא הטחול והג' לדחות אליו מימיות הדם והוא הכליות והמקום וזה לב"ח דמיו שיש לו איברים הללו כמו שבארנו אחר זה והנה יש לכבד רשם גמול כסיונו מרוב וטוב כריאותו להיות זה נמשך לטוב הדם וריכוזו ולזה תישקם ככדו רע מרוב רע וזה דמיונו ל' באחרם כבד כוונם וכבר זכרנו זה ולזה היו מרובים והטרטוקס ורוב מהב"ח ירעם בטבע לרוע הכבד שלהם ואורך האזכרה הוא אולי לנבול הכבד וסבת זה כי הכבד הגדול מההוה בו דם הרבה ואחר שיונו האיברים ישלח המותר אל האיברים יותר רחוקים והם האזכעות ולזה קושן האזכעות הוא ראיה על קושן הכבד וכבר האדם עבול ככבד השור :

ועתה

כבד בטחול והוא כבד לב"ח שיש לו טחול בכה שכבד כבד שחאל ואם נמצא בהפך הוא ע"ד הורח ואולי ע"י באחר לב חסם לימינו ולב בסיל לשחאלו כי מי שאיבריו הסופרים הוא מהפך כדעותיו ומדותיו וסבה הוא מתחלף כב"ח כבדול ובקושן ולפעמי' ימצא ב"ח נעדר הטחול כמו שזכרנו בעוף שראשו דומה לראש העו והנה נמצא בטחול דם עכור וימצא בינו ובין הכבד טבולים ולא ימצא בינו ובין שאר האיברים צורך וולת העורק שבינו ובין האסטומאכא מכל זה יתבאר שאינו כבד כפול כמו שזין חושבים זה קדמוני הרופאים וזה הרם אשר בו אינו בעבור ההונם אבל עכירות דם הכבד וארציותו כמו שיתבאר בין שמרים ושאר חשקים וא"כ הועלת זה האכר אינו אלא להכדיל עכירות הדם מהרבה ומה שיחוק זה מה שגר מתבכורת השחורה על ב"ח שיש לו טחול וכן בבני אדם עלולו הטחול ולז"ל טחול שיחוק וכבר פירשנו מאמרם זה ומה יתבאר סבת העדר זה האכר קצת ב"ח ומקצת קטנו כי אחר שהטחול אינו אלא להכדיל העכירות הדם הארצי מהדם אם איברים אחרים יבדילוהו אין צורך לזה האכר ולזה יש מיני' המצופו' והדמים שאין להם טחול ולפי שזה המותר הארצי הוא בלה כמותה ובקשקש ואם היה שיהיה להם טחול כמו היונה והנשר הוא קטן למשגשגארכיו' הוא חצט בהם ולזה לא ימצא מי שהטחול שלו הוא קטן שהוא קטן הררי' אותם מים חצט כעבור תבכור' החלק הקר והיבש עליו ואחנם היה הטחול כבד שחאל לפי שהכבד כבד ימין ואין לו מקום יותר באות מהשחאל והנה יש לטחול ולכבד תופלת א' משופפת לשם וזה שם בדמיון משמרים יתקעו בהם צורקי' הבנוף ובפרט שכבד והם כמו היתדות שיקטרו בהם הספיל' כחבלים מחזק למים שלא ירחנה הדום והנה הטחול באשר יגדל וכחש הבנוף וסבת זה כי גדולו הוא מפני מורסא קרה בו וימצע למשך ואת הליחה וזאת שאר מערכת בדם וישנא אותו הטבע ולא יונם בו האיברים וינחשו ולזה כחשיותו יורה על שומן הבנוף כי יורה שאין בבנוף ליחות עבירות למשך אותם הטחול ויכלל כי זה האכר הוא הכבדי לבריאות ב"ח להכדיל המותר העביר אבל אין ראשיי כי נמצא ב"ח נעדרו האכר ההוא ולזה מי שמתקד הסחול שלו אפשר לו לחיות ולז"ל טל הטחול כשרה אלא שאם נקב הוא נכבש הרבה ואם לו למות זאלל וחמשים איש רבים למינו כלם נטולי טחול וחוקיו כמות רגלים והנה תועלת הטחול ב"ח היא לקלות אל האסטומאכא השחורה לגדל דם בה להעיר היתאות אל האכאל וכבר דברנו זה וטחול האדם בטחול השור :

ועתה

כבד בכליות והנה מלא לכל ב"ח אשר לו ריאה דמיות וכל אשר יש לו כליות יש לו מקום וכל ב"ח שיש לו כליות ונוצה אין לו כליות ולא חקיה וולת הטרטוקס המרבררית וסמיות שיש לה כליות ומקום לפי שיש לה ריאה דמיות זה מה שהזכרנו בו הב"ח ואחר זה יש לחקור היותם וצלתם וכאמר כי לפי שהכליות עובדות אל המקום ושם מונחות כבנוף המררה מרובת פה להם בעורק הגדול אל בכונית הכבד והיה נמצא מותר המון סתמי' סולך אליו ואחר זה אל המקום כדב שפועל הכליות והמקום אינו אלא יונק הדם מן המימיות הדם אשר לא יאות להיות דם וכשיהיה אותו מותר בכליות מעורב עם דם יכדילוהו הכליות כשיונו מהדם והשאר יתשכהו המקום ותכדילוהו הכדל שני ותון מאותו מעט דם הנשאר בו והשאר שהוא חמיות דם שאין בו דבר מהדם יונק לחון ולזה ימצא מי שהוא חלוס הסליות ינא ממנו המותר דמיו ואחנם היו הכליות והמקום לפי שיש לו ריאה דמיות לפי שהוא רב הנמא מרבה השתייה ויתכבה ככטנו המותר הלסאיטער כהכרה אל הכליות ומקום ולא ינטרך אליהם הצוף ולא הב"ח שיעשה כינה לפי שהריאה שלו אינה דמיות ולזה הסבה אין לזה הסבה מהב"ח טחול דם אלא קטן קשה ואחנם היתה הטרטוקס המרבררית וסמיות ימצא לו כליות כעבור השור רי אותה וכבר ימצא ב"ח נעדר הכליות

הכליות והמקום לרכות בופס ורפיונו ומחירות התפשטות לחותו כמו היה שאמר במין מסב"ח דרך ההדס ויש כ"ח כוליותו מורכבת מחתיכות קטנות כמו השול כאלו הם כליות קטנות מורכבות והנה יכולות החיות גבוה מהשחמאלית לפי שפעולתה יותר חזקה והעצם חזק יהיה משיכה יותר חזקה בהיותה קרובה אל העורק הגדול וגם האבר הכבד יש לו הצד היותר נכבד ולזה היו האיברים שבצר הימני יותר גבוהים ויותר קרובים אל הצד העליון כמו שהכבד הוא יותר גבוה מהטחול ולזאת הסיבה יצבוהם ה"ח הצד הימני ושפיל הצד השמאלי ולפי שיש כ"ח בעדרי הכוליא א"כ כ"ח שניטלה כוליותו אינו מולי מחית כמו שקבלו חז"ל שאמרו ניטלו הכליות כשרה לא שם לקתה והביע הלכות למקום חרץ שהוא עצבני תמות מחוץ הכלב ות"ס כליות יעצות לשון הכתוב הוא אף לילות יסורני כליותי והוא כינוי ל המחשבה השכלית וכולל לומר לפי שהכליות הוא מקום התאושש למשגל כי הוא קרוב לאבר השמאלי המתכשל עם הזרע ולזה נקראו כליות תל כעשפה וגם כלתה בפשי ואותם איברי הוידלו כוונתו וכנכחו והעצם תמצא בזכרים ולא בכנקות ע"כ יחסו העצם ל הכליות הלא תראה כי הסריסים וחתוכי הכינים הם חסר העצם והשחממה ואם הכינים יותר שפלות אינם לא חקבלין מהם א"כ יותר ראוי שתיוחס העצם ל הכליות משאר האיברים וכן כת' בעל ס' הסוחר זל ולפי זה נבחרו הכליות לקרבן כי הם מקור העצם והמחשבה שבהם נכשל החוטא בחטאו ונרדף ע"פ רמב"ם כי הם הכשיליהן ולפי שהכליות נשמה עבה היו קטני ההתכה באיברים וגם לפי שהם ארציים הם מושכים ארציות הדם וגם שאלה הים הארצי ויתראה חמנו המלב ויש בו תועלת לשמור הכליות מהקור וגם לפי שהם כשפל הגב מקום שאין בו כשר למנן מהקור והחלב מנן עליהם והכוליא הימנית מעט שמן מהשחמאלית לפי שתנועתה גדולה ותתך השומן וגם התנועה מחממת ואינה צריכה למנן גדול מהקור כמו צד השמאל לאיחור תנועתו והולשתו והכבשים ירכו השומן והחלב על כליותיהם ובזכבותיהם עד שימותו מזה וכבר דברנו למעלה דבור כולל כחלב ובשומן והמקום היא יותר גדולה בארס כהקש אל גופו משאר כ"ח וגם לא לישטוף כן הפני הכבד והמשיכות כדי שיוכל לסבול הוצאה ימיו גדול ומן מרובה ולא עשיר להוציא פעם אחר פעם ככ"ח הלא תראה מה שכתוב ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך ופירשו ז"ל שהם יכולים להעמיד נקביהם ולזה היו בני מועים מעוקלים ולא היו ישרים ואם היתה מקום שלנו היה א' ח' דברים או שהיה מוצא יותרו פעם אחר פעם ויורדו בפני הכריות או היה מעמיד נקביו וכל ליד סכנה כמו שהזכירו חז"ל כי במקום זה כבדו ואמרו סילון החומר הביא ליד ידקון ועתה נדבר בכים המרה ונאמר כי לרוב כ"ח מריה ואין זה לקצת כמו הסוס והפרד והחמור והפיל והחמל שאין ללו מריה אכל עורקים קטנים בהם ליוס מרה ואין לרלפין מריה ולא לקצת הכ"ח הממין ופעמים ימצא חן א' ימצא לו מריה וגם לא ימצא לו מריה כמו נאמר ארסו שיקרה זה למין העכבר ולפעמי' יתחלף זה במין הא' שהיה שלא מהפלות כמו מה שיקרה בהם שעבר במקום א' שזכר ארסו והארס יש מספקים בו אם יש לכל אשו מריה אם לא וקרה זה הספק בעבור התחלפותו בגורל וקטנות וכבר פסרו בני תורים ובני וסע און להם מריה ולא דבר בזה הפלסוף ומצא המריה יתחלף ככ"ח שיש להם מריה כי בקצתם תמצא על הכבד ובקצתם תמצא במיעים כמו שיתצא בדגים ופעמים תהיה ארוכה בכל המיעים כמו מה שיתצא בקצת הכ"ח הממין וכבר מהלשטים והנה נבדלו וכלילם תמצא המריה סמוך לזנב למטה ואחר סוכרו הכרלי הכ"ח במריהם נוכח תועלתם והראשונים בתלפון כתועלתם ויש מי שהיה א' שתועלתם היא לעקון האיברים ויש מי שזה בזה הרגש ויש מי שהיה א' שהיה סבת החלשים האחרים וסב"ח שאין לו מריה יותר בריא והיו יתחמים אורך החיים להעדרה לפי שהם נצאו ב"ח חיים ארוכים ואין להם מריה והוא הולך והלפין והפלסוף אומר כי אלו העניינים יושבו למריה אם במקרה אם בכונה שנית אכל בעצמותה הוא להבדיל המותר הקצף מהם כמו שהטחול הכרלי המות העבוד ויבא ראוי לזה כי המותר הוא מתנגד למה שהוא לו מותר ולפי שהם הוא מחוק וזה המותר הוא מר מתבגר אליו א"כ הוכרלה המריה להכרלו ממנו והראיה לזה כי כל מה שהיה מהכ"ח עלול המריה היה יוצא דמו מהטבע וכל מי שהמריה שלו יותר בריאה היה דמו יותר דך ומראהו יותר טוב ולזה ימצא החלוק הקרוב למריה מהכבד ככ"ח שיש להם מריה מתוך חלד ומי שאין לו מרה ימצא החלוק הזה מהכבד מר מאד ולזה אין המריה סבה לחולי כי אם במקרה ואם היה סבה לכריאות וגם העדרה אינו סבה לאורך החיים אכל כבר הכ"ח אשר יבדל זה המותר יותר ראוי שהיה סבה לאורך החיים מהכבד שלא יבדלהו וזה אמת הוא מקבלת רז"ל שאמרו ניטלה המרה טרפה וגם נקבה המרה וגם אמת הוא מ"ס קצת חכמי ז"ל שהאמינים שאם ניטל הכים שמועמים מקומו בכבד אם הוא מר כשרה כי כבר הכריל הכבד המותר הדם והחוק הפלסוף לומר כי הוא מיוחד מאשר תמצא למצא כ"ח הממוחר' ככני מיעים שהוא מקום המותרות ואלו זכר הפלסוף כי נבדלו הם בנכחותיהם כמו שזכרנו היה מחסוק יותר ברעיו ואם וגם מיעוטו בגוף יורה שהוא מותר אמנם עם היותם מותר אינו נמנע שישמש בו הטבע לתועלת כמו שכתב גליליטו שתועלתה היא בבני מיעים מהלכות המתדבק בהם ולעורר האוה בעקיצתה רפי הטבע לרחות המותר ולזה כשיהיה סמוך בכים המריה תעצוב וינאלת המותרות ותפשט בגוף ויהיה הירקון וזה הדעת נוטה לרעת האומר שהיא לעקון האיברים להיטב ההרגש ואולם העדר המריה בקצת כ"ח הוא להיות מונו קר ולא לא יתולד בהם זה המותר אין להיות טבע בשחממה רוחה לזה החלוק ומשכחו כל בגוף ולא יבדלהו וזאת הסבה בעצמה היא סבה גדולה וקטנה במין א"כ כי מי שזכר עליו החום והיושב אם מפני מונו אם מפני מונו תבדל בו המריה ומי שמונו קר ולא ומזבזק ולא תקטן בו המריה ואחר אשר דברנו בכבד ובאיברי המשתמי אותו ראוי לנו להשלים הדבור בשאר איברי הגוף :

ונדבר

תחלה בטרפס שהוא נמצא לכל כ"ח שיש לו לב וכבר צאנו מזה חכריל כינים והנה הוא דך באמצעו וקשה בכל שאר דגדיו וזכר סבה כל זה וארסו וכל הקדמ' היו אומרי' כי תועלתו הוא להפסיק בין איברי המון השפלים לאיברים הנכבדים העליונים לפי שמתכבד הכיכול הוא להעלות אידים ואלו לא היה משך מבריל היו כיווקים האיברים העליונים הכבדי' שהם הלב והמוח והעצבן וכמו שחידד הראשית לשם מחיצה בינם ובין העצבים בן העצבים הטבע לשם מחיצה זו כמו פרוכת בין האיברים השפלים העצבים ובין האיברים העליונים הראשית העצבים כי הצד העליון הוא יותר נכבד מהסתחוק ויתחייב להיות ביניהם מסך מבריל ובאלימות הא אחריהם הקר בנתות ומצא כי הטרפס הוא אכל העצב אשר יגיע החום בנשימה כי כשיתקצק זה העצב יתקצק האבר וההפשטו יתפשט כי העצב והמוח הטבעי הוא מניע לעצב כלתי תמונע והעצב מניע ותמונע והיתרים והעצמות הם מתנועעים כלתי מניעים וזה העצב שהשיג גליליטו לא נודע לארסו והנה כן רש"ר שבה גליליטו על הקוריתו זאת ועוד דרכו לחבד דברי הפלסוף ולמסור דבריו ובאמת כי מה שגלה גליליטו מהנתות לא יסתור דברי הקורמין כי העצב המניע למה לא יחייב היותו מסך מבריל והיה מספק שיהיה כשאר העצבים המניע' והיותו מסך מבריל הוא מפני מה שכת' הפלסוף וקבלת האמת תכריע כן שהיו במקום השכינה שהוא דגמת כנין האדם יס

מגן אבות ח"ג

יש מסך מחדל בין הקדש ובין קדש חקדשים דומת הטורף וכבר הקדמנו זה והיות המצוה חסד רך ומעט הכסד הוא שלא יחשבו אליו לחיות מהבזק ויהלא ויתחדש בו מורסא ויוק אל השכל כי בהתחדש מורסא כטרפס יתערכב השכל כמו שגורפ ממלאכת הרפ"ו וזה מפני האידים העולים מחנו אל המוח כיושר בלא שום עיכוב וגם יורה שיש שתוף בין הטורפס והשכל כשחוק טיקרה לארס המטמוס האידים הנמשכים לטרפס מחוץ וזה המטמוס נקרא דגדוג ויקרה זה השחוק יותר לדקי השכל ולזה ואמר כי כאשר הוכס א' על הטורפס יקרה שחוק רב לחוס ההכאה ואולם גלגלונם יראה שאלמצעותו היה כחוס מעט הכסד בעבור רוב העצב המביע אליו מהחוס ולזה ג"כ יעוררש השכל בהתערבבו ואך טיהיה מפני טעמים אלו הכל הולך אל מקום א' כי הטורפס יש לו מבוא גדול בטוב השכל ע"כ במרה אותו התורה מהקרבן כמו שבחנה הכליות מפני שהוא מקום העצב כמו שכתבנו וכן אנצב הכבר המחבר בו מפני שהוא מקום התאו' ואצ"פ ששאר הכ"ח יקרה להם שחוק אצל הדגדוג והמטמוס אצל מה שינושך אל הטורפס סבה זה הוא כי השחוק הוא כגולה בארס מיוחדת בו משאר כ"ח ולזה גלגלונם כי לא ירע סבת השחוק מפני הדגדוג והרמב"ם ז"ל דפס' הפרקים כת' כי לפי שהשחוק הוא כגולה לארס ע"כ אין לנו מבוא לתת סבת זה והנלץ יש באיברים הפנימיים קדומות קשיב דלות כסר והנה תועלתם להויה שמירה אל האיברים כמו המגן ולזה נכדראו קשים וחזקים שותקצבו כזה שתי תועלות שמירה והסתר ולזה נכדראו דקות שלא יכבדו הכסר על האיברים ושלא ימטבו לחיות ויחלו ויחלשו מפני דקות הכסר והלכ שהוא נידך שמירה גדולה נעשה המסתור בתכלית מה שאיפשר כמו שביארנו וההוא ג"כ יש לו שני קדומות ולזה א"ל שאם נקבו שסכססה טרפס לפי שנספסה שמירה ולא אחריו כן במסתור הלכ כי הלכ עצמו הוא א"כ מסתור אל סרוח החיובי אשר בו אלא שאם ניקב לבית חללו כבר כלס המגן וימות הכ"ח והעורקי' הדופקי' הם שני קדומות והכלתי דופקי' הם קדום א' לבדו והנה גלגלונם סבת זה כי הדופקי' צריכים שמירה חזקה מפני סרוח החיובי ואם יפסק א' ישאר א' משא"כ בכלתי דופקי' וכן הריאם יש לה שני קדומות כמו שהוכירו חזן ואם ישאר הא' קיים יתקיים הכ"ח :

ונדבר

עתה בכתן והוא מונח בכ"ח שיש לו וסס כסוף הוסט וככ"ח שאין לו וסס אצל הסס ומחוייב היה ה' הטבע לחיות בארס האיברים המואתים לקבל המון תחת המוח לחסס מהלכ והדאס לפי שא"ל טיהיה הכטן שהוא מקום הבישול למעלה מהאיברים הראשיים שהם הלכ והמוח שהנכזה א"ה טיונה למעלה מהנכד ולו קיה למעלה יכבד גלגל וישנה פעולתו ומעשיו שהוא השכל וההרגס ולא הספיק הטבע כזה לכד חכלתי שישים כניסס מסך היא הטורפס וכבר נכדראו תועלתו ויתחלפו בהספר וכטיעור ותתמונ' בכ"ח שיש להם ד' רגלים ויוולד חי במקומו וזה שמי טיהיה מסך"ח שיש לו שנים בשני קטנים יחד שיש לו כטן טיקרא איסטומכא וכשאר כ"ח מה שהוא כחוקס איסטומכא וזהו לסוג ככ"ח יכד האצבעות ואשר יש לו פרסות עגולות ואולם הכ"ח שאין לו שנים למעלה כלחי העליון כמו כסדמות והחיות המהירות שיש להם פרסות סנה יש להם ד' כטנים וזה ההכדל אשר במספרם ואולם התועלות בבטן ככלל הכ"ח הוא לבטל המון עד שיהיהו כילוס הדוחס למי שצורים כדי טיהיה מ"כן לקבלו הככר ויתן לו צורת דס וכקצת כ"ח ושלס זה בבטן א' וכקצתם לא ושלס אלא ביותר מבטן א' ולפי שהכ"ח הכעדר השנים כלחי העליון יש לו כטנים רבים דרע כי לא נכדראו הכטנים יותר מאל' אלא להשלים מה שחסר בהעדר השנים העליוני' כי חסוך המון כחלקים קטנים יעזור אל העיכול צור גדול וכאשר חסר מזה הכ"ח זה התועלת לחסרון טיני הערים הטבע להשלים זה כריבוי הכטנים גם כי זה הכ"ח כדוב חוגו קשה וינשרך להפעל כמו הגחל האוכל קונס וככלל ההנה ד' סכיות לריבוי הכטנים הא' מיעוט השנים הכ' קושי המון הכ' חולשת הבישול לחולשת המוח הטבעי או לחולשת כלים להיותם מעט הכסר הד' כהיות המון רחוק מהמיון עצמות ונשרך שנים רבים והסכה היותר חזקה בזה העדר השנים ורחוק המיון מיעוט המיון ולזאת הסכה בעצמה היו לקצת עופות קרקבן ולקצת דבר בולט במקורם מבטנו יעשה פעולת הקרקבן וירמה שלזה אשר תורה כל חי שיש לו פרסות עגולות ויש לו אנצביות מפני מיעוט הכטנים שאין צרכם בזה ובכסר קשה יהיהה מהעופות אשר יש לו קרקבן כי בו ייטיב העיכול לפי שאין לו שנים ואם הוא נקלף הוא יותר חזק העיכול כי הקדומות הכפולס הם יותר חזקי הפעולה וכן הוסק שדומה לבטן להטיב העיכול הוא סתם טהרה וזה טיהיה על טוב העיכול בהחיות מהירות הוא הכדל שיש בחלבה שהוא נותפעל מהקיבה ומחגבן מורה על דקות חמור ואצ"פ שהנמל דומה לבהמות מהירות כריבוי הכטנים כאשר כי טוונ קשה כי הוא אוכל קונס ולזה חלבו אינו מתגבן כאשר בהמות מהירות והפלגסו' לאדבר מהשפס שהוא מעלה ברה וזין לו פרסות סרוקות והנה הדגים אין להם שנים המונות כמו שכתבנו ולזה טיהיה רעות המעשה במאכל כדי שלא יכנסו החיים במעייהם וע"כ נמצא לקצתם איברים בולטים אצל הכטן יעזרו כבישול המון ואלו האיברים הבולטים ימצאו בעוף כדד השכל מהסרן וכדגיה כדד העליון והכ"ח המעלה ברה החיך שלו קשה גם בלתי חלק לפי שהוא עושה קסוס השנים וגם מבואר בחיך סגמל רז"ל אחד במל גיבויאית לים כלו' דכרים בולטים דומים לשנים אלא שאחרו שאין זה כדן במל עד שיגדל אחרס היו הכטנים ד' ככ"ח שאין לו שנים כלחי העליון לפי שהכטן הראשון יקבל המחל בלתי הבישול והוא אליו באוצר וזה הכטן לא יעשה במאכל דבר ואולם הכטנים הג' הם פועלים בו והיו ג' לפי שזה באוח בשכב שיהיו לו שני קצוות ואמצע כי הכטן הראשון יתחיל בעיכול ואמצעי ימצע העיכול והג' יגלימהו ואולם ההתחלפות בגדול וקטנות וזה להתחלפות צרכו אל המון וריבוי וטיעוטו וסבת התחלפות כתימונה היה זה סבת שכונתם לאיברים השכנים להם בי האיברים השכנים לבטן ככ"ח יתחלפו תמונהם ותכונתם ולזה היתה איסטומכת הארס מתחלפת בתמונהם לחולתו מסך"ח להיותו נכד הקונס והדאס על מה שאכד מריבוי הכטנים שהוא להשלים העיכול מה שנמצא לקצת העיפו' שמונכס במים שאין להם ושאך בעבור לחוס ברוכס והסירו פעולת' וקצתם אין להם קרקבן אבל יש לו כטן בשתי יתחזק על בישול המאכל ועיכולו וכן יתחבר הענין בדג ר"ל מה שהוא חמני יש לו כטן בשני סנה אין לו האיברים הכולטים ובה העינה לפי שהוא אוכל הכדל והזכוכות וצריכה עיכול חזק יש להם קרקבן נקלף כמו שהעיד הרמב"ם ז"ל וככלל סנה ינשרך הטבע לריבוי הכלים אם לקושי החומר אם לחולשת הפועל ואם לרושק עצם הפועל מעצם המתפעל :

ונדבר

עתה כמעט והנה יש בחצי הכ"ח התחלפות דכ כי התחלפות ככטנים בטיעור ובמספר ובתמונה כפי הנאות לכ"ח כדגון הכוראית' שהוא יושב וון מקרני האתים עד כיצו כינים וכתוב מתן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו וסנה דרך כלל כאשר כיצריך לאיברי המאכל ג' מיני איברים הא' מבטל המקבל המון וס' מחיץ ומן מה עד שישכחו האיברים והג' המקבל סמות לרחותו והמבטלים הם הכטנים והמחזקים למון הם המעינים הנזים הפקליתנים ולזה ימצאו בכל

ככל ב"ה דרמי אלו המצוות ורוב העצורים המצוות מהכבד והלכ הם המצוות בזה המצוי הצד העקלתון והמקבל המותר הוא המצוי העבד הנקרא צור וכלשון ר"ל שבו ריבוי שהאכזר שגאס אותו ואינם אוכלים אותו וזולתו כמו החלוקת ואשר ירדק בזה המצוי העצורים מהכבד והלכ הוא העצור כמו אשר יתכבד מהם כמבטל הוא חפץ זאת היא תכונת המצוי ואולם שבת שינוי המצויים המחוזקים בהתחלפותם וזכרונם ובמיעוטם וזכרונם ועקלתונם הוא כדי שאלך המון להתעבב בהם שאם היה מצוי א' צד היה יוצא המון מחסרה ולא היה מתבטל ממנו כי אם חפץ ובחוק התמדת האכילה המתדבקת יהיה רעב הב"ה תדיר ויבכח וימות בכחשו מהרה ולזה לא יוצא המצוי אלא בקצת כ"ח ימים לפי מהשגחתו הלא מנע זה המצוי חכ"ה שאין מונותיהם מצויים ולא מנעו חכ"ה הימים לפי שמונותיהם מצויים וכל מין שהם המצוי צד ורוב העקלתונות הים וכן עמדת המון במצוי יותר חרף וזה רמזוהו ה"ל באחרים יודע צריך דין דלים בלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שהכלב און מונותיו מצויים לפי שהם המון במצוי וזהו שטינו כחם תשאל האכילה במצוי ב' ימים שאם אכל בשד המת כל ב' ימי' מטמא כחלל שצדן און העובל וזכרונם ובעופות כדי שתפול לאור ותשרף וטעם הדנים מפני ושר מצויים וטעם העופות מפני שחוס טבעם הגדול מעבד הרכה והם מונותיהם מצויים ולזה ב' היה בטן הכלב העליון דכחלל לבטן האדם כי גם האדם היה מדרג החשיבות שיתעבב המון בעליון בטנו וכן רב ולא ידע תדיר דרך וזולות עוד היתה מהשגחת הלא ע"ל הכלב שבת לו טבע בהמצא לו חון שרמטפנו חיד ולא יעצרו נחל וכו' כלב פתח שבתיו ויודע שכלל מקום מים מצויים ואין אוכלים מצויים וכשהוא שוחה ילוק כלשון ומפקחיו הוא כשיבא ויכלל יצא ויקרא ויפני שהדנים בכל עת הם מקבלים המון למחירות ויצאחו הן המצוי א"ל ב' כל וכן שמוקנים אברהם כתוספת בהם דר נחש וחור וכל אלו מונותיהם מצויים ולפי שהכלב מונותיו בלתי מצויים אחר הריח והכלבים ע"י נפש לא ידעו שבעה כל' שתאותם חוקה לצולם לפי שלא יסבכו לצול' ונזכרים לכקת המאכל וכרעננס ילכו בהם"ה ישובו לערב ידעו ככלב וכו' המה יגיעו לאכול אם לא יסבכו וילינו ולזאת הסבה היה המצוי המקבל המותר צד ומצט העקלתוני כדי שלא יצטרך לזכרון תמיד ויש מצוי קרוי הצם לפי שלעולם הוא נמצא ריקם לפי העצורים הנקראים חסדיקס מונצין לחמו להכחיל אל הכבד והוא דבק אל העצור שקורים אותו שוער ולכל ב"ה שית לו בטנים הרבה יש לו אבר קרוי קיבה יתקבב בו מותר דומה לחלב נקפא וזה האבר לזה המותר הוא כמו כוס המרידה אל המרה ויהא בזה הב"ה מפני ארצותיו והוא מותר מה המותר הכשול והבטן שתחתון בכני אדם דומה אל בטן החזיר בעזרת הכלב ובהנחה וכבר זכרו זה ה"ל בשם דבר בחיורה בזרע תענית שלא תשתלם בכני אדם מפני שדומה לבטן החזיר בעזרת החלב ובהנחה וכבר זכרו זה ה"ל משום דרדו מיעוטו לכני אכסא ומצוי שבהם מר מאד עד שהכלבים לא יאכלו אחר אלא ח"כ הוא שכן מאד הם דברנו מאמר בעיניו הב"ה דרמי המוליד בדומה לו והנה לח"ל מאמרים מורים על חכמתם בטבע הנמצא כלם ומהם מ"ס שאם יצאו בני מצויים והחזירים והפסכים שהאיש שהוא הוא הולך למות ולהם החכמה בזה להחזירם מתקנים שיסבכו לאיש שהוא דבר ידבר עליו בנן שחיתה בן לפינו דרך אחיות עינים וכשיתאחז יחזרו מצין מתקנים והוציאו זה המאמר התורה הוא עשך ויכונך שה"ל עשה בוכניות כלומר תיקונים מוסדרים שאם יתעבבו ימות הב"ה וכו' און מחזיקים דם בכני מצוי כילהות' בשפל בני המון רחוקים מהכבד שאר האיברים כבר מצאו הדם ולא נצאר אלא מה שיוון ממנו המצוי וכבר חשבו א"כ אין לחוש לדמיו לחיזיו כמליה וכו' שאם יתכבו בני מצוי והכל טהור סתמם שהוא תנין עליו כי למיעוט דמו שם נקדוה שם זה הטומא והוא דבר אלהים באלו הוא דבר א' עמם ואלו העינים מקובלים מסכימים לחוש ולעיון והם עינים תרביים אינם לאומות ולכן לא דברו בהם ולא השיגו ואם יש דמי מצוי בעוף ובבהמה ונשאר פגרים או נדבקו אחר כך גם כן יש בזה השפטים מחכמת התורה אם הם בני קיי"ה או לאו על האורש הירוע להם כל דתיד כנטול דמי ונשלים הדבור בזה ה' ינחור בעדנו אמן:

הדיבור כב"ה הכלתי דמיים והנה אלו המינים הם ממוצעים בין הנפח והב"ה דרמי כי הנפח הוא כיוון מהלכות קרוב לסבכו ואינו צריך לכלים לשמות המון מוצעו והב"ה צריך לכלים דברים לשמות המון אל הדם הכיוונים ממנו לפי שהוא רחוק מטבעם והב"ה הכלתי דמי הוא מוצע כי הוא כיוון מלכות כלתי דם אכל יש לו שני יותר מלח' שניוני' בו הנפחים ע"כ יש לו קצת כלים יותר מהנפח ואין לו כל אחרות כלים שיש לב"ה הרמיים ולזה אין לו תאיברי הבוק לא עוד ולא רואה ולא מקום ולא כבד ולא בלתי ויש לו אבר דומה ללב וזו רואה על שהוא כיוון ומרגיש כלבו כי א"ל לו העדר הלב מפני שהם החיוני בדעתו המסכים לדעת ארסו של כדעה גלימם והנה תאיברי הבוק יוצא לו אבר הוא במקום הלב אצל הב"ה הרמי ויש לו אבר נאות לקבל המון והוא הפה והטמן ואבר נאות ליציאת המותר והיותו לחולשת בריאותו אין לו זה האבר כדעת ר"ל שאמר דמעלל את לים דמפכא לית לים כי לחולשתו לא יתקבל המהון כי אם מה שצריך להחליף תמורת מה שניתן ושאר איברי הבוק הנמצאים בב"ה הרמי לא ימצאו באלו הב"ה לפי שאותם איברים עמידתם מהם ונצטרכו לאלו הב"ה לעמידת הדם בהם אכל בסוב אלו הב"ה שאין להם דם לא עשה להם הטבע אלו האיברים וזה הסוב הוא בחלק דר' מינים ה' היא סוב סרד הבוק הנקרא כלשון מן תלמידי והנה זה המין יש לו פה וכו שינים ואבר ראשי תמדת הלשון ואחר הפה כמו וטט חרף אחריו ופק כופק העוף ואחריו בטן מצוי מתפסט וכלה אל מקום יציאת המותר ויש התחלפות בחייו זה הסוב מאלו האיברים התחלפות בפחות יותר ותועלת אלו האיברים ידועים הם בעצמם תמה שקדם ויש לזה הסוב אבר יושר בו והוא אבר יהיה בו הורע וזה הורע כחקת מיניו יותר רב חקת וזה הורע הוא ביום מרובך וזה הכים דבק במקום אשר ממנו יצא המותר וכאשר יפחד זה הב"ה יל' אותו המותר הורעו ויעבור בו המים עד שיעלם גופו בו והוא נשחט בזה המותר כעבור השמירה וכפרט מין א' תמיני נקרא כלשון מן כמיה ואולם יקרה לזה המין זה הפועל לפי שצדתי פלגיו עמוד כלפני החים וקצתם מרבה רגלים בעל קשקשים והוא ישתמש בהם במקומות לרחות מי שיקרב אליו וזה מספיק לשמירתו ומכאן האבר יתחלף בחייו זה הסוב והמין שישמש בו יותר הוא כבד השפל לריכו המותר בו וזה המותר רב בזה המין כדי שיהא יותר קל להוציאו ולהביאו אל מקום רחוק וזה המותר כמראה נראה לכמה מנאות העוף והיה המותר רב ב"כ כעבור ארצותיו ולזה עזרו יותר גם מעור שאר מיני זה הסוב ואמנם הקרה לו השלכת זה המותר לענין פחד לפי שהוא כעדר הדם וכן יקרה לזולתו חכ"ה הרמי שהוא יגליך מותר המקום כאשר יפחד וכחש"ל ותתחללל השלכה מאל שמוצרה לנקבות והמין הב"ה הוא הרך המרמי ויש בזה הסוב מיני הסרטני' וכסרטנים מינים רבים וזה הסוב בכלל יש לו פה וכו שינים במקום ממה וכינים אבר אשר ידמה הלשון ואחר הפה כמו וטט ואחריו בטן ובבטן לקצת סרטנים ולקצת מיני זה הסוב דבר יושר בו והם שינים במצאות בו והם זה בן לפי שהשינים אשר בהם מהם לא יספיקו בחיתוך המין לפי הנורך והשמו' בו אלו השינים בבטן כעבור טוב זה הפועל ואחר הבטן מצוי פשוט וכלה אל מקום

מגן אבות ח"ג

הקוים יוצאת והמון הג' הוא הקשר המרמז כל האוכלוסים הנמצאים לרד החסרונים נמצא' לו לא פאס צמקתם וכדלו וקצתם
סבגדול הבין יותר כדברים מאשר לקטן הגוף וזה כי לפי הסוב שינים חדות והאבר אשר בין השינים הדומה ללשון הוא כזה הסוב
בשריו רבו שהוא בב"ח הנק' מלחקה וכוה הסוב מין לו בזה האבר מרפוש יקוב כן פמו שנו' במה שעבר ושתמש כן כפעול'
לשון בטעם וכוה הסוב אחר הפה אבר דומה כזמק העוף ואחר צדומה נושא ואחריו הכטן מעי פשוט וככזוה הפ"ח הס"ח מותר
ואוכלים חיות ויש לו סס כלשון ויון והוא בקצת מיניו וכקצתם לא ומהיניו הסוב שיש לו בחייו שני פתחים יפתח' ויסגורם ומהם
יש לו דלת א' ואלו הפתחים יסגרו בעבור השחירה רחו שיעשה האדם ויפחם בעבור המחיה ומהם מה שיש להם במקום
השערים בסו יעשה כן פעולת השערים וכן ימצאו אלו השערים למרפנים ולב"ח הנקראים קפוד וקוף כגם כזה הסוב ויש לו
סבולות לא ימצאו בחייו זה הסוב וזה שהקפוד יש לו ה' שינים וכניהם האבר הראשי שהוא תמורת לשון באלו הסובים ואחר
זה הכטן והוא נחלק ב' חלקים וכוה' בינים בחספר הכטנים והשינים ואלוה ואכל מביצי סוב הקיפוד הצפה על המים לבד וזה
המקרה יקרה לכל מיני הרך ר"ל סקצמו ואכל' כשרו וקצתו לא ואכל וכן המותר שבמפוחים וזה המותר שכזה הגוף דומה אל
הבינים וישנים בינים ע"ד חמת ואמנם הם כמדרגת הסומן כי לא יוצא בזה המין אלא בזמן אשר יצטרך בו בשמו וזהו כומן
האביב והחורף לפי מה שבח' לא יסביל חוץ הקור ולא חוץ החום ולזה יתהוה במהירות במיניו הלכנס בעבור חממות אלו
הגליוה ויעזור לזה בעת האביב והחורף שמיני שני אלו העתים ימצא בהם מרעה רב ולזה יצטרקו הדבס מה בים באלו הפ"ח
ומהם ממקומם לכקשת המרעה וראשי אלו הסובים באמצע הגוף לכד הקיפוד וסבת זה ממיני קור מוגס וא"ל לזמן לסתרהם
מהלכ לפי שהאבר הזה קר בטבע ולזה לא יהיה הראש באלו המינים כיכר ולא מובכל ומובדל וזהו כחוס שלהם קרוב ללכ וזה
יתבאר מהנמחים כי היותר חוץ חוס יוצא ענפים מהשרש יותר ארוכים ולפחות חלב שרש החוס איסודי הענף קרוב אליו הוא
יותר רב הנמחה ולזה לא הסובים שסכעם קר הערים הטבע לעשו' מחס שהוא קר בטבע קרוב ללכ להשוות חוס הלכ קרירות'
והיות ביני הקיפוד ה' לפי שסכמו עגול והכחו בטכמו בעיגול ובסכוב ושי חיו וזכות חיו קצתם כחמי' וזה מחס שא"ל בזה הסוב
ולזה הסבה בעצמה נמצאו הבינים בחייו החלון הספרים נפרדים אם שלשה אם ה' ואמנם ימצאו בהם שהוא זולת הקיפוד כ'
לפי שסכוב גופם בצד א' ולזה א"ל בבנים שלשה הס"ח שיהיה זכות ההב' ביני הקיפוד לא ימצאו שיהיו אם א' אם ג' או יותר
מחמשה אבל אם היו יותר מחמשה היו נחשכים דבקים אחר שלא יבילכו בנפולפי שלכ"ל מהם גודל מובכל ואלו היו ג' הוא
קצתם רחוקים מקצתם ואלו היה א' היתה מחלוקה כל הבטן ויהיה לזכות כימי המון ותקשה תכונת הס"ח לפי שצמחות
מוגבל ובכלל הזה לאמין בעבור שהוא חומר הבינים בזה הסוב הוא מוגבל בטבע ויפיו מוגבל ג"כ וגדול הבינה הא' מחמ
מוגבלת ע"כ א"ל שיהיה הגוף זה הס"ח פחות מזה הספר ג"ל מחס ולא יותר מזה והוא כי אם ימצא באלו יותר או פחות לא
יהיה גדול הבינה מוגבל ולא יהיה גודל חומר הבינה מוגבל וזהו מספר הנקשר בלוח לפי שהוא מספר שיש לו אמצעי ושתי
קצוות ובעבור שהיו מספר השינים בהיפוד ה' היה יותר בלוח שיהיה מספר הבינים חמשה וזהו בעצמות סבת מספר הכטנים
והקפודים בעלי קוצים ושתחשו בהם רחו שיסתמשו שאל הס"ח בידים וכדלג' וככר פי' למעלת כי וזהו קימוס והוא הקוב
בככות כמו שגר' מתדגס יונת' כן עני' ומח' סח'ל כראשון מקראטכ הקיפוד משתק בין כך הקרטי וקשה החיפוי וימצא בזה
הסוב ר"ל החלון מיני' קימתי' במקומם ואם יפרדו מהם גמיות כמו באלמות ומינים משולחים בים והיותם כמו פתחים הנדלים
במים בו ימצא בפתחים מינים בזה התואר כמו עדשי המס סקורין אל תאמלכו והוא יתקף שעל פני המס שהוכחו חלל ואלו
המינים ידמו לחלל חדר וזה"ל חדר והיה מציאותם אמצעי בין שני הסובים וזה חדר שהם מתעדרים במקום א' ודמו לחלל
הפני שהם חלק בשרי' ודמו לכ"ח והיה זה המין המנוגע בי הטבע יעשה אל המינוע קודם הצעתו אל הקפה היותר רחוק
ואם לא בכר היה עושה הטבע דבר בטל שיהיה געיר סוב ולא גליוה ואחרו ושתכס הסכס קיודע וזה המין המנוגע יתחלק
בכוכ וכמינע עד שיחשב שאין בו יותר רחוק הסוב הס"ח המקין הידוע באספנית היר שלא ימצא לזה המין מותר כמו שאין
לחלל מותר ולא פה ג"כ אמצע המיני' ההלכו' המסולחים בזה הסוב הנה הס"ג"כ המושגי בטבע בין האילן ובין הס"ח אלא
שהמעות נראה בהם יותר מאשר הוא בחייו' הקיימי' ולזה היה לאלו המינים פתחות כן המון ולאלו עוד צריך בעבור השמירה
ולכל מוכח זה הסוב כשר וימצא באמצע זה הס"ח מסך מבריל וכו' ראוי שיהיה כן החייוה והסתלתו ובכלל הנה זה האבר ימצא
בכל אלו הסובים והוא בקצתם נראה עם הפקיעה יותר מחולר וראוי לפי שיהיה שיראם זה האבר שיכסנו בין האבר
שיקבל המהלך ובין האבר שיצא חמנו מותר והדוע נהגב"ח הקיים מעט והוא כהסוף באמצע בין צד הימין והשמאל וזה האבר
נמצא ג"כ בב"ח הסליוה הציור בזה שבין הראש והגוף ובכלל שהטבע ישתדל שלא יתלם הס"ח מה האבר הראשי וכשיוכל
שישים אותו ח' כיכר כפועל יעשה והוא אכסר לא יורה על זה ושימחו פשוט בלתי כלל' ורכים במספר ולזה היו רבים מהס"ח ויחו
חלקיו אחר שיודלו וכן מה וזה לקיכוכ טבעו מטבע הצמחים ולזה הענין ימצא זה האבר בקצת ב"ח נסתת מקצת ואלוה הסוב
הר' מאלו הסובים והוא קלפיי הגוף והוא המאור הגוף הנה ימצאו בו האוכלים הנאותים לחון אבל יש ביניהם התקלפות לפי
שקצתם יש האבר שיקרא בומוקרה וכאדרכך וזה האבר בוכח לשון והשפטים והשינים ג"ל שהוא יעשה בו פעל אלו
האוכרים ולזה הע' תמורת השינים ואחר זה האבר בוכח מאלו המינים ובקצתם חיו שיש לו בטן אחר הפה ומצי כרוך אחר הכטן
ובכלל בל מה שיהיה טבע הס"ח מטבע האילן וסבת ממוניטנד אל כלים יעכלו המון יותר וכל מה שיהיה יותר קרוב היה
הענין בול' הנטרכו לכלו מעט פענין האילן ואח' אשר השלחו דכתיבו באוכרי הגוף חכל סובי הס"ח סבלתי דמי' נשלים הדבר
באוכריהם המנוכיים ונתחיל בב"ח הכעל חיליות והוא קלפיי הגוף והוא סדרה רגלים כי יש ממנו מי שיש לו שס רגלים ומתכו
מי שיש לו ר' ואשר יש לו שש שטים ססס במוקרה מניו יותר גדולים מהאחרים והאחרים יותר קטנים מכלם ומאם המין
ג"כ מי שיש לו שתי כפפים כמו הוכוכים והמס' מי שיש לו ר' כמו הכתלים והמס' מי שיש לו יותר מר' ואשר יש לו כפפים מי שיש
לכפפו והמס' במין ממני הדוכרים והמס' מי שאין לו חססה והמס' מי שאין לו דרכן והמס' מי שיש לו דרכן והמס' מי שיש לו
ומס' מי שהוא לאחוריו ומי שדרכו לאחוריו מהם מי שהוא תוך גופו ויציאוהו בעת הכשיכה כמו הדוכרה והצדעה והמס' מי
שהוא חוץ מגופו כמו העקרב וריכוה הרגלים באלו המינים הוא להשלים בקלות תנועתם חסרון חוסם להעדר דמס ולפי רוב
הצורך או מיעוטו היה רוב הרגלים או מיעוטם ואחרי' הרגלים המוקדמים הוא למיעוט חוש דאותם כי הם גמי' ורכילי
המוקדמים יתחוק לקחת מה שרצה לקחת ולזה היה לזו המין המוקדמי רגליו חמוס קלה וחוקה כמו סוב הזכוכ והדוכרה
וכן האחרים היו יותר גדולים מהאמצעים להטיב ההלוכה ולהכביה בהמכות ופצל הארץ כשיהצולעו וכפפת המדלג מהם
שדלילתו הוא כרגלים האחרונים וזה מכויר בארבה וכפרעושי' שסס וכפפוס ואח"ך יפשטום וידתוכוהו משאלך ולזה המין סס
רגלים

דברים עשׂה השמים אשר יקפוז בהם ורובו הכנפים ללו המינים להטיב עופותם לחם שיצטרך ליהם מנוח הנחת חיותם במנו
הדבורים או בעבור גדול גופם והיה לנחת כנפיהם מכסה בעבור שמור כנפיהם שאם קרסו דק וגם שאם קיים מעט מחנוץ ולו
יקרו לו פגעים יותר משאר ב"ה הרב המנוח וכדכר קרה לזה הקרס שהיה בזה המקום ר"ל חוץ מהחלק הפשוט שכבאן ויתר
ויקפוזו בזה הקרס שיתעבה כעליון התנשיל בעבור הקור שיפגשוהו ואחזק היה זה במזן קלפיו הנוף לעיני השמיים והקפוז
השנה יראה ויתקבץ באלו הקליפות וחזור קטן ויחזק ארכו בשיטתך אל זה ומה שהיה מהם מתכנס הוא מתקשה יותר
כשיתחבר ויתקבץ כמו זה שיקרה לנחת מהם באשר יפחד וכהכרח שיקרה לנפוש שהיה קלפיו לפי שהראשונים בו דרכ
ובאשר היו הראשונים בו הדרכה היה קטן יותר והוא בזה הענין ויחזק לאלו כל מה שיחזק מהאלו ויהיה חילן כלם ומה שיחזק
מזה אמנם ויהיה וזמן מועט והדרכן באלו הכ"ה היה בעבור הצד והכח ודחיית מה שיוקחו והוא לנחתם במוקדם בעבור
חולשתו וקטנותו לפי שלא יוכל לנשך מאחוריו אם לא החזק דב כנפים וב"ה היה דרכן באשר היה במקדם מהנוף ושתמש בו
זה הכ"ה בשתי פעולות הא' בדחיית הדבר המתעב והשני בחשיכת המזון ולזה נמצא בזה ש"ה חלול לחשיכת המזון מנופו
והוא עושה פעולות שלשון וידר כמו שיעשה הקרסום בפיל והטבע כאפסד לו לנחתמש כדבר א' שתי פעולות ועשה והדרכן
אשר באחרים היה בנחתם תוך הנוף כמו הדבור והדריעה לשתי סבות א' לנחתם הדרכן וחולשתו השנית להיות זה הכ"ה
אשר בזה התואר מעופף ואם היה יוצא וכבר עליו ולזה א"ל בזה שאין לו אלא שתי כנפים שיהיו לו דרכן לפי שהוא סובב חלוש
באשר אין לו דם ואשר יהיה מזה הכ"ה שאין לו דרכן ויעשה בו פעולות המינים שנה ואלו שנים קצתם ללקיחת המזון וקצתם
לנחתם המזון ולשים אותו תוך הנוף כמו קנחלם ושאר הדבורים ואחר שדרכו בזה המין :

נדבר

במין השני והוא המדמי ואלו זה הכ"ה הוא מעט חללק' והוא מעט האוכרים המצוינים ומעט ההדלול לפי שהוא
מעט המנוח לרכיו החלקים הוא מפני המנוחה ולזה ימצא מזה הכ"ה שלא יתנועע כלל ולזה היה הסכם בעצת הוא
פכיב גוף זה הכ"ה מרס מקשי ויער בעבור שידתו כי מפני שאין לו תנועה שישלכוו סרבה פגעים והנה נופו מתחלק סר
מי שיש לו דלת א' ומפני זה יש לו שני פתחים ומהם מה שיש לנפול לזלים ופולתמות והוא מה שיקרא בתמונתו חלון ומהם מה
שהוא עובל כמו הקיפוד ומהם מה שיתחם שיעצרו וסבור אותם מהם מי שהעצר שלו דרכן קצתו בקצתו וישמין הקיים מהם
שראשו בתחתיתו לפי שהוא וקבל המזון מתחת כמו האילן ולזה יקרא לזה המין שישו אוכרי העלונים כד השפל והוא בעל
קרסו ובו ידך המין ויקח המזון ולכל מין זה קצת רגל ואין לו מאמר האוכרי המצוינים לא מה שערסו : **ויצטרך** נדבר במין
ה' הוא רך החרס וחלקי זה הסובב המפורסם ד' ואין להם שמות כלל וכן כי אם לנפול הירוש כדמנים לכד ולכ"ה מלו החלקים
התחלפות רב כפחות יותר וכפרס סובב הסרטי ולזה הסובב רגלים סרבה חזין הא' הוא אל קראכו כלסון וין ויש לו עשר רגלים
עם כדלתו הנקרא ונכיל שהוא כפול והשני הוא הסרסן ויש לו עשר רגלים עם ב' חסורי קרוין ונכתיו וה' נקרא אלחחר
יש לו רגלים ששה בכל צד ואין לזה המין חסורי הנקר' ובאלו וכו' ויתחלק אל הסרסן כמו שהסרסן ויתחלק אל הקרסן שאין לו
בדלת שקרויה ונכיל וה' מאלו המיני' יש לו כ' ונכתיו אל סרסנה הא' חסרת הכריות ושתמש כא' לכד ושאר המינים שיש
להם ובאלו הא' סימנית יותר גדולה המסמאלית וראש הסרסנים בחייהם במו שזכרנו כמה שקדם סבת זה ולזה דלתות ופתחו
ויוסדו ויעי' הסרטי' והקרבן כולטים על קרביהם וסבת זה כי להיות ראשיהם בחויהם לטבה שכתבנו והיה מן הראוי שהיו
העינים במקדם הנוף כי הם כמו הזנפה העומד כנוכה העיר ע"כ העינים הטבע להם ועשה להם קרנים בולטו' שהיו שם
עיניהם כמו שם באשר הכ"ה במקדם ראשיהם ואחר שז"ל להיות עיניו אלו הסובבים בראשיהם כי ראשיהם באמצע הנוף ע"כ
נכדלו להם אלו הקרנים להיות שם עיניהם וזה הפך מה"ש אלהים כי הוא אחר כי לפי שלא היה אפשר לאדם להיות לו תוספת
כולמות חפניו זה היו עיניו כראשו ואינו כן אבל חפני שהדמנים א"ל להיות עיניהם בראשם השומן להם אלו הקרנים הכולמות
מושב לעיניהם והוא דנית ארסנו לפי מה שפטר מחנו כן רש"ד וכדך ראש אוכריס ביחיותם לקבל המין והוצאתו כמו קוקנות
והדלתות ושאר הכלים אשר יתבסס בו הכ"ה הממין וכדא זה המין רב הרגלים לפי שהוא יסוס לא ילך על רגליו ורגלי הסרטי'
יתחלקו לשת חלפות הסתמשהם כי מה שהיה מהם הולך מעט והוא בשריו רגליו דקים וקצרים ומי שיצטט מהם היו רגליו רחבים
ולתו לזה הפועל וטעם זה לא נכלם מהלל הוון שתנועים לרגליו אפיקים שהם רחבות חפני שדין בין כדעי' המין ומה שהיה
מאלו המינים ושתמשו ההליכה רגליהם יותר חזקות והאוכרים הנקראו אל ובאלו הנה הם בעבור הלכיהם והאוכרים ושתמשו
בהם במקום הידים ולא ישתמשו בהם בהליכה ויהיו לקרא בו ונכיל ולא היו לסרענים לפי שהקארבו גדל על פלגי מים הנה הוא
ישתמש כונכיל בהשט' להעזר בו ולזה היו לאלו המינים כנפים קרוים לנכיל והסרענים השכר רוכס במקומו קרויו' מהמדבר
ובנכיקי הסרענים ואלו העזר אל ובאלו הוא לרובו רגלי המין הנ' הנעדר אל ובאלו וילך חומר אל ובאלו בעבור רכיו הרגלים
והמין הד' ממני הכ"ה הנקרא חלקיה זה הסובב יש לו האוכרים החיצונים הראש והרגלים ומהם שכינים וראש זה הסובב בין
הרגלים והכסון ולזה יקרה לזה הסובב שהוא עיוין תמיד למה שלפניו לפי שרגליו זה הכ"ה במקדמו לצד ראשו וספק מאד כ"ה
כי שאר ב"ה חוץ מהאדם רגליו באמצע גופו והאדם אחריו גופו וזה המין רגליו הם במקדמו גופו וזה הכ"ה לכל מיניו הרגלים
חוץ מסובב א' יקרה סרבה רגלים ויש לקצת מאלו המינים עיני מיוחד ומה שני חסותמים ארוכים ולהם שני פקיס יכפלים והוא
ג"כ יעשה ברגלים פעולות הידים ויתחם המזון אל פיהם ברגליהם אשר ממעל לעיניהם והיות רגליו זה המין במקדם גופו פכיב
הראש קרוב העינים והפס חפני שהדך הקורס והמתאחר בו מקובצים במקום א' מזה הכ"ה כי שופו מונח על ראשו ומצד
הפך מכל האדם ורגליו אלו המינים יתחלקו בשת חלפות השתמשותם כי מי שהיה משוטט רגליו קצרים אין לו תועלת בהם
בהליכה ואלו יש להם חסותמים ושתמשו בהם כשירצו הם כמו חסותמים ולו בהם תועלת שנית שיהי בהם מנוח ויכאשו אל
פיו ויש מלו המינים שיהי מנוח בהקשקשת רגליהם שישתכך בהם שילכו בו כי הוא יכפה זה הקשקש' ובאשר ילך ישתכך המזון שם
ספק חוץ ואשר ילך מאלו המינים רגליו חזקים וכן יתחלקו רגליו חפני גדול הנוף וקטנותו ויתחלק ריבויים לפי אורך הנוף
וקטנותו כי כל מה שיהיה גופו ארוך היו רגליו מרובים וקצת וזו רגליו יותר חזקים מקצת וזה לפי הנאות בהליכתם אשר כד
השפל בו כמו שרגליו הכ"ה אשר באחר הנוף יותר חזקים כן יהיו ככאן מה שימשך לצד ספה יותר חזק לפי שהוא המיוחד בזה
הכ"ה . וככאן נכלם הדבור ככל אוכרי הכ"ה הכלתי דמיו החצוני' והפנימי' לפי מה שכתבאר לכן רש"ד מדברי הפלסוף
אחרטו . וגם הוא התנכל במקום הזה כי לא קלים כונת הפלסוף בכל מה שאמר בזה אס חפני מעות נכל בספר שעיניו בו
אם חפני שלא ראה קצת מאלו המינים או חפני שרדית וזמן ואנחנו נחשבו אחריו ודי כמה שכתבנו לפי כונת הספר ולפי שרטי
הפלסוף שאמר שמתגלות הכ"ה הכלתי דמיו הוא שאין לו יותר מר' רגלים א"כ החנכים הוא תחזין שאין לו דם שהיה לו דם
רגלים

מגן אבות ח"ג

רגלים ונס שתי כרעים ורץ הזכירו דם חבבים ואולי לא כווננו להם שיהיה להם דם אלא שלפי שהזכירום עם הדגים שאינם טעוני טמיא הזכירו כנדרר דם דגים ודם חבבים ודם קבלו שם ח מינים חבבים ולולי קבלתם לא היתה הספקת בהם החקירה ולמדנו מזה החקירה מפני מה לא אסרה תורה דבש דבורים ואסרה חלב בהמה טמאה וכיצת עוף טמא ואמר כל היוצא מן הטמא טמא וסכת זה כי הדבורים אין להם דם ולא כשתה מוונס אל הדם שיאסר טרדש וזהו הטעם שהזכירו חז"ל בהיתרו ואחר שזכרנו באיברי הכ"מ הכלתי דמיו החצוני והפני נעלים הדבור באברי הכ"מ הדמיו החיצוני והס' ד' סוגי סוג הכ"מ ההולך על ד' המוליד מי כמוהו וסוג הכ"מ ההולך על ד' העושה בינים וסוג העופות והדגים.

ונתחיל

בסוג המוליד כמוהו והנה לאדם בחללת החוה שתי ידים ושתי זרועות ולולותיו מהכ"מ במקום אלו שתי רגלים הראשונים ואולם האחרונים הנה הם נמצאים בהכרח לכל ב"מ ההולך ואולם היה זה הסוג בעל ד' רגלים לכברו נוסם ולזה מוקדמו אלו הכ"מ יותר גדולים מאחריו ובאשר הם בהפך כי מוקדמו יותר קלים מאחריו וזלתי בקטנים ולזה ילכו ענ ד' ולא יוכלו לעמוד בקומה וכל זה שיגדלו יגדל השכל שבהם ויקטן הפליון עד שיעמדו בקומתן ואין הענין כן בהולך על ד' ויולד כמוהו וכן בעופות וכדגים ולזה היה הכ"מ נעדר השכל וימנע השגתו מן האדם בעבור מעוט חלק האיטיו בעליונו וכן ילך ההכל בין הנערים והזקנים ר"ל רוב השכל ומיעוטו כי הוקן מוקדמו קל מאחריו יותר מהנעדר ולזה היה משכיל יותר ממנו והסוג המוקדם שלו יותר גבוה מהמאחר וזה בעבור חומולפי שיש לו הכנה יותר מהכ"מ שהוא מכיר מעלת הרכב עליו וכבר אמרו שהסוג לא יטיל בללים ולא ישתין שררכב עליו חלך וגם אחריו כי הסוג לא בא על אמו לעולם ואמר כי היה לחלך בן סוג ונקר' מזה בערבי ורצה החלך שיקח ממנו ומאמו סוסים ושלחו על אמו ולא קבל וכסה פניו ובעל אמו וכשהרגיש בזה עלה להר והפיל עצמו ומת וזאת הכרה גדולה ודבר הפליג האל לאינו בענין הסוג שתתן לשום גבורה וכל אותו ענין וכאשר היה הסוג בחור יחך ראשו כרגל האחרון להורות על הקלות ורוב החום והשיקוף ויחלס חומו ולא יעשה כן וכבר חכמו יש' אל פירשן בין הסוג והחמור בין הידים והרגלים והוא מה שאמרנו בפ' המצניע הסוג מטמא בידיו והחמור כרגליו שמשעבת הסוג על ידיו והחמור על רגליו שמשני כוכד בוך החמור צריך להשען על רגליו שהם יותר כבדות ולקלות הסוג יספיק לו משעבת על ידיו הקלות והלולר לפי מוקדמה יותר גבוה ממאחריו יותר משאר כ"מ והן העיד למי שראה אותה ודבר כתבתיו זה ולפי שהיה האדם רב החום ומעט החלק הארצי בצלמו לפי זה היה נצב הקומה והזון השכל והכח האלפני הנאצל עליו מהמאחר' העליון כמו שהקדמתי זה בחלקים הקודמים הנה נתבאר סכת היור האדם בעל שתי רגלים הולך בקומה וקופה והיות הכ"מ חלכוכ' על ד' כפופי קומה.

ועתה

אתן טעם לריבוי הרגלים והסרונס ואחר' כי ריבוי הרגלים הוא לסכת ריבוי החום ומיעוט הארציות כי רבוי החוםנות רבוי טמא וכשיעדר החוה וירבה הארציות יהיה נעדר הרגלים ולזה יהיה הכ"מ הולך על בחון ויהיה מעט מרגש כי סבבו קרוב לטבע האלן והראיה על שהוא מעט החום מהנחש שהוא היותר מפורסם שבאלו המינים שלא יגדל אלא בארץ הממה ולא יראה אלא בחון החוה ודבר ספרו רץ על נחש א' שהיה בולע נחלים והסחכל בו אדם א' וכשרו שערותיו והיו קורים אותו בן מרוסה וכן בספרי השופר' ספרו שא' נבט בו בדומה ומת וא' נבט לשום בטלפיו וית' וזהו הנסך עקבי סוס וכבר העירו לי כי בקצה הדגה יש מקומו' נחשים שהעוף הפורח שם נשרף וזה יורה על כי יי' בהם חום מופלג והכתוב קראם נחש' שרפי' על כן יראה אמות דבר זה מה שפירשהו בן המורה חענין החללה שנהקלל הנחש אולם התורה הקדושה נצחה סכת הולכנו על בחון קללת האל על הסתיו ולא יכחש זה מה שפירשהו בן המורה חענין החללה שנהקלל הנחש אולם התורה הקדושה נצחה ויותר חסר חום הטבעי משאר הכ"מ ושהיה קרוב לטבע האלון והפלגוסו כחן טיפ' דזה כי לאורך גופו שיש צריך יותר מדרגלים ולא ראה הטבע לעשות לכ"מ הדמיו יותר מד' ורל זה הכל ואין לו לחפש טעם יותר ממה שגלה התורה וכבר כתבנו כי היות זרוע האדם בעל שני עצמות הוא לכחות העידר ע"ה הי' ב' יפות שיוכל להניעם ולשאה הרבנים ולשאר מיני המעשים והיו הפך שאר מיני הכ"מ ההולך על ד' שהכפלה הוא חילוף זה לפי שהכ"מ לא יעטרבו להם אלא להליכה לא למשאל ולא למעשה מהמעשים ולזה היה כאופק שאותו להליכה ולפי ההולך על ד' הרב הארציות הוא יגשה ברגליו הקודמים כמו שיעשה האדם בידו כי הוא ילחם ויהרוג בהם ולזה היו לו' ארבעות כרגליו הקודמים וד' באחרונים כמו הכלב והאריה ואשר ימצא מהם באחר ועם חמם ארבעות הוא בעבור היריון ההליכה והכ"מ בעל פירות עגולות הוא וסחש' ברגליו האחרונות בתלמחה בכניסתו ויכלס הדבור בידו האדם וברגליו הכ"מ ההולך על ד'.

ועתה

נדבר בחוה שהוא האבר אשר בין איילי האדם באדם ובין שתי ידים הקודמים לזולתו והנה מה האדם רחב וחום הכ"מ אשר לו ד' רגלים צד וסכת זה כי איולי האדם הם מוכנים כנדריו והם הכ"מ ההולך על ד' בקצות החוה ולזה היה חוה צד בהכרח וזה חייב שלא יהיה להם דדים בחוה והנה האדם לרוחח חוהו ל' ב' דדים א' בצד הימני וא' בצד השמאלי והם נמצאים לזר ולתקרה ואין זה לשאר זריי הכ"מ ולפי זריי הסוג שלקצתם שתי ידיו אמות ואולם שאר הכ"מ יתחלפו דדיהם במקו' ובמספר אולם המקום הנה ימצאו דדיהם ב' מקומות א' מהם קרוב מהפחדים והכ' באמצע הכתף וה' קרוב מהאצילים והתחלפותם במספר הנה מהם מי שימצאו להם שני דדים לזר ומהם מי שימצאו להם דדים רבים כי מי שיש לו חטע דדים ויש לו פרסות וקרנים יש לו שני דדים אצל הפחדים והאצבע ששצ' שתי פרסות הידים והרגלים ומרכים ולרות הנה דדיהם למה שיחשך תכדרי הכתף ומהם מי שיש להם דדים רבים בהלכום ורחוירו' ומהם מי שאין לו אלא שנים כמו הלכיהא ואולם השכל הנה יש לו ב' דדים בחוה אצל האצילים והוא תיחד כזה יותר משאר כ"מ ההולך על ד' וידמה כזה לזה ולזה היתה לו כוכה תיירה כיו שהאדם שהוא יונק מחמוס בינה ואינו מסתכל במקום הטנופת כמו שהזכירו' אל ובינתו היתירה היא שהוא רבין כל מה שדברו בו הן הזריז לבו חסד ורץ לחוה זה בהם' עירובין ע"ע עירובי תחומין שהוא משלחו על פיל ומשכ"מ מה שיש לו הפירש הדיו ויש מי שאין לו אלא פה א' בכל דר כמו נאקף הסוס והתכל והבקר והצאן והעז ונתן סבה לכל זה ובאמר כי היו באדם שני דדים בחוה בעבור רחבו ושני שנים לפי שהם שני צדדים ימין ושמאל והיו בכנפה גדולים בעבור הגידול והיניקה והיו באצבעים בעבור שהיו למחסה ולמסתור על חלב שהיו הנקבים אשר בו להוציא העצם המתלהב כלב ויתרבה לפעמים בהם חלב באצבעים השמנים לריבוי המותר כבר וקר' אל זה ואם לא זכרנו הפלגוס' ואמר כמה חכשיון חלב הזכר טהור וזכרו כי נמצא בקצת מקומות תיש וחלבו ממנו חלב שגשו ממנו גבינה א' ואותו תיש בעל עז וקרה לגדי כמו שקרה לתיש ואלו הדברים מעליזות הטבע והיו כן כפול כי זהו פקום המיוחד המו באדם אלא שבהלכיה על ד' לא היו בחוה לפי שהוא צד ועוד שיוקם בהילוך ושני לקצת באמצע פגמי שהוא מקום המזון ומשם ימשך להם החלב בקלות ולזה היו לו לאלו הכ"מ ריבוי דדים ומזון דג

כי ריבוי הדדים היה בעבור חזון הרב אלא שהאריה אע"פ שיש לו זרעים רבים אין לו דדים רבים ואם הוא באמצע בטנו מפני שהוא העט המון לקחו חיותו ומה שיצטרך אליו מהטורף ואשר היו דדיהם סמוך לפחדים לפי שגדול גופם הוא למה שיצטרך לצד העליון ויטה המזון לאותו צד ויחזק הצד השפל המזון מה הצד יבקלות ולזה הוטמו הדדים עם למשך המזון עליהם ויש לחזורים ענין מיוחד שהם יתנו הדר הראשון לילד הראשון הנה נשלים הדבור כמותו וכדדים הקבועים בו . וכסוף המזה הם האזכרים המוציאים למותרות הלח והיבש והאבר אשר יצא מהם המותר הלח כדבר הכ"ח יצא מהם הדרע לפי שהורע מותר לח ואם היו שני אזכרים היה מוסיף לכ"ח ג"כ כי אין למטה התרחבות יצא מהם ג' איברים למותר הלח ולמותר היבש ולמותר הדרע ולזאת הסבה יצא מאבר ה' כנצקות מותר הלח והדרות והאיברים הם בתמונה תואת להם פעולתם המיוחדת להם ויש לאבר הזכרות ענין מיוחד בו משאר האיברים כי הוא יוסיף ויהסר מוולת סבת החולי והיה זה לתאמתו בהמשך לפי שהוא מורכב מהעצבים ואחוסים ועורקים חלולים וטה אליו הרוח החייוני מהלב ויתפשט ויתקשה כפת הצורך אל התשמיש וכוולת זה יחסר שלא יענין אליו הפעולותיו הטבעיות ויש כ"ח שזה האבר הוא נאות בענין שיתחבר עם הנקבה מאחוריו כמו הבחל ורץ כתנו טעם לזה לפי שהוא צנוע בתשמיש וכבר אמרו שאינו כוונל אמו וכסה אדם פני בחל ושלחו על אמו וכסהרניס סה"א אמו לא במר הכיאי והרב המכסה אותו וזה מחזק טעם רצ"ל להסתמו אחר כבוד אחר לפי שהוא צנוע בתשמיש וכן ספרו על אש א' שכתב על הבחל בעת תשמישו ורצה להורגו וכיוצא דרך נס ואשר השמישו לאחר ושתין לאחר ואשר השמיש לפניו שתיין לפניו כ"כ הפלוסוף אבל אפי ראייתו וברי החתולי' השתנינו לאחר אע"פ ששמום הוא לפניו וכן כתבו רצ"ל בענין שומטום שכתבתי שאל היה מטייל מים ממקום נקבותו שאין זה ראייה שהוא נקבה דהואיל ואיננו אשתנו הנה הודו שאפ"ל מתחבר לפני' שישתין לאחר אמנם אם אין בו שינוי שומטום כתב הפלוסוף שא"א שהיה כ"ח בעל פרסות משתין לאחר ואינו חושב שיהיה זה מחיוב הטבע אלא מצד הציפוש נראה כן :

ועתה

כדבר כמה שהוא כשפל הנפח כי יש לכל כ"ח וולת האדם וכן בין שוליו חי כמותו בין שוליו ביוצם והאדם אין לו נכח ואין לו מהכ"ח אשר יהיה לו כ' רגלים ושתי ירכים וולת האדם והיה זה כן לפי שצנע שדרת האדם מורכב על דרכו על קו ישר וכשאר הכ"ח הכולך על ר' על ווית נצבת ויריכי האדם ועבכיותיו ושוקיו רכות הכשר וירכו וולתו ושוקיהם עוררות הכשר וכריאתם מהעצבים ועצבים לבר והיות שדרת האדם וירכותיו על קו ישר לפי שזה העצב יהיה איפשר לו שיהיה נכח הקומה ולזאת הסבה היה נאפו צר למעלה להקל החלק העליון שלא יכבד על השפל וכונא כזה אף"ל שאפי' נקבת האדם יש בינה וכן הזכר הכדל זה מפני ההריון כמו שדרשו ויכן ה' אלמים את הצלע שנעשה ככונן האזנר צר למעלה ורחב למטה לקבל הולר והיו יריכים רבי הכשר לסבול הכובד ושיהיה נאות לשיכבה עליהם כי השיכבה ענין מיוחד באדם יותר מחאר כ"ח כמ"ש בגלגלים כמו שהוא מיוחד לו שהוא נכח הקומה ונשלמה לו השיכבה ככפופת שוקיו לאחר כמו שהושלם לו השמש כידיו ככפופתם לפניו והיה הפך ככ"ח הכולך על ר' וככ"ח הסולכים על ר' היו ירכותיהם מורכבים מעצם חוק שיוכלו לסבול את המשא ולזאת הסבה היו כעלי' ר' רגלים לסבול המשא וללכת במהרה ולזה יוכלו לעמוד על רגליהם וזמן רב והאדם לפי מ"א לו זה הוטמו לו מצבים רבים ינוח בהם והוכח היה לשאר ג"ח לכסות ערותו ולשאר אותו וכבר אף"ל טעם נכון למה בני העו הם מרגלי הכשת והכבשים מכוסים כי לפי שהם נראו לצורך האדם והמכסה את האדם והם הרבשים מהצמר הם מכוסים ואשר לא יכסו את האדם והם העצבים נשארו חלולים ולא הזכיר הפלוסוף זה ולא נכלה אליו ואולם האדם אין לו נכח לפי שלא יענין לו על השיכבה גם כי חצר הונח הולך אל היריכים והשוקים והקוף הוא משהך בין מין האדם ובין מין הכ"ח הכולך על ר' ולזה אין לו נכח והיה עצם שדרתו על עצם יריכו מורכב לא קו ישר ולא על וויה נצבת כהולך על ר' אלא ווית רחב קרוב לקו ישר לכן איפשר לו שיעמוד נכח הקומה אבל לא כקלות עמידת האדם וככלל כי מפני היותו ממוצע בין האדם והכולך על ר' היה ממוצע ביניהם כי אין לו נכח כמו האדם ואין לו ירכים כמו שיש לאדם ויש לו ר' רגלים כמו הכ"ח כרי שיהיה נאות לשיכבה המותם ולשיכבה ולעמידה כהתיצבות כמו האדם וכבר נזכר כמ' כ"ח כי יש חוף שיש לו נכח ארוך וכן ראינו שחלכים היו משגרים אותו זה לזה לזרות תצאותיו ורגלי הכ"ח מתחלפים ויותר האדם שרגליו ארוכים ורחבים ביחס אל גופו יותר משאר כ"ח בעבור גדלו להסעף עליהם יותר משאר כ"ח כי הוא נכח הקומה וההליכה תהיה בעמידתו על רגל א' ויעתיק האחרת ויש בו אצבעות רבות כדי שיוכל להסעף עליהם במקומות שרבים כמו שיסעף במקומות שהם ולכן מי שצדדו אצבעות רגליו אינו יכול לעמוד במקומו' שאינם שים וזה יורה כי אורך הרגל הוא בעבור טוב שמירה והיו מקובצים בלתי שטחיים כדי שלא ייוקשו הדברים החלטים וכמו שהך היר הוא כאופן שיוכל להחזיק בו הדברים החלטים כהליכתו ולא ייוקשו ולזה היתה תמונת הרגל כתמונת היר אלא שהיר הוא לחזוק בה והרגל הוא לעמוד ע"כ לא היו אצבעות הרגל ארוכות באצבעות היר כי אצבעות היר הם לתפוש בהם ואצבעות הרגל אינם רק להטיב שמירה ויספיק לזה קצרה וספרנום הם לשמירת האצבעות כמו שברזל הרומח לשמירת הפך והכ"ח הסולכים על ר' מתחלפים ברגליהם כי יש מי שפרסותיו עגולות והיה זה כן כדי שיוכלו לסבול המשא כי זאת התמונה ביאות לזה והם טעם היותם עגולות יש להם טלפים כאלו הם צפורי' חקום רכוי הצפרנים וזה נאות ג"כ להתיצבות ולמלחמה ולזה יעבטו לאחריהם והם טעם מדוקות מפני שמירה בשלכות במקומות הכלתי שים והם בעלי אצבעות וזה ג"כ להם מפני שמירה וגם מפני המלחמה וסדריהם כמו שהאצבעות לאדם הם מפני האחיזה והם לבעלי הטלפים הסדוקים עקב כדי שישמכו הטלפים על עקב ויתחברו בהם עם הבטחון לקלות התנועה כי העקב הוא כמו אבר כריי' יעמוד בין שני איברים להקל התנועה ובעלי האצבעות לא היה להם עקב כי אם היה להם עקב לא היו סדוקים כי אם כשווי פרסות כפי חוספת העקב ולפי שהבחל הוא ארוך היו ארכותיו כפופות בשני מקומות יותר משאר הכולך על ר' ולא ראייתו שזכר הפלוסוף זה אבל רצ"ל הזכירו הארכות העליונות כנגדו כבחל מכר וראיתו כמ' כ"ח כי הפל יש לו אצבעות אלא שאינם כיכרים ואולם ענין כמות המונח כמ' איוב הוא ענין כפלא ממנו ויש אומרים שהוא הפל ורץ אמר שהוא כהמה טורה יאנו סומכים כזה על קבלתם הדבור כמה שאין לו שרש הוא הויק ע"כ הנחמה וכן רימה בר וימא דהיו כהר תבור שהזכירו וזל לא כדבר בו ואולי יש לו יסוד אבל כפי' אמר ככ"ר כפ' חבול א"ר חיוא בר אבא בררם על גור א' בארץ ישראל ולא היתה אילן עומד עד שצקרו ועשו תעביה והפלא ר' חייא בר אבא נבעת אמו מן המדבר וייר לקולה וכן הזכירו מזה בזכוס' פ' פרת חטאת ובענין מה שאמרם תורה שהמהלך על ר' ומה שמירה אותו הטעם שפוש שהוא להסתאות מזה האדם אל המזון המתסוס מהם וכבר יתבאר הכרל בינוסם בענין החלב שחלב כהמה טורה וכן היה טורה לכן ושל טמאה שחור וכן של טהורים עומד ושל טמאים אינו עומד וזה כי טבעם יותר שלם להכדיל העכ מהדק לטוב מזה וזה ענין כפלא וכבר אמרו ככסיון כי הולר היותם חלב החזירה והים

מגן אבות ח"ג

[illegible]

תתפלל

מגן אבות ח"ג

תתקבל על הארץ כדי שיתרחק ממקום הכניסה ואם תפוז ותסתיר וכשתכירי הנקבה אל הזכר כדי שתמנע על הכניסה ותצוק אותם הזכרים וילחמו אלו עם אלו והקורא אוהב התשמיש עד שהנקבה אוהבת הזכר לנפשה ומתאוה אפסר שיעמוד אדם עליהם ולא יברחו כי הם עוסקים בתשמיש והעוף הנק' בורכי וכן כלשון רז"ל צוח הבוכיאל ובלעה גרוא' יפעלו פועל חכם כי הם מבכיהם באויר עד שראים המקומות הרחוק' וכשירגשו כשתיו יצקו ומנהיגים יצקו יותר כדי שימנעו הנשאר' וילכו להם אחריו וכשישכו יכניסו ראשיתם תחת כנפיהם וישכו על רגל א' ויחליפו רגליהם והמנהיג יהיה ראשו מחוץ לשמאלם וכשירגש דבר יצקו והעוף הנק' קאקיה הוא גרדי האצבעו' שוכן אצל המים ומקומות האילנות ומיוו טובים ומדותיו נאות ויושט שטת' בזה יצקו והעוף הנק' ילחם עמו אצל הוא לא יתחיל להלחם עמו לענותו והעוף הנק' לקלק יוכו' ולדיהם בזה ילחם עמו הנק' וינצח אותו או ילחם עמו אצל הוא לא יתחיל להלחם עמו לענותו והעוף הנק' לקלק יוכו' ולדיהם לזכותיהם כשיזקקו כמו שזמנו אותם הם וכן אחר על עוף שיושב אביו בן והוא מבקש המזון וסובב הנק' כלו ישים קנו במקומות העליוני' וכשיצאו אפרוחיו לגדר העופפות יגרשם מכל אותו מקום וסובב א' מהנשר' יקח מחוץ גדול ולא יכניש נשר א' אחר שיקרב מאותו מחוץ ויצור המקום רחוק ממנו ולא מקרוב לו וכשיצוד דבר לא ישאנו תיד לקימו אלא ישאנו מעט מעט ממקום למקום כי יפחד ההאורכ ויושב על מקור גבוה כמ"ש על פיד יבכה נשר ויגבה מאד בעופו כדי שיראה מקום רחוק ועל בן נאמר כי הנק' לבדו עיפו אלהי והפסח בלה זה רחוק שבהכתי אס על פיד וכו' וכל הפ' ובספאלכה סובב עוף א' כמו הנק' ילד שני בנים ולא ישב עליהם אלא יסתירם בגרדי השועל או הארנבת עד שיבקעו והנשר יצוא אפרוחיו מהקן קודם שעה קבאה ממנו לזכריו כי הוא הנק' ויצק מאד וכשיצא אפרוחיו יצקו ויפסד שיחיתם וזה סותר הכתו' שכל' כנשר יעיר קנו וכו' כמו שדרשו ר"ל ואחרו רחמני כנשר ואכזרי בעורכ ושם אסוב' מתחלפ' הם לפי חילוף המקומות' וסדר' שימצא להם חיות וההרגש הם רכי השינוי וצור' חלוקות אלו מאלו וישתנו אלה מאלו בתום' וחמרון מהם מי שיש לו חיים טובים כמו הנק' כי זה לבדו יבחר מהמאכל' המאכל הטוב ויעזוב הרע ככה אלהי שבו והעוף הנק' עקבש יראה דלות חוק יוכו' ולדי' להכניס בשמש קודם שישיו להם כנפים ומית א' ולדיו וזוון האחר וישכון קרוב מהים ואם יראשו העוף כצאתו מהמים יחזור אל המים וינא ממקום אחר ופ"כ יגבה כדי שיראשו כצאתו :

ואחר שהשלחנו דברנו בסוב העופות נדבר בסוב הדגים כי שניהם נכראו ביום א' לרמיון שניהם להטלת ביצים ואומר כי הדגים חסרי האיברי' אשר חוץ לביק לפי שאין להם דים ורגלי אצל יש להם איברי' אחרים ביאותם לשיטה על המים והנה יש להם ראש ושאר החושים אכזרי אין להם צואר שאין להם ריאה ויש להם חלוף הריאה קנוקות נקראים נאנב ובהם יתנשם ובהם מתחלפים בזה הענין שבהם יש אל קנוקות כיסוי ומהם שאין לו כיסוי וגם אלו הקנוקות יש להם תנועה מאומרת ולקצתם מהירות ובהם לו ההחלפ' להתחלפ' צרכם ל הנשימה כי הם שיהיה מהם לבו יותר הם יצטרך ל קנוקות רבות ומהירות התנועה ומה שיש מהם קר הלכ יספיק כמעט ומאחר התנועה ולזה יתהו זה המין במדברות יותר ואמנם בעדר הכיסוי בקצתם לפי שטבע קצתם קוצי וטבע הכיסוי ג"כ קוצי והיה הכיסוי כמה שאין טבע הקנוקות קוצי ופ"כ היה זה שחממו מהיר התנועה לא יצטרך אל הרגו ומה שהוא מאחר התנועה יצטרך אל ההגן ואולם הדלפין ואשר ירחם לו הנח אין להם קנוקות אצל יש לו אכזב לפי שיש לו ריאה ומקום האכזב במקורה הסמוך ומכאן הראשיתו עד שיהיה לסוף השדרה והיה לזה המין ריאה לפי שהוא גדול משרד ב"ה הממייך היה חוריו יותר גדול ויצטרך אל הקירורה יותר וברגל הנה זה המין מורכב טבעו בין הימני והאצטני ומצד שהוא ארצי וטעם באויר ומצד שהוא ימיני אין לו ידים ורגלים יקח בהם חינו ובעבור זה השייך ימצא בב"ה הימני זה שיש שתי כנפים ושהי רגליה ואולם ארץ ירגל הדלפין וסודמה לו האויר בזה האכזב הנק' א"ל לרעה זה לא בשנעמוד תחלת על תבונה זה האכזב וגאלי' ייפד לזכר העולה וכתמונת פיות אלו המינים ההחלפות שבהם שניו במקורם ומהם שהוא כבדו כמו הדלפין וסודמה לו והיה זה כן להכניד עליו לקיחת הרגו לפי שחממו כ"ה ואם ירבה חממו ימות מרוב האכילה ולכן לא יוכל לקח הרגו עד שיהפך על גבו והמעה זו כבדה וכקושי ולא יקח וזאת מה שצריך לקימו וגם מי שיש לו במקורו ג"כ יתחלף בגודל וטבעו ומה גדול צריך אל הצדיקה ואכילה הכשר ולדג' הכדלי' רכוב בצד ספיריהם מהם מי שיש לו סנפירים ומהם שאין לו ואשר יש לו יש שהם ארבעה שנים כבטן ושנים כבב ויש שאין לו אלא שנים ומהם שאין לו סנפירים ויש לו וגם ושהי רגליה ואמנם הסנפירים הם בעבור השיטה אמנם לא יהיה לרגים ד' סנפירים ושהי רגליהם לפי שהוא כ"ה דמי ואל' לו להתנועע ביותר מר' רגליהם כי זאת היא סגולה לכ"ה דמי ע"כ א"ל שימצאו לו יותר מד' כנפים ואם יהיו לו שתי כנפים ואמנם היי לקצת שתי כנפים לפי שגשמה ארץ דומה לזוף הנחש' והוא יתן להם עור כשיטה כי יועיל לו אורך גופו יותר מה שיחסר ממנו והרע נכיר ופעמיים יהיה הסכה רחב גופם וגדול ונכס' שאלו עוורים בשיטה ויחולס בעדרו לקצתם הסנפירים והרגליה למה שצדדו ל' הרגליה ויה בעבור שהיו גופו אלו הכ"ה ארץ רכי הרפפה א"ל שימצאו אלא ברפפה גופו ר"ל בהתקצרו ובהפסטי וזן העיני בשיטה לרגים וזכרו הדג' ג"כ יתחלפו לפי ההחלפות פעולתם כי הם עוורים אל השיטה כי כל איכריה והרינה גופם וראשיתם הם שיהיו ביאותם לשיטה והדגים יתחלפו כדי שישקששו' ומעוטם וזה יורה אל ריבוי החלף הארצי וקיעוטו ואין לא' מהדגים אשכים ויש בהם חסותפים בין הכ"ה הממייך ובין הכ"ה הארצי כמו הכ"ה הנק' כלשון יון קומו שיש לו שתי רגלים כמו הארצי' ושהי סנפירים כמו הממייך ויזל דקדקו כי כל מה שיש לו קשקשי' שיש לו סנפירים ויש שיש לו סנפירים ואין לו קשקשים ולזה היתה סבת השדרה הקשקשי' כי יש בהם שתי סבות להעדר חלמות הרע שבהם הא' קלות התנועה בספיריהם והשנית הארציות בקשקשי' והא"ל כל שיש ביבשה יש בים חוש החק מלדה שיש ביבשה ואזנה כיה זכא' האיניו כל יושבי חור ומה שספרו רז"ל מענין לויתן וכן וזו הוא ענין נפלא וכבר ספרו המינים שיש דגים ארוכים חוש פרסאות ויש מהם כפ' הספניה והכתוב אומר מה רבו מעשיך ה' וכו' זה הים גדול וכו' וכבר קבלו שיש אצב מאות מיני דגים טהורים ושחנה מאות מיני דגים שחמים כמו שנו' בחדש קינות ולולי קבלתם לא היה איפשר לעמר על זאת החקירה וימצאו ככ"ה הימניים פעלים מחוממים כמו הצפרדע שיש לו לפניו עניו דבר חולס ולו ראש עגול ומכיע הסיט כרגליו ויכניס אותה הרגלי כמים עבים ויקח בו הדגים הקטנים ויש דג יצור הדגים כשיטמן בחול ויקח הדגים העוברים ויש דג המכסל הרגש לזקחו כשיכנס במעורה אע"פ שלא נכח בו הציד ויש דג השכנס במעורה תחזור יד הדיין ידוקה והדג יחוש במאכל כי הוא מתעבב במאכלו וכבר אחר הפלוס' כי נחמ ריבוי הנשמים הדגים הם שחמים וכן העידו רז"ל כמו שנו' ככ"ה פ' ואר יעלה מן הארץ מהדגים חרשימים כבשמים והם שחמים וכן שומע ומריח חפני שהוא בורח מהקולות החזקים כמו הדלפין כי ראשו יכבד מקול הסכה ואין הכלי השמע בהם נראה וידבר מוחש הוא שהרגיר בורחים מהקול והצנידים חשמים דברים שיש בהם ריח דגם והדגים מתקבצים אליו ויש דג כורח כשיריח דם או המים שירחצו בהם הדגים :

[illegible]

מגן אבות ח"ג

ואפירות מתהווה מהחלבוני ויוזון מהחלבוני וההווה הוא כחוס והכנס כלחות ועוד ראוי כי החלבוני ותלחלו כחוס התרנגולות כחשכ על הכינה והחממה כי כזה העת נמצא יותר לח כי כן טבע הדברים הארציים להתלחלו כחוס ויקפאם הקור והפלוסוף ידמה זה אל הדם בתגבורת החלק הארצי עליהם ולזה טבעו יתלחלו כחוס ויקפאו בקור עוד ראוי אחרת כי החלבוני יותר קל מהחלבוני כי הוא יפסד מחוץ כחוס יותר מהרה מהפסד החלבוני עוד ראוי כי כ"ח המתעופף ממנו טהור קר החום יסיר החלבוני בכינתו יותר מהחלבוני והודעת הפלוסוף לפי השרשים הטבעיים אחרם הרפואים אומרים כי החלבוני חם והחלבוני קר והאפשר הוא בהצטרף למה שיפעל בנוף האדם אין הרפואה חוקרת אלא בזה אכל אפשר הוא שיהיה חוטר קר בטבע שיפעל חור בנוף האדם יותר מהיושר חם בטבע מהיטל לקרבותו מחוס השמש המכשיל והיטל הוא יותר מחמם בנוף האדם מהחם וזה צריך דקדוק וחקירה לפי דעת חזן שאמר שיש בעופות מינים מהחלבוני מהחום והחלבוני בפנים וכן במיני השרצים מהחלבוני והחלבוני מעורבים זה בזה ואפשר לתת סבת ההעצבות חולשת החום שהביע להכדיל העצמים ולא הביע להכדיל מקומם כמו שגדאם ברנים שלא נבחרו מהחלבוני הוא בהיות החלבוני אכל להפוך המקומות שיהיה הכרחי הארצי מחקף ללכון האווירי אין בדבריהם הפלוסוף טענה הספקת לזה כי לא ידעו כי כן שגורו רזל ולפי שהדברים הם קרים ע"כ אין לכינתם החלבוני כלל כי הוא מראה אחר כי החום הטבעי אין בו דה להכדיל הטבעיים סממניהם ולא תמצא ביניהם לבנה אלא בחי הדמיון וזה יחזק טענת הפלוסוף כי החלבוני יותר חם מזה הטלמי סבה החלבוני והחלבוני טעם לה שני מראים בלתי עבולה בקצת הא' אכל הוא חר וקשה וא"ל ראש הא' חר וראש הא' חר והחד הוא יותר קשה מהחד וחלבוני כזה החד הוא יותר רב ולזה יהיה האבר הראשון הכולל מהאפירות שהוא חלבוני באותו החד והיה יותר קשה לפי שהוא מרוכב ברחם וטוא טינא האחרון כעת הלידה ולזה יהיה חזק האפירות ויציאתו מהכינה הפך חזק הולדת כי הם יצאו כרוכ האדם חלבוני והאפירות יצא מקום הראש שהוא המקום החד בסוף וכן הוא ראוי שיהיה חזקת הלכ המהווה ראשון כזה החד לפי שהוא כזה פנים ושם הוא החום והביא ראיה הפלוסוף כי החום הוא לזה המקום החד חסודים כי התחלת צמיחתם היא ממקום החד כי שם הוא החום יותר והכינה היא מתגדלת בנוף הכ"ח הדוכה ובהו שחזרו ו"ל האשכול של כיניר בוחן שהיא עיורה נבידים ושעו האוורים כי היא מתגדלת כדלה וז' נראה כחוס אכל היא דכקה ברחם כזה שהוא חר וממנו היא כיוונה כמו הולד הנוון מפרחה ובתוכה החלבוני והחלבוני מעורבים כמו שגדאם כחוס כשהכשלים הכינים הנמצאים בחוף החרגולות שיש חלקים לכנים בחוף החלבוני וכשהגדל הכינה יגדל זה סעורק אשר היא דכקה כי עד שהגדל גדולה יתבטא אותו שכל ויפסק ואז יכדיל החום החלבוני והחלבוני ויקפאו עליו חוף קרום רק המקופה עד שיהקשה מעט מעט הקרום ואז תפוסה החרגולות וכשהגדל מפרחה ויוסף קיטוי הקרום ויהיה קלפה חרשית העניי הקרירות המקיף בה יאלו היתה יונת קשה היתה חזקה לפוף ויש בכינת העוף ענין מיוחד והוא שלא יחום האפירות ממנה עד שחשכ עליו האם ותחמם וזה כרוכ אכל אפשר שחמם אם חין א' לכיני חין אחר וכן הפרגיות הוא חמם כינית פקבתו וכ"ח ע"ל כענין קורל וזה נכח הוא גוול כיני חין אחר ומתחמם וכן הכתוב אומר קורל דבר ו"ל ילד וכו' ובה ביטנה שחמתי שיהיה סומנת כינים כחול ומרחוק היא מבטת בהם ואז הם מתחמם וזה הפלגות הטבע לא רצאנו לפלוסוף אכל רכר לחכמ רובא לזה כי הענין המפורסם כינונית כמו שהעיד הפלוסוף שהאשה כתחלה נדוהה כשהיא חבסה במראה של ירדית שימצאו בה סימני דמים לפי שהעניקים אשר סביב העין מתפלגים רם והמראה מקבלה דבר מהם והוא סבת עין הרע מזה החן טבע כ"ח מהחלק ד' כח"ל והוא שאל ד"ל גביאלי כי יכינו ראחונים וכן היענה מחפורות כינוניות חקים מעיניה ובאיתו חום היא רוגרת הכינים והנה האפירות מתהווה מהחלבוני ויוזון מהחלבוני וזה נראה לחוש כי בהנפק הכינה וינא האפירות נראה החלבוני כשכל האפירות ור"ל יש להם דקדוקים כענין ריקום הכינה אם יש להם על הקשר וחוף לקשר בחלבוני ובחלבוני והכל תלוי בענין היות האפירות שם הההווה האפר משהו השרץ הארצי או משהו נכלל וכן האלו הוא שיהיה החלבוני ויוזון מהחלבוני כי הווה היא כחוס והחלבוני חם וההווה הוא כלחות והחלבוני לא כמו שגדאם לפי השרשים הטבעיים ויש אנשים חסכו כי החוץ הוא בחלבוני לפי שדמו הוא להון הולד והחום יכניב זה אכל אמת הוא שהטבע שם בכינה חלקים ביאותם להווה וחלקים ביאותם להכנס לפי ש"ל לסיוט נבחר ברחם האם כמו העולדים מי כמיהם ויש זמן באותו הולדה האפירות מהכניס מהחום האמנות ומקומות ביאותם וזה הוא כחוס החם ובחקים החם כי החום עזר על ההווה וכינת ההולך על ד' אינה נדרכה שחשכ עליה האם כי היא חמה מצד פניהם ולא תשכ עליה לחממה אלא לשמרה והיא חולדת ברחם קרוב מהמסך כמו כינת העוף אלא שקלפתה יותר קשה מקלפת כינת העוף ולזה אם לא יחמם העוף כינת הפסד והשתנה ולא יולד ממנה דבר והאפירות ינא בוחן החום בימים קופצים יותר מחוץ הקור כי החום צורך לכל הווה ובהם החום החם ויפסד שרכם מהכניס בייקרה לחלבוני חם שיקרה ליון שבהחבר עליו החום יחמם ויכנס מה שיקרה הוא לפוף המדכה כינים כי החום בהם חלוט כי הטבע לא יספיק לכהות ולא יכונן ריכוז הכינים וריכוז החום ולזה כאשר יפסדו יתעבו ויתעברו השני חלקים החלבוני והחלבוני וזה הכינים המחזות שהוכירו רזל שהיון שנהפך הכל לא תהיה מהם הווה ואינם בכלל איסור שרץ ונכלה ואמנם דרך היות האפירות מהכניס לפי מה שגדאם כחוס כי כתחלה כוור הלכ והעורק הגדול סומנת ממנו וכוח העורק יתלדו שני סעיפים האחד הולך אל הקרום שדומה כשליה והוא אשר יקוף באפירות והאחד הולך אל הקרום המקיף בחלבוני וכוח יקח האפירות טינא מהחלבוני והוא לו כמבור והחלבוני יהיה כזה העת לח חלד כעבור החום אשר הטיבו והוא דומה לאליל שיקח מונו מהחד הדבק בו ויהיה החלבוני כמו האם שמתנה יקח הולד מונו כל מה שיתמיד ברחם וכל זה נראה כחוס ככינת התרנגולות ויעלם ככיני העוף הקטן ממנו קטנו ונשלים הדבור ככיני העוף :

ונדבר עתה ככיני הרינס והם שני מינים מהם שיפשו כינה בלתי שלמה והשלם כחוס וזמני הוא טהור כמחלל והמין השני יפשו כינים שלמים כבוסם וינאו כחוס כ"ח והם המינים הסממנים שאל ד"ח טחא השרין וכבר דברנו זה ונדבר תחלה כמין שיפשה כינה שלמה וינא ממנה כ"ח והם שני מינים הא' שקורם פליטת הכינה ינא כ"ח ממנה וזה כאשר חטה לזה השכל מהרעם ונשאר האפירות וכן ימצא בכל מין הנק' בללא וטעמי שתנא הכינה ובחוף ינא חמם האפירות וזהו כמין הנק' צפרדע שהוא יולד מחוץ כינה שלמה וסבת זה טבע גופו כי ראש נדול ככל משאר הנפץ ובהם הוא קופי שציר מאד ולפי גודל ראשו לא יהיה לו מקום רחב שינא ממנו וגם סעירות חוץ למהם עוד סבת אחרת כי בינת זה המין קרומם קשה אפשר ששלם בחוף השפירד מהרעם והוא כינה ואלו המינים המולידים כ"ח קורם פליטת עש מיני העוף שחלד כ"ח בכינתם השלמה הם כמין א' אלא שיש ביניהם הכל מועט ויה שכלם כדללים ברחם והוא הטבור אשר יון ממנו האפירות אלא שאין מראה מה שיוזן ממנו האפירות מתפלג למראה מה שיתסוס ממנו וטוא החלבוני והחלבוני כמו שהוא ככינת עוף המים וזה למינעו חמו וכן כ"ח אין

צו הטיפור אשר תחזק ותכלא אל השליח שתחת החרם המקיף כביצה וסבת זה מפני שאין לזאת הכיצה חקליפה לפי שלא
 תצטרך לתועלת הקליפה כי לא תצא חוץ לחרם והנה החרם יהיה לו מקום הקליפה לפי שלא תצטרך לתועלת הקליפה כי לא
 תצא לחוץ לחרם והנה החרם יהיה לו מקום הקליפה וכן ג"כ הנה סוית האפרוח תהיה כזה המין מן הכיצה בסוף הכיצה שאינו
 דבק בחרם וכביצה העוף הוא כבדלת ממנו ויתחייב שיהיה מקום ההיזק המקום היחיד חס שהוא השומר אותו מן החוס שיפגשו
 וסבה בשלם הדבור כביצת הדבור המוליד כיצת שלמה וינא ממנה אפרוח והמין הכ"ן מן הדגים שהוא אשר יוליד כיצת בלתי שלמה
 מתשלם בחוץ וסבת זה מפני שהוא רב הכינים וא"א שישלמו בחרם ועוד שהם קלי כיצתם מהיחס לקפנותם ולקדושת מקומם שהם
 למטה החרם וסבת זאת הכיצה שהיא תבדל בחוץ מעצמה ותבדל מהם כבדול התולעת אשר יולידהו בעל החוליות ואולם הוא
 גדל בחוץ שט"ב החוס הכפשי אשר בואה הכינ' בטבע השליש הוא גדל מעצמו תכלתי שיגיע ליו דבר מחוץ כי מדרך הסוית
 בעצמו שיקבל גדול גדול וגדול קטן וזה רפי מה שיגבר עליו ויראה בו מטבע היסוד המיוחד כזה הכמות כי אשר יהיה קרוב
 מטבע האחר יהיה גופו גדול ואשר יקרב למטבע המים והארץ יהיה גופו קטן ולזה הבדול שתי סבות הא' מזה ההכרח וזה שא"א
 פח ריכוז שישלם גודלו בחרם וכן מזה החשיבות וזה לשמור אותו מהריעושים וההפסדים אשר ימסרו לבא אליו ולזאת הסבה
 היו כיני הדגים מזה המין רבים בעבור השמירה כי הטבע שיתדל להדכותו ולחמור גידולו להתקיים המין עם זה ואם לא יפטר
 המין יש כסווי הדגים שיכערו קודם שימל כינים והם מרבים עם זה כינים כמו הסוג הנקרא אכרא והנה הטבע שיש הריכוז
 בעבור שהיחס הסוג ממנו ולא ישלם כלל מבצית זה המין אשר בו זכר ונקבה אם לא בשמחון הזכר לכיצה וישליך ורעו עליה
 וזאת הכיאה דומה לביאת האפרוח בשלל ישליך הזכר ורעו ר"ל שלא יולד ממנה ולזה היה הורע כזה המין רב ולזה ואמר ארסטו
 כי יש ההאכנים אומרים כי כל הדגים נקבות וזאת המין הנק' כלאה והוא אשר יולד בגופו הכיצה ונא מחנה חי והיו חושבים
 שהחלוק בין זכרי שאר הכינים שהדגים ונקבותיהם הוא כמו ההתחלפות שיהיה במין הא' מהאילנות שיש קצתם עושה פרי כמו
 סוית הפרדסי וההאנה הפרדסי והתקפה שאינם עושים פרי כמו המדבריים מהם והכיאה לזאת הסבתות מפני שחשבו שחן
 סנמנע שילדו מחבור א' ולדורו רביר וזה טעם כי מהתפוררם הוא שכל מיני הדגים יש להם זכר ונקבה וזה כי יראה שבנכבה
 דמקום מחבורים זולתי שני מיני יקראו בלשון יון בשם מיוחד ואולם הדמיות כיני הדגים לכיני הצוף הנה זה חלוש לפי שבצית
 הדג החמק לכיצה ולבצית החי ההולך על ר' אחר הפלוס' וסבת סבתותם ומצותם באלו הדברים למימוש ידיעתם באופני
 הפדלי הזכר והנקבה ואופני הדבור וההתחלפות בדבורו ומימוש ומחירות ואחריו יש מין מהדג שיתקום מעצמו ואחר שגשם
 הדבור כביצת החי הדמיי דבר כביצת הכ"ח הכלתי דמיי אמנם הכ"ח הרך החרשי הנק' קארבו הנה הם יטילו כינים מחבור
 וכבר ראו והריהם מהחברים עם נקבותיהם ולפי שזה הכ"ח אין לו רס טבעו קד והמין שיקרא סלמי יוליד שני כינים והמין
 המדכה גדלים יוליד כיצת א' וצלת זה חמורת גופו שהוא דומה לכדור וכל אלו המינים יטילו כינים בלתי שלמים כמו כיני הדג
 וכמו כן המין הסמי מאלו הסוגים הנדדרי הם הנקראי' תלאקאי' יולידו ג"כ כינים בלתי שלמים שהוא ימשך אל הכינים
 וישליך עליהם ורעו והוא דבק מחסבך כמה שיחששו ולא יראה זה כרך החרשי ואמנם הזכרים הם ישקדו בכינים ושחררם
 לזכר והכינים כזה הסוג יצמחו תחת הנקבה והוא תשה העור הנה כבר דרנו ככל ולדי מיני הכ"ח שיעשו כיצת וזה בכל מיני
 החי הדמיי כמו העוף וההולך על ר' והסוסה ואשר אין להם רס במין הנק' קארבו והמין הנק' תלאקאי' אחר אשר היא ג"כ מטיל
 כינים ואשר נאמר ממיני הכ"ח הכלתי דמיי הולדה החי החלמי והחי החרשי וכן החלון ותחילת תחלה בחי הקלפני וזה ממנו
 מה שיתילד מחבור ומה שיתילד מעצמו ומה שיתילד מחבור הנה הוא מוליד תולעת וזרבה חסוית' הסולדים מעצמם יולידו
 תולעת והתולעת תולד מעצמה ואלוה התולעת אשר יצמח זה המין אם שיהיו זכבור או מעצמו ודמה תולעת לא תולעת וזה
 שהוא לא יתנועע ואמנם הוא כיצת שהמונה תמונה תולעת והוא גדל מחוץ כמו שחברל הכיצה הכלתי שלמה וכשתבדל יהיה
 תמונתה כתמונת הכיצה אלא שהחליפה אינה השם ולזה יהיה בה תחלה כיצת בלתי שלמה ואחר תהיה שלמה ואח"ך אפרוח
 הנה לזה המין ג' מיני הולדה בתחילה תולעת ואח"ך כיצת ואח"ך כ"ח והיה זה לחולשת טבעו ומאלו התולעי' הם שיקבלו
 תחלה סמוך וכסוף לא יקבלוהו כלל וישאר בלתי חסוב' ומהם שהר"כ אשר ינו ממנו הוא בו וישליך מותר סמוך מחוץ וימצא בלו
 הסוגים מולדים מעצמם ונולדים מחבור כמו שימצאו שני עניינים אלו במצאם וכבר הזכירו א' כיני כינים ופ' ר' חננאל א' שנק'
 בערבו סיכא' וכן בקיני הנחליר ומצאו כיצת והפלוס' לא זכר באלו או הם בכלל דבריו והאל יורע אבל הפליג לחקור במיני
 הדבורים לפי שהם בחלוריהם המיוחד גדולות וטובות' לראשונ' והוא הקד בהם לפי שכלו ואם לא הספיק לדעת אחת
 תולדהם כי אם דרך סברה לא שיהיה לו כזה מיפה חוץ וקושי וזה החקירה הוא לפי שממנו הוא יג' מינים כדורה הא' הנק'
 דבורים והוא העושה הדבש והסני הנק' מלכי הדבורים והב' הנק' זכרים והנה מה שהוא מעניינם שהם יש להם ריע ירבולו
 אותו ויבדלו אפרוחים וזה הורע א"א שיהיה עצמו לא חסום חי ואם הוא רע כ"ח לא יחלט בהכרח אם שיהיה מחבור זכר
 ונקבה אם בלי חיבור ואם יולידו מחבור לא יחלט אם שיהיה בכל אחר מנ' מינים אלו זכר ונקבה או שיהיה א' מאלו המינים זכר
 זהמי נקבה ויהיה המין הב' מתולד מהם על הדרך הנולדים מן הדומה לו כסוג לא במין והנולדים מן הדומה כסוג אס דוונים
 למוליד' כסוג או במין ואם תהיה ההולדה מבלי חיבור לא יחלט ג"כ מב' מלכות אם שיהיה בא' מהם מוליד בעצמו או שישו
 השלשתם נולדים מסוג א' מהם כי תאחר שיהיו שנים מהם יולידו ממין א' והא' יולד מעצמו או שיהיו בהם יולדו מחבור ומהם
 יולדו מעצמם כל זה רחוק לפי שיראה שאלו המינים אפשר שיהיו א' במין ה' פעולתם א' במין ר"ל שתפלוס בה תכלית א' והוא
 שמירתם ואמנם יתחלפו כמו שיתחלפו מיני האכזשי שבהם מלכים ובעלי סחורה ועובדי ארמה וכלם מכונים לשלמות א'
 ועצורים זה כזה לשמירתם אלו ההלוחה אפשר להיות בדבורים וראוי לחקור בזה או מזה הנדקת רפי מה שיש האדם אם
 אפשר להשיב אחתם ואח"א להשיב זה בשלימות א"כ יהיה זה מהדבורים שלא יפול תחת מחקר אינושי ולא יוכל לקבל זה יותר
 מהאמות והקדמות שהשתמש בהם הפלוס' כזה מהם לקוחות מהחקרים המיוחדים בדבורי' ומהם מהחקרים הסמוכים להם
 ולכ"ח וזאתם ותחלת מה שפסק בזה הדורש הוא שזה הורע א"א היותו מב"ח וזאת הדבורים וימשכוהו הדבורים אל הנחלים
 ויתגלבו מהם האפרוחים וזה מנ' טענות הא' כי אם היה משאר כ"ח היה אפשר שיהיו ממנו דבורים ואע"פ שלא יושבחו
 הדבורים ויעזרו בו וזה במקום שימצא זה הורע תחלה היה מחבור זכר ונקבה משאר כ"ח או היה מעצמו וכן' שאנחנו לא נרא'
 כ"ח יתייב וישפלו וירחם ולד שאינו שלו ואם זה הורע אינו שלם הוא יפלו כוונתו לז' דירה לזו מרחק
 ואע"פ שנתמצא כן בקצת החתולים כשיעדרו ולדירה מניקים ולדי וזאתם וזה מעט וזה לא מרחמים עליהם אלא להקל החלפ
 פעליהם ולא תלקח דאיה ממנו אל הדבר המתמי' וכן' כי אשר נמשך הכ"ח הוא מוון לא רע והורע אינו מוון הנה אלו הראוי'
 תשפוקות

מגן אבות ח"ג

פסוקים שבה לא יחשבו לא רצו ולא ברעין ויולדו מהם וכשאר לחקור אם יש בניהם חבור וזרים ונקבו' או ויולדו מעצמם
שאר החלוקות והנה אלו המינים הם נכדלים וזה כי המלכ' והנקראים וזרים יש להם דרכן חרוד וכבר אחרו מזכר מת כוס
א' מענינתן והנקראים רכורים אין להם דרכן והזכרים עם המלכים הם גדולי הנוף והנקרא' רכורים הם קטני הנוף והנקרא'
וכבר לא ינאחו על האפרוח' ושני המינין ינאחו עליהם ולפי זה א"ל שיהיו המלכים נקבות והנקראים זכר' לפי שאין מדרך הטבע
וליון הנקבות ולא הזכרים ויון הדרכ' א"ל היותו לנקבות וזאת הזכרים וגם ההפך א"ל לפי שאין דרך הזכר להטבע על האפרוח'
והנקבה נתמו ומטבעה וז"ל א"ל היות הדבורים וזרים והזכרים נקבות או ההפך וכשאר מהחלוקה לומר שיש בכל מין זכר
ונקבה באלו ה' מינין אבל הוא בחילוף זה שזכרה בצנין הטבע שהוא מדרג לו בכל המינים הזכר מהנקבה הבדל מזה
בחוץ וכל אלו ה' מינין כל מין מהם אין לו הבדל מכל לומר זה הזכר וזה הנקבה ולא נשאר מהחלוקה אלא שזאת' שהנקראים
מלכים הם זכר' והנקראים רכורים הם הנקבות והנקראים וזרים הם ולדות חסידים יקרו בסוף הלידה בנקבות החומר ולזה הם
לזאים ועומדים בסלי' ואין להם דרכן זה הים אפשר אבל ארסמו ימאן זה לפי שלא ראה א' מהאנשי' שיציד גרם אותם מתחבר'
ואם היו מתחברים היה נרא' בעת מהעצמים ולפי שנתחזק אצל זה פסק הדין שהם מולידים בלא חבור וזכר ונקבה כמו הנמחים
אנולדים מעצמם :

ועתה

[illegible]

שולט בו חממי שהוא תולדת האור ח"ה שכל גופן אש לכ"ס שח"ה האל כה דברי כאש וכו' גם יכולין להכיר ראיה חמין האדם ששפירוחו כאש פעמים רבות עד שהלכין מהסך בו אין האור שולט בו ועקר הטעם בזה כי האש אינו כיוון מהאש כי הוא מינו ואחר כך הפור והרוטב כשהיה חמים ר"ע לזה הפסוק היה אומר חם רבו מעשך וכו' ישלך כריות גדולות בים ויש כריות גדולות ביבשה שבים אלמלא עולות ליבשה מיד חיות ושכיבשה אלמלא יורדות לים מיד חיות יש לך כריות גדולות באויר יש לך כריות גדולות באור שבו אלמלא עולות אל האויר מיד חיות ושכאור אלמלא יורדות לאור מיד חיות חם רבו מעשך ה' ותראה דקדוק זה הסכם ע"ה שההפלא מהגדלות ביבשה ובים כא' והגדלות באויר ובאור כא' כי עם חיותם דומי' היסודות הללו שמים כבדים והללו שמים קלים הם מתחלפי הטבע וזה מפליאות כוחו הטבעי ית' שמו כי בחכמתם עמדו על כל מה שאלו בו הפלוס' והשינו בו יותר מחמו ואם לא הרבה בזה דברים ברוך שבוטח בסוד ועוד נדבר בחי' העירור הנו' בחי' ה' ה' ומה שכתב הפלוס' בזה הוא כי מקום הכ"ה הוא היסוד הנזכר עליו אם ארץ אם מים אם אויר אם אש אלא שהיסוד האשמי לא ימצא חי כי האש במקומו היסודי והוא קערירות גלגל הירח פשוט לא יתערב בו דבר מהיסודות ולכן לא תראה האש אם לא כאשר תפיה נידה לגשם אחר וזה כשיהיה ויתגלה בגשם אחר וזה מה שזורה הוראה מכוונת ששאל שכתוב בגלגל הירח פשוט ולזה א"ה שילמד בזה המקום ב"ה וזה כלל המאמר' בהולדת בעל חולות :

ונשאר

לדבר בחי' הד' מהב"ה הכלתי דמי' והוא החרמי הסך קצתו יהיה מעצמו מעיפוש וקצתו יהיה מלחות וילך בו בפלוגה בזה מן הכחות הנמצאות בו והיה זה המין מן ההויה האמצעי בין מה שילמד מהעפוש ובין מה שילמד מורע וזה שימצא מין מזה הסוב יתילד ממותר אדמי' לא ויהיה מזה הלחות מקיף בגופו ואין לזה המין זרע כלל ויקרה ללא המיני' שילמדו קצתם מעפוש וקצתם ממותר קצת ואולם מי שאין בו זה המותר יתילד לעולם מהעפוש ואולם יקרה זה לזה המין כי כשהוא מתקו מהעפוש יאמר ממנו מותר ומלחות מותר יתהוה מי אחר ואמנם היה זה כן לפי שאל' שיתהוה דבר מכל חומר אם לא כשהוא נשאר ויזכר צורה ויובדל ממנו מותר בלתי נאות כמו שהמלאכה תשליך המותר ותבדיליו מהדברים הנעשים כן עושה הטבע ואמנם יתהוה חמי' בארץ כי בארץ חלק מהמים ובמים חלק מהאוויר ובאש כלם חום נפשי' והוא המושא למתהוה אחר שהוא מחוייב שיהיה המתהוה בנושא וזאת הנשוא המתהוה וכאשר היה כן הנה באמת שנאמר שכל אלו מקומות הד' מלאים מהם סכנשי' המתהוה ולזה יתהוה מהם מין אחר שיתילד בהם שני גופים א' שבו הכח המתהוה וא' שבו הצורה המתהוה יזד יתחלפו הד' בהתחלף הנשמי' אשר יעצר בו הכח המתהוה שיתקבל הצורה המתהוה ית' כורא עולם בחכמה וחלוק אלו הנפשות להתחלפות המקומו' וחלוק המקומו' להתחלפות טבעי' היסודות ותבדורת א' מהם על מקום מהב' המקומות שאמרו שזה הארץ והמים והאוויר כי לא ימצא ב"ה בזולת אלו המקומו' וזה הסוב חרמי מכוונת ב"ה תבדורת החלק הארצי עליו וזה שם הטבע החרם מקיף בו מכל צד לפי שמדרך זה החלק כשיפיר ממנו חיוס שקיף ויתקשה כמו העצמות והקדמות ולשוית זה הסוב בוכר עליו החלק הארצי לא ימצא בזה הסוב מין מוליד כי אם מין שנראה בו שהוא מתאבד ולא יתאמת אם מתיבדור תהיה ההולדה אם לאו והמינים האלו שאמרו מדברים בם והם החלונות הרבים יתילדו בליכלוך סקנשי' אשר יתילד בסביב הספיה כשנעפוש וילדו במקומות רבי' היסוד כמו שסופר ארסטו שאנשים עברו בים ועצבו בסוף הים כלים שבורים מהחרם וכאשר נתמלאו מהספך ועברו הסובן נתילד מהם המין הנק' חלון והוא סעיד כי אין בזה הסוב כח מוליד כי ככר בעתקו מינים בעת מהעפוש בחי' חמיו' מהים לא היה מדרך אותם מקומות שימצא בהם חלון המינים ויחיו שם מנופס ולא שולדו אבל נעדרו מאותו מקום עם כלות אותה האנשים הנעפשים שבו וכאשר ימצא בגופם בינים הנה אינם בינה באמת ואמנם הוא אחר יקרה להם בעת רענונות טוב החן והוא להם כמו השומן לדמי' ולזה תהיה זאת הכיפה בעת הזאת ביאותה לאכילה והראיה על שזאת הכיפה אינה בעבור ההולדה שהיא נמצאת תמיד ובכל הזמנים על עיני' א' וכמון א' מהם ימצא כוחו האכילי וסבת זה האחות אינה הולדת דשן ושמן הסך התבאר מזה המאמר הולדת כל מיני הד' כדרך כלל וכדרך פרט ויש לשאול כי ככר התבאר שבו המוליד כח חמיו' והוא מותר הנקבה וכן פנינו והוא מותר הזכר וכן אלו הסתי' חרות לצמח ר"ל הפועל והמתפעל אבל הם בלתי נכדרי' בצמח ואחר שהדבר בן מה הכח אשר כח ההולד בעצמו שהוא כמדברית התומך ומה הכח שיהיה מדרגת ההיניע ומה המותר שיוון ממנו זה הולד וזה שכבר התבאר שכל הד' המוליד יש מותר ממנו יקח העובר חומו בעת גדולו וזה אם מן הכח המוליד או מן הכיפה או התועלת כחי' שילד כינה או תועלת וכאחר כי מותר אלו המינים יולד מערבוב הדברים השממיים ליסודות ומינותם להם מזה כחות לקבל הצורה ואולם הכח שמדרגתו כחו הכלי הנשוא לכה הצעיר הנה הוא החום המתילד מהשמש והכוכבים כשיאילו בגשם הנאות לזה הפועל ר"ל הנוף האוירי ששוא כמו בוף הורע הנכרר בב"ה המוליד ואמנם המתיר שיהיה ממנו גדול זה המין מהב"ה הסך הפועל אותו הוא הפועל לחומר והוא סמות לזה הגשם הצורה המצוית שיהיה בו חוץ ככח קרוב כמו שיתן לחומר צורה המצוית אשר בו תקבל הצורה וכמו שהצורה המלאכותית תתחייב שתשלים בנושא וזל' מושא הדבר העשוי כן יתחייב שתהיה הצורה המהוה בנושא לא יתא חלק מהמתהוה בין שיהיה מושא זה הורע חי או מותר עיפוש וזה הנשוא הוא אשר נדר אותו באלימות המצוית הצורה וארסטו יקרא אותו נפשוני והמותן אותם אלו הוא השמש ושאר הכוכבים ואצל וולדו הצורה נכדלת ויקראם אפלטון הנפש הכללית ורכים מכת השמשא' מותן הצורה וכבר זכרנו זה למעלה וכשהיה זה בן הדם יתחייב שיהיה בכל תהיה הים מוליד או בלתי מוליד ב' מהמים חומר נושא לצורה המהוה וחומר נושא לצורה המתהוה וחומר א' אלו החמרים הד' ככר כתבאר שהם נכדלים בב"ה המוליד הסך זרע הזכר הוא נושא הצורה המהוה הורע הוא החלק האוירי וחלק הנקבה הוא נושא הצורה המהוה וחומר המין הוא חומר מותר הנקבה ש'ה' חומר הצורה וזה מכוונת בסובים הד' מסובים הד' ר"ל המוליד חי או בינה או תועלת וזה שהבינה יראה מתנה שהיא תתחלק אצל הסויה לשני חלקים יבדל כא' מהם והוא אחר בקדום יקוף בו חלק יתהיה מוצר ממנו האפרוח וחלק יתהיה ממנו חוץ לאפרוח וכן הענין בתולעת ר"ל שבריות הד' א' ויאהב בצד העליון מהתולעת והצר האחר גשאר ממנו בעבור החוץ וזה בראי' בכריות הדבור' ומה שדומה להם ולזה יתהיה הצד העליון מהתולעת גדול וסדר התשתון קטן וכן יראה כחי' חרמי' יום מכוונת בחי' ידוע ממנו במה שסופר שגבר ב"ה בזה המין במה שימשך לצד העליון מחומר וישאר הצד השפל בעבור חומו וכו' ואלו החמרים הד' נכדלים כחי' המוליד כחום או כמאמר כן הוא כחי' הכלתי שלם הולד מעצמו נכדל כמאמר לכד ואם לא נכדל כחום וזה להסדוק זה הסוב וכן הענין בכוונת או באילן וכל מה שהיה החי יותר נכדל הן הדברים האלה בו יותר נאים ויעד מכוונתם וכוונת נאלי' החלק מהענין כה' :

מגן אבות ח"ג

ונדבר

פתח בסכת העדר הסולרה לפיר כי הוא יקרה לו קרי מקרה מיוחד לא יקרה לשאר כ"ח הסולרים שב"ח החרים
דומי' בסוג כי הסולרים מהכ"ח דומים בסוג וולידו וולתי העדר וכבר דקדקו חז"ל במולידים מהדורות בסוג
ואחריו אין טמאם מתעברת מהטמאה ולא טהורה מהטמאה ולא חיה מבהמה ולא בהמה מחיה חז"ל לא יעורר ומחלוקתו שהיה סובר
כי כיו בא מהתים והנבים ולא הורו לו כלם כיוצא או' ברים בפני עצמה הוא ולא הכריעו רז"ל אם הוא חיה או בהמה ונותניו
עליו חומרי חיה וחומרי בהמה ויש או' אלז הכר הוא וכ"א שאין בהם מתעברת מדקה ולא דקה בהם ועוד אמרו כל שמשמשין
ועיבורו טה מולידו זה מזה וע"כ תמהו כמי שראה צב כרוד על כחש ויצא ערוד מביניהם ואמרו טה גם כתיך גם לפורענות
שאין משמש טה והנחש טהין טהנחש תשמישו פנים כבד פנים והצב תשמישו פנים כבד אחר כמו שקדם והיה הפורענות לפי
שהם זכרים ועושים טהורים הכוא הכ"ה עליוסם ממור זה שהערוד הוא מונוק הדבה כחש"ל או' לאדם טהנב כו ערוד אלז לחסידים
כח"ס או' לערוד טהנב כו ר' הניח"ן דוסא ושמעתי כי הסמר הוא ממור כי הלבאה כבא זמן עיבורה מכנסת ראשה בסבכי
פוער וכוהמת כרי טהנחש אותה הארי וחור הכר אם יפגו' אותה תחלה רובע אותה וכשהארי משינו רוצה להורגו לא טהנב נכנס
לאטמה ומתלכלך ומשליך עצמו על הארץ והארץ חלך טכחיות ואיסתים וכורה ממנו שלא יטפגו ולפי שהמור הוא ממור הוא
סבדול טכחיות המויות וכל"ל הוי עו כמור לפי טיש כו כח קמי משני מינים חוקי הכה ועוד הזכירו ז"ל במסכת כלאים עו
טולדה מין רחל אם היה אביו רחל וכן רחל טהיה מן עו אם היה אביו צו כי אלו הם טשים כעבורם וכתשמישם וסם בהמה דקה
עם בהמה דקה וסם דקדקו סם ענין תורני כמי טהוא אסור להרכיבו עם מין אחר כחו ואב וכלכלכל כופרי וטועל עינים וצבאים
יעלים ורחלים וסם ופיר פירד וחמור ממור וערוד טאע"פ שדומים זה לזה כלאים זה כזה וענין זה הוא חכמה עמוקה מקובלת
להם ז"ל וכל אלו המינים המורכבים אין לידתם נפסקת והם מולידים חז"ל מהפירד הטא משרככת סום וחמור יהיה הסום וכר לא
נקבה יהיה הנולד מהם הנק' פירד נפסקת לידתו וצריך לתת סכת הפסק הנולד וזו מה היא ויש חז"ל הראשונים שהיה אומר שסכת
זה הוא לפי שהסום והממור אינם דומים כמין יהיה הנולד מהם טבילי דהם והורע צרים ואחר אחר טשני החמרים לחים ולא יתכן
מהם התמונות והערוב כמו שיקרה להדבה דברים המתדמים טא"ל לסם התמונו' ומה שיכטל טענות לו הוא טאם היה זה סכת
ההפסק היו טשים כזה כל המולידים בדומה כסוג ולא נוצא זה ההפסק אלז בפירי ועוד יש טענות אחרות לכטל כל זה וראוי
למי שירצה לתת סכת זה טעיין בענינים המתחדים לאלו המינים שהם החמור והסום לא לענינים הסוללים לשאר המינים ולענין
תמלם חסו סכת העקור והעקור ימצא בכל כ"ח בקצת אישים מהם לא בכלל המין וימצא על שני מינים אם עקר טא"ל שיטוב
מוליד וסוא טיהיה סלדה עקר וסוא שקורי' אותו ברים חמה ואילוניות או על חולי כבון סרים ארס ועקרה טאינה ראויס
לנר טשהתה מ' טנה ולא נשאת או טשהתה עמר טנים אחר כעלה וכתיאטס מלהנשא או טשת כוס של עיקרים ואם עקר
טאיפסד שיטוב מוליד ברפואה וסכת העקור בכלל אם טנעדר סורע במחולט ואם שלא יהיה סורע נאות להוליד אם טכמות אם
באיכות אם טשניסם והעדרו הוא כמו טנמצא בנשים שיפסק נדות או שאין להם וסות אם מנר סבריהם או מנר חולי מהחללים
או ענין מקרה ואולם העדר הורע באיכות כמו טיהיה דם הנדות קר לא יקבל כיטול או יותר סם לא יקבל הקבאה או מופלג
כיושב או בלחות וזה נ"כ אם כבדו' אם כחולו וכמו טיהיה ג"כ דרע האים לא יעשה טכישול הטכעי אשר לו בדם הנדות אם
לתכבורת איכות א' עליו מהאיכות דר' או יותר טא' ואולם העדר האיותו טכמות כמו טיהיה דם הנדות או ורע סוכר מעט
מהם טיהיה כעצמותו כעל כמות מופלג ואיכות מופלג והמחלות אשר יורו כזה טירע האים כאשר יושם בהם ויכוף למעלה
הוא בלתי מולי' וכאשר ישקע הוא מוליד וזה האות ככר הזכירותו רז"ל ואמרו אידי קים לס כיוור כחץ ויאהו לא קים לים והנשים
ינסו אותם ככחול טשיטמו אותו סכיב עיניהם ואר יעברו אל הפה וטתנה סרוק מהכ סכה סם מולידות וזה בי יורה על
הפתחות הטכיל אשר לורע כי זה המקום יראה מענינו טהוא משהוץ לו כמות טיריה כסם מהשינוי בעת המטגל ולזה
הים רכוי טהמטגל מויוק על סרוק לחוח לפי טענם מונוק האחרון דומה לורע וסוא קר טכטע וסוא ניווק בהוצאת הטלך האוירי
הסם :

הנה

נתבאר סכת העקור דרך כלל ומכאן מכל לתת סכה לעקור המיוחד בפירים אחר אשר נדע כמה זה ייוחד כל א'
מהסים והממור ומה יכדלו זה מזה וירא' כי הממור מנר ורע קר כי מנר סורע הא לפי מנר כעל סורע ולפי שהממור
הוא קר המנר וכחש"ל ממור אפי' בהקפות המנר קריר ליה בי סוא מרבים הקרירות יותר מכל כ"ח ע"כ לא ימצאו במקומות
הנפוכים הקרים ע"כ מנר ורע קר ולזה ימצא מי שלא יוליד בארצות הקרות ולא ירביעו אותו לא באביב ולא כמורף לא בתחיל'
הקיץ ויולד כזה העת כי זמן עיבורו טהה תמימה כמו שהזכירו ז"ל כי לא יוכל לנרל אלז כמנר הסום ואולם הסום יראה מהסם מנר
מנר ורע סם ומועט וכן ורע הנקבה מהנר סם ומועט ויורה על מיעוטו כי לא יצא ממנה מותר בעת הלידה כי אם מעט פחות
מהם שיכא מהכ"ח אשר לו ד' נרלים ואולם ורע הממור הוא קר וסרבה בין ורע סורר וכן חומר הנקבה ומה טירה על קרירות
ורע הממור כי בשתתעבר הסוסיא וזן הסום ואחר ירביעו עליוס חמור יפסד העובר מה שלא יעשה כשירכיבו עליוס סום אלז
ההקדמות הקרים הפלסו' וכלם נראות אחתיה וולתי ההקדמה האומרת כי ורע הסום הוא מעט וורע הממור סרבה נר' שהכתוב
'מכחיטו כזה טהשיל הווי' באריכות האכר אל הממור טהוא יותר ארוך מאכר הסום כמו שידר' כחם וכריכויו סורע לסום וז'ס
ותפנבה על פלג טיהם אשר כשר ממורים כשרס וזרמת סוסים וזרמת אולי בנקבות דבריו אחתים וכחם סורע וקרירותו ולפי
הקדמות אלה הוליד מהם סכת הניקור לפירים כי אחד שהתבאר סורע הממור קר ורע סוסם סם א"כ סם רחוקים מהאיותות
הטכעי ריחוק הרבה וכל שני ורעים שהם רחוקים מהאיותות הטכעי וסם מולידים מהדומים במין וילידו ולא תפסק הסולרה כמו
סום מסוסיא וחמור מאתן וסור מפרה וכן בכל מיני הכ"ח ואם יש ביניהם האיותות בלתי טכעי אלז שאינו רחוק מאר מהאיותות
טככעי וילידו ולא תפסק הסולרה כמו הכלב והואכ שהם דומים דמיון קרוב בדמיון מין א' ממנו כיתא וממנו מדבריו וכן טעו
והרחל טכטכו ז"ל והנבי וסחיהה לרעת האומר כן אם יש לו מניאות וכל אלו אפסי' טיולידו ולא תפסק הסולרה עכ"פ יטובו לרמו'
המוליד הראשון טאם לא יטובו לרמות המוליד הראשון ימצאו סונים בלתי טכלית וסיתם לידה וזו בלי כמסקת להדמות שני סורעים
ולסתקדכות טככעס וסם יש ביניהם ריחוק מעט וילידו ולא תפסק הלידה בגולד הראשון אבל עכ"פ תפסק כסוף כי אין להם
האיותות גדול כמו סמיון המוליד בלתי נפסק ואשר כתרדק האיותות סורעים מרחק גדול הוא סולרת ססום והממור כי יש ביניהם
חילוק מכויר כי סום נהול וחמור מער וכ"א ז"ל כניק קליה כר סוסיא עכ"פ קליה כר ממולד אלז כטתן טלסם דכר מוש הממור
סכת עיקור ספרדים ולפי שאינו מוציא ספרד מותר בסולרה ויציאהו טככע אל גולד נופו ולא יצא כשתן טלסם דכר מוש הממור
ולזה לא יריוו ספרדים שתן נקבותיהם כמו ספרדיותם סוסים וסולתם טעני נקבותיהם וכתב הפלסו' כי אפשר שתתעבר ספרדים
על

על המיעוט אבל א"א שהגדלה ותחנה עד שחשלים יצירתו ויולד ואני שמעתי כי הפרדה אינה מקבלת וכבר אכל הפדור הוא
 תובע ואינו חודיע אבל הפלוס' כתב כי איפשר לו שילמד בקצת זמנים לפי שהוכר בכל סוג יותר חס מהנכחה והוא שילמד ממנו
 יהיה פדור מוין לפי שהפדור הטבעי הוא שהיה המסור והמור ואני חושב שאם יש לזה אפשרות הוא צפד בן סומאי כי הפרדים
 דומים לאמותיהם כהשקפת קולם ויהיה זה הפדור יותר חס מבן פוס וארון ואפשר שכל זה המין שנינו במשנת כלאים הפרוטיות
 אסורות זו כזו המסור כלאים ופי' ר' שמעון זל הטעם בזה לפי שאין ביכרים בסימניהם אם אדם חמוד או פוס ואפשר שכל מין זה
 הוין הדברים וטעם איסורן כי כ"א מהם מין לבדד אינם דומים לאפיהם כי הם יותר מוויקוס מהם כי נתרבו מהם שהדרכות
 אביהם מורכב הדרכה א' והם מורכבים הדרכה שניה והאל יודע וכן היונים קורים אותם גם מיוחד כמו שפיר הגלוסוף ויקרה
 להם זה כמו שיקרה לקצת ב"ח המולידים קטן כשיצור אמה וכן יקרה לחימי הפורדים והשלמה לתת סבה לעקוד הפרדים ולסב'
 עקורם הם מורכבים וימים יותר מהמקורים והסוסים כמו שיקרה לסריסים :

אחר סתבאר לנו כי הפולס בכללו הוא כליא א' משתלשל קצתו מקצתו כי הסרכה הראשונה הנעשה
 מהיסודות ע"י תנועת הגלגלים אשר מביעיהם הם עלולים קצתם מקצתם ע"י העלה ראשונה ית' שמו אותה הסרכה'
 היא מרכב המהצבים אשר לכללם יש טבע א' וישתנו קצתם מקצת במקרים לפי השתנות המוסר ופסוף הדרגת המהצבים
 היא מחוברת תחלה מדרגת הצמחים כי האלמוה הוא ממוצע בין הצמח והמחצב ולכלל הצמחים יש טבע א' כיהם כעלי נפט
 זכה ויתחלפו במקרים כפי השתנות המוסר ויתחלפו מדרגותיהם הפח' בריאה יש השלם כמו שיש אמצעי בין העשב וסאילן
 כמו הקנים כאשר הקדמנו ותחלת מדרגת הכ"ח מחוברת עם מדרגת סוף הצמחים כי יש כ"ח קיתים לא יתנועעו כמו הסמח
 והם החלוונות ויש שאין להם כי אם חוש א' והוא חוש המושש כמו אפפון הים והוא כמו השכלל שיהם יסלדו שהוא תוך שכיפרת
 א' ויגדל על הצלעים שכל חוף הים והתולעת ההוא תוצא חצי גופה תחת השטופרת בגלגלים ההם ויתפשט ימין ושמאל
 ותבקש חומר הון ממנו וכשתרביש לחות ודקות תתפשט אליהם ואם תרביש קושי ויוכש תתפתל ותצלל תוך בוף השטופרת כדי
 שלא יוקיח האור ואין לה לא חצי ולא ראות ולא ריח ולא טעם לא הנה חושני קרוב לטבע הצמח כי הטב' לא נתן לה המחשבה
 לא מה שהיא צורך לקיים וכן כאשר הם במצולות ים כשיטו וכעומק הנדירות וזה המין הוא צמח מדרגה ג' ופוס צמח ג' ופוס
 הצמחים והוא כ"ח מדרגה שיעמוד על שוקן ויתנועע תנועה רצונית וזו היא מדרגה יותר פחשה שכ"ח ויש חתפוסים מאלהים
 כלל חבור ובר ונקבה כמו שיש צמחים צומחי' מאלהים וכבר יגדלו על הסלח תולצנים וכשיצאו ממנו ימותו ומדרגה' סכ"ח הם זו
 לחעלה הזו עם השתלשלות אמצעים כיצאם ריג' מהם ימיו ממני ויש מהם ארצני והמצעני' בין הארצני וממני הוא אל תמסאח
 שככנס כים כ"לילה ביום כי לקרירות חזו ישיבה ויויקדו קר האור כלילה ויכנס כים כי חוש השמש משתמר במים
 לעבו' יותר מהאור לרקקוה וקראה טוהו שקראוהו רזל כלל הים שהוא גדל צים וכיכסה כמו שנו' במשנת כלים וכן כמיתא
 דני כרכא שהוא דג נמלא בשרות והזכירותו חזל במס' מכות שהוא לוקח עליה מושם השרץ השורץ על הארץ וכן
 העירו לו שנמלא כינא בזה במדברות והעופות יש מהם רוב גדולם על החים והם ג"כ אמצעני' בין הארצני והממני' כים להם
 פכנים כמו הדגים והאמצעי בין המעופות וההולך הוא העטלף ובמות היענה כי העטלף יש לו כפפים ואין לו כוצה ופת שיעבה
 יש לה כוצה ואינה מעופפת ויש לה פרצות והמעופף הם מדרגות הקטן שכלם הוא היתוש וגדול שככלב הכשר ושאר העופות
 הדורסים וכן ההולך הם מונים קטן שכלם הנמלה וגדול שכלם הסיל והוא שאלה החיות הנמלות כראמים וזולתם וכן בין כל מין
 ומין מהכית' והמדברני' אמצעיים כי שכלם הם והתולעים אמצעיים בין המדברני' והכית' כי הם אוכלים בשר כמו המדברני' ודרים
 בכיתם כמו הכית' והנכבאם והאלים הם הפך זה אוכלים עשב כבית' ושורכים במדבר וסוף מדרגת הכ"ח היא מחוברת
 לתחלת מדרגת האדם כים חיש דומה לאדם וכן במשנה כלאים שנינו ארני השדה חיה רבי ויהי אומר מטמא באהל באדם ופי'
 הירושלמי המוסר דכתיב וכל אשר יגע על פני השדה בגדל בשדה א"ר ויהי בר נש רפור הוא והוא חיי מטיביו פסח פכורש
 לא חיי ופי' המפרשים זל שאלת החיה שמה ידוע ובעצמות שלה עושים כשמים והוא ידעונו וכחין הכל גדול ויציא מדרגה בארץ
 ומחבר בטיבורה וטורפת כל הקרב אלים ורשמוחכים אלה הכל כפיונים מרחוק הוא חתה וזירתה צורת אדם כפנים וידים
 וגלגלים ודיבורה בדבור בני אדם אלא שאינם מוכנים כן כתב הרמ"ב זל :

וכבר כתבתי על אילן שגדלה בו צורת אדם תלויה בשפירוחים וכשנמחר גדולה נופלת וצוצקת צעקה גדולה ומתה
 ונכלתה חסרתה הדכה וכבר שמעתי כי בקצוי הדורס במדברות יש בריות בצורת אדם כשיעור אמה ומרד וחס'
 לא ימיהם אלא כשרוב אילן א' והם חוטפים נשים לענות אותם וכן סקוף הוא קרוב לתמונת אדם ובקצת מקרים דומה אל האדם
 ויש ככ"ח דומה במדותיו למדות האדם ובתכנית גופו כמו האדם שיש לו מחסור בני אדם עד שמטוב מדותיו שכ מרכבת
 המכלים כי הוא מוסר עצמו לסכנות גדולות וסובל הרחיקה כמו הפכור וזה בהיותו במלחמה כמו שספר הכתוב בליוח התתן
 לסוס גבורה וכל אותו ענין וכבר הביע מחסורו כי לא ישתן ולא יצא רעי כל וכן היותו לכני המלך או דוכב עליו ואומרים כי
 הביע מהבנתו שהוא מכיר אמו ולא יבעול אותה וכן הבתלים אינם כועלים אמותיהם וכבר הוכרתי זה וכן הארי הוא ענו ככבד
 כשאול שבע ואינו מוין אלא כשאול רעב וממנהגו לבחוק עם המורגל אצלו ואינו נגף אלא מדרג גדול ואו תיסם הליכותו לאם
 והסתותו מעטפת וכשאול מתבסס בין האילנות שביצר או יכרה וכשיתגלה ילך לאט וכשיצטרך לברוח בהכרח ימסר הליכותו אבל
 לא ידע וכשעלחמו עמו כני אדם יסתכל היורה לו חץ ויכוין אליו לברו ואם יכנו בחץ יקח אותו ויעבדוהו ולא ימיתוהו אבל ישחט
 אותו ויפחידוהו וכבר הרב איש א' לא' מהפדולות וכתן וכן מובט חטפו אריות חתן קיבוץ אנשים וחבדו ומן מועט וסיום הנחש
 בו אס' כ' דמסו כפפוליו והרבו ועל צמר ודף את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל חיה אררשנו וסתמסאח יפתח פיו ויכנס בו
 עוף ויוון מטיבנות שני ויכסה אותו וירביש הסמסאח כתופלת ולא יוין אותו וכשיצא העוף לצאת יפתח הסמסאח פיו ולא
 יוויקנו ויורדי הים יפפרו כפלאות מהדלגין משבתו שאין ומחכמו וכבר נלקח דלגין א' ובתקצו מיד דלגנים הדכה להמות מן
 שלקחו וסחר הלוקח ועבדו ושלכו כלם יחד ואחרו כי התקצו דלגנים ושתערב א' מהם קטן וכשרגל לקחו אותו על כתפיהם
 וסאלו אותו לעומק הים והקפודים ושימו נכבדים כנגד הרוח המזוקת אותם וירבישו ברוחות קורס נשיבתם וכן יש הכרה לכ"ח
 לברוח מן סמוין וללכת אל הכחות כי השם ברוח מן הוא אלוהך אחר אמו וכן שפוף הכית' כמו הסרכה' יש לו מדרג ארץ מה
 שהוא קרוב למין האדם וכמו שאזכירו זל מלפני מהפחות ארץ ופרדש שכורעת ומשתנת ומעוף השמים תחכמוהו והסרכה'
 שחפיים וא"ך כועל ומה שהוא מפורסם מטוב מדותיו שלא יאכל עד שקורה הסרכה' ופאלל אלמלא לא כתה תורס למדע
 ציבות מסתול שהוא מכסה גואתו דרך ארץ מתרגמול כמו שזכרנו עריות מיונה שאל' יש לו כת וזו לא יאליפסה ולא ימיר אותה
 גול

מגן אבות ח"ג

גזל ממלה שהגרעין שמשכה אותו הנמלה והניחתו לא תגע בו אחרת וכן חרצות הנמלה לבקשת חזוניתיה הנה החכם האריך
 בזה לך אל נמלה עצל וכו' וכן יש לעבדו קצה הכנה כח"ס ר"ל בירושלמי הני עבדו רשעי כדמשכחי עבדו בני צוחן
 לחבריהן וכבר ראוי העבד נכבה בינה על כריסו והוא מוטל ע"ב וחבירו מוטף אותו וכן הוכירו כי הנמשך בולע הרבה
 בינים במורחא"ך הוא מתפתל ונכבדים בכרסו ובשריצתו להורגו שולקים אותם והוא בולעם ואינם מתבקשים
 ומת בכאב גדול ויש חכמ"ה מי שיקרב להכנת האדם כמו הפול שהוא מתקן דבור בני אדם ויקבל הצווי והאזהרה וכן הוכירו חז"ל
 בעירובין והכלבים יש בהם פיקחה גדולה כח"ס ז"ל כלב פקח שבחיות ואומר בכל מקום מים מצוים ואין חזונית מצוים וכן
 הוכירו מה בכ"רפ' ויאמר ה' אל קין למה חרם לך שהוא יושב אל הפלטר והסכומי ועושה עצמו מתנמנם וחוטף וכן יש להם
 הכר גדול בפעלי דת אדוניהם ואינם נוכחים בהם וכשם מורסא בבינו חותך אותם בשניו ומתפרסא בזה וכן הם שוכרו ר"ל
 כהוא תורה דכאוב ליה בחכמיה ושתי שררא ואיסי כח"ס ככ"פ המניה ויש כ"ח כשיכוחו בחן יאכל עשב ה' אשר
 במגילתו להוויא חזן והדוב כשיאכל עשב הנקרא בים ויוקחו ויבקש צואת אדם ויאכלנה ויועילו ויש ח"ה פרסיה שסועה
 ויש לה קרן ה' כשישך אותם בעל אדם תאכל הסרטן וכן האילה תאכל אל געדא הוא פליאול לרפואה וכן הגדול ר"ל בשור
 שעלה נשיכה בבנו ורצה לשדוף דבר ה' להחבול באפרו ופי למקליש ואעזרי בקטמיה והמולדה כשנכסה נחש תתבולל
 כעשב בעל קוצים עד שיהא האדם והסמיות כשינקרו עיני אפריחיה תשים עליהם עשב הסמיות ויש עופות מצפפים קולות
 ערכים כמו האדם ויש חכמיה אליו כח הדיבור הנה אלה הכ"ח דומים בקצת תכונותיהם לאדם ויש הדבורים הבונים הבתים
 תמונה השושה יש להם קצת דמיון מלאכותי לכני אדם וכן העופות הכונים קן בבתים וכראשי המדרגים והסכומים מוכחים
 למופעים ללמוד מהם כח"ס ידע שור קונו וחמור אכוס בעליו וכו' חסידה בשמים ידעה מועדיה תודו וסוט ועבד ידעו
 וכו' ומדרגות בני האדם הם זו למעלה מה השפלה היא קרובה לב"ח והיא בני אדם שאין להם חכמה ולא דרך ארץ אלא אוכלים
 ושותים ומשגילים ככ"ח ויש מהם דומים כתכונתם לתכונת כ"ח קצת כ"ח כי יש מהם נכור כארי ויש מהם כדרכה ויש
 דרכי כתרבול ויש כילו כלכל ויש מאף רעורב ויש כפרד מכני אדם ככמר ויש מתחבר אליהם כיונים ויש רחאי כשועל ויש תם
 כצאן ויש לסטים כדאב ויש חגבא כסוס ויש תופה כעננה ויש נעור כדבורה ויש כורח כיתם ויש דואב כעכביש ויש עני כנמלה
 ויש נוקם ומוטר כנהש וכנמל ויש מקטיר הפיר ויש מודעות כדב ויש מצפף כעגור ויש סוכל כחור ויש מתאכל כסוס ויש
 משועבר כסוס ויש חסיד כשור ויש מתחבא כעכבר ויש משחקים בו כקוף ויש אכזרי כעורב ויש רחמי כנשר ויש נכח כקורא
 וכאוי הם שנקצת המערכ יש בני אדם שאין בינה וכן חכמה אלא צורת האברים וכבר ראוי מהם שהיו אוכלין גרעיני הסטים
 והשעורים וישאכלו להם כקצת כרסם עד שהדגלים מעט מעט והיו כיוצאים בשוק והם כעולים אמותיהם ואחיותיהם וכמותיהם
 ואין להם דבור וכשנדרגו בארצות האלה למדו דעת כח"ס משוכני הארצות כי המין האינטימי כלו הוא ה' אלא שצריך להוויא הכנתו
 מהכח אל הפועל כהשתדלות ואם לא יהיה נחשל כהממות דמיו וזאת היא המדרגת הקרובה לב"ח כי לא יתאוו אלא האכליה
 והשתיה כהממות ולא ישימו לא כהשכל החזירי וחמור כ ולא ישתדלו כי אם כקבץ חמון מה שאינם צריכים לו כדבורה ויאכזו
 מה שאין להם בו חפצת כעורבים ולא ידעו מהדרגה האינטימי אלא צבעי הלבוש רבו הטווסים ונכחו על שפטי העולם
 ככלבים על הכבלות ואין צורות בופחים איוניות ועפולתם בהמיה והמדרגה היותר גבוהה הכני אדם היא מדרגת מי שיש לו
 שכל מעשה להוויא הפלאות חללים והשופטים והמדרגה היותר גבוהה מזה היא מדרגת המעמקים כחכמה ויש להם
 כיתו או לכני מדינות ובכלל ההנהגה החללים והשופטים והמדרגה היותר גבוהה מזה היא מדרגת המעמקים כחכמה ויש להם
 שכל עיוני להשיב החכמה האל יח"ה מה שיפטר לו דבריהם זה העולם והנהגתו אותו ותשלים נפשו עד שיכיר השלמות של
 חמיו ואשתכח שמו חלק מה עד שהגיע כנפשו יראו יעדיהו ללך בדרגי הורגו וצויהו עם הדבקות ביוהסדמו' בדרגת
 וזאת המדרגה היא אחרונה שבמדרגות בני האדם וזאת אותה שפיה הרצון האלהי להשפיע אליהם רוח קדש להיות נכונים
 במדרגתם עד המדרגה האחרונה היא מדרגת חרע"ס שלא היה דיו וכן השכלים הנדרגים כי אם מעט והוא החמירות כל
 וכן היותו חי על האדמה ועליו אמר המשורר ותחסדו ויעט האלהים ובראנו החדש נדרשו שנות לכל הכחות האלה שנבדלו
 בני האדם כי החסדי שלמוה נקראו פתאיר וסכלים ואשר התקדמו ברג אל הכ"ח הרעים נקראו רשעים ורשע ערום חכם להרע
 ורשע ורע וחוטא ודוב שכול ואשר קמו שלמות בחכמה או במעשה נבראו חכר דיוק חסיד ואשר קמו כל השלמות שהשלמות
 קורים אותם אלה נקרא איש האלהים והלאה ה' הכה העוללות והעיון להכיר אחדותו של הכ"ח וכי הכל נשלל ממנו כחפצו
 וכלותו וכבר פי קומור ה' ארוננו היה אריר שמך כרל הארץ על זאה הרונה ויש כזה עיון שני לדעת השגחת הבורא יתברך
 בנחמדות כי הוא הכין לכא' מהב"ה הנחאל לו למנונו וכח"ס ז"ל יושב וזן מקרני דאמים עד בינה כימים וכח"ס ה' מי יכין לעורב
 צידו וכו' והכתובים מלאים מה המניה חזיר לכהמה מותן לכהמה לחמה עיני כל אליך ישכרו ויש פלא בהנות קצת כ"ח וזה
 כתולעת החשי כי מתחלה היא קטנה וחשוב במדרגת הכינה וחזאת הכינה יצא כ"ח העושה בינים שתתקום מהם החולעת ולא
 תאכל אלא עלי עצי תותים כלבד ולולי היות האדם שהיה בדרגה לא הגדל ויפסד זה המין ישתבח המעשה וכבר חז"ל כל מה
 שברא הכ"ח כעולמו לא ברא דבר ה' לטובתה ברא שכלול לרחיה וכו' לצרעה יתוש נחש נחש לחפפית סמיות לעקרב ואחר
 ה' אימות הן אימת חלם על בכור אימת חפביע על ארי אימת יתוש על פיל אימת סמיות על עקרב אימת סמיות על נצר
 אימת כלכות על לויתן וכן הכ"ח עושה שליחותו אפילו ע"י קלה שבדבריות כמו שהשלים רצונו ע"י יתוש כשיטות שניקר כחמור
 שבע שנים וכן כ"ס' יסרא כי כשנכנס דוד ע"ה בחינניה על שאלו והיו כלם ישיבים ככנס בין שתי שיקין של אכנר ואכנר
 הרביע שוק על ירך ונשאר דוד נצטר שח וכל נכורו ישראל לא היו יכולין להפדיר שוקין ווימן לו הקב"ה פרעו"ה ועקצו והרחיב
 צעדיו אל נמלט דוד וכבר השליכו הכינה מישאל ועזריה עצמן לכבשן האש שנבאו ק"ו מצרדעים שהשליכו עצמן לתור האש
 להשלים רצון בוראם וכו' כל מה שברא הכ"ח עושה שליחותו ולא ברא דבר ה' לטובתה ופעמים עושה שליחותו ע"י צפרדעים
 ופעמים ע"י יתוש ופעמים ע"י צרעה ופעמים ע"י עקרב אחר ר' חזן דעזריה מעשה בעקרבא ה' שהלך לעשות שליחותו בעבר
 הירדן ווימן לו הכ"ס צפרדע ה' ועבר עליו את הירדן והלך אותו עקרב ועקץ את האדם ומת יצאי היה יושב פושט כפתח עינו
 דאש נחש מרחיע ונח לעיר מן דמוקחין ליה מהכא אויל להכא אחר כמדומה ליה שיה הלך לעשות שליחותו כיון שנכנס לעיר
 נפל הכרוז לעיר פלוגי ו' פלוגי נשכו נחש ומת וכן מעשים הרבה ספרים שזולת הכ"ח מהשגחת רש"י על דבקי וכל מה שדבר
 הא"ז עם איוב מהסגנת הכ"ח אינו אלא להודיע יחוד ורוממותו והשגחתו וזאת היא תכלית זאת הסכמה והיא היתה חכמתו
 של אדה"ר שקרא שמות לכל בהמות וחיות ועופות מידעת טבעם וזכות התחכם שלמה ע"ה שדבר על העצים ועל החיות ועל
 הכהמה

35

מגן אבות ח"ג

יקראו בני אדם המוחשים הכוזבים דמיון ולזה כשהוא מחשב בדעת האמונה ומכוב בהם חזקא לירי כפירה ולזה קראו הרמב"ם
 לז' זכר כאמת כח"ס אלל דבורו כח המהעורר וכדבר עור בע"ה עוד נכדל זה הכח מהחוש כי החוש חמנו כח ומחמו בפועל
 כי העין היא רואה כח כשהיא כחשך או חשילו כשהוא באור ואין שם דבר נראה וכאשר היה שם דבר נראה היא רואה בפועל
 וזה הכח אינו חלל הסתים והוא הדמיון אשר ימצא בשיכה כי היטב כדמיונו ידעה ח' מהמוחשים ה' והנה אינו כן כשידמה אותם
 בכח כי החוש כשהוא בכח לא יבשה פעולתו כי אינו רואה ח' מהמוחשים והדמיון ישיב המוחשים וידמה כשינה ואינו כן בפועל
 כי החוש אשר הוא בפועל הכה הוא בפועל כאשר יתפעל מוחש הנמצא בפועל ויקבלו הדמיון כשינה הכה הוא יקבל מוחש
 בלתי נמצא בפועל הנה כזה נכדל הדמיון מהחוש :

עוד

נכדל זה הכח מהחוש כי כשהיגש החוש הרגש אחת לא יאמר בו שהוא ידמה שהוא כך אבל יגזור שזה כך כאמת
 ויאמר שהוא ידמה שהוא כך כשלל ירגישו החוש הרגש אחת כי כשראינו אדם נגזר שהוא אדם ולא נאמר דממה
 שזה אדם אבל נאמר דממה שזה אדם כשלל גרסו ראויה אחת אלן הם ההבדלים שנכדל כח הדמיון חכם החוש ח"כ אינו חוש
 אכל הוא כח אחר וולתי זה הכח המרגיש המוחשי ועוד ראויה שהדמיון אינו חוש שמי שהוא בעבר הדלות ודמה המראה אכ"פ
 שאין לו חוש הראות וגם כי החוש בהכרח ישיב המוחש השקרב אלינו ובח הדמיון אינו הכרחי לנו שדמה אל לא נדמה ואשר
 שאינו חוש וגם אינו שכל כי הדמיון ידמה מה שהוא בכחו לדמות הן אמת הן שקר ואחר ישפוט השכל כחצמה וכשנראה אלל הוא
 אמת אל שקר בעין אינו כח הוא והנה אין כח הדמיון כח המחשב בדברים בלתי מחוברים כחוש אשר הזכרנו אבל הוא בזה
 נפרד מחמו וזה כי המחשב הוא הכרחי לנו ואין כן כח הדמיון כי לנו שדמה או לא דמה וכן כח המחשב לעולם בודק והדמיון
 פעם כח פעם בודק כי לפעמים נדמה דברים לא דע עדין אחתם משקדוים ואין שאין זה הכה לא כח החוש ולא כח
 המחשב ח"ס היותו מורכב משניהם כמו שחשבו קצת הקדמים לפי שהשגת החוש המיוחדת לו בעצמות
 היא וולת השגת המחשב המיוחדת לו בעצמות וזה שהחוש ישיב זהו בעל המראה הוא לכן והמחשב ישיב
 שהוא טוב ואלו הם כח הדמיון מורכב משניהם ויהיה בו שתי השגות אלה השגה ח' היא מתחייב שכלו שהחוש החוש שזה לכן
 שזה מנר היותו בעל מראה לכן כי לא ימצא בעל המראה ההוא לא לכן כן היה מתחייב שזה שמשם המחשב שהוא טוב הוא טוב
 חזר מה שהוא לכן ולא ימצא לכן שאינו טוב וחיוכ זה הוא מפני שהמתניו שצנע השגת המחשב וצנע השגת החוש היא השגה
 ח' בזה הכח המורכב משניהם וחיוכ זה שקר מבורא אין שפך בו היתר המבורא שהמחשב כחוש שהוא טוב או רע הוא במקרה
 לא בעצם חזר היותו מוחש ועוד ח' א"ס שניהם שהמחשב והחוש הם למחש ח' בעיניו והוא הנק' כח הדמיון מפני שאנחנו נמצא
 במחש ח' מצינו שתי השגות הפכיות חזר המחשב והחוש וזה שדראה השמש שהוא לפי חושם כחוש שהוא כשיצור פרשת רב
 ונמצא במחש שהיא גדולה הן הארץ פעמי' רבות ואלו הדמיון כח מורכב מהמחשב והחוש בלתי מתחלק הנה דלוי עליהם
 שישתוו שניהם כח הוא לא שישתוו והנה יתחייב שכל אחד מהם שיהיה שיהיה כח הדמיון לא יחזק שניהם אבל
 יסלק הדעת המדוק שיהיה לו במחשבה ויכרח מחמו ודמה שהאמת הוא כמו שישנהו כחוש ולא יאמין במחש אכ"פ שצמד
 עליה המופת וזהו בלתי רחוי לחמו ח' נכח שהיא יתחייב בשניהם ויסבור שני הפכים יחד ויהיה הרבה ח' לדמיון בודק וזכור
 יחד כחון ח' ויהיה שבת זה שני להזמנה שני ההפכים בעת ח' וזמן הכתוב לדבר ח' שיהיה בודק וירוכ יחד כחון ח' יסלק הוא
 ח' שישב הדבר המדוק כחוש הפכיותו חללי שיוני ח' א"כ אין שחר שישב הדמיון שיהיה שיהיה שכלו המחשב והמופת הוא יהיה
 כחוש ויסבור בהפך מחללי שיוני שישתכס ויעחק בעצמו אל ההפך ולא יסער וירגש בהם שסכר ראשונה ח' א"כ ח' שיהיה
 המחשב והחוש לדבר ח' ולכח ח' לפי ח' א"כ ח' שישב השגות המחלפרי ויאמין בשניהם ויתחייב לו שישב ח' מהם מכלל
 שיהיה שבת ח' או יתחייב לו שיהיה שיהיה הדבר לו כחוש ונודק יחד כמו שהתבאר הנה ח' א"כ אין כח הדמיון
 מורכב משניהם המחשב והחוש הנה התבאר שהדמיון אינו לא חוש ולא מחשב ולא מורכב מהם וגם אינו שכל עוד דבר כשניהם
 בכח הדברי ההכדל אשר בין השני והדמיון והנה הוא פעם בכח פעם בפועל וזה מבורא כי בפועל נדון שיקדים אליה החוש
 וכאשר היה כן הנה זה הכח הוא ההיולאני ותחדש החמשה חן הכח אל הפועל וכל מתנועע יס לו מניע הנה ח' א"כ יס לזה
 שכן מניע וכמו שהמוחשים אשר מחון לפעם יביעי החושים כן הנכס החחד אלל חמושה החוש אשר בפועל כי כשהיה החוש
 בפועל הנה הוא יביעי תבוע' מה כנפס כמו שהמוחשי אשר מחון לפעם יביעי החוש ח' הנה לא ישר שכל' אלל שיש כאן כח
 ותבוע הולתו ויביעי וולתו והוא החוש המשוף כי החוש המשוף ייחושע' המוחשי אשר בחון לפעם יביעי כנפס תבועה
 מה והתנועה ההיא אשר התנועה הנפס חן המוחשי הנמצא' בחוש המשוף היא המקר דמיון ח' כי החוש המשוף הוא כושל
 לזאת ההכנה אשר לכח הדמיון וכמו שהנפס הנה הוא המושל לחכמה הנפס ההרשית לחכל המוחשים כן הנפס ההרשית
 היא מושל לזאת ההכנה הדמיונית כי ההרשית חנויים לכח הוא אשר ישלכ בהם ואלו הנה חן הנר' כי הכח הזה וההכנה הזאת
 ותר בוחנית חן ההכנה ההרשית כי היה הנהגה בהרשית השנית ואחר הנהגה ההרשית ח' א"כ הנה זה הכח הפועל
 אינו חן המוחש בפועל חן לפעם רבלין הרשית הרביעי' חן המוחשי' בכח ההרשית כמו שנתבאר ומה שזה דרכו הוא יתר
 דרכו חן החוש אלל שהור עכ זה חסב החוש כי היה מניע לו פריט והמכלל יקבל דוגה למה שישכחו הפריט והמניע יתן
 דומה למה שבעצמו חמסם הכביע אשר ימצא מרותו הכללי הוא יותר בעל' במדרגה מה כי היתה חבועתו חן לה תכלית כמו
 שנבאר בכח הדברי בע"ה וזה הכח הוא היה נכדל מאשר הוא בכח חמלה ואחר ימצא בפועל ועוד שהוא מחחדם מההרשית
 הנמצא' בחוש חסות מהמוחשי ואלו הרשית' בהרשית' והנה ח' א"כ החודש ויפסד וגם כי ההכנה הראשונה לכח הזה נמצאת
 לפעם הנהגה כשהנפשות השלמות הראשון לחוש והנה ח' א"כ הוא המדע ויפסד ח' א"כ שאלחנו נאמין שהעיל' מחודש ולא נאמין
 שפסד בטבעו וזה לפי שמושו היה כדון חללי לא חזר הטבע אבל במחודש' הטבעיים כמו שהתחדש בטבע ופסדו בטבע
 ועוד נדבר כזה ח' א"כ כשהיה בחידוש העולם וכשהאורות השכל' התקנה עכ' היותו הוא לדעת העולם ואלו תועלת זה הכח
 הוא שיתקוק ח' א"כ כדמיונו ויתנועע לברוח מהמחון ולכקשת המועיל גם בייסדתו המוחשי' כי אלו לא היה זה הכח בהשכל
 היה מניע המחון בהסתרה החוש ולא ידעו ולא יבראו חמול' וזה המועיל לזקקו ודמה המועיל לזקקו ודמה המועיל לזקקו
 מהמחון ח' א"כ וראה אותם והושג זה הכח כח' חמול' השכל' ימצא בפועל שכל שישלכ בו כשיעדר לכמה או בעת השניה
 והנה שלמות זה הכח הוא להודיע העתידות כשינה ח' בוקיעה חמול' או בקסם או בכחוא לפי מדרגותיהם כמו שנבאר ח' א"כ

בע"ה :

אמנם

החלום מדבר בו תחלה ולפי שהחלום הוא בעת השינה נדבר בחזות השינה ושיקוצם וכאמר כי השינה הוא חוש
בכח כלום" כי הוא מרגיש הדבר" הנמצאים בכח זה הוא מכוון כי הישן יראה שהוא אוכל ושותה ויורגיש ככל
חושיו ה"ה בדברים הנמצאים בכח בעת השינה והיקוצה הוא חוש בפועל הנה החוש אשר ברה השינה לפעמים יתכן שיכא אל
הפועל וזה בחלומות הצורקי והודעת העתירות ואז יהיה החוש אשר בכח יותר נכבד מהחוש אשר בפועל ועד כאן
ארכר בו וכן כי בחזות ידבר אל בחלום חיוני לילה אז יגלה חוץ אכסיה ואם החלומות הם כוונתם יהיה יותר פחות החוש אשר בכח
מהחוש אשר בפועל ועד כאן והחלומות הוא ידברו ואל" כי בא החלום כרוב ענין ולפי שהשינה היא חוש בכח בדברים שיש להם
מציאות מה עכ"ל לא חיו אינם רק לא דרכא ולא פילא דענין בקופא דמחטא כי אליו הדברים הם נמנעי המציאות והשינה
היא חוש כמה שיש לו מציאות בכח יוצא אל הפועל הנה נתבאר מזה כי השינה והיקוצה נמשכים הם א' ואם הם שמים במהות
וכבר נאמרו יאיהם הוא הכח המרגיש המשיג שמיים אלא שזה בכח וזה בפועל וזהו משותפים נפש ולבן כי הנפש
המרגשת לא תפעול לא בכלל גופיים כעין והאוזן והחושם ואחד שנתבאר זה נכבד לאיזה כח מהכחות המרגיש" הם מיוחדים
כי אינם מיוחדים אל כח הון כי הצמחים אין שינה להם לפי שאין השגה להם ואם אינם מיוחדים אל הכח הון הם מיוחדים אל
הנפש המרגשת וא"ל ליחס אותם אל הנפש המדברת וזאת הנפש המרגשת כי החי הכללי מרגש ויחזק ומכל זה יתחייב
שהשינה והיקוצה הם מיוחדים אל הנפש המרגשת אחרת לאיזה כח ולאיזה חלק מהנפש המרגשת הם
מיוחדים נאמר כי חפני שהישן לא יחסר בעת השינה מכלי החוש ומכלי התנועה והוא עם זה לא ירגיש ולא יתנועע ויעברו
המוחשים ולא ישער בהם ידענו כי הסבה בשינה היא כי המשיג למוחשים כבר נטה מאותם הכלים אל תוך הבין ולפי שהתבאר
פי יס כח א מרגיש המוחק לכל קה' חושים והוא אשר יספיק להכדיל המוחשים ידענו כי הנטות האלו הכלים הוא החוש
המשותף ושמכוח השינה אמנם הוא נטות זה הכח המרגיש המשותף אל תוך הבין והיקוצה היא תנועה הכח הזה המרגיש
המשותף אל כליליו חוץ לבין ולכן פעמי' יגדלו השינה שהיא מוחת התנועה והיקוצה דכיות התנועה וזה המאמר הוא יותר
מורה על מהות השינה והיקוצה מהמאמר הראשון והראיה על כי השינה הוא העמק החוש המשותף אל תוך הבין בו שער יקרה
לו כדמות זה שיעברו המוחשים ולא ישגם וזה בשיתפסם במחשבה על ענין מה כי הוא בעת שהיה יתבטל כל הנפש המרגשת
ואכנס החוש המשותף אל תוך הבין לעבור אל הכח המחשבי ויתחזק עם מוחת אשר החושים ולזה יסג האדם בשינה העניינים
הצתידים ולא ישגם ביקוצה ועוד הכח המשותף למחשבי הוא בעצמית מה שאלו חושים הדבר ההוא וינקט אותו המדמה
ויעמידהו לכח המחשבי וזה כי הענין שיושב במחשבי דומי והוא ינטרד אל ידיעת אלו הכחות רצון החוש המשותף והדמיון
בהשגתו אשר תיוחד לו כח שביארנו כמה שקדם אל דברנו בכח הדמיון והמחשבי וזה לא יקרה מהכ"ח וזאת האדם כי אין כח
הסתכלות להם אחרת ישגו מהמוחשים רשמי הדבר וקליפותיהם כמו שביארנו והראיה על שהם פעמים הולכים אל המין
להם ולא ידחיקו ויראו המושל ולא יתנועעו אלו ויש שגבר השינה שהיא קשר הכחות וחוסם והיקוצה הותרת הכחות
וחולשת" וזה כי היקוצה כעבור שהיא התעסק חושים בכליהם קרה להם ההתרה מכליהם חפני החולשה
והיגיעה והשינה כעבור שהיא תחזק לאלו הכחות קרה שהיה קשר הכחות האלו כי הם ימצאו בה חריצות וכן ועד לא יקצינותי
ואראה ושנתי ערכה לי כי חפני ערכות השינה ומנחות הכחות בתחזקת תנועת היקוצה ולפי שיקרה חולשה לכחות חפני היגיעה
והפעל וזולתה היו לאלו הדברים הכוח כרוש השינה ולזה כל מי שיש מהכ"ח יקוצה תהיה לו שינה כי החולשה תכנס בו וינטרד
ללון ואין זה לכל כ"ח במדרגה א' כי יש לו חוש חושים שלמים וזה ימצא לו השינה והיקוצה בשלימות כי יש לו חוש
המשותף בשלימות וכן ימצא לו השמחה והאכל בשלימות ומחנה מי שיש לו שלשה חושים לכך או ארכבה וזה לא ימצא לו
השינה בכל הכחות כי לא היתה היקוצה בהם ולא יספיק כוח שהשמחה והאכל והשינה תמצא לחוש המשותף השלם מהכ"ח שיש
להם חמשה חושים חפני כי אחרת נמצא רבים שאברו קצת אלו החושים כמו הסומא והחש ומי שלא ירגיש הנקרא כלשון רז"ל
הותרת ואין ביניהם וכן השלשה חושים הכלל בזה כי זה הסמון הוא מקרה לא שכיני ועוד כי אלו לא יחסרו החוש המשותף אכל
יחסרו הכלים שישגם בהם החוש המשותף על המוחשים ולפעמים תקרה השינה לא לחולשת החוש המשותף אלא בהטיות השכל
והעיון בענייני' האלקיי' העמוקים או תקרה השינה שיעמיק החוש המשותף לעזרת הכח המחשבי לא מפני חולשא אכל יהיה
או יותר חזק מאשר יהיה בוצת היקוצה והראיה כי בשחשוב האדם בדבר הדבר תקרה לו השינה וזאת היא תרדמת הכבואה
שנאמר ותרדמה נפלה על אכרם לפי שהיה מחשב במה שזנה העבד תרים ההם להיות לו אונת ולדעו כי הם ירגישו ארץ וכן יקרה
לשאר הנכבוא' כמו ששער אליהם כסעפים מחזיקות לילה כבבול תרדמה על אנשים יעמוד ולא אכיר מראהו וכן היתה תרדמת
ונזה בירכתי הספינה להיותו מחשב פן מה יעשה באחריתה כדבריו חפני השכינה הנה התבאר כי החוש המשותף הוא נושא
השינה והיקוצה ולפי מה החוש הוא א' מדר ורכ מדר כי הוא המדרש שיוצאים מחוץ הקיום כי הוא א' מדר שהוא השגה ה' חושים
והוא רבים מדר הכלים העין והאוזן והחושם הנה הוא מדר כי השינה והיקוצה יכללו כחות רבים מכוון כ"ח ולזה יאמר ארסטו
שהוא ראוי שישם האדם בין שמיים ולא יטה אל קה' יותר מהאחר כי מהנטיה אל השינה תכבד הנפש והנטיה אל היקוצה תפסיד
הכחות הטבעיות אשר יוחרו בהם ודומה שלא רצה הפלוס' כפאן השואלת הזמן כינייהם כי הרופאי' אומרים כי זמן השינה
הטבעי' שחבר סעות והוא שלוש היום והיקוצה שני שלישים וכן נראה מדברי רז"ל שזמן שכיבה לרוב בני אדם הוא שתי חמשה
מנ' שיש כלילה ששם ח' שעות וכן הדיון שאין תנועת היקוצה תנועה שלמה כמנחת השינה וא"ל שיאמר הפלוס' שישוה כנייהם
השואלת ומניית אכל ר"ל השואלת הנורך הטבעי והוא זמן היקוצה ככל זמן השינה ועתה אחר שביארנו לאיזה כח הם מיוחדים
היקוצה והשינה נבאר אי זה אבר מאיברי הכ"ח נושא אותם כי ה"ל להם מכלי אבר מיוחד נושא הכח הזה ואם הוא
אבר א' או יותר מאחד ואם הוא יותר מאבר א' לאיזה מהם תמצא התנועה תחלה ולאיזה מהם תמצא שיהי ומאיון סבה תמצא
ואין תמצא ולזה תקרה ונאמר כי כבר ביארנו כמה שקדם הסתמלות שכל בין ארסטו ובאלינוס מנחות המרגישות הם
הסתמלות הוא הלב או המוח ואם התמלחם הוא המוח כדעת גאלינוס הנה התמלחם השינה והיקוצה שהיא תנועה ביקוצה היא
היא המוח אכל לדעת הפלוס' שהלב הוא התמלחם והמוח הוא להשוות חום הלב בקריותיו א"ל התמלחם התנועה ביקוצה היא
כלב ותכליתה אל המוח ובשינה היא כהפך כי התמלחם במוח ותכליתה אל הלב והנה ביארנו אי זה האבר הוא נושא זאת
התנועה תחלה ואי זה אבר הוא נושא אותה שנית ועתה נבאר מאיון סבה תקרה ואין תקרה ולזה תקרה ונאמר כי כבר התבאר
כי השינה היא הרגש החוש המשותף לזר פנים וידוע הוא כי אין לכחות התנועה אלא מדר נמשכים ונושא החוש המשותף הוא
החוש היסודי שהוא כרות א"כ סבת השינה הוא הכנס החוש היסודי והתכוונתו לזר פנים וכאשר התבאר זה הנה התבאר כי התכוון

מִן אֲבוֹת ה'ג

החום היסודי לצד פנים סבתו הלחות והקור :

אמנם הלכות הנהגות הנהגות כח מדרך הלכות שישתמש בכלי שירות היסודי שהם הנדסים והעצבים ויפוך על שירות ויחזקו מהמניע אל הכלל המיוחד לו כמו שיסך הענין על השמש ומונע מהניע הנניח אל חקוק הנוחה בו ולזה באשר גדל הלכות בכלם לא יוכל להתפשט שם הדוח היסודי אשר בו החוש הנושא לכה החוש המשותף הנה זה הוא שכתבנו 'בנייה' אומנם הקורב' כ"כ סבה שנית באינה כי הקורב הוא הפך החוש ובשינוי הקורב יבדח ממנו החוש לזר פנים כדי שלא יפסידו הקורב ההפכי לו כי כל הפך מפסיד הפכו גם כי הקורב מדרבו לזכור הגרס יושבו יקור קטן ממה שהיה ולזה הארץ קטנת הכח' תשאר היסודות להפלות הקורב הנה זהו סבת הקורב שיהיו ומה שיהיו מהקורב והלחות הם סבת השינה מה שיקרה מרכיב השינה עם אכילת הדברים הקרים והלחות והלחות והלחות מהקורב מהני תבבורת שלוחה הלכות במוח אומנם איך תקרה השינה בסבת הקורב והלחות הוא ע"ד הטבעי משהני דברים א' ביטול המוח ויעיבולו במוח וכלם והשינה מחולשת שתיני לכל החוש' ואל החוש היסודי ואולם איך יקרה זה משהני דברים אלו הוא כי המוח בעת התעכלו ושם דם נשתלח הן ממנו אל הלח ואח"כ אל אבר אבר כפי מה שיאמר למנו וידמה לטבעו והולך אל המוח ומנו גם מה שידמה לו והוא החלק הלה והקורב כי זהו מוח המוח ומדרך האיברים שיכא עליהם המוח שיתקרו וירטבו יותר ממה שהיו וכ"כ האבר שהוא קר ולא כטבעו וזה הוא המוח וזה יהיה כל זמן שהתני' המוח בעיכול כי אז ישתנה החוש היסודי מהמוח ויתקרה ויתלחח כי כמו שהחוש המוח משהתני' ממנו הן שיתנה המוח כל זמן התעסקו בעיכולו כי המוח דומה ל החוש מזה וכלתי דומה מזה וזה בעת העיכול הוא כמו שיתקרה קורב ולחות באיברים כן יתחדש בהם מן הכיטול באיברים אחרים עבים ויכבד בעבור החוש היסודי ויתנועע מתכווץ א התחלתו אשר הוא הלח ותתחדש השינה ברכה ובעבור שישיה המוח קר ולא והיה כל אבר אומנם יחלש ברוח מזה היסוד הבוהר עליו כשידחה ע"כ יתחדש המקרה שום רצוני השנים בעת התקרה המוח והתלחח בעת העיכול עם היות הלח ע"כ בעת שהוא יתקרה מתמזגו וכאשר התקרה הלח פעולתו בעבור זה במוח ובולתו מן שאר האיברים הנה א"כ השינה תקרה בהכרח לחולשת הלח והמוח וחולשת כא' שתינים סבה לחולשת הכיטול ואע"פ שהמוח חזק הסבה לקורב מוחו וסבת חולשת שניהם יחד הוא עיכול המוח וכיטולו ולכן יש להי בהכרח בעת שהתמיד העיכול ותעורר כשנשל העיכול ויתחדש המוח במנון בעבור כי אז יורד החוש היסודי מן הלחות והאדים ויתנועע בנדיים הדופקי' ובעצבים לחוץ ותתחדש היקיצה בהכרח ולהדפיק הער הוא נכוח ודפיק הישן הוא כתחילתו עמוק אלא שהוא מוסף נוכח כשהתקרה באינה מפני שהמוח משתדל הטבע לעכלו ומשלחו אל האיברים ולפי שהשינה הוא מפני הכנס החוש לזר פנים לתבבורת האדים העולים מפני העיכול ע"כ כל מי שהכרח לזכור מהדברים העבים והקשים להתעכל יהיה נשקע באינה ויהיה נפעם ברוחו כמ"ס בכוכבדנדר ותתפעם רוחו ושתנו נהיתה עליו והאנשים הלכנים שנים חוקה פר שידמו סתם תמים והאנשי' שאינם מקבלי' לא מוח מועט כמו חזקני' שניתם קלה כמ"ס ויקום לקול הצפור ולהתכווץ החוש היסודי לפת הכיטול מכלי החושים סבה אחרת וזה כי הפעם בעבור שהיא א' מזה ורכות מזה היא א' מזה שהיא בורה לבעל הפעם ורכות מזה התחלפות הכחות וריבוי כלניהם על כן היה לה באלו הכחות נטייה מהכללים כי כאשר הכביד עליהם פועל מהפעולות הנפעם הטתה הכלים העצמי' בזולת הפועל ההוא אל הפועל ההוא שמוחו לא ולכן יטה החוש היסודי בעת התעכל המוח אל פועל כח הן במקום אשר בו פעולתו וזה א' מהסכות אשר תתחדש בעבורה השינה בעת העיכולים ולזה הרופא אחי אמי כ"ע להלך ארזון שהיה מתרעם לחולשת עיכולו והיו מנבנים לפעול בכל כלי שיר כי זה יהיה סבה לחולשת עיכולו כי החוש היסודי היה מטה לערכות השיר אל הכחות המדריגות ולא היה פונה לכלי המוח לעזור לכה הן ולא יפתור זה האחד הכתוב והשבע לעמוד איננו מניח לו לישון מלא אחר והשבע איננו מניח לו לישון אלא והשבע לעמוד מפני טרדת מחשבתו ברוח עשרו הוא פונה החוש היסודי לזר מן ואין לו מנוחה השינה ומכאן ז' כבר הרגישו זה ותקנו הדבר לענין התורה כי מ"ס שהוא שבע בתורה למדידיו אין מניחים אותו לישון בקברו כי כשמוכריהם דבריו שפתותיו דובכות בקבר שנאמר דובב שפתי ישימים והוא עוד גדול במהות הפעם והשאלות וכן זה הוא מה שאמר ביעקב אבינו וידר שפתי מעיני לרוב טרדת מחשבתו לשמירת המוח הנפקד בידו וכן מה שנאמר ברשעים כי לא ישנו אם לא ירעו וז' לרוב טרדת מחשבתם לשרבות מוחן כגוילה וכל אלה הם סבות להתחזק הכחות המדריגות ויציאתם לזר מן ביקיצה אשר הכולל את כולם הוא החוש המשותף ומה שאמר הכתוב אם לא ישכעו וילינו כבר פירש הדב"ע ז"ל שהוא חסר כלום' אם לא ישכעו לא ילינו וכן תתחדש השינה מהניעה משהי סבות הא' המוח והי החוש היסודי כשהתקרה והתמועט ביניעה מזה התנועה תטה אותה תנועה במקום או תנועה נפשית כהשגת החושים התנועה או הנפש לזר פנים בעומק הדוף להשלים במה שנשאר מהמוח האחרון מה שיחליף בו תמורת מה שניתך בתנוע' והשגות כי בסבת התנועה יתקרה החוש היסודי ויתמועט ויכבד בעבור הקורב ויכאב ויתכווץ אל התחלתו כדי שידחה מנפשו המוח אשר קרה לו וזאת היתה תרדמת חיל שאלו שנאמר עליהם ואין רואה ואין מקיץ כי תרדמה נפלה עליהם פי' תרדמה חזקה לרוב יגיעת המלחמה ואולי זהו פירוש פסוק אם לא ישכעו וילינו בלא חסרון כי כתוב מה יגיעו לזכור אם לא ישכעו וילינו מרוב התנועה והעייפות והשינה בכלל בעבור שיהיו החוש היסודי כמחותו ואכילותו אומנם אשר תתחדש מהמוח הוא בעבור לחותו וקוריותו ואשר תתחדש מהניעה בעבור חסרונו ודקתו הנס ביאדו איך תקרה השינה אומנם למה תקרה השינה בכ"ה הוא מפני ההכרח כי בעבור שהיה מהכרח אלו הנשמים שניעים העלם והלחות עם התנועה והם כיוונים הצטרכו ל השינה למקום מנוחה והכרח היותם כיוונים וזה בהפך מה שהוא בדרמים השממי' כי מפני שלא יגיעם הלחות והעלם וההתכ' ולא יהיו כיוונים לא יצטרכו ל השינה ומה נבאר מה היא השינה ולאו זה חלק מהלקי הנפש תיוחס ולאיוה אבר מאיברי הגוף ומה הסבה ואיך תקרה ולמה תקרה ולפי שהתבאר שהשינה היא מנוחה סכרית אל הכ"ה המיוון על כן מי שהפליג ביקיצה וחלשה הנפש בריבוי תנועת היקיצה תצטרך על כל פנים להפליג באינה כדי להחליף כה שמשל בסבת היקיצה ע"כ ישן האדם אחר שיצור לילה א' כשיצור מה שניצור וכשיצור מה שצריך עתה אלו לא צדור לא יאבד שעה א' מה שאין כן במי ששם אינו לוקח מוחן כשיצור מה שנצטרך ממנו ומה שצריך אליו ללא צם כי השינה היא מנוחה בלא אחר תנועה והטבע בבקשו יבקש אותה ויתבוא אליו מאליו ובקשת המוח אחר הכנס הוא תנועת הכח הן וכבר הלך מפני הרעב ולא יוכל לעכל אלא כשיצור מה שהיה נועל אליו לא צם וזה פחות מזה מפני שמשל כזונו ולפי זה אי אפשר לו לאדם שלא לישן וזה מרובה כמו שאמרנו לו לזום כי בטבע הבא אליו מנוחה בהכרח והמוח אם לא יקבלהו האדם כבסידה לא יבא אליו בהכרח על כן אמרו ז' שבועה שלא אישן ג' ימים לוקח וישן לאלתר כי זאת היא שבועה במה שאין פירו' לקיים והיא שבועה שוא ואיני חייב לקימה על כן ילקח וישן לאלתר מה שאין כן שאומר שבועה שלא אוכל שלשה ימים האומרת

שאיננו להקדים ואינו שבו' טא יעמוד ולא יקבל חוץ לקיים שבו' כי הרבה עמדו בן ואף אם לזה יקרה בלחם ויטעם לאכול חפצי פיקוח נפש יהיה חנם בשבועתו ויהיה מותר וענין חובי המעגל שישו' ע' שנה ולא קבל חוץ ולא השכחוהו הפגלו' ועמידה הטה ואליהו' יום נחשט המעגל כי שנתו של חובי היתה במו' סיקרה לחלוט' שהבד' עליהם השכיח חפצי תבכורת ליהם לכה' להם וקרה כי יהו' סבת השינה כמו שהתבאר כאן ויתבטלו בחותמה' כלם ולא יתאוו לבזק ולא ירעוררו אליו והחם הסודי אינו מתק' כי תתק' חפצי תבכורת הלכנס ואינו צריך להחליף חמורת מה שניה' אבל ענין חסד ואליהו הוא בהיות הסכחות המרגשות מחמיעות בקיצה והשכלות ולולי שהיו נכסים חיוו' השכינה ומה ענינים בהשגחה היו צרכים לחוץ ולסיים לעמוד לעכל החוץ אמר שבי' זה עד ע' שנה אינו נחמט לפי שהזמן אינו אלא חקרה אל התנועה וזו שלא הרגיש בתנועה כלל אף הזמן לא יפעל בו כלל כאלו לא היה וכן כתבו הפלוסוף. ועוד נדבר מזה בחלק אחרון מזה הספר המיוחד לפי' פרקי אבות וזהו מה שנראה לנו כאלו הענינים והאל' יודע ואחר שהתבאר זה:

נאמר

בענין החלום כי לפי מה שדרכו בני אדם יראו חלומות יודיעים מה שיתחדש ויבדק מה שיודיעים א"ל היות זה במקרה כדעת הפלוסוף כס' השינה והיקיצה כי הדברים המקריים הם מעשים ולאם הדברים הם רבים מאד ע"כ התבכית ענין החלומות הנודקים ואומר כי הם במקרה הוא נחמט החוש אחרים הם בעצמות ומטבע פועל לזה לא במקרה עוד כאשר כי החלומות שני מינים כוזב וצורך וראוי שבענין כזה כשענינים הא' אל איזה חלק מחלקי הנפש ייוחד כל א' משני מינים אלה והשני מה הסבה הפועלת לכא' משני אלו מיני החלומות והב' למי יסיון החלומות צודקים ואף איפשר שיסיון וכמה מצינים וכאיהם קב' מהיריעות יהיו והב' למס' היו מיוחדים בעת השינה והב' למה היו אנשים קצתם יראו חלומות צודקים וקצתם כוזבים והב' למס' היו קצת אנשים ויכו פתרון החלומות וקצתם לא יכויו אלו הם השמים המבוקשים והנכנסים בזה הסוג:

אמנם

הא' הנה החלום הוא מיוחד אל הכח הדמיוני אשר אחרים בו בין שיהיה חלום צורך או כוזב ויתבאר זה מה שזכרנו כי כעבור שהיו ירגיש כאלו יראה וישמע ויחשש ולא יסיון שם מוחשים מחוץ זה יחיו שיהיה התחלת התנועה הוהת בקיצה ותכליתה בשינה זה הלשון נראה לי כאות ואם תנאלי התחלתה בשינה ותכליתה בקיצה ובעבור שהיתה התנועה הוהת תחילת בקיצה מן המוחשים אשר מחוץ ותכלת אל הכח הזכריות שזכרנו אליו שהוא באחריות החוץ כי המוחשים יגיעו אל המוחשים והמוחשים אל החוש המשותף ומהחוש המשותף אל כח הדמיון והמחשכ' ומה הכח אל כח הזכריות ע"כ ראוי שתהיה התחלתה זו מהכח הזכר כי הוא אשר קבל המוחשים באחריות אבל כי כח הזכרית הכח המחשכ' הם בלתי פועלים בשינה והפ' על בשינה הוא החש המדמה כי זה הכח הוא בתנועה תמיד ופועל מדוכק מהצדד וההחל וההשתק מדמיון אל דמיון ופעמים יעשה זה מן הענינים אשר כוזב ופעמים יפגוש הדבר שהוא שניירו תחלה מחוץ וזה כא' משני פנים אם שיפגוש הענין שהוא בעצמו או שיפגוש במקומו ותחתיתו מה שידמה לו ותקוין הוא מוכרח מכל זה החלומות ייוחסו מכחות הנפש לבח המדמה תחלה בין שיהיו צודקים או כוזבים ולפי שהכח הזה הוא בעתק מדמיון לדמיון וידוע הוא מענינים שפגמים יחמא צורך ולפעמים יחמא כוזב ועכ"ל כי כמו ש"ל לכר כלא תכן כך א"ל לחלום כלא דברים כטלים וכונתם לומר כי הערכו הוא מחויב כזה הכח הפני' ההשתק מדבר אל דבר וכיון שיתערכו בו דברים רבים אפילו יצדק בקצתם יכזב בקצתם כי זה הוא טבעו לאחת ולרוב וחלום איך יקרה בשינה מהכח הזה שהאדם כאלו ירגיש בחושי' וה' מכלתי שהיו המוחשים מן הנפש הנכס זה יהיה ממנו בהפך התנועה שהיתה כינו וכן המוחשים בקיצה כי בקיצה המוחשים יגיעו החושים והמוחשים יגיעו החוש המשותף ויגיע החוש המשותף את הכח המדמה וכאשר צדד הכח המדמה הדברים ולקח את מחוץ אם מן הכח הזכר ישוב ויגיע החוש המשותף והחוש המשותף יגיע בחותיו הפרטיים ויקרה לו לאדם שישיב המוחשים ואם לא ימצאו חוץ כי עניינים כבר שבו בכלי החושים ואין הכרח שיכאלו העניינים האלה מכחן או מדברים ופעמים יקרה דמיון זה בקיצה אל המדמה והחלום וזה לתבכורת סבה המדמה כאלו הענינים כי הוא כאשר חוקק פעולתו שפגמים שהיה תנועה מחוץ וזהו החוש המשותף אחרים תבכר תנועה הכח המדמה בשינה כעבור שהיה מקשר הכח המחשכ' ויצא מתחת מחשכלו ולחולשת הכח המחשכ' הוא במדמה ובחלום יקרה להם חקרה דמיון כזה הנה נתבאר כי החלומות בין שיהיו צודקים או כוזבים הם מיוחדים ל כח הדמיון: **אמנם** הכ' מה הסבה הפועלת לכא' משני מיני החלום הצורך והכוזב סבה נאמר כזה כי החלומות הצודקים בעבור שהם מורים על ידיעת מציאות הדבר נכסל המציאו' אצלנו קודם הידיעה והיה בעת הידיעה כרוכ בעדד והיה זה האמתיות החגיג' אינו אחר הסכלו לא יגיע הידיעה הקדמו' אצלנו פעולתו נן ולא אחר המחשכ' ועיון בדרך שתגיע הידיעה האמתית שצריך שיקדמו לה כשהגיע שני מינים מן הידיעה פועל ואחצעי וזאת הידיעה האמתית שתגיע בשינה הנה כלא שלא יקרו חותם המין הפועל וחלום אם יקרה לה המין האחצעי הנה בו מקומו עיון ועוד נדבר בזה בחוף הדברים כס' ובאשר היתה זאת הידיעה נבעת לנו אחר הסתכלות ונחמא' בפועל אחר שהיתה בכח ולא תהיה לנו ידיעה פועלת לזאת הידיעה הנה הוא מן המוכרח כי הענין בהבעת זאת הידיעה לנו הוא בענין הבעת המושכלות הראשונות ובאשר היה זה בן ראוי שיסיה הפועל לשינה כא' וחשוב א' ולפי שכבר התבאר במאמרים הסכלים כי כל מה שיצא מהכח ל הפועל הנה הוא מחויב שיסיה הפועל לזאת הידיעה שכל פועל תסיה אצלו בפועל ידיעה לכל הדברים אשר תפעל בהם זאת הידיעה וזו בעצמו היותו ההתחלות הסכליות בעניינים שיעורם כי שתי התכונות חשוב' וזאת הסבה ההכרח' בין שניהם כי ביריעו' העיוניות יתן ההתחלות הסכליות הפועלות ליריעת המושכלות באמצע ובאלה הידיעות יתן הידיעה המושכלת בלא אמצעי ולזה יש כזה המין מן הכחיות המקום פליטת וחקירה חוקק הוא אם זאת הנתינה היא איפשרית לאדם ואם היא אפשרית לו בכל הידיעות המושכלות וזה ככל הסוגים או אם אפשר לו בקצת סוגים ובלתי איפשר בקצתם ולזה יאמר' רשד כי א"ל שיהיה החלומות בדברים עיונים ואמנם הם בענייני' עתידים ובכלל שאין שיהיה הענין הנה זה המין מן הנתינה ככבר מאד ומיחסם אל התחלם יותר ככזה מתחילת הכחירות ויותר נכבדת ממנה אבל הוא מענין אלהי והשגחה שלמה כאדם אשר יגיע לו זה המין מן הנתינה התיחסם אל האל וסדברים השלים הם המלאכים עכ"ל החכם' רשד וכשהיה בענין הנכבוא' בשלים הדבור כזה כס' והנה הפועל לזאת ההודעה וזהו המוכיח אותם מן הכח ל הפועל הוא שכל לפי שהוא יעשה פעולתו כוללתו כלי גופי' וזהו שקראוהו רשד מליך באמרו בחלומות הצודקי' שהם ע' מלאך וכא' כשהם שהאדם יטן נפשו אומרת למלאך ומלאך אומר לזכרוב ונפשו היא החוש המשותף ומלאך הוא הכח המדמה וזכרוב הוא השכל הפועל לזאת ההודעה והנה התבאר להס' ל מה שזכרנו אליו העיון והנה נתבאר כי הפועל לחלומות הצודקים הוא שכל כפועל כן יתן החומר וזה שזכרנו רשד במקומו' בעל החלום ועלמ' כתוב אומר וגלי רזאל הודעך מה די' ליהוה:

מגן אבות ח"ג

ועוד נדבר בחלומות הכלתי צורקים שיחסו אותם ח"ל שהם ע"י אד' מוכן הרחיק שיטיו החלומות ענין אליהם הדרג הזה וטענתו בזה הוא כי הכלבים נראה שהם חולמים כי הם נובחים בשניה וכ"כ הפלוסוף בם' מוכן ויקינה ואין זאת טענה כלל כי לא תורה נכחה זו שידעו דבר עתיד אלא שרשם הנביאה שיש להם בהקץ כאשר בכח דמיונם ויכיר אותם לנבוא וכן נראה בני אדם צועקים בעת השינה מכלתי שיחלמו חלום :

אמנם הנ' למה יהיו החלומות צורקים ואיך איפשר שיטיו וכמה מיניהם וכאזיה סוג מהיריעה הם הנם בקדים בזה הקדמה ובאחר בו ידעית העתיד בחלום אי אפשר שתהיה אלא בדבר המוביל ומסודר שהדבר שאינו מוביל ומסודר אין לשכל הפועל ידעיה בו ואם אין לשכל הפועל ידעיה בו ואין ידעית העתידות בחלום אלא חפזי שהשכל הפועל הוא מקנה לכה הדמיון וזאת הידיעה כמו שהתבאר א"כ בזה שאינו מוביל ומסודר א"א שתפול בו ידעיה בחלום אחר שאין לשכל הפועל ידעיה בו ואחר שהקדמנו זה עוד נאמר כי כבר התבאר בחכמות הלשוניות כי השכלים הנכבדים לא יוכלו לא הטבעים הכוללים והם לא יתנו אלא הדומה מה שבצמחיהם שיתנו ענין פרטי כי אין במדעם הענין שהוא הפרטי ואלו תתחלק הכורה הכללית היא לפרטים כחומר מצד שאין לה עמידה כי אם כחומר ואילו היה לשכלים הנכבדים השגה פרטית היו בהכרח חומרים ולא היו עושים פועל והפעולות כי אם כמישור ואחר שהתבאר זה נכל בענין הוריעת העתיד בחלום הספק גדול והוא אחר שהשכל הפועל אינו משיג הענינים הפרטיים איך יתן זאת הצורה הפרטית המיוחדת בזמן וכמקום וכמין האנשים וכמין א' חקמין כי אנחנו רואים כי מה שתקדים הידיעה בחלום אינו אלא בחירושים המתחדשים בגופו או בקרוביו או אנשי מדינתו או עמו ובכלל מי שכבר ידעו והספק בזה הוא בשי מקומות הא' מהם איך יגיעו אלה הענינים הפרטיים מהטבע הכללי והשני למה התייחדה זאת הנתיבה מן הפרטים המיוחדים אשר פגשה הידיעה בהם והשליש' רצו חלק הענינים המתחדשים לחלקי מהם אישי עצמים פשוטים כמו חלקי היסודות וכל אלו הם מובילי הסככות הפועלות להם כמו שהתבאר בם' ההויה וההפסד כי החדש חלקי היסודות והסככות קתם אל קתם מסודר שחור מכון מצד תנועת הנרמים השממיים ולזה היה איפשר שתהיה ההויה וההפסד בחלקים על השווי וששאריו תמיד שמורים בכללים וכאשר היה זה מוביל הסככות מוקף המציאות הכה טבעם מושכל בהכרח אל השכל הפועל ומהם היה שהם אישי עצמים מורכבים ואלו שני מינים הם בעלי נפשות כחממים וכ"כ אם בלתי נפשות כחממים ומה שהוא מסובס וכבר התבאר בם' ההויה וההפסד כי הנרמים המתדמי כחממים סתתחדשים תחלה מהיסודות מובילי המציאות מוקפי הסככות חפזי תנועת הנרמים השממיים ומפני תנועת היסודות ההולכות על יוסר והנרמים השממיים סכות דחוקות ויסודות סכות קרובות והתבאר ג' כ בם' כ"כ והנרמים כי אישי הצמחים וההויה וההפסד על יוסר והנרמים הסכות לתנס המוליד מהם מצד הארע והשכל הפועל והכלתי מוליד מצד היסודות והנרמים השממיים והשכל הפועל וכאשר היו אלו האישים מוקפי המציאות הכה טבעם מושכל בהכרח אל הצורה הנכבדת והוא אשר יחסה מהם צורת המלאכה הטבעיים בה הכה התבאר כי אישי העצמים הפשוטים והמורכבים בלתי בעלי נפשות ובעלי נפשות כלם סכותיהם מוקפי המציאות מובילי הסכות הידועות אל השכל הפועל ובהם איפשר שתפול הידיעה בחלום במה שיתחדש מהם כי הם סדורים מובילים ידועים לשכל הפועל אמנם בענינים המתחדשים במקרה מהם מקדים נמצאים באישי העצמים הפשוטים ומהם מקדים מתחדשים באישי המורכבים בין שהיו בעלי נפשות בין שהיו מתדמי החלקים וכל אלו המקדים נמצאים אם הן הטבע אם הן קרובין וכל אלו הם מובילי הסכות משל הנמצאים הן הטבע כמו ידירת השמי ומשל הנמצאים הן הדבון איזה יכנס מן הכלאמים ואחר שהם מובילי הסכות תפול היסודות בהם כי הם ידועות אל הטבע הכללי אע"פ שהם מושכלות אללו אולי היו ידועות אל הטבע הכולל אם ממדות הנפשות הטבעיות אם ממדות הסככות האיושיות כי אלו היה מחוייב שהיו מובילות אל הטבע ואם הם מושכלים אללו וכן אישי העצמים לא יוקף לנו ידעיה חידושם בהקף וזה כמה שקדם מהם זמן רב כי אותם הסכות בלתי מוקפות המציאות אללו עם שהם בעצמם מוקפי המציאות ואנחנו נשיג הנכבד מאלו הסכות והכללים הכוללים שהם מובילים אל הטבע המושכל שיתדמה מה שאללו מהטבע המוחש ויתנועעו מחוץ כמו שיתנועע הכלי מצורת האומות חדריות דקות איפשר שהיו בעלי תכלית ולזה לא יחדש איש האישים בעצמות הן הטבע רק בידעה קודמת כי בלי בעלי האומות אמנם יתנועע בשיעור ידעית בעל האומות כח"ט ארסטו ובעלי חכמת הככבים יתנו המטפס על הדוש האישיה לפי מה שחשבו אכשיו שהוא מביע ליהם תכונות הנרמים השממיים המיוחדים בחידוש איש מכ"א המינים ולכן השבו החכמין כחצות הלילה שהוא מחוייב שיטובו האישים המוחשים בעצמם וזה בעבור שחשבו כי תכונות הנרמים השממיים בעצמם מוקפי המציאות עד שכל תכונה מהם נדמו אליה בעת מחוייב הוא שיטוב אללו וכן הוא דעת רז"ל בספר תלפחות ה' ואע"פ שיש חולקים בזה ואומרים שא"א שתשוב תכונה הנרמים השממיים בחכמה מהתכונות שהיה בזה העובד לריבוי ההתחלפות אשר בתנועתם ולריבוי המתנועעים ולא יאחר תנועת הככבים הקיימים וכן כתב בם' ההויה וההפסד וכן כתב הראב"ע ז"ל ואם איפשר שתשוב א"א והלא לאחר אלפים חשנים וכן נראה שדעת ח"ל הוא זה באחרם שתא אלפי שנים היו עלמא והמקובלים סומכים זה לשפת ימי בראשית ובהם אל השמיים והיכולות וספירת העומר ואין כאן מקום זה המחקר אבל מה שהעלה החכם ז' רצו בזה הוא שאלו הענינים כלם הם מסודרים מובילים ידועים אל הטבע הכולל ולזה הוא צורה שנאמר שהשכל הפסד יתן לנפש הדמיונית הטבע הכללי אשר לאיש ההוא המתחדש ותקבלו הנפש המדמה חלקית מצד מה שהיה כחומר ולפעמים תקבל האיש המושכל באמת ופעמים תקבל מה שיחקה וזה בחלומות הנפתרים וכמו שהוא יתן השלמות הנפשיים הכוללים ויקבל החומר הפרטים כי יתן השלמות האחרון לנפש המדמה כללית ותקבלנה הנפש הפרטי והחכם רלב"ג ז"ל לא הספיק לו זה וזה כי המציאות הפרטי יושפע מהסדר הכולל מצד טבע החומר אשר ימצאו לו חקרים מה ייוחד בהם איש איש מצד חלושי המוח הפרטי ולזה ימצאו אלו המקרים אשר יהיה בהם פרטי המוח המיוחד אל זאת ההוריעה תמי יתחדש בכח הדמיוני לו המקרים פרטי אבל כמה שהוא איזה פרטי בזמן האנשים שולדו בהיות הנרמים השממיים בזה המצב היו בתואר א' ומקרים אחרים יתנו השכל כולל הכל האנשים ויקבלו הדמיון פרטי בזה האיש הנה נתבאר שהשכל הפועל אמנם יתן השלמות הראשונים מנחות הנפש הפרטיים הם המושגים וה' והמדמה והשלמות האחרונים כותבים החוששים וכסאם הולת הלוחמית אשר תהיה בשניה יתן לנפש המדמה השלמות האחרון וכמו שהרופא המהיר יודע שעתיד לבא לגוף החולי בעת מוביל בשתי הקדמות א' מהם כללית מושכלת והיא חכמת הרפואה ואחרת פרטית מורגשת והיא המקרים שיקרו לחולי בן הוריעת העתיד בחלום השליש מן הכללים שיתנהו השכל ומן הפרטים אשר תקבלו הנפש המדמה המתית ל' אותם הכללי והנה היות הפסד איך יגיעו הדברים

הפרטים המצב הכללי ונשאר הספק הא' למה החומר ואח' הסכנה בדבריו שקדמה הידיעה בהם ועוד נדבר בזה אחר' בע"פ אבל קודם זה נשלים הדבור בענין הדברים המהמרים בקרי ובהורמן שאין להם סבות מובנות אם איפשר שהפול בהם הידיעה בעצמות או אם הידיעה בהם אינה אלא במקרה ו' רשד החליט המאמר שלא הפול בהם הידיעה בעצמות היא אם במקרה וחייבו לומר כן כי מה שהוא בקרי ובהורמן אין לו סבות מובנות וההורעה הזאת אינה אלא בדברים המסודרים המובנים כמו שקדם ונולד זה כי לא תהיה ההורעה הזאת כמה שהוא בקרי ובהורמן בעצמות ואם הפול בהם ההורעה אינה אלא במקרה והרלב"ג ז"ל בם' מ' הכב' כי דבר נגלה מפורסם אצלנו הוא כי ההורעה הזאת תהיה גם בדברים הנפולים בקרי ובהורמן לא במהרה כי אם בעצמות להיות ההורעה הזאת נפלה בהם הרבה והדברים הרבים המאדירים אינם במקרה ולכן נפל ספק גדול רואת ההורעה כי יראה שאם ההורעה הזאת אינה אלא בדברים המובנים המסודרים והדברים הנפולים בקרי ובהורמן א"ל לומר שהם מובנים ומסודרים ולא תהיה לאדם בחירה כלל ע"כ חזר החזר ז"ל להחזיר הספק זה כשלאמר כי כל מקרי האדם הם מסודרים ומובנים. מזה הדברים השממיים להשיגו בענינו וכל פעולותיו הם מסודרים לפי מערכות הכבדים אלא שהאדם כשאלו הוא כחיו לשנות מה שיבחרו עליו מעצרתו יסרה :

ובזה נראה' לו לתקן ענין זה כי מזה מערכה הדברים כל מקריהם הם מסודרים ומזה ז' תשול ההורעה בהם אבל מזה בחירה שכל האדם אינם מסודרים ומובנים ביסוד כחיו לשנות המובן הוא זהו מה שהעלה החכם סנו' ז"ל בספרו סנו' אע"פ שהאריך הרבה ואין מספיק לתקן קושיות אלו כי אף שכל הפעולות ידע מה שיבחר האדם כמה שהוא מסודר ומובן מהדברים השממיים לא יתלט מא' משני ענייני' או יבחר במסודר שהוא או יבחר בהפכו ואף שיהיה כבר נפלה הידיעה בהם שיבחר האדם א"כ הרי הוא מובן ומסודר ונזק המאמר שאין ההורעה הזאת אלא בדבר המובן והמסודר לא במה שהוא בקרי ובהורמן כמו שהחליט ז' רשד ואם לא ידע השכל הפועל אלא המובן והמסודר וזה נפלה הידיעה וקרה כי האדם באלותו מובן שהיה כחיו לבחור בהפך א"כ לא נפלה ההורעה בזה אלא במקרה לא בעצם כח' ז' רשד' ולא להחזיקו כלום כמה שכת' הר"ל ז"ל ומה שמראה לנו בזה הוא כי ענייני האדם הם מסודרים מובנים תפלת הדברים השממיים אם בשעת הדיון אם בשעת הלילה הפני המובן הקנו לו לפי אופי מערכת באלות שזה אם הפני מובן פרקי השנים אם הפני טבע המקומות אם מזה הנימוס' והמנהגים כי לכל אלו הענייני' יש מכוון גדול לדעת מקרי האדם כמו שהוא מפורסם מחכמת המשפט הנזק בדרכים עניינים ואשר איננו צורך הוא הפני הדיון הידיעה כדרכה ההיא אכל ההכנה הזאת והסודר הזה הוא על סוג והאדם הוא כחיו לשנות המובן והמסודר שהוא ממין א' למין אחר חסד אותו סוג וזה נלמוד ז"ל באמרו הא' מאן דבמארים יסא גבר דאשיר דמא אחר רב אש' או אומא או טובא או הפול ואח' רבא הא אבא דבמארים הא מר נמי עניש וקטיל וכ"ל אחר רב אש' אלא ורמי בר קנזיתא בחד בשבתא הויא אבא מלך ואיתו ריש גבני וכו' היינו ממין למין הוא הכוונ הכנה כבעלי המשפט כמו שזכר ז"ל צופים ואינם יודעים מה צופים וללא שזעו אצטבני פרעה שאמר עת' ללקות במים וכן בענין פרעה הוציאם שטעו חרם מילה לרם שהיטה וסוהיה בלתי אח' חרפת חרם מילתם ואחר שזכר זה הכה נתר הספק בזה כשלאמר' כי ההורעה הזאת אינה אלא במה שהוא מסודר דרך סוג וזה יצטרך האדם לפתור מאיזה חין ממנו הסוג הוא הייה ההורעה הזאת ממין ממנו הסוג אם צדקס ההורעה ההיא והיה הפני שני דברים אם במקרה אם בעצם ואם היתה בעצם הפני השגחה הש' לשמירה ולזה תנוסם ההורעה הזאת לאל' כח' פרעה אחרי הדיוע אלהים אותך את כל זאת ואם לא נדקס ההורעה הזאת תהיה הסבה בחירת האדם הכחית לשנות סוג ממין א' מין ויהיה זה סבת החלומות הכללי צורקי' ויוחסו אל הדברים כמו שזכרנו מאמר' רז' לפי שלא ימלט מאלו החלומות מא' מב' דברים אם שיהיו החלומות טובים וישתנו לרע וזו הפעולת סכמורה הרעה והוצרה הנק' שטן ועזא חלמא טבא בדיומותיה מפ' ליה כי האדם כפחיתותו ושחמ בו קודם באתו אל החלומות ולא ישחלז בהבנה נשחית אחרת וכ"ל חלמא כישא ענינותיה חסתיים כי תצטויר הצורם הכלולת הרחמית כזאת הצורה הפרטית הנשחית אם שיהיה החלומות רעים וישתנו לטוב וההורעה הרעה אינה אלא על מודיע רע והוא השד וההשחית לטוב הוא ההשחיתות הטוב להנצל מההשגחה ההיא החייתית להעתיקה אל מציאות נשחית באלותיו מין לטוב ועזא חלמא כישא עריק חלמא טבא וכן מזה החין הוא מ"ס הרואה כך בחלום ואחר כך קודם שיקדמו כך שהיכוד מחזק להוציא לפועל מה שברא' לו כמו שברא' סבת זה נ"ב וזהו יצא הדברים מתקנים כלי שום ספק וכבר זכר הר"ל ז"ל מאמר לרז' שירה שענייני האדם הם מובנים ומסודרים להשגחה עליו מזה הדבריה השממי' ויתר מאמר מני' הכ' והוא אמרם בא' מקמא אדם דרית ליה מולא בתיב כיה כי עי' בהמה דלית בה מולא כיהיבה כי עי' זה זכר הוא ז"ל וגם יש מאמר להם ז"ל המורה שאין כל אישי האדם תחת השגחה אחרת וכ"ל ז"ל בפ' במה אשה יוצאת דלמא מולידהאוי נכרא הוא דמקבל כתבא כלומר כי להשגחתו היתירה הועילו בו קמוע לרפאתו יתר ששאר בני אדם דרית ליה מולא חסייע ליה מוליה בהמה דלית לה מולא וכו' :

ואחר שהשלחנו זה נחזור למה שהיינו בו למה היה האדם יסוב מאלו הענייני' הפרטי' מה שהוא מיוחד בזמנו ומקומו וגופו ועצמו וזאת שאר העניינים הפרטיים הרשומים להם בטבע כללי כמו שבראם מחלומות יוסף ושר המשקים וכירושלמי בסם' מעשר שני והנה הסבה בזה היא שהאדם בלא ספק יהיה לו בואה העזה א' מסוגי הידיעה שקודמת לאמיתות והנה הידיעה האמצעית לאמיתות ר"ל ידיעת צור הקודמת לאמיתות ולזה האדם תביע לו הידיעה והמדע הזה כאששים שכבר קדם וידע אותם וכ"ס אשר תדבק בהם השגחתו ולזה אמר' ז"ל כי חלום שחלם לו חבירו הוא חלקים דלנלי טייתו צורק לא יס' סכח הזה וזדמם מה שהוא כוללתו וכמה שהיה מהם מוסכם אצלנו הנה אי איפשר אם לו תקדם לו ידיעה אמצעית וזה אמרנו ז"ל כאמרם אין מראין לו לאדם אלא מתוך הדבורי לבו והוכיחו זה אשה שאח' רעיונך על משהכך פליקו וכו' וכן כתיב ורעיוני לבך תדע וכן כתיב והרהורין על משכבי ואל' ז"ל ב"כ הרבה וזוהי ואולה למה הייתה ההורעה הזאת ע' חיקין בחלומי' יוסף ופרעה ונכודנכר ושר האופים וכן מה שספרו ז"ל במדרש תהלים במד' א' שחלם ששני אידים היו יוצאים מחיוריו ושורפים מהלכתו ובשחקין אחרו שאשתו ולרם תאומים ושפט שהם האידים שחלם וזהו להשליכם כיצד נודמנה להם ריבה אחת והיכיתם וכשנרלו המריכו מלכות אביהם והם רומם ורומיטם שכם כרך רומי ועדין משפחותיה' כרומי קרומי ופעמי' רומי' נשמו הצורה בעצמה לא תה שיתקה אותה בחלום שר המשקים יראה שיהי כותן הכוס על יד פרעה הנה הסבה בזה כי כל דבר מאשש יש לו שתי צורות אחת רוחנית ואחת גשמית והרוחנית היא הצורה המתקחה והיא יותר רוחנית לפי שהיא קרובה יותר אל הטבע הכללי לפי דעת

מגן אבות ח"ג

דעת ר' דוד והמסורד מצד הדמיון השמנוני כסוד לפי דעתנו ולזה הכח המדמה יוכלו לפעמים רוחני יותר כולל ולפעמים ביותר שלמות גשמי ויראה הרוח כשיטה הצורה בעצמה לא היה שיחקה אותה לשלמות הכח המדמה וכבר נתאמת זה אנחנו כי ראינו בחלום שהיינו מדברים עם חלק המדמה והיינו שואלים אותו למה היה מבקש ממנו ואמר לנו כדי לכבוש מקום זה שאלתה מתבו' כולל היה תחת המעלות ולא היינו מדמים שתעבור תלחמה בינו ובין החלק שמושל במקום הזה וספרנו זה החלום להמרתו לא הכינו והיינו בעינינו כמתעתע ואחר זמן מרובה ראיתיו בעיני שכתב המקום הזה וכנכח בו ואנחנו מחוכים לו וכמה חלומות צורקים כיוצא בזה חלמנו וקצתם על ידי חיקוי לא דע פתרון עד שיצא עינים אל ההצאות בזמן קרוב יתברר לנו ענין קקויים ורובם בלתי יום בעצמו וכל אלה הדברים הפרטים א"ל היותם במקד' לריבויים והתמדת' והנה נשלם ביאור הענין הנ' הנכסף בזאת ההודעה והוא למה יהיו החלומות צורקים ואיך איפשר שהיו וכמה מצינים ובאיהם סוד המהירות:

אמנם הענין הד' והוא למה היו מיוחדים בעת השינה הכה נא' בזה כי לפי שהתבאר כי זאת ההשגחה תיוחס אל הכח הדמיוני וידוע הוא כי הכסף אע"פ שהיא א' כנושא היא רבות בכחות וכשתעשה השגחה בא' מכחותיה תחלש השגחה בכחות האחרים ולזה כשהתעסק בהשג' החזקו' והם החוש והתנוע' החזקו' תחלש הפנימיות וגם בהשג' הפנימית כשתתעסק בא' מהם תחלש באחרות ולזה בעת השינה שהיא מתבטלת מהשגות החיצוני' וגם במקצת מהכחות הפנימיות ככח המחשבה או יתחו' הכח הדמיוני בפועל אחר שמתבטלן המוחצ' המבטלים והראים על כי הכחו הפנימיות פעולתם יותר שלמה עם המוחת הכחו' החיצוני' כי אשר יעשו המחשבה פעמי' רבות יטו הכוחות המדגישו' תוך הבוקר עד שיתעלבו להכניס החושים החיצוניים כדי להטיב המחשבה ולזאת הסבה היו אשר נולדו בעדרי חוש הראות והשגחה פעולתם יותר שלמות בכחות הפנימיות ולכן היתה הכבולה כאלה בענין דומה בכמה וכמה נופל ונלוי עינים וזו היא הסבה למה היתחדם השגחה זו בשינה ולא תהיה ביקוצה כי בעת שיקוצה מתחזק' הכחו' החיצוניות ותחלש פעולת הכחות הפנימיות ויותר הכח הדמיוני ויהיה רחוק שימצא איש ישיב מזה ביקוצה מה שישיגהו הישן ופעמים יראה צורת הדבר החצות כלל שום חקוי וזה לחזק כח הדמיוני ויעזו לזה מה שספרו על המתעסקין בשאלת חלום בהקצין כי ע' אותם הדברים המדובר' בשאלה יתחזק הכח ותשטט המחשבה ויראה הדבר' בשאלים באופן היותם שלם כמו מספר לי אבא תארי כ"ע כי וכן נ"ע הים שואל ומשיבים לו דברים אמתיים כקו' וכן ראינו מעשים רבים אפי' מנאמרינו שהיו ראו' דברים היו מנעטערי אליהם וכאשר היו רוא' כן יצא אל מעשה המדבור וכ"כ הפלוס' כס' שינה ויקוצה כי הנוסע' הקרוב' למות שנתבטלו הרגשותיהם יגידו העתיד' להתחז' הכח הדמיוני או לפי שאין לו קונוע משא' הסרג' והרבה מזה חזינו בתלמוד מאמר' ואמרו בשעת פטירתם ויד' בהם כאלו היא כבולה ואמנם למה היו החלומ' הכה נאמר בזה כי החלומ' היו בארס מפני תכלית השלם כי להיות הארס קצר הידיע' וההשגחה הידיע' כי לולו פתורנו כלם שיתחזק להביא הס' וישמחו בו וישתדל להנצל מהרע כמו שקרה לפרעה בחלומותיו ע' פתרון יוסף ע"ה כוללו פתורנו כלם הרעב את הארץ ולא יא' שחל' אחר משא' כבבואה ואמרו נובלת כבואה חלום וכבר בלה אליהם כי החל' להביל את הארס מן הרע הראוי לבח עליו להשגחה הכבירה ית' עליו כאמר' כי בלחת ידבר ל' וכו' או יגלה און אנשים וכבר ביררנו זה בשלמות כס' אורח משפט והנה החל' הוא שני מיני' הא' הודעת העתיד וזה מפני ההשגחה כמו שפירנו והשני הודעת הנעלם כמה שכתב יצא המציאו' היה עובר או עומ' כדי לשמח לב האדם כמו' הסוד שכתב א"ל המציאו' ולהתעורר לתקן מה שצד' תיקון ואלו החלומות רובם היא ראינה גשמית בלא שום חיקוי ואשר הם בחקוי הוא להסירן סכח המרת' כמו שצדקנו בשג' בלא חקוי בדבר' העתידים הוא לשלון הכח הזה כמו שפירנו :

אמנם הענין ה' והוא למה יהיו אנשים קצתם רואים חלומ' צורקים וקצתם חלומ' כוזבים ונאמר בזה כי החלומות הצורקים הם מפעלת הכח הדמיוני ומשלמותו וזה יהיה כבעלי מוצים השחור' הקרו' היכשי' כי המוצ' החמים רחוקי מזה וזה כי סבת הצדק הוא העמידה והקו' והציו' בדבר א' לצייר הדבר על אמיתו' ושלא יעתק מדמיון לדמיון והמוצי' החמי' הם רכי התנועה בעתקים מדמיון לדמיון כי וזה פועל הכח הזה ביקוצ' ובעת ששינה המוצ' הסס לריכוז תנועתו מעתיקהו מדמיון לדמיון ואינו עומד על ציור אמיתי הענין ע"כ כשיהיה החלום בעתק מחל' לחל' מעבין אחר הוא בלתי צודק וסחוב הקר הוא בלתי לזה לאיחור תנועתו אמנם המוצ' הזה הוא משקיע בעליו בשי' עד שירא' בעת שיכחו כאלו הוא מת לא יתעורר כח הדמיון כלל והמוצי' היכש הוא מקו' הצור' ואינו מניחה כמו שהאריך מיוחדת לקיים הצור' החקוק' כה ואינה מפסדת' כמו המו' ע"כ המוצ' הקר שיכש מצד איחור תנועתו יצייר אמיתית הדברים הנדמים ויקבלם צורקים יותר מהמוצי' הסס ומצד היכש' הוא משאיר הנ' שהוא ולא יניחנו כבעלי המוצ' הזה שלא יצייר בהם כלל או יצייר ויעובדו תכף והעול' מזה הוא כי בעלי האדות' חלומות' כוזבים מפני חוס מוצם וישכחום מפני הלחות והלכבים לא יחלמו כלל לרוב ההשקע בלחות ואם יקרה שיחלמו יהיו אמתיים מפני איחור תנועת' לקור מוצ' אלא שלר' לחותם לא יתקיים בהם המדבור ויעמידוהו על האמיתו' ויקר' מזה שלא יזכרום ואם יזכרום לא יהיו צורקים כי אם בפלוא' והשחור' חלומותיה' צודקו' כי מפני הקור אינם נעתקים מדמיון לדמיון ממין אחר ואם יעתקו מדמיון לדמיון מאותו מין הוא לצייר אמיתו' הענין כמו שיקרה לחלום פרעה שנתקן מפרות לשכלים להורות על הציור האמיתי כי הפרות סורו על הפרים' והשכלים על הקצירה ומצד היכש נאמר החקוי הראשון בו ובא החקוי השני להשלמו וזהו ויקן פרעה והנה חלום כי הכיז בעצמו כי החלום השני אינו אלא תשלום החלום הראשון וציור אמיתו' וזהו ועל השני' החלום אל פרעה פעמים כי נכון וכו' שהיו בשתי לשונות לאיחור התנועה וזה המעטט כמו הקמו בעת השינה מהמוצות כמו במוצי' הקמו הציורה ואם המוצות הם ממין מוצ' הציורה יהיה הענין יותר חזק וכל שכן אם ישיבים לזה מוצ' שפרקים ולזה האנשי' השחורים אם יהיה מוצם מוסף אליהם שחורה בתקופת החורף יהיו חלומותיהם רבים וצורקים ולפי ששעורת הארס בלילה שבתות היא יתירה ותוליד אודים עבים לחים אחר' חלמי דבי שחשי בטלים אינן ולפי שסבת החלומות הצורקים הם הקור והיכש א"ל כי חלם על שחית הוא מתקיים כי כבר נתכו האודים הלחים המהו' וזו היא סבת היקוצה וחלם החום הקמו' מהמוצות וכאשר מוצ' החום קר ויכש מבקש המון וזה כתב הפלוסוף בספר השינה והיקוצה וכו' א"ל שהכחו נפל לו פסוק לתוך פיו הרי זה כבואה קטכ' כי ההשגחה נאותית לצדק החלומות והיותו נופל לתוך פיו מאמר כבואה הוא משלמות הכח הזה הנוטה לעניינים האלקיים ולזה הוא כדמות כבואה קטנה כי אין הכבואה ענין אחר כמו שכתב ר' ע"ה :

אמנם הענין הששי למה היו קצת אנשים יבינו פתרון החלומות וקצתם לא יבינו כבר נתבאר כי החלומות לפעמים יהיו ע' חיקוי תקבלם הנפש קבלה רוחנית קרובה אל טבע הכללי וינעדר הפותר שיכין הרחוקים וזה שישיב עליו השכל

השכל העניינים הנשניים המסודרים והמנוכלים אל האיש החולם כמו שצונו לו שיש דאח כחלום פתרון חלום פרעה וכן
 שר האופים פתרון שר היופים ולפעמים יראה האדם הדבר הנשני המסור לכל לאיש אחר ואינו חוש לא יראה לא אחר ולא חקיו
 וזו לא חלם לו חכירו ולפעמים לא יראה האדם המסור לכל לאחר צור' נשני' אבל יראה אותם רוחנית ויפטר לפתרון כמו שרא'
 דמיאל חלום נכבד ונר ואל' כ' פתרון אותו וכתב ארם' שצריך הפותר שיהיה מרביל בפשו בחמשה וציו' וסירבו לנבון הנבון'
 ושיהיה עמו בלתי נכוח אל תאות הכפס הכהמי' וכן יאמר' רש' בן מתנאיו שיהיה יודע בחקיו' שכללו האומות והחוקים שיימרו
 לאומ' ואומה ומין מין מהאכסים כי האומות יתחלמו כזה חב' צדדים א' לפי הטבע וזה לפי כחות נפשותיהם ומנהגותיהם
 המיוחדות בהם והכ' החקוקים והדעות שברלו בקבלת' ונהנו להאמין בהם חצית לירשת וזה באומות שהחלם הא' את' ובחלל' לכל'
 ובצב' שהחלם האומות' ולפי' אלו ההקדמות יתבאר לך כל מה שכתב לו ב' שראה בענין פתרון חלומותיו ב' קינות
 וביור' חס' מעשר שני וכדלוי שח' ה' התוק' שח' כחלו' נפ' לבחמ' אינו אלא לבני אומות' שהכפית' הנכיא שחיתם בחמת'
 בבאול' על' שפ' וכן הקצק שאר הפתרונות כדכיהם לו כל החלומות הנכונים אחר הפס וסמכו לו' ויהי כאשר פתר לנו בן הים
 ועד' השירש אחר כ"ד פותריו חלומות היו כירושלם ומה שפת' לי זה לא פתר לי זה וכלן בחקיו' כי וכן רכס האמין בן בענין
 פתרון חלומות כר הדיא כי בסכת פתרונו חתה אשתו וכניה ומה שבראש לו כזה הוא כי כבר ביארנו שהמסור והמנוכל לכל
 כהאדם אינו אלא ע"ר סוב ואלת היא הסודעה שיוירע הסכס' הכולל ומודיעה לאדם דרך חקיו וזה החקוי הכולל כשהפותר הוא
 יודע דרך החקוקים ונפשו היא מוכנת לזה ויהיה עמו בלתי נכוח אל תאות בהמית ופתרונו לצורה נשנית בלתי אחרת לחקוי
 למוכ ואם הוא ככל כשהרע יפתרונו לרע ויהיה החולם תתפעל בפשו מדברי הפותר וידבק בה הענין המחק' הדומה שהוא
 על הדרך הנשנית שפתר חלומ' ויתקיים הפתרון כי הנפש כבר קבלה רשע הצורה הנשנית היא הנפתרת הדומה לצורה
 שרוחנית המחוקק המסור ולזה יתלמו כ' חלום א' ופתרון הפותר לא' למוכ ולא' לרע ויתקיימו שניהם וזהו ענין כר הדא שח'
 פותר לאכיל' למוכ ולרעה לרע חלו' א' בעיני ונתקיימו וכן יתלו' ארם חלו' א' בשני ומניה ופתרון סא' פותר א' למוכ וספני
 ופתרונו פותר לרע ויתקיימו כמו שח' במדרש קינות כענין רבן יוחנן בן זכאי ויתלמדיו ועל זה השם אחריו לו אל יפתח אדם בין
 ואח' כרית כרית' לטפתי' ואחר הוא כשהגה שובאח חלמני השליש וזה נפשי' ואח' אל תהי כרכת הדיוט קלס בעיניך ואחר
 אפי' כדרך בויענה אמן ואמר' קרי עלי' ופוצ' בדר ישכמו נחם וכן הות ליה וכן קלל' חכם אפי' על תכלי' הוא באה וכן כל
 חקו' שנתנו בו חכמי' עינכם או מיתא או עובי' בענין הנדושים ולפי שהצורה המחוקקת ידמו לה הרבה צורות נשניות אפשר
 לחלום א' שיפתרונו הרבה פותריו' וכולם יתקיימו וכ' חלמא דלא מפשר באברתא דלא חקריאטא אחריו חקוי' אם לא יפתרונו
 תתפעל בו הנפש והאדם בבחירתו ישנה לטוב שכי' וכל רכיהם אחת הם ורזה יאל' המחמיר למפגרים לחמו' לא תסער
 חלומך לאוייבך וזהו ענין הטבת חלום וכן ענין יפה חענית לחלום וכו' כיום ואפי' בשבת שלא יסמיר צורה נשנית בהפעלות
 הנפש המצויד ציור דומה במסור הכולל וכך הודיע ונתבאר כל זה ויש מהראשונים שחזו' א' כי ענין ידיעת העתידות בחלו'
 וכו' לחו' הוא כי הנפש יודעת הענייני' קודם היותם הטבעיים אלא שהענייני' הנשניים חסדידי' איהם ובעת המנחה חסס הנביא
 העתיד הנודע אלים חלמות טבעה ולזה יתאמר בני אדם יתעוררו לנות על רסיהם סמוך למנחהם כאלו שיעירו כנפשי' כי
 קרוב לכל עתם ומיהם לא יחשבו וזה אפשר הוא למי שידע מהו הנפש אבל אחריו דבריו כזה על שרשי' הפלפול' עקב סימני
 רוח אחר עמו בחקות הנפש המדבר' ועוד בדבר כההו' ואל' הפע' בהם שיכא כע"ה :

אמנם למה יראה האדם חלומ' כוונ' כמו שיראה שהוא חשמש חסותו כח' ש' ר'ל כחשמש חסותו בחלום וראה קרי וכן
 יראה בחלום שאוכל ושותה כח' הכתו' כאשר יחלום הרעב והנה אוכל והנה שותה וזהו חלום שחם וסמכה כזה כי חכם
 המדמה פעלו הוא אצל האיש' כמו שפטר המחקר' בחוש החשית' ובהם שהפךר בענין הודיר והמחשכ' מכה אותם מחשכ'
 כי זה הכח ר'ל הדמיון הוא באור' כ' אלו הכחות שהם החוש המסור' וזה הודיר והמחשכ' ופועל בהם שישאר מהם וזה סכה א'
 ויש סכה כ' כי זה הוא מדרך הנפש בהחיות שכשתתאום לברר תתמוך הנפש המדמה לדמות הדבר ההוא החשוק ולזה יתלוש
 שיכעול ויתעורר הנפש כזה עד שיראה קרי ושמא ראוי' הקרי סכת החלום לא החלום סכת הקרי וזה רחוק ומסור זה הוא חס
 שהרפאי' לוקמי' ראי' מהחלומות בסכת החלום שאם יחלום שהוא באש יורה על הנכירות האדומה ואם יחלום שהוא במים יורה
 על הנכירות הלבנה והאות על החלום הנודע הוא התפעלות הנפש בחלום כמו שחזרנו זה התפעלות פרעה ובכדכר' :

ואחר שביארנו חס' השגה היות שחיי' בדבר' העתיד' כחמו' המחשבוני' הפרטי' וכן בדבר' העבר' והמסור' במש'
 סא' מוסכם אצלנו בענין כזה אם הוא אפשר שחבי' הטבה ו' בחכמה עיונית או בחלל' העניות וסמ' כן רשד'
 דת' שהחמא' כשהשגה היות חס' כענינות הוא ככל וחי' זה שפכ' הירש שישב החכמות העיוניות חן ההקדמו' הראשונה'
 ואלו היות הטבה' אפשר' כלי ההקדמות הסס' הן אחרים הקדמות לבטל' כמו שהיה אפשר לו שילך בלא רגלים כי הן
 הרגלים לבטל' כוונתם הן הן הטבה' המושכל' החכמות העיוניות יד' החן הוא בחקירה ונפש' ולכן א"א ששגלם
 מהלכה המלכות העיונית' בלא לימוד וזה סתן' אם הן נמצא' הם אנשים בשיתוף השם אבל הם שישו' מלאכים ויתר קרובים
 משיי' אנשים והנה יראה זאת נחמ' עכ"ל :

עוד כת' שירא' שזה נחמ' מדר אחר וזה כי הידיעה העיונית' בעצמה א' בלתי משתנה בין שגלרם בלימוד בין שגלרם
 בלימוד ואלו מרעה כשני דבריו' יחד לא היה חלומ' נלקח בנדרה ולא סכריו בהצפה עצמה ואם היה אפשר
 שהדבר א' כענינו נמצא' מסכות מחלבות יקום לפי זה ויש הדבר אל סכותא אשר בהם עמדתו בלי הדבר' עכ"ל
 עוד כת' שאפשר שיהיה זה חס' חן השגה נמצא' למי שא"ל לימוד החכמו' העיונית' אם בשכח' אם לחלת זה ואלו הם נמצא'
 הם אנשים בשיתוף השם ב' כת' שהם סט' בקיטור' לם' החוש והמחש' והיה זה השכח' ע"ה היות בוד' שטבה' ו' בחכמות
 העיוניות נחמ' עכ"ל לא הדמות אפשרות' לאנשי' בתכלית העלמות' עד שקראם אנשים בשיתוף השם' והחכם ר'ל' לו
 סתן עליו ואמר' ואם זה שאשקף' מעט הוא עוד לרעה כי הוא נמצא' במחשבות' במורה ופעמות' בן רש' אינם חייבות
 המצוות' זו :

ונקדים בזה הקדמה ונאמר ידוע חמ' כי תפועל לזאת הסודעה הוא תפועל לסודע' שמושכלות הראשונה' והוא השכל'
 תפועל וכמו שהודעת המושכלות הראשונות הם כלא אחריו' כן אפשר לו להודיע אלו המושכלות השניות בלא
 אחריו' מהמושכל' הראשונות כי זה שהוא מדר' אצלנו יש לו כח' להודיע ואין זה נחמ' ואחר הקדמה זו נכפ' שפנה א' ואל'
 מ"ס כי אם היתה הטבה' ו' אפשרית הן אותם הקדמות' לטענה' ונאמר כי ידוע כי הטבע יעש' דברים להכרח וקצתם לתועלת
 ככר

מגן אבות ה"ג

כבר התבאר זה בס' כ"ח לארסו וכן תועלת האזכרים לגלגלים וכיוצא בזה שקדם וכמו שצדק הכנסים לעוף לתועלת
 אע"פ שיש להם רגלים כן נתן הטבע להם זה באדם מצד התועלת שיש לו הודעה וזוהי יקצר שכלו מלהשיג בחקירה וכמו
 שאמרו בעלי התור' מאמיני' כי הן הוא להם כוונת חרישה וקצירה ולא יקשה לנו איפשר היותו מפני טוה' החרישה וקצירה
 סבת הלהם וזה מצד התועלת כן באמין שאפשר שיש להם האדם השמות עיוניות כוונת הקדמויות מזה לתועלת וכן הטענה
 ה' תתבטל בזה הכיטול בעינו וזה כי אע"פ שהלימוד הוא כלקח בגדר ידיעה לא נרחיק שיהיה כללי לומר מצד התועלת
 ועוד כי כמו שאפשר הולך עבד בלא זכר ונבקה ויולידו זה מזה כמ"ש בס' כ"ח וזכרנו במה שקדם ולא יבטל אפשר' זה היות
 הדבר א' בעינו מסכות מחלפות כן אפשר שיש להם האדם המלאכות העיוניות בסכותיהם וכוונת סכותיהם ולימודם לזולתו כי
 הפועל לכל אלו ההודעות הוא א' ופעול אותם באמצעי וכוונת אמצעי וכבר כתבנו בזה בתחלת ספרנו זה וכבר כתבנו
 לגלגלים הרבה ענייני' מחמת הרפוא' כהלום וכן ל"ן והר' ולוהלים ואע"פ שהמכ"ס ז"ל הרחיק זה ואמר שאלו הידיעות היו לו
 בהקצין ונראה לו היותם בשניה לא הרחיק אותם הרב ז"ל אלא בחכמו' עיוני' ובאנשי' שאין להם דרכי' כלל ולא חכמה אלא
 רמיונות אבל בחכמות הנדמות הורה אפשרות זה כמ"ש בס' כ"ח ובפ' מ"ה לס' במהמורה וזכרנו בפתיחתנו שהוא בזה
 ספק מדיעת הר' ז"ל שהורה כן בחכמת הנדמות והורה אפשרות זה מפני ההשגחה שפועלת האדם הוא מהנבטים שהייתם
 ותיהם ההודעה הולת בעצם וקניית המושכל' מונח במקרה ואם לא הורה כן בחכמות עיוני' והאמת הוא שכן בחכמות
 העיוניות אפשר זה כי הפועל לכל הידיעות בין באמצעי בין בכוונת אמצעי הוא השכל והוא יקצר השכל להודיע הדברים
 העיוניים הידועי' אלו כוונת אמצעי והם סבותיהם מפני התועלת ולא נחשיך זה כמו שהמשיכוהו קצת מהמעייני' שאפשר לנו
 שלא למד חכמה שיתבאר אלא למה שהוא חכם וראוי שתחול עליו כוונת אפשר שכלו מסודות המציאות כוונת הקדמות טכניות
 פלוסופיות וכן רש"ד אמר כי כל נביא חכם ואין כל חכם נביא והפלוסוף' בס' שניה ויקנה הרחיק שיהיה סבת החלומות סבה
 אלהית לפי שהוא נמצאת בפתיים וראוי שתמצא בו שכלי' והפלוסוף' יותר ע"כ החליט המאמר שאין החלומות צודקים אלא
 במקרה וא"ל להכחיש המוחש כי הדבר מהחלומות' הם צודקי' והדבר שהוא במקרה הוא מעט וחלומות יוסף ופירעה וכל' חלומות
 הנו' בדרכי' ז"ל יסתרו דעתו והוא החליט שסבת החלומות' הוא סבה טכנית והקדים הקדמות כיהמושי' ויקבלו מוחשי' בעומק
 אחר המושא חוש כמו חוש הרא' שהוא נכנס בעומק העין הדבר המוחש עד שאחר שפיר' המוחש ממנו נשאר לו רשם כמי שראוה
 אור השמש ויכנס במקום אפל עדין נשאר האור בעינו וכן באדם המוחשי' וכן היסודי' כלם נכנסו בעומק החוש המשותף וכפית
 השינה שינוחו החושים ולא ימנעו החושים הפנימיים יתחזק הכח המדמה שכל רשם החושים מהחוש המשותף וידמה המוחשי'
 האלו כאלו הם בפועל וידמה לו שהוא רואה ושמע ומריח וטועם ומרגיש וזה הוא סבת החלום ואם היא הגדרת העתידות היא
 במקרה והתחזק להביא ראיה כי החוש הוא רשם ומונח ומכניסו בעומק המדמה מזה שאנו רואי' שהאשה בתחלת נדוה' היא
 תביט במראה וזה נקיים וראיה בה טיפי דמים כי העינים יתחלצו מהדס ומתפשט מהם רשם אל המראה ואין זה דבר פלא כי
 אלו רואי' כי המוחשי' יקבלו רשם זה מזה כי בהעדר היין עם השמן יקבל כא' ריח מחבירו ואם המוחשי' הנכנסו' הם
 פועלים זה בזה כ"ש שהחוש הפועל יט' לו כל לרשם במוחש הפועל וכל אלה הדברים החוש ירחיק וזה הוא בת' כי ענין
 החלום אינו מוסכמתו לדעת סבותיו אלא צדק כמ"ש כי סבת הקסמי' שאינם מולמים הוא לרוב לחות מוחש וכן
 החלומות הם סודות על החושים כמ"ש הרופאים ועוד נדבר בענין חלומות הפתאים שהם צודקים שהוא מעיין הקסם וענין
 מיעוט צדק הפלוסוף' והחכמים הוא להיות סכלם מרוב בעיוניות יחלש הכח המדמה בהם ולא יתחזק כמו שיתחזק
 כוונתם :

ואחר

שהשלמו דרכיו בעיני החלום נדבר בענין חקם שיראה מעיניו שהוא מעיין החלום אלא שזה בשניה וזה ביקציה
 והפלוסוף' לא דבר בו כלל גם כן רשם שחך מחנו ואמרו נדבר בו על הדרך שדברנו בו חכמי תורתנו ז"ל והנה
 הרמב"ם כתב כי ענין חקם ושכיהו הוא שפע שופע על הכח המדמה לבר בלתי שישפע ממנו על הכח הדברית אם למינס
 והתלמוד ואם מחולשתו מעיקר סיגורו ולחזק הכח הדמיוני ויבדיל העתידות וזהו סבת הס' ענייני' המדיניות ומכניסו הדימוי'
 המהמשים והיבוסים הפעילות בתחולות הוריות והמלאכות הנעלמות עם היותם בלתי חכמים ולפי שהכח הדברית הוא חלוש
 בהם יתחדשו להם דמיונות נפלאות וחלומות וטירפות בעת הסיקציה בדמות מראה הנכבדה עד שיחשבו בעצמם שהם נביאים
 מפלגו חזק במה שישבראו מסדמיומו' הם ויחשבו טכבר הניצו להם חכמות לא בלימוד ויבאו בכלכלים גדולים בעיניהם
 העצומים הפעילים ויתעוררו להם העיניים האמתיות בעיניהם הדמיונים ערוב נפלא כז' לחזק המדמה וחולשת הדברים עכ"ל
 בספר מורה הנבוכים וכן' המצות כתב ז"ל שהקסם הוא טיג' הכח הדמיון במין ממיני ההנעם כי אל בעול הכחות כלם
 המגידים הם שיתחדש קודם היותו אחנם יתאמת להם זה בהיות כח הדמיון מהם חזק ודבריהם מתקיימים ברוב ולכן יעצרו
 במה שיהיה ויהיה להם יתרון זה על זה כיתרון אינטי האנשים ומעלתם קצתם על קצתם בכל כח מכחות הנפש וא"ל לא' מאלו
 בעלי הכחות הדמיונות מבלתי שיעשה פעולה א' מהפעולות יניע בהם וינצי' לאור פעולתו וזה במה שיהיה במטה אשר
 בידו בארץ הכחות תכופות ויעצק צעקות חסומות ויעצוב מהשכרתו ויבטי' בארץ וכן ארזך עד שימצאו כמו ענייני חולי המפל
 ויסער מה שיהיה ומהם מי שיטעח קול ויעמיד בו תמונות ומהם מי שישליך אבנים דקים ביריעם מעור ויארזך לעיני' ואח"כ
 יסער דברים וזה ידוע ומפורסם בכל מקום ומהם מי שישליך אור עור ארזך בארץ ויסתכל בו ויספרו וכן' המדע כתב כי זה
 מסתכל ככרול עשות ויש אחרו' חקל בידו ויש עמי' בעצו ישאל וחקלו יבדלו וכתב ז"ל כי הכוונה בזה כלו להניע כח הדמיון לא
 טאותו הפועל בעצמותו יעשה דבר או יורה על דבר עכ"ל וכן אמרו ראוי מזה שיטעחו קח או חטים או שעורים עוד בתב
 אחר זה כי בזה טעם השמון כי הם בעבור שיצדקו להם קצת אותם הפעולות סבת היות מה שיהיה כמו שיחשבו בעלי משפט הנבוכים ביריבי
 הנבוכים אחנם הם מזה היחס כלומר שהם מין מהנעת הכח ולעוד אותן לא ישתו שני כני אדם באמתת הספור ואם ישתו
 ביריעה בחכמת המשפט עכ"ל וכן כתב באגרת מי זאת הנשקפה כמו שחר שכל דברי החושים הנבוכים הם שחר אצל כל בעלי
 מדע עכ"ל גם ונראה שהר' ז"ל הסתיו על מדותיו שכתב בס' המדע בענין משפטי הנבוכים שהוא הכל והמאמין שיש בהם
 מהם בכלל נשים ועמי הארץ ולא כן דעת ז"ל שהיה בהם מי שאמר מול מחכי' מול מצידי' יש מול לשראל ואומר אין מול
 לשראל לא הכחיש שלא יהיה אמת אלא שהי' משה המול מפני הוכחות וכו' ש' לא מהאנטיגניות שר' וכן אפשר שהכחיה
 תבטל הנדוד מהחכמה שהוא וכבר ביארנו זה בענין החלום ומה שאפשר לומר בזה הוא שהחכמה אינה שלימה ומה שאינו צדק
 מה

מה שיגדורו עליו חכמי המשפט הוא חפזי חסרון ההשגה בח"ט או חפזי הדגון האלהי לכתל זה טעמו ופניו ההשגה על דבקיו בח"ט יטעיה נלחיה כדור ענתך יעמדוה ויוסייעו הדורי שמים וכו' עד מאשר יבא עליו וכבר אלף מאשר ולא כל אשר ואחריו כמות שחם לוקה וכותן שהלכה לוקה הריגורו באחיכה חברה זו ואחריו ביום יחתו וישראל לא יתחזי ההשגה דבקה בהם להיכלם וח"ט בח"ט כי המנהגים בכוונתם הוא ככלל נחש לא נאמר על זאת החכמה אלא באותם המנהגים ואומר פתו נפלי חפזי בבי הפסיקו בדרך וכונן בהם וכן היא דעת הרמב"ם ואמר שאסור לכתל המנהגים בחכם וענין הקסם האת' הוא שהפעולות הם הם להנעי הכח הדמיוני לא שהפעולות הם הם יתו סבת אלו הדברים והפס' בלה לנו זה כי עמד מלך בכל על אם הדרך בראש ב' דרכים לקסום קסם קלקל בחצים שאל בטרפים ראה בכרך וכמר' קהלת ראה בכרך בהדין ערכיאל נכיס אמר וחי בככריה וכן הם עושים גם היום לראות כעצם ההיך והנעת הכח הדמיוני הוא לחשב באותן שלות הנשלות וישפיע עליו מהשכל הנפול להודיע הענין המסודר המתבבל מפאת הדמיון השמיימי וזה ענין בלעם שנק' קוסם שנאמר ביהושע ואת בלעם בן בעור הקוסם וכו' וכתוב קסם על מפתי מלך וכו' ולבדל ענין זה ויהיה בוטולו אל הא' בח"ט אפי' 'עושה כל מוטע שמים לכדי רואע הארץ מאתי חפר אחרות בדים וקוסמים ויהלל וימר הענין ואלו לא היה ענינם אמת לא הים מיהם אל הא' הוללותם וענין הטלת הנדלות בחול או כנקודות כבר יש מזה ספר מחובר כמו שהוא בענין פתרון הסלמות ונראה כי כמו שהדמיון מתעורר לדעת השפיע השופע עליו להגיד מה שהוא מסודר בן השמלך הנקודות דמיונו מעורר להשליש באותו שיעור שיגור מה שהוא מסודר ולזה יתכן בעלי חכמה זו שישלכום כעת ידוע ובוים ידוע ובוים כדור ויכתוב בלה לנוה באמר לכן לילה לכם מחוץ ויחשבה לכם מקסום וכו' וכונן החושים והפלו הקוסמים וכו' וכחצ הרמב"ם יתחדשו כנחשים לומר שאין בהם אמת כלל כי מי יגיד לעורר ולעבור מה יהיה ואמרו לא נוכל להכחיש דברים ויפסדו לעין ור"ל ב"כ יורה בזה בח"ט בואלה ש"ר כי עוף השמים יולך את הקול זה העורב והכחמה המיארין העופות כלשון ערבי שזר וחכמי העופות יקראו שוארין ועוד מאמר מזה בבת' דמו הרב ז"ל לח"ט בענין עליוס כדור עליוס בזה משמע בן חפזי עורר ולא האמין ושמע בן חפזי וזהו והאמין עוד כתב ז"ל כי יש לענין הזה יסוד כי יש לחלול שמים יחדיו איתם וזהם נפשות לכדוריו הנלולים ושרי וכן חתלי הקרובים לארץ והם נק' נגדיו חתלי יודיעו העתידות ואמס כעשים שומעים כעופות שוכים יודיע העתידות ולא לזמן רחוק ולעית רות רחוקות וגידור רק בעתידות קרובות לכא חשם בקול היצוף יקראו בקול חר על מת וזהם כפרישה כפניו והוא שאמר יולך את הקול למגידים בקולם וכעל הכנפים למחשים ככנפיהם וכן אינו תועבה כעמים אכל חכמה תחשב להם וכו' ויתר חכמה שלמה חכמת כל בני קדם ואמר מה היה חכמתם של בני קדם שהיו יודעים ועומדים כטייר וכו' א' היתר כי תלאל מקדם ומענינו ככלשונם והם שלמה למד זה בכלל חכמתו והידיעה היא הכנת הצפוף והצמחה לצנין סדור פרישת הכנפים ע"כ להר"ם ז"ל והכלל בזה כי הענינים מסודרים ומתבבלים מה יודעים אלא השכל הנכבד והוא משפיע הודיעה זו על הכח הדמיוני באמצעות אלו של פעולות הקסם והנפשי העופות ועדישת כנפיהם וכן קל בברא במהא וקל אחתא בברא ופסוק ג' פסוק ובענין ביחוש אליעזר ויהונתן ומניעת התורה בזה הוא כדי שידרך האדם באלו רמ"ט תמימה יהיה ע"ה אלוהיך ויבסדקו בו תדבק עמו שהשגחה אלהית ויהלל ויפיר כל המסודר עליו מחין אל מין אחד באותו סוג ריזיה שמיני הטבע כח"ט בענין שמי החלום ולפתי' ברכיו הנכות יפיר הר' דרך סוג אם בדרך נח נחמד בעניני האבות אם בדרך נח חפזיהם בעניני ישראל על הנביאים ולום סוד לזה כחא חקיס לך וכו' וצ"ל לנפשה נפלאות גדולות לכדור שאף היל הנם אינו חכיר בנסו :

ובתב

הראש ב"כ כי לא יוכלו האסטרטגים לשמור דרם ושיעורו א' מהם החור שנתן לו האל ב"כ כל כח השמיע והשכלים יקבלו מהם כפי החכמה ע"כ לא ישיבו ולא ירצו והנה השגחה לאלהים השמים לא יעילו לו כי מה שגבור עליו רפי מערכת בוכי הולדו בן קרמו חז' אם ישמרו כח עליון חרם הירוכי' שיהיה דבק בו או ינצל מהנביות ואתן לך משל חשיב הנה חייבה מערכת הירוכים שיגדל חסדו בעיר א' שישמור אנשים ויחזו ויבא נביא והוא יסיר שיטובו אלא בטרם בא דעתם וטובו חליו ככל לשם ובעבור שדבקו בו חז' בלכם שיצאו אנשי העיר להסלל אל הש' והנה פשוט ובוים ההוא ברז הסהר פחאום כחשבו כי אשר ראוי בעיניו פחמים רבים וטעם רל הפני והנה לא הוסיף גיורת הא' והוא הצלם חשבו פה המשרתים כסוסים עובדים במסלה ולא ירצו להרע או להטוב רק ככה דרם ומשוב רי בחסלה איש עיר לא ידע מנהג הסוסים חתי הולכים ליחין ומחי הולכים לשמאל והא' נשפ' על פתח ידע הורה והא' ישמרו רי כונס כבר זה יולך העיר לנד נש ומרת' הסוסים לא תשתנה והעיר יחלט ובעבור זה האמר הש' אשר חלק ה' אלה ראייה לל' העמים ואתכם לקח ה' למדת לו לעם בחלה כיום הזה וכן לא כאלה חלק יעקב כי אשר חלק הוא חזו ונפלינו אינו יעמד וצ"ל אין מול לישראל כל גשומי' התורה והא' לאו יטלו בהם המול כמו שהוא מנוס כי רשתהכרה מול דלי במערכה דעה הנה יבא דעם לשונא ישראל והעיר חכמת המנהג יורו בן וסנה היתה במערכת החכמה שיעמדו בלוח חזרים עוד שנים ובשכל שנתקן אל' ה' וטבו אליו חושבים ה' וכאשר יקרה לכלל בן יקרה ליחיד ע"כ שומר תורה אשרה ע"כ"ל הסודר ז"ל וכן השדכר בענין איך ראוי לחקמי משפט המנהגים לשפוט במשפטם שלא יתבולו ופתן בזה שחכם דרכים והם מפאת האומה ומפאת האקלים ומפאת המסורת הגדולה של שפתי ודק ומפאת התקופה ומפאת המשפחה ומפאת המלך ומפאת הטבע ומפאת כח הנשמה אחר ה' השלים דבריו והכונן בה' בכל לבו הוא יסוכב לו סבות להנילו הכל מן יס בחולדו וע"כ אין ספק שהצדק יותר שומר המשרת בדיני המנהגים כי לפעמים ישכחו עליו הדינים כח"ט וקוסמים ויהלל ואשרי מי שלכו תמים עם אלהיו ע"כ"ל וכן כחצו מוס' כח' אזהב תשפט וכו'ל שזה פי' שומר חכם לא ידע דבר רע ועת ומשפט ידע לב חכם הכדול בין שומר חזו לחכם כי החכם צריך לדעת עת ומשפט הנגור עליו לקמת תחבולה להנצל וישמור חטטער בעצמו אם חופיל תחבולות ואכל שומר חזו אע"פ שלא ידע להסיר המנהג תשמחה ולא ידע דבר רע שיטטער עליו וצ"ל אין אצטרוגלן חתקיימים ביחורים ובכלל כי ידיעת הקסם היא שהטעה על הכח הדמיוני כדבר הסבור והפזר ולפי מה שהזכר מענין הקסם שהוא מחין החלום אלא שהחלום כשיסוד והקסם כי קימה ואין התחלמות בהודעה זו בחין אלא בפחות ויתר וכו' הסודות הם חשיהפוח כשהם שפע שופע על הכח הדמיון מהשכל הנכבד באמצעות הדמיון השמיימי וכו' ראו הוא שיחצא הסודות הוא גם לחסרי השכל כמו לכשים ולנפשים ולפתי אים ואפשר בוחר גלים כמה שתחצא בחכמים כי אין להם מדרגה כחוסכלות ויתחזק בהם המדרגה כפעולות וכבר סדר הר"ל ז"ל על נער שיהי כחמי שיהי מוריע מה שאלוהו ואלו יתור וכן כחמינו ראינו נער ישיב אל הקוסם הזקן השואלים ממנו שם השואל ולא היתה בו ידיעה אחרת והסבה לזה כי וכו' קסם חסר כי הקוסמים הם מדרגה ויתחלפו כוח מדרגות הקוסמים כמו בחלומות וכן כאשר השלמות וכן הדין בחלומות שם בהקין ולא ידוע דרך דרכים הנפלים תכף שזהו חסרון כח הדמיון שלא יקבל וולת

מגן אבות ח"ג

וזה שהיה נאצל עליו מהשמים באותה שעה לא משאר המשרתים ואולם יש הכדל בין השלום והקסם כי השלום אינו כבחיורה ורצון והקסם הוא כבחיורה ורצון שיש בו אל השואל וימצא מזה קצת בעינין שאלת חלום הידועה אל אנשי הקבלה . ואחר שהשלטנו דברינו בקסם :

נדבר הנבואה לפי כוונת זה המקום לפי שכבר דברנו בזה כמה מקדים בענין הנבואה ונבואת מרע"ה והפלוסוף בס' המוש והמונח לא דבר בזה כי לא היה מערת אנשי הנבואה והישעיהאליהם דברו בזה על שיש אמונתם כי הא"י יבא מן שירצה מכני אדם ואם לא קנה חכמה ושמצתי פקחיה' אומרים כי הרמב"ם צדק בכל ח"ט בס' מורה ונלתי' בענין הנבואה ובכבר כתבתי כי בן נצר הישמעאלני כתב כי כל נביא חכם ואין כל חכם נביא וכן אבונר אל פראבי הוא ע"ה דרשת בס' למט' ובכבר אבחנו בזה על שורש ר"ל שאין הנבואה שורה אלא על חכם ושאר תנאים ונאמר כי האדם יש לו ב' שלמות שלמות נשית ושלמות שכלית ושלמות הנופני הוא שיהיה חובו בטוב שבמונים והרעב איבריו בטוב שבדרכות וזה מחכמ' הרפואה הוא ומה שאנו צריכים כמה שאנחנו בו הוא בחסות הנבואה הוא שלמות חכמה המדמה הוא נחמד לטוב שבמונים שיהיה לחום שהוא כושא בבית הזה ולטוב שבדרכות שיהיה לו ולוכה שבשלמות תהיה לו והשלמות השכלית הוא כשלמד האדם ויתחכם עד שיגיע שכלו חן הכח אל הפועל אלו הם שלמות האדם ואם הגיע לאדם השלמות הנופני שזכרנו וישפיע על חכמה המדמה השפיע האלהי ויהיה קשור בכח השכלי אם מעיקר היגיונה אם למיעוט התלמד' או יגיע להיות חכמת הקוסמית' שאין השתמשות כי אם בכח המדמה בס' כ"ט כמדברנו בקסם ואם יהיה האדם שלם בכח השכלי ולא יהיה לו שלמות בכח הנשית ובפרט בכח המדמה יהיה זה חכמת החכמי' בעלי העיון ואם יהיה השפיע האלהי על ב' הכחות וחד השכלי והמדמה כשהיו על תכלית שלמותם ביגירה זו היא כת הנבואה (כי זה האיש סהים לו שכל אנשי על שלמותו ותמות) כי אחיתת הנבואה והסודות הוא שפע שופע מהש' באמצעות השכל הפועל על הכח השכלית תהלה ואח"כ על הכח המדמה וזה היא המדמה הצלונה שבאדם והאיש שהיו בו אלו ב' הכחות בשלמות יהיה חכמת הנביאים כי זה האיש שהיה לו שכל אנשי על שלמותו ותמותו וימחק אלו שיהיה לו מדות אנושיות וטוהרות טוה ויטוה תשוקותיו כלם לרצות סודות זה המציאות ויריעת סבותיו ותחשבתו לעולם נשפית לעניינים הנכבדים והסתדרותו הוא כיריעת האל וכח' פעולותיו ומה שצריך שיאמן בזה והסתכלתו תחשבתו ותשוקתו לעניינים הנכבדים' מתענוג המאכל והמפתה והמשגל וכן תתכלתו תחשבתו ותשוקתו לשרות ולרשויות שאינם אמתיות תחשבתו הנפשו והגדיל העם ליו ושיעבדו לכבודו ולא יתחבר עם הכריות אלא בהתחברו עם החיות והבהמות להנצל מהם ולקבל תועלת מהם שיקולל בו תועלת מהם אם יצטרך אליו לצורך מצרכיו סנה האיש שזה תלדו אין ספק שכחו המדמה שהוא תכלית השלמות וישפיע עליו חן השכל כפי שלמותו העיוני שלא ישיג אלא עניינים אלסיים נפלאים מאד ולא ידאחזולת' ומלאכיו ולא ישער ולא תהיה ידועה לא בעניינים סהם דעות אמתיות והנהגות כוללות לתיקון בני אדם קצתם לקצתם וזהו מהות הנבואה בס' הרמב"ם במורה ובכונה בזה כתב אבונר אל פראבי בס' התהלה הנבואות וס' לשמו כי האדם יתבא כלא נשאר בו וכן השכל הפועל מחינה כי השכל המתפעל יהיה דמיון הסודות והנושא לשכל הנקנס והשכל הנקנס דומה בחומר וסודות לשכל הפועל ואז השכל הפועל אל השכל המתפעל הכח אשר בו אפשר שימחדר כועל בכלי הדברים והסתפעלות והרעב' אל השלמות וזאת ההשפעה המתהווה חן השכל הפועל אל השכל המתפעל כשייתמצע ביניהם השכל הנקנס הוא הנבואה ובעבור כי השכל הפועל שופיע תמציות הסהם הא' היו נותנת הנבואה אל האדם וזה באמצעות השכל הפועל עכ"ל והרמב"ם כתב במורה כי חסות הנבואה ואחיתת' הוא שפע שופע מהא' בנבואה אל האדם הפועל על הכח הדברית תהלה ואח"כ על הכח המדמה עכ"ל וכמד' תלים אמר כי הנבואה מדבר בנבואה בכח נבואתו שבו וזהו אינו אלא כמו הצורות הממשיות קול בשתקוען בזה ולא אחר ושלח לכס את יורבעל ואת בן דן ואת יפתח ואת שמואל ולא אחר ושלח לכס אתי :

ומי' מענין חסות הנבואה הוא דרשת העולם חן שיעון וא' שאלתיך שיהיה אפשר שיתבא השכל ויגילן האיש בלתי נבוא וישיבים נביא כלום שמוא מציאה אצל הענין כמ"ס האיש הוא שלם בשכלו ומדותיו ויהיה כמו המדמה על מה שאפשר להיות חן השלמות ויכין עצמו במחשבותיו ותשוקותיו בנבואה שאינם הוא יתבא במכב כמו שאכל חזקות טובים שיוחייב לו בריאות בטבע כן הוא ענין הנבואה שהוא שלמות המין האנושי אחד הסומה הנו' ויחמד הפלוסוף כי זה האיש א"ל שלא יתבא כמו שאל יוון איש בריא המוב בחוון טוב ואנחנו לא נבכים עמו בזה כי מצי' הכתוב שאמר גם נביאים לא מנאו חזון מה' ואמר הרמב"ם שהסכה בזה רצון אלהי והוא בריאות השלמות שאעפ"י שהשלמות הטבעי הוא כמ"ס הפלוסוף שכל מן פראוי לפי בריאותו ויתלמד לפי סכנותו שהוא החיוב שיתבא אצל ההמצב מזה הוא כמו מן שזמנע תפניע ירו הכריאה והשלמה בידכעס או ימצע חוש הראות במחנה חלך אדם בענין אלוש :

אמנם סיות יסודנו שיהיה שלם בשכלו במדמה והתפעלו במדות הנאות הוא אחרס' זל כפ' המצניע אין השכיפה שורה אלא על חכם בכור ועשיר וכעל קומה הרי הנו בשלמות שכלי באחרס' חכם ובשלמות נשית והוא בכור ובכר קומה שהוא שלמות חובו ושלמות הסרעכה וכתקון המדות והוא עשיר שהוא כעל הסתפקות וכפ' אין בין המורד הוסיפו עליו עניו ואחמס' שיהיה בורך אל הרצון האלהי כתב הרמב"ם מנדע זה מענין ברוך כן ברים שהיה חלך אחר ידמים ולמדו וסבינו וסיהם מרמה להכבא כמ"ס יציתי באמצתי וממחה לא הצאתי ונא' לו ע"י ידמים כה אמר' וכו' וזאת תכשך לך גדולות אל תבקש ופי' הרמב"ם כי הנבואה חק ברוך גדולות וסיה ברא' שזכותו לו כי חפני שנמצע ברצון האלהי היתה הנבואה לו גדולות אכל תקדוק לשוני סיה בר' מר"ל שלא היה ראוי ולא מוכן אלוהי ע"כ היתה לו גדולות וכו' בסתפקו נ"כ בלשון הכתוב סיה כמ"ס ברוך יציתי באמצתי אם הוא לבקשת הנבואה או לאו אכל מדר' ר"ל סנה מצאתי במכילת' כפ' א' וכלשון סיה כתב ורמ' בפי' ידמים וממחה לא הצאתי לא שרתה עלי סכינה וכן ונתנה עליהם הרוח מה נשתניתי תתלמדי הנביאי' יהושע שמשח חסם שרתה עליו רמ"ק אלישע שמשח אלוהי כהה עליו רמ"ק ומה נשתניתי אני חפני הנביאי' עכ"ל ומה אמרו מה המקום ששיבו כה תאמר אליו וכו' וזאת לך גדולות אל תבקש ואין גדולות אלא נבוא' סכ' ספרה כל לי את כל הגדול' אשר עשה אלישע ונצאתי בת' ר' ונתן כ"ע יציתי באמצתי וכו' לאיתי בתכחתי ונבואה לא אשכחתי והמך' שאין ספק בו גם נביאים לא מנאו חזון מה' וכו' וזהו אפסר אצרך ככסן ידעתך ובסדר תצא מרחם הקדשתך נביא לנבים בתוך שלא יסא צריך בנבואה שלמות לכה שכלי ואינו כן כי זהו לענין כל נביא שאל לו מבלי הכנה טבעית בעיקר יצירתו כמ"ס ומ"ס לא ידעתי דבר כי נצר אנכי אינו שיהיה קטן השנים בלתי שלם בעיונו' כי סהם נצר ואמר על גדול' השנים כמו והשתר' יהושע בן נון נצר וסיה בלתי פרק מנדלי ישראל כשנשתלח במדבר' וסיה בן נא' סנה ומ' סנה של מדבר

הרי צו וזל מאחר משה היה כי לא היה אחרי משה אלא יד שנה שבע שבע שבע שכלן ווחים קי' משה ויוסף נק' נער עברי
 בהיותו בן ל' שנה כי כל חשדת נק' נער וידעה היה חפציה בני הנבואה לא התנבא עדיין וה"ל לא ידעתי דבר הוא כח"ס
 מרפ"ה לא אש דבר' אנכי כי למיפוט הסרב לאינו יודע לסדר הדבר' לא לחסרון חכמה ואפי' היה נער בפשוטו קטן השני לא
 נחנע מפני זה היותו חכם כי אהמו רואים קטנים שטינו מושכלות עם חיעוט השנים לטוב הכבדים מה שלא השיבו חסד' וכן
 אלהיהו את' שנים ידברו ורוב ימים יודיעו חכמ' אכן רוח היה בלבוט וכו' וה"ל שישלח ה' לים' חוכים קטן חסר תבונה לתת
 להם מקום להסיוף חדר על מדרס להיות מלעבים בו למיפוט שני וחכמתו ושמואל בתפלת נבואתו בעיוניות הים כי ששש את
 עלי ומ"ס ושמואל טרם ידע את דבר ה' וטרם יבנה אליו דבר ה' ר"ל שהוא עדיין לא התנבא ועדיין לא ידע צוית הנבואה עד
 שהבין עלי כי קריאה של נבואה היתה ולמדו שיאמר דבר ה' כי שומע עכדך וזה לפי הפשט :

ועוד

נראה כי הכל היה כהרעה הנבואה באלו נדמה לו שהיו קורא' אותו וא"ל טוב שכן והוא לא יבא לדבר עם עלי ועלי
 לא אחר כלום אבל הכל הוא כהרעה הנבואה וכן כתב הרמב"ם כי ה"ל שישתפך שמואל בקול השכינה שוסיס קולו
 של עלי ולא של זולתו ואע"פ שאל' דבר כי שומע עכדך ולא אחר דבר ה' כח"ס לו עלי לפי שחשש שמא שר הוא הכל הוא דרך
 דש או הכל היה מראה הנבואה ומט"ם אשפוך את רוחי על כל כשר ונבוא' בניכם וכוונתכם אין זה אלא על הנבואה האמתית
 שביטוי הקטנים אליה כי כל חזיר כנעלם חזר הערה או חזר המשער או חזר נבואה צודקת הכל יקרא נבוא' כח"ס כי יקום
 בקרבך נבוא' או הולם חלום ולכ"א וקניכם חלומות ויחלומן וכחורבים חוינות יראו ואחר שכלל החלומות עם החוינות בתלת
 ובכחו יהיו החלומות' שלא השלימו שכלם בעיוניות והחויים יהיו השלמים בשכלם ולפי שהכחות החופיות יחלשו בעצ' חוקקה והם
 צריכי' אל נבואה כח"ס ש"ע כ' יום לוקמים החלומות ואל הכחור' החוקים השלמי' החוינות ועל ההורעה הזאת אלא משחרב
 כ"ה נישלם הנבואה מהנבוא' וניתנה לשוט' ולתקומות לא אחר נבואה שורה כמו נבואה האמתית ותוא נכנס תחת מין
 הקסם שהוא לכה מהדמם אין לכה השכלי חלק בו וכן' נבואה דרך השלמה ונבואת' שבע נבואות בלא ספק חכמניות היו וכן
 יורה תפלת חנה כי היתה בחכמה ולולי היות דבורה חכמה לא שפחה ישראל ודברה השירה שהיא ואביהל חכמה היתה וידעה
 עוד סנפס והשארותה וכן תקום על שאר הנבואות וכן יחלם חכה מהדמה מפני אבל נערך וכעס' הי הוא כח גופני ויחלם ולז"ל
 אין נבואה שורה לא התוך עצלות ולא התוך עצבות כח' שבת ולזה לא באה הנבואה על יעקב ב' אכלו של יוסף וכשתבשר
 באת' ותחי רוח יעקב אביהם ות' א' ושרת רוח קורטא על יעקב אביוהו ואת' בפסמי' כל הכוונת אם נבוא' הוא נבואתו מחלוקת
 חמו והכילו ראה חללסע שאל' ועתה קחו לי חננן והיה כננן חננן ותהי עליו רוח אלסים ואמר וכן לדבר הלכה שהוא לכה
 הדברי וזאת מהדמה וכ"א וכן לחלוט טוב שהוא למדמה וזאת הדברי וכן תמצא הדכה נבוא' נתנבאו ואח"כ בפסוק נבואתם
 מפני חולם' חוקקה כי יחלם כח מהדמה נק' הנבואה משא ולזה היה פלא במשה ואחרן שנתנבאו בעצ' וקנתם וז"ל פ' השותפי'
 חכם עדיף מנבוא' כי החכם משתמש בכח השכלי וכל אשר תחלטה הכח' השמיות ויתחשבו תאוות' ההכחיות תחוקקם
 הכחות השכליות ולז"ל אל כשת' פ' השול' וכסוף מ' קינין בס' קדשי' חכמי ישראל ב' שמוקינין חכמה מתוספ' בהן של' כשיששים
 חכמה והנבואה צריכה כח גופני ובעצ' חוקקה יחלם ודע כי חז"ל כי מרפ"ה היה אב בתורה אב בחכמ' אב נבוא' והיה אבס'
 להבין מזה הלשון שבו שפער שימצא חכם בלתי נבוא' כן אפשר שימצא נבוא' בלתי חכם וחלילה שכתב שרשום שאין הנבוא'
 שורה אלא על חכם מנ"ל חמשה אבל איפשר שימצא חכם בלתי נבוא' כמשה וע"כ אינו כמו שהיה משה שלם בחכמה בן הים
 שלם בנבואה וכן מ"ס חיים שחרב כ"ה נישלם חכם כוונתם כזה כי הנבוא' ניוחד בשם נבוא' כמה שהוא חזיר עצמיות ואין זה
 אע"פ שנישלה הן הנבואים הן החכמים לא נישלם כוונתם כזה כי הנבוא' ניוחד בשם נבוא' כמה שהוא חזיר עצמיות ואין זה
 מדרך חכמתו אלא כח מוסף על החכמה והחכם יש לו כח נבואתי בהשגת עיוניות' ונבואת מדרכי הסקס ולכ"א על' תדע דאחר
 נבוא' רבה תלתא ומתאחרת הלכה לפסס כוונתם ועכ"ל במאחרים נכבדים הנאחרים שאינם משיבים טעמם אין לו אלא דרבי
 נבואות כלומר כי הם להעלה מחקד טכני :

ולפי

שהנבואה צריכה אל כח בשמי ע"כ תחלם בהחלם הכח ההוא וזה היה סכס בשמיות בהפסק נבואה בללות חפני
 עצבות ועצלות וזה היעוד שרע שיערמו באחריו וישוטטו לבקש את דבר ה' ואז"ל פ' הכית דבר ה' ונבואה : וכתב
 הרמב"ם כי מרפ"ה לא באתה הנבואת' כבואה מקדם מאחר תלונות המדגלים עד שמתו כלקור המדבר אנשי המלחמה בעבור
 שלמה לסכלם לרוב תלונותיהם ואע"פ שהוא ע"ה לא היה לכה מהדמה חכא נבואתו אבל שפע השכל עליו מכלתי חמפניות
 שהוא לא יתבא במשל כשאר הנבואים עכ"ל ועמך וס' ר"ל אחרות לפי שכלל פ' אלה הדברים באחר ויאמר וכאשר תמו כל אנשי
 המלחמה למות באחר וידבר ה' אל כל' וס' ר"ל ללואות חמס פורסוהו אלא לעבין חפלת' שישל שכל' שני יס' חופין לא כתיחד עמו
 הדבור כלשון חכה פני' אל פנים וישוב דעת' ללחוד שאין נבוא' שורה על הנבוא' אלא בשביל יש' והענין הוס' לו כי שלמותו
 של חמס לעבנו לא חלטה כלל וחלילה אבל להכנהתם של יש' הביעה בו חולטה חזר הרצון חכמ' ונבוא' אלא בלתי נבוא' אלא עליו
 באותו שלמות של חיבה בהיות' חופי' אלא כחי שמדבר עם הכירו ככעס וכאשר תמו כל אנשי המלחמה כתיחד עמו הדבור
 בהכנהתם כאשר קודם לכן כשסר המנוח ואחר שמתגלגל לנארהדבור נבוא' חמס והסכמת הכל היא שהביעה החולטה לנבואתו
 אף על ג' שהיה שכל כפולס אם מפני לאותו מתלונת' העם' חפני היות העם בלתי באותים למה שסיר ראוים קודם
 תלונתם :

נמשך

לזה חטאו כחי מריבה שנאמר בו הרבה דברים זה אומר ככה וזה אומר ככה וזה כוונת וזה פותר ואנחנו לעניות
 דעתנו באמר כזה לפי מה שיראה מישוב כל הפסוקי' הנכתבי' בחמא ההוא ונראה כי מאחר ר"ל הם חסכמים
 לזה ובאחר תחלה כי אע"פ שנבואת חמס לא היה לכה בשמי בה מכוא כח"ס אבל הדבור נבואת' חמס והוא האמת אחר שלא
 היה בה משל ויחידה אבל חמס בעורו כחיים האל הנפסדי' היה צריך אל הנוק בלי ספק ואע"פ שאחר עליו הכתוב לא כהתה
 עיניו כו' א"א שלא חלם גופו מפני חוקקה ולא היה כחו עתה בכחו או בעצ' יציאת מצרים ולהסגת' העם צריך פור מן חכמות
 השמיות ומן האיברים :

ואחר

הקדמה זו באת' כי בשנה א' בנאחתם חמצרים כחי חמס ומריבה בהיותם ברפידים לא כתיאש משה מלשפיק רצון
 העם להושיא לסם חמס כי מצא כחו נאות לזה וע"כ כשתקלו עליו התפלל סמך על תפלתו שתקובל שנאמר ויעצק
 משה אל ה' לאמר מה אעשה לנעם הזה עוד מעט וסלקוני לא שאל אלא עצה מה אעשה והש' הכחיות ששכעיתו תעמד עליו כבוד
 יבגלו שכינס ויתפרסם סכס אל כקדש כתיאש מהפס כמו שהוא קשה לואל לסכל הסנהא קשה ואת' כעצמות' שנה אקום כבוד
 ועדיין

מגן אבות ח"ג

ועדין עם תועי לבב הם עד חתימה זה להם לחוקש אין אלו ראויים להם ולא אחפלה עליהם ויתמו כמדבר הזה כצנחא ובס
אבי עמשה ואהרן ב"כ הסכי' עמו כוח כי אם משה שהוא אלהים לאהרן מירשל כ"ט אהרן שיתרשל שלא היה אלא כצנחא ויבא
משה ואהרן חפזי הקהל אל פתח אהל מועד ויפלו על פניהם וכפילה ו לא בטלו עצה לעצמם כמ"ט להם חרומם מתוך העדה
הזאת ואכלה אות' ברבע ויפלו על פניהם ושם באה' ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה בידך ותיאסוף מן הקהלה ובס בשביל
הכרלי באמר ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחו' שמכו כי כתפלה תתכסל הנזירה ובס כפילה ו לא סיתה לפני העדה כמ"ט
במדרג' להחנך לפנים שלא ימותו וגם לא היתה כפילה ו כחחלוקת קרה כאותה כפילה שלשם כי אותה כפילה היתה חפזי
שחשדוהו שלא היה עושה הדברים אלא חלבו ונפילה ו לא היתה אלא להתיאסוף מן הנס וחשבו שחשדוהו היה גדול בלתי ראויים
שיעשה להם כס ואמרו ויתמו כמדבר ואנחנו גם עמשה וז"ל ויקציפו על מי מריב' וירע' למשה בעבורם כי חפזי חטאם הגדול
השב משה שלא יעשה להם כס וחפזי מחשבה ו לא היה לו רעה וכוון שאותה דעה באה למשה חפזי קצפם גם אהרן באה לו רעה
כי לא היה אהרן ראוי שייעשה כס על מה שלא יעשה על' משה ולפי שרעת אהרן נמשה' לרעת משה לא הזכיר הכתוב הזה אהרן
כי אם משה והסכנה על פניהם ח"ל הטל קח את המטה אתה ואהרן אחיך ודברת' אל הסלע וכו' ולא הכתיבו בלתי שכינה
כמ"ט שם הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב כי מאותה טעה שנפלו על פניהם נענשו ולא רצה לבלות שכינתו עליהם אלא
שיעשה הנס בלא גילוי שכינה כדי שלא יאכזרו יט' ולפי שלא ראה משה גילוי שכינה בתאמת אצלו שלא יעשה להם הנס וספק
ברכר ה' שאמר לו והוצאת להם מים ע' כ' נחמ' להם שמענו בא' המורי' וכו' כל' חפזי מריבם אינכם ראויים להם ולא יצאו להם
מים מן הסלע מהמים ואמרו נוניאזלא אחריו יצא' הטל' כי חשבו שהטל' לא יעשה להם כס ומתוך דבריו אלו הסכי' הסלע
פעמים כי חשב שהנס לא יעשה להם כלל אבל נסה להכות כדי שיאמ' להם כמו שאל' שדרך הכאה יצאו מים מן הסלע כשכב
כן הוא דחוק שיצאו דרך כס והנה החטא היה גדול שהסכנתו כנס קודם שהכתיבה האל בו וגם אחר שהכתיב' וזה באות למ"ט
ל' שזה החטא דומה לחטא הצאן ובקרא שחט להם יב' שנא' לו יד ה' תקצר אלא לפי שלא היה כפרה שאח' חסר' עליו שכתו' וגם
הוא באות למ"ט ל' שחטאו באחרים שמענו בא' המורי' ולא שהדיבור היה הוא חטא למכירה מהרי אהרן' ח"ל ממרי' היותם עם
ה' אלא שדיבור זה היו מרחיקי' שיעשה להם כס וז"ל ויקציפו על מי מריב' וירע' למשה בעבורם כי חסר' את דוחו ויבטא
בשפתיו לפי שהמרו את דוחו בתלונותם ובמריבת' ביטא בשפתיו ואמ' שמענו בא' המורי' וכו' כי הוא מאמר מחליש כח האל ועזא
ויתעבר ה' ב'ם כי התאכ' ה' בבללכ' לפי שהמריב' את דוחו ב'ם לו שביטא בשפתיו ונענש וגם זה באות למ"ט ל' כי החטא
היה אחר ההכאה ש' לו ודברת' אל הסלע לא שהיה סבול כנס בין הכאה לדיבור שהיה ב'ם ער' לו וסכית כצור והמאמר
אמ' הן הכה צור וכו' אלא שהכאה היתה למיעוט אמונת' שיעשה להם כס ולזה חסמוך על סברתו ונכח מקרא מלא שהרי
כתו' יען לא האמנת' בו וכו' הרי למיעוט אמונת' כזה שיעשה להקדי' ש"ט נענשו וז"ל החס' מי מריב' וכו' ויקרש' בס' כי
המריב' הגדולה הכניסה הפך כלכם שהיו ראויים להם ולא קרשו להם את הסלע אלא מעצמו בתקדש שיצאו המים שלא בחשבת
משה ואהרן וז"ל באהרן על אשר מריתם את פי למי מריב' כי המריב' גרמה להם להמריב' פי ה' כי אחר שגזיתו אתכם
והוצאת להם מים אחרים שמענו בא' המורי' וכו' וכן בחשבת' כ' בפעם א' כאשר מריתם פי במריבת' העדה וכו' ככ"מ מוזכר
המריב' כי הוא גרמ' להטעו' משה ומשה למד המאמר ויקציפו על מי מריב' וירע' למשה בעבורם וכו' הענש הכ' כא' למשה על
אשר חצלתם כי כתוך בני ישראל כמי מריב' קרש' על אשר לא קדשת' אותי בזרה המריב' כ' ואלא קרשו ה' כי מעצמו
בתקדש שלא בחשבתם ש' ויקרש' כס וזהו סמל שהוא וז"ל קדוש' כי המועיל בקדש' נק' מועיל חפזי שמועיל והמוליד בקדש
ואשה המונה נק' מועילת לפי שיצאה מרדכי קדוש' סמליו' כי הוונה ב' כ' נק' קדשה' כל' הפך קדשה וכן ג' בענין הוצאת
ואנחנו מועילם כאלהים ונאסב כשים ככריו' וכן המוליד נאסב לשקר נק' מועיל בקדוש' ה' כמו שנק' מחלל את ה' וכן הלא עכן
כן וזה מועיל במרס ובכלל כי מועילה הפך קדוש' וכן בכלל בו הממלא והמקדש' ח"ט קדש' על שפתי' מלך בחשב' לא ימנע
פיו וכמ"ט ל' אין מעילה אלא שקור' ויהיה מועלתם כולל ולא קדשת' וזהו חס' שכל' בחטא משה ואהרן והי' ונש' היה ב' כ' מרס כ' מ
אתם השבתם מחשב' רפס' שמויות במדכ' וס' יתמו ואחר כך עמשה לכן ההקיים בכם ואתם לא תביאו הקהל הזה אל הארץ

וזהו וכלו וירשו ישתכח דין האמת לעד ער :

ודע כי שאלות הנכבד' כנביאים יקרה להם מה שיקרה באלמות שהכחם לזכור' כיוס מהם מי שהגיע לו מוס' שלמות בשיעור'
שילוחיהו' לזכר לא לזולתו ויש מי שיגיע לו חסדו מה שילוחיהו' וישלים לזולתו כאשר ילמדו ויביטו בהכחם ויש מי
שיגיע לו חסדו שיתעורר לזכר ספרים להועיל לכל קורא ספריו כי המחבר ספר' לא יאכרם לעצמו אלא להועיל לזולתו כן הוא
ענין הנבוא' יש מי ששפץ עליו מוס' הסלמ' שהשלימהו ולא העדיף בו לזולתו ואלו הם ריבוי הנביאי' שהזכירו ל' שהיו כישאל
ולא נזכרו ויש מהם מי שהיה מוסך ספריו לדרך האמת ויש מהם מי שהכיר ספריו' בישיבה וירמיה' וזולת' והנביאי' שמואל
במדרגה זה יתנצח בנפשו תשוק' והתעוררו' לקרוא בני אדם ויקובל מהם או לא יקובל ואפי' יגיע להם נזק מקריא' הסוף לא
יחשו ויש מהם מי שסדר כזכרם כי השפץ האלהי ימנע ולא ימנע לשקוט כמ"ט ויהוה אלהים לכתוב את זכריו ויעמוד מעל
לעם וכן ירמיה' את' כי היה דבר ה' לי לזכרה ולקלם כל היום אמרתי לא אוכרני ולא אדבר עוד בשמו ויסי בלבי כאשר בוערת
וכו' ואמר הרמב"ם שהוא מאמר עמוס ה' אלהים דבר מ' לא ינבא והוא ל' חלק מדרגות הנבוא' זה מדרגות . הא' בקראת
רוח ה' והוא האיש שילוח אלו עור אלהי שיעורו להעשה טוב גדול בהצלת קהל השב חקל דעים והתגדירה לזה ואלו הם
האשתי' שנא' עליהם צלחה עליו או דחה עליו רוח ה' ויו הוא מדרגה שופטי ישראל כלם כשמשון בא' והצלה עליו רוח ה' וכן בפתח
ותי עליו רוח ה' וכן זאת היא מדרגת יועצי ישראל החשובי' כמ"ט בעמס' כשהגיעו דור' ק' לצד לרד ויהוה לכתוב את עמסו
והנה משה היה לו זה סכה בתלונתו ער שנתעורר להציל העברי' מיד סחצו וכוונ' הכ' אמר לרשע להם תכם דעך וכן אחרי
ברחו השפסע התעורר להציל בנות דעוואל מיד הרועי' ולא נמנע מוס חפזי בו יתמו חפרעה כמ"ט ויקס משה וישיעין וכן דוד
אחר שנמשה בא' רוח אלהים לו דוד מהיום שהוא נמנע ולא נחנבר על הארץ וסדוכ' וספלותיו וזה סכה לא יתעורר מחסו ענין
אחר למי שהגיע עליו לפועל א' הספעות ולא לאהרן פועל' שירדן אלא לעור עשוק אס' א' גדול אוקסל או לחס' שמכיר לזה
כהצלת יוסף ככות סמנדי שהיה סכה ראשונה לענינו' גדול' שתחדשו אה' . הס' הוא שמואל האדם האלו ענין חל עליו
וכא' אחר התחדש עליו ושתיהו לזכר וידבר בחכמות או בתשבחות או בדברי אזהרה מועילי' או כענינים הסבהים אלהיים
בעת היקיצה והסתמטת החשו' על מנהגיהם ועז' בא' שהוא מדרגה כרה ק' ומהוה הכה היה דוד כשחבר תלים וכן ש"ס כשחבר
משלי וקהלת ושיר השיר' וכן ספר דמאל ואיז' ח"ט כתבדכו' כרה ק' ואל' הכתובי' וכפי' אמרו הנלת אסתר' כרה ק' באמר
וע"כ

וע"כ יקראו כתובי' ומוה הכת' הו' ע' וקני' הכ' כהם ויהי ככוח עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספון וכן כל כ"כ
השגל באורי' ותומים שאמרו שכינה שורה עליו ומדבר ברה"ק בשאלין מחנו ואם לאו אין בשלן מחנו ושאריו ותומי' אינו לא שווע
קבת כמ"ס ביומא וכן יחילא בן זכריה מזה הכת' שאל' עליו כה"ס היתה עליו יד' בתיקן סה"ל כה' אחר' ה' לכס' וכן זכריה בן
יהוירבע הכ' עליו רוח לכסה את זכריה וכן זכריה בן עוזר היתה עליו רוח אלהים ויצא לפניו אהא וכלעם היה מזה הכת' בעת
שהיה טוב ויש ויש ה' דבר בפני כלעם כאלו נאח' שברה"ק הוא אומר ועפ"א הוא על עצמו שומע אחר' אל וט"ס דור אחר
אלהי יס' לידבר צור ישראל ד"ל שהוא יעזר טוב ע"י נבואה את נתן אש וולתו וכן ח"ס ויארם ה' אל שלמה יפן אשר היתה זאת
עמך ולא שמרת את בריתי בלא ספק לא נאח' זה לשלמה עצמו אלף יעזר דע על אהיה השליכו או וולתו וכן אומר בנבצון
כראה ה' אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים אין זו נבואה במורה בכבואת אברהם יצחק ויעקב וישעים וירמיה כי הם אעפ"י
שלא המדע בחלום הודיעם כי חלום של נבואה היה ובשלמה נאח' וייקח שלמה והנה חלום והוא מדרגה לחסד חמי' שאל' בו
בחלום אדבר בו וכן דניאל בנור על מה שנראה לו שהוא חלום אחר בחזונו די' לילא ריו בלי וכו"ל בארין חלמא כתב ואמר עוד
חיי היות בחווי' עם לילא ואמר וחיי רישו ובהלכנו וזאת המדרגה למטה ממ"ס כו בחלום אדבר בו ודע כי מדרגה"ס דחק עצמו
בכל זה לפי שחלל קראו לספרי' האלה כתובי' והכדילום חספרי' הנביאוי' וכבר כתבנו מה שג"ל בכבואת מרע"ה : והב' הוא
שירא הנביא חסל בחלום של נבואה ויתבאר לו ענין השגל שהוא באותו חלום כדור חסלי' זכריה וזאת המדרגה הא' שנאמר
עליו ויהי דבר ה' אלי לאחר' . וסד' הוא שיטת דבר בחלום של נבואה כמ"ס בקצה נבואת יחזקאל וידבר האיש אלי בן
אדם . והס' שידבר לו מלאך בחלום והו' ענין רוב הנביאוי' . הו' שירא בחלום של נבואה כאלו הס' מדבר עמו במאמר
ישעיסו ואראה את ה' וכת"ס מיכיהו ראיתי את ה' . הס' שיכואטו חזון במראה הנבואה ויראם חסלים באברהם
במקרא' בין הכתרי' כי אותם חסלים הם כיום במראה הנבואה . הס' שיטת דברי' במראה הנבואה כמו שאל' באברהם
לאמר לא יורשך זה . ס' שירא איש ידבר עמו במראה הנבואה ביהושע בירמיו . הא' שירא חסלך ידבר עמו באברהם
בעת העקידה שהיתה בפועל בהקין וכתב הרב ז"ל כי זאת היא אצלו המדרגה העליונה שמדרגות הנביאוי' אבל חס' אסער
שירא הנביא במראה הנבואה כאלו הס' ידבר עמו הוא רחוק ולא יגיע כה המדרגה לזו :

עוד

כתב כי הוא אפסר ג"כ שלא יהיה שומע דבור במראה הנבואה כי אם בחלום שהיה תחלת הענין מראה נבואה
וכשהתקעו במקרא' שהיה שבה חלום כמ"ס ותרומה נפלה על אברהם וא"ל וו' תדרגה של נבואה וא"כ יהיה כל דיבור
שיטת על איזה דר שיטת ויהיה בחלון' אבל במראה הנבואה לא יושבו בו אלא חסלים והשבוה שכליות וזה דקדוק לשון הכתוב
במראה אליו אתורע בחלון' אדבר בו נתן ההודיעות אל המראה והדיבור אל החלום ותחם לפי זה מדרגה ט' וי' ולא כתבנו
זה על דעתו ז"ל אשר אינו וקמן הדברי' וכל ספק שזאת היא מדרגה הנביאוי' באיכות נבואתם אבל מדרגת' בשלמות
עצמה הוא ע"ד אחרת כי אין ספק שמדרגתם היא למעלה ממדרגת' נביאוי' אחרונים ויהיה מדרגתם לפי סדר שלמותם
בחסמם ובשלמות יצירתן ולפי פעולותיהן היוצאות מן הסקס השבעי וכבר דברנו בזה דבור רחב כשדברנו בכבואת
מרע"ה :

והאמת

הוא כי מדרגת אלה הנביאוי' וולת מרע"ה הם כ' טובים לשאר המדרגות הא' במראה ליו אתורע והוא שירא
בהקין איש או חסל או מלאך וזה כשיתחזק הכח הדמיוני עד שיראם הדברים המצויים בו כאלו הם ראיות
חושיות כמו שיקרע לחוליס ולאשר התחזק בהם הכח המדמה כאלו יראה ראיה מוחשת עניינים מביהלים כי הכח המדמה אחר
שקבל הנזות שהחכים שמסר לו החוש שמותיהם המצורה המוגשמת שקבל מהחשים הוא מתחזק וחוזר ונותן אחד שהיה חקבל
והקבלה החוש שמותיהם וחוזר ונותן אל החשים והחשים מקבלים אותה כאלו היתה בפניהם כמו שירא בפני סירקון
כל אשר בפניהם כאלו הוא ירוק וזאת היא המדרגה הא' שמדרגות הנבואה שנאמר עליו במראה ליו אתורע והס' בחלום אדבר
בו והוא שבעת השנים יראה או ישמע הדבר שהיה רצון הא' להראותו או להשמיעו :

וכתב

הרמב"ם ז"ל כי הסכה בחלומות הנזירות הוא הסכה בכבואה כעצמו ואחנם מהלכו כדור או כעצט לא בחין
וכביא ראיה מהז"ל חלום הא' חסמים בכבואה ולא יפעל השיעור בין כ' דברים מתחלפים בחין כי אין ראוי שיאמר
שלמות האדם כך וכך משלמות הסוס וכן הביא ראיה ממ"ס כב"ד מולת נבואה חלום וזה דמיון נפלא כי הנבואות הוא
הפרי עצמו אלא שגבל קודם שלמותו כן פעל המדמה בכת השניה הוא פעלו בעת הנבואה אלא שיש בו קצור ולא הניע אל
תכליתו וכן הביא ראיה ממ"ס בכבואה במראה אליו אתורע בחלום אדבר בו ומראה הוא שיניע לכח המדמה משלמות הפועל
עד שירא הדבר כאלו הוא מחזן וירא הדבר כאלו באלו ע"ד הרמב"ם היוצאת אליו הן פני חלקי הנבואה מראה או חלום וז'
שהשתמשו ככ"ק הם חסמי המדרגה הכ' או קרוב אליהם וז' ז"ל משמחו נביאוי' אחרונים פסקה בכבואה מישראל ועדין היו
פשתמשים ככ"ק ונראית זאת ההשגה כ"ק שהיא חלושה ולא הניעה אליו קול של נבואה לא היא ככת ליה ועניינים שהשתמשו
בה היו משתדלים להדבק שם השגל הפועל שישפע עליהם שפע נבואה וידעו בו העתידות ולא השפיע עליהם חסל אלא
שנבא להם קול מקש באורי' קביע לאזניהם ישמעו הראוי לאות השגה כלבד רומם להשבת חזון ישראל בשתיפת הדברות
בעת מ"ת כמ"ס באריכות כשדברנו בהשגה זו שהשיב ישראל באותו מעמד והא"ל וישמע את הקול מדבר אליו קול לוקול
אליו מה שומע ואני ישראל שומעים ולזה כששמע שחיל הקול ג"פ ולא שמעו עליו אז הכין עליו כי קול נבואה היה לפי הפשט
ולפי זה היה אפסר שיטת הנביא דבור בהקין ואין צריך לומר מ"ס הרב ז"ל כי תחלת הנבואה היתה מראה ואחר השתקע בחלום
ואז היה הדבור וכאמרו במראה אליו אתורע הכל ככלל בהתודעות הראיה והדיבור ויהי ח"כ מדרגות הנבואה לא כמו שהניח
תחלה והס' וינתן ע"ה הרגיש כאלו העניינים ודקדק בהם דקדוק נפלא כי בכל מקום שנמצא לשון נבואה בכבואה השלוחים
ההוא לעם תרגמו כלשון עברי' וכל מקום שנמצא זה הלשון בשלמים שלא הניעו שלמותם שישלחם הא' לעם כמו חל נביאוי' ש
נמצא שאלו וכן לסקת נביאוי' שנמצא ג"כ תרגמו משבחים שהיו אומרים דברי שירות ותושבחות ברה"ק והוא תחלת מדרגת
הנביאוי' וכל מקום שנמצא זה הלשון במי שבעתה אותו רוח רעה תרגמו לשון שטות כמו שתרגם בשאלו ויתבאר בתיקן הכית
ואשתמי בנו בכתא כי יש אכשם תחול עליהם רוח רעה והם משתבעים ואומר עתידות לפעמים צורקים ולפעמים כווכים וזהו
הסבדל שהכדילו חז"ל גם בחלומות ואמרו כאן ע"י מלאך כאן ע"י שד וקראו זה הכח רוח שומאם וכבר ידעת מדברינו כמ"ס חסן
מלאך ומזה שד ומזה הסבדל שכן הסודע שיהא ע"י מלאך וכן הסודע שיהא ע"י שד ומזה המין היו נביאוי' הכע"ל וגם שפ' תי' על
נבואתם ואשתמיא וזהו ויעל שרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אנכי אפתנו ויאמר אלא וסייתי רוח סקר כפי כל נביאיו וזה הרוח הוא

מגן אבות ח"ג

סדר הוא השטן שנאמר בו כי בא בתוך בני האלהים להתייבב על ש' ע"כ כמראה זו בתוך נבא השמים תצומד על ש' ומהו המין הוא מניח הנימוסים :

ונו באר ככא כי כ' פועלים הם בכבולות הא' ע"ז מלאך וזאת טעם השכל הפועל על הכח הדברים ולא יפול תכל דבר השם ארצה והפועל הכ' הוא אצילות רעה דרך השתבשות על הכח המדמה וירוב לפעמים ואם יבדק לפעמים אפשר הוא והכל הוא לפי רצון הש' להשיג דרכיו להאבד דרכיו ית' שמו והל' כג' ל' לפי מלא הש' מציאות השמים השתכל לתת סבת אמות הנבואה והצדק הנמצא בה והכח הנמצא בקסם ובחלום והאריך כזה לפי מרשיו ואין צורך לכל מ"ש כי הכח הנמצא בחלום הוא לפי השפעת השם הפועל על הכח הדמיוני והכח הדמיוני הוא מרוב והשפעת המצוי בכבול השקר הוא מהכחות הרעות הנק' שדים כמ"ס וגם אפשר שיהיה השפעת השם גם בחלומות כמ"ס ל' וגם בקסם ויהיה זה סבת הכח הנמצא בהם והשפעת המצוי בכבולות הוא מהשכל הפועל שהוא מלאך שלח מהא' על הרע הדברי וכל דבריו אמת ועוד נדבר כ"ה בענין הנסים כמה יבין הנביא ואין שיתבטל הנבואה בכבולות ויע' כי דבור הנביא הוא כ' מניס הא' הדת העתידות ואם לא יבא דבריו הוא נביא שקר ועל"ה אשר ידבר הנביא בשם ה' ולא יהיה הדבר ולא יבא וכו' ואם יתקיים הוא נביא אמת ולזה יודע ישראל מרן ועד באר שבע כי באמת שמואל נבוא ל' והמין הכ' דרך אזהרה בכבולות יונה על נינוה וכבולות ישעיה על חוקים אשר כתבסוכה וכחפלה והבטל דבריו הנביא ולא יבא מחוקו שהוא נביא אמת וענין וירא יעקב אשר שהובטח כסמיה כבר ביארו ל' מהפא נרם והוא שכתב דבר עם לכן עובד ע"ז ושלח מלאכים לעשו ולא סמך על ההבטחה :

ורע ונלמד האל ביום בענין הוה עניינים יוצאים מכל הקטע הפורעים והוא מ"ס הרשב"א ל' מליש שמו' נסיון בר אברהם הסערי סהל רוח ה' לפעמוד' שנים פעם בהקין פעם בחלום ומלאך דובר בו וזה שמו הנד' לו וכתב לו ספר ג' דות של נייר וקרא אחוה פלוחה חכמה והתחיל לכתוב לו פי' ארוך על כל היבנה וחיבה על עלה א' של נייר מן הספר שהוא כ' דות של נייר וזה האיש מודה זה לא היה יודע ספר כלל ודבר תימא הוא זה שאין לדון נביא שלא היה חכם ואין הנבואה שירה חלה על חכם וכחוצה לארץ און הנביאה שירה אחר שנתקדשה א' ונבואת יחזקאל בא' התחילה וגם אין הדור ראוי לנבואה ולזה לא שרתה נבואה על תלמידיו הלל ואין זה קסם שיחבר ספר מלא חרמות וכן ספר הרב הנ' כי בעיר לארדה היה קטן א' שאינו יודע ספר והיה אומר כמה מוזרים אכמה דברים ואחר אחר להם הוא עצמו לעשות לו רפואה וכתבו מפיו נוסחא א' ועשו ונתרפא :

עוד כתב הרב ל' כי בארץ אשכנז היה איש אשר יודע ודורש דברים בפני גדולי התורה דברים נפלאים ודרשות לא יעשו כן גדולי אנשים אשר בארץ ועושה כן בשם קורין אותו שם הדורש. עוד כתב הרב ל' שהוא דאם איש א' שמו רבי אברהם דקולוניא אשכנזי שהיה עומד כה"ס של קולוניא במערב וקול' יוצא כנדר מן המזרח מעל גבי הארון שמניחים בו ס"ת ושאולס לו כל דבר והוא תשוב ואותו קול דורש מה שלא ידורש כל בישראל וזה אברהם היה אומר שאותו המדבר היה אליהו ל' והעידו לרב ל' כי דרש יום שבה בפני רבנים גדולים כפ' ויהי ככלות שלמה והעידו כל הרבנים שאין בכל הרבנים מי שידורש כמותו וכ' הוא תימה גדולה ואלה העניינים קצתם ע' מה וקצתם ע' אליהו ל' ויש מהם ע' שדים כי לא נרחיק מהשדים יעשו ביוצא כזה וכבר אמרו בהנחה שם שזעזעה דילמא נוסף שירא אמרינן וכבר העידו ל' כי ערבי א' אחוה עד והיה מדבר בלשון הלועזים וכן העיד כי ראה איש אחוה וקורא פרשיות מספרים שהיו יודעים בו שלא היה יודע אותם :

ואחר שהלכנו בדברנו כזה הרע הדמיוני ובמסוביח נאמר מה שהוא כוונת הספר כי בכח הזה יש מנוח ועבודה אע"פ שהרמב"ם כתב שאין בו מנוח ועבודה לפי שזה הכח יפעל בשניה בעת שאין לאדם בחירה אבל כבר נדמה הרב כי יש בכח הזה עבודה אם בקסם שלא להניע כח הדמיון כמין ממנו ההנפה ואם בחלום לדרוש אל המיתם שפי' חלל שוהו המרעיש עצמו ול' בכית הקברות כדי שתשרה עליו רוח טובה וכן נבואה יש בו עבודה אל הנביא עצמו שלא יכרח מחקו הנבואה כדי שלא תחול עליו וזה היה חטאו של יונה בן אחתי וכן שלא לכוש בנאמתו ושלא לעבוד ע' עצמו ושלא ידבר בזה בשם ה' ולעם יש מנוח לשמוע אליו אחר שהוא חזק ונבוא ופילו לעבוד על ר"ה כאליהו בזה הכרחל שהקריב בכמה כשעת איסור הכמות ושתיהם מנות טעם בשם הש' בשאר מנות מן חפ"ו :

ועתה נדבר בכח הנוכח והשומר בכו' בכח הנוכח ונאמר כי זה הכח אינו בידעת דברים שהיום כי הידיעה בהם לא תקרא וזכירה כי אם השגה וידיעה בסתם ואינו בדברים העצמיים ללא כי הידיעה בהם תקרא מחשבת או נבואה דומיהם ולא יוחסו לזה הכח והכח הזה אינו אלא בדברים שזכרו ונפלה הידיעה בהם והנה הם ה' עניינים הא' ידיעת הדבר שהוא כלי הפסק וס' הידיעה בהם אחר ההפסק וזה יקרא זכירה וההפסק יקרא שכיחה והוא הדבר שהוא כזה מעצמו אלא אחר המחשבה כי והכנסה לזכרו יקרא הדרכות וזה הפעולות השכל וע"כ אין זה הכח לחינוך שאין לו שכל אבל הנוכח הוא לחינוך שיש לדחיון וכח מחשב כי בזה הכח יוכור הש' את אמו ויכיר הקדוש אע"פ שיש כ"ה שאין להם דמיון כמו המצינים והתולעים כמו שמכר והנה השומר הוא יותר בכח מהכח הנוכח וההזכרות לפי שהוא כח שיהיה בלתי נפסק והכחות הקניינים בשווי הם כלא טעם חסוכים מהנפסקים והכח הזה אינו כח הדמיון והמחשב אבל הוא זולתם ויותר רוחני מהם כי המוחשים שקבלום החושים המושגים יחסרום אל החוש המשותף רוחניים כמקדם המוח והוא המדרגה הרשונה מהמדרגות הרוחניות ואח' קבל אותם החושים המשותף הכח המדמה ומרכיבם וכמה המחשב הוא כורר אותם להנדיקם וזה הכח הוא יותר רוחני והוא באמצעות המוח ואח' קבל אותם הכח הנוכח והשומר שהוא באחרונות המוח ע"כ הוא היותר רוחני שכלם שהוא מסייר הקל' כלם וכשאלה הידיעה צורקת בכלל ומה שירה כי הכח הזה הוא באחרונות המוח כי כשיש חולי שם תקרה השכיחה וכבר הבינו שאיש א' הנה קרני המניחה באותו חקום ושכח כל מה שהיה יודע להסתכן הרוח המושג זה הכח אשר באותו המקום והוא תבואר טאע"פ שכל זכרונות והזכרות יסיה עם דמיון אבל הם וולת ענין הדמיון ושפועל אלו הכחות נבדלים זה מזה כי פועל הזכרון הוא העמדת ענין הדבר המדמה אחר האבדו וישפוט עליו שהוא אותו ענין שהרשע ודמה וסגס א"כ הם ד' דברים דמיון וענין אותו דמיון והעמדת אותו ענין והמשפט כי הוא אותו ענין דמיון שהיה למוחש הקודם והעמדת הדמיון ראוי שיהיה לכה וולת אותו כח שהשיג הענין והשופט בארם הוא השכל כי הוא שופט בחיוב ובשלילה ולכן יודבר בדין ובחיובי הוא שבע ולכן יוכור ולא יודבר אבל יש לו כח מחשב ולכן ירחק החמוק ואם לא הרגישו עדיין והנה יש כאן ג' פעולות ל' כחות חכ' מהם מציאות השני דברים הפשוטים אשר הורכבה סגורת שמורכת מהם הא' חסם דמיון הדבר וסכ' ענין דמיון הדבר והג' מרכיב אלה סכ' עניינים הא' אל הא' וזה כי הצורה המדמה היא דבר כמעלת המושג והוא תכנית הדבר וענין אותו תכנית

התכנית הוא במעלת הצורה וזה כי גוף הדבר חוץ לנפש מפני שהוא מורכב קרה לו נשיה כנפש על אותו הצד ונשיה קבול הכ' חלקים שמהם מורכב לב' כחות נשונים ונשיהם מרכבתם לבח' הנה כבר התבאר מזה המאמר כי הם ג' כחות כח מעמיד לרמיון הדבר וכח מעמיד לאותו ענין אותו הדמיון וכח מרכיב אותו ענין אל דמיונו ולכן נשלים ההדבור' כסיוע אלה הכ' כחות והעמיד כ"א חסם הדבר המיוחד ורשטו השתדל לבאר כי הכח הוודי הוא וולת המצוי ונשיהם ב' כחות וכוחא כי אכנסו כשם לפעמים ענין הצורה המדומה ולא נשג הצורה המדומה ונשיה הצורה ולא נשיה עניינה ולכן אפשר שנסמור הדבר דברים יחד ולא דמה אותם והנה כח השמירה והדבור' א' כנשוא ב' מצד כי אשר נשיה כח המדמה מאיש דאוכן שרמו אליו אכנס הוא מה שירשמה הרושם כחוש מחנו והדבר הנשיה אותו הכח הוודי הוא ענין הרשום ולכן יהיה ענין הדבר ככח הוודי יותר רוחני ממה שהוא בכח המדמה ופועל אליו הכחות בצורה המוחשת אחר מוכ' פעלים או ההרכבה או התוך כי במחשבו תצורה שרשמה אותם כבר יהיה פועלם ההרכבה כמ"ש השלימור כ"א מכ' הכחות הענין הפשוט אשר ייוחד להעמידו וירכיב הכח הנ' והשתדל יהיה בגדר הדבר המוח' כ' שם מיד להיות מוחש וזה יהיה כשירשם המרגיש תחלה הדבר חוץ לנפש ואח"כ יציירו המצוי והמדמה ואח"כ יכדור הכדור' והמחשכ ענין' אוחס צורה מרגשה ולחיות הכחות האלה פעולות ה' מתחלפות היו מקומותיהם מן הראש מתחלפים ובעבור שהם המרגיש אכנס ירגש תחלה ואח"כ מצוי המצוי ואח"כ יכדור הכדור' ואח"כ יקבל השומר יתחייב כהכרח שיהיה המצוי המדמה כמקדמי המוח קרוב אל החושים וילזה אליו המחשכ הכדור' וזה במקום האמצעי ואח"כ ילוח הוודי והשומר באחורנית המוח וידמה אלה הכחות הנ' נקראים כלשוננו בלשון חכמה ותבונה ורעת כי מה שמקבל המצוי מהחושים יקרא כשה חכמה כי מה שלמד האדם מרכותיו ויקרא חכמה ואשר יכדור הכדור' יקרא כשה תבונה שהיא באמצעית המוח קלטון בין ואמצע ידעה יקרא מה שירע האדם בכח השומר והוודי והשומר והוודי הם א' כנשוא א'ל' וכדור שומר כדור' אחר כדור' אחר כדור' מה שאין הפה יכולה לדבר ומה שאין האין יכולה לשמוע כי מצד היותם א' כנשוא נאמרו בדבור אחר וחבר היותם ב' הים כענין גם חוץ לטבע והדבור' הא' היה זכור להחזיר הדבר הנשכח והוא ממדת הרחמים שלא הוקיעם לשמרו והדבור' הכ' הוא יתיר חוץ הוקיעם לשמרו בדרכות והוא ממדת הדין והיו בדבור' א' כי קבלו ממדות הזכירה שהוא יותר קרוב אל השמירה בדרכות מחזירה אחר ההפקות ונראה שהמקומות שאל' בהם לא תשכח הוא להזכיר על ההזכרות שישתדל האדם להדבר שלא ישכח ברוח המוח הדבר ההוא ואח"כ נצטוו מן השמירה על ג' כחות אלה בשמירה ובדרכות ובזכירה אחר ההפקות והשמירה ובהדבור' כ' השתדלות בהקשה וברצון ואח"כ יש בכח הוה מצוה ועבודה בזכירת המצות בכללם כמ"ש ב' צינית ובזכירת השבת וצינוח מדרים ומעשה עמלק והחזיר מלשון הרע בזכירת דברי מרים והחזיר משכחת מעמד הר סיני ומלחמת עמלק והם עינות גדולות בקיום האמונה שהוא תכלית שלמות האנושי והשלמה האחרונה ואח"כ שר המושקים פשע ליוסף ב' כחות אלה כי כחלת ולא ובר' בכלל בכח' השומר שלא שמר ושקט והשפס ככח הוודי שלא ובר' דבר הנשכח וכחלת וישכחהו פשע בכח ההזכרה' שלא נהעורר להשיב הדבר הנשכח בהזכרה' וזה יותר כולל מ"מ הבאין לל' שהקדים חיוב אל השלילה הפך הכתוב ותרם ונשים ולא ידברים ולפי דבריו לא יהיה פשיעמו כי אם בכ' כחות השומר והוודי לא בהזכרות ולא דקדק

הנה החבאר מדבריו כי יש כחא' ה' חדרבות הא' גופנית רבת הקליפה והיא הצורה המוחשת מחוץ לנפש והכ' הציאות ואלה הצורות כחוש המשהה' והיא הא' מדרבות הרוחניות והכ' הציאות בכח המדמה והיא יותר רוחנית מהראשונה והכ' הציאות' בכח הדבור' והכ' הציאות' בכח השומר והוודי והיא יותר רוחנית מכלם כי היא החכמה מה שבידו הראשונים ונקוהו מחקלי' וכאשר נ' בלי פסולה והנה ההזכרה' לדבר הנשכח והיה א"כ בהעמיד' ענין היכר שהוא הכח הוודי וכאשר העמיד שם הוודי יעמיד הכח המצוי צורת הדבר שהוא וירכיב הכדור' אוחס כי אם אלה העניינים אשר הפרקה הצורה אליה מהם תתרכב ותתרכב הוא המהיר והמערק וענין הצורה יעמידה הוודי ורשמה יעמידה המדמה והתכבת הענין ל' הרושם יתן אותו המכ' ובהתקבל' לו הנ' כחות יעמוד הדבר הנשכח וזה ההזכרה' ולפעמי' יקשה לאדם המצות הנכס' והיה זה מפני חולשה והפסד יקרה לא' מאלו הכחות ויחלשו ויפסדו השאר לחולשה והפסדו זה הפסד קרוב כדור' יקרה לענין ההשכל דמיון זה ר' המצוי פסד בהפסד החוש ויואס כויהמו ולא יפסד החוש בהפסד המצוי וכן הכח כדור' יפסד בהפסד המצוי ולא יפסד המצוי בהפסד הכדור' בהפסד הכדור' יפסד הרחמי בהפסד הרחמי ויפסד הרב הרחמי בהפסד הרחמי המעט הרחמי ויפסד המעט הרחמי בהפסד הרחמי ויפסד המהירות יקרה מההחברות אלו הכחות והעדר עמידת הדבר שזכר הרגיש ושכח לבד אכל פעמים יעמוד בקצת אנשים עם השחברות' צורות הדברים המוחשים אפי' שלא הרגישו אותם חתם אכל הנידו להם תאריסם לבד כמ"ש ארסטו ממקצת הקדמונים היה מצוי הדברים שזכרו אליו בשמע מכלתי שראה אותם וראש נכחם אותם המורח נמצאו כפי מה שדמה אליו ולזה אפשר שיצוה הפל' מי שלא הרגישו מעולם זה יקרה לאדם מצד אלו הכחות הנ' והתחברותם יחד הוא מצד הנפש המדברת כל' מצד השמעם לה כמו שיקרה הפירם מצד הנפש הכהמית וההחברם הוא רחוק מאד וקשה על האדם כי השתדלותם הוא מפני השכל ומנוחת הנפש הכהמית הוא בפרידתם ולזה יקרה זה ההתאחדות לאשר ישימו השתדלותם במהשכנתם בהתבודדות וישימו מעצמם הטרחים אשר יטריחו החושים וישוב החוש השמיה' בהם לעבור אלו הכחות ולכן יתחדו אלו הכחות בשינה וישקיעו על כלליות העולם ובעניינים הדומים לשינה כמו חולי השחוח ויאמר ארסטו כי לפעמים לא יצטרכו אלו הכחות קצתם אל עור קצתם בהעמיד מה שיש להם להעמיד אבל לפעמים יעמיד על מה שיש להם להעמיד הכלי עור הכדור' ופעמים שלא יתכן להם שיעמידו אלא בצד קצתם אל קצת וההפך בין תנועה הנפש על חלקי הדבר והעמידה ע"צ ההזכרה' ובין תנועת הנפש על חלקי הדברים המדומה אל דמיה ולכן יהיה פעולת השמירה נכבדת יותר מפעול' הזכירה שום ותנועה ההזכרות אינה שום מפני שהיא צעקת מדומה אל דמיה ולכן יהיה פעולת השמירה נכבדת יותר מפעול' הזכירה שום ותנועה השום היא יותר נכבדת מהתנועה הנפסקת והכח השומר בכלל אכנס יעמיד חלקי הדבר השומר על ההמשך והתכבות וכשהעמידה הרכיב הכדור' קצתם אל קצת ורשם אותם המצוי והכח הוודי אכנס יעמיד חלקי הדבר כתי' נפסקת כלתי דבקה וכאשר הים מציאות חלקי הדבר נראה באלו ג' השגות והיו מצטיינות קליפות מצד הכדור' והמצוי' היה ההזכרות יותר קל ואם הים רב הקליפות קאלו הכ' צדדים הים ההזכרה' קשה :

מגן אבות ח"ג

אמנם העניינים הכלליים יוכרס האדם מזה המרחקים הנמכרים אליהם וע"כ תצטוו השפחה כמו שתצוו העניינים הפרטיים כי זה הכח הוא מהכחות המשיגים הפרטיים כי הזכרון הוא לדבר אחד שהרגיש אותו ודמיון מזה חס שהוא מורגש ומדומה ודמיון זה כי טבע הכחות הכללי שישיגוהו השכל לא ישיגוהו הכח הזכור אלף שהוא וזכר כמות מובבל שכבר הרגיש אותו ודמיון והנה הזכרון יהיה לזכור הקלות להשיגם וההזכרות יהיה לזכור הקלות להשיגם והזכרות הקלות להשיגם הם אשר יהיו אלף כל המדמה ושחוש המשותף רבות השמות מעשות הרחוקות והזכרות הקלות להשיגם הם שהם הרבה רחוקות מעט השמות והיה זה כן כי הזכרות שהם רב השמות יאריך פעל השם המשותף בכדירותם על הרחוקות שהשמותיות יקרה לו שתקבע הזכרה שהיא ב"כ"ט כשקבלה מעטת הקלו' כבר התבאר איך יהיה ההזכרות והזכרון ומס הפרט כיניסם וכן השמירה ובשאר לבאר המשיג וזה הכח ב' דברים הא' למס היה המזכיר יבאש ויתעצב מכלתי שיסיה הדבר המכאכ והמעצב נמצא כפועל והכ' למס היה בני אדם מקצת טוב הזכירה ומקצת לא ליכור ומקצת רב השמירה ומקצת בספק וגאמר כי המזכיר יהיה מתעצב בזכר הדברים שאינם מצויים כפועל מפני שהדברים המשיגים אותו על ההזכרה הם דברים מצויים כפועל והם בסכרה רומים לדברים המזכירי' ומעני היות הדבר הדומה לו מושג כפועל ישג המזכיר מן השתעבד והכאכ בעת הזכרתו מה שהיה משיג אלו היה הדבר ההוא נמצא כפועל וכאלו יקוה שיצא אותו דבר אל הפועל כאלו הוא אלף הפעם בדרך האפשר כי כשימצא מה שדומה אל הדבר יהיה הדבר אפשר שימצא וע"כ כשתזכור הפעם דבר מזה מושג מתייחס לדבר ההוא שער יעיר אותה השכל לטער כי המושג ההוא מסוב הדבר שהיה אלף הנמצא בכח והוא אפשר שיצא אל הפועל זה הדומה לו ויקרה לו או שיכאכ ויתעצב בדבר ההוא המזכיר כמו מה שיקרה אלו היה נמצא כפועל ואולם הזכרון הנמצא הסוב באנשים הוא הסתאחר התנועה אשר יתקיים כפעם מה שיעבור בו מהמוחשים והוא מי שמוג אחרי מוחו מחזיק בצורה המדגת בו והוא אשר יזכר על מוג המקום ההוא שיוכס יותר מתבכורת הלחות כי שיוכס מדרבו שיקשה לקבל וכאשר קבל הצורה הנס מדרבו שתתקיים בו ויחזיק בה זמן ארוך בחלוף העיני' בלחות ולכן היו האנשים אשר מוג מוחם המוג היה וזכרים טובים כי טוב הזכרונות יהיה מהשאריות רועם הצורה הנקוקת בכח המדמה ואילו הם שאינן עליהם קשה לשמוע וקשה לאכר יצא הפעמו כשגרו אלף מי שיבכר מהם על המקום הזה הלחות הנס הם לא יוכרו הדברים למיעוט קיום הצורות בלחות אלף הם ישמרו מהם לקלות קבול הלחות ואילו הם שאינן עליהם מהר לשמוע ומסר לאכר יצא שכרו בהפעמו וע"כ מי שהוא רב שיוכס מעט ההכנה רב הזכרון ומהי רב הלחות מהיר השמירה רב השכחה קשה לזכור והממוצעי' בזה המוג יתקבץ טוב השמירה וטוב הזכרונות ואילו שאינן עליהם מהר לשמוע וקשה לאכר והחלק טוב כי יורר על שווי המוג וטוב הרבכת המוג ואשר אינן עליהם קשה לשמוע ומסר לאכר אחת אמר עליהם שהוא חלק רע כי קושי השמירה יורר על שיוכס והיוכס יורר על טוב הזכירה ואם מההרים לאכר אינו מרוע מוגם אלא מרוע בחירתם ומיעוט השתדלותם לכקס השכחה והוא חלק רע להם כי אין דבר רע יותר מהשמים ועוד כדבר מזה ע"ד אחית כה"ד כפ' כי' מאמדות ב"ה לפני שהבחרים מוגם שיה בלחות ויכס יהיה להם טוב ההכנה והזכרון' ותקרה השכחה לקטנים ולזקנים לקטנים חפני הלחות הטבעי' ולזקנים חפני הלחות המקרי' ויהיה מהזקנים מי שהוא טוב הזכרון בטלף עבר על מוגו הלחות המקרי' כי הוא בטבעו יכס ולכן יהיה הוגן וזכר שלא יהיה שיהר' אחס הקטנים ימצאו שומרים יותר מזה שימצאו וזכרים ואולם הכחמים הם אשר ימצא להם ב' דברים יחד השמירה והזכירה אחסם יזכור האדם דברים מזה שהרגיש בקטנות וזכרון טוב כי בקטנותו חושק הזכרות העזכרות עליו והוא תמה עליהם וע"כ הוא מעיין בהם הרבה ומפני זה לא יכחן אותם כי אם בקושי ונטלם הדבור בזהר :

הדיבור ככה המתעורר ויש קורים אותו כה המתאווה וקרה זה כי גם בצרכי התענוגות כגון המשתתקים אותו חלשון וידי כי יש הצתיקו אותו כוונת וסוף לשון ההעורר ויש הצתיקו אותו סוף וסוף לשון תאווה ותשוקה ודלוי לקריתם ככה משתוקק חלשון התורה ואליה תשוקתו הנאמר על צד שכבר ביארנו שזה הוא הכח כשנבינו ככה הדמיוני וסוף צד השכל כשנבינו ככה הדרכי וכאמר עליו כמשל שיר האירים וצלי תשוקתו וכבר ביארנו במשיגיה ככה אלל דיבורנו במחשבות שלל על צד התורה והענוה וכמקור הוס כבר במחשבות זה הרה ע"כ הציון:

והנה מ"ט כות תחלה שזה הכח אינו רק החוש והדמיון כן כל א' תאלו הדעות כחצאיהן כדל תוה כי כבר נרמז ומרמז לל
נתעורר וא"ל שנתעורר אלא א"כ נרמז נדרמה וע"כ הם קודמים לזה הכח קדמיהם שכעית ותפני זה הכח המעמק
תפני שנתעורר חסכו זה החוש והדמיון וכמו שיקדם לזה הכח החוש והדמיון כן יקדם לו הכח השכלי בידעות העיוניות וזה כפי
אמכו נתעורר מזה הצורך השכלי ונתעורר ג' כ' מזה הצורך המהשבי וזה כדברים המהשביים וחאחר שהוא כן וסוף אלם כ' הכחות
רצוני החוש והדמיון קודמים לזה הכח לא יחלט חא' כ' נרמז או שיוכי ג' אלו הכחות נושאים לכה המתעורר בליתו נושא כחשך
למציאות כח הדמיון או החוש כמו שנתצאים המושבים לרבריה אשר הם לזה המושבים וזה אם נמצא ההתעוררות בלי דמיון אלא
החוש בלבד כמו שחושבים זה כחיוני בוכוכים וכתולעים אבל אם לא נמצא ההתעוררות תאין דמיון יהיה הקדש כחשך לזה
הכח כח הדמיון בלבד ואז נחקור יחס זה הכח לכה הדמיון אם הוא יחס השגה או יחס השלמות וע"כ צריך לחקור תחלה אם
נמצא התעוררות בלי דמיון ואם ימצא על איזה צד ועבין ייוחס אל הדמיון ואח' נחקור אם הוא א' או יותר ועל איזה צד נמצא
החיוני תתנועע מחכו התנועה המקומית אם הוא לו ההנבי האחרון כזאת התנועה אם הוא חמיני לחיוני כד' א' ויתנועע כד' כד' א'
א' ע"כ זה שיהיה שמיני האמצעי ונאמר בכלל שחקור הדברים שיהיה תשלם ואת התנועה ואמנם חקרכו כזו התנועה כזו
המקום תפני שהכח המיוחדת כזאת התנועה הוא זה הכח המתעורר ואח' שזהו חמיני לחיוני כסיוע וולתו אפ"כ הוא הוא
הכח המיוחדת כהנעתו וכנעתו עכ' תצניינו תביע לנו הידיעה כיצדו בשלמות :

[illegible]

לחשוב כחייב שאינו מדרגה שהוא תכונות חדר המושג כלכל חפני שאינו תכונות אלא בהמצא לפניו המושג אבל כשנדרש שהוא כן כלומר שמקצת חיינו לא יתנועע אלא בהמצא לפניו המושג לא יתחייב חוס שתמצא תנועה חזין דמיון חפני שהחיינו יתנועע בהמצא לפניו המושג כשהוא מדרגה ענין בו הוא מושג ברח כרי שיניע מושג בפועל שאל"כ היתה תנועתו בהמצא לפניו המושג לכתלה ומהמר שהוא כן לא יחלש הכ"ח חשתיסיה המצוה אלא אחת ענין בהמצא בכה חדר מה שהוא מדרגה לו ולא תהיה תנועתו נכענית לא חייבית וזה נמצע וא"כ יהיה בהכרח הא' כלומר שהוא תכונות חדר דמיון מה לא שהוא דמיון שאינו מיוסב ולא מובנל לא ככל מהמוס ומה יראה שאל"כ שיהיה חיינו נעדר הדמיון לזמרי ומאחר שהוא כן נכתבאר שזה הכח הוא נמצא לעולם עם הדמיון או הפכל והתבאר פענין ב' הכחות שהם קורמים אליו בטבע ויהיה מהנדרש כנעשו כי הכח הדמיוני אין יחסו לזה הכח יחס המושג חפני שהדמיון השגה וההעצוריות דבר נמשך אל ההשגה כמו שמשך החתוך אל החדור ויותר הנון בזה הכח השכלי א"כ מהתבאר שהוא נמשך להם בדרך שנמשכו המושגים לחשיגיהם והמושג לזה הכח הוא המושג הטבעי ויבדל על זה מה שיקרה בעת ההתעוררות הפעולות הנפשויות באדמיותיה הגעסן וירקות הפתרון והפני והם נמשך זה הכח לכח יותר פאל הכחות הנפש יראה שהוא מתרכב וההרכבה הכחות שהוא נמשך להם והיה שם התעוררות נאמר עליהם בשם חמוצע בין הפתוך וההשכחה והוא מושגות המוספיקים וכ"ס רשענין מה שירה עליו אחרת התעוררות בחיינו והתעוררות בחכונקים רעיוניים אל אצל ההתעוררות המלאכותיות הוא נאמר במין מחוץ בין אלו וזהו ה' מהדברים ששלים בהם כנללל באחריו וככל מלאכה כי אחר היותו שלם בכחות הקורמים לזה הכח בהכרח והם הכחות ותכונת ודעת כמ"ס הוסף ואמר כי הוא שלם בכח המתעורר להתנועע ואת התנועה השלימה הנריבה ואת המלאכה והפני היות זה השינוי אשר בין אלו הנדרים מהתעוררות נמצא האדם מהעורר בהם תנועות השגות כמו ההתעוררות הממשכני פעמים רבות ינגד התעוררות החיינו כי הכח החיוני תנועות אל הדבר שהוא מועיל באותה העת והמחשבה הפשוט שהוא חזיון כוחו הכח כמו הענין בתשמיש והנוללות :

ואחר

שהתבאר שיהיה יחס רח המהעורר אל הכח המדרגה והתבאר על איות צד ימצא ממנו הדיכוי נבאר על איות צד תמצא התנועה החיונית המקומית ונאמר כי כל תנועה היא מנ' דברים לכל הפחות הא' מחייב שלא יתנועע וסב' הדבר שערמו יניע וזהו מהתנועע ומניע וכ' אלו יחרוק' מהתנועע מעצמו וסב' מהתנועע שלא יניע וכל מהתנועע יש לו מניע והמניע יש ממנו א' שלא יתנועע כלל רשיניע ויש ממנו שיניע כשייתנועע וזה בכל התנועות שהם מיותר מחייב א' וכן הכ' סינים ההמניעים והוא המניע שלא יתנועע כלל אלא במקרה והמניע מהתנועע והמניעים לזאת התנועה הם גופיים ומהם כחות נפשיים והנפשיים שעהם תכלה וזה החיותה כבר דברנו בה אצל דברנו בתנועת הכ"ח ונאמר כי זאת התנועה תמצא לחיינו סב' כחות מכחות הנפש והם הכח המדרגה וההתעורר ואלו הכ' כחות קורמים לזאת התנועה בהכרח אלא שלפעמי' נדרגה הדבר וכתואו אלו מכלתי שיחמוצע וע"ה נצטרך בהכרח לזאת התנועה לחציאות יחס מה בין ב' אלו הכחות בו יהיה החיינו תנועע ואין זה דבר יותר מהיה הצורה הדרגתה מניעה לנפש המתעוררת המתואה והיא מהתנועת חמנה ומקבלת אותה כי כשתניע הצורה המדרגה הנפש המתואה חיות הנפש החימו' הטבעי ויניע הוא שאר איברי התנועה וע"כ כשתעמוד הנפש המתואה מההנעה או שלא ימצא בנייה זה היחס תעמוד התנועה כי התואה אינה יותר משיתואה האדם הצורות שהיו לפניו המוחשות מנ' מה שדרגה אותה וההחניע וזה ההשכחה בין ב' אלו הכחות מהפעל והקבול יתנועע החיינו בהכרח עד זאת הצורה המדרגה המוחשת בפועל וא"כ הצורה המדרגה היא המניע האחרון בו התנועה והכח המהעורר חניע חמנה על ההשגה והוא המניע הא' במקום והוא המניע ההתנועע וע"כ תיחסם אליו התנועה ואת חלבר הנפש המושגת שהיא סבת התואה והמהתנועע שלא יניע הוא החיינו והענין אשר כשיניע בנפש יניע החימויות הטבעי ויניע החימויות הטבעי האיברים קוראים אותו המפרשים הסכמה וכעריב אבניע וע"כ כשתמצא ואת הצורה המדרגה עם ההתעוררות ולא ימצא להם חענין הנכ' הס' מה לא יהיה בו חיוצלת בהנעת אותו החיינו חפני שהחיותה הצורה הדמיונית אחרת חפני התנועה והעדר כח קבול כח המתעורר ההנעה מנ' הצורה יקרא מילום ועיכוב עיכולו יקרא עצלה והפד זה יקרא חריונות ודיונות והנה נכתב כי הכח המניע 'חיינו במקום הוא הכח המתעורר המתואה והמחלקה הנפש אב' חלקים וזה באלומס וכן סינא' היה להם לחלק ליותר כי יש ממנה וכה ומרגש ומשגרת ומדרגה ומתעוררת הוא המתואה ואלו נכללו קצתם קצתה והמתואה יותר נכללה ונפרדת וכן הכעסנית וכן חלק הרמכ"ס זל כפי' למסכת אבות דפ"א מה' פרקים שהקדים לפי' המסכת' וככאלו נכלם הדיבור בכח המתעורר ואתה המענין נדיך להחזיר זה הדיבור עם ח"ס הזה כשדברנו בכחות הלב ותווכר כל מ"ס שם ותקשור הדברים זה כזה . ואחר שנכלם הדיבור כזה נכלם הדיבור כזה שהיה חללת המהשגה והוא הדיבור בכח השכלי ואם הוא קורם לכח המתעורר אכל להיות הדיבור בו ארוך אחרתו והוא סוף המעשה :

המאמר

כמה שהרנו ונאמר הנה בצבור שיהיה חידויה השלמה הניע לזרם כשיקדים תחלה וירע מצאות הדבר אכל לא היה מכוון כנפשו ואח"כ נחקור להבין עצמות הדבר ומהותו בדברים שבהם קיומו ואח"כ יבקש ידוע' הדברים שקיומם באותו דבר וזה המשיגים העצמותיים לו והמקריים ב"כ ראוי שנחקור אלו הדברים בעינם בזה הכח השכלי :

ונתחיל תחלה וניסיר אל הדרך אשר בו נרע אמתת מציאות זה הכח ויחסו אל שאר הכח' אשר קדמו ואח"ך נחקור בעניינם אם הם הם עצם בכח או עצם בפועל או אם הוא טועל תמיד רעיו שהשיגו דברים אלא כי לפי דעתם פעליו כפלים בזמן הילדות כעבור שהוא מושבע בליחות או אם הוא מקצהו כח ומקצהו פעל כי זהו היותר ראוי שנחקור עליו מעניינו והוא הענין שהתחלנו בו הקורמי' הדבר ומהו יעמוד האדם על מה שהוא יקרה נכסף מעניינו והוא אם זה הכח נמצא אף מחודש הפסד או הוא הורכב מדבר נכחי ומדבר מחודש כי הוא עצם בכח עצם בפעל הכח הוא בפעל הילולי בהכרח וא"כ מהו זה הילולי ומה מדרגו ומה המושג לזאת ההכחה והכח כי הכח אינו נכלל ויש לחקור על זה המושג אם הוא נפש או נפש או שכל וב"כ מהמניע לזה הוה והמוציא אל הפעל ואל זה שיעור מההנע' וכלה אלו בעצמו' פעל זה המניע בו כי בזה יעמוד על שלמותו התכליתיו כי מן המכוון הוא שאין זה הכח בבני אדם כמתחלתו על שלמותו האחרון אכל הוא בתוספת תמיד אכל ח"ס ש"ך זה לכלתי תכלית כי הטבע ירחיק זה :

הנה

אלו הכחות שראוי שנחקור אליהם הענין הכח הוא וכיניעם תניע לנו ויריעתו בשלימות והדברים שנקחם מקדמו' כביאור אלו הדברים ח' הכ' קינים או תולדות הקשיות התבארו כחופת אורכרי' אמתיים כנפשא או שיהיו המאמרי' מחוכרי' מאלו כ' מינים מן השקדמות ונאמר שהוא מן המכוון שהוא מן הענייני' המושג' כ' מינים אס כללו אס פרטי' ואלו הכ' עניינים כתכלית ההכלל זה הוה כי הכללי הוא השגת הפנין הכלל מושג מחומר והפרטי הוא השגת הענין מחומר וכאשר קוה

מגן אבות ח"ג

הים כן הנה הכחו' ששינו אלו הענייני' בהכרח הם נכדל' וכבר נת' חת"ש כי החוש והדמיון משוי' הענייני' בחיול' ואפי' פ'
 שאינם מקבלים אותם קבול' היולאמי כח"ש זה בכח החוש ולכן לא יוכל נדמה בכח הדמיון המדמה המופשט המשיעור ותכנית
 וכ"ש שניבים אותו וככלל אין איתנו יכולים שנדמה המוחשי' משולל' מהיולי איתנו נשגב כהיולי והוא הצד שבו הם פרטיים
 והטבת העיני' הכללי' והמדות הוא הפך זה כי איתנו נפשוט אותו מחומר הפשטה ויותר מה שיתבאר בהיולי זה כדבר'ו' הדמיון' מההיולי
 בקו ונקודה וא"כ זה הכח אשר מדברו ששי' העיני' מופשט מחומר כלבד' אלא כשידכיס קצתם על קצתם יפשוט בקצתם על
 קצת מאחר שהיה האיש הדמיון אליו דבר ומהיותו דבר אחר כי ההכרח בהכרח הוא תכח משי' הפריטי' ודמיון זה כי היום
 הדמיון אליהם הם דבר ומהיותם דבר אחר וולתי' המים הדמיון אליהם וזה ברבים והדבר'ו' ואפי' שאין זה בכלל כי הדברים
 הפשוטי' המדות והמציאות בהם הוא דבר א' בעיני' ע"כ יתחייב שהיו אלו הענייני' מושגים לכ' כחות נכדל' וכשכל' נשיב
 מהות' הדבר וצורתו וכיחוש נשיב אותו המדות כח"ש ובהשכל' נשיב כי אותו המדות הוא באותו האיש הדמיון אליו כל' כחות
 אותה הצור' וזה ענין אשר לשכל' הוא אשר דמה' ארבעו לקו המעוקם כל' שהוא מדמה לקיחת השכל' הצור' לקו הישר ולקיחת
 הצורה בנושא בקו המעוקם וכיחוש זה כי השכל' משי' המוחשי' מצד החוש כל' שהחוש הוא המכניסו בהם מצד הדמיון באמצעות
 והוא משי' צורת הדברים כפשוטו והשגתו ההפך בין הצורה והחומר כדבר'ו' שהם צורה וחומר כחו' הכשר הוא בעיני' המדמה
 ודומה בזה העיני' בקו מעוקם הוא אחר מצד שהוא קו והוא משונה בעיקום וכשהשכל' משי' הצורות שבחומר ושפשוט עליהם
 שהם בחומר כן יתחייב שהיה א' מצד ומנה מצד כפי מושג' כי כל דבר שמוש' בכח הוא מיוחד אליו ע"כ בהתייחס שהיה
 נמיס הכחות בהמנותם המושגים מצד ושיהיו אחרים מצד המפשט אליהם שהם משוב' ונכדל' והפעול' הא' מפעלי' זה הכח
 השכלי' שהוא הטבת המדות יקרא צור' והכ' יקרא האמתה והוא הרכבת הענייני' אלו' על אלו והוא מן הבראש כי בהכרח כחלק
 כחות הפשט ואת החלק' לפי שכן בחלקו הענייני' המושגים וא"א שימצא לב"ח כח אחר לצורך מציאותו וולת' אלו הפשוט' וזה כי
 בעבור שהיה שלחותו שיתבוע מן המוחשי' או אל המוחשים והמוחשי' או אלם לפי' או אלם ככלמ'י' ממו' מן ההמוייב לו הוא
 שהיה לו כח החוש והדמיון ויטפיקו לו ב' כחו' אלו כי לא הים ככאל' צד מה במוחש יצטרך חגי' אל השגתו וולת' ב' אלו הענייני'
 ולכן לא יהיה ככאל' כח אחר ישיב המוחשי' וולת' ב' אלו או מה שיעבור אותם וכעבור שיהיה קצת הכ' והוא האדם א"א קיומו
 קצתם מקצת' עד שישלם ממנו מלאכות רבות הם מועילות במציאותו וזה אם מצד ההכרח אם מצד העלוי' ע"כ מהמחוייב
 נמצא באדם הכח השכלי' ולא הספיק הטבע על זה כלבד' י"ל שית' לו התחלות התבונה והמחשבה העוורת' במעשה אבל הכח
 יראה כי נת' לו התחלות אחרות אין מוכנות אל המעשה כלל ולא הם מועילות במציאותו המוחש לא תועלת' הכרחי' ולא ע"כ
 העלוי' ואלו התחלות הם החכמות העיוניות וכאשר היה זה כן הנה באמת נמצא זה ה"ח מצד המציאות היותר נכבד והמעולה
 כמחלט' לא היותר נכבד שבמציאו' המוחש ומה ירא' כי זה הכח יתחלק לב' חלקי' הא' נק' שכל מעשי' והב' נק' שכל עיוני'
 וזה החלק קרה לו בהכרח להחלק מושגיו וזה כי הא' פעלו' ושלמותו בענייני' מלאכותיים אפשריים והב' בענייני' הכרחיים אין
 מציאותם בחייתו וכאשר הכח באר מציאו' זה הכח שהוא חשתה' משאר הכחות אשר מעט ויתבאר ג"כ שהוא מתחלק לב' חלקי'
 הנה ראוי שבעיני' אח' בענייני' המבוקשי' שמינו אותם ככל' א' משיגים ואפי' שרובם חשתה' להם :

ונתחיל

ונתחיל בכה המעשי שהדבור בו ייחזק ויעזר כי זה הכח משהתקף לכל בני אדם ואין אדם ריקם ממנו אלא שיתחלפו בו ברכ ומעט אבל הרבה העיוני וראש העניני שהוא כח אלהי מאד ועליו כל יופי כלפיו כשמת חיים וישל נפש חיה ות"א לרוח המלא וזה הרבה יוצא בקצה בני אדם והם המכווני תחלה בהשגחה בזה המין וכאח' בחיות וזה הכח המעשי כי אלו המושג' המעשית בין שהיו רשע' או חסד' המלאכות הנק' כחות כמלאכת הרפואה וההרשעה והם אשר תשתמש בהם החשבה ויחיל התכלית ובין שהיו מושג'ות מלאכות מצויות כמלאכת הפרט והגבר והדומה להם כלם הם מחדשות ומצויות כמו בתחלה בפועל ואח"ך בכה חפני שרוב המושג'ות המצויות מהם הם המצויות ככסיון והכסיון יהיה פה החוש תחלה ואח"ך בכה הדמיון וא"כ אלו המושג'ות מצטרפות במציאות אל החוש והדמיון וע"כ הם בהכרח מתחדשות כחדש' ונפסדות בהפסד הדמיון לחנם אלו הדמיונים הם במדרגת הנושא לזה הפס או במדרגת המכניע אלא שאינו מספיק בזה לפי שהכללי ככלל במציאות מחדש' ואלו היו הדמיוני' הם המכניעים אותו כלכד היה בהכרח ממינס כמו שהוא הענין במושג' ובחדושה :

ועוד

ועוד יתבאר זה יותר בשכל העיוני ושם ית' מציאות זה המכניע וזה הוא ומאחר שאין הדיווכי' הם המכניעים כלבר לזה הכח והיה אחד מזה שמשלם בו השגת הכללי הנה הוא כזר מה כנושא לכללי כי היה כהכנה והכח הכללי כקשר בו וכוחה ההכנה כגדלת הכפס המדמ' האדרס המפעל המדמ' לחי כמו שגבדלת הכפס הזנה מחסי מהנפש הזנה מהנפשים כהכנה שבה לקבל הכוש וזו ההכנה אינה דבר אחר אלא הכנה לחי המושכל והדבר בחלוף כח' החוש ואחר אשר חיש וזו כלל כמ' שבה יראה חאלו המושכלות שהם הוות ויפסדו ואין חולק על זה מכתות המשאים הם ההולכי' וזה שהוא יראה כי אלו הדמויות אינם כושאים כזר מה לזה הכח אבל שלמות לכח הזה ופעולתו הנה כשיתאלו צורות דמויות כהכנה יתחייבו מהם מציאות הדרכי' המושגלי' הכפסלי' באותיות ואלו הם כמציא' אלו המושכלות בלא הכפס המדמה היה מציאותה לכטלה וזה המין מן הצורות הדמויות הם כמציא' לרבים מהכ' כמו הארובה לעכבים וכתים המשוש' לדבורי' אלא שההבדל ביניהם הוא שהם מניעות באדם כהחשבה וההוצאה מהלב וזהו שמשלם בו כצלאל באמרו ולחשוב מחשבו' וכחיינו מניעות מהטבע ולכן לא יתאלו פעולתם כחייבים שונים אבל ישיג מהם כל חייבי וחייבי צורות מובכלות והם הכרמיות לקיומו ומהאשבו אנשים כי הכ' ית' יסביל וכזה הכח שהוא שכל המעשי ואסב האדם וישאל ויתחבר ויתרחק וככלל הנה יתאלו מחמו כל המעלות הדמויות מפני שמציאות אלו המעלות אינה דבר אחר וולתי מציאות הדמויות שמהם יתנועעו לאלו הפעולות על יסוד וזה שיתבאר האדם דרך משל במקום הראוי וכשיעור הראוי ומה שיתאלו חאלו המעלות ככ' כהכנה בארי והארכת הצואר בתרגול הנה זה נאמר במין מן הספוק עם המעלות האלו וזה שהם טבע לב' ופ' כ' פעמים הדבר יעשו אותם במקום שאין ראוי הנה זה המאמר בשכל המעשי :

ואולם

ואולם המאמ' בעיוני הוא תחם שצריך ביאור יותר רחב ובכך התחלפו המשאים חזקן אפלטון עד היום הוא ואנחנו נחקור בזה לפי יכולתנו ולפי הצורך הכרחי בזה במקרה כספרי החכמה' שדברנו בזה ומס' שצריך לחקור תכלה בזה הוא אם המושגות העיוניות הם אמנם בפועל תמיד או אם הם בתחלה בכח ואחר כך בפועל ואלו יהיה כדרך מה מומרות כי אמרנו שהקטנת תמיד בפועל ומקצתם בכח הוא טבעית מפני שהבורות אינם נחלקות בפעמים ולא מקצתם נושא למוקצתם ולא יב' נ' וש' לצורות

לצורות אלה חזר החומר כלו' שהם פרטיות והדרך לרעת זה שנענין בתחלה אם דבקוּתם בזה הוא דומה בדבקות הדברים הנכבדים מחומר כמו שיאמר בשכל הפועל שהוא דבק בכו' כשיהיה בכו' השכל הנקמה עד שיהיו אלו המושכלות אין הפרט במציאות לבו בזמן הילדות והקמה בשכל נמצאות בפועל אלא שהם בזמן הילדות שקופות בליחות ונאמר בכלל א"ל מכלתי שנאמר שהיה בכו' ענין יבנה אותם זה שש' בם וכשהגיע המושא המקבל אותם על' הכנתו האחרונה וראו בו אלו המושכלות והשבו אותם ואלו הנצטרך כשיהיו מושגות לכו' אל חיות מסובג כלו' שיהיה שכל אלא אם יהיה במקרה כמו שזכר החלוקה הממראה שנאמר שהוא יושב בה הצורות ואז לא יהיה אחריו בהם שהם נמצאות בכח בזמן הילדות בענין הכח החומרי אלא בצד מושכל ידבר אל הכח שזכרנו' כי הנפש נחבאה בבזק בתחלה ואח"ך נראית או נאח' שדבקו' אלו המושכלות בכו' דבקות חמרי בדבקות הצורות כחמרי והעמידה בזה יהיה בזה הצד כשנמנה הדברים העצמיים לצורות כמה שהם חמריים ואח"ך נענין אם יתארו אלו המושכלו' במקצתם אם לא ונאח' כי מן המבואר הוא שיש לצורות החמריות חרבות ושהכחות וההכנות חמוריות בסדר' והמין הא' מהצורות החמריות הם צורות הפשוטו' שנושאים החומר הא' והם הקלות והכבדות ואח"ך הסופי המהרמי המלקי' ואח"ך הכח הא' והא' הכח המרביט ואח"ך המדמה וכל אלו הצורות כשיענין בהם ימצאו להם דברים כוללים ומשתתפים בהם מצד זה שהם חמריות כמחלת ודברים מיוחדו' בא' וא' מהם מצד זה שהם חמריות מהו מושכלות הצורות והפשוטות שחומר לא יתירוקן בהם מא' מהצורות הפשוטות בהם והקור והלחות והיובש והם משתתפו בו הצורות הפשוטות עצם צורות המהרמי החלקי שהם מתחלקות בהחלקת כושיהם והבעתם בהם שינוי אחת וצורת הכח הון השתתפת עמהם באלו הכ' ענייני' אע"פ שהיא נבדלת מהם בפעם מציאותם ומפני שזו הפעם קרובה מהצורה החומרית השבו שהיה חזק ומשכונות ההכח המרביט שאינו נחלק בה חלק החומר בענין שבו תתחלק הצורה החומרית וע"כ אי אפשר שיקבל הכ' ההפכים והקטן הגדול כנושא א' ועל ענין א' ושתתק עם הכח הון שהוא פועל בכלי כליו ומשכונות הכח המדמ' שאינו פועל פעלו בכלי כליו ואלו הצורות החמריות אע"פ שהם חרבות ונמצא חזק כמעלה וכלו' אותם מצד זה שהם חמריות מושכלות כ' דבריו' הא' שחמירותם נמשך לשינוי בעצם או קרוב או רחוק כמו שהוא הענין בצור' החומריות והפשוטות שזכרנו והכ' שהם נחמות בעצם בהחמו' הנושאי' ומתרכי' כרכויים וכלו' הכ' דבריו' יתאמת בהם ענין ההדגש כי אם לא היה כן לא היתה שם הווה כלל וימצא לצורות החמריות כמה שהם חמריות דבר ג' והוא כי הם מורכבות מדבר מעלתו חסם מעלת הצורה ודבר מעלתו חסם מעלת החומר וכלו' הצורות החמריות . דבר ד' והוא כי המושכל הם אינו נחמא וע"כ כשנענין מושכלות נמצא להם קבולות דקות יראה בהם שהם נבדלות במציאות משאר הצורות ומצד אלו הסגולו' השבו בהם שהם נמצאות בפעל תמיד ואינם קיימות כי כל היה נפסד מפני שהוא בעל חומר אלא כי המהרביט הוא שאלו הענייני' המיוחדו' בהם אינם חספיק' בעמוד על שאינם חמריות אם לא ימצא חסם חכ' דבריו' והוא אם שנמצא שגולים מהם כל הדברים המיוחדו' בצורות החמריות כמה שהם חמריות או כשנבדדו על כי מקצת הדברים המיוחדו' בהם מיוחדים בדברים הנבדלי' ע"כ נידק שנמנה הדבריו' המיוחדים בלו' המושכלות נענין אם יש מהם חס מיוחד בדבריו' הנבדלי' או לאו ואם לא ייוחד אם ימצאו להם עם זה הדבריו' הכוללי' לצורות החמריות ומה או אם לא ימצאו ונאמר כי יראה מדבר מציאות המושכלו' באדם שהם בו על ענין מהו נפרד או מציאות שאר הצורות והפשוטות שבו הפני שאלו הצורות מציאותם כנושאים המחו' אליה וולתי מציאותם המושג' וזה כי הם א' מצד זה שהם מושכלות הם מתרכבות מצד זה שהם פרטיות וכחוח' אבל שאר המושכלות אפשר להשבו במציאות' המושכל הוא נפש מציאותם המחו' אליו ואע"פ שהמושכל מהר וולתי הנמצא הוא ע"כ החמתי וולתי הצד שבו נאמר בשאר הצורות כי הנמצא וילת' המושכ' אלא שאם יהיה המושכל הון וולתי הנמצא על חייה צד שיהיה הן הוות ונפסדות ואם יהיה המושכל מהם הוא נמצא הם בהדרגה נבדלות או יש בהם דבר נבדל אלא שלא יתחייב מהניחוש שהמושג' מהם חסונה והנמצא וילת' בצד שבו ישארה המושכ' מהצור' והנמצא מהם שיהיו נבדלות מפני שלא יתבאר חמרינו זה ש' להם יחס מיוחד אל החומר אלא יתבאר חמנו כי אם יש להם יחס הוא וולתי יהיה אשר לאותם הצורות ואפשר לאותו יחס להיות מיוחד בקצת הצורות החמריות ומהם שנפרדו בו אלו המושכלות משאר הצורות הנפשוטות שהם אינם בעלת תכלית כי היה הדבר הכללי ושאר הכחות השבחו' בעלת תכלית וכבר חשבו מוח שאינם חמריות כל עיקר אלא שאין זה חספיק ביריעה שהם נבדלות לגמרי מפני שהצור לכח השג' וולת' המשפט והאמת מפני שהם פעלים נפרדים זה מזה והוא כי הצור בשכל הוא הפשטת הצורה מהחומר וכשתפשט הצורה מחומר יסתלק ממנה הריכוז הפרטי ולא יתחייב מסלוק החומר הפרטי החומרי סלוק הדבריו' לגמרי אלא אולי הוא אפשר שישאר שהריכוז בפנים מה אלא מצד שהם הפשוטות הצורות חרבות נחמה ונפסדות משפט על ריכוז שאין לו תכלית יתחייב שיהיה הפועל הזה בכח שאינו חמרי שאם הוא החווי' שיהיה השגת הנבדלות להם שאין לו תכלית החייב שיהיה השג' הצורות החמריות למה שהוא בעל תכלית ומשפטן על מה שהוא בעל תכלית וכשיהיה המשפט הצורות החמריות על שהוא בעל תכלית א"כ מה שיש להם המשפט על מה שאין בעל תכלית הם בהכרח אינם חמריות מפני שהמשפט על הדבר השגה לו או מצד טבע מציאותו חסיד אותו ומוח וראה שזה הכח שבו אינו חמרי אלא שלא התבא' עדין אם זה המשפט הוא לאלו המושכלות הכלליות אלא אולי לכח אחר מעלתו מאלו המושכלות פעלת הצורה ומשכונות ההשגה הוות השכלי' שההשגה השכלי' בה הוא המהיב עכ"ל שהשכל הוא המושכל בעצמו ואחריו כי הידיע' העיוני' היא והידוע' א' בעצמו כלו' ששניהם ידיעה ואסבה בזה כי השכל בהפשוטו' צורת הדברים המושכלים מהחומר ויקבל קיבול שאינו חמרי יקרה שישיכל עצמו ויפני שלא יהיו המושכלות בעצמו מצד שהוא משכיל אותם ע"כ שהוא חסונה מצד היותו מושכלות מצד הנפש ואין הדבר כן בכח המרביט כי אע"פ שהוא מהרמס כמחשיתו א"ל כי שרביט עצמו עיר וכשיהיה החסם הוא החוש מפני שהשגתו לענין מחוש הוא מצד שהוא מקבל אותו מהמסדף ואינם קרה לו מצד קבול' המושכל אינו קבול חמרי פרטי אלא אם יהיה בכאן השכל הוא המושכס עצמו הכל הנדדים כמו שנחשוב שהוא הדבר בדברים הנכבדים עד שלא יהיה יחס אל החומר בצד מצד יחסו שיתואר בו ויוצרי בו שיהיה השכל וולתי המושכל יהיה בהפך בפועל תמיד אלא שזה הוא לא התבאר עדין ומ"ש בכאן מושכלות שהוא נבדל מהם מהחוס וצריך שיתאין בזה שאמרנו שהוא נמצא על השלמות בדברים הנכבדים כלו' היות השכל והמושכל דבר א' מכל הצדדין אבל בשכלו' באלו הוא א' במקרה כלו' שאחר שיהיה עצמו אינו דבר אחר וולתי שהוא משהי' הנמצאים שיש חסן מעצמו קרה לו שישיכל עצמו בהשכל הדברים שהם חסן מעצמו ואינו כן נכבדים כי לא ישיכלו דבר שהוא חסן מעצמו ומשכונות אלו המושכלות שהשגתם לא תהיה בהפעלות כמו שהוא הענין בחוש וע"כ כשנר' חוש חסן ואח"כ נעצום עינינו חמנו לא מכל לראש באותה

מגן אבות ח"ג

פעת מה שהוא קל ממנו והמושכלות הם הפך זה כי כשצויר השכל מושכל חזק יהיה צוירו אחר למה שאינו חזק יותר קל יותר
שם והפכה כזה כי החוש חפני שיטארו בו תצורות המוחשים אחר הסתרים ממנו מהרשמים דומים כצורות החמריו' לא הים אפשר
בו שיקבל צורה אחרת עד שתמחה ממנו אותה צורה ותאבד וזה קרה לו תצד היחס הערטי ומפני שבה החוש מעורב בו עם
מטאו ערוב מה אבל כח השכל אינו מעורב כלל ומסגולותיו עוד כי השכל נוסף עם הזקנה ושאר כחות הבפס מתמזגים ורוב
אלו העניינים המיוחדים במושכלות יראה כי הפכה במציאותם היות המושכלות בעדרות היחס הפרטי בהמצא לשאר הכחות
שלא יהיה המושכל מהם בתכלית ההכרל מהנמצא כמו שהוא עליו כצורות המרטייות ששם נבדלות מהמושכלות וידוע כי אלן
הסגולות ראיות לא יגיע לנו אלן והיריעה בלבד אבל כשנרצה שגשים ראיות על מציאות אלן המושכלות פועל בהור ותימיר
סינו לוקחים כזה המכוסה הדברים המיוחדים שלא יתחייב ממציאותם מציאות המוקדם ורמיון זה תאמר מי שאמר שהכבדים הם
חפני ששם תאירם וזה טעות כי כל מה שהוא תאיר אינו וטעותו חזר מה שלוקח ראיתו מהדברים המיוחדים שהוא תאיר וכמו
כן יטעה בכאן מי שלקח אלן הסגולות ראיה שאלו המושכלות נבדלות והוא כי כל מה שהוא בפועל תמיד הוא בעדר היחס
האפשרהנמצא לשאר כחות הנפש ולא יתהפך זה הדבר עד שיהיה כל מי שיהיה בצד זה היחס נמצא בפועל תמיד ומאחר שכל
טאין באלו הדברים המסוגלים במושכלות מה שיתבאר מהם ששם במציאות בפועל תמיד צריך שנענין אם ישיג לאלן
המושכלות דברים המסוגלים כצורות החמריות במחלט אם לאו וכבר התבאר שאלו הם דברים הא' שיהיה מציאות הצורות
נמשך לשינוי העצם וכזה תהייה מחודשות והס' שתהייה מתרבות בהתרבות המושגים רכיו עצמי לא ריכוזי מקרי כמו שסיו
חושבים מקצת הקדמונים שנפש תלא מחיוני זה ויתכנס בחיוני אחר :

ונתחיל

ונתחיל ונבחר כי כשנענין איך יביעו לנו המושכלות וכלכר שנתקדמותיהם בסיומות ויאלץ כי אנו מצטרכי כשיביעו
לו שגרביט תחלה ואח"כ שדרמה ואז אפשר לנו שנתקדמותיהם בסיומות ויאלץ כי אנו מצטרכי כשיביעו
נצטר מחמו מושכל איתו המין כי הסומא לא ירגיש משכל המדראה לעולם וב"כ מן שלא ראה אישים ממין זה לא יהיה אצלו מושכלו
כמו מן שלא ראה הפיל ואין זה כלכר אלא יצטרך עם כן כחות אלו כח השומר ושיריט אותן פעם אחר פעם עד שיתגשם בפעם
שכלליו וע"כ היו לו המושכלות יביעו לנו כחות ומחוקן דומה שיהיה הענין כבוס א' מהמושכלות שלא נדע מתי הביעו לנו ולא איך
הביעו לנו וזה המושכלות הראשונות לא שאלו מפני שהיו אישים חכמים לנו מתחלת הדבר לא נבחר מתי קרה לנו בהם זה הענין
שקרה לנו כשימונות וזה הדבור נכשור כי לו המושכלות אינם טוב אחר המושכלות וכדליות מהם יבואו וע"כ יתחייב שתהיה הבצתה
ע"ד א' כלן מהם הביעות לנו מהסוף ואם לא נדע מתי הביעו לנו מהם כי אם אין לו המושכלות מדמיונם אינם הביעות לנו א' עם
הדמיונים ונבחר בכלל כי יראה כי המציאות אלו המושכלות כמשך אחר הענין הנמצא בחוש ובדמיון משיכה עצמית על הנמצאות
הצורות המדמיות אחר הענינים הקדומים עליהם ולא היה כן היה אפשר שנשכיל דברים רבים מכלליהם בשינוי ויהיה המוד
זכרון מה שנשכח כמו שהיה א' אפשר לנו כי המושכלות כשנבית מהם בפועל תמיד ואנחנו על השלמות האחרון מהשכחה לקבול
כמו שגאנו בזמן הוקמה א"כ הדור אף אנו כנצור תמידיות והיו הדברים כלם בודעים לנו בדיעה א' והיו אחר כשיצטר מחמו
מושכל מהם ואח"כ בשינוי שהשגת זכרון מה שגאנו לא השגת ידיע' לא היתה לנו קודם בפועל ואז יהיה למוד השכחה לבטלה
וזה כלן כשל ונבחר מהמציאות אלו המושכלות כמשך אחר השכחה בעצם א"כ הם בהדרגה בצלול חומר ונמצאות בתחלה כבת
ואח"כ בפועל וזהו ונבחר מהם שכל הווה נפטר ואלו המושכלות יראה שהם מתרבות בהתרבות הנפשות ונמצאות בהמכות
והוא הדבר שכ' המושכל כצורות המדמיות כמה שהם חומרות כי אלו המושכלות המציאות להם מצד מהם נמצאות לו נפשות
החזק נכשור וע"כ מה שהיה ההם אחת יש לו נושא חוץ לכשם יהיה הכללי אשר לו נמשך אל צורתו המדומה ממנו היא רוב וא' בכלל כי יראה
שאלו שיש חייבי חורכב מצד זולתו וענינה כפלאה ודומה לזה יהיה כוח מפני שהצורה המדומה ממנו היא רוב וא' בכלל כי יראה
במחלת המחשבה בין אלו הכללים ודמיוני אישיהם הפרטיים צדק מה הוהו הכללים נמצאים מפני שכללי המציאות לו מצד
שהוא כללי כמה שהיה יש לו פרטי כיו שהאב הוא מצד שיש לו כן והדומה להם עם מה שהם מהמנטרף שיהיו צדוניהם מוכן
עליהם מצד מהם המצטרפים ומסגולות המצטרפים שיהיו נמצאים יחדיו או ככה או בפועל וכשיהיה נמצא א' יהיה נמצא האחר
ונפטר בהפסדו כי האב הוא אב בפועל כשיהיה לו כן נמצא בפועל וכמו כן הכן כמה שהוא כן הוא מן שיש לו אב ואמנם הים
אפשר שלא יהיו נמצאים אלו הכללים אל נושאים אלו הן נמצאים בפועל חוץ לכשם כמו שהיה דואר אפשר לו שאלו המושכלות כי אלו
שכללים אין להם מציאות חוץ לכשם אבל הנמצא חוץ לכשם הוא אישיהם כלכר וכבר מזה ארסטו כמה שאמר הטבע השקרים
פחת חייבים מנאל הסכמה ובחשך אל שכללים אלה חייבים הם מתרבים בהתרבותם ויהיה מושכל האדם אצל ראובן
מלתי המושכל אצל שמעון כי המושכל אצל ראובן נמשך אל דמיוני אישים אלו מתרבים בהתרבותם ויהיה מושכל האדם אצל ראובן
אלו המושכלות כצורה הדמיונית דכיות עצמי תשיבם שהם לאכדן הצורה הדמיונית וקרה לו היגיעה שנמצא בהם
ותפסד השגת מן שנפסד דמיונו וא' בכלל כי מזה הצד יקרה למושכלות הענינים אשר יראה בהם שהם חומרות לא העצוב אשר
יחשוב תחשבותיו וזולתו ממי שאמר במציאותם בפועל תמיד כי זה המאמר דינו להקנות מהצד בנתינת הסכמה באלו המציאות
השיעור אשר יקנה אותם המאמרים השניים ועוד אלו הנכחם שאלו המושכלות אינם מתרבות בהתרבות דמיוני אישיהם המושכל
יתחייב מהם דברים חכמים מהם שיהיה כל מושכל מביע אצלו מביע אצלו עד שיהיה כאשר למדתי אני דבר מה למדה אתה
אותו אבל לא יהיה ככה לנצח כלן והיו ידיעות ארסטו כלם ידיעות ונמצאות בפועל למי שלא קרא ספריו וזה כלן נראה בטל
בכשם והארכיות בו שכללות:

הנה

הנה התבאר חמ"ט כי אלו המושכלות נחשבות אחר השכונות והשם מתרבות בהתרבות נשאים אצל לא ע"ז שמתרבות כסם הצורות האלויות והתבאר שהם פעולות חומר ושהם הוות בפטרות אלא מחד שהם חומריות וזמנו אליהם יתחייב כהכרח שתייבנה מורכבות מדבר שיהיה להם כמדברת הצור" כשיעוין בו יראה חמנו שאינו לא הוה ולא נפטר חס הדבר יתבאר בהקדמות הא' כי כל צורה מושכלת או חמרית או בלתי חמרית והכ' כי כל צורה חמרית היא מושכלת בפועל כשתושכל ואם אינו כן היא מושכלת בכח והכ" כי כל צורה שאינה חמרית היא שכל כין שתושכל כין שלא תושכל והד' היא הפך ב' אלו המקדמות והיא כי כל צורה תהיה מושכלת כשהוא שכל היא חמרית והכ' כי כל צורה תהיה כפפה שכל ואע"פ שלא תושכל היא אינה חמרית ואחר שיתושכלו אלו ההקדמו' והם מובארו' מטעם השכל והמושכל ונאמר כי זאת הצורה שהיא צורת המושכלות שציונות אינה חמרית מפני שהיא שכל בעצמה בין נשכילה אכחו כן לא נשכילה מפני שהיא צורה לדבר הוא במציאות שכל ואפי' אכחו אכחו שהיא מושכלת בפועל מחד וככה מחד יתחייב שיהיה שם שכל א' הוה ונפטר וסוף הדבר שהיה בו מושכלת בפועל

כפועל אחר שהיתה מושכלת בכהחשוב השאלה כמו כן בזה השכל אם הוא מושכל בפועל חצר וכבה חצר ואם נבניתו כן יתחייב שיהיה גם שכל ב' ותשוב השאלה ב' כ' בזה השכל שלש. וע"כ יתחייב שיהיה המושכל המושכל שבפועל הוא נמצא חצרו בעצמו לא וולתי הנמצא כמו שהוא הענין בצורות החמירות שהם מושכלות בכח כי אם לא היו כן היו המצואים שכלום אנושים אין להם תכלית אבל אם נצורה אפשר לאדם עוד יתבאר וזהו התבא' כי יש במושכלות חלק כלם וחלק נשאר וע"כ השתכשע ענין המעיינים בהם :

ואחר שנתבאר שיש במושכלות דבר נשאר ודבר הוה נפסד והיה כל ההוה יש לו חומר צריך שפניו מה עצם זה החומר ואין לו מדרגה מדרגתו ונאמר כי המציא אלו המושכלו' שהם בפועל תמיד ונצחיות לפי דעתו אין להם חומר אלא ע"ד השאלה כי החומר הוא המסוגל שבסבות החדש כי ענין החומר לפי זו דעת אינו דבר אחר אלא ההכנה המתחדשת שבה אפשר שניצור אלו המושכלות באיבולם כמו זה ענין ההכנה החמירות האמתיות וע"כ אפשר שניצור בו ההכנה המתחדשת והמושכלות אשר תקבלם נצחיות על זה הנד והוא הנד שצריך שיאמר בו כל מי שיכיר אלו המושכלו' נמצאות תמיד ודבריות כמו אבל תמוס טמיוס וולתו הסקדמוני' המפרשים הם מכחישים שקורין אותו השכל ההיולאמי נכחי ומכחישים המושכלות הנמצאות בו הוה ונפסדות מפני היותם נקשרות בצורות הרמיוניות אבל וולתם כמו כן סיבא והנמשכו' אחריהם הסתיר' עצמם מפני שהם מניחים הנחתם אלו המושכלות נמצאות נצחיות שהם מתחדשות ושהם בעלות חומר נכחי כמו כן וזה שהם יורו על שהמושכלות פעם בכח פעם בפועל והם ישימו אותם בזה הנד בעלות חומר וכעבור מהם כמו שהשכו לא ישיבם העצמות החמירי' ומצאו להם שאר הסבולות אשר מניחו אותם שפטו בזה על כי זה החומר נכחי ושארו המושכלות נצחיות ואינו יודע מה חומר כואת הסתיר' כי מה שהיה בכח ואח' נמצא בפועל הוא חדש בהכרח ונפסד אלא אם נרצה לומר בכח בכלל הענין שאמרנו אותו כמה שקדם והוא היות המושכלות שקועות בליחות ומשובחו' שהנצחיות לא שהם בעצמם נצדירות ויהיה אמרנו בהם שהם בעל חומר בענין מושאל אלא שבהם השתדלים לחייב להם תנאי החומר האמתית ובלבד שתמסטיים כי הוא אמר ומהאחר שהיה כל מה שהוא בכח דבר מהחייב שלא יהיה דבר בפועל מהפעל שיש בו כח לקבלו כמו זה הוא ענין הסבולות והדלות כי אלו היות הראות בפעל ביון לא היה אפשר שיסבך כן בנזכרים ושיקבלם מפני שהיה משכשך אותם הסבולות החומר כי וע"כ השכשך שיתחייב שלא יהיה בשכל החמירי דבר מהצור' שימצא בו בפעל אח' ואינו חומר מי יתן ואדע זה החומר הנמצאת בו זאת ההכנה לקבול המושכלות אם חושבים שהוא דבר מה בפועל אם לא ואח' להם חכמו זה מפני שפעם ההכנה והאפשרות המתחדשת ממה שיצטרך בהכרח לבטא כמ"ס השמש טבעי ואם יהיה דבר מה הוא בהכרח פועל כי המושאל שכן בו דבר בפועל כלל הוא החומר הראשון ולא יתכן שנייה כי החומר הא' הוא המקבל לאלו המושכלות וכשיהיה דבר בפועל הוא בהכרח או בוף או נפש או שכל כי אין בכלל מציאות רביעי והוא נכנס שיהיה בוף כמה שקדם מהמא' בענין אלו המושכלות ואם נניח שהוא נפש יהיה בהכרח הוה נפסד אח"כ ההכנה הנמצאת בו יותר ראוי בהפסד וכשלא יהיה לא בוף ולא נפש אח"כ בהכרח הוא שכל והוא הנראה ממאמר' אלא כי אם הוא שכל הוא בפועל נמצא חמירי זה שהוא כחיו עליו כל' חמירי מה שיש בכחו לקבול וזה נכנס כי שכח והפועל סתרים זה לזה ולא יוציאו מזה החייב אלא שנניח מקצת זה החומר כח ומקצתו פועל כי הצורה בלתי מתקלקת סמנאות אלא במקרה או שנניח בכח שהשינוי בעצם הוא משער השינוי בהמות וזה נכנס וע"כ יתחייב למי שיכיר אלו המושכלות נצחיות שלא יניח להם החומר אלא ע"כ שהשאלה כש' שיכיר אותו נצחי ויודע שלא יצטרך בכלל להכניס מניח מחוץ הוא המין הממוצע שיהיה וולתו ומהם קרה להם זה הטעות מפני שרצו לקבץ בין דעת הפלטון ואריסטו כי הם מצאו לאדם' יניח שיש כאן ב' מניחים מושכלים הא' שכל חמירי והב' מה שעליו הדבר' כאשר הדברים הטבעיים והאחרים עצם זה כי אלו המושכלות נצחיות והשתדלו לפרט תאמר ארססו ולחומר ואחר' לאלו הדברים שהם סותרו' אלו לאלו וע"כ לפי מה שזכר אלסכנדר בתאמרו נראה שזה דעתו חלקו דעוהם ונכחי זה למי שיש לו פנאי לחקור דעת אריסטו בזה :

וגי' שוב למה שהיינו בו ונאמר כי כבר התבאר כי אלו המושכלו' מחודשות וא"כ יש גם בהכרח הסכנה קודמת להם ומאחר שההכנה מהדבר' שאינם נכדלי' מהחומר יתחייב שיהיה בנושא ואח' שיהיה זה הנושא בוף לפי מ"ס שאלו המושכלות אינם חמירות וא"כ כמובן שיהיה שכל מפני כי מה שהוא בכחו לקבלו' אח"כ הנושא לזאת ההכנה בהכרח נפש ולא ידע בכלל דבר קרוב יותר אל שיהיה הנושא לאלו המושכלות מכין כחוח הנפש אלא הצורות הרמיוניות מפני שכבר התבאר במציאות קשירות בהם ובהצאות במציאות ונצדירות בהערך וייעמדו בהן ואח"כ ההכנה שבצורות הרמיוניות לקבל המושכלות הוא השכל ההיולאמי הראשון אבל זה יתחייב לו שיהיה הדבר מקבל לנפש כי הנה הענין שהדון הוא בפניו ענין שמיש' ולכן מה שיראה שיהיה מחייב שיהיה השכל אשר בכח דבר א' איזה דבר מי יתן ואדע דבר זה ויולי הוא כמו שיאמר אריסטו שהוא עצם בכח כל המושכלות ואינו כנפשו דבר מן הדברים כי אלו היות דבר כנפשו לא ישכל כל הדבר' כי השכל קבול וסדור לא יקבל את עצמו ולכן יראה מענין המושכלו' שהם נקשרו' בשני נושאים הא' נצחי והוא אשר יחשו אליו יחס החומר הראשון לצורות המוחשיות והב' הוא נפסד והוא הצורות הרמיוניות והוא כנפשו או כנפשו אשר בענין השכל אשר בקנין הוא המושכלו' הסמניות בפועל בו כשיהיו בענין שיצור בהם האדם כשירצה כמו שהוא הענין בתלמוד כשלא ילמד והוא יביע בפועל כחיותו על השלמו' האחרון וזה הענין יביעו החכמות העיוניות והדמיוניות אשר כנפם חפלתם השכל חפלת המוחש וכו' שהחוש שופע על המוחש' כמו כן השכל שופע על הרמיוניות וע"כ אח"כ שיהיה השכל ציור ולא משפט בלא דמיון וממשש כחיו' ושליל' כשר' העיוני כמו המשפט בטוב ורע בשכל המעש'י וכזאת ההכנה הנמצאת לאדם בצורות הרמיוניות תכלול נפשו הסדרה מהנפש במדרגה חסכ' כמו שהיה נכדלת הונה שבה"ח מהנפש הונה שבנמה מההכנה שבה לקבל המוחשים אלא שההכנה כי הונה ההכנה שבצורות הרמיוניות לקבול המושכלות אינה מתערבת בצורות הרמיוניות כמו שאלו סוס חוש סרלות בעל ביון לא היה אפשר לו לקבול הביון :

וזהו מ"ס כי השכל ההיולאמי לו היה בעל צורה מסוגלת לא היה מקבל הצורות אבל הרמיונים יותר ראויים שיהיו חמירות אותו משיהיו מקבלי' וע"כ מ"ס אלסכנדר המפרש כי השכל היולאמי הוא ההכנה בלבד מופשט מהצורות ר"ל שאין צורות מהצורות תנאי לקבולו המושכלות אבל הצורה תנאי במציאותו לבר לא בקבולו ומפני ששכחם זה הענין על החפשי' שמו השכל ההיולאמי עצם נכחי חסכ' השכל כלו' מציאותו מציאות שיהיה יחסו אל המושכלות יחס החומר אל סצורות אלא כי מה שזה עניינו אין דרכו שיש לחיבו בהויה בוף הוה ונפסד אבל יש לטעון על אלסכנדר באחרו שהוא מבואר שהאדם נאלם כמקף חיותו בשכל נכדל ולכן יצטרך שהשפט בין אלו ב' הדבר' יאמר מתר רחב :

מגן אבות ח"ג

ונשׁוב

אל מה שהיו בו ונאמר כי מאחר שהיו אלו המושכלות נמצאות בתחלה בזה ואח"כ בפועל והיה כל מה שזכרנו תחת שמינו כמכשיר לו תמיד וינאסר חן הכח אל הפועל יתחייב שהיה שיהיה הדבר כן באלו המושכלות כי הכח א"א שיתבטל בפועל מצינו חפזי שהוא בעדר הפועל בזה מה ונאמר שהיה חפזי הוא נותן א המתבטל הדומה בעצמו ותחייב שיהיה זה חפזי שכל ושיהיה עם זה בלתי חפזי כלל וזה כי השכל ההולאמי יצטרך בהכרח במציאותו שיהיה בכלל שכל נמצא בפועל תמיד ולולי זה לא היה נמצא החפזי והפועל בשכל צריך שיהיה שכל כי הפועל לא יתן אלא הדומה בעצמו ועוד כי כל מה שאינו חפזי בפועל המיוחד אל החומר אינו חפזי כלל וזהו יראה כי השכל הפועל כבדל מהחומר ושהוא בעצמו נמצא בפועל תמיד בין שנכילהו או לא נכילהו והשכל בו הוא המושכל מכל הצדדי וזה השכל הוא צורה והתבא' בכאן שהוא פועל וע"כ היה אפשר שחפזי שאלמנר לנו שנכילהו בסוף ר"ל חזר שהוא צורה לנו ותביע לנו צורת מושכל נמצא חפזי שהוא בעצמו שכל בין שנכילהו או לא נכילהו לא שחפזיותו שכל חפזיותו כמו שהוא הענין במושכלות החפזיות וזה הענין הוא הנודע באחרות ודבקות וירא' אלכסנדר כי מה שרצה לו ארס' בשכל הנקמה הוא השכל הפועל חזר שיהיה לו זה הדבקות בנו וע"כ נקרא שכל נקמה כל' שהוא נאצל עליו :

וע"כ

צריך שנניין אם זה הדבקות אפשרי לנו או לא כי תכלית אשר יביע אליו המניין בואת ההכחה הוא החקיר' מהשלמיו' האחרונים הנמצאים לדברים החפזיים כמה שהם חפזיים ומשתנים כמו שתכלית חקירתו עד נאכזה התכליתית להם בהנעה והתבטלות והוא הפועל התכליתי והחומר הראשון ונאמר כי ראיתם על זה כי השכל העיוני מאחר שיש בטבעו התפשטות הצורה והכוח והוא תפסיט הצורות שאינם כבדל' א"כ הוא יותר ראוי שיפאט אלו הצורות הנכדלות כל' שנניין בלו המושכלות המיוחדות' כמה שהם מושכלות' וזה בהיותו שכל בפועל על שלמותו האחרון הוא שכל מתהוה והפועל המתהוה כמה שהוא מתהוה הוא חסר וא"כ זה הנידור הוא השלמות האחרון לארס' והתכלית המכוונת :

ודע

כי כל מ"ש בזה החלק העיוני והשכל הוא לשון כן רשד בקיצורו לם' הנפש ובסוף דבריו כתב כי זה אשר זכר בשכל ההולאמי הוא דבר נראה לו לפניו וכאשר הגדיל חקירה בדבריו ארס'ו נראה לו כי השכל ההולאמי א"א שיהיה נצח מקבל לזה אשר בו בפועל כלל ר"ל צורה הצורות כי אלו היותם כן לא היה מקבל כל הצורות ולולס' הענייני' הדמיוני' הנס' הם אשר יחסם מן השכל ההולאמי ויחס המוחש מן החוש כלום' הנד' מן הראות לא יחס העין מן הראות כלומר הנמשך בח"ש בזה המאמר' וכתב עוד כי זהו דעת אבוכר' א"לואב והוא הטענה וכתב' לם' הנפש לארס' יור כי מזה הדעת ודעת כלכל' המנייני' בזה הוא שהתחלפו בפירוטם לדברי הפלוס' ארס'ו בואת השאלה כי כלם הם מודים שהוא הביע לתכלית זה המחקר וראוי להם להחזק אחר דעתו באלו היו דבריו דבריו נכחי ומזה להם זה אם אין הקבלה האחרית מולקת עליו ובי הוא לדקות שפלו לא נמצא איש לפניו ולא לאחריו מדבר באלו הענייני' האלהיים הדקים כמו שדבר הוא על כן ראו כדעתם שראוי לסמוך עליו ולחפזי שדברתם לסברתו ומ"ש הוא בזה הוא שיש כאן ב' דברי' שכל הולאמי ופועל שכל נקמה ושכל פועל והשכל הסיוולאמי הוא המוכן לקבל המושכלות והשכל הנקב' הוא השכל אשר שלמותו וקבולו המושכלות והשכל הפועל הוא המוציא השכל ההולאמי מן הכח אל הפועל עד שיהיה שכל נקמה כי מה שהוא בכח אינו יוצא מעצמו אל הפועל וצריך למוציא וצריך שיהיה שכל לפי שהפועל לשכל הוא שכל בהכרח כי לא יתן הפועל אלא הדומה בעצמו ומה זאת ההכחה אל ההכחה המצויה בלוס' לקבל הכתיבה וזה הוא הנמצא לזה הפלוס' והתכלית בהכנת דבריו תפרשי' פשוט ואני א' כי הוא השיב בשכלו הדבר' שהם מכווארי' בעצמם כי בלא ספק אלו המושכלות הם הגיוניות אלו מושכל אחר מושכל א"כ יש כאן שכל חזק לקבל והוא ההולאמי כי אלו היה כבדל לא היה צריך ללמודה ולמוד והוא כמו הלוח הנעדר הכתיבה ואח"ך מקבלה בזה אחז' ובלא ספק יש לו מוציא מן הכח אל הפועל נותן דומה לו א"כ יש שכל שהוא בפועל תמיד הוא המוציא מן הכח אל הפועל דמיון הכותב המוציא דומה הכתיבה בלוס' מן הכח אל הפועל ואחר שיהיה אל הפועל היה שכל נקמה בלתי נפסד דמיון הכתיב' אשר בלוס' זה הם הדברים המתחייב' בואת השאלה ונכחו בזה המפר' חזר ספקות נופלות בואת ההכחה והגדולה שבכולם הוא שגלגלת מהם מי הוא המושל ואלה המושל שיהיה כדמיון העין אל הראות כי השכל ההולאמי הוא כדמות חוש הראות והמושכלות הם כדמות המראה והשכל הפועל הוא כדמות האור כי כוחם החוש אל הדיו' כן יחס השכל אל הנפש וצריך שיהיה המושל זה רק מכל צורה כי אלו היתה לו צורה היה א' חז' דבריו או שלא יקבל צור' אחרת או שיקבלה בשבט כמוי שנכדל על לשונם סמריות טועם כל הדברים מרים ואין בין השגת החוש' להשגת המושכלות אלא שהחוש' הם מתפעלי' מהמושג' חפזי שהם במשא גשמי ואח"כ שאין במושג שמי ויחא בו פועלי' השני והשכל אינו מתפעל ההושכל' וזולתי הקבול והמושג חפזיים אינו המושכל כי המושג הוא פשוט והמושכל חפזי הוא דללי והשגת השכל הוא המושכל בעצמו ע"כ אמרו כי השכל והמושכל הם דבר א' ונחלקו בזה לב' דעות הא' דעת הרסטוריוס והב' דעת אלכסנדר והב' דעת כן רשד אחרון המפרשי' מפלוס' ישמעאל שרבה לקצת בין ב' אלו הדעות לפי שצא לכ' א' ספקות ומשכ' להקנים בזה הקבול ודעת המסתמיס' הוא שזה המושל הוא שכל כבדל בלתי היה ולא מפרד ויש ההיררכי' שהורו לו כשהוא שכל כבדל שהוא הוא מעצמו לא מדבר ודעת אלכסנדר הוא שמושא הוא שכל נקמה וזאת ההכחה הוא הנפש ככללה או חלק מחלקיה כמו הנפש המדון או הצורות הדמיוניות הנמצאות בהושאן שם דבר וזולתי הכחה זאת ודעת כן רשד הוא מ"ש כפי' לם' הנפש כי ההכחה זאת היא השכל הפועל בעצמו אלא שמזד דבקותו בזה הוא הכחה וימצא לו כח על שיסביל מה שבכאן והם אלו המושכלות שהם נשמות אל הענייני' ההחוש' הנמצאים חוץ לנפש באלו תאמר אחרת שכל מי חרגיט ושכל ארס' חריב ומה שדחה לזה ומזד עצמו הוא שכל כבדל חפזי עצמו ולא יסביל מה שבכאן אלו הם דעותיהם והרלב' דקדק בדעות אלו האנשים וחתר לפסוק הלכה במחלוקתן והקדים הקדמ' ואח"כ א"א לקיים דעת א' האלו הדעות כביטול הדעת שכבדו אלא כשיהיו ב' הדעות ב' חלקי הסותר אין אמצעי ביניהם ולפי שלא יוכלל הדעות על חלקי הסותר אפשר שיפלו בדיוס' הזה הוא מכוואר שכתביוס' א' מהם לא יחייב שיקיים א' האלו הדעות הנשאר' כ"ש אלא יקיים בו דעת מיוחד מהם ובה לקיים דעת מה האלו קיום אחתי כתב הר"ל שהוא רחוק ולא יכול הוא בעצמו לקיים בטעמו קיום אחתי א' האלו הדעות ולא חקר החכם אלא לבטל הדעת אשר יתבטל ביטול אחתי ומה שלא יתבטל ביטול אחתי יקיימנו אב"פ שלא יתקיים קיום אחתי והנה החכם במאמרו זה התיר למנייני' למצוא דבריו חפז' אם יש דעת יותר צודק מכל אלו אחר שלא יתקיים לו קיום אחתי שום דעת האלו אלא כביטול האחרים אחר ההקדמה שהקדים שאין באלו הדעות כל חלקי הסותר ואנחנו נמשכנו אחריו כביטול אלו הדעות ביטול אחתי וכוונתו כביטול לקיים קיום אחתי דעת הצודק עם מה שהשיגור תנו בזה התורה ומה שנמצא מזה לחלל החקוקלים מהכבולאים ושיקיימו בזה פנות סתורה :

והנה יראה ביריעת תחמטיון שהיה שואל ההכנה היא שכל כבדל שואל כטל וזה כי כשהוא שואל הצורה הוא כבדל בלתי הוה וכפסדת יחוייב מזה כיטול חוק בהיותו האדם והפסדו וזה שלא יחלט מא' מכ' כנסו אם שכיח שזורת ראובן היתה נחבאת בחומר שהיה הוה מחנו טרם התהוותו וכשיבין החומר ויקבל כח ההנה וההרע תראה פעולתו או שכיח שתעתק אליו מחוץ בהיותו וכ"א מכ' פנים אלו כטל כי ההעתק לשכל כבדל הוא שער להיות כל מחנוע נשם וגם ההכבאה שער כי יחוייב מזה אם שיהיה געתקת אליו מחוץ וכאם אליו בחדש החומר או שתהיה בחומר נשם התהוה מהנהוה החומר וכזה יתחייב שתהיה בחומר גלוס נהיה מחנו זה החומר השמי וזה אל לא תכלית עד שיתחייב מזה שיהיו כל החמרים שנים וכפסדו בעלי שכל אנושי וזה השער בעינו יתחייב כשהחומר בהפסד האדם אם זאת הצורה היא נפסקת או אם היא נשאר נחבאת וכאשר היה זה כלו שער הנה יראה שואל ההכנה איכה שכל כבדל הוה וכפסד ואין לאו שיאמר כי זאת הצורה לפי שהיא כבדלת לא יונח מניאותה עם החומר שתצטרך אל ההעתק וההכבאה בהראות פעולתה באש ואש אבל תהיה זאת הצורה א' כחמפר ויביע פעולתה בכל חומר מוכן לקבלו כמו הענין בשכל הפועל כיון שהחומר יסבול ב' פנים ר"ל רבקות זאת הצורה הנבדלת לחומר אם רבקות אינו בעצמו כמו רבקות השכל הפועל לשכבת ורע ולזרעים שהיה להם צורה קרובה כמו שהיא זאת הצורה במין האדם ואם רבקות בעצמות כרבקות השכלים הנפרדים לגרמים השמימיים שהם בעצמם צורה קרובה להם ועל זה האופן הוא חומר תחמטיון שזה הנבדל הוא צורה קרובה לנו והנה יצויר שיהיה החומר רק מהצורה כאשר תדבק בו רבקות אינו בעצמו כרבקות השכל הפועל לשכבת ורע ואולם כאשר תדבק בו רבקות בעצמו כמו הענין בצורת הגרמים השמימיים לא יצויר זה בשום פנים כי זאת הצורה תהיה גלוס בכללות חייב ואם היו רקים ממה היו גלוסים תמים ואולם נקראו צורות נבדלות לפי שאין פעולתן כגלוס נפשי כמו הענין בצורות ההולכות והחבא מזה כי אם צורה זו היא נבדלת כמו שהנח תחמטיון שהיא רבקה רבקות בעצמו לחומר האדם שתצטרך אל ההעתק או אל ההכבאה הנזכרת אחד שחבא דק ממה ואח"כ כרבקה בו ועוד שאפי' צורה שיהיו הגרמים השמימיים רקים מהצורה הנבדלת לא יתחייב מזה שיהיה חומר האדם רק משכל ההולכי אבל יתבאר שזה בלתי אפשר לפי שזו הצורה היא מהפעלת העצמות באש ואש שהפעלות מתחלפות עד שיהיה באש א' יורעת ובאש א' היא סבלה או טועה במה שהיא יורעת באש א' אחר ולזה א' שתהיה הצורה אשר ליורע היא בעינה הצורה אשר לטועה או לסכל כי א' לנורה א' כחמפר שיהיה א' יורעת וטועה בדבר א' ובהיות הענין כן הנה יחוייב שתהיה זאת הצורה רבקה עם כ"א מאשי האדם על שהם צורות רבות כחמפר ויחוייב מזה הספק הקודם מההעתק וההכבאה שהם מכושרי הנפילה והכיטול כשהוא נחבא זאת הצורה שכל כבדל :

ועוד יתבאר ביאור ב' ש"א לזאת הצורה להיות שכל כבדל כמו שהנח תחמטיון לפי שהמיוחדות שבנפולת הצורות במה שהם היוצאות נמצאות בזאת הצורה שכבר יראה בזאת הצורות שחדוש נמשך לשני בעצמות ושזה מתרבות בדביו הנפשים והנה יראה בזאת הצורה שחדוש נמשך לשני בעצמות החומר אשר תמצא בו כי הוא יוכן תחלה לקבל כח ההנה והחוש קודם שחבא בו זאת הצורה ויהיה גם כן מתרבות בדביו הנפשים עד שזורת ראובן דרך משל היא וזאת צורת שמעון כחמפר שיש לא הוכח כן היה מחייב בצורה הא' כחמפר שהיה סבלה ויורעת יחד כדבר א' בעינו אם הוכח שכל החכם ושכל הסכל א' בעינו ואילו היה שכל כבדל כמו שהנח תחמטיון לא היה אפשר בה שתתרכה כי העצמים הנבדלים לא יתרכו אלא אם היו מתלפפים במין כבר התבאר זה בחקירותיו וכיארנוהו במה שער :

ועוד יתבאר ביאור ב' כיטול זה הדעת כי יתחייב מזה הדעת שתהיה ההכנה השכל כבדל ר"ל סכנה לקבל המושגות וזה מכושר הכיטול לפי שהכח הוא נמשך להויל בהכרח וכו' ותמצא לבד וכשימצא בצורות הוא כחקה מחד הנפא וכזה האופן יתכן שנאמר בצורות שיקבלו קצתם קצת כח"ש ב"ש הפסד והמשל שאנחנו באר כח"ש ההנה שיש בה' הכנה לקבל הנפש המרגשת מפני שהנפא לנפש ההנה יקבל הנפש המרגשת בעצמותה :

ועוד יתבאר ביאור ב' כיטול זה הדעת כי יתחייב מזה שיהיה השלמות הראשון בנו נחמי והשלמות האחרון שהיה ראוי שיהיה כבדל מחנו יהיה הוה נפסד לפי שלפי זה הדעת המושגות הם מתחדשות בשכל ההולכי ולשהיות מתחדשות יחוייב אצל תחמטיון בהקדמה שהקדים הפלוסוף כ' השמים והעולם ר' כל הוה נפסד :

ועוד ית' ביאור ב' כיטול זה הדעת וזה כי זאת ההכנה היא שכל כבדל א"כ הוא בעצמו או צורה או מעורב עם צורה וא"כ א"ל שישביל כל הצורות כי הדבר אפשר לו שיקבל כל הדברים מפני היותו משולל מכול' וכזה האופן יקבל דרך משל העין כל המראות והלשון כל המטעמים להיותם משוללים מכל הדברים אשר שיבוס ולזאת הסבה ימצא שבאשר קרה לחוש הטעם שיהיה בעל טעם לא יהיה אפשר בו שישיב הטעמים ולזה יאמר ארסטו שאם היה זה הכח מעורב עם צורה מהצורות היתה הצורה היא מונעת אותו שיקבל אותם הצורות או יקבלם על זולת מה שהם עליו מהטעם ועוד ית' במה שזכר ש"א כשהוכח הנפא לזאת ההכנה הוה שכל שכיח שתקבל המושגות קבול אחת בלתי מעורב עם מושא :

ועוד ית' ש"א כיטול זה הדעת שתהיה הכנה זו בשכל כבדל וזה שכבר יחוייב לפי זאת ההכנה שלא יהיה רושם בהשגת החושים אל השגת הכנה עוד שיהיה השכלים הדברים שלא הרגשום אפשר כמו הזכירנו הדברים אשר הרגשום וזה כי איך יביע אל השכל השגת החושים אם לא היה כיון וכיניהם התאחדות האם איש איש מה שהשגת אחת כשהשגת אחר :

ועוד ית' ביאור ב' כיטול זה הדעת כי אם היה השכל ההולכי כבדל ונמצא בעצמו זה שלא יוכל לעשות פעולה ובעת היות החושים או שאר כחות הנפש המטעמים מהעסקים בפעולתם האם יחוייב שהחנצל פעולתו בעת עסקו בפעולתו כי מכושר הוא שהסבה הוה הוא היות הנפש א' כח"ש הפלוסוף וכאשר לא הוכח בבאן ההאחדות בין השכל ההולכי והכחות הנפשיים לא תמצא סבה בבאן כיטול פעולת השכל בעת השתתש שאר הכחות הנפשיים כפעולתם ואם יאמר או' שזו יקרה לשל ההולכי לפי שהוה יקח מהחושים התחלות אשר מהם יוצא מה שיבליהו כאשר לו שזה מכושר הכיטול לפי שהנחנו ברא כי עם היות אלו התחלות החמיות מהחוש בדרגה א' לא יוכל לחקור בו בעת היות החושים מרודים בפעולתם :

ועוד ית' ביאור ב' כיטול זה הדעת כי יתחייב מזה הדעת שיהיה לאדם ב' התהוות כחמפר הא' לשכל ההולכי והשגת לחוש האינטינאי"כ יהיה האדם א' כחמפר רבים כפועל לפי שכל א' מחלקו נמצא בעצמו וכפסד וסדר שזה א' כחמפר ורכים כדבר י' התאחדות בין חלקי הגדר שהחלק הא' מחלקי הגדר הוא שלמות לחלק הב' ונמצא בו ולזה יהיה רבים ככח א' כפועל לחמס כשלא יקום התאחדות בין חלקי הגדר הנה יהיה הגדר רבים כפועל וזה הכיטול יתחייב למי שיכיר זה הנפא שכל כבדל נמצא בעצמו בלתי דבק בחומר :

מגן אבות ח"ג

עוד

ית' ביאר ט' ביטול זה הדעת וזה כי מצונו מהשכל ההיולאמי ישיב זאת ההכנה רקע מאשר הצורות כמו שהוא משוי
הצורות האחרות ואם היה מושא לזאת ההכנה צורה מה הנה יקרה לזה הכח בקבלו זאת הצורה כאשר ישכילה שיקבל
את עצמו וזה בתכלית הביטול אחרם השכלים הנכבדים ישיבו עצמם ולא ישיבו וילתם כי אם במקרה וצור נכבד זה :

הנה

מכל אלו הטענות נכתב דעת תחשטיות האומר שמושא הכנה זו הוא שכל נכבד בלתי הוא כפחד אחרם לכבול דעת
המתאחדים שאחר' טעם היותו נכבד הוא הוא כעצמו יש ביטולים אחרים - מהם כי זאת ההכנה היא סותרת עצמה
כי להיות הצורה הזאת נכבדת א"כ בה שתקבל הרבוי המספר ובהיות הענין כן צורת ראובן המתחדש עתה היא צורת שמעון
הנמצא עתה אשר היה נמצא קודם חדוש ראובן וא"כ זאת הצורה בעיני אשר לראובן היתה נמצאת קודם ההיות וכן יתבאר
בזה שכל א' מהשכלים האנושיים שהוא נמצא קודם היותו ומה שזה דברו הוא בלתי הוא וכבר הונח הנה וזה שקר שיהיה הכלתי
הנה הנה ומהם שכבר יתחייב מה מזה שהנחתו שכל הנה כעצמו שיהיה האדם הא' במספר רבים וזה שהוא נכבד אשר שלא יהיה
מהם הרבים א' במספר אלא אם היה לכללותם הנהות א' כאלו תאמר שהאנוש אשר היסודות אשר כ"א מהם הוא כעצמו לא
יהיה מהם א' במספר אלא אם היה להם בכללם הנהות א' ישיבו בו א' כאלו תאמר שיתרכבו ויתמזגו ויתאחד מהם הנה א'
במספר וזה כי הנה הנה א' במספר לו הנה הנה א' במספר ומה שיש לו הנהות א' במספר הוא א' במספר ולזה יתחייב כמה שיתאחד
לו יותר מהנהות א' במספר שיהיה יותר מא' במספר ומהם שיתחייב בהנה וזו בשכל הא' במספר שיקבל ההפכים יחד וזה
שכבר יתחייב מפני הנה זה השכל נכבד ונמצא כעצמו שיהיו כל השכלים האנושיים הנמצאים יחד א' במספר כי הצורה הנכבדת
לא תתרכב ברבוי הנשואים וא"כ בשכל ראובן יורד דרוש א' ושכל שמעון יסכלו או יטעם בו הנה יקרה מזה שיהיה השכל
הא' כענין תקבל ההכנה והשכלות יחד בדרוש א' כענינו ומהם שזאח ההכנה היא הפך מה שהשרישו ארסטו והוא שכבר ביאר
שאין לצורה הויה כי אם במקרה מזה הנשוא ובהכנה זו היותו לזאת הצורה הויה וחדוש כעצמותו ומתם שלא יתבע היותו וזו
הצורה שיהיה מושא או מלא דבר ואם הנה מושא הנה יתחייב שיתכנה ער שתהיה ממנו וזאת הצורה המתהוה גשם או בעלת
גשם וכבר הניחוהו שכל נכבד וזה שקר בלתי אפשר שתהיה גשם ושכל ואם הנהות מתחדשת כעצמותם מלא דבר הנה זו ההכנה
מכוארת הביטול כי כבר התבאר בראשון מספר השפע שכל מתחדש צריך אל מושא הנה המתחדש עצם או מקרה ועוד כי מפני
שזאת הצורה המתחדשת אחר שלא יהיה נמצאת הנה יתחייב בה שתהיה נמצאת בה קודם המצאה בפועל ולפי שהכח הוא מה
שלא יוכל הנה יתחייב שיהיה בהאן מושא ימצאו בו זה הכח והיותו הענין כן הוא מהמבואר שאלא שיתנו וזו הצורה הוא מלא
מושא וכבר התבאר תחלה שאלא שתנו זאת ההנה מושא א"כ הוא מבואר שאלא שתהיה זאת הצורה הנה כעצמותה :

ואולם

דעת בן רש"ד הוא בטל ממה פנים מהם כי לפי תלמוד בעיניו אשר אין תכלית לצד המעשה וזה כי אם להם
דעם כנר ההכלה הכפשויה הוא שישאר שכל אדם נכחי קיים מצד השיבו ובעיניו אשר אין תכלית לצד המעשה וזה כי אם להם
השכל הפועל כעצמו א"כ השתדלות בעיניו הוא לבטל כי צוולת זה השכל כעצמו הדבר כמו בהפירוהו ממנו ישאר נכחי ולא
יהיה א"כ דעם בדבקתו אלינו אלא בחיים הבונים וזה בשאמר כי השגות המושכלות אלינו אינו אלא שיהיה התחלת אל
התלכחות המעשיות לחייון חיותו ויהיה לפי זה ענין המלאכות המעשיות יותר נכבד מהעשייות לפי שאין תכליתם וזה חלוק
מה שזכרו עליו כי יאמרו נמצא אלא כל אדם שיש יתרון רב למחמות העשייות על המעשיות ונמצא עצמנו יותר שמיים במעש
שנשיגהו מאלו המלאכות העשייות יותר מהם שנשחח בהם שגשג מהמלאכות המעשיות ונמצא הרב מהמעשיים המשתדלים
בקנין אלו המושכלות שלא יפנו אל ערכות החיים הבונים ולא יקחו ממנו אלא המעשיות לפי דעת בן רשד וכל הפלוסוף הוא המתאחדות בשכל
לא ימצא ידעם בעיניו העיניים בהכלל הנפשית כי ההכלל האנושי לפי דעת בן רשד וכל הפלוסוף הוא המתאחדות בשכל
הפועל בעת המות הנה שכל איחכם כי או יפיר הדרכות אשר שכל אשר כמו ושוב השכל ההיולאמי להיות השכל הפועל כענין
בכל דבר מהצדדי ויתחייב לזה שיהיה השתדלות בקנין אלו המושכלות טורח ודבר בטל וזה בתכלית הביטול שאלא היתה
התשוקה אשר לנו בקנין אלו המושכלות לבטל וזה שקר כי הטבע לא יעשה דבר לבטל ולא עוד אלא שיהיה תשוקתו זאת
מנצרת למציאותו כי התשוקה הזאת תביא האדם לערכות החיים הבונים וזה אינו מדרך הטבע אלא מדרך להשתדל
שישים בכל נמצא כחות שומרות חיותו כחות שלם שבפנים ומהם שאם היה השכל ההיולאמי הוא כענין השכל הפועל וחייב
השכל הפועל ההיולאמי מן הכח אל הפועל הנה יקרה מזה מהביטול שיוציא הדבר עצמו מן הכח אל הפועל ויעוד כי כבר
התבאר במכמה הטבעית כי כל מה שיוציא וולתו מן הכח אל הפועל יוצא לו בפועל דוחה מה שנמצא למתפעל בכח וההמשל
שהאדם ישיב קד שהוא חס בכח הפועל וא"כ השכל הפועל המוצא השכל ההיולאמי מן הכח אל הפועל יש בו בפועל אלו
המושכלות ואם הוא היה כענין השכל הפועל כה"ש בן רשד הנה יקרה מזה שיהיו המושכלות האחרות כענינם בכח ובפועל יחד
בשכל הא' כענין וזה בטל ואין לאו שיאמר שאלו המושכלות אשר נשגם יחס המוחש אל המוחש השכל הפועל יהיה יחסו מאלו
המושכלות יחס האור אל השגה המוחש וזה לא יתחייב הביטול שזכרנו :

ורתי' שובה

כזה הוא כי אין דרי כצורות הדמיונות שיוציאו זאת ההכנה אשר כמו מן הכח אל הפועל לפי שאין בהם
המושכלות בפועל אלא בכח כי כשיפשוט מהצורות הדמיונות המשיגים ההיולאמיים אשר היו כהם פרטיות
יהיה מושכל בפועל כי הטבע הסולל נמצא בדבר הפרטי ככה ולזה הוצרך הפלוסוף להניח בבאן שכל פועל והוא המשיג אלו
הצורות הדמיוניות מושכלות בפועל אחר שיהיו מושכלות בכח ועוד שכבר ימצא לשכל הפועל הורעה כמה שלא יתכן שיאמר
שימצא לצורות הדמיוניות אשר לנו וזה שהורעות אשר יגיע לאדם כחלום או בקסם או בנבואה וא"כ השכל הפועל הוא המוציא
השכל ההיולאמי מן הכח אל הפועל ויתחייב מזה לפי דעת בן רש"ד הביטול אשר זכרנו :

עוד

יש ביטולים אחרים לבטל זה הדעת והאריכות כזה דוחה להויה כי הדבר כעצמו הוא בטל שיהיה הדבר הא' כעצמו פועל
ומתפעל וזה מתנבדים ובה דרי סתירה למאמר זה הנה כי א"כ שיהיה מושא לזאת ההכנה שכל נכבד לא נצחי כדעת
תחשטיות ולא הוא כעצמו כדעת המתאחדים ולא שכל הפועל בדעת בן רשד ודרך כלל נאמר כי א"כ שיהיה שכל נכבד כלל לא
ע"ד אלו הדעות ולא ע"ד זולתם והוא שנאמר שיהיה זה השכל מושא לזאת ההכנה במקרה כדעת בן רש"ד אלא שאינו השכל
הפועל אלא שכל א' הנה וגם זה בטל כי דרך כלל נאמר שאלא שיהיה לזאת ההכנה שכל נמצא כעצמו ואם הנה הענין כן לא
ימנע מחלוקה אם שתקבל זאת ההכנה המושכלות קבול מעורב עם המושא או שחקכלם יקיבול בלתי מעורב עם המושא
ושתקבלם קבול מעורב עם המושא כבר התבאר שהוא שקר כי הוא מתחייב כפי שלא תקבל המושכלות קבול מעורב עם צורה
ההצורות :

ואם אחריו שתקבלם קבול בלתי מעורב עם הנשוא הנכס יהיה הנשוא בלתי משכיל לאלו המושכלות ולא ימנע ממנו חסדו משכיל או בלתי משכיל מה זה הדבר אשר ישכילנו אם הוא המושכלות אשר תקבלם ההכר' הנמצאת בו א"כ היו נמצאות בו כח ופועל יחד וזה מכוח הביטול ואם הנחנו אותו משכיל מושכל ילך מאלו המושכלות מהלך הצורה כאלו תאמר מה שיש בו אלו המושכלות אחר היה זה השכל והשכל הפועל בעצמו כי זהו ענין השכל הפועל ואז שמונה הנה יהיה בו כאופן שלם אלו המושכלות אשר לו הכנה על קבול ויהיו לו אלו הצידור' כמושכל מושכל מהם ולפי שנמצאת בו ההכנה לקבול אלו המושכלות הצוריות הנה יקרה מזה הביטול שימצאו בו אלו המושכלות הצוריות יחד ככה וכפועל וכל הביטולים אשר מינו מהם תפית ל"ג דרעות לו יחוייב כאשר תניח הנשוא לזאת ההכנה שכל בעצמו ולזה התבאר במחל' ש"א שיהיה הנשוא לזאת ההכנה שכל כדל :

ואחר שהתבאר ביטול דעת מי שהניח זאת ההכנה שכל כדל נחקור בדעת אלכסנדר שהניח שזאת ההכנה אינה בשכל כדל אבל היא כנשוא היה הנשוא הנפש ככללה או חלק מחלקיה הנפש המדמה או הצורות הרמיוניות תאמר כי מה שיאמר ארסטו ש"א שתהיה זאת ההכנה מעורבת עם צורה זו היא בעצמה הצורה שאם היה כן לא היה אפשר לה שתשכיל אלו הצורות כי הדבר אפשר שיקבל כל הדברים מפני היותו מושלל מחמרים והוא הטענה היא מבטלת דעת המניחים וזאת ההכנה הנפש או חלק מחלקיה הנה אינה תקבלת המושכלות קבול מעורב עם נשוא והנשוא אינו תכני במציאותה ולא בקבולת המושכלות והנה הטבע הזה במדרגות וזה כי קצת הדבר' אשר לנשוא הכנה בקבולם יקבלם קבול אחת בעצמו וזה כשיחפצל מחין מה שיגבירו כמו הענין בחוש המשוש שזה יתחמם ויתקרר על דרך האמת חום מקדירות מה אע"פ שאינו במדרגת הקור והחום אשר ידגישו וקצתם יקבלו בדרך ממוצת בין הקבול המעורב בהוליו ובין הקבול הבלתי מעורב כקבול חום הראות המדמים כי זין כלי ו : החוש מנטבע בעצמו ולזה אפשר שיקבל המדמים והוא ג"כ כדל מה מעורב בהוליו ולזה היה שלא ירבוש אחר שהרבוש מורגש חוץ מורגש חלוץ לרעה ממנו הרגש שלם והחוש המשותף הוא יותר חוץ תקבול המושכים קבול מעורב בהוליו לפי שסגסגו היא יותר רוחנית ואח"כ יהיה דמיון יותר רוחני שהיא יותר חיצית וצריך בנשאו ולזה היה דמיון נמשך אל רעונו ע"ד הטבע הטבע אל זאת ההכנה אשר תקבל הדבר' קבול בלתי מעורב עם ההוליו הנשוא וזאת ההכנה שתקבל החוש לזאת וזה שיהיה שיקיר דעת נשוא זאת ההכנה שכל מעצמו והוא החזקות השג' זאת ההכנה כעת חולשת הכלים המורמרים אינו מבטל שיהיה נשוא לזאת ההכנה נפש ולא יחייב היותו שכל וזה שצורות ההולאיות יקרה לזו חולשה בפעולתם כעת חולשת הכלים הנשואים להם לא מפני חולשת הצורה לפי שצורת הצורה הוא א' בכל איש המין בסכרה כי הצורה היא עצמות הדבר והעצמות לא יקבל הפחית והיחד ואחריה יקרה זו לצורה מפני חולשת הכלי אשר העצמה פעולתה שאם היה לזקן עין בעין הכחור היה רואה כראות הכחור וכחיות הענין כן והיה זאת ההכנה לא תעשה פעולתה ככלי מפני שדבר התבאר מעניניה שהיא תקבלת המושכלות קבול בלתי מעורב ע"ד צורה והצורה' הנה לא יחוייב חולשת השגחה כעת חולשת הזקנה אבל יקרה לו שיתחזק פעולתה לפי שאין יחלוש הכח המשיי המדמיון ויהפך מפני פעולתה לפי שהתעסק בפעולתם ומנע זה הכח מעשה פעולתו מפני שהנפש היא א' ומפני זה לא תוכל להשתמש בהשגות מתחלפות יחד השתמשה שלם :

ומה שיראה שיקיים דעת המניח נשוא זאת ההכנה שכל בעצמו מפני שהניח הדיבור הבלתי בעל תכלית כי הוא המושב הצורות הכלולות והם הדברים אינו מבטל שיהיה זה הנשוא נפש ולא יחייב היותו שכל וזה כי הכחות המשיגות ההולאיות יחוייב להם שישבו הפרטי' מדר הטבע הנשוא להם המקבל זאת ההשגה כי הוא יקבלנה בהכרח כמשיגו וזה המושב אשר היה בו פרטי כמו הענין כאשר הצורות ההולאיות ולא יחוייב מפני מה שנמצא לזו הכח שישב העצור כלו שהוא יאמר שהדבר בלתי נמצא שנאמר שהכנה כזה מפני שהניח זאת הצורה רקה מן הצורות שאם לא היתה כן לא היה אפשר בו שישב זה העצור לפי שאינו צורה ומדרך זה הכח שישב הצור' לפי שכל כח חשיב דבר מה יקרה לו שישב העצור הדבר ההוא כי השגת העצור ההוא היה בהכרח מכאן אשר ישיב קנין לא לזולתו והמשל שחוש הראיה ישיב המראה ולו השגת המראה כמקרה ומפני זה ישיב התמונה אשר נמצא בה זה המראה היותו אשר נשיב מדר כי אליה יכלה המראה יעדר וכן זה השכל ההולאני מפני שהוא משיג הצורות הוא משיג העצרים ובה האופן הוא משיב זאת ההכנה ר"ל מדר היה שהיא העצור ובה היה השכל ההולאני העך מהשכלים הכדורים כח"ש כביאור ט' לבטל דעת החס' :

ומה שיראה שיקיים דעת המניח הנשוא לזאת ההכנה' שהשגחה והמושב' בהא' רינינו מה שאינו בכחות המשיג' ההולאני' כי המושכל אשר השכילנו הוא בעצמו מה שניע לה ממנו לפי שהמושג' הוא הטבע הכולל הנמצא לדבר דברו והטבע הכולל לא יתדבק בשום פנים כי האדם אשר הוא מין לא ימצאו החנו שנים כמספרי' אבל יתרכה הטבע הפרטי' וזה היה כדל שזאת ההכנה היא צורה כדלית אינו מבטל דעת אלכסנדר לפי כי זה היה כאשר הכחות המשיגות ההולאיות שתהיה בהם ההשגה וזאת המושב מפני שיש להם כלו נופי' וקבלו ההשגה באמצעות ולזה יחוייב בהם שיהיה השגחה כדלית שיהיה כדלית פרטי' כמה שהוא פרטי' וזאת ההכנה תקבל זאת ההשגה קבול בלתי מעורב ע"ד מושא ולזה לא יחוייב בה שתשיב הדבר בהם שהוא פרטי' אבל תשיב הדבר הכולל אבל לא יתדבק ומפני זה יהיה ההשגה בה והמושב דבר א' :

ומה שיראה שיקיים דעת המניח לזאת ההכנה שכל מפני מה שנמצא בחי הח המשיגות ההולאיות שהם הפעל' מה הם ההשגה ולזה כמשיגו המושב חוץ לא יכול השיב מושב יחד חלוש כי רשעכטו השמש יחלש כח ראונו וזאת ההכנה לא ימצא בה הענין כן אינו מבטל דעת אלכסנדר לפי כי היה זה כאשר הכחות המשיגות ההולאיות מפני שהם שישבו מה שישבו באמצעות הכלי הנפשי המושב להם וזה המושב יתפצל הפעולות מה כדלית בו דמיון הדבר המושב' ואולם זאת ההכנה לא תקבל מה שתקבל באמצעות הנשוא לה כמו שקרה ולזה לא יחוייב שימצא הענין כן והנה הטבע כזה במדרגו כי מהבחי' המתפעלות וההולאיות ימצא מה שמושב מהפצל' בסבתם הפעולות אחת כי המושב כמחיות המהפעלות אשר ביסודות ובמקדמי החלקים המורכבים מהם מה שלא יתפצל מנשא הפעולות אחת כי המושב כמחיות המהפעלות וזה ג"כ כזה הענין במדרגות כח"ש כ"כ הנפש ע"ד שיכלה הענין אל כח מתפצל לא יתפצל מנשא בסבתו בענין זאת ההכנה לפי מה שיראה אלכסנדר ולזה המשיגו המושב חוץ העצמו בקלות מושב' יותר חלוש מה שאין כן בהשגות ההולאיות :

ומה שיראה שיקיים דעת הא' שמוא' לזאת ההכנה הוא שגל' הוא שמוא' שמוא' להכנת שאר הדברים יקבל הצורה המצי' מן ההכנה כשנמצא אל העצור' כושראוי שיהיה הענין כזאת ההכנה אשר כמו לקבל המושכלות ולפי שזי' שיקבל המושכלות

מגן אבות ח"ג

המושכלות הוא שכל ראוי שיהיה הנושא לזאת ההכנה שכל לא שתהיה ההכנה בסוג ונושא בסוג א' ר"ל שתהיה ההכנה מקבלת המושכלות המופשטות מנושא כמו שחייב לדעת אלסכנדר שהוא הכין שא"ל שתקבל זאת ההכנה המושכלות קיבל מעורב עם נושא לא היה אפשר לה שתשוב העניינים הכלליים כי אין מדרך הנושא לזאת ההכנה לקבל אלה הדברים הפרטיים הנה לא יתבטל כזה ביטול אחת והדעת כי אפשר שבה היא מיוחדת זאת ההכנה מכין שא"ל ההכנות כי הדברים מהם תחת סוג א' לא יחייב שיצדק בא' מהם מה שיצדק על האחר ועוד כי תפני שהוא חבאר בהכנה כמה שהוא שהוא מחויב שיהיה לה נושא כי הכח הוא מה שאי יוכל מנושא הנה לא ימנע בזאת ההכנה אם שיהיה הנושא לה גשם או נפש או שכל ואף שיהיה הנה יחייב שתקבל מה שתקבלה קיבל בלתי מעורב עם צורה מהצורות ואף שהיה הנושא מאלו החלוקות הנה יחייב אם תקבלה קיבל מעורב עם הנושא שתקבל קיבל מעורב עם הצורות כי הגשם לא ימלט מצורה והנפש והשכל הם הצורה בעצמם ובהיות הענין בן הוא חבאר בזאת ההכנה שלא יקבל הנושא לה הצורה המצעת מן ההכנה והוא הפך מה שדחה המביח לזה הנושא שכל : הנה השלמנו כל מ"ט כביטול דעת מי שהניח נושא זאת ההכנה שכל כבדל ולא תבטל ככל זה דעת אלסכנדר אבל לא כתקנים קיום אחת וכשאר טענה א' הכראה מקנה שהיא מכסלת ביטול אחת דעתו שא"ל שלא יהיה לזאת ההכנה נושא יהיה עצם והוא עצם חזקה והוא זאת ההכנה כמעצמו והוא הכדל לנו ויתחייב מה שתהיה עצם ואם הונח מעניינה על הענין שיאמר אלסכנדר לא תהיה בעצמה עצם ולא חלק עצם אבל היא משיב ממשגי הנפש המדמה או הצורות הרחוקות או הנפש הכללה אזה מהם שהונה נושא לזאת ההכנה לפי דעת אלסכנדר וזה חייב לתמססות להניחה שכל כבדל היתה עצם בעצמה והוא הכדל לנו :

ואין

לא' שיאמר שאע"פ שאין ההכנה עצם הנה נושא הוא עצם כאלו תאמר הנפש המדמה והנושא הוא יהיה הכדל לנו כמו הענין בשאר הכדלים שגשומם הכדלים תפני נושאים אשר יאודרו אלו ההכנות מהם כי זה המאמר יראה שאין פנים לו לפי שאין הנפש המדמה הכדל לנו וזה שכבר תמצא לשאר ב"ח הנה מהותית שיתבטל ביטול אחת דעת אלסכנדר אבל אינו מקיים קיום אחת דעת תמססות כי כבר ביטלנו ביטול אחת והקיום והביטול הם הפכים ו"א לדעת א' שיהיה בטל קיום כא' ואף יהיה זה מיוחד וארצי והר"ל האמין אמונה חזקה שדעת אלסכנדר הוא הדעת האמתית ויאמר בטענה זו דברים רבים וחלופים ו"ל כי אלסכנדר לא יאמר שתהיה זאת ההכנה צורה לנו אבל הנושא לזאת ההכנה צורה לנו מזה שתמצא זאת ההכנה והנה הנושא לזאת ההכנה הוא דבר בפועל כאלו תאמר הנפש או כה מה מכחותיה והנה הנפש או כה מה מכחותיה אשר יונה נושא לזאת ההכנה אע"כ שתמצא בקצת ב"ח לא תמצא בהם מחוברת עם זאת ההכנה ובהיות הענין בן הוא חבאר שכבר אפשר שגם הנושא לזאת ההכנה הוא צורה לנו מזה שזאת ההכנה דבקה בו עכ"ל . ובסוף כל משא ומתן שצעה כביטול הדעת כתב בפ' דין בדרוש ה"ל מה ש"ל אחר אשר כבר תבאר שהוא בטל שיהיה הנושא לזאת ההכנה שכל ראוי שנחקור מה הנושא לה כי הכח הוא מה שיצטרך אל נושא והוא חבאר שלא יאמר שיהיה הנושא לה כי אם גשם או נפש לפי שאין בכלן מציאות רביעי ואם הכחנו שתהיה הנפש כפי' לפר' הסיועלמי הנה חבאר שיהיה נושא לה בעצמותה כי אין מדרך הצורות שתהיינה נושאות קצתם אל קצתם אבל יהיה הענין היותם נושאות קצתם להצתם שחומר יקבל קצתם באמצעות קצתם כמ"ט בס' הנפש ובהיות הענין בן הנה מה שיחייב שיהיה גשם נושא לזאת ההכנה ו"ל שחומר א' יקבל קצת הצורות קיבל ראשון שקבלו הצורות היסודיות וקצתם יקבלם באמצעות כמו הענין במתדמי החלקים המורכב מהצורות ובהם שאחריו מהצורות דבני שכבר יקבל קצתם באמצעות קצת והיה חבאר שאין זאת ההכנה מהצורות שיקבלם החומר הא' קיבל א' הנה א"כ לא יאמר אלא שתהיה מהצורות שיקבלם החומר הראשון באמצעות הצורות האחרות ואולם שאין זאת ההכנה מהצורות שיקבלם החומר קיבל ראשון הנה זה ית' מהם שאמר וזה כי מה שהיה דברו מהצורות לא יופשט מהם גשם מהשפטים המורכבים כמ"ט בס' הנפש והמשל שהוא בלתי אפשר שיופשט גשם מהשפטים הצורות היסודיות שהם החום והקור והלחות והיובש לפי שהם מקבלים הצורות שיקבלו באמצעות אלו הצורות ואם היתה זאת ההכנה מהצורות שיקבלם החומר הא' קיבל א' יהיו כל השפטים המורכבים מהיסודיות בעלי שכל אנושי וזה בתכלית הביטול ואחר שהת' שזאת ההכנה היא מהצורות שיקבלם החומר הא' באמצעות צורות אחרות הנה חבאר שלא ימלט מחלוקה אם שתהיה מהצורות שיקבלם החומר הא' קורס קיבלו הנפש המדמה או שיהיה מקבל אותה אחר קיבלו הנפש המדמה ואם הכחנו שתהיה מהצורות שיקבלם קורס קיבלו הנפש המדמה הנה תהיה זאת הצורה במדרגת הסיועל מהנפש המדמה כי מה שקדם מהצורות הוא במדרגת הסיועל למאחר ולפי שהוא במדרגת הצורה לא יפרד כזה שהוא במדרג' הסיועל כמ"ט בס' הנפש הנה יחייב מזה בכל בעל נפש מדמה שיהיה בעל שכל אימשי וזה חבאר הביטול וזה כי הדבר הסב"ח ימצאו בעלי נפש מדמה והמאחר בהיותם בעל שכל אנושי וזה חבאר הביטול עד שהאריכות כביטולו מותר וזה שהוא מן השקר שתהיה כאלו צורה למין מהמיינים ולא יאמר מהנה הפעולות אשר מדרגם שיאודרו מהנה ובהיות הענין בן הוא חבאר שהגשם הוא נושא לזאת ההכנה באמצעות הנפש המדמה חלק מחלקי הנפש המדגשת יהיה הגשם הנושא לזאת ההכנה באמצעות הנפש המדגשת ולא יאמר שהנפש המדגשת היא הנושאת לזאת ההכנה כאופן מה והוא חבאר מענין מ"ט ארסטו בענין זאת ההכנה שיחייב היות קיבלה המושל לית כמ"ט אלסכנדר ולפי שזאת הצורה היא מהצורות אשר החומר הא' כחיו על קיבלו והיו כל הצורות אשר החומר הא' כחיו על קיבלו היות ונפשות היות ומתחדשות הנה זו הצורה היא הוה ומתחדשת עכ"ל הסכם בזה :

ועתה

אתה המעיין ראח חולשת אלו הדברים בלם כי קושיא גדולה אשר נראה ממנה ביטול אחת לזה הדעת כי לפי שזאת ההכנה היא הכדל לנו וזה תמצאנו כי לא כבדל האדם חסד' אלא בזאת ההכנה השכלית והיה מהחייב שיהיה הנושא לזאת ההכנה עצם ולפי דעת אלסכנדר אינה עצם ולא חלק עצם א' אסמך מ' תמשיני תמשיני ההכנה השכלית והיה מהחייב שיהיה הנה' בלשון אפשר כי אע"פ שהנפש המדגשת היא לב"ח כמו שז"ל ארסטו א' אין נפש המדגשת הכדל לנו אין לה זאת ההכנה כמו שהיה לנפש המדגשת אשר לנו וע"כ אפשר שהנושא לזאת ההכנה הוה הכדל לנו וצורה מזה ההכנה הרבקה בה ויפגרה חסוכסת כי הנפש המדגשת אינה הכדל שאינה עצם ומפני דבקות ההכנה לנפש המדגשת אין ראוי שיהיה צורה לנו מ"מ אפילו למדבריו לא עלה עיונו בכל פלפולו ליותר מזה שלא כתב דעת אלסכנדר כי חסד' א' אסמך מ' תמשיני תמשיני ההכנה השכלית והיה מהחייב שיהיה הנה' בלשון אמר ו"כ לא ה"ל לסמוך עליו והיה לו לחור בפלפולו להעמיד דבריו ומחייב ל' ולחזק בראיות שכליות אם מצא עצמו יכול לכל זה או לכל הפחות לומר שהמסופ לא יכחינו וה"ל לא תהיה תורה שמה ש"מ שיהיה כטלה שלהם כי לפי דעת אלסכנדר יקרו כמה הפקות בענין תורתנו שקדושה בקיום מבויתם ובכלל בענין החלק והפגש הנפש וכבר יסר פ' א' בסוף דבריו

דבריו בהשאלות מתקבל כי אם דבריו הם חתרים העניינים המקובלים באומה שהוא חבטל אותו מפני דעה האמת ועשה עשה כזה אבל הם יותר טוב לו לחקור במהות העצם על דבר המקובל ולא במה שכלל במים ארדיו והעלה חרם טיור מדרבי קטני אמתה כמו שאנכר אח' כשדבר בענין השאלות הנפש והנה טבע האמת הכריחו להורות כי הנושא לזאת ההכנה שהוא צורה ידבק בה זה הים וזה שהוא כפי התורה שלו כתב זה לשונו בן הוא דמו לשכל ההיולאמי ואמר שהשם נטעו כי כוונת זה לא יהיו הנמחי' בו בכח קרוב והבר הוריענו בזה המאמ' שהשכל ההיולאמי אינו במדרגת הסעדר והכח הנמור אבל הוא צורה ידבק בה זה הכח ובזאת הצורה הים האדם מה שהוא עכ"ל גם ואמר שלפי דבריו השכל ההיולאמי הוא חסד' ה' להתפאר מפני שהוא הנושא לזאת ההכנה ח"כ הוא עצם להכנה זו כי לא יתאר בהשע' ה' כוונת זה :

ועתה

אזכיר כיטול זה הדעת שאמין בו החכם זל והתבטל כיטול אחתי כביטול זה הדעת נשוב בהכרח לדעת רז"ל המתבאר מן הסוד כי כל דבר שלא נתבאר בחופת הכהנה נשוב לחזרה כמו שעשה הרמב"ם זל באמונת החרוץ ואמר כי כבר התבאר כי אלו המושכלות הם אלגל' בכח וכל דבר שהוא כהני' לו נושא בסדר זה הנושא הוא לו גשם או נפש או שכל ואין שם צד דגכבר נחבטל דעת המניח אותו שכל ולא כשאר שיהיה אלא או גשם או נפש והנושא לזאת הסכנה ח"כ היותו גשם מה שאין כי מציאות המושכל' באדם הם בו ע"ע נפרד ממצאו' שאר הצורות הנפשיות שבו מפני שאלו הצורות מציאות' בנושאים הרמזו אליהם וזאת מציאותם המושכל' וזה כי הם ח' מדרגה מושכלות והם מתרבות מדרגה ששם פרטיות וכחומר דת' כי מציאות המראה הרמזו אליו המושכל' אלו מושכל' הוא וזאת מציאות המראה המושכל' כי מציאותו בנושא הוא פרטי ונתרבה בריבוי הנושאים ומציאותו המושכל' הוא ח' כולל לכל המראה אבל צורת המושכלות מציאותם המושכל' הוא נפש מציאותם הרמזו אליו כי השכל יגיע האדם מדרגה גדרו שהוא ח' מתבאר והוא נפש מציאותו לא יתרכה כי טבע הכולל הוא ח' :

ומזה

ית' כי נושא לזאת ההכנה אינו גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי שאר הצורות השבתן בעלת תכלית והשבת המושכלות היא בלתי ב' כי השבת המושכלות היא השפעת הצורת מחומר שיש בדברים בדרך והנדר ח' הוא כולל לאישים ככ"ת והשבת שאר הצורות הנפשיות הם עם החומר ע"כ הם בעלי תכלית וזוהי ית' שאין הנושא גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי השבת המושכלות יהיה בה הדיעה והדור דבר ח' בעצמו והסבה כזה כי השכל בהשגתו דברים המושכלים מחומר יקבלם קבול שאינו חמרי יקרה שיכיל עצמו מפני שלא יהיה המושכלות בעצמן מדרגה שיכיל אותם ע"כ שהוא הסוכה מדרגה היותם מושכלות חוץ לנפש ואין הדבר כן בכח החריש כי אע"פ שהוא מתרמה כמושאים ח"כ שירבים עצמו עד שיהיה החוש הוא המוחש מפני שהשבתו לענין המוחש הוא מדרגה שהוא מקבל אותו החומר וע"כ יהיה המופשט בכח החוש מוסבה במציאותו ומציאותו בחוש והנדר אותו ע"כ שמתבגרים הדברים במאמר המצטרף אמנם קרה להשגת השכל שיהיה הדיעה והדור דבר ח' לפי שהוא מקבל כל מושכל קבול בלתי חמרי פרטי וזוהי ית' כי אין הנושא לזאת ההכנה גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות וית' כי אין הנושא לזאת ההכנה גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי השבת השכל לא תהיה בהפעלות כמו שהוא הענין בחוש וע"כ כשנראה מוחש חוץ ואל' כ' נעצם עניינו ממנו לא כולל לראות באותה העת מה שהוא קל ממנו והשבת השכל היא הפך זה כי כשננייר מושכל חוץ ונטה ממנו יהיה צירובו אחר כך להם שאינו חוץ יותר קל ויותר שלב והסבה כזה כי החוש מפני שאינו בו הצורות המוחשות אחר הסתרות ממנו מהרשמים רוחים בצורות חומריות לא היה אפשר שיקבל בו צורה אחרת עד שתמחה מחוץ אופה צורה ותאמר וזה קרה לו מדרגה הים הפרטי והפני שבה החוש מעורב עם נושא ערוב מה אבל בה השכל אינו מעורב כלל וזוהי ית' שאין הנושא לזאת ההכנה גשם כמו שהוא נושא לשאר צורות הנפשיות עוד ית' כי הנושא לזאת ההכנה אינו גשם כמו שהוא נושא לשאר הצורות הנפשיות כי השכל נוסף עם הוקנה ושאר בחות הנפש מתעצמים :

וכל

זה התבאר שאין נושא לזאת ההכנה גשם אבל אלו המצמח אינה חייבות שיהיה הנושא שכל כמו שקדם לנו כביטול זאת ההכנה ר"ל שיהיה הנושא לזאת ההכנה שכל ולא כשאר לזאת ההכנה אלא שנושא לזאת ההכנה הוא נפש אם מינו לא גשם ולא שכל וזה בטל שאין מדרג הצורות שיהיו נושאות הצד לקצתם וזכאמר שהצורות יקבלו קצתם לקצתם ואמר שהנושא לחוץ הצורה הוא מקבל צורה אחרת בעצמות והשכל שאיננו באמר בפני הנה שיש בה ההכנה לקבול הנפש המרגש' מפני שהנושא לנפש הנה יקבל הנפש המרגשת באמצעות כח"ש דם"ה הנפש' וא"ל שהנושא לנפש המרגשת יקבל לנפש המרגש' באמצעות כי כבר ה' שאין נושא לזאת ההכנה גשם כמו שאפשר להיות נושא כח המרגש' גשם כוונת אמצעות הנפש הנה ואמר שה' שאין הנפש נושא לזאת ההכנה בולת אמצעי מאותו צד בעצמו ויבאר שאינו נושא' לה באמצעי וזה מובאר ומכ"ת ית' שדעת אלסנדר התבטל כיטול אחתי שא"ל להיות הכלל בחין האנושי הרבה מופשטת מנושא עצם נושא חיות דעצמות וזוהי ית' כיטול אחר כי שאר החמרים המקבלים צורות הם אשר הם הכללים להם ומאמצעים מהם בתחלת הויותם כי צורת היסודות הפשוטים אינה נפרדה מהם כלל וכן צורת המהדרי' ההלמי' וכן צורה שמהם וכן צורת הכ"ח כלם הם מתעצמים בצורותיהם וככלים משאר החמרים וזאת בתחלת הויותן וכן ראוי כי אינו אחר פשוט או אותו מדרג כי כלם אלא באותה צורה אלו היות צורת האדם והכלל אשר נתעצם בו וזאת ההכנה לא ימלט ח' ח' צדין אם שהגיע לו צורתו אחר צאת הכנתו מן הכח אל הפועל ויהיה אז כיוון מרגש' כשאר ב"ח וה' אחר קבולו המושכל' ואז יהיה הדם וזה הוא ככל שהנמצאות כלם תגיע להם צורתם בתחלת הויותן ואם שהגיע לו הויותו בעה הויותו ואז יהיה השכל בפועל וכבר הבחנו אותה ההכנה כח והכח והפועל הם הפכים וזה הפך לא יתכן וזה ית' דעה אלסנדר כיטול אחתי :

עוד

יתבאר כיטולו מדרג אחר כי אם אין הכלל האדם אלא כזה ההכנה וזאת היא צורתו אשר בה נהפכם בצאתו אל הפועל יקרה מזה כיטול חוקי כי יהיו אישי מין האדם החלפים בצורתם כי אין כל אישי המין האנושי משיבים המושכל' ואין כן דרך שאר אישי שאר המין שכלם הם שוין בצורתם שאיננו האספוס סימני קבל צורת הסוין וההרגש כי הצורה היא ח' כוללת כל המין וכזאת ההכנה אשר בה נתעצם האדם כצאתו אל הפועל לא ישוב בה כל אישי המין ויהיה רחוק אדם בהשיבו המושכלות וזה יבטל זה הדעת כיטול אחתי עוד ית' כיטולו מדרג אחר כי כל החמרים כשקבלו צורות הניעו לתכלית הויותן בהכרח לא יחלט איש ח' מחמתו מין שלא הגיעה לו צורתו המושכלת אותו ואם הכלל המין האנושי אינו אלא זאת ההכנה כשהיא מן הכח אל הפועל כקבלת המושכלות הנה לא תגיע צורה וכלל אישי המין כי אין כל אישי מין האדם משיבים המושכלות וזה יבטל זה הדעת כיטול אחתי עוד ית' כיטולו אחרית מדרג החמול והעונשין ומדרג העניינים הסודיים שאחריו כשם כשדבר בה' בהשאלות הנפש :

כגן אבות ה"ג

ואחר

שנתבטלו אלו הדעות ביטול אחתי ולא יצא לנו שיהיה נושא לזאת ההכנה לא בשם ולא לפעם ולא שכל לא נשאר לנו שיהיה נושא לזאת ההכנה אלא עצם לא יהיה השם הנושא לשאר דורות הנפשות ולא בפעם ולא שכל והוא הנשמה שנבאר עניינה ומחיתה ואל זה הוא נוטה הרמב"ם ב' יסודי התורה ותלמידו שיצא מים על דרכי ב' רפואות הנפשות וזה לא השבנו הפלוסוף במחקרם ונתבטלו כוונתו הכלכלי ועתה נבאר אותה ב' וזאת הנשמה אל המושכלות היא במדרגת שלוש המקבל הכתב שאחר ארסטו ובמדרגת העין הנושא לחוש הראות והשכל ההיולאני שהנשמה היא נושא אל זאת ההכנה היא במדרגת ההכנה שיש ללמוד לקבל הכתיבה ובמדרגת החוש המשיב המוחש והנורות הדמיוניות אינם נושא לזה השכל אבל מניעות אותו כמ"ס בן רשד והמושכלות הם במדרגת המושגים אל החוש ובמדרגת הכתיבה הנרשמת בלוח והוא השכל הנקבה שזכר ארסטו ונשכל הפועל הוא המוציא וזאת ההכנה מן הכח אל הפועל הוא במדרגת הכותב המושג הכתיבה בלוח ובמדרגת האור א חוש הראות אחת מהות הנשמה לפי דעת המקוב' עצם דק בתכלית הדקות הוד בתכלית הוכחות אין בכל הנמצאות יותר דק ויותר זך ממנו ואפילו עצם הגרמים השמימיים הפשוט אינו באותו הדקות וכו' כמוהו הוא נאצל על האדם והוא צורתו וכו' נכדל מהכ"ס והוא המוכן לקבל המושכלות ולזה תשמח הנפש והתרמח כאור היום ותעצב ותדאב באפלה כי היא מחין האור ותשמח בדומה לה וכבר כתבתי דעת המקובלים כי היא נאצלת מהשפירו' בהשגות חלוקות ולזה קראתי נר"ן כמ"ס וכן רשד אמר בקי' לס' הנפש שיתחייב שיהיה השכל אשר בכח דבר א' איזה דבר מן יתן ואדע זה ואלו' הוא כמ"ס ארסטו שהוא עצם בכח א המושכלות ואינו כנפשו דבר המדברים כי אלו היה דבר כנפשו לא ישיב כל הדברים כי השכל קבול והדבר לא יקבל כנפשו ולכן יראה מעיני המושכלות שהם נקשרות בכ' נושאים הא' נכחי והוא אשר יחסו אליו יחס החומר הא' לצורת המוחשות והכ' הוא כנפשו והוא הנורות הדמיוניות והוא כנר מה נושא וכנר מה מניע והשכל אשר בקיני המושכלות המניעות בפועל בו באשר יבייר האדם בהם בסיריה ויביעו בפועל אל השלמות האחרון ובעיני זה יביעו השכמות העיוניות וכו' וההכנה שתמצא באדם בצורות הדמיוניות תבדל הנפש המדמה מהאדם מהנפש המדמה מהכ"ס כמו שתבדל הנפש הזנה בצמחים מהזנה שכב"ח אשר בה לקבל המוחשים אבל ההבדל ביניהם כי ההכנה אשר בצורות הדמיוניות לקבל המושכלות קבול בלתי מעורב עם הצורות הדמיוניות כי אלו היתה מצורבת עמהם לא היה אפשר בה שתשכיל הצורות הדמיוניות כמו שאלו היה החוש בע' מראה לא היה אפשר שיקבל המראים וזה ענין אחר כי השכל ההיולאני אלו היה בעל צורה מיוחדת לא היה מקבל הצורות אבל הדמיוניות הם יותר ראויים מניעים להם משהיו מקבלים ולכן מ"ס אלכסנדר בי השכל ההיולאני הוא ההכנה לכך מופשט מן הצורות ירצה בו שהוא אין צורה מהצורות בקבלו המושכלות ואלו' הוא תכאי במציאותו לא בקבולו ולהכנה החפץ הזה בעיני על המפריש שמו השכל ההיולאני עצם נכחי מטבע השכל עכ"ל והנה הוא גמור העת וזאת ההכנה על עצם נכחי נכחי יחסו אל המושכלות יחס החומר הא' לצורות המוחשות אלא שאינו מטבע השכל וזה הנושא אשר תארו הוא שאין קורין אותו בשם אבל הוא כמתבאר ולא ידע כי לא היתה לו סכלה תורנית כזה אבל מכח פלפולו הכין מתוך דרכי הפלוסוף כי א"א בלא נושא עצם חלל שהוא ממש בעצמים קיר :

ואחר

אשר השיבתי מעליו תלונת הפלוסוף באמונתו וזאת והראיתי שאין כמה שהאמינו בנולדת זה להם מופה אבל כל מה שהאמינו בזה הוא בטל כש"ל אחתי ודרכי הפלוסוף שהוא צמוד אמונתם לא יבטלו זה אבל כל מה שהיה כזה הוא צדק באמונתו ו הסיבות בשלמות בהשגתו אינם הוא ממש בזה וזאת ואינו רואה יע"כ אחר כשיספיק דיוכו בדפ"ס כ"ס שיספיק באי' ומפני זה הארבעה להעתיק דבריהם שלא יחשוב המעיין כי בעלמה קמנו חכמתם אחר כל זה אכתוב מה שהוא האמת בזה הראות התורה והחל :

ואומר

כי התורה האלהית בלתה לנו ההבדל שנכדלו בו צורות הנמצאות השפלות כי ביארם לנו כי בתפלת הכריאה קנה החומר הא' ד' צורות צורה א' לכל יסוד מד' יסודות כמו שפי' כמה שקדם וביסוד הב' במאמר יקונו קנו המורכבים מהיסודות המתדמי החלקים צורת' וזה אחר שנכדלו המים העליונים מהמים התחתונים ביום ב' ובשליש הוית העליונים והתמוצתו וכתבת איה תמונה החומר היסודות אחר שגראית היכסה ובאותו יום עצמו במאמר א' קנו הנפחים צורתם והיא הנפש הנמוחה והספיק בזה תמונת הגלגלים כמ"ס ואחר התלות המאורות בד' כשתלחו מהם מנוצות ואלו קנו הכ"ס צורתם והיא הנפש המרגשת בהמשי קצת חלושי הכריאה כדגים והעופות וכשפי' שלישי הכריאה כבהמה ומהו ורמז וכל הולך וולתי המעופף והשט וכל זה היה מספיק קצת חומר הארץ והמים עם צור תנועת הגלגלים והשתלמות מנוצי הכוכבים ויראה ההכרח הכתובי' כי תמונת הגלגלים השפיק להווי כל אלו הצורות אפי' יצירת בעלי נפש צומחת וזרע' כי לא מצינו שמתוך סכ"ס בפתילא של מעלה ככריאתם אלא שרש המים חוצה הארץ והיא ההכנה לקבול הצורות אבל בלא שפך סדר הכריאה יורה כי תמונת הגלגלי' צוורת בזה ולזה נסדר יקונו המים לקבל צורות המדמי החלקים אחר יסוד דקיע כי אחר שנשלמו העליונים הוכנו היסודות לקבול צורות התמוצת המדמי החלקים וכן נפש הצומח' ותלייה המאורות קודם ישרנו המים ותוצא הארץ כי בנפש המרגשת צריך צור מניצוי המאורות ולא תספיק בזה תמונת הגלגלים ואם אחרנו שהשכלים הנכדלים הם צוורים בכתיבת הצורות נאחר זה ע"כ העברה לפי שהם מניעים הגלגלים וזה מראה מסדר הכריאה כי אין צורך לשכלים הנכדלים בעצמם להווי אלו הצורות אבל הרמב"ן ספק על ח"ס בשם חוקרי יונים וכן ראיתי במאמר מיוחד ביסודות לאדם כי מן השכל הפועל המנוצ' ויו וזהו מאר ומחמו יצא מנוצ' נפש הכהמה והנה היא נפש גמורה כנר מה מן הפנים ולכן יש בה רעת לברוא מן הנצח וללכת אחר הנאות לה והכר כדגלי' ואהבה להם כאהבת הכלבים לבעליהם והכל מופלא באש' דת בעליהם וכן ליונים דעת והכרה עכ"ל הרב ז"ל :

ומעיני

ההכרה אשר לכ"ס כבר קדם לנו בזה הרבה ואם כל זה אמת לא הוצרכה התורה לפ' זה לפי שהחיות אשר בהן יודיע בו א"א היותו להם מוחלתי שפי' שופע עליהם מהעצם הנכדל אחר אמונתו כי נפש הכהמה נפסדת והיא יותר דלוי למור שאינו שפי' הוא נאצל עליהם מהחיות השפלות הנכ' שדים ולזה יראה הכראות השדים קודם האדם וכו' מ"ס על אבותיו של בלעם שה' נתן רשות לכהמה לראות יותר מהאדם ויהיה הרשות בזה להדמות הנפשות ו לו וליך שיהיה ענין נפשות הכ"ס לא מצי' לא פועל בהחיות כמו שמוצינו לו בהחיות צורת האדם שגא' ויאמר ה' אלוהים נפשה אדם הכה ייאר ו הויה אל הא' עם שתוף הארץ כמ"ס כי הארץ תכין הסומר והשכל הפועל הוא הכותן הצורה כמ"ס למעלה וכאשר הא' נתן הצורה וכל' שפך כי לא נתן הא' כח והכנה שהם קדושים אל הסעדר יותר מקורבתם אל הסויה כי מתת אלהים היא שלמה שלמו' גמורה א"כ כשהכדיל הש' האדם משאר הכ"ס

הכ"ח בואת הצורה שנתן הוא ית' בזה שהוא עצם הכדור ואף בחומר הכדור מן חומר הכהמה כי חומר הכהמה לא כתיבם לא פועל בו כי אם אל הארץ שכן תוצא הארץ וכחומר הארץ נא' ויברא אלהים את הארץ עפר מן האדמה אשר בו לשון בריאת המורה על חרש לפי שהוא חרש מוכן לקבל השפע האלהי. דמון מטבעה מרחק עצום אבל השגחת הא' המציאה זה החומר בזה המובן השווה בתכלית השווה כדי שיהיה ראוי לקבל הצורה האמרה עליו שהוא צלם אלהים ודמותו ואשר שוכן זה החומר ספר הכתוב כי הא' נפח באפיו נשמת חיים וכזה היה לפני כהן בשר נפשות הכ"ח הורה זה האמרה כי זאת הנפש הוא עצם אלהי נפוח באפיו כי לפי שאין אצלנו יסוד יותר דק מהרוח יחס זה העצם לרקותו לרבר הנפוח אבל היא נפוחה אלהית לא נפוחה יסודית :

ובתב הרמב"ן ז"ל כי הוריענו בזה האמרה שלא באה בו ההיסודות כמו שרמזו בפסוק המנוהגם לא בהשגת השכל וההכרחים אבל הוא רוח השם הגדול חפיו יתן רצת ותבונה כי הנפוח באפי אחר מנסהו יתן בו וז"ל וכשמת שרי תבינם כי היא חסוד הכינה בדרך אחת ואמורה עכ"ל הרב ז"ל ועוד האריך לו' מאווי הפורה נאצלם אבל פי' גבריו שאמר שאינה מהשתלשלות השכלים הנכבדים הוא לו' שאינה הכנה לבר ויצאיות השכלים הנכבדים הן הכה אל. הפועל אבל הוא רוח השם הגדול שהוא עצם נכבד בתחילת ההווה משפע הא' ששפעה חממו ההווה הראשונה וכן נראה ממדרש רות שאמר שם עם ההלך במלאכתו ישבו שם עם מלך מלכי המלכים ישבו נפשות הנדקיות שבהם נחמד וברא העולם וכו' במדר' דבא רוחו להים מרחפת על פני המים זה רוחו של אלה"ר וכן רי' הלוי אמר בשירו תקן נשמות האור הא' תחלת דבר ה' וכו' שהיא אנונה מרש"ק וכדס הנחלי בור נמשרת האמין שהיא עצם לא הכנה וכן כתב הרמב"ן שהנשמות כלם נבראו מאן כה"ס בהנחה ערכו שבו נבנו חיים ונבנו שלום וכשהו' הנדק' ורוחו' נאשו' שצתידין להכדאו' וכו' אין בין דוד בא עד שיכלו נשמו' שבג' ובתב הרב ז"ל כי מעצמו הוא מוכר כי ה' לאחר שנת ימי בראשית אינו בורא שום דבר מאין לא פועל ועושה דבר מדבר ואין נשמות עניין שהייתה ותתמנהגה זו מן וזה טעם ויכלו השמים והארץ והל' נכבד כי או נשלים הכל בכל כבא השמים והארץ וזה טעם אשר ברא אלהים לעש' שנתן כח כשרשים לעצמות כמותם ולא בדרכי תועי' לכ כי בכל יום בורא נפשות בנפיו' כהו' ודס עכ"ל הרב ז"ל עוד כתב כי ח"ס הא' לאיוב הירעת כי או תולד היא רחן לזה כי שם דבר על האור ואמר אם ירעת כי או תולד בנשמתך וכן ר"ס בן גבירול בתפלתו אמר מי יוכל יענמך כבודך מוי כבודך יענה טעורה מזור הצור נגורה וממקבת בור מוקרה ואצלת עליו רוח חכמה וקראת שמה נשמה חכם האמין היתה עצם נכחי לא הכנה . וכן הראב"ע אמר משמו כי נק' נשמה מפני שהיא מן השמים . בס' רי' הלוי בתפלתו המתחלת אברך את ה' אשר יעניני וכן במסכתאבר ברכי נפשי וכן הראב"ע בפ' קהלת כתב כי ח"ס והורה תשוב אל האלהים אשר נתנה סודת דבריו הא' ששפעה חקרה שהחקרה לא ישוב וכן נראה שהורה דעתו שכתב בס' תהלים כי הנפש והנשמה והרוח שז' לבשעת הארץ העליונה העומדת לעד ולא תמות וכן' נפש נה רוח בציבור שלא תראה לעין כי אם כי הוא אינה מושגת אלא מזה פניולותיה ספק' נפש ורוח הוא החכם ז"ל שהנשמה נפא ממנה כח המונה חנן' נפש וכן ההרשם הנקרא רוח אבל היה עצם אלהי לפי הראש ערעיתו ולא הכנה לבר וכן החכם בפ' כי תשא ובכל מקום קורא אותה נשמה עליונה כה"ס בפ' משפטים ובכבר כתבתי כי הן הם דרכי הרמב"ן בס' יסודי התורה וכן כתב בתשובה ששפעה צורה כלא גולם ולא בוף אבל זוהר וגזרה ומקור הרצת ואינה בריכה לבוף לפי' הנה אבר הנוף א' אבר היא אלא עומדת בעצמה וקיימת כמו מלאך ונשמת באורו של עולם והוא עכ"ל וכן יסב הוא ז"ל במהד' א' כך רוח כשהנקבה חיה בשכל נבנה . ממקור החיים מונכה . מירצה שבה . מבלבל שכל שאבה . הסתהה מים רחבה . ויהי גבוות איז לראש . נשמה שרי דרוש . אכן רוח הוא באנוש . וכן יסד בגאולה המתחלת אמרו בני אלהים כחם אהן לפועלי צדק וגם אני חכם מה לפני שאלו ולי . וכן בפיוס יפתה עלמות לא מרע מי יסדו אבל חומר כי הסיסר מוח יעניס יסדו שאמר כי ירשיה יסדו אבל נראה שחכם גדול היה דבר באותו פיוט כסוד הנשמה ובכית' א' חומר על הנשמה שאלה חושש מאשר עובר בה ונחלה וס להנפש בו ולא הכבר העבודה כי יסוד נפש חי כלי אובר יום פיריה כאשר קראת הנוף הי' נכבד הוא קדמותך לפי חומת מעשים נרנה או וצוה . והבאון ראש המדברים בכ"מ ר' סצדיה השתחויו ז"ל חקר רוח וראה כל ח"ס במה' הנפש הראוית נכונות והאמין בזה כי נפש האדם היא בריאה לא קדמונית כדעת תלמידי הקדמות והוכיח זה ממ' שיוצר רוח אדם בקדמו' וכמו שכתבתי הראשונים חיה' אשר עשה לנא את הנפש הולת ובעצמותה היא חכם יותר נקי מקניות הגלגלים ומקבל וזהו כמו שכתב הגלגל והיא מאורה מיעולה כמו הגלגל אלא שצדמותה יותר דק מן הגלגל ולזה היתה משכלת והכוב' ב' ראיות הא' שכלית והכ מקובלת אמנם השכלית חמה שבהפרס' מענין הכמחה והנבנה לבוף וכשנפרדת מהנוף כאשר נעדר מכל זה ולו היתה כמו שכלית' הארצית לא הפעל כלל שלו הפעלו' הנכבדים שום פועל ולאו היתה מהחלקים הגלגליים לא היתה לה דבור כמו שאין לדבר מהגלגלים ויהיחיים מוח היתה עצם יותר דק ויותר נקי ויותר פשוט מעצם הגלגלים זאת היא ראיותו השכלית אמנם הראיה המקובלת ממ' הכתוב והמשכליים ויהיו כוהר הקציע והנפשות הרעות לא תזדכנה אבל הכה יותר עבות מעצם הגלגלים כה"ס בקדושו לא יאמין ושהם לא וכו' בעינו אף כי נתעב ואלא איז שותה כמים עולה ולולי הית הנשמה רוחה לעצם הגלגלים לא היה הכתוב מרמה הורית לזוהר הקציע והרעות אל יותר פחות מהם . ז"ל הבאון ז"ל . ובתב ר"ל הלוי בס' האמור במקומות דכים בכתוב נקראת הנפש החיה כבוד דכתיב לכן שמה לבי ועל כבודי עורה כבודי יומרך כבוד כי הכורא אצלה על האדם חכם כבודו ובסתנן עליו מהורו והוא העצם הנכסף על יסדו כמו חושק אשר יכסף לרדו או יגלה אליו יסדו בדרשו סנדק כעירו ובכסףו הנכון בכל לבו ובכל מאדו : ובכשפא האמת כאשר תשעירו כדכתיב אז תבקענה ככסף וגו' או תכין וראת ה' וכו' ומהכי המחקר קראו כסא הכבוד בגלגל השכל ואמרו כי כזרות אורו והוא אור החיים על הנפש החיה הוכיח אשר לנחמה ממנה תזהיר כוהר הקציע והוא ח"ס והמשכליים ויהיו כוהר הקציע וכו' עכ"ל ז"ל וכלם מסכימים שהיא עצם לא הכנה ולא ככל הכדור כלא הרצו' אלא עתי נבראו ואם הם נפשות רבות בארם או א' ועוד דבר זה אחר שכתב ראיות מרכידי' שזה דרוש שהיא עצם נפש וצורה לא הכנה . אחר בספרי סיהר' סימאי אמר כל בריות שבראו מן השמים נופם מן השמים וכל בריות שבראו מן הארץ נפשם ונופם מן הארץ שפשו מן השמים וגופו מן הארץ הורה מאמר זה כי עצם הוא מן השמים כי לו היתה הכנה וזה הכחם זה לו' כי מן השמים יצאה מן הכח' הפועל א"כ גם נפש הכהמה היא מן השמים כי השכל הפועל הוא הסותן לה צורה ובתאמת כי דעתו של זה הכחם שהיא צורה נאצלת בו מן העליונים כמו שכתב העליוני' היא צורה ולא הכנה :

עוד

אמר במד' ברכי נפשי את ה' למה תקלם כנפשי דכתיב אמרי מה נפש מתמלאה את הנוף כך ה' מתמלא את כל העולם מה הנפש מה הנפש מוכלת את כל הנוף כך ה' מוכלת את כל העולם מה הנפש ויחידה בנוף אף הכ' יחיד כעולמו מה הנפש לא

מגן אבות ח"ג

לא אובלת ולא שותה אף ה' לא אוכל ולא שותה מה הנפש טהורה שהיא מלמעלה כך ה' טהור מה הנפש רואה ואינה נראית כך ה' רואה ואינו נראה מה הנפש אין יודע איזה מקומה כך ה' אין יודע איזה מקומו ואיך חיות הקדש שטוענים כסא כבודו איך יורעים איזה מקומו שכן ברוך כבוד ה' ממקומו ע"כ במד' תלים . וכוננו כוח אחר בברכות ודקדקו מהם ה' פעמים ברכי נפשי כבוד ה' דברים שדומה הנשמה בהם אלה הם מילוי העולם וזו העולם וטהור ויושב בחדרי חדרים ורואה ואינו נראה ומשם יסד המעורר ר' הלוי מסתבב ברכי נפשי את ה' כמו שזכרנו משם המעניין בו ששם זכר כל אלה הדברים בנשמתו וכן בתנחומא פ' ויקרא אחר הבוקר הוא קרתי פ' בן בער שאינו יודע נימוסי מלכות של' וינצ' ה' אלהים את האדם עפר והנפש בן פלטרין מלמעלה שכן ויפה באפיו נשמת חיים ושניהם חוטאים וכו' הרי הורו שהיא צורה יודעת נימוסי מלכות ובגדה פ' המפנית אחר שאומר לולד במעי אמו הוי יודע שה' טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן כך טהורה אם אתה משמרם בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתו ממך הורה בזה כי היא עצם קני ולא הכנה וכ"א במד' כי המלאך בא אלל הפרגוד נוטל הנשמה משם ואז' לה בואי עמי והכנסי במעי אשה פלונית והיא משיבה איך אכית מקום טהור ואליך למקום טמא והמלאך נוטלה בעל כרחו ונותנה במעי אשה ול' על כרחך אתה נוצר טהור זה המלאך' שהיא עצם ולא הכנה וכן יסדו לנו אנשי כה"כ ל' בעת הקיצו המעניין אלהי נשמה שנתת בי טהורה אתה בראתה אתה יצרתה וכו' וכתב חכמות יש באת הכרחה תלם שהודיענו שמה שהיא נק' נשמה ונדרה שהיא טהורה והודיענו אח"ך ששם דברים מעניינה ה' שהיא בראת בעת החדש עם הכריאה הראשונה ואח"ך יצרה והכינה להביאה אל הבוקר ואחר שהוכנה לבוא אל הבוקר נפחה ה' בכו לא בהשתלשלות התנועה' כמו בשאר הנפשות ואח"ך הודיענו שהיא צריכה שימור אלהי אשר בידו נפש כל חי רוחו ונשמתו אלנו ואסוף כרצונו עוד הודיענו כי האפיסה היא תורתה אל עקרה תחת כסא הכבוד ביד האל הוא הנוטל ונש' לה השארות וקיים לא אפיסה והעדר כי הדבר הניטל ביד האל דבר קיים הוא עוד הודיענו ענין תחית המתים כשזכרנו אל בופנו וסוף הכרחה חייב העבודה לאל וטהורה ל' והתניחה לתת ראייה לתחית המתים מואת שאנו חיים בכל יום אחר השינה ראה כמה חכמות וכמה אומנות למכונת ההכחי' והקנים שתקנו לנו ברכה זו וזכר היה אלל ענין מקובל פשוט ואוי להם לפלוס' כי נדרו מהם עוד להם כי פשטו לאל במחקרם ומי יתן להם יחישון ותהי להם לחכמה וע' הוסיף שלמה בחכמתו לשמוך על הקבלה ושלא יתפתה במחקרי החוקרי' וממר בני לחכמתו הקשיכה לתכונת הטאזך לשמור חומות וכו' ע"כ הוסיף לשמוך התורה מכאן ואילך הוסיף מלהתפתות בשאר החכמות המדאיות חופתים מושכים לב כל פחי ואמר כי נופת תטופנה שפתי ורם וכו' ואחריתם מרה וכו' רבליה יורדות מות וכו' כי באת המומך בהם הוא בורר לו לזול המצות כמו שאנו עש' לה' בידו ברכי בענין השארות הנפש ובגורם רעה לעצמו וסופו נוהל גיהנם ע"כ חתם דבריו בצווי חוק לשמור דרכי ההורה ושלא לז' חזר ואמר אורח חיים פן תפלים נעו מעגלותיה לא חרע והוסיף אזהרה להרחיק האשה ור' היא החכמה על התורה רמ"ש הריח עליה דרכך וגם אדם ענת אמן אחר ברכתו בע"כ כי אחר זה לשון אמן חפץ האלהים בנו אלהי ה' ה' חסידים יאמ' העשה :

ובכר

כת' זה הלשון הרמב"ם ז"ל בפתיחתו ל' המטה וכבר כתבתי בהרבה זה הרפר איך הוא בעיר בני שמואל בנחנות התורה . והרמב"ם ז"ל כתב ע"כ הקבלה בענין גהינה ואי' יהי' עליך היאך הנפש היא נבגלת במוקם ההוא הנק' גיהנם או שאלו נשיב להם עם כל עומק פלוס' סיוני ופתוי הרביר והרשרי' ש' שאין הנפש נבגלת במוקם ואין לה משכן במות או בלב רק שם מקומות נרחבים לשמוש השכל ההוא ואנחנו עכ"כ לא נשיא שרלו שלא יהיה בגוף ראיין זה מן הכריאה הדקה הוו הנק' נפש יוחר ממה שיש מן הנפש ההיא כריח החמור או בענף האילן ושלא יהיה נפשי' בבחי' נצחית יותר ממה שנפשי נצחית בבחי' של פלוי' חבדי ויהיה משהנה בי במקום או שלא במקום הפני' שהיא אינה גוף ואין מקום על דקדוק לשון לדבר שאין לו גוף אבל עכ"פ נפשי' שוכנת בו ויקרה הכורה בבחי' כדברי קצת חוקרים שאומרים כי נקשרה הכריאה הזאת הדקה הנרחבת המאירה ברוח החיים והיא אללה רוח אחרת בלשם וינצ' ר' הנפשות הדקה הקיימת בבמה ממנה בעלת התנועה הנחשבת כחוש הטבעי בדם והצמד שהיהם בהקשר השלשבת בפתיחה עם השמן הדק בריקת בינו כי בין שניהם או יהיה הענין בדרך אחרת כמו שירצו וירחיבו לשונם בדרך קלות וכבערות לחולק עליהם וקראם הנפשות מדבריה' פתי וסבל שאינו יודע ומכין אבל עכ"פ מי ששכח אותה בחומר הזה והזמיר בינה ובין הבוקר יכול להבביל אותה במקום ההוא ולחבר בינה ובין האש הדקה שבאותו מקום שהוא מן הדקס העליונה וכבר על זה הענין שהכלל הנפש והשמה במצדף ההוא או הכליון הקרין ע"כ וכן כהב ז"ל וז"ל וברכ' בא בריה הכוכבים מאבר מן הפלוסוף כי האדם כשהגיעו נפשו שהיא צורתו לעלות מן הבית אל העליונה נאמר כי בופו הוא אשר התנועה בעצמו כי הנפש היא המנוע הראשון בעצמו לא שהיא התנועה' במקרה בו כשהעתיק הבוקר מן הבית אל העליונה התנועה' הנפש עמו אל העליונה ואח' תשקוט הנפש ישקוט המתנועה' בשבילה והוא הבוקר ואם ישקוט הבוקר הוסיף המנוע המקרית אשר יש בנפש ר' כתב הרב ז"ל ללשון מורה הבוכי' וסנה בכל אלו הדרכים שהוא ז"ל מוכיח למחללמים בהכחשים עונשו גיהנם עדיין לא הגיע להבין עקר כפירתו כי לפי הנראה הוא חבין מדבריהם כי הם מאמינים שה' המדבר הוא צורה ועצם אלא שאינו נאפם במקום וכ' עדיין הוא וזית להם אש היתה להם אמונה זו אבל הם כופרי' בעיקר הנפש המדבר' שהם מאמינים שהיא הכנה לבד לא צורה עצמית ולפי שהרב ז"ל לא הבין זה מהם הביא אותה מאמר שהביא הם מור' הכוכבים שהוא על הנפש התנועה' לא על הנפש המדבר' כי הם לא יאחרו שהתנועה' היא בהתנועה' הבוקר ולא אמרו כן אלא על הנפש המתנועה' אשר הוא שלמות לבין כליו וכבר ראוי מאד לר' ז"ל עש'ם וכסוף ומ' כשהבין מהפלוסוף שהם מאמינים שהנפש אינה אלא הכנה שהוא קורא תגר עליהם הכנה ועל כל הסוללים בדבריהם :

עוד

כתב הרב ז"ל וכבר יאמנו לענין איחור בחקירה זאת מפני המתאדים על יוצרם להתחכם בתוכן מעשיו ומדותו יעירותו והפלאים והם לא ירצו בכין בופם בהל מחקריהם אף כי נפשם ומדעו יתפארו על קבלתו בעשותם הנפש דקה ולתאר אותה במלות וספרים מלאכים כי לא ראוי ויחם אותם בחבוריהם רק לבלבל השכל או לבעלי העיון שלהם לכת המלאכים ואנחנו על קבלה אמיתית מאבות קדוש' שלא הספיקו כלילי נכרים מעלים אותם במדקדקים עניינה תאלה ע' להרב' ע' שיאחרו ר'ל עליהם כאלו נוטה שלא נכראת את' כב"ר יש המלך במלכותו ישבו שם עם מתי"ה הכ"ס יסבו נפשות המדקקים שבהם כמלך וכבר העולם ומי שיאמ' זאת המיתר' בין שיהיה למירושה או שלא ירצנו מ"מ יכיר מכאן שאין דקות הנפש לפלוס' האומות ולבשרי' אחרים יותר מדקות אלל ר'ל ולא כחיות אצ"פ שלא הכהילו ה'ומד' במלות נאחרות בתעשר ובחומר ענין ועכ"כ ואימנו ז"ל כי אש גיהנם ואכרין שולטת בהם כרכון עושה הכל ית' עכ"כ ז"ל ועדיין לא הגיע הרב ז"ל להגיד בנותם כי לפי

לפי תפוחם להם הדב' זל עדיין נותני' מסות דק לנפש המטכלת וסאמת הוא טהם אינם נותני' להם חניאות כלל אלא סכסם
פל נושא כת"ם מדרבי' זל :

ובענין מחמת הנפש כתב הרב ז"ל כך היא קבלת רז"ל שה' ברא נפשתי הנדריקו והס' בלי ספק רוח וכס' ודקה ביותר איתה נוף ולא גבולת ולא גבדרת במקום ולא כתפסין כשאר רוחות שהופסין אותם כבארות אלא חכמת המלאכים ובעלת ביותר אין כאן מקום לפרש כל המושג המנה והכתוב העיר עליה ויפה באפיו בשמות חיים ואמר כי חכמת אלזה נתנה ולא מהשת לשליות הסכות וארז'ל סגנדראו ביום א' מכלל כריאת האור כדכונס כ"ס גדרו זה העולם השפלו והשמים העליונים הזכים וכל נבאם הגופיים והשכליים עכ"ל ז"ל ודבר ברור הוא בדעת רז"ל שהנשמות נבראו כח"ש מכלל השמארים סג' למעלה וכן נרא' מדרבנא ז"ל ג"כ חמ"ט כשכתב פ' החכית כשכא נחש על חוה הטיל בה והחיה ש' שפגמו על הד סיני פסקה וזהמתן ביום שלא פגמו על הד סיני לא פסקה וזהמתן והקשו שם מהבדים ותרצו אע"פ דאיכא לא דיו מולידיו הוא דרביס ואת אשר איננו פה צמנו חיים כוונתן ששמתן בכריות וקבלו הם עליהם שכונת הד סיני ולזה פסקה וזהמתן מהם אותם והחיה של נחש כאשר אפרש בע"ס ואע"פ שיש מחלוקת שם כי קודם הד סיני פסקה וזהמת נחש מישראל כיעקב שהליר זכ שבת' שאין בהם דופי אבל בדרים לא חלק אדם שכבר פסקה קודם שנולדו בחד סיני זה הוא הנראה ברור מדרבנאם אבל חזי נבראו הנשמות נראים שיש בהם מחלוקת ביניהם כי כבר אמר אחר אחר וקדם בתיב אר"א אחר למעשה בראשית וקדם ליום אחרון הוא דעתים דר"א דאר"א תוצא הארץ נפש היה למינה זה רוחו של אר"א אר"א אחר למעשה ויום אחרון וקדם למעשה בראשית הוא דעתים דרשכ"ל דאר"א ז"ל רוח אלהים מרחפת על פני המים זה רוחו של אר"א ר"ה ד"ר נחש עליו רוח ה' עכ"ל וכן הוא ביוקרא דבס' בזילמנופ' כי תוריע ואים נר' מעטט זה שהמחלוק' הוא בשעה זו אם נבראת ביום א' או בתחלת יום שני והרמב"ם ז"ל כת' שא"א שתהיה נבראת אחר יום ראשון כלל לפי שם' לא יברא יש מאין אלא במאחד א' ביום א' וכן הוא בס' יצירה ואח"ך בו' עמי בראשית' יש מיט א"כ על כרחנו הנשמות בכלל שיש הראשון נבראו וע"כ א' הרב ז"ל דר"א ור"ש משמעות דורשין איכא ביניהם דר"א מופתם קרא דאחר וקדם בתיב נפש שהנפשה שבראש לומר שנבראת בתחלת יום ו' עם נפש שהנפשה והחיה ורשכ"ל מפרש לה כנשמה העליונה שנבראת ביום א' לרביהי סכל ומה שיראם מוכרע הוא כי נפש האדם הוא א' וע"כ נק' יחידה כמו שנק' חיה שהיא הנותנת חיות בראש וכן' רוח מפני שהיא הנותנת נפש השנויה והנפש והרצון והבשת והפחד בראש וכן' נפש מפני שהיא הנותנת התאווה בראש ככה ההנהגה ונקראת נשמה שהיא הנותנת החכמות המדריגות הקרובות לרוחניות כמו הדמיון וההמשגב ושאר הכוח' המדריגות ולפי שהאדם אין ראוי שיהיה א' מחד חומרו כי אם מחד צורתו וצורת האדם היא זאת הנשמה ע"כ ראוי שיהיה נפש א' בעלת פעולות רבות ונפשי הכנות הכלים יראו פעולתה בהם ע"כ עיר פרא יולר ובהתחוק יתחוקו פעולותיהם וזאת הנשמה היא המוציאה אותם מן הסכל אל הפועל ובה הוא יורע האדם המושכלות הראשונות שהפלו' נשתכשו בה ואחרו' שא"א שלא לקחם אדם מהדמיון אלא ששכח חזי קבלם וזה שקר מפוס' ואחרים אומרים כי הסכל הפועל הוא המוריע אותם כמו העיני בחלומות ובקסם ובה זה שקר אם לא יאמר בזה יותר מזה אבל הנשמה הזאת מוריעה אותם לאדם בלא קבלה מחיות אחרים והיא המורעת לאדם בחלום העתידות והמפוררת אותו על עניינים עתידים כמו שנמצא אדם מצוה על נרסיו ואינו מרגיש מיתה בעצמו ואחר המוצא הוא מת וכבר כתבו זה קצת מהדמוני ספולמו' כי הנפש היא היודעת אלא שענייני הגוף מטרידין אותה והרבה דברי' מתמיהים מיריעת האנשי' חכמות בלא הקירה וסכלקו בהנחה זו :

ומה שגר' מחקומו רבים שהם נפשות רבות לא נאמר ע"ז הדקדוק כי אע"פ שהיא א' כחותיה מסתעפי' ויעבור המאמר שהם רבים וזו הכתוב דוחק וכשתמו אליו יאסוף וירדע הוא שהנפש הכהמ' אשר בארס אינה נשארת וכאספת לה השג' כמו הנשמה וכן מ"ש כהנ"ג שבעצמות הם דוחות ונשמות שצדקתן להכרחות ונשמותיהן על צדקתן הנה הם לפי זה מאמר ב' נפשות רוח ונשמה העתיד' להכרות והנשמה הנשארת וכן פ' הרמב"ם במוהל הנכבדים שהיה הוא נפש התנועה הכהמ' והנשמה היא ההכנה והכל לקבל המושכלות והנשמה היא המכללת המושכלות ואשר יצאה אל הפועל ואין זה מוכרח עדכריהם ודוחות ונשמות הוא כמו רוחו ונשמתו לוי יאסוף והנשמה הנשארת היא המושכלת לזאת ההכנה שהיא עצם נכונה כמ"ש והנשמה הנשארת היא אותה בעצמה רוח שנוכחם בעצמה הנדק והיושר כי זאת הנשמה היא מקבלת וזהו ולמשימות במעשים נאמ' ובעסק בחכמות התורה ומקבלת עבירות כפעולות הדעות ובאחרות הרעות כמו שאנו רואים האבנים חקרו מקבלים עבירות כשהאדם בעל קריבוט כהם וכן כת' ר' עפרים ז"ל אבל דברי ר"א שפי' תוצא הארץ נפש חיה זה רוחו של אדם"ר הוא מפרש שאלו הוכנה לקבל כח התנועה והנשמה הנכבד' כיום א' כי מושב זה החכם שחמנו' והמוש' בארס ובכמהם הם שנים וכשהוכן מומר הכ"ח לקבל איתם באותה הכנה עצמה הוכן החומר הארס ורשכ"ל לא רצה לו' כן כי אע"פ שיש בכ"ח חוש ותנועה כמו שהם בארס אבל בארס הם יותר שלימים מאשר הם בכ"ח וכבר האמינו זה הפלסוף ופי' ויהיו לפי דברי ר"א ורשכ"ל לא במחלוקת כנשמה העליונה שהכל מודים שנבראת כיום א' אלא כנפש התנועה' אם היא א' בארס ובכמהם או ככלל בארס ומכמהם במעלת החוש כי ר"א הורש אחר וקדם צדקתו קדם למעשה יום ששי הוא משה אותם ורשכ"ל הרמיק זה ודרש קדם למעשה יום א' וזה נעלה במחלוקתם והעולה מזה הוא שהנשמות נבראו עם האדם הא' כיום א' וזה שנמצא בקצת ספרי פנימיים כי סוחר תורה כבודותו ואומרי' על נשמתו שהיא נשמת א' חדתה והיה נראה מזה שרעתם לו' שאינה אלא הכנה כדברי הפלסוף אלא שחולקים עליהם בענין התעצמותה שלימו מפני השגת המושכלות אלא מפני למוד התורה ופי' סיה כן זהו המכוון מהתורה שיבסוק אדם כה וזוהי מביאתו לחיי העה"ב כמ"ש בספרי אבל עדיין לא יתחייב ממאמר זה שיהיה הכנה אלא אע"פ שהיא עצם אם לא תעסוק בתורה תהיה לאדם ולאין וכשתחזור ותעסוק בתורה תתחדש ותהיה א' נשמתא מרתא :

אמנם חתי ניתנה הנסחם בארם כבר אחר בחלק א"ל אנטוניוס לר' נשקם מאיתנו ניתנה בארם חשבת פקידה אז חשבת יורה א"ל חשבת יורה א"ל אפשר לחתיבת כשר שצומד ב' ימים בלא חלה ואינה חפרת' אלא חשבת פקידה א"ל דבר זה לתרמי אנטוניוס ומקראו החיינו שאל' ועקורתך שתרם רחמי ומכאן יראה לרז"ל ח"ט כפ' חלק קטנים זוכים לחליהם הכ"ה חשבת הירצה אל רצע יעברנו וכן ידבר חפושם הוא בכתוב שזהו נשקם העלוונה שהרי מדר היות הארם ואחר חלה בחלק תתמיני זו היא הירצה ובגביהם תקפאנו וזו היא כח העמידה שמקבל חומר הנקבה חוצה הזכר עור וכשר תלכשנו זו היא התחלת ההיום וכעצמות ויגידם תסובכנו כשהאיברים מתקשים חיים וחסד עשית עמדי זה הוא הרוח החיורי שהוא

מגן אבות ח"ג

פסוק ע"כ הסכנה והחשש פה ע"כ החשיבות והחסד ופיקודתך שמה רוחו זו היא הנשמה השומרת והמנחת אליו תבנות ויהי במדרגת המלח אל הכשר כדעת אבותינו שגמר לרבינו הקדוש והנאמן הדבר . וכבר פירשתי בדרכת אלסי נשמה על ענין זה למעלה :

ולפי שמה"ר בנרא שלם באיכריו ע"כ הוכן כזאת הנשמה לקבל השפע האלהי להצטוות מפי ה' במעשיות ובאמונות בקבלת ר"ל וגם קרא שמות לכל ה"ח והיה יודע האמת והשקר שהיה שלמות השכל העיוני והנפש הטיל בו והמלא והוא שיתנהג בשכל המעשי וכו' ידע הטוב והרע כמ"ש שהוא שלמות הכח המעשי וזו היא ההוהמא של פסקה המבנים כי כל מחשבות לקיום העולם האמת והכלל ואין מהם מתעסק בתורה שניתנה על הר סיני המתפקדת זאת הוהמא מישאל או שכבר נפסקה בימי יעקב בקצבלי יחוד האל כלם והיתה מטתו שלמה לא באברהם שיצא ממנו ישתאל וכני קטורה ולא כינחק שיצא ממנו עשו המתנהגים ע"פ השכל המעשי לכד בקיום הבין אבל המכוון בזה"ר היה להטות יודע אמת ושקר לא טוב ורע בי אם בהכרח ול"ה הרב כפ"ב מהמורה כי אין בהכרחי טו"ר ולא הביטחו המעייני וכונתו לו' כי אע"פ שלא היה המכוון בזה"ר להשיג אלא אמת ושקר וזה בשכל העיוני לא הוה מלהשיג טו"ר בשכל המעשי בהכרח לקיום הבין אבל הנפש הסתיו לעיני השכל העיוני והתעסק בשכל המעשי להיות באלהים הם המנהיגים והיו מתחנכים לפיהם שיראה הרב ל' שהוא צוה הכל משל או המנהיג העיוני המתעסק השפעת כחות לשוב העולם ולקיום השפלים והוא לפי הפשט כי צדיק לא היו מנהיגים בעולם השפל וסיתים הנפש להיות כמותם ואחר זאת ההסתה יתעסקו בהעמדת גופותיהם ולעשות כלי הלבוש בהפירות עלה תאנה לכסות ערותן וזה הנפש הוא לפי הנדל' כפשטו ורלוס היו לו ונקצו והיה מדבר ונאלם וכבר הקא על זה למה לא דובר בקללת הנפש שאלם שזית היא קללה יותר גדולה מההליכה על גחון ע"כ בטולו שהוא משל וכן הסכים הרמב"ם ל' ואומרי' שהוא משל לכה הרמיוני ואין זה מכריח לנו להוציא מדבר לבתוי והקושיא אינה קושיא כי אחר שנתקלל מכל ההנהגה ומכל חית השדה הרי בסתלק ממנו הדבור במהו כמותם :

ומה שכתב' מעיני הנזה היוצא מעין הכל הוא כפשטו ובגמון היה כתב הרמב"ם ל' כס' תורת האדם כשער הנחל סג"ע מנוי הוא כע"ה במקום המקומות הארץ ושארבע נהרות יונאים חס"ה וא' מהם הוא פרת הוא הסוכב את א' וכל מה שכתב בתורה מפשטי סדרי בראשית הכל הוא אמת אין מקרא חס"ה יוצא מירי פשוטו ואכסי המדות עצמם ואמרו שג"ע תחת קו ההשואם שלא יוסף היום ולא יחסר וכשפרי הרפואות ליונים הקדמונים וכן כס' אסף היהודי יספרו כי אסףקליונים חכם מקרובי ומ' אש מן המדטומים ולומדי הספרים הלכו הלך בארץ ויעברו עבר להודו קדמת ערן למצוא קת עצי הרפואות מעץ החיים למען תגדל הפארתם על כל חכמי הארץ וכו' ואלהם אל המקום ההוא ויכריזו עליהם להט החרב המתהפכת וייל להטו כלם בשביבי אש ולא נחלט מהם א' ותשבת סכמת הרפואה מן הגנים ההם ימים רבים עד חלוק המהמא המלך ואח"כ בתחשט כס' חכמת הרפואה ע' לרפואים בשם המלחמה היא וכל אלה דברי אמת הם הם ידועים ומתירסמים כי רבים מבאי הארץ הלכו ארצה בני קדם יראו מרחוק הלה המתהפך ע"כ הרב ל' . והרמב"ם ל' א' כמורה עתו כי הכל משל וכפרט בעין הדעת וכען החיים כי אללו עץ החיים הוא משל אלל הנשמה אל המושכלות ועץ הדעת משל אל הנשמה הסבה והיא אומרי כי לפי דבריו יותר ראוי היה שיהיו כ' הענים משל אל כח השכלי אלא שעץ החיים הוא משל לחלק העיוני ועץ הדעת משל לחלק המעשי מחנו כי כו' ידע טו"ר וזה יותר בלות לפי שג' הענים הם סמוכי ל' בן בן כלם חסר הענים ולפי דעת ראשון הם כדל"ס רחוקים זה מזה כרחוק מרחק המערכ וכרחוק המלאכים מהם"ה בלתי מדברים ואם אלה הענים הם רחוקים לזה או לענין אחר אין לעקור הדבר מפשטו כי יג' לר"ת כסתר ונבלה ונדר הראב"ג באחריו ועץ הדעת סוד ינעם . גם כי הדברים כמשמעותם ור"ל במדרסם כשעו מדברים אלו משל לא לעקור הדברים מעיקר משמעותם כמכונה שהי הם למדו כלל התורה אין מקרא יוצא מירי פשוטו וזלתי מקומות יחוייב להוציא הפשט ממשמעותו וכו' אין לנו מייב להוציא ממשמעותו אחר שהדברים נגלגל אל החושים שהם כפשטן וכפרקו ר' עשו ממנו משל ולא מנענו מפי זה מלפרשו כפשטו כמו ש' אפי' עתיד להזכיר במס' שיבא אחר זה כ"ה :

והאדם בחלתי יצירתו לא היה בעדר השכל שהרי דברה עמו שכינה ונצטווה וגם לא היה כמלאכים שלא יעטרך ל' מוחן להחליף תחורת מה שניתך שהרי השגה לאכול מכל עץ הגן ובחלתי יצירתם באחר להם הנה כתתי לכם את כל עשב וכו' ואם עץ החיים הוא משל אל הכח השכלי איך היה עכשו שלא יטלו ודו' ויאלל ממנו וכי בעדר הכח השכלי אחר העונם והרי אנו מושכלים ואם עץ הדעת הוא משל אל התארות ההנהגות וכי מנע הש' מלאכול ככהמות ולעסוק בפריה זרבים והלא א"ל בחלתי היצירה מרו ורכו אבל הענין הזה הוא שהאדם בחלתי יצירתו היה חכם ומשכיל כמו המלאכים והנה קרא שם לכל ההנהגות ולעוף השמים ולחיות וגם היה אוכל ושותה וכו' כמו הכ"ח והיו לו כ' טבעים טבע מלאכי מצד שכלו שהיה ככלם זרמות וטבע בהמי לאכול ולשתות ולבעול כעת הצורך כשאר צרכי הבין ולזה לא היה לו גילוי העינה בנות כי לא היה תשתמש בו אלא לצורך כשאר צרכי הבין וזה"ה הוהיר שיתנהג ע"פ טבעו ולא יאכל מעץ הדעת והוא אילן שבסגולת פריו שכל אוכל ממנו יתמצע בין המלאכים ובין ההנהגות שיהיה לו בהירה כמלאכים ולא יהיה כבהמות שאין להם אלא טבע והנפש סתית שיאכלו ממנו ול' להם והייתם כאלהים והם המלאכים להיות להם בחירה ושתמשו בזה בשכל המעשי לדעת ולתקן כו' מעייני גופותיהם במלאכל וכתמשה וכתמכוס ולא הוב התשמש כדרכם וכו' לא תפרדו מהנהגות כי אם חזר הבחירה תהיו במלאכ' המשגיחים בשפלים לתת להם קיום והעמדה . ומצד ההנהגות השגדלו כזה להנאתם למלאכת תאחכם בעיניי הנופים לבקשת המותר ובאשר היתם כזה והוסחו ונפקחו עיניהם לבחור וא' היה להם גילוי העינה בנות ועשו להם חבורות והתחילו להשתדל בשכל המעשי ולזה כענוס מדה כ"ח החסית כראוי לו הוא השפלים מכבודם והוא על בחונו ילך הוא סוביעם כמונותיהם והוא עפר יאכל ולפי שמה להסדירה האבה כיניהם לעולם והאשה הניסתה הוסתיה לבעלה לפי שגרתה לבעלה חשבות רבים לעשות במלאכת חשבת בשכל המעשי נגד עליה כעצב תלדי בניי הרבה ארבה בעצבך והרובך כנגד ריכוזי הנאת התשמש ולפי שהיא משלה עליו בהסתה נגד עליה והוא ימשל בך והאדם הניסת נגד עליו ריכוזי המלאכות המעשיות אשר בחר בעצבו יאכל ובעת אמו יאכל להם ולפי שהוא גרם מיתה לרצו אחריו ועונש הרבים היה תלוי בו והמחשתי את הרבים אין הספיקין בירו לעשות תשובה כמכב ממנו אכילת עץ החיים שהיה כפריו בגולה לרמות סמות כמו שיש כגרי הסגולה לרמות האדם :

וכבר אמרו קדמוני הדפוסים כי אם נגלה לפנינו אדם סבת המות היו תבסוסים תחבולה למלכו בזה שחצאו תחבולה לסתק החללים שדעו סבתותיהם ועב"ה ה' האדם היה כאחד מהמחשבונימים בזה הטבע החדש שקמו לו אחר היצירה לזכות בעל בחירה לזכות וזאת הבחירה היא בנדרת לו קצור שנים מפני בקשת המותרות ואם ישאר בן יאכל מפרי עץ החיים שהוא רפואה לזה ואכל וחי לצולם וכבר נבדקה עליו מיתה ע"כ נטרד משם והניח שומרים הכרוכים שהם צורת האדם בבכנים כח"ש כמה שקדם והם מלאכי חבלה בידם להט החרב המתהפכת לכל הנרדן לשרוף כל הקרב הקרב אל הן ואם אכל מעץ החיים קודם אכילתו מעץ הדעת כאשר יראה שהרי לא מנע ממנו כי אם עץ הדעת כאשר כי אין עץ החיים מועיל למי שאוכל מעץ הדעת אחריו כי עץ הדעת מבטל בח עץ החיים ושחא מעץ החיים לא אכל כלל כי הויכ' העולם סמוכים בתוך הן ולא קרבו אדם וחוה אליהן וי"ת למה נענשה חוה והיא לא נצטווה כאשר בזה כי אדם וחוה היו בוף ח' והצווו לאדם נמשך לחוה שהיתה חלק ממנו ועובד ידך אמו הוא • ואחר שהשלחנו דברינו במהות הסבכה אשר לשכל ההיולאמי וביארנו מי הוא הניסא לזאת הסבכה :

נדבר בענין השאלות הנ"ל בלשון הפלוסופים שהוא חסידים הנכונים שאין להם הפסק ובלשון חז"ל ית"כ ועולם שכולו טוב ועולם שכולו ארץ והיו דברי הפלוסוף בזה חלושים וחסוכים וברם להם זה מפני שלא ירצו מקוה הכמחה העליונה ומי שלא ירע מקוה הדבר איך ירע משינוי והשאלות הוא ממשגי השכל וכדבר בו על דרך אמונתו אחר שזכיר חולשת דברי המתפלסים בו והנה לדבריהם שאומרים שהארץ בתחלתו אין בו רק הכנה להשיג המושכלות והמושכלות הם הוות ומתחדשות בו א"כ כמות ארץ תאבד תקוה לפי מה שהשיג הפלוסוף בם השמים והעולם כי כל הווה נפטר אבל זאת ההקדמה בטלה הרלב"ג ל' באמרו שאינה מחוייבת כי אין הפחד אלא למי שיט לו סבות ההפסד ואין סבות ההפסד אלא לחומר המורכב בהתבדר המתפעל על הפועל כי בהתבדר הלחות על החום יבכו ויפסידו וע"כ ההפסד לא יקרה בדברים הנפסדים אלא מצד החומר אבל מצד הצורה לא יקרה הפסד אפילו בבעל חומר לא יקרה הפסד אם חומרם פשוט כחומר הגלגל והמבוכים לפי שאין להם הפך ואין ההפסד אלא כשיבדר הדבר על הפכו ויפסידו וכ"ש שאין סבות ההפסד לצורות הנבדלות וא"כ שכל הארץ אחר שקנה המושכלות אינו מחוייב שיהיה נפטר אע"פ שהמושכלות הם הוות ומתחדשות בו לפי שאין לו סבות ההפסד וה כתב החכם ז"ל אבל כל מה שקדמוהו מפלוסופי יון ושמעאל היה סומך על שורש הפלוסוף שהשיג שכל הווה נפטר ואחר האימנע בזה השיג בהסכמה א' נחלקו בענין השאלות הנה אם הוא אפשר או לא והנה קדמוני פלוסופי יון שמפרשים דברי הפלוסוף הסכימו שא"כ השאלות אלא אחר שיטביל השכל היוולדני הדברים שהם בעצמם שכל ובפרט השכל הפועל כי כשיטביל אין כאן דבר מחוסר כי המושכל מהם הוא השכל בעצמו ולזה יחוייב בו שהוא בלתי נפטר כשהתאחד בשכל הפועל אבל כשיטביל שאר הדברים לא יטביל השאלות לפי שהם דברים הווים ומתחדשים וכל מה נפטר וזהו דעת אלסכנדר ותמסטיוס ונטה אליהם בן רשד ולפי זה הוא נמנע השאלות כי נמנע הוא שישיג הארץ השכל הפועל ברא"ה זה אלא אחר השיבו כל אלו המושכלות שהם בנפש השכל הפועל בצד אשר הם בו א' והוא מחוייב שיהיה השיבו אותם קודם אל ההשגה בם בצד אשר הם בו אחר כמו שהוא מחוייב שגדע תחלה הקורות והלככים והעפר אשר נכסה מהם הכית קודם שגדע מהות הכית ולפי בן רשד שזאת ההשגה תהיה אחר השיבו כל אלו המושכלות ואחר אע"פ שזה הוא קשה מאד הנה אולי ישלם בקצונים החשובים להעזרם קצתם בקצתם והנה זה האיש טרח כל ימיו בהסגת המושכלות ותלת השאלות ועדין אולי וכבר אמר הוא כי תרכה מהב"ה יש סלח ראה אותם מעולם כי לא ראה הפיו ולפי דבריו אפילו השיב אופן ההכמה בהיות הדומם והנחמם והכ"ה הניחו ויחסר לו אופן ההכמה בהיות הפיל א"ה לו השאלות בשכל הפועל שיהיה הוא והוא דבר א' וכ"ש שהוא גון הנמנע שישיג הארץ אופן ההכמה בהקשר איבריו זה בזה ובידיו ועורקיו ועצניו וכ"ש שגשבו ידיעת השכל הפועל ממה שיתחדש מחבטי הכוכב ונתנועת הגלגלים ואם השאלות אינו אלא כשנתאחד בשכל הפועל אחר השיבו אופן חכמתו בסדר זה העולם השפל ואיחב הדברתם וצד היותם א"כ אברהם תקוה המין האינני וע"כ נדר אמר איבונדר לעראבי בסוף ימיו כשראה שזה הדבר והתאחדו היה נמנע אלו אמר כי ענין השאלות הנפשות הוא מהבלי הנסים הנפלות ואמי אומר של דבר א' מהפלוסוף חמת לפי שיהיה אלא הוא וכל מי שדבר בהשאלות אומר כן בפיו ולבבו לא כן יחשוב אלא שהוא מבטלים המענינים על תהו ומפרא את סדרם על נחלה ודברים הרבה מרכים הכל באמרו בזה והם אצל היות האמת :

ומה שהעלה בזה הרלב"ג ז"ל הוא שאלו המושכלות הם הוות בשכל ההולאמי ושהשכל הנקנה הוא כדכל כי הוא השלמות המגיע מהשכל הפועל אל השכל ההולאמי ושהם השלמות הוא ב' מינים מין יקרא ציור והוא ידיעת הבררים כאלו תאמר נדר האדם שהוא חי תדבר מה ומין יקרא אמות והוא ידיעת המופתים כאלו תאמר כל א' ב' וכל ב' ב' א' כל א' ב' וזהו הציור אין לו סמיכות אלא דברים הנמצאים חוץ לבנפש באמרו כל חי מרגיש וזה יהיה לו במקרה מדר היותו מורכב מהשכל והחוש ובסמיות הענין בן סנה השלמות המגיע ממנו בשכל הוא הציור לבד ובלתי נספד אל איש מהאישי והנמצאים חוץ לבנפש כחן שהצורה המגיעת בחוש הראות כשפסגנו בדבר שהוא חתום מפני הרגישנו בחוש הראות שהוא צבוח הוא הסמיכות לא המחקר וכאשר נתישב הדבר הזה אל החכם ז"ל נתבאר לו שהשכל הנקנה הוא בעינו הסדר אשר היה כאלו הדברים כנפש הם ל הפועל ונתחייב לו שיהיה השכל הנקנה נצחי כי היה מה שיסביל אותו ואלו המושכלות שכל בעצמותו כנפש השכל הפועל ועוד חוץ שהשכל הנקנה אינו נספד למי שהוא בלתי ההולאמי והדבר שהוא בלתי הולאמי אין לו סבות הספד ומי שאין לו סבות הספד א"ל שיספד וזהו מה שהעלה זה החכם ז"ל בענין השאריות הנפשית וכמו שהוא אל החשונים נמצא ב' מדר זה כשהמדות הוא אל זה החכם קל ההשגה והפכו נמצע כי נמצע הוא שלא ישיב האדם מושכל א' כי אעילו המושכלות הראשונות ידעם האדם כמו שהם כנפש השכל הפועל ואין אחד בעדר תאלו המושכלות ובם מביא המדות והענינים והעצמים וידעם הסדר המושכל כנפש השכל הפועל בהכנה ובחפזיה והנהגות הסמיכות יש להם דרכות עם השכל הפועל ובכלל כל המתנהג השכל המעשי אעילו לא הציב מושכל הוא דרך בשכל הפועל באלו הדברים הם קיום המדינה הציב אותם כנפש ששעצ עליהם השכל הפועל ואחר סודו דעתו למה הוקשה לו מאמר המשה כל ישראל יש להם חלק לעב"ה והוכרז לומר אין לנרין מן הרללות וסדרר בעצמו קשה שאין לכל ישראל חלק לעב"ה וכח"ע ר"ל כל המשתתש בטל תורה טל חורס מחייה לומר שאין תלית המתי' אלף את כ"ח ר"ל לא נחא למדיה דחקרת עליהו ה"ו וכיוצא בזה אר"ל בע' חלה :

[illegible]

מגן אבות ח"ג

הראש שהכילו הספוק שאמר ועמד כולם צדיקים אין לו' אין לחדין מן הכללות האמרים צדיקי הנביאים ועוד שהם אינם מוציאים מן הכלל אלא תעצמו חוצר כמו תנא ומיד ולמי דבריו אין להם חלק לע"כ לרוב ישראל כי מעטים הם העוסקים בפלוסופיה ואין יתקיים לשון כל ישראל והנה זה שהעלה זה החכם ז"ל הוא חסד מאד מכמה פנים וכבר הרגיש הוא ז"ל בקצתם והשתדל לכאן דבריו וזה שיראה שאלו המושכלות הם נמשכות להשגת הנפיות כבר נתבאר זה כמה מקדש ואם השגות הנפיות הם נפשות הנה יחוייב בשכל הנקבה שיהיה נפסד ואע"פ שהוא ז"ל תקן בזה שאע"פ שהשגות הנפיות הם סבה אל מציאות אלו המושכלות בשכל ההיולאני אינם אלא סבה להשגת הידיעה אבל אינם סבה למציאות הסדור המושכל מהם אבל הוא כהפך מציאות הסדור המושכל הוא סבה למציאותם וזה כי המציאות המושכל אשר כנפש השכל הפועל הוא סבה למציאות כל אלו הדברים ולזה לא יחוייב בזה הסדור המושכל כאשר הביע מהם שיפסד בהפסדם כי אין מציאותו עומד בהם אמנם יחוייב שיפסד בהפסדם קצת הידיעה כל' שאז אפשר לשכל ההיולאני שיקנה ידיעה אחר שיפסדו ההשגות הנפיות והביא דמיון לזה מאוס שחדש כל' וראה אותו איש אחר והשכל מההרגש בו הסדור אשר היה מתנו כנפש מציאותו שאינו מחוייב בהעדר השכלי שתפסד ואת הידיעה מהאיש סב' כי זה השכלי היה סבה לענין זה הידיעה לא למציאות הסדור המושכל מתנו אבל כל זה אינו מספיק כי יראה כי למציאות הדמיוניות דעם בהעמדת המושכלות כי אצלנו נראה אנשים נפסד דמיונם שבהם נפסדו מהם המושכלות וא"כ בהפסד הנפיות הדמיוניות יפסדו אלו המושכלות והנה החכם ז"ל ראה עצמו נלחץ מאד בזה וחלק המושכל לנ' פנים מושכל הוא ככה במוד והוא המושכל אשר האדם כחיו על למוד ולא למד אותו עריון והמושכל הוא כפועל במוד והוא המושכל אשר לחכם בחכמתו בעת השתקטו בה ומושכל הוא ממוצע ביניהם והוא המושכל אשר לחכם בעת שלא ישתמש בו ויקרה לו דומה לשכחה כי להיות הנפש א' לא ירגיש החכם בידיעתו בו מה ששתמיד להשתמש בו ולזה וכאשר יביאחו אינם דבר להשתמש בו אז ישער שהיה הידיעה בו וכן הוא זה הענין כי כאשר נפסדו הנפיות הדמיוניות ויקרה לו שלא יהיה בבאן דבר יביאחו להשתמש בזה המושכל וכאשר יודבר אותו או נמצא שהיה לו ואת הידיעה ולזה לא ינטרד בם אל התלמוד וחקירה ולזה נמצא אנשים שנפסד דמיונם שכאשר יתפסדו ימצאו יודעים במושכלות שהיו יודעים קודם זה כוללת התלמוד וחקירה אלו הם דבריו ז"ל ולזה שכן הראשונים שהיו אומרים שא"ל למושכלות שישכחם אדם וכן שרמב"ם ז"ל כתב כי זה שא"ל שהיודע שם בן ת"כ תלמודו מתקיים כידו ואם היה לנו מופת בהשאלות הנפשות והיינו חכמים איכות זה השאלות אולי היה מספיק זה אבל שיתן זה חייב ההשאלות אינו מספיק ועוד כי יראה כי העמדת המושכלות הוא ככה הוחר כי אצלנו רואים בני אדם שיבין מושכלות בקלות וישכחוהו ולא יזכרוהו עוד לעולם וזה יקרה לזקנים ולאנשים שישכחוהו לחות רב ואלו לא היה רשם לכה הוחר בהעמדת אלו המושכלות להם ישכחוהו ואפילו יביעו דמיונם להזכר לא יזכרוהו לעולם והנה יראה כי בהפסד הכחות הנפיות יפסדו אלו המושכלות וה"ש החכם ז"ל כי לפי שהנפש היא א' בהשתמשות כוללת המושכלות לא הרגיש במושכלות ואם המושכלות הם כבדלים להם יחזקו הדברים הנשמיים מלפניהם כהם ולזה בהתבוננות המעניינים הנשמיים ומתרגלות במושכלות להם אינה משגת כי אם המושכל שנשתה אלו המושכס והלא כל המושכלות שהשיגה הם עצם כבדל אחר אשר בהפסד המוח בינה וכן הנשמיים יהיו אותם מושכלות כבדל א' ועוד שכבר יקרה לאלו המושכלות שהם עצמם שכל מה שיקרה לאחר ההשגות הנשמיים והשגות השכליות שנפלו בשכחם ונפשות אל האיש כי בהפסד הכח הוחר ישכחם וכשיחזקו יזכרם בלא חקירה ולמוד וכמו שכתב ההורחות הוא חפני שהם חקוקים בכח הוחר והוא סבת עמידתם יתחייב מה שבהפסדו יפסדו הם אם אין ההשאלות דבר אחר אלא השגת המושכלות שהם בעצמם שכל :

עוד

ספק החכם ז"ל על אמונתו ואת ספק גדול והוא שכבר יחשב שמה שהנלמה אינה דבר אחר אלא השגת המושכלות יראה שיהיה ההנלמה הזאת שוא ובטל וזה כי חפני שהיו אלו המושכלות שיקנה השכל ההיולאני הם בעצמם המושכלות שבהם השכל הפועל הנה לא יסיה בבאן דבר מתחדש חפני קמותו אלו המושכלות והפועל שלא יתחדש דבר כעבורו הוא פועל הכטלה והוא התייר זה הספק שאע"פ שאין המושכלות מחודשות בעצמם הם מתחדשות לשכל ההיולאני ואולי יספיק זה בסתם זה הספק אבל הוא ז"ל הוסיף בזה כי המושכלות הנקמות לנו אינם מושכלות אשר כנפש השכל הפועל בעינים כי הם נמצאות כנפש השכל הפועל כבר שהייתה כולם ברא' וא"ל שהיין נמצאות בשכל ההיולאני בזה האופן והנה בזה סתירה גדולה לכל דבריו כי הוא הניח שהשכל הנקבה יש לו השאלות שהוא משביל מה שהוא בעצמותו שכל כנפש שכל הפועל ואם כנפש השכל הפועל הם כבר שהיין כלם ברא' וזה נמצא לשכל ההיולאני להשיב א"כ מה שהשיב מהמושכל אינו כמו שהוא כנפש השכל הפועל א"כ א"ל לו השאלות כי מה שהשיב אינו כנפש שכל הפועל באותו צד שהשיב ובאותו צד שהם בשכל הפועל לא השיבם והנה הוא נלחץ לומר כי בהשגת מושכל א' יסיה השכל נחזק ולחזק בהשגת חכמה א' ושמועו חכמה אחרת יתחלק השכל הנקבה אשר לזה לשכל הנקבה אשר לאחר באיכות וכן בכמות אם השיב הא' מושכלות יותר מהאחר ויהיה לפי זה שרלים כבדלים לאין מספר ולא יהיו עלות ועלוים וזה סותר כל ח"ס הפלוסוף ואין אצלם השאלות אלא ההדבקות עם השכל הפועל כשיהיה אחרו עמו כבר וזכר זה סרס המורה בתשובותיו על המדבריו וכו' כס' הכוור בטוען על הפלוסוף בזה והנה הר"ל ז"ל אינו עם הפלוסוף ולא עם התורניים כח"ס אח' ומי שישמע אליו בדבר זה שיהיה מי שהשיב מושכל א' ולא ידע אם יש אלוה בעולם שיהיה בהנלמה מתמדת והפלוסוף לא יאמרו זה וגם התורניים אומר כי בעשיית המצות והאמינים ברא' אע"פ שלא השיבו מושכל א' יש להם חיים בעולם שכלו ארוך ולפי אמונה זו אין רשם בעשיית המצות בהשאלות אלא שהם דרך להשגת המושכלות ולמה לא הנחילנו האל חכמת הפלוסופיה ולא היה צריך להסתייגו בעשיית המצות אם לא נאח' שהתורה היא הנסבה וכיוצא לקיים הקבוצ המדיני וזה סותר עיקרים גדולי' ומביא לידי תיבות וכפירה דחמא ליעולן גם עובשים נפשיים לפי זאת האמונה אין להם מציאות ואין העובש אלא העדר זה הדבקות לא השיב השכל הנקבה השאלות הרבה בעובש מתמיד שאם השיב המושכלות הרי הוא כשאר נכחיוף אם חרע מעשיו ואם לא השיב מושכל הוא אפשר אפילו הרבה להשיב מעשיו ע"כ שומר נפשו ירחיק זה חרע' וישתקע הדבר ולא יאמר וכבר שתנצל החכם ז"ל בסוף דבריו וכתבתי התנצלותו למעלה :

ועתה

אדבר בענין העה"כ והשכר הנפון לצדיקים ע"ד ר"ל שאמר שדבריהם מתחכמים הם חלוקים ואין להם מופת בדבריהם עכ"פ נשוב אל הקבלה וכבר אמרו חכמי אר"ה כי כל מה שלא נתבאר במופת נשוב בו אל התורות וכבר כתבתי מאמרם זה ע"כ שיש לנו ל' לא תהא תורה שלנו כשיחם בטילה שלהם :

שבת' לנו כי נשמה האדם היא עצם דת רוחני ואין בה סרעכא כלל א"כ אינו לה חינוך המיוחד א"כ הוא מלאכה

ואחר שתחית המתים הוא הפירוש בתורה כמ"ס במה שקדם א"כ ההשאלות הוא מחוייב כי אין תחית המתים ענין אחר

הנה נת' מכל זה חתירה ומהנביאים ומסכתובים כי האחרות הנפשות וקיומם הים ענין כודע ופשוט ומחולל לבני עמנו

מגן אבות ח"ג

תמשכלת שהיא שכל הסולאמי כל' שכל ככת דומה להוילי אשר הוא דומה להעדר בפועל והוא בדבר כזה ויהיו בה הצורות המושכלות אם בלימוד אלה או בקטן ואשר בלימוד אלה הם המושכלות הראשונ' ואשר בקטן הם בהקטן המופתי והאריך כוס : והשאלות אשר עליהם וכן הראוי' על הפרד הנפש מן הגוף ושאינה נרכזה לו כי הכחות הנפשי' יחלשו במחשבה' החקיקים והנפש המושכלת אינה כן אך תחוק כל אשר תשיג מדע חזק ממנה והאריך בזה :

עוד

אמר שהיא א"כ תאצילות אלהית תדבק בנפש המדבר' וכל אשר בו צורה שכלית בעצמה הוא עצם בלתי נגמם אך עומד בעצמו והצטיידות הנפש לצורה שלמות לה ויהיה לה בהדבקה בעצם הוא השכלי אך מנעה מן הדבוקה הטהרה טרדת הגוף וכאשר תעדר תמנו תשאר שלמה דבקה בעצם הוא היקר המכונה בעולם העליון וזאת וס מן סכחו' אין פעולתו כי אם עם הגוף ויחבר בהפסד הכלי אבל הנפש המושכלת כבר הכינה הצורות הסס ולקחה אכנתם ע"כ דרכיו ממדד דעות הפלוסוף ואח"כ בא לסתור דעותיהם ואמר כי אין צורך אל התחבולה הזאת בהשאר הנפש אחר כלות הגוף . והער הכאן המקובל כבר אומרת אצלנו החיות הנפש והנחלק שתיהם רוחנית או גשמית ואם תחפש דרכי הדבר להעמדת הדעו' בה ולדחות' וכלו הימים תכלי לם תולדת . ותאין לו בירור מה שהביאנו כי הנפש עצם שכל אינו נגבבל במקום ולא תשיגם היות והפסד ובהם תתברר נפשי חכמסק או מן השכל הפועל ואשר פעולות והשכל הראשונה . ועוד איך לא תתאחד נפש אדם' ונפש הפלגטון וידע ע"כ מהם דעת חכמו ומצפנו ומדור וכל הפלגטון' ועוד איך לא יושכלו מושכלים ברע' א' יחד באשר הם אצל הכורא ואצל השכל הפועל ואיך תשיגם השכלה ולמה זה הם נרכזים אל המחשבה במושכלותיהם חלק אחר חלק . ועוד איך לא יתאחד הפלוסוף אלת נפשו כטיטן או ישתכר או כשתטיר דעתו מחמת חוליו או כשתמצאהו הכאה כמוהו או כשעיקן ויחלש וזה הקורה למי שהבינו לחכמת הפלוסופיה ואח"כ קראה טיורק מחמת מרה שחורה או חוליו ונשכה כל חכמתו הלא הוא בעצמו או באחר שהוא וולות ואח"כ נכיה שהכריא החליו בהדרגה ושכ' ללמוד מלאם והזקין ולא השיג למדע הראשון התיינה לו'ב' בשפות נפרדות הא' גחותיה מה' ועוד נכיה שנשתנה חזו' אל אהבת הכינח והתאוות הנאמר כי יש לו נפש א' בג' ע' ונפש א' בג'יהס ואייה גבול מהמדע הוא אשר ישים נפש האדם כאשר תהיה נפרדת מהגוף בלתי אוכרת אם הוא הכל מדע הנמצאות ושאר על הפלוסוף שאינו יודע ממה שכתמים ובארץ וכימים ואם יספיק לו קצת כל נפש מדברת נפרדת כי המושכלות הראשונות תקינות בה ויס איה הנפש נפרדת כי אם בהצטיידות העשרה מאמרים ומה שלמעלה מהם מהתחלות ההשגחה ויכללו בהם הנמצאות כלם כשחקם דבריות תכלתי הביע אל קנני חלקיהם זה מדע קרוב ויש מיומור ורוחן שישוב האדם חלאך מיומור ואם צריך ע"כ להביע אל קנניהם ולכלול אותם דבריות ושכעיות הוא דבר שאינו מושב והוא אוכר בלי הפק על דעתך ע"כ ד' . והם אמתים נמרנים לסתור דבריהם וכבר כתבנו מזה עם מה שהוספנו לקח והאמת עד לעצמו :

וראיתי

לפרט ככא' ח"ג דע"ה לכ טהור ברא לי אלהים ורוח נכון מדע בקרבי אל השליכני מלפניך וכו' השיבה לי שטון ישעך ורוח גדיבה וכו' הוכיר בזה ג' פ' רוח לפי שאפי' במחקר הפלוס' הסב' דברים שכל היולאמי ושכל נקנה ושכל הפועל על השכל ההיולאמי אחר לב טהור ברא לי אלהים היא הנשמה שהיא גושא לזאת הסכנה וההפלה שזא יטעה במושכלו ורוח נכון מדע בקרבי לפי שהוא עצם מוכן לקבל המושכלות לא הכנה לכד בדרכי החושים ועל השכל הנקנה אחר ורוח קדשך אל תקח ממני שאלה שהיב המושכלות הדי' הוא רוח הקדש וההפלה שלא יקחהו ממנו קודם זמנו עד שתושלם השגתו כח"ג אסף ואחר כבוד תקחני ועל השכל הפועל א' השיבה לי שטון ישעך ורוח גדיבה תתמכני וזה השכל הפועל שבנדיבותו הוא בות' הצורות וההפדה השכל הנקנה מהגוף הוא דבק בו וממך עליו וזהו השטון וההשגחה המתמדת . וע"ד האמת שכתבנו רוח נכון בהנשמה המוכנת לשלמות ורוח קדשך אחר שהתחילה בשלמות ורוח גדיבה היא הדבקות ביוו השיגחה ויהיה כטמם אלך ככטן ידע חקך בזה היות הרחמינית שהיא קודם הציורה הגשמית כי הידיעה אינה בדבר הנעדר וכטמם תנא מרחם הקדשך להיות מזה ההייה הגשמית מוכן לקבל השלמות :

ואחר

שהשכלנו זה אשכ' למ' ר"ל כענין השאלות הנשמה וקיומה אצל כח' שכתב בשפותיהן של צדיקי' בנעות תחת כסא הכבוד שגא' והיתה נפש ארזני צורה בצרור החיים וכו' ואח' כתבינה ערכות שבו צדק ומשפט במוי חיים זגנוי שלום ונשמות הצדיקים ורוחות ונשמות שעתידין להבראות ושם אופנים ושפרים וסיות הקדש ומ' וכסא הכבוד ומלך אל חי וקיים שוכן עליהם יוכר פיראטי יענין מאמרים אלו כי בגב' ערכות הוא בגב' המקיף והמים העליונים הם למעלה מהשכל המכונים בכסא הכבוד ויש דיוח כגייהם ושכ' הוא האור הבנות לצדיקים ומאיתן אור הם רוחות ונשמות שעתידין להבראות ושם חזויהם וזה שגמותיהן של צדיקים כי כמו שברק חזר ליסודו להטה בן הנשמה תשוב ליסודו למעלה וכבר הוכרתי בזה מאמר ע"ה כקלת ואח' שמוכה דליתי בני עלייהם ושם בופטים והק' ומי אוטרי כולי האיו וכו' ות' היא דמסתכ' באספקלריא המאירה הא דמסתכלי באספקלריא שאינה תאירה ודמסתכלי באספקלריא המאיר' מי אוטרי כולי האיו והאח' ות' הא דעילי בכר הא דעילי כלל בר ג' בזה שם מדרגות חלוקות לפי תקון מעשיהם והשגתם בעיוניהם בהיותם בגוף וכח"ג כפ' השפיכה כי על כבוד חופה מלמד שכל צדיק וצדיק עושי' לו חופה לפי כבודו ואמריו לשם בחופה למה שכ' אכנכה בחופת חכמו וסמדרה הברולה שבה היא עמסתכלי באספקלריא המאירה אעילא כלל בר דומה למ' אספקלריא ככליבא ואין משה ככליבא שלא היה צריך ליטול דעות ליכנס לפני ולפנים לקרבת מדרגתו אל העליוני' ואחר המדרגה זו היא מדרגה לחמה חכמה ושם דעילי בכר שצריכים נטילת דעות להכנס לפני ולפנים ולאו לאו הם קסתכלי באספקלריא המאיר' ושאר הנכונים באספקלריא שאינה מאיר' וכבר פי' זה כשרכנו בכוכבה והמדרג' הב' היא המסתכלת באטמק' שאינה מאיר' וזה המסתכלות הוא המסתכלות שכל עליו והכנה ולפי' קראום בני עלייה וכ"ה כי לא ראוי האדם ומי אכל בחיתתן סמ בראים :

ובספרי

אמר וסמדר שגור גפך כשעת סיתה וכו' א' והיתה גפך ארזני צורה בצרור החיים ושם א' יפקור ה' אלהי הרוחות חזיר שכל הרוחות אינם יוצאות אלא מלפני ד"ה כנו של ר"ל א' סי' זה היום חסור כורך שכל שאלם בתון כחיים גפשו פקודה כור קיבו שגא' אשר בירו נפש כל חי יא' כורך אפקד רוחי מת כותנה באובר שגא' והיתה נפש ארזני צורה בצרור החיים וכו' שזרית אמי בין של צדיקים בין של רשעים ת' לזאת נפש אויביך יקלענה וכו' :

ובמדרש

תהלים אחר יעלו חסידים ככבוד באי זה ככוד ככבוד שיעשה הב' אל לצדיקים בשעה שכתרין מן העולם וזה מקלס' לפני הב' שם אותם ככבוד חסידים שגא' והיתה נפש ארזני צורה וכו' וכמד' שר השיג' אחר תוכו דנוף אהבה אלו נפשות הצדיקי' שם נתונות אצלן במדרג' נכבדו זה לפני מזה ומשה נגאל הערפל לפניס ממנו צדק ומשפט לפניס מדרק ומשפט נפשו' הצדיקים שג' אשר בירו נפש כל חי יא' והיתה נפש ארזני וכו' ועמין מדרש זה שמש נגם

אל הערפל לקבל התור' שהיא צדק ומשפט כדי שיוכז הצדקיים והנה כל המדרשים סמכו כזה על מ"ס אבינו עמר
 היא גלתה וההוד לרוב ע"ס ועל אבד' וכס"ס שהיא גלתה שוקה והלך לאורה נ' פרסא' כבד מחנה ישראל שהם הוויכס
 לזה האור ואינו מתפשט יותר הנ' פרסאות להחיר לזולתם מהאמות כן קבלתי פי' זה האבא מארי זל וזה שהכריחם זל לפהם
 מאת' אבינו עמר שהם החיים הנכונים ולא בעה' הוא מ"ס את ה' אלהיך וזה מוכיח כי צדור החיים שאמרה הוא העה"כ וזהו
 האמת כי חיי העה' לא ואחר עליוסם צדור החיים אשר הכוונה בולו' שהיא צדור קיים לא יותר לעולם:

ובן

הרמב"ם פי' כה' תשובה ובה' מלכים צדור החיים הכתוב כאן הוא חיי העה"כ וכן רמז בפס' מהמורה וכפ' חלק
 נדמו נ' כזה ולפי פי' הראב"ע נדמו זה בתורה שכתוב ולדבקה בסוף וכן הר"ש בן גבירול כת' בכתב מלכות פי
 וקשה כמעט וכן בבריתך בעשותך תחת כסא כבודך מעמד לנפשות חסידך ושם נזכר הנפשות הפסודות אשר בצדור החיים
 צדוריות ואשר ייעצו וייעצו סם יחליפו כל ושם ימחו ויבינו כי ואלה בני נח וכו' נועם כלל תכלית וקצבה והוא העה"כ ושם
 מעמדות ומראות לנפשות העומדות במראות הנזכרות . את פני ה' צבאות . ועוד האריך . וכמו שנו' כמ"ס אבינו
 השאלות הנשמה לנדיק' והיותה צדורה בצדור החיים בן נ' כן אכר' נשמו' הרשעים והוא מ"ס ואת נפש אויביך יקלענה בתוך
 כף קלע וזה חסל נאות לענין כי כמו שהאבן בטבעה לרדת למטה וככה המכירה אותה היא עולה למעלה כבד טבעה כשהיא
 בתוך כף קלע כן נפש הרשע' בטבעה לעלות לטורה ומפני כבוד המצעים הרעים והמחשבות בלתי אמתיות היא יורד
 לצד מטה וכן תיכע' והיא נפשא דריכוני בנפשו חיי עלמא קדש ה' אלהיך וית נפש דבכך יפריחה במאד פריחין אבא
 דקלעא וכן במד' רז' ר"א אומר נשמות הצדיק' גמוות תחת כסא הכבוד שאל' בצדור החיים וכו' וכשמות הרשע' מטרופות
 ומטרופות חסוף העולם ועד קופו ואין להם מנוחה שם יקלענה בתוך כף קלע וזהו לשון הע"ס שאמר וזממות וסולכות כי
 מחשבתם הרעה לא תפרד מהם:

ובן

בולמרו אה' מי יורע רוח בני האדם העולם היא למעלה ונשמות הצדיקים הננוות ומזכנות תחת כסא הכבוד ורוח
 הכסמה סויר' היא למטה לארץ ונשמת הרשע סויררת לביהם וכה"ל א"ח אל שאל תורד אל ירדתי כור ושם פי'
 ט"ל שירמנו אל הקבר שאין הפרש בין צדיק לרשע במיתת הכל כאשר לכל וזה שחזק דבריהם זל הוא כי אין לו' כרוח הכמה'
 ירדה למטה לארץ כי בנאת נפש הכמה' כי תתאין לה ירדה יותר ממה שיש בחייה אלא שהיא נאספת וניתכת באויר אבל
 ברוח הרשע שהיא תהעליוני' ואחר עליה שהיא תרד למטה לקבל עונשה ולא תעלה למעלה לטורה ואפ"ס שאחר קבול רינה
 בטורף הנו' במד' וכי ירדה אל ירדתי כור הוא ביהם תשוב לטורה וז"ל על נשמותיהן של בנינוים שיש להם מנוחה ושל
 רשעים אין להם מנוחה וזהו לשון הכרתות הנו' בעונש הרשעים שנשמתן נכרתת מלטורה כענף האילן הנכרת מהאילן ושאר
 אלו הנשמות הן שהם מתגלגלות מבוק לבוק רדעת המקובלים וכו' כסל לקח הקושיא הדולה שמקטין על זה הרעת שאך אפשר
 שאחר שיבא הנשמה וזה תהוד לבוק אחר אולי תתלך כי לא יאמרוהו בנשמת הצדיקים העולה למעלה כי היא חבנו בצדור
 החיים אבל ואחר זה על נשמת הרשעים לטובתה אולי תטיב מעשיה וזה פעם אחר פעם כמו שרמזוהו מהמאמר הן כל אלה
 יפעל אל פעמים ג' עד בדר ודמו זה למוטע אילן וראה שלא הגליח ועוקרו ושולו במקום אחר:

ואם

יקשה מקס' אם אמת הדבר שהנשמה מתגלגל מבוק אל בוק למע אינה יורדת מה שהיתה יורדת מבוק שיתגלגל
 ממנו נשיכוהו ונאמר כי לפי שאברהם הכלים הראשונים וזה הכח השומר והזכר אברו ממנה כל אותה ידיעוהו . וזה
 הקושיא שה' כי אחר שהנשמה היא תהעליוניס מה צורך להורידה לבוק האדם להתלכלך בעונות אינה קושיא כי ה"ל רוגס
 בקיום המין ואחר שלא נתקיים האיש הראשון וחורו נשמתו לטורה גור ה"ל שיתקיים המין בכללו ואל"א קומו בנות ואם הנשמה
 ועמקו מחשבות ה"ל וזה ענין השאלות הנשמה לצדיקים והאברון לרשעים הנו' בתורה והמפ' בדברי הכנאים ורז"ל ואשר
 יחייבהו השכל:

אבר

יש ענין אחר לנשמה אינו מדרגי העיון אבל הוא מקובל לרז"ל והוא נאות למוטעל אחר אשר ידענו מהות הנשמה
 והוא ענין ג' ע' וביהם אשר הא' לצדיקים והא' לרשעים וענין ג' ע' כתוב הוא כחורו וכבר דברנו בו . וענין ביהם'
 נדמו שהם סמוך לו והוא הכרמו בכרוכים ולהם החרב המתהפכת וזה שנמצא מזה לרז"ל הוא כי הצדיק בשעת מיתתו הוא
 הולך לב' ע' והרשע לביהם סהרי ככל חקוס חדבריהם זל מוכריס ג' ע' הפך מביהם כמ"ס בעירובין ופה דעת יפה תיקנת
 ביהם לרשעים וב' ע' לצדיקים ואחר בחגיגה מ"ד גס את זה לעומת זה עשה האלהים ברא צדיקים ברא רשעים ברא ג' ע' ברא
 ביהם כלל' ואל' יש לרוב חלקים א' כג' ע' ואל' בביהם וזה צדיק נוטל חלקו ושלק חכירו כג' ע' נתחייב רשע נוטל חלקו וחלק
 חכירו בביהם וכן באבות מה בין תלמידיו של א"ל לתלמידיו של כלעם הרשע תלמידיו של כלעם הרשע יורדין לביהם שנאמר
 ואתם אלהים תורידם לבאר שחת תלמידיו של א"ל יורשים ג' ע' שנאמר להנחיל אוהביו ש וכבר אפרו עתיד הכ"ס להנחיל לכל
 צדיק וצדיק ש' עולמות שנאמר להנחיל אוהביו יש כג' הכי היו ופי' היצין הזה כי השנה היא שס"ה יום ויש בה בין
 שבתות וימים טובים כ"ה שאר מהשנה ש' ירחו כי כמו שהשבת הוא רחוק לעולם שכולו טוב ושבת ומנוחה לחיי העולמים כמו
 שכתב בתמוד בן יסיו כל ימי האדם לעת"ל שבת ומנוחה והיו נוספים עליה מועדים והשבתות ש' ימים בכל שנה והם ש'
 עולמות שנחנל הכ"ס לצדיקים בן נראה לי פי' זה:

ונשיב

לענין שהיינו בו מג' ע' וביהם הנה באבות ג' ע' שנינו צו פנים לביהם וכושת פנים לג' ע' ואחר באחרון מיומא
 כל המנוחה את הדכים אין חטא בא על ידו שלא יהיה הוא בביהם ותלמידיו כג' ע' וכל המחשבות את הדכים אין
 מספיקין כידו לנפשות תשובה שלא יהיה הוא כג' ע' ותלמידיו בביהם וכפ' תפלת השחר כ"ס תניא גבי שעת פטירתו של ריבז
 שהיה בוכה ואמר לתלמידיו ולא יעור אלא שיש לפניו דרכים א' של ג' ע' ואל' של ביהם ואינו יורע באינה פולחין אותי הרי
 שהיה מתירא עבדו מביהם ומנפשה לג' ע' ובאלה ש"ר אחרו מי שהוא משמר את התורה הרי ג' ע' לפניו מי שאינו משמר את
 התורה הרי ביהם לפניו ובוקרא רבה אחר כשעה שהצדיקים עולים מתוך ג' ע' ורואים את הרשעים כדורים בביהם כפסס
 שיחה ובכירה של ריבז אחר אחיו לי דוכתי שוור ופסל לג' ע' ואמר וחזוים לרשע' וכו' וככ"ר במעשה דיקים איש צדורות כן
 אחותו של ר' כן יופר אחרו ביהם וימי כן יופר איש צדורה וראה מטה ופורחת באויר אחר לשעה קלה קדמני לג' ע' . וכמר'
 דות אחר וארוחתו ארוחת תמיד כקנה לו וכו' כל ימי חיו כל ימי חיו של מירב ולוי חר אחר ימי חיו של יהויכין אחריא אחר
 ימי חיו של חיל מרודך ארש"כ מסתבירא כמ"ר ימי חיו של יהויכין שמעשה שנותן הכ"ס שליו לצדיקים אינה נטלת מהם אלא
 שולכת עמהם לג' ע' לנדרמו בתלה ונשפזיתן של צדיקים תעולם זה לג' ע' הוא וכפ"כ מתמורה א"ר סימא אר' אחר שמואל

מגן אבות ה"ג

פסוק **מספר** **חרי"ג** **ל"ב** **אמר** **ליושע** **שאל** **חמיו** **כל** **פס** **שט** **לך** **נחמיו** **למדין** **ששכר** **הארס** **לאחר** **מיתת** **הוא** **בנ"ב** **ועונש** **הרשעים** **הוא** **בניהם** :

וכבר **הזכרתי** **חרי"ג** **ולמדנו** **בפסוק** **מי** **יודע** **רוח** **בני** **הארס** **העולה** **היא** **למעלה** **שהוא** **מקום** **נשמת** **הנדיקים** **ורוח** **הנשמה** **היורדת** **היא** **למטה** **לארץ** **שהוא** **מקום** **נשמתן** **של** **רשעים** **בניהם** **והנר'** **מדבריהם** **הוא** **כי** **כמו** **מג"ע** **וצרור** **החיים** **מוכן** **לנדיקים** **אחר** **המות** **כן** **נשמתן** **של** **רשעים** **מוזמנת** **לניהם** **אחר** **המות** **וזהו** **המפורסם** **בדבריהם** **וכבר** **דברנו** **בענין** **ג"ע** **וזהו** **שהוא** **כפסוק** **ואע"פ** **שט** **כז** **למדנו** **לענינו** **רוחני** **כמו** **שפי'** **אכל** **חינו** **יוצא** **מידי** **פשוטו** **והרי** **הר'** **הנר** **בפרקיו** **המפורסמי** **עשה** **מחמו** **השל** **כמו** **שם** **כפ'** **כא'** **ומפרי** **העץ** **אין** **עץ** **אלא** **הארס** **הנמשל** **בעץ** **שנאמר** **כי** **הארס** **עץ** **השדה** **אשר** **בתוך** **הנן** **אין** **בתוך** **הנן** **אלא** **לשון** **נקייה** **ואין** **בן** **אלא** **אשה** **שנמשלה** **לבן** **שנאמר** **בן** **נעול** **אחותי** **כלה** **וכן** **אמר** **שהיה** **מחלל** **דוכב** **על** **הנכח** **ואמר** **שהיה** **עץ** **החיים** **זוה** **כשנבנה** **זו** **חיה** **אל** **תבואנו** **רגל** **בזוה** **ויד** **רשעים** **אל** **תבידנו** **הנה** **עשה** **בכאן** **הכל** **משל** **וכבר** **הביא** **הנמשל** **לשונות** **אלו** **כס'** **המורה** **אכל** **במקום** **אחר** **כפ'** **עשרים** **אמר** **ויגרש** **את** **הארס** **גורש** **ויצא** **אדם** **וישכ** **לו** **חור** **לג"ע** **בחד** **המורים** **ששער** **ג"ע** **סמוך** **להר** **המורים** **עשה** **אותו** **בן** **ואמר** **על** **ר'** **אבהו** **עלילות** **ליהו** **לג"ע** **ומליות** **גליות** **מטרי** **דאילוני** **כמ"ס** **כפ'** **המקל** **וכן** **כמ'** **תהלים** **בארצות** **החיים** **וז' דא'** **וז' ג"ע** **ובמדרש** **קלות** **אמר** **חפני** **מס** **ברא** **ה'** **בניהם** **וג"ע** **כדי** **שתהא** **לז'** **נצלת** **מזו** **וכמה** **ריות** **כיניהם** **ר'** **אמר** **כותל** **ורבי** **אחא** **אמר** **טפח** **ורבין** **אמר** **ב'** **אנצעות** **וכב"ר** **בתחלתו** **שנו** **והחזירו** **הרבה** **פעמים** **דכות** **שהוא** **בן** **חמש** **נשוע** **וכמו** **שביהם** **לרשעים** **הוא** **ענין** **מזי** **בעולם** **בתחתונים** **כמו** **שנו** **במאמר** **חז"ל** **שכח** **אותם** **למטה** **כס'** **כן** **ג"ע** **שהוא** **כנבדו** **לנדיקים** **הוא** **בתחתונים** **אכל** **הוא** **רומז** **ג"ע** **לעליונים** **ולז"ל** **שרוח** **הארס** **שם** **הנדיקים** **נבנות** **תחת** **כסא** **הכבוד** **ורוח** **הנשמה** **שם** **הרשעים** **היא** **יורדת** **לניהם** **הרי** **שעשה** **הפך** **ניהם** **בנאות** **תחת** **כסא** **הכבוד** **שהוא** **מן** **העליונים** **כי** **הדברים** **הם** **כפולים** **כמ"ס** **למעלה** **ובם** **המקום** **הוא** **בתחתונים** **הוא** **נכבד** **מכל** **הקומות** **עולם** **השפל** **לששטות** **כן** **היום** **והלילה** **וע"כ** **יראו** **כו** **מראות** **אלהים** **יותר** **משאר** **הקומות** **הארץ** **ולזה** **השכן** **הט'** **אדם** **ל' יציר** **כפיו** **במבחר** **הקומות** **לשכאם** **ולתועלת** **הבין** **ולשכן** **משם** **יסודי** **כל** **נמצא** **בשמי** **ורוחני** **וכל** **מה** **שיש** **בהשגת** **הנכבד** **להשיג** **מהכבוד** **ית'** **כמו** **שאלו** **מאמרים** **שאלו** **וירושלים** **מקומות** **נכבדים** **מוזמנים** **לנבואה** **בעצמם** **תפני** **היותם** **באקלים** **רביעי** **השם** **כחזון** **יותר** **משאר** **האקלים** **וכ"ס** **כסא** **ה'** **וכענין** **שנאמר** **הם** **מורא** **המקום** **הוא** **אין** **זה** **כי** **אם** **בית** **אלהים** **וזה** **שער** **השמים** **תלה** **נבואתו** **שכאם** **אלו** **חזני** **הקדמת** **סכה** **במעלת** **המקום** **ע"כ** **שוכנו** **ג"ע** **שהוא** **מבחר** **הקומות** **למדים** **בצוירי** **הדברים** **כל** **סודות** **העליונים** **ונפסם** **מתפלג'** **בלימוד** **הסוד** **ורוחם** **מראות** **אלהים** **במבחר** **כבוד** **העליונים** **מן** **המקום** **ומשנות** **כל** **זה** **סיכול** **הנכבד** **לדעת** **ולהבין** **בלימוד** **חרי"ג** **הכסיו** **בענין** **שכתוב** **אשר** **אתה** **מראה** **בחד** **וזה** **נרנו** **במדרש** **סיר** **השירים** **שנאמר** **שם** **הביאני** **המלך** **חרי"ג** **מלמד** **שעתידי** **ה'** **להראות** **לישראל** **בני** **מרום** **החדדים** **שבשמים** **ר'** **אומר** **הרי** **אתם** **למד** **מיעקב** **שאל** **הקב"ה** **קור** **עלה** **בית** **אל** **וכן** **הלמד** **שהראה** **לו** **הקב"ה** **עליו** **למעלה** **מעליות** **והראהו** **חרי"ג** **שכמרום** **שנאמר** **הביאני** **המלך** **חרי"ג** **אלו** **חרי"ג** **ע"כ** **מכאן** **אמר** **מעשה** **הרקיב** **הם** **העשה** **ג"ע** **וכן** **ואמר** **מידענו** **שהשארות** **הנשמות** **הוא** **שיסובו** **ליסודם** **תחת** **כסא** **הכבוד** **הזו** **ששאלו** **שנכנס** **בנאחם** **הכבוד** **הוא** **הולכת** **לג"ע** **כח** **הרשב"י** **ל' סהענין** **הוא** **כפול** **וזה** **הנן** **והערן** **התחתונים** **הם** **צוירים** **לסודות** **העליונים** **והדברים** **העליונים** **הרחוקים** **באלו** **נכ"ג"ע** **שאלו** **התחתונים** **הם** **תופסין** **זה** **השם** **כינז** **יש** **בעליונים** **השגה** **שנכר** **דבריו** **רז"ל** **כבר** **בן** **והשגה** **למעלה** **חמנה** **נכ"ג"ע** **ערן** **והוא** **הנכ"ג"ע** **הוא** **מקום** **הנפשות** **כמ"ס** **אכל** **עוד** **יחזינו** **רז"ל** **לפי** **דבריהם** **באגדות** **זוה** **הנ"ע** **התחתון** **שהוכרנו** **יש** **לשכר** **הנשמות** **כו** **הלך** **בשכר** **ועונש** **ואע"פ** **שאינו** **בין** **ותיקון** **הענין** **הוא** **כך** **הוא** **לפי** **שאלו** **ער"ב** **חרי"ג** **בפני** **קיים** **ונשמתו** **עולם** **ויורדת** **ואחר** **זכ'** **חרי"ג** **גופו** **בטל** **ונשמתו** **עולה** **ואינה** **יורדת** **ופי'** **הקבלה** **הוא** **כי** **כל** **זכ'** **חרי"ג** **ערין** **כה** **הבין** **קיים** **והנשמה** **נוטה** **ל'עלה** **ולמעשה** **כאשר** **היתה** **באמנה** **אחד** **והנשמות** **הקשכות** **בשמות** **ואע"פ** **שעולה** **ליריעה** **עולם** **הנשמות** **יורדת** **היא** **לענין** **שהיתה** **כבר** **לאחר** **זכ'** **חרי"ג** **ממעלות** **מרביות** **בשמות** **לכשה** **מלכות** **ותעשרה** **בעטרה** **של** **ע"כ** **ואין** **הכוונה** **כמ"ס** **גופו** **קיים** **בין** **שהיה** **הבין** **כשרף** **לסיר** **או** **שהיה** **מן** **השמים** **שגופם** **מתקיים** **אותם** **זכ'** **חרי"ג** **הלך** **הנשמות** **כג"ע** **להיות** **עונש** **עולם** **העליון** **להם** **בענין** **נוטה** **אל** **הנשמות** **ואין** **כוונת** **רז"ל** **שיתעברו** **הנשמות** **במירות** **הנן** **שהוא** **לז'** **סודות** **בכבוד** **אלא** **הכוונה** **תפני** **שהוא** **שער** **השמים** **לאר** **באור** **החיים** **כאשר** **תאמר** **על** **העמוד** **בירושלים** **שתתלבש** **נפשו** **רוח** **הקדש** **ומלאכות** **נכאם** **בפני** **עליון** **בין** **כחלום** **בין** **במראה** **יותר** **מן** **העומדים** **בארץ** **שמאלו** **וזן** **השגה** **ההוא** **אל** **הנפש** **במקום** **ההוא** **תתעלית** **לדבקות** **בעולם** **העליון** **והשגת** **העונש** **הרחמי** **וזוה** **שמעפדים** **רז"ל** **בנדיקין** **דמלקי** **ונחמתי** **במתכתא** **דקיעא** **העליו** **היא** **השגת** **הנפש** **ודבקותה** **בעליונים** **והירדה** **היא** **להשגת** **מה** **שיצו** **בנאות** **התחתונים** **כחיוהם** **כמו** **הנביאים** **עכ"ל** **הרב** **ז"ל** :

אבל **היות** **הנפש** **נבדרת** **במקום** **אם** **יחקה** **למתחבכים** **על** **תורה** **ה'** **כבר** **כתבאר** **אפשרות** **זה** **כשרכנו** **במחשבות** **הנפש** **כחשבה** **נבדרת** **בבין** **שאפשרות** **זה** **באותו** **אפשרות** **עוד** **כתב** **הרב** **ז"ל** **שאין** **רכיו** **רז"ל** **וקבלת** **האמת** **בחושי** **נפש** **כאלו** **העניינים** **דבריו** **הביא** **ומשל** **בטל** **המליצה** **אכל** **הכל** **אחת** **ואמנה** **חיזון** **ופנימי** **מן** **העלה** **למעלה** **ומן** **רוממות** **לרוממות** **וזה** **בו** **כל** **ה' המקום** **מעלתו** **והשיג** **חמו** **כפי** **הראוי** **לנחול** **שלו** **לפיכך** **אמר** **בויקרא** **דכה** **א"ר** **אם** **כר** **מנחם** **ונחל** **צדיק** **השקם** **ערך** **אין** **כתיב** **כאן** **אלא** **ערבין** **הכאן** **שכל** **צדיק** **ונדיק** **יש** **לו** **ערן** **כפני** **עצמו** **וכן** **אמר** **עתידי** **ה'** **לעשות** **מחול** **לנדיקים** **כג"ע** **והוא** **יושכ** **ביניהם** **וכל** **ה' וא'** **מראה** **עליו** **כאלו** **באנצב** **שנאמר** **הנה** **אלהינו** **זה** **וזה** **עונש** **ושכר** **עמיד** **בזמן** **התחיים** **והראות** **ששכיבה** **כאלו** **באנצב** **מחול** **השגת** **המעלה** **ועונש** **התיחדות** **מחול** **שהיא** **שנחה** **בנפיות** **למד** **כי** **יציצו** **אנשי** **העולם** **ההוא** **למעלת** **חרי"ג** **השתעלית** **נפשו** **על** **גופו** **עד** **שכטלו** **בחותיו** **הנפיות** **והיה** **מלכות** **בכל** **שעה** **כרה"ק** **כאלו** **ראויות** **ושמיעתו** **בעין** **הנפש** **כלכד** **לא** **במצותי** **העין** **הנפוי** **כאשר** **יעשו** **שאר** **הנביאים** **בהתבטל** **הבין** **והתפשט** **הנפש** **במחשבותיו** **שיאכלו** **עליו** **רה"ק** **ותראה** **בראות** **עצמה** **כאשר** **יאלה** **חיכל** **ונכריאל** **והיא** **הראיה** **האמתית** **והשמיעה** **הנכונה** **כי** **אין** **למתפלספים** **מחשבות** **הנשמות** **כפני** **רצונם** **טענה** **מוכרתה** **עליו** **שיכחשו** **אחותיו** **וזאת** **שאנחנו** **מאמינים** **שיש** **לבכריאל** **ראייה** **או** **שמיעה** **ותקרא** **אותה** **השגה** **שהיה** **הנשמת** **אליו** **מן** **חיכל** **על** **דרך** **משל** **וכן** **הנשמות** **מטפדות** **וזע"כ** **וז' כמ"ס** **ז"ל** **ואין** **הכוונה** **ספור** **שפה** **וחתוך** **לשון** **אך** **שיש** **סודות** **והשגה** **לנפשות** **וז' חזו** **ע"כ** **דבריו** **הרב** **הקדוש** **ארונינו** **הר"ב** **ז"ל** **והם** **דברים** **מטורים** **קדושים** **כראוי** **למלאך** **אלהים** **כמוהו** **אשר** **המחכה** **וישיג** **ואחר** **שהלמדנו** **דבריו** **בענין** **ג"ע** **פנימי** **וחזון** **המוכן** **לנדיקים** **בעת** **פטירתן** **מעשה** **והנפון** **להם** **לעה** **ע"כ** **לומדן** **התחיים** **הטית** **ברחמינו** **יוכנו** **למחיצתם** :

נדבר בענין עונשיו ביהם לרשעים האובדים ע"ד אחת אשר בעלם מהפלוסופים המכחשים דבריו ר"ל אשר לא השיבו מסתור ולפי שרשיהם המוטעים אין לו מציאות כלל וכבוא מאחר ר"ל בזה אחר שנקדים ונאמר כי מדברי ר"ל נראה חפזם כי עונש הרשעים הוא בביהמם וצריכים אנו לבאר מהו הדיון הזה ואיזה דבר הוא הדיון בו ואיך מתדיין בו ו"א לומר שעונש הזה כפופו של אדם כי כיון שחת אכן דומה הוא אם תשרוף עצמותיו לסיד או תמחהם באפרסמון או מיני החנינות המקיימים אותו אין הפרש לאכן הזאת בכך וחקרה א' לדרוך ולרשע בגופו לאחר חמות והיאך יהיה הניף הזה בביהמם וזה כדור החיים והרי הם קבורים לפניך כקבר א' א"כ כמו שזכר הדריקים בצדור החיים לנשמה כת"ש כן עונש רשעים בביהמם אינו לא לנשמתן :

והפלוסופים אומרים כיון שהנפש אינה גוף וגוויה ואינה נתפסת כחוקם אין מחיצה לפניה ע"כ הם מכחישים ענין ביהמם כי אומרים שאין חקום תופס ואין האש שורף אלא בעל גוף והדברים המחשיים ולפי דבריהם אין עונש אחר לנפש אלא שתאכר ותכרת ודבר זה אינו כפי התורה ולא כפי דעת ר"ל מלדברי אלו אין עונשו של אדם לא כרת והתורה אינה מחייבת כרת לכל אדם ונחצלת פוטר בשעה זו שאר כל החוטאים מן הדיון והעונש וצדור לרעתם וזו העובר על כרת א' והאפיקורוס הכופר בעיקר ושופך דמים כל ימיו שנים כדביהמם שהרי שנים אובדים ואין עליהם צער ויסורין אחר המיתה :

ובערי הדעות המתנגדים והשומע אלם קבלו מחמו עונשיו ביהמם שהם אש שורפת הנשמה וזה השיטע אלם נכחו מחמו שם העונש וקראוהו ביהמם ולא ידעו מזה מה הם הם כי השאילוהו ח"ל מהחוקים הנקרא תופת וביא בן הכנס בידמיון בדברי הימים וכן כס' יחוש קרוי ביא הכנס והוא חקום שורפין בו שריפות גדולות ומשכבות ומענין ע"ל למולך וזה הענין תפסוהו ביעלי הדתות סנו' הרודפים אחרי פסגיו ספרים וכל המצרים מאמינים בו אמונה פשוטה אבל המתפלספים משיטע אלם בכך סיכא ואכזאחר ראו עצמם כלמים בין מה שיתחייב מהפרי הפלוסוף ומשרשיהם וכן סתכלה מספרם והטילו פשרה הטובת כיניהם והאמינו כי הנפש כהשנים המושכלות תתאחד עם השכל הפועל וזה הוא הכרמו להם כספרם כגון וככלא הטיבה הרשכות היא אפסה ואובדת מקרה כבי האדם ומקרה כהמחמה מקרה א' להם וכשהשנים מושכלות משוכשות או מוטעות היא ח"ל להתאחדות השכל הפועל וזה אינה אובדת ואפסה וכשארם כצער מתמיד לעולם וזהו הכרמו להם בביהמם וכן הכל לפי שרשי הפלוסוף מה שאינו בעצמו שכל כמו שהוא בנפש השכל הפועל א"ל לו השארות כלל ואין הפרש בין המשיט המושכלות בטעיות ובשכונם וכן מי שלא השיג מושכל ע"כ נתכלו דעותם בזה בענין ביהמם :

ועכ"פ אנו צריכים לדברי ח"ל בזה כי הם מחובלים בו מהנכבאים וכרמו כתורה כמ"ס בחקומות הרבה בזה הדיון א"ל במנחות ואף הסיתך מפי צר הביהמם שפיה צר שהוא עשנה צדור לתוכה ושאר תאמר כשם שפיה צר כך בלה צדור ת"ל העמיק הרחיב שפא תאמר אין בה ענין ח"ל הדוריהה אש ונציה הרבה והנה אלה ב' הפסוקים א' באיוב שנאמר ואף הסיתך מפי צר רחב לא מוצק תחתיו וכו' ויחיה פי' זה הפסוק לפי דעתם כי יסיתך השם ויסיתך מביהמם שהוא מקום רחב לא מוצק תחתיו ובשנתו לב' ע' הנאמר בסעודה שיהא כחת שולחך חלל דמן והפסוק סב' בישעים שנאמר כי ערוך מאתחול תפתה גם היא למלך הוכן העמיק הרחיב מדירתה אש ונציה הרבה וכו' וזה נאמר על ביהמם שנק' תפת ותפתה וכן דרשוהו א' והם מדרש לביהמם אורח ורחב אמרו עולם א' השמים בגן וכו' א' הם' בעדן ועדן א' הם' בביהמם נמצא כל העולם כלו ככסוי קדרה לביהמם ועדא פי' זה הענין לפי דעתי כי בגן הוא תחת קו השמים באמצע הכדור וידוע הוא כי כל העגולות הנעשות בכדור הארץ מתרכזות הקטב והם נכחיות וזו שם יותר צרות מהעגולות האמצעיות והיא לכרה עגולה גדולה וכלם הם מתקצרות ואם בגן הוא כזאת העגולה הוא יותר גדול מכל העולם ומ"ס א' הם' אינו מספר מדויקת אבל כך מנהגם לחפוש זה המספר כמ"ס חלום א' הם' כנבואה ודכס א' הם' כחן שהוא מספר שלא בדקדוק אבל הוא נהוג לבעלי המדות לחלוק מדברים לם' מפני שאין במספר העשרות מתחלק למחצה לשנים ולרביעי ולכמה חלוקות אחרות כמוהו ומ"ס א' הם' בעדן הוא כי בגן אינו תחת קו השמים אלא סמוך לו ועדן הוא המש תחת הקו ולא וזה עליו אדם מעולם ועליו נאמר עין לא ראתה חללים וולתך כמ"ס א' וכן נראה מהכתוב שהגן ענין א' ועדן ענין אחר שנאמר וישע אלהים בגן בעדן ונאמר ובהר יונא מעדן להשקות את הגן ולפי שערך המש הוא תחת קו השמים והגן אינו תחת הקו ע"כ הוא עדן יותר גדול מהגן ומ"ס עדן א' הם' בביהמם ידוע הוא כי כל המימות מתפסגת בעדן אינה אלא מיסוד האש הוא נמשך להם מאותו חמימות וידוע הוא כי מיסוד היותר גדול שביסודות הוא יסוד האש לפי שהוא מקיף בכל עכ"כ א' כי עדן א' הם' בביהמם כי הקו שהוא בארץ אינו אלא חלק קטן מהקו המקיף היסודות כלם ית"ס כל העולם כלו ככסוי קדרה לביהמם אמת הוא שדור הארץ בכללו אינו אלא ככסוי קדרה א' מיסוד המקיף כל היסודות כלם כמו שכסוי הקדרה שהוא כפיה צר קטן כגבר בדוריות הקדרה והקדרה מקפת כל הכסוי וסוככת עליו וכדור הארץ קטן כגבר כדור האש המקיף עליו בקדרה אל הכסוי זה הכר' לפי' פי' מאמרם א' והוא ענין כפלא מאד וכבר סימנו שה פירמם לביהמם אחרו כעירובין ב' פתחים לביהמם א' כמדבר שנאמר וידרו הם וכל אשר להם חיים שאולם וא' כים וא' כירושלים של מדבר וידרו כו קרה וכל ערתו ושל ים רחאו יונה בן אחתי שנאמר מכטן שאול שועתי ושל ירושלים עליו נאמר נאח ה' אר לו כעין ויחזור לו כירושלים ואר"כו ב' תמדות יש בגיא בן הכנס ועולם עטן מביהמם וזו היא פחיתתם של ביהמם ואמר לענין מיסוד העממה כחמה טכרים תולדת אור כינאורחלפא אפיתחא דביהמם ועוד אחר כפ' הספינה היא שמשא סומקתו סנו וחותירו ופריקו ואחר כנפרא חלפא אפיתחא דב' ע' ולפניו חלפא אפיתחא דביהמם וכפרקן ר"א אחרו כרה ה' רקיע והתלאכים ואש של ב' וואשו של ביהמם ופי' שם שדקיע הוא הוא על ראשי החיות שנאמר ודמות על ראשי החיים רקיע ואמר שם עובים של ארץ חסלן ס' שנה וחסוס א' שה' א' אלל ביהמם מוכע ומנויא חמין ואמר ככריתא דאורכו של עולם ו מקומות זה למטה מזה והם ביהמם שיערי נלמות שיש סיון כור שחת אכרון שאול ולחמה חכלום ארקא ומלאכי הכלם מעמידין רשעים בארקא תחת נחר של אש שהוא יונא תחת כסא הכ כור שנאמר סנה סערת ס' סתם וכו' והיורד לארקא שוב אינו עולה וכן נידונים לרורי דורות עור שנו שם רשעים שחכס ומלאכי הכלם תמונים עליהם מדור העליון שאול תחתים עומקן חסלן של אש מאות שנה וכן כל מדור ומדור כלמעלה מחמו ע"כ שם :

ובבר אחרתי שאין מספר הם' כחוקם הזה מדויקת אבל יש לתמוה שאין עבים של ארץ אלא חסלן ס' שנה ואיך יהיה עומק כל מדור ומדור והם שבע מדורות שלש מאות שנה ויש לתרץ בזה שאין זה השיעור כלידך החקום כעצמו אלא כשיעור החסלן כולקושי הדרכים ולזה רמזו כי המקומות הם קשים מאד ועונשם גדול באיכות המחממות ובלידך חסלן ולפי מ"ס חכמי תכונת הגלגלים כי שיעור מעלה א"ע' תילין ושני שלישי תיל כל תיל מארבעת אלפים אמות ומתלך ארם כינאם ככל

מגן אבות ה"ג

כָּל יוֹם פֶּסַח כָּל מִלְחָמָה אֲמֵה יִהְיֶה אֲדֹרְךָ הָעוֹלָם מִן הַמּוֹרָה לְמַעַרְבֵּי שָׂהוּ חֲזִי הַכְדוּר מֵהַלֵּךְ תִּקְלִי יָמִים בְּיָמֵי בְּהִימָן
 שֶׁמֶת עֲשֵׂה עִכְ"ל יִרְאֵה כִי מַסְפֵּר שֶׁל כְּדֻקָּה וְהַלֵּךְ ג' מֵאוֹת שָׁנָה הוּא מַפְגִּי הַעֲקָלְתוֹת וְקוֹשֵׁי הַדְרָכִים מִפֶּסַח
 נִקְחָל מִדְּרֹכָה כִּי בִּיהֶס כִּי בִּיהֶס מִזֵּי הָעוֹלָם וְכִמְד' תֵּלִים הַחֲזִירוֹ הַעֲבִין כֹּה וְאִמְרוּ כָל כֵּת וְכֵת מִשְׁכַּע כְּתוּת יֵשׁ לֹא מִדּוֹר כִּפְנֵי עֲצָמוֹ
 כִּבְ"ע וְכִנְגֵר ו' כְּתִי דִירוֹת בְּיִהֶס וְאִלּוּ הֵן וְכִי' הָרִיז' כְּתִי דִירוֹת לְרַשְׁעִים בְּיִהֶס ו' לְדִרְקִים לֵכָא וְא' לִפִּי מַעֲשֵׂי בְּתִי דִירוֹת
 וְכִאֲבָרָה אֲרִיבֵל כִּד מַשְׁחָלָה בִּיתָא קִמָּא דְכִמְדוֹר בִּיהֶס אֲשַׁכְחִית כִּה ק' מִלִּין בְּאוֹרְכָא וְכ' מִלִּין בְּפִתּוּיָא וְכִן בְּבִיתָא תִּבְיִיבָא
 וְתִלִּיתָא עֵד שְׂבִיעֵהָ וְכִבֵּל חֵד וְחֵד אִיכָא בּוֹכִין וְאִרְיוֹן דִּינוֹר קִימִין תִּמָּן וְכִד נִפְלִין תִּמָּן בְּנִי אֲשַׁבֵּא אֲכִלִין יִתְהוֹן אֲרִיּוּתָא וְכִתְרָא
 רִתְכִלְכוֹן אִישְׁתָּא קִימִין מִרְשָׁא וְרִמְיִין יִתְהוֹן כְּבוֹרָא וְכִל מִדּוֹר אִיכָא כִּיה עֲשֵׂר אֲחִיזִין וְמִלְחָכָא דְמַחֵי בְּבִיתָא קִמָּא קוֹשִׁיָאֵל שְׁמִים
 וְעִמְהוֹן אֲכַשְׁלוֹם וְנִפְקָה כֵת קִלָּא וְאִמְרַת לֹא תִמְחַוִּיהָ וְלֹא תִקְדוּנִיהָ בְּכִין דִּלְיָהּ בְּנִי דְחִימִי דְמַחֵי בְּסִינִי נִעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע וְמִלְכָּא
 דְמַחֵי בְּבִיתָא תִּבְיִיבָא לְהַטִּיָּל שְׁמִיה וְדוֹאֵב עִמְהוֹן וְנִשְׁתַּחֲוִיב מִכָּל אֲלִין וְהַלְכָא דְמַחֵי בְּבִיתָא תִּלִּיתָא שְׁטִיטֵל שְׁמִיה וְקִרְחָא וְעִדְתּוֹ
 עִמְהוֹן וְנִשְׁתַּחֲוִיב מִכָּל אֲלִין וְהַלְכָא דְמַחֵי בְּבִיתָא רִבְעֵהָ מִכְּחִיָּלָא שְׁמִיה וְיִרְכַּעַם עִמְהוֹן וְנִשְׁתַּחֲוִיב מִכָּל אֲלִין וְהַלְכָא דְמַחֵי
 בְּבִיתָא חֲמִישִׁיָאֵל שְׁמִיה וְאִשְׁחָב עִמְהוֹן וְנִשְׁתַּחֲוִיב מִכָּל אֲלִין וְהַלְכָא דְמַחֵי בְּבִיתָא שְׁתִּיתָאֵל שְׁמִיה וְיִמִּיכָּה עִמְהוֹן
 וְהַלְכָא דְמַחֵי בְּבִיתָא שְׁבִיעֵהָ לְקִיָּלָא שְׁמִיה וְאִלִּישַׁע בֶּן אֲכִיָּה עִמְהוֹן וְנִשְׁתַּחֲוִיב מִכָּל אֲלִין וְכִלְהוֹן מִשְׁתַּחֲוִיבִין מִשּׁוֹם דִּלְכוֹן תִּכְנֻזָּה
 דְמִלְחָן דְמַחֵי בְּסִינִי נִעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע וְכִבֵּל מִדּוֹר דִּינוֹר כָּל רִשְׁעִיָּה כִּהֲלִיק דִּינוֹר וְלֹא חֲזוֹן דִּין יִתְרִין בְּכִין חֲשׂוֹכָא דְכָל חֲשׂוֹכָא
 דְהוּם קִדְמִי דִּתְכִרָא עֲלֵמָא הוּא ע"כ בְּמִדְרָשׁ וְא' הֵן קִצַּת הַמְקוֹמוֹת שֶׁסִּפְרוּ בָהֶם עֲבִין ג' ע' וְעִדְרִי עֹבֵשׁ כֵּת לְמִדּוֹר וְכִמְדִּרְשִׁי
 'מִדְרֹאֲתִי תִכְבִּית וְכִתְבָּא דְהַרְבֵּה ע"כ שְׁדִּכִּים הִלְלוּ וְכִינּוּצָא בָהֶם אִין לְתִלּוֹתָם כִּמְשֵׁל וְחִירָה שְׁהִרִי הִזְכִּירוּ אֶת מְקוֹמוֹ וּמִדּוֹר אֲוִרְכוּ וְחִבְּבוּ
 וְדִנוּ עֲלֵיו לְעִבְדִּין אִיסוּר וְהַרְבֵּה וְהוּא מוֹכֵר לֹאֵם בְּעִינֵי הָרִדִּים וְשֹׁאֵר בָּהֶם מְקוֹמוֹת שֶׁל הִזְכִּירוּ ע"כ פ' סֵרֵד שְׁקִבְלָת רָזָל הוּא שֶׁ
 בִּרְאָה נִשְׁמַחֲתִיהֶן שֶׁל דִּרְקִים וְשֶׁם כָּלֹא סִפֵּק רוּחַ וְכִסּוּ דִקְדָּה כִּיֹּתֵר כִּה"ש עֲבִינִיָּה לְמַעֲלָה וְהוּא ית' בִּרְאָה מִמְּקוֹם שֶׁנֶּכְן בִּיהֶס וְכִרָא
 בִּוֹאֵשׁ דִּקְדָּה מִן הַדִּקְדָּה שְׂאִינָה בּוֹף תִּפְסַת כִּדְרִכִּים הַדְקִים וּמְכַלֵּם אֹתָם וְשֶׁם כִּה שֶׁאֵשׁ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם אֲשֶׁר שֶׁם הֵנוּ
 כִּאֲשֶׁר שֶׁם כִּחֹת הַשְּׁכָלִים הַנִּכְדָּלִים שֶׁהֵם מִלְּאָכִים לְכִתּוּתֵיהֶם בְּשִׁמְיָם וְהַפְרִישׁוּ חָזָל בִּין שֶׁל הַעֵינִי וְכִין הָאֵשׁ הָיָה כִּהֶפְרֵשׁ גְּדוֹל
 לְקִיָּתוֹ אֹתוֹ הָאֵשׁ אֲחֵרוֹ כִּפְסָחִים אֲוִר דִּירָן אֲכִרִי בְּחֻזְאִי שִׁכַּת וְאִיר דְּבִיהֶס אֲכִרִי בְּשִׁינִי וְסִחְכוּהָ לְפִסְקוֹ כִּי עִירֹךְ מִתְחַמֵּל
 תִּפְסַת מִאוֹתוֹ יוֹם שֶׁאִין לֹא אֵלָּא תִּחֲוֹל א' וְהוּא יוֹם כ' וְאִין סִפֵּק אֲחֵר הַמִּימָרָה הוּא שֶׁהֵם רִנְיָה לְעִלּוֹת הָאֵשׁ הָיָה וְלִפְסָחִים דִּקְדָּה
 מִן הַדִּקְדָּה עֵד שִׁיחֲמוּ אֹתָהּ לְהַכְרָאוֹת בִּיּוֹם שֶׁבִי וְהוּא הַיּוֹם שֶׁהֵם מִיחֲדִים כִּבְ"ר וְכִמְדִּרְשִׁים לְכִרְיָא' הַמִּלְאָכִים יוֹרֵדִים הוּא כָּלֹל מִפְּעֻשָׁה
 בְּרִאשִׁיתָא כִי הַכְּבָרִים כִּרְאֵשׁ דְקִים קְרוֹבִים לְסִכָּה רִאשִׁינָה וְלִיסוּד הַמְקוֹרֵם יוֹתֵר מִהַכְּבָרִים בְּשִׁנִי וְכִן הַשְּׁנִי מִן חֵד' כִּאֲשֶׁר תִּרְאֵה
 אֲפִילוֹ כִּפְסָטִי הַכְּתוּבִים וְאִין סִפֵּק לְשׁוֹם אֲרֵם כִּי הָאֵשׁ הוּא שְׂבִיעֵהָ אִינָה שֹׁרֶפֶת כִּנְפֵּשׁ הָאִיר הַצִּלְמוֹת הַכְּתָם אִין הָאֵשׁ מְכַלֵּם
 אֹתוֹ וְלֹא שׁוֹרֶפֶת וְלֹא שְׂמִיעִיתָא לֹא' מִהַחֲמִינִים אִין מִן הַכּוֹפְרִים בִּין בֶּם כִּמְחַשְׁבָּה אִין דִּקְדָּה וְעִמְהוֹן כִּסְבֵּרִים שִׁחֲמִין בְּהַשְׂרָף חֲסִידִי
 שְׂנֵאֲרֵת נִשְׁחַתּוּ וְאִכְרָה כִּאֵשׁ וְנִחְמוֹל כִּלָּה וְיִלֵּךְ אֵלָּא שֶׁהָאֵשׁ הָיָה שְׂבִיעֵהָ הָיָה שְׂבִיעֵהָ שְׂנֵאֲרֵת כִּה שֶׁהָאֵשׁ שׁוֹרֶפֶת הַנִּפְסָחִים אִינָה כִּמְשֵׁל הַעֵינִי
 כָּלֹל לֹא הָאֵשׁ שֶׁשְׂמִיעִיתָא בְּנִחְלָת וְשִׁלְהִבָּת וְלֹא הָאֵשׁ הַיְסוּדִית אֲשֶׁר בְּגִלְגָּל הָאֵשׁ אֲע"פ שֶׁהוּא בּוֹף אֵשׁ דִּקְדָּה וְאִין מִתְחַכְכֵּת
 בְּבִסְמוֹת הַכְּבָרִים עֵס ג' הַיְסוּדִית אֵלָּא דִקְדָּה חֲזוֹ הוּא אֲע"פ שֶׁהוּא חֲעִינִיָּה וְכִבְרָה חֲכִרִית ח"ש ז' ע' אֵל אֲחֵר מִלְּאָכִים מְקוֹם הַעֹבֵשׁ
 מִשֶּׁהוּא כִּסֵּר שֶׁל אֵשׁ חִינּוּצָא מִתְחַת כִּסָּא הַכְּבוֹד הִרִי שְׂמִיעִיתָא דִקְדָּה יֵד כִּסָּא הַכְּבוֹד שֶׁהוּא יִסוּד כָּל כְּבִרָא וְסִפְמִי מְכַלֵּם וְכִמְדִּרְשִׁי
 דְמִלְחָל כְּתִיב בְּרַסִי' שְׂבִיבִין דִּינוֹר גִּלְגֻלִּיהוֹ מוֹר דִּלִּין כִּסֵּר דִּינוֹר נִבִּיד וְנִפְקִין מִן קִדְמוֹתֵי וְכִן הַכְּתוּב עֲצָמוֹ עִילָה אֹתָהּ עֵד לֵאמֹר תִּכְלִי
 שְׂנֵאֲמֵר כִּאֵשׁ הוּא נִשְׁמַחֲתָא כִּכְחָל בְּמִרְיָת בּוֹעֵרָה בִּה כִּה"ש בְּכִרְיָאֵל הַפֶּסַח יוֹפֵחַ כִּאֲפִיו נִשְׁמַחֲתָא חִיִּים וְכִן מוֹכִידִים כְּפִרְקוֹ ר"ל
 בְּכִרְיָאֵל יוֹם כ' הַרְקִיעַ שְׁטַל רִאשִׁי הַחִיּוֹת וְהַמִּלְאָכִים וְאִשׁוּ שֶׁל בִּיהֶס חֲכִר הַכְּבָרִים הַדְקִים וְהַשְּׁכָלִים הַנִּכְדָּלִים עֵס הָאֵשׁ הוּא
 וְגִדּוֹלָה מְקוֹם אֲחֵרוֹ כִּמְדִּרְשִׁי בִּפְרָק אִין דּוֹרְשִׁין בְּבִי כִסֵּר דִּינוֹר מִהִיכָא קִא שְׁקִיל מוֹיִעֲתָן שֶׁל חִיּוֹת וְלִהִיכָא שְׁפִיד עַל רִאשׁ דְּרַשְׁעִים
 בְּיִהֶסָהּ :

ואמר כִּפְרִיקוֹ הַיְכָלֹת דְּרִישְׁמַחֲלָל שְׂמִיעֵיתָא ח"ה ע' אֵל אֹתוֹ רִשַׁע לְפִיכּוֹם קִיסָר שְׁהֵר עֲשֵׂה הַרְבֵּי מִלְכּוֹת שֶׁהוּא מַעֲשִׂימוֹ
 אֲוִר וְנִחְלִי אֵשׁ כְּרוֹכִים וְאִפְסִים וְחִיּוֹת הַחֵרֶשׁ וְשִׁרְפִים לְאוֹתוֹ רִשַׁע בְּיִהֶסָהּ וְיֵה דְכִר גְּדוֹל וְנִפְסָחֵשׁ וְכִבְ"ר אֲחֵר וְיִשְׁכֵּן
 מְקוֹדֵם לִג' ע' אֶת הַכְּרוֹכִים מְקוֹדֵם קוֹרֵם לִג' ע' כִּכְרָא שְׂנֵאֲמֵר הוּא הַחִיּוֹת אֲשֶׁר רִאשִׁית הַחֵת לִשִׁי יִנְרָל כִּכְרָא כִכְרָא ע' כְּרוֹכִים
 הַחֵת וְאֶת לִבְתָּ הַחֵרֶשׁ ע"ש הַחֵרֶשׁ אֵשׁ לִבְתָּ הַחֵרֶשׁ פְּעִמִּים אֲנִשְׁכִּי פְעִמִּי נִכְסִים פְּעִמִּים הַחֵרֶשׁ פְּעִמִּי מִלְאָכִים ר"ל מְקוֹדֵם קוֹרֵם
 לִג' ע' כִּכְרָא גִיבְכֵר גִּיבְכֵר כִּכְרָא בְּשִׁנִי ג' ע' בְּשִׁלְשִׁי וְאֶת לִבְתָּ הַחֵרֶשׁ ע"ש וְלִבְתָּ אֹתָהּ הַיּוֹם הַכָּא וְכִי לֹא כ' לְשִׁלְשׁוֹת לְבִיהֶסָהּ וְלִיסוּד
 הָאֵשׁ שְׂבוֹ הֵם מִלְאָכִי וְכְרוֹכִים אִתְחַת כִּסָּא הַכְּבוֹד וְכִל אֲלִין דְּכִרִים דְּמוֹתִים עִיקָר גְּדוֹל כֹּה ע"כ רִבִּי ז' ע' וְכִל מְדִכְרִיו כִּי כִּמְ
 סוּש ג' ע' כְּתִתְחִיבִי וּמִקְבָּלָת הַנִּשְׁמַחֲתָא בְּצִלְהָהּ מִהִבּוֹף בְּאוֹתוֹ מְקוֹם נִפְסָחִי וְנִשְׁמַחֲתָא חֲעִינִיָּה לִג' ע' אֵשׁ אֲשֶׁר כִּפְלִינִים וְהוּא צִירוֹ הַחִיִּים
 שְׂתִתְחַת כִּסָּא הַכְּבוֹד כִּן הַעֲבִין בְּיִהֶסָהּ שֶׁהוּא מְקוֹם עֵדֵר נִפְסָחִי בְּתִתְחִיבִי דְּנִמְחָל לֵאשׁ הַסּוּרִף הַבּוֹף וּמִפְסָחִיו וּמִשְׁתַּחֲלָקָתָא כִּעֹבֵשׁ
 דִּקְדָּה רִחֲמִי נִחְלָל מִן הַעֲבִינִים שֶׁהֵם דְּנִמְחָל לֵאשׁ דִּקְדָּה חֲעִינִיָּה עַל עֹנֶשֶׁה וְהֵם הַכְּרוֹכִים וְלִבְתָּ הַחֵרֶשׁ שֶׁהֵם תִּתְחַת
 כִּסָּא הַכְּבוֹד כִּכְחָל בְּמִרְיָת בּוֹעֵרָה בִּה כִּה"ש בְּכִרְיָאֵל הַפֶּסַח יוֹפֵחַ כִּאֲפִיו נִשְׁמַחֲתָא חִיִּים וְכִן מוֹכִידִים כְּפִרְקוֹ ר"ל
 בְּכִרְיָאֵל לִכְרָא לִבְתָּ הַחֵרֶשׁ אֵשׁ דִּקְדָּה שְׂאִינָה בּוֹף תִּפְסַת דְּכִרִים דְקִים שְׂאִינָה בּוֹף וּמְכַלֵּם אֹתָם שֶׁאִין הַכְּחָשָׁה לְאֲחֵר שְׂמִיעֵיתָא בְּכִרְיָאֵל
 הַנִּפְסָחִים כִּכְחָל בְּמִרְיָת בּוֹעֵרָה בִּה כִּה"ש בְּכִרְיָאֵל הַפֶּסַח יוֹפֵחַ כִּאֲפִיו נִשְׁמַחֲתָא חִיִּים וְכִן מוֹכִידִים כְּפִרְקוֹ ר"ל
 וְהַכְּבָרִים אֵשׁ אִוְכֵלָת אֵשׁ וְאִשׁ יִקְשׁוּ הַמִּתְפַּלְסִפִּי הַיָּחִד הַנִּפְסָחִים עֲבִלָתָא בְּמִקְוִם הַנֶּכֶן בִּיהֶסָהּ אִין שֶׁאֵל בְּשִׁיב אֲלִיָּהּ כִי מִי שֶׁהַעֲבִין
 אֹתָהּ בְּבּוֹף כִּמְדִּרְשִׁי הוּא וְסִפְמִי בִינָה וְכִין הַבּוֹף יִכּוֹל לְהַכְבִּילָהּ בְּמִקְוִם הָהוּא וְלִחְכֵר בִּינָה וְכִין הָאֵשׁ דִּקְדָּה שְׂבִיעֵיתָא מְקוֹם שֶׁהוּא
 מִן הַחֵת הַעֲבִינִים וְכִכְרָא עַל הַעֲבִין הוּא שְׂבִיעֵיתָא הַנִּפְסָחִים וְתִשְׁתַּחֲוִי בְּמִדְרָף הָהוּא אִין הַכְּלִין הַחֲרִיץ ע"כ ז' ע' פוֹד כֵּת סֵרֵד ז' ע'
 שֶׁאִין דִּקְדָּה הַנִּפְסָחִים אֲלִין הַפְּסוּלִים בְּדִקְדָּה אֲלִין עֵד שֶׁאֲמָרוּ אֲלִין דְכִר בָּאִין כֹּהֵם שֶׁלֹּא נִכְרָתָא אֲחֵרוֹ דְכִר
 עֵס הַמֶּלֶךְ כִּמְלָכִיתוֹ וְשִׁבֵּי עֵס ח"ה ה"ה יִשְׁכּוּ נִפְסָחִיתָהּ שֶׁל דִּרְקִים שְׂכָהם נִחְלָךְ ח"ה וְכִכְרָא אֵת הָעוֹלָם וְכִכְרָא כְּתִבְמוֹהִי
 וְכִכְרָא וְאִינָה רָזָל כִי אֵשׁ שֶׁל בִּיהֶסָהּ וְאִכְדוֹן שׁוֹלֶמֶת כִּה בְּרָצוֹן הַעֹשֶׂה הַכָּל ית' ע"כ ז' ע' כִּכְרָא הִרְכָּבוֹת בְּמִחֲסוֹת שֶׁל בִּיהֶסָהּ כִּמְאִמְרִים
 מְעוֹרִי לְרָזָל מִסְכִּימִי לְעִינִי וְהוּא נִשְׁמַחֲתָא לְרַעֲתָנוּ בְּמִחֲסוֹת הַנִּשְׁמַחֲתָא כִּמְשֵׁל לֹא עֹבֵשׁ כִּכְרָא הַחִיִּים כִּשְׂתוֹכָה לֹא כִן יֵשׁ עֵדֵר כֹּהֵם
 הָאֵשׁ הַנִּפְסָחִים לְאוֹתוֹ עֹבֵשׁ וְכִכְרָא אֲפִסְרִיתָא זֶה בִּה חִיבִי לְפִי דִקְדָּה הַעֲבִין :

ועתה נִשְׁכּוֹ לִפ' אִוְכֵלָת הָעוֹשֶׂה הוּא לְפִי מַחֲ שְׂמִיעֵיתָא מִמְּחֵי בְּמִלְחָמָה רָזָל וְלֹא בְּחִירָה בְּפִרְסִים מִסְכִּימִי לֹא הַעֹבֵשׁ כִי אֵשׁ
 בְּאִיכּוֹתוֹ וְהוּא מְדִכְרִי הַסִּפֵּר הוּא לְחִקּוֹר בְּמִחֲסוֹת הַעֲבִינִים מִזֵּד הַעֲבִין וְלִפְסָחִים פְּרִיטִי הַתּוֹרוֹת הַמְקוֹבָלִים וְאִמְרוּ כִי
 הַנִּשְׁמַחֲתָא הוּא דִקְדָּה וְכִסָּא וְהַכְּלָתָא עֹבֵי וְלִכְלֹךְ בָּאִין יִקְרָה שְׂמִיעֵיתָא כִּה בְּעַל קִרִי הוּא תִתְלַכְכֵּת וְלִכְלֹךְ הַנִּפְסָחִים הוּא אֵת מַפְגִּי
 הַמִּחֲסוֹת

האמונת הרעות כע" והכחשת מעשה בראשית ולזה אר"ל כל המחלל מכתות הוא באשמועז לכל התורה כלל ששמיטתו נכלל
 לפני שאמונת החרש היא מקיימת המצוה והיחוד והיריעה וההשגחה והנשמה המכחשת זה מתלכלכת וכן כאשר עבירות
 צדקות ובמאכלות אסורות וכח"ה אל תשחלו בכל אלה ונשמתם כס וכ"ה ונשמתם חסר אל"ף לשון טמטום וכן דרשוהו ז"ל
 ע"ה אל תתם מעמלים בהם בארץ אף אני העמא אתכם בעה"כ ובישיבת מעלה ואע"פ שאלו הפעולות הם הפעולות גופיות
 ואינם במחשבת הנשמה הלכך הוא הנובע אל הנפש כי היא במחשבת הרעם יתעורר הכח המתעורר לפעולתו של הפעולות
 כי היא המתנת אלן הכחות אל האוברים כי הנפש היא א' מתעפ' ממנה כל הכחות כח"ע פ"ב כשהרגיש המרגיש והנובע
 הכח המתעורר הנפש היא סבת אלן הפעולות ומתלכלכת בהם אחר שיוצעת שהיא עוברת בזה על צדן המוחזק מזה ית' שמו
 ע"כ אין שום מעשה לנפ' בעבירה קלה שאין הנפש מתלכלכת ממנו אחר שיוצעת שהיא עוברת את הכוח המלך ואין
 הכח כלכלוכה בין האמונות הרעות אל הפעולות המתעבות לאלו אחר שהזכיר בהם וכיון שהיא מתלכלכת כמעשים המבונים
 צריכה נקוי כמו הכבד המתלכלך וכמו שכת' בכפני מרעה לך ונא' כי אם תכבשי בנתי וכו' הכסף שנתערכ בו הסמיים
 מצריך לעבור באש לזכור ולטהור וכו' והכתי' את השלש' באש וצפתים כצדק את הכסף וצפתים ככחון את הזהב ונא'
 נחר הפוח מאש תם עופרת וכו' ורעים לא נתקן כסף נמאם קראו להם :

ובמו שהמאכלים הנשים הם סבת חולי הנוף כן המעשים המבונים מחלימים הנפש ע"כ כקראת מחילת השון רפואה
 שנאמר ושב ורפא לו ארפא חשוכים ארפא חשוכותיכם כדפלא ליע' וכיוצא באלו המאמרים הרבה וכשהחטא קבוצ
 ולא נמחל באחר רפואת העולם אין לך אלא שיש הטא בורה חולי מעש אל הנפש ובדבר קל היא מתרפאת ממנו כח"ש ז"ל עבר
 אדם על מצות עשה ועשה תשובה אינו זו השם עד שמוחלים לו כיון שנצטרע הנפש עד עונה כבד שנתלכלך בכתם שצריך
 שחנים לפע"ה הכחם וע"ה ככני מרעה לך כל עשי תאו' וקבלי צער של יסורין כצער של חרטה וצומות ותפלות אולי תושעי
 ואלו הן היסורין שחוקלין עליהם הנדירים כדי שיטארו נקיים לפע"ה כי אדם אין צדיק בארץ וכו' ולזה היום חקבל א"ה ע"ה
 בסיומת כי בעל תשובה היה עד שהכיר חס בוראו כח"ש כפתיחת הפער וכו' יסורין חקקין את הנפש וממקין אותה ויש
 מתנחומי אליהו לאיום באחריו הן כל אלה יפעל אל פדה נפשו מני שחת כי על ידי יסורין פעמים שלש נתמקין החטאים
 וזכתה הנפש להדבק באור החיים ויש חסא המור כח"ש ז"ל מעבין חלול השם שהוא חטא בעצם השלמות ואין להעלה ממנו שאינו
 מספיק מירוק יסורין עד שיעבור כמצדק אשו של גיהנם כי לדבר כבד המנוגע אשר כונס ושכ הנפש ואין לו תקנה לא שריש
 לא שם בזה הם מדרבות שאין כל החוטאי' כדרגה א' והוא כמו הכסף שנתערכ בה סמיים יש שהעירוב הוא מועט וימסין לו
 הכניסה באור והנפאס ממנו ואלו הם המצפנ' ועולים שצדיקי' מאותו צירוף ומורכבת נפשו באותו צירוף אע"פ שאינה חזרת
 למדרגת הצדיקים הנמורי' ואלו הן נשחתן של בינוניים שח' בשבת אלו ולן בין של רשעים בין של בינוניים לרומה הם נחמדות
 הללו יש להם נחמה ואלו אין להם נחמה ויש שהעירוב הוא יותר מזה וצריך שיטה באור עד שיוצק ואלו הם שמשפסס בניהם
 וכן מה וקבלו חל' שהם ז"ב חסא ונא' במצד צדיות משפט רשעים בניהם ז"ב חסא ועל אלו נא' והכתי' את השלש' באש
 וצפתים וכו' ואחר זה תשוב הנשמה ליסודה ובה נקייים יש חסא שהוא מפסיד את הנשמה ומעכבה תלסוב ליסודה בכסף
 שנתערכ בו סמיים שצ' האור חזר אפר סי' לדבר העגל שטרף מזה ועל אלו אחר הכחוש נחר הפוח מאש חס עופרת וכו'
 ורעים לא נתקן לשוב לזכותם ויכרתו ויחברו ועל אלו נאמר ועביתם רשעים כי יסיון אפר תחת רגליכם ואזל רוח מפורת
 תחת כפות רגלי הצדיקי' וזהו הכרת והאכדון שהזכירה התורה וכ"ה בספרא לפי שהוא א' ברה ככל הקורא ואיני יודע אי זה
 הוא ת"ל והאכדתי את הנפש ההוא למד על הכרת שהוא אכדון שתכרת הנפש והאכד והאפס ולא יהיה לה עונג ולא צער
 והמח"ס כת' שח"ה שתכד לבדני באכד הנוף כי כמו שח"ה לא' מהמלאכי' להכטל בביטול א' הנופי הנכבדים וח"ה
 שתשוב כנפש הכהמה ותחכטל כי נפש הכהמה תשוב ליסודה שהוא האור והיסוד' בשאר ר' הדרכים הנפשיים השכים
 ליסודה ועפרם בין דקים בין גסים ולא אכד דבר חיים שנכדא העולם ועד עכשו רק בעבין הזה להחלבלל לשוב ליסודו והוא
 אכדון כל האוברים כל זמן קיים העולם כ"ה שאלת הנפש שהיא עליונה א"ה שיהיה בטלה ואוכד ולא שחשוב בהמית ותצטרף
 אל היסודות הד' שאינם המינה כי זה אינו אמת בקבלה והוא רחוק מאד אל העיון ואם ואלה הפס' השוכ ליסודה ויהיה האכדון
 הזה כמו אכדון שאר האוברי' השכים ליסודה אשריה וטוב לה כי הוא השכר הנדרל והנדרל הנכד אכל העבין הזה הוא שתכטל
 יצירת הששמה ממה שהיה בדבר הנשדף המושב אפר רוח האלהים וסבה רוח הנמה ורצון מפורתן החת כפות רגלי הצדיקים
 כלו' במדרגה שהיא למטה מעונב הצדיקים ומנחתן והיא המדרגה שאין לה בה עונג וצער כדחלה ולא כפיכ ועונב כצדיקים
 כל זה כת' הרמב"ם ז"ל ויש מדרגת יותר ממורה מכל אלו המדרגות והם כמו הכדור שפסד הכסף ושב לפסד הסוב המעורב בו
 שאין בה באש לזקקו ולא לשרפו אלא לחממו ולהכבילו ועומד בשפיתו לעולם וכן הנשמה שהחלכלכה בדעות הרעות ויצאו
 מכלל יש' כאפיקורוסין ומינים ומסורין שהתרחקה מהשבתן ממחשבת יש' הקדושים וקריכה למחשבת אלו' שאלו רצון
 פס' מקיים אותם ודן הכפשות ההם בעונש וצער שאינו תכלס הנפש החוטאת שהיא ועליהם נא' ויצאו ויראו פגרי האנשים
 המושעים כי כי תולעתם לא תמות וכו' כי יש להם צער מתמיד בנוף בתולעת וכנפש הא' לא תכבה והיו דראון לכל כשר
 ת' עד דימרון צדיקים חסות חיונה עשה דיראון די ראיא מורכב ומשם אחר החלף לרגילא למרפות ולדראון עולם כיוון דכך
 בנפשה לעולם .

וא"ת ואיך תהייה הנפשות הקיימות לעולם כעונשי עונש העבירות היותר חמורות מעבירות אשר עונשם האבות
 והפוער תחת כפות רגלי הצדיקים . השנויה בזה היא כי חמדות הנוף יורד אדם ללמוד זה כי יא' אדם יבחר מות
 תחיי צער כח"ה איוב מי יתן בשאול תצמיני ואחר ויאלל אלוה וירכאמי וכו' וזה דבר ברור במדת הנוף וכן הדין בעונש הנפס' כו
 יותר טוב לנפש שחכלה ביסודיה ולא שתקיים לעד באותן יסורין והמשורר פי' עונש הרשעים ואחר כצאן לשאול שיו' פי' שמקריה'
 ומקרה הכהמה א' במיתתן כמות זה כן מות זה אלא שהכמהה אין לה עונש ואלי יש להם עונש וז' מות ירעה השל שהם מרעה
 שמות כמו שהעשב מרעה לצאן ואח"כ רוח מפורתן תחת כפות רגלי הצדיקים שח' ועסותם רשעים כי יסיון אפר וכו' וזהו ויראו
 בה ישרים לכך שהצדיקים הישרים ישלטו בהם ויעסו אותם ליום הדין הנדרל והולבקר ואע"פ שהנשמה היא מוכול הכ"ה של
 הם השמים עכ' השאול והנהיגם יכלו אותה ויחזירוה אפר זא' וצורם לכלות שאול מוכול לו פי' צורם שהיא צורתם היא הנשמה
 שהיא מוכול הכ"ה כן פי' החסיד ר' יונה וכן פי' ר"ק ז"ל זה העונש הוא אחר מיתת הרשע מיד ובאלל בעירוית משפט רשעים
 כביהם ז"ב חסא וזהו מדי חסא כחדשו וכו' כקידושין מכבדו בחייו מכבדו במותו ואומר כך אחר אכא הריני כפרת משכבו
 ח"ה

מגן אבות ח"ג

וה'תתק"ך זכ' חמש אבל לאחר זכ' חמש אין ל' ואחר בתענית כשעת פטירתו של אדם כל מעשיו נמטרין לפניו ולא עוד לא שמעדין עליו את הדין ואו' יפה דנתנו והוכירו בהנה כענין ערת קרה כל תלתין יומין מהדרו ליה ביהסם כבשר בקלחת ואו' משה אחת ותורתו אחת והן בראין ובענין אלישע בן אבוה אחרי כי כח כפשים דאחר אחרי לא מידן דרייניה ולא לעלמא דרתי לנותיניה לא מעין דרייניה משום דברים באורייתא ולא לעלמא דרתי ליתניניה משום דחטא אר"מ מתי אמו' ואעלה עשן מקברו כינח כפשים דר"מ בליק קוטרא מקבריה ומעשה נסים היה להראות כן כי אש של ביהסם אינו מושג לעין כח"ש וכא' עלה ביושלמי מן דקברוני' יורה אש מן השמים ושרפה את קברו וכמ"ל תלים אחר כידך אפקיד רוחי כשעת מיתת פדית אותי מן ביהסם ומפני אחריו כהנה"כ כל ע"ש רוחה עד הממונה על הנפשות מכות ואומרת הנח להם לרשעים אלו וינחמו מניחים אותם כל השבת בלה ובת"ש עם השיכה צועק הסלח הממונה על הרוחות חורו לכם רשעים לביהסם שכבר השלימו יס' את סדריהם ולכך יס' מוכיחים בסדר ת"ש ויהי נועם ה' אליהם עלינו וכו' סא למדנו מדבריהם שהרשעים מיד כשתתין נפשותיהן נידונות בביהסם כפי הראוי להם וסנה השלמנו לכאור חור ענין ג"ע סמוכן לנדיק' אחר המות וסנה ביהסם שדרכו בו הרשעים ג"כ אחר מיתתו ע"ד רז"ל והרמב"ם ז"ל כתב בענין שבר הנדיקים כחלק ז"ל העם"כ ושכילו נפשותיהם עם מסודות הבורא כפי שישיבילו בעס' מסודות הכוכבים והגלגלים או יותר ובא"ל העם"כ אין בו אכילה ולא שתייה אלא צריקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים חווי השכינה וענין ועטרותיהם בראשיהם ר"ל קיום הנפשות היודעות בקיום הדבר הידוע לה והיותם היא והוא דבר א' כח"ש מכני הפלוסוף בענין יאריך שפורו וס"ש נהנים חווי השכינה כוונתם לו' כי הנפשות ההם ינעמו כמה שישיבילו וידעו מסוד האל ע"כ הנחול סמוך ותכלית הכוונה הוא שיגיע האדם אל השלמות העליון ויהיה נכנס בכלל ההוא וקיום הנפש כח"ש יהיה עד לאין תכלית בקיומו ית' כי הוא סבת קיומה והשגתה אותו אלו דבריו ז"ל

ורע

כי בין שיהיה מסות הנשמה עצם דק רוחני כח"ש רז"ל בין שתהיה הכנה ולא על נושא רוחני כשעוה"ס'ל המתפלשים אבל בענין ההשאלות כלנו אנחנו ע"ד רעת א' שהנפש תשוב ליסודה בהפרדה מהגוף קרא אותה יסוד צרור החיים ואור החיים וב"ע או השכל המופלג וכוונה הדברים הוא שאין קיימת בקיום יסודה וסיוות דבר א' עמו ויודעת מהאי' מה שלא יתגלה להכיר בעורש מבין הפני המופלג החמרי החשוך והוא ולדבריהם כו כסוף שכתב הראש"ע והוא שהנשמה חווי השכינה שא"ל וב"כ כוונתו ש"ר ויחוו את האלילים ויאלכו ויטתו אכילה ודאית שנה' באור פני מלך חיים וכו' כמ"ל בע"ה שיהיה כיוון חווי השכינה וכן חיות הקדש הם כוונות חווי השכינה שנה' ואתה מחים את כלם ומ"מ אע"פ שר"ל הכינוי זה הקיום ופירשוהו בקבלת' ומתכוונו למקראות :

וגם

הפלוסוף הרבישו בו אבל להביע למהותו א"ל לפי שהידועים היא ההשגה בעצמו וע"כ כל הכוונות כלם לא נתבארו לא לימות המשיח אבל עה"כ עין לא ראתה וכבר הוכיח זאת הממלא הדב' ז"ל עוד כת' בהשכות שאלה ז"ל וזה שהשכילו חכמי יון והמערב כנפש שהיא צורה ולא גולם ולא גוף אבל טוהר וגורם ומקור הרעיה ואינה צריכה לגוף לפי' לא תאבד כשיאבד הגוף אלא עומד' בעצמה וקיימת כמו המלאך וחוה באורו של עולם והוא עולם אלו הם דבריו ולא יתא מכלל דבריו רז"ל אלא בדבר א' והוא שקרא לזה הנפש הבא אחר המיתת עה"כ ועוד נדבר בה' אחר זה כי אין זה רעת רז"ל ולפי דרכנו למדנו כי כ"ס הר"ל ז"ל שלא תשיב הנפש אחר צאה מהגוף ויחד ממנה שהשיב כעורה בגוף שדברי הרב ז"ל סותרים אותו אחת הוא שאחר צאה מהגוף אם כעורה בגוף לא השיבה מעשה ודעת שבעבוריותה לזה הסוגס א"ל להשיבו אחר המות וזה רז"ל אמרוהו היום לעשותם ולא למחר לעשותם מי שגרה בע"ש יאכל כשעת אבל אם היא ראויה לזה הקיום תשיב מידיעת סאל מה שא"ל לה להשיב בהיותה דבקה בגוף:

ואחר

שבת כנו דברי הרמב"ם בענין ההשאלות והם מסרימים לרבי רז"ל כהתור דבריו בענין עונש הרשעים' כחב כס' המדע שבר הנדיקים' הוא שיוכו למועב זה ופרעון הרשעים' שלא יורו לחיים לא וברתו וימותו וכל מי שאינו נוכח לחיים אלו הוא מת שאינו חי לעולם אלא נכרת ברשעו ואכר כבהיה וזה הכרת שנה' הכרת תכרת הנפש שהיא חפי השמועה למדת הכרת כה"ל תכרת לעה"כ כל' שאותם הנפש שפירשה מהגוף כה"ל אינו נוכח לחיי העה"כ אלא גם מן העה"כ נכרת' עוד כת' הנקמה שאין נקמה למעלה ממנה שהכרת הנפש ההיא עונה בה וזה האכרן קור' אותו הנכבוא' דרך משל כאר שחת אכרן ותפתה ועלוקה וכל לשון כלליה והשחחה לפי שהוא הכלליה שאין אחריה מקומו והפסד שאינו חוזר לעולם כל אלו דבריו ז"ל ומפסד דברים אלו היה כראש שדעתו ז"ל שאין לנפש החוטאת עונש יסורים ולא ישיבה צער כדעת המתפלשים' הסועים וכבר כתבו עליו ז"ל שטעה על זו הדעת אבל הרמב"ם כתב עליו ורות ואח' כי הרב ז"ל במקום הזה לא דבר אלא על סוף האכרן ועל הכללין החרוץ שאין אחריו עונש ונקמה והוא הכרת שהוא ביטול הנפש וכלל בה שהביטול הזה הוא מלבד מה שנת יסרה תחלה בעונש' ביהסם ויסורים שבו הוא עונש גדול ואכרן חמור לפי שאברהם הסועס הגדול שהיתה ראויה לו מזה שהיה ברה וכה שלוקמה המקום הכבוד בתלמידיהם או למעלה וכות הנדיקים שהם נוכח לה כח"ש הרב ז"ל כל צרכו כביטול זה שיהיה מתוך דין ויסורים יס' ראיה בדבריו ללמד עליו וכות שהרי כתב ז"ל כס' המדע כל הרשעים שמוותיהם מוכיחים דין אותם כפי חטאת' יס' להם חלק לעה"כ ואו שאין להם חלק לעה"כ לא ככרת' ואוכד' ונדיק' כפי גודל רשעם וחטאת' לעולם ולעולמי עולמי המוכיח וכו' הרי שהפירש בין חייבי כריתות הממור ובין הנדוני' כפי רשעם וזה הדין בודאי דין הוא קורא אותו ביהסם או השתת או עלוקה שבע"פ מקום המושפט שמה הרשע וכבר זכר ביהסם כס' המדע וכלשון הזה כתב אבל אם יוכל למלט נפשו ולברוח הרי זה עובר ע"כ במורד וקוח כסדר מן עה"כ ייורד למדרגה התחתונה של ביהסם והו' לשונו וכמו שפירשהו בדבריו רז"ל שפירשוהו בדבריו וכיון שכת' שנינו' כפי רשעם וכסוף יס' להם חלק לעה"כ כבר הורה בעונש דין לרשעים ולא הכחיש אותו חילול הדין מדרכי הרב ז"ל בענין הנפש החוטאת שהיא מקבלת עונשין לאחר מיתתה הם עולמים עם דבריו רז"ל כסגנון אבל באיכות הדין העונש יס' לרב דברים אינם עולמי' יפה ועוד נדבר בזה בה' גם ענין זכ' חמש של משפטן של רשעים בביהסם לא הוכיחו הרב ז"ל ומס' ערוות הוויא תיובתיהם ושמה הרב ז"ל סובר דלאו בר קצבא הוא שאין דין חייב כרת א' לחיוב ל' כריתות אלא סימנא בעלמא קטט ומאן סליק לעילא ואתא דדוקא ואלו הן דקדוקי דבריו' בענין הדין אבל בעקר הדין לא פקפק הרב ז"ל וכן למד עליו וכוה הרב ז"ל הרמב"ם ז"ל בזה לפני רכני צרפת ז"ל פכ"ד בענין שבר הנדיקים' ועונש הרשעים כזה העולם מיד אחר המות וזה אינו עה"כ שהוכיחו חז"ל כמו שסבור הרמב"ם וכן הר"ש בן גבירול אחר בתפלתו וכתב מן העה"ל תושיבתי כסולם אל העה"כ תביאני אבל הנדא' מדרכי חז"ל הוא שזה העולם הנכ' עה"כ הוא עולם אחר יחדשהו האל אחר ימי המשיח ואינו עולם הנשמו' המגיע לאדם אחר המיתה מיד וזהו סוף השכר ומי שזוכה אומרים שהוא מזוהן לחיי העה"כ והמתכרך מהם אין וכו' לחיי

לחיו העה"כ וסוף אלכל עקר השכר בכל המצות כח"ס ותצחק להם חמיון שכל שכן של צדיקים אינו אלא לעה"כ ואח"כ כח"ס
 ג' כחית ליום הרץ צדיקים גמור' נכחבים ונחתמי' לאלתר לחיו העה"כ הכה שכן סג"ג הוא לחיו העה"כ וכן האובדים
 אלכל הם השמנים במשנתו ואלו שאין להם חלק לעה"כ האו' אין תחיית המתים מן התורה וכו' ואח"כ פס"ס על חסנה וזכר
 כך למה הוא כפר בתחיית המת' לפי' לא יהא לו חלק בתחיית המתים לפי שכל מדותיו של הכ"ס מכ"ס וזה מורה כי עה"כ הוא
 פולס השכר לאותן שהכ"ס תחיה בתחיית המת' ואינו על פולס הנשמות שקורי' אותו ב"ע אלא פולס התחיה הוא ושם אמרו
 אר"א בר יוחנן כדבר זה ויפתו ספרו כותיים שאו' אין תחיה המתים מן התורה אמרתי להם ויפתו תורתם ולא העליתם
 בידכם כלום שאתם אומרים אין תחיית המתים מן התורה הרי הוא או' הכרת תכרת הנפש הרי הוא עונה כח
 סכרת תכרת בעה"כ עונה כח לעה"כ מכאן הראה להם תחיה המתים מן התורה לו' שאם אין תחיה המתים אותו פולס בטל
 וזכין מהנהוג והכרתה ממנו כעשה' והכפל בענשי ע"ז להכרית לה מן העה"כ ואין פולס ג' שיהיה ראוי בו כרת כח"ס שם וכי
 ג' פולמות יס כי דיני' איהם כנפש בעה"כ אין בו סכרתה כלל שגא' ולא ישא אלוים נפשו משכבות לכלתי ידח ממנו דלת
 אלא לאותם שאין עומדים בדין שנקרתי' בו ואובדיו והם עצמם ממה שהיא כדיתתן מחיי העה"כ ועוד אמרו בנב' חלק מנין
 שם' מחיה מתים שג' ואח"כ הדבקי' חיים כולכם היום מה היום כולכם חיים אף לעה"כ כלכם חיים ושם אמ' ד' חסדא רמי כתי'
 וחפרה הלכנה וכו' וזה אור הלכנה כאור החמה וכו' ל"ק כאן לעה"כ כאן לעה"כ כלו' לעה"כ לימות המשיח
 והקשו ולשמאל דאמר אין בין העה"כ לימות המשיח אלא שעבד' חלכו' כלכד מאי איכא למימר אדרי ואדרי לעה"כ ל"ק כאן
 במחנה צדיקי' כאן במחנה שכינה וכו' ואלו הם ה' לא יפרשו אור הלכנה כאור החמה כי פולס הנשמות אלא קראו הומון שהוא אחד
 תחיה המתים עה"כ וכן אמר בדור המדבר חיינו הם לעה"כ שגא' ופרושי' ה' יסכונו ובאו ציון ברכה ובעשרת השבטי' שבו עשרת
 השבטי' אינם עתידין לחזור ויחיי ר' או' באין לעה"כ שגא' ופרושי' ה' יסכונו והיום כיום שהוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדי'
 בארץ אשור וזה הפולס אינו בפולס הנשמות ושם ארז"ל מנין לתחיה המתים מן התורה וארז"ל הוא שירה כעשה' וזכה ואומרים
 לעה"כ שגא' אשירי יושבי ביתך עוד יחלוך כלם הנה אלו כ' המימותים הם לרז"ל וענין א' הסוקורא פולס שלאחר התחיה
 עה"כ ועוד אמ' כל ערסם שמכיה אה הצבור בנחת כעשה' וזכה ומתהנים לעה"כ וכו' שכת'א' לענין הונוא ככלי וזין כשכת
 ר"א אומר תכשיטין הם לו ר"ל אמרו לו וכי מאחר דתכשיטין הם למה הם בטלים לימות המשיח אלא שעבד' חלכו' ואמר לשון
 יסא גוי אל גוי חרב והקשו הוה ופליגא ארשמואל דאח' שמואל אין בין העה"כ לימות המשיח אלא שעבד' חלכו' ואמר לשון
 אחר אל ר"א אף לימות המשיח אינם בטלים אלא כולם הם לעה"כ וסיימו דשמואל הרי הפרישו ככאן בין ימות המשיח ובין
 עה"כ והוא אחר התחיה שאין כל אלה הענייני' בפולס הנשמות שהוא וכו' מוליך שבו כדיתא שהזכיר בנב' ג' כ' כקרוטין
 ובתקומו' אחרי' תניא ר' אומר אין לך כל מהו ומצוה הכהונה בתורה שמתן סכרה כדנה שאין תחיית המת' תלויים בה שגא'
 למען ייטב לך והארכת ימים למען ייטב לך לעולם שכלו טוב וסארכת ימים לעולם שכלו ארוך שהוא עה"כ אמרו שתחיה
 המתים תלויים בה הפני שהוא בא אחר התחיה ובספרי הוכירו כל הזמנים הללו במדר' אמר בזה הלכך תנחם אותך כעשה' כשכבדך
 תשמוד עליך כעצת מיתא והקניות כימות המשיח הוא הסיחך לעה"כ הוכירו ככאן עשה' וזמן המיתא והוא פולס הנשמות
 ימות המשיח ואח"כ עה"כ ואח"כ שם לחנן ידכו וימכם כעשה' וזמן המיתא כימות המשיח על הארץ לעה"כ וכן
 דרשו שם וישמך יסמור נפשו כעצת מיתא וכה"ל והיתה נפש אדוני צדורה וכו' ר"א ישמור רבן גומינס וכו' ר"א רבן גומינס
 ישמור ר"א וישמך לעה"כ וכס"א קו' ה' יחליפו כח הודירו כאן שמירה הנפש כעצת מיתא שהוא פולס הנשמות והדבקה
 בצדור החיים שהוא ג' ע' שלם ואח"כ שוחרה לעה"כ ושם שמו עוד חופף עליו כל היום חופף עליו כעשה' כל היום לימות
 המשיח וכן כחפיו שכן כחיו וחשכולל לעה"כ עוד שמו שם כי שפע ימים יתקו וזימה שליחיה שגמו לצדיקים לעה"כ מנין
 אתה או' שכל הפניות שאובדו שם בים הגדול וצדור של כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות וזכויות וכל בלי חמרה שהים
 הגדול מקיף למה שליחיה שגמו לצדיקי' לעה"כ שגא' כי שפע ימים יתקו ובואלה ש"ט מפורט עשרה דברי' עתיד הכ"ס
 לחדש לעה"כ והם להאיר לעולמו ולהוציא חיים חיים חירושלים ואילנות בותני' פירות בכל חדש וכו' כל המרבו' ואפי' שדום
 ועמורה וכו' מדרש וכבר כתבתיו למעלה ואין זה בפולס הנשמות הא למדת שעה"כ הוא עתיד להתחדש ובאלפא ביתא של
 ר"ע אמר ארץ החיים ארץ שמתויה חיים תחלה לעה"כ א"כ צדיקים שמתויה לארץ כגון משה ואהרן ויחזק חיון וכלאים
 לעה"כ :

בר אלו דברים ברורים שעה"כ הנו' בכל מקום אינו פולס הנשמות כדברי הרמב"ם ה' אלא פולס הוא שעתיד הכ"ס
 לחסדו אחר ימות המשיח ותחיה המת' וכן בספרי כפ' עקב אמר כפי' שעה"כ הוא אחר ימות המשיח וכו' ר' אחר
 כ"ס או' כס' שניציתו של ארס כעשה' כך יצירתו של ארס כעשה' כס' יצירתו כעשה' מתחיל בצדור ובשר ובומר כעצמות ובידן
 כך לעת' ל' מתחיל בצדור ובשר ובומר כעצמות ובידן וכפ' אין בערכין אמ' ר' או' כדור של מקדש של ו' נימין היה שגא' סוכב
 שמתות את פניך אל הקרי סוכב אלא שבע של ימות המשיח של ח' שגא' למנחת של השמינית על נימין ח' של עה"כ עשר שגא'
 עלי עשור ועלי ככל ואו' הודו לה' ככדור כככל עשור ומרו לו ופי' הרמב"ם ה' אלא הענין הזה כי הכדור וכלי וזמר במקדש רחוק להשגת
 המחשבה שהיא כחלת ברוח ואין בבשמות דק כחוס"קא בענין שאת' קול ודבר רוח וזו דר' ק' וסנה כעשה' ישינו החכמים
 ברה"ק וספירות וירבך אורם כמשכן ובמקדש ונרמות בשבת הכרות של חמורה ובקצת הקרבתו כולם כלעם שבע המזבחות עירכתי
 הוכיר אותם כס' ידעיה לפי' ירמונו בכדור שבע בלי הקול כעשה' ולימות המשיח תושב ספי' שמינית וירמונו אותם לעה"כ
 תהיה ההשגה שלימה לעשר ספירות וירמונו אותם זה פי' הרב ז"ל :

ואפי"ר לי למדש עוד כי כדור של פולס הוא של ו' נימין לא יותר לפי שכל מה ששפיר להשיג כעשה' כשלמות הוא
 מנעשה כראשית שס"ו' ומי כראשית וככלל השגתו של ארס"ר שהיא חכמת הטבע ולימות המשיח יתול סכ"ס
 ערלת לבכמו שג' וסל' ה' אלוהיך את לכבד וכשוב מחכמת האלהות מה ששיג אברהם איכיו אחר אשר מל ערלת כשרי' וז"ס
 למנחת על השמינית על חילת שמיניתה בשמיני' ולע"כ כשבו מה ששיג מרע"ס חסד' אספקלריא המאירה שג' עליו אהרן ככל
 יבא ואין משה ככל יבא לפני שכל עת היה כמו אהרן כעשור הוא יום הכפורים שיתבטלו החושים כלם והכלאות הטובות ונפיה
 כמלאכי השרה ולזה נאמ' כשר של יום השבת שהוא עה"כ כס"ס במשנת תמיד עלי עשור ועלי ככל וזה ג' ענין מופלא ומכלל
 פנים נלקוד כפי' העה"כ שהוא פולס גוף ומקדש וכליו ואינו פולס הנשמות שכל ארס וזכה בו בחלק הראוי לו אחר מיתתו
 תמיד

בגן אבות ח"ג

חיד וזה דבר פשוט הוא בתלמוד שנמצא בו במקומות רבים שהם מוכיחים רשעים בביהמם בגן טיטוס ושאר רשעים בגן עדת קרח וזולתם שבזמן הזה נדוני' הם מוכיחים לצדיקים בג' ע' בגן לרובל ורשכ' וזולתם ולא נמצא בשום מקום בתלמוד שיאמרו על א' מהם שהוא בעה"כ עכשו אלא אומרי' מוזמן הוא לחיי העה"כ ואמרו בספרי בקשה רבינו גנוז לחיי העה"כ וכן אמרו שם באשרן ואמרו ברע"ק במיתתו אשריך רע"ק שיצאה נשמתך באחד ואתה מוזמן לחיי העה"כ ועוד אמרו בר' אלעזר בן דוריה ונכטיבא בר שלום מוזמנים לחיי העה"כ כפ' ארע' וכן במקומות רבים בתלמוד מכל וס נראה שפטייתן של צדיקים מן העה"ל היא לג' ע' ואין פטירתן לעולם הקדמי עה"כ לא שהם מוזמנים לחיי העה"כ ועתידין לו וכן אמרו בכרכו' הרוואה קברו ישראל והמית אתכם בדין והוא עתיד להקים אתכם לחיי העה"כ בא' מחיה המתים ועוד מצי' מקורש במדרש ויכרך אלפים את יום השכיבי כרך הכ"ה העולם שמתחיל באלף השכיבי ויקדם אותו ומנו ליש' ואשכתמיד בשכיבי או' מומור שיר ליום השכת לעת"ל לעולם שכולו שכת ומנוחם לחיי העולמים ובמכילתא אמ' כי אני ה' מקדשכם לעה"כ בגן קדושת שכת בעה"ל כמצינו למדן שהיא מעין קדושת העה"כ וכה"א מומור שיר ליום השכת לעה"כ שכלו שכת ובהגדה של ר"ע אמ' יום הדין ומלכות בית דוד יסיו באלף הששי הרי נתבאר שעולם הנשמות אינו עה"כ אלא עולם נכבד קיים שימצאו בו אנשי התמיכה בגוף ונפש ועל' העולם אמרו בכרכות פ' היה קורא מרבאל בפומה דרב העה"כ אין כולל אכילה ולא שתייה ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים ונשכ' ועמדותיהם בראשיתה ובהנים מויו השכינה וכ"א בתלמוד הב' משכיבין מויו שכיבתו לעה"כ שח"א אשכב' בהק' תמונתך ופי' הרמב"ן ז"ל שר"ל שקיים האנשים הווכים בהם כויו הכבוד כקיום הנפש בגוף בעה"ל כאכילה ושתייה כענין שכתו באור פני חלק חיים ודרשו בואלה ש"ר ויחזו את האלקים ויחזו וישתו אכילה ודאית דבתי' באור פני חלק חיים וכן אמרו במרע"ה מנין היה אוכל מויו השכינה שכל' ואתה מחיה את כלם כי קיים הנשמות בהתאחדה דרעת עליון כקיום המלאכים בו ושתפלות הנפש על הבין תכילת הכחות הנפשיים עד שיתקיים כקיום הנפש כלל אכילה ושתייה כקיום משה בהר ארבעים יום ואם נחם קיום משה אל הנם הכה אליהו ויכיה שלא הושלך הבין ממנו ולא נפרד מן הנפש ונתקיים מלז ועד עולם וכן חנוך בדפדפי' וכן אמ' כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם א"ר סימון ראוי היה האדם שיחיה ויתקיים לעולם מחד' פסוקי ומה טעם נקנסה עליו מיתה אלא וסאלהים עשה שיוראו תלפניו מה שהיה בכר הוא ר' ור' במחיה חד' אמ' אם יאמר לך אדם שאלמלא לא חטא אדרי' היה חי וקיים לעולם שדרי אליהו שלא חטא הרי הוא חי וקיים וכו' הנה ביאור שרצון האל במעשיו מקיים אותם לעולם והביאו הראיה הזאת מאלהיה והנביא הבטיח ביאתו שנאמר הנה גלגל לכם את אליה הנביא וכו' : וזאת ראיה שלא נפרדה נפשו מגופו וא"ת שנפרדה ממנו יהיה הרמחה על הקיפת המתים וכבר הזכרתי זה :

עוד

כתב הרב ז"ל כי ראינו זכרי הנפש קיום גופם בדרכים דקים והזכרים מהם בדקים מן הדקים כי אנשי המן נתקיימו בגן נכלע באיברים שהוא מתולדת האויר העליון המתפשט כרצון השל' וכו' בדבר משעה שנתעלית נפשם במה שהשיבו מנפלאות הים כמ"ס ראיה שפחה על פיה מה שלא ראה ויחזקאל הנביא ומשה שנתעלית נפשו ובתיסרה יותר מהם ביריעת בוראו ית' לא הוצרך לדבר ההוא שנתקיים ונחשבה גופו כויו השכינה ונחשבת עליוניה ע"ד שז"ל במכילתא היום לא תמצאוהו א"ל היום אי אתם מוצאים אבל אתם מוצאים אותו וזהו ר"א חסדא אומר בעה"ל אי אתם מוצאים אותו אבל אתם מוצאים אותו לעה"כ וכתב הרב ז"ל כי זאת המימרה מתפרש על א' מנ' דרכים או שנאמר שישו בו בני העה"כ מי שלא יגיע מעלתם ליהנות תמיד מויו השכינה ויסיק קיומם בדבר מתגשם מן הויו ההוא כמעלת דוד המדבר או נפרש שרמו הכתוב לרע"ז ר"א חסדא במלת היום שנאמר העה"כ קיומם כיסוד המן שהוא הויו העליון רמו על עקר המן ורמו על קיום בני העה"כ זה נראה לרב ז"ל וכתב שז"ס כי הוא לחם אכירים אבל איש לחם שמלאכי השבת חיים ממנו וא"ל ר' ע' שמעאל טעית וכימ"ה אוכלים לחם והלא באמר לחם לא אכלתי ומי לא שתייתי תפסו מפני ששה קיומם בענין מתגשם מתולדת הויו העליון והם קיימים באור עצמו ע"כ כתב הרב ז"ל שאנחנו באמין כמ"ס חתים שצתיד הכ"ה להקנות טוב אינם חוזרים לעפרם וא"ת אותם אלף שנה שעתיד הכ"ה לחפש עולמו הכ"ה עושה להם בנפשים והם שמים על פני המים ופי' הרנפים לבישת הנפש מלאכות ותתלכש הבין עמה ואל תתבטל כביטול היסודות וזה ענין חורבן ושבור מאד כפי רצ"ל כמ"ס בכל מקום במדרשות ובתלמוד למען ייטב לך לעולם שכולו טוב והארכת ימים לעולם שכלו ארוך רצ"ל שכל הווכים לו ארוכי הימים הם שאין בו מות וכפי' אמרו בשלי' חולין אין לך כל מחיה ומחיה שכתובה בתורה שמתן שורה כזרה שאין תחיית המתים תלויה בה שנאמר למען ייטב לך לעולם שכולו טוב לעולם שכולו טוב הנה פירשו שאמר תחיית יתיה להם עולם שכולו ארוך כלומר שאינם חוזרים עוד לעפרם וכתב הרב ז"ל שאם ישיבו עליו כויו נומר שאם הבין מחובר מכלי השמוש לפעולות הנפש' חלקים שהזכירו אנשי העיון והם כלי המחזק וכלי הורע וכלי תיקון הבין והבין ככלל צורך ציאותיו הוא בעבור חכלית א' והיה אכילה המון לקיום הבין ולהוליד בדומה וכשתסתלק התכלית ההיא לעה"כ שאין בו לא אכילה ולא שתייה לה היה הבין פועל ריק ואין בפועל אלהים פעל בטל וזו קושיא הקשה הרמב"ם ז"ל ע"כ הוא מפ' מ"ס העה"כ אין בו אכילה ולא שתייה כעולם הנשמות שאין בו אף אחד המוות מיד או אחד תחית המתים וע"כ הוא מאמין כי אחד התחיות ימותו אבל הרמב"ן פ' שכל עה"כ אחד התחיות שהוא בגוף ונפש באמרו הדרכים וקושי' זו כתב בטובתה כי היתה הכריזה זאת לזמן תחית המתים לצורך השמוש' הנו' ואין הכ"ה יורש כביטולם אחרי כן ועוד יש בצורה הזאת מורות עמוקים כי לא היתה הצורה הזאת על זה הדמות הפקר וללא טעם רק לצורך ג' ונלמדם בכבר והעושו ית' רוצה בקיומו עוד בתב הרב ז"ל אם תקשה עלינו קיום גוף מן השפלים לעולם השיבנו אליו כי קיים הבין יהיה בקיום הנפש וקיום הנפש בהתאחדה דרע"ז יון והמתקיים יהיה במקיים בהתאחדה בו באשר באמין אפי' בפשט הכתובים על אדרי' שיתקיי' ויחיה לעד אלו לא חטא כחטא ההוא ואש"פ שנאמין במהר העולם אשר השמיטה וכן באמין ונתחזק אל הכל באמת הראות במ הנפש על הבין בדרכה דרעת עליון בענין קרן עור פני משה הפני חמס פיהושיש בעני' לכנה וכו' רצ"ל על אדרי' תפוח עקבו מכה: בגלגל חסה ועל כל דרך בוצרו ומחלכם ברוח הקדש ואמר כן אמרו על פימחם בטענה שהיה רה"ק שורה עליו היו פניו כווערות כלפידים ואמרו על ר"א הגדול רשעים דורש כמעשה הראשית היו קרבותיו ונפלות קרבותיו של מרע"ה ואין אדם תמיד אם יום ואם לילה וכו' בספרי פניהם של צדיקים ל"ל דמות לחמה וללכנה ולצדיקים ולכוכבים ולשמש ולמחורות כ"ה וכתב הרב ז"ל אש"פ שאין דעותינו משיבות בחקירה מאיזה צד תהיה המדה הזאת אבל באמין שהוא כן כי הכורא ית' שזו שכר אותה יורע מסודות הנפש ומסודות יותר מהתחכמותנו :

ועוד

כתב ז' כי ארחנו רואים שחפצי הנפש המודמנים בדמיון כותמים לבוף לחות וחושפין בה וחסר וחסר ושומן וברואות אפילו כבואם אליו כיצויה ועל כן ש' חכמה לחכמים בענין שכתוב חכמת אדם תאיר פניו וכ"ס שאלת הקושטא שהזכירו בקיום הבוף לנצח אינה על דעת הפלוסוף ולא על דעת חכמי תורתנו המפרשים כי הפלוסוף מקיימים כללו לעד וחכמינו קצתם יורו בקיומו ואין אצלם חזרת העולם לתהו כו כל כבדא כרצון ש' קיומו כרצון שהוא אם לזמן אם לנצח וכמו שאמרו הם כעיונס קיום הכללים לעד כן אהנו יכולים להאמין בקבלתנו כקיום הפריטי כרצון המתעלה כי כמו שיש רצון כללי בכלל כן יש רצון פרטי כפרט ואע"פ שר' בעולם כיטול הפרטים וקיום הכלל הכה אמונתו היא כי היה זה כבעלי הנפש חפני הסמא הקדמוני והעונש הכדור עליו אבל הרצון הנפשי מקיים רצונו לנצח כל דברי הרב ז'ל והעלה דבריו בקצרה כי שר' הנשמו' וקיומם בעולם הנשמות נקרא ג' ע' ופעמים קורים אותו עליה ושיבש של מעלה ואח"כ יבאו ימי המשיח והוא תכלל העה"ז וכמו שיהיה יום הדין ותחית המתים שהוא השבר הכללי והגוף והנפש והוא העקר הגדול שהוא תקות כל המשיח והוא תכלל העה"ז והע"ה כ"ס שכן ישוב הבוף כמו הנפש והנפש תדבק בדעת עליון כהדבקה בג' ע' עולם הנשמות ותתעלה בהשגה גדולה ממנה ויהיה קיום הכל לעד ער ולנצח נצחים וסיומן לרברים ורמז להם בתורה שש' ימי בראשית כשאשכנח אדם ונחר חפשו וכשביעני שבת וכן שש' שני שבו ושביעית ששמה רמז לענין הזה ומכאן ילמוד שהסם מור הנוכלות יורע הענין בכללו עכ"ל רבינו ז'ל ובדורו היו יורע והתלמד אדם דעת וגם ז'ל בחתימת דבריו ובמדרש רבי נחמיה בן חסיה מצינו ישב רבי ברכיה ודרש מאי האזן דאמרין העה"כ ולא ידעין מאי קאמרין העה"כ מתרמיין עלמא דאיתי ומאי עלמא דאיתי קודם שנקרא הצולם עלה כמחשבה לכדור אור וככדור אור גדול שאין כל בריו יכולה לשלוט בו גפה הקב"ה ש' איונס יכולים לסכלו לקח שביעיתו וגם להס' בתקומו והס' ארבעו לעת"ל ואמר אם וכו' בזה השכיבית ושמהוה אתן להם זה לעולם אחרון והיינו דכתיב העה"כ ששכר בא מקודם שש' ימי בראשית הס' מה רב טובך אשר צפנת ליראך וכו' פי' העה"כ הוא אור והוא האור שצלה כמחשבה וככדור אורם העה"ז למור שהוא ההגבה האחרונה שאדם משיג ומתעלה בה וכו' ובא' כב"ר באור דהוא שאדם צופה בו מסוף הצולם ועד סופו והוא ענין נפיות המרכבה ובה משיבים אמתת הכדור המעומר המכולל המאוסר הוא בית עה"כ ומקומו חקוק בחכמה דכתיב ויאמר אליהם יי אור ויהי אור וכו' המד' עד יוכו לחיי העה"כ שהוא הטוב הבנוי ומאי כיהן צונו של הכ' ש' אכאמר ומנה באור תהיה וכו' וגם חביון צונו הכה ש' כהן בית העה"כ בכסא הכבוד מקום הנשמות בעולמם כת"ש בערכות שם נפשותיהן של צדיקים וגם נ"ה וכסא הכבוד כת"ש בחגיגה וגם מקום עה"כ חקוק בחכמה להודיע שגיבש השבת לאור הא' שג' חכמה ש' אומר כי בר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות חוסר וכתיב חכמת אדם תאיר פניו עכ"ל הרמב"ן כפי זה המדרש ואם זכרת מה שפירשנו לך בענין האור הראשון ורשמו מקומו וש' הנשמות משם הוא יסודם תכן כל זה כי הכל תפוש בדבריו וואת היא דרך חכמי ישראל בענין שבר ועונש והרמב"ם חפ' עה"כ עולם הנשמות ואין בזה נטייה רק שנוי השם ואע"פ שבידול שמי בפי חלק היה נר' כי עה"כ הוא עולם הנשמות ששם אחר על ענין דור המכול שאין להם חלק לעה"כ ואיונס רואים לעת"ל ובא' שם באנטי סדום ובערת קרח אינו כן דעה"כ דהתם הוא תחית המתים שהוא לאחר קצון גלויות ע"י מלך המשיח שכל"ס בסמוך על עשרת השבטים יש להם חלק לעה"כ והביאור ראייה מהכתוב והש' חנו' לה' בשר הקדש בירושלים ואין זה אלא הנשמות ולעת"ל המוכר שם הוא אחר שיכרה"ה שמים חדשים וארץ חדשה וגם שיתא אלפי שנים ויהי עולם אחר ותלכת אותו שביעי יהיה אותו עולם חדש הנק' לעת"ל ועל כל הכוונות לא נתכבאו אלא לימות המשיח אבל לעה"כ וכו' וגם כאן ל"ל ומ"ש כדרכי יוצר אין ערוך לך ה' אליהו כעה"ז וכו' שם הזכירו ומצינו וזהו עולם העה"כ האחרון שהוא אחר תחית המתים וימות המשיח בהתבטל ש' הכבוד מלכותו ותחית המתים שיהיו אחריו ולא הזכירום כסדר לפי שרצו לסדר הצולמות כ' זה אחר והע"ה כ' איהם באחרונה כאלף השביעי בבוף ונפש ויא' שאשר יהיו בימות המשיח לא ימותו יצור ויצאו באחרונה מזה העולם שאוכלים ושותים בו בעולם הכה ליהנות מיוו השכינה בלא אכילה ושתייה ויא' שימותו ויהיו אח"כ תחיה אחרת להיות כמלאכים בבוף ונפש והרמב"ם ז'ל הוא אומר שימותו אחר התחיה ולא תשוב נפשם לגופם ולא יהיה עה"כ אלא לנשמות וכו' חלקן כל חכמי התורה עליו ולא הסכימו עמו גם דעת הרמב"ן ז'ל שאחר שיחיו בתחית המתים לימות המשיח לא ישובו וגם הוא סובר שיאכלו וישתו בתחית המתים כמו כעה"ז ער זמן העה"כ כת"ש לעיל השמו'.

סוף

דבר שכל הנשמות אחר צאתן מהבוף הוא שיחיו לו יסודם תחת כסא הכבוד מקום האור הראשון לימות המשיח אחר קצון גלויות יחיו המתים ותשוב נפשם לגופם כאשר היתה באמתתו כעה"ז וכסוף השדר יהיה יום הדין הגדול ואז יהיו צדיקים בבוף ונפש תחת כסא הכבוד ובהנכים מיוו השכינה כמלאכי השרת ואשרי מי שזכה לזאת המדרגה אשר לא ידעו מהותה אפילו הכוונות כי לא הביעו אליה :

ובענין

הרשעים כבר ביארנו שהוא בניהם אחר התחיה אבל ליום הדין אצל כ' בהות שהצדיקים בכתבים ונחתמים לאלתה לחיים והרשעים בכתבים ונחתמים לאלתר בניהם והכיבוניים מנפשים ועולות משם להנחיות למקום המנוחה וכ"א לפי חפשו בין שיפנף ויעלה בין שיתסר שם ז' חרש ויעלה בין שיאשר שם ער שישוב אחר תחת כפות רבלי הצדיקים או ישאר ביסורין של ביהם לעולם הכל בהשפט אמת ודין ישר כי אותו יום הוא יום מועד לכל מי ש' אומר ענין יום ה' הגדול והמורא והרמב"ם הורה היצוני הרשעים כת"ש משמו אלא שכתב שיהי העונש לא כתבאר כ' ע"ס הירך יהיה זה חבל תקנת יסחכמים אומרים כי השמש תקרב אל הרשעים ותשרפם ויכאור ראייה מן הפסוק הנה יום בא בוער בתמר וכו' ומקצתם אומרים כי היא המימות נפלאות תבער בגופם והראיה על זה רוחם אש תאכלם והרמב"ן כתב כי דבריו ר'ל במחלוקת הזה שהזכיר אינס ע' ביהם המצוי תמיד שהוא לדברי הכל מקום דין באז דקה ונפלאה בראה האלהים לעונש ולאכר רחוקו ול' הנמית כל זונס ממנו אבל יש לדעת ר'ל עוד יום מועד לדין עתים והוא היום שהנביאים מיעדין הנה יום בא בוער בתמר ואמר מלכיו יום ה' הגדול והמורא כי כמו שבידוין כ' ה' על חיי העה"ז ויידוים כל אדם ביום מיתתו על שר' נפשו ויעונש ביהם כן בידוין ביום ההוא הכל מתחלת התחיה על ענין אותו שבר העתיד לעה"כ אם ראוי לתחית המתים ולנושם הבוף והנפש באותו זמן וכן כתוב באותו צד ורכים משי ארמת עפר יקינו אלה לחיי עולם ולא לתרפות וליראון עולם וזה הרשעים בבון אף"ה ועוברי ע' א' גימור דייס לדראון עולם שלא ינעמו בחיים ההם אלא ישארו בדראון שלהם או יכפול עליהם עונש חמדה קשה לרעה ממנה כפי מה ש' חייכו וי'ל הדין הזה שנינו במשנה אש יסיר המכול אין להם חלק לעה"כ אבל עומדים בדין וכן בכל מקום שתמצא בדברי ר'ל אריכות העונשים לעתיד הוא מהקדמת הנפש החושלת כדן ההוא כת"ש כוללם ש"ר שאלו ישראל לכלנש חותמי הוא מ"ל ארזנו

מגן אבות ח"ג

אראנו ולא עתה א"ל הקב"ה הוה דעתכם אי אתם יודעים שסופו לירד ביהם ואינו דונה שתבא וטעתי וכו' זה הענין נרין ביהם העתיד ביום הדין הברול ויונתן כ"ע תרגם כי לא ביד יקחו ככן לית פורענותהון ביד אינוס אלא הן באשתא עתידין לאתקרא יתקרון באתגללה בית דינא דבא למתב על כורסי דינא למידן ית עלמא ובתר יושלמי דתהלים בפסוק בחלום מחקין סיד חלמא מן גבר דווי דמיתער משנתיה ה' ליום דינא דבה באתערותהון מן בית קבורתא ברינו דמותהון תבסור ואמר כמכילתא אס תוכו לשמור השבת תנכלו מג' פורעניות מיומו של בוב ומבוב ומחכלו של חשוי ומיוס הדין הברול ואמרו בהדרגה בלמדנו ובמקומות אחרים במדרש למה הדבר דומה להעלות אותי שהיה שמואל מתירא שהגיע יום יום הדין הברול וכו' ואע"פ שכבר מת זה כמה היה סבור שהוא הדין העתיד ששכל נידונן בן ועזא ר"ל שאין ביהם ל"ל והוא יום הדין הזה ל"ל אלא הכ"ה מוציא חסם מנרתקה ומקדירה הרשעים נידונין בה ונרדקים מתרפאים בה והם הצדיקים טובו לתחיה ועמרו במותן כמו שהלכו מת הבר או סומא עומד כמותו כח"ס א"ל שלא ואמרו אלו אחרים הם והביא ראיה לזו הסכתוב הנה יום בא בועד כתנור והיו כל זדים ועושי רשעה קם וכו' שורש וענק ורשע לא שורש בעה"ל ולא ענק לעה"כ והצדיקים שמתרפאים בה דרש עוד ר"ל דכתיב וורחה לכם יראי שמי שמש דקדק ומרפא בכנפיה והנה אין זה מן הדיהם שהיו לאדם אחר המות וכן פי' בתחלת עז' ותעשה אדם כרגי היום מה דמים שבים כיון שהקדירה עליהם חמה מיד מתים והעמידהו לעה"כ כדר"ל דאר"ל אף ביהם ל"ל אלא הקב"ה מוציא חסם מנרתקה הרי ביארו כי זאת המיתר של ר"ל אינו אלא בעה"כ ותוא עולם שאמר התחיה וכו' המיתר הוא שו"ל ר"ל הוא שמוה ככ"ר בלבד חסם יש לו נרתק מה טעם לשמש שם אהל בהם ונריכה של מים לפניו כשעה ששוא יוצא הכ"ה חתוש כחו כמים שלא יצא וישרוק את העולם אבל לעת"ל הכ"ה מערסלו ומלהט בו את הרשעים מה טעם ולמה אותם היום הכא ואתם יודע שדין של ביהם בכל יום הוא תכלל המון הסוס עכשו כפי מה שנתפרש מדברי רז"ל וזה סמ' כיון המיתר אינו חלץ לעתיד לכשיערטל השמש מן הנרתק שהוא שפוכירו עליו שהוא כתובו העה"ל כח"ס לשמש שם אהל בהם :

והדיוור עוד מיתר או במדרש הלל אחר מה ה' עושה לעתיד שולף אותו מנרתקו ומביאו לרקיע השמי ודן בו את הרשעים וכן דברי החכם האחר והוא ר' יהודה בר אלעאי אמר לא יום ולא ביהם אלא אש היא שיצאה מבפניו של רשע ומלהטתו כל אלה הם דרכיהם לעתיד וכו' א"ל עוד אפי' בשעה שהם מחויר נשמות לפניהם נשמות קשה להם וכו' שתי אלו המיתרות ענין א' הם לעתיד ליום הדין שכתוב להרפות לדראון עולם כ"ל כתב הרמב"ן א"ל לשתור דעת הרמב"ם א"ל עוד כתב הרב א"ל ואידך יפלה על לב בורח תלמוד שיאמר ר"ל שאין ביהם ודמם ברייתות שכוונת ב"ס בענין המקום והאש ההם כדתיבא בפסחים אר"י אור שברא הקב"ה כשיבשעת אין לו כבייה עלומית והיו חקשים על ר"ל מהברייתא וסותרים דבריו בתיובתא והוא עצמו ר"ל הדין בעיבוריו אור של ביהם והלשון עצמו מוכיח שלא אמר אין ביהם א"ל אין ביהם לעת"ל עכ"ל א"ל עוד כתב א"ל כללו של דבר מביאר הוא מדברי חכמי ואמרו ביד מקבלי התורה שביה"ה הוא מקום דין והשמש לפניו בו את הרשעים השמטים בנפשותם ביסורין ונער שאין להם דמיון בעה"ל לפי שיסורי העה"ל בנפך של ב"ס הכריחם וצב וכבר והצורח והצער הוא כנפש הוכה והדקה בכריאתה וכמו שהרבה האדם בנביעת המוח כבשרו רב מהרבה המקור מפני נסית בריאתו ואף כבני אדם עצמם וכן הנוף והנקיים כדעתו וכיצירתם מרגישו ביסורין ונער יותר מן הנשים עבי הנוף משובשי הרצת וההרבה המורגלי' במלאכות הכבדות והנחכות שבעה בשם כבש הסוס והפרר כן הרבה הנפש ביסוריה גרול מחר מיסורי הנוף לרוב הרבשה וזכות מעלתה ואין ערך ודמיון בין אותו צער החזק והגרול ובין צער הכ"ה בנפשות כשם פנים וצד הדין הזה כשכל על מחוייבי כריתות כיום הדין הברול ונדונין בו ביהם צד שמתכלין שם או לרצת ר"ל כחמה העולה מנרתקה הם מדונין ומכל מקום מיסורי אש של ביהם הוא שהחמה הזאת שנתפרטלה מן הנרתק מיסור האש העליון שאור של ביהם הוא מקמו היא ומכאן יבין כל בעל שכל שאין מחלוקת בין רז"ל בעיקר מכל עיקרי הדיוס הללו העתידים וכל דרכיהם עולים בסגנון א' והרמב"ם א"ל מתחזק לומר כי העה"כ אינו בנפך כלל לפי שאש הקבלה ואמרו שאין אחר התחיה מות ע"פ מה שדרשו בכלע המות לנצח ואמרו מתים שעתיד הכ"ה להחיות שוב אינם חוזרים לעפרם ולזה סדעת בני העה"כ אחרי התחיה יהיו בעולם ההוא בנפשותם :

והרב א"ל מכלל זה הדעת בכל יכלתו ועל זה חלקו עליו הייב מחכמי דריות כי על עולם הנשמות הכא אחר התחיה לא יחלוק אדם עליו שהוא לנשמה אין לנפך חלק בו וכן הרב א"ל מתחזק ל' שהנפש אינה נוף ולא כח בנפך א"ל שכל כדל בכת המלאכי' וכן כחוב באברה תחית ההתים וכל דריון א"ל ענין על הנשמה הוא אחת כי הוא דבר המתכדד במופת ועיון בלא קבלה כי ענין ע"כ אחר התחיה באמת צריך הוא לדרבי תורה ופי' תקבלה שהוא עולם שכלו ארוך מופת התמים ולנצח נצמים וארון הרחמים יורמו לטוב שצפן ליראיו ופצל לעבריו למען שמו וחבריו :

ואחר שידענו הסות הנשמה ומה' שהשאלות כהלה לפני' שהמור שחתם בו ספרו נעים ומירות ישראל והוא הללו אל בקדשו וגם הזכיר בו כ"ה של חסם והוא הללו אל בקדשו וגם הזכיר בו כהח"ק של מעלה והיו דקיע עוון וגם הזכיר בו בבורות האל והיו בבורותיו שחמשי בבורותיו אמו יודעי האל ואשר ראוי להללו עליהם גם הזכיר בו חסות אלסיותו וזהו כרוב גרלו ואשר לפי זה ראויים לו ההללים גם הזכיר בו מיני כלי השיד המחללים בהם והם שופר ובכל וכנור ותוף ומחול ומינים ועובד ונבלני שמוע ונבלני תרועה ולבסוף אמר כל הנשמה תהלל יה הללויה ואמר כל בחולם שהוא מוכרת ולא אמר הנשמות והיו הוא באלו אמר עשו כל שתרצו אש הנשמה תהלל יה הללויה ואם אין הנשמה תהלל יה מה יועילו אלו הכלים כי הנשמה היא מכוונת כבוד האור העליון כיון שכל טעם המעלה מכוון כבוד כ"ה של מעלה והללויה הנשמה סם מניעים עד כסא הכבוד והתהלל לאל אשר יצאו דבריו בכבוד והמורר הפלג בטובת הנשמה ואמ' מה יקר חסדך אלמים וכו' שאין ההשאלות ענין אחר אלא שוב הנשמה ליסודה לחסות בכל חכמי השם במקום המ' שהוא תחת כסא הכבוד שאלו' שהנשמות במוות שם :

ואמר עוד ידיון מדען בתיך ומהל ערנך תשקם שיהיו ב"ע העליון לאכול לשבעה מעץ החיים לחיות לעולם דשנים ורעננים דשנות רוחני ולשחות מי נדה היוצא מעדן הרוחני ומכאן א"ל ערנך לא נא' אלא ערנך שכל א"ס לו ערן בפני עצמו וכן בשבת אחרו כי הולך האדם אל בית עולמו מלמד שלכל א' עושים לו חרור לפי כבודו ואמ' כפ' הספיקה מלמד שעושים לכל דק חופה לפי כבודו והכל לפי רוב המעשה ואמ' אח"ך מפרש חסות הדשן והנחל כיעהך מקור חיים באורך כראש אור כי הם החיים הנצחיים השופעים מהמקור אשר לא יבוב הוא המקור שהוא מקור כל הנמצאות אשר ממנו שופעים הנמצוא' העכלים הנפדים וזאת הנשמה היא מתקיימת בשפע' השופע ליה מאיתו מקום והם החיים הנצחיים והוא האור העליון הראשון

הראשון שהוא עצם דק רוחני אשר חצונו נאכלת וזה הנשמה ולזה באורן נראה אור שאלותיו אור הוא כאלו חצונו וית' הנק' אור השכינה ואח' מחלק וזה ההשגה למדברות דרך תפלה חסוד חסוד ליועדף ונרדתך לישיר לב והחסד מורה על ההשלמה והריון והנדרה מורה על הושר והשוו ואחר כי הושרי' האל העוזר אותך דרך יריעה וחכמה נחמד אלהים זה השפע בהשלמה וריכוז וזה חסוד חסוד ליועדף אבל ישיר לב והם התחומים וישיר לב שאינם מעמיקי' בחכמה אבל הם ישירים במעשיהם יחד עליהם זה השפע ביושר ושוו כלי הפלגה אבל הם נשמים המכלול וההכרת כמו הרשעים ולזה אח' אל תבואו רגל באוה להכנס במחיצתי ויד רשעים אל תבדו ותבאן אחר בערקי' ר"ל כי אחר שחטא ח"ס היה קודם עץ החיים אל תבואו רגל באוה ונתפרסה קבלת רגל מהתורה והפסטי כתובים המדכרי' בזה"ק ע"ה . ואחר שהשלחנו הנמשא הראשון נדבר במשא הכ' כ"ס :

הנושא הכ' והוא בענין תחית המתים ולפי שנינו תחיית המתים הוא מהנשים הנדולים נקדים לו הדיבור בענין הנשים אשר איך לבלה הוא חרוש העולם כמ"ש כ"ה והנה התורה הניחה אותו הנחה מוחלטת ונתנה טעם כוכית השבת בעשרת הדברות שהוא זכר למעשה בראשית שכן כי ששת ימים עשה ה' וכו' וכן כמ"כ בתחלת התורה כתי' ויכל אלהים ביום השביעי וכו' על כן בדר ה' את יום השבת ויקדשוהו וחפשו התורה כר' שקודם בריאת שמים וארץ היה העדר במור ולא הזכירה לנו שהיה שום מציאות בעולם לא האלים אשר ברא שמים וארץ ותבאן ברא' שאפי' השכלי הנכלים כבראו אחר העדר והמסורר גלה והבאמו הללו את ה' מן השמים הללוהו במדומים הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל נבאיו וכסוד דברו אחר כי הוא צוה וכבראו כלל כל הנמצאות בבריאתו וע"כ נקרא האל אלהי קדם ואח' הכתוב לפני לא נוצר אל וכמו שהמלאכים הם הם נבראים לא כבראו אלא מהעדר הגמור כי אינם בעלי חומר שיתאו חומר אחר כמוהו כן הנבראים בעלי חומר כבראו מהאין הגמור כי הלא נקראו במקום קום בשם בריאה זה הוא הנרא' מלשון התורה ושאר הכתובים והוא האמת שראוי לכל ישראל להאמין והמפקק בו הוא מביאם כל התורה והביאיהם :

ורפי' מהענין ההויי דבר מלא דבר הוא קשה לצייר מאד והוא מקום המערת רגל לקטני אמנה התחילה בו התורה כי זאת הפכה ראוייה להיות קודמת לשאר פנות התורה כי בהאמנת החדוש תתקיים התורה בכללה ויתחלק כל ספק מהאמונה כמו שכתב ויתקיים לו מציאות האל לפי שכל מחורש יש לו מחורש כי לא תחרש מעצמו כי קודם חרושו היה נצטר והעדר לא יחרש דבר וזה המחורש הוא האל ולזה באמונת החדוש אמת דבר אלהים שמים וזו מעצמו האמונה במציאותו ית' והאמונה בתורה ויעזריה אשר סוף השכר הוא תחית המתים ע"כ היתה התחלת התורה ראוייה כמעשה בראשית :

רגל' חפני טעם אחר שיה ראוי לפתוח בבראש' כרי לסודיענו איך נשתלשלו הדורות מתחלת הבריאה עד מתן תורה ולסודיענו מה הסבה אשר האמונות כולם מתחייבות לזה ואם כלם הם בני אדם כי המכול שטף הכל ולא נתקיים המציאות לא לזה ולסודיענו סבת חלוק הלכות ואם כלנו בני איש א' נחנו והיה סבת כונו המגדל וכל זה הוא עדין מפורסם בעולם כי כאשר רואים מהתיבה כהי ארצם כמו שהעירו לנו אנשים עמרו שם כי הגיד לנו איש מבני עמנו שנתנצר ואח"כ חזר ישמעאלי כי הוא ראש תיבת נח בארץ הצפון בחלכות קונסטנטי קרובה לביד שמאטרו והיא על שני הרים גדולים גבהם כמסחור קשת וכנייהם מחלק ב' ימים אבל התיבה לרוב גבהה צריך הרואה להבכים ראשו והולכי דרכים עוברים תחתים ברחבה שהוא כשיעור מיל מצפון לדרום וראש א' בדר המזרח וראש א' בדר המערב לו והוא עולה כשיעור ממטה למעלה ולא יחסר ממנה כלום כי אם מעט בראש ונפלים ממנה תולעי קמנים יוצאים מהם חים מתוקים ושונים אותם והים רחוק ממנה לצד הצפון מחלק יום וחצי כל זה הגיד לו ולמדנו מערות הרבה דברים לא עלו בן ברכיו המפרשים ל' הא' כי אין אמות הכתובות בתורה בתיבה אחת שלנו כי ארכה לא היה אלא ג' אמות אמה זו מחלק ב' ימים ועוד למדנו ששפועה מתחיל מלמטה ולא מכסויה כלכד אבל התיבה שם ארבע מחלק ב' ימים איך לא היה רחבה אלא מחלק מיל ל' אמה שהיא ברחבה ושם סבת ארכה הוא עקלתונות הדרכים אבל ענין התיבה מפורסם הוא וגם מהמגדל כאשר רואים כמו שהעירו ל' וכן הגידו אנשים ולסודיענו סבת חרבן סדום וחכרתים אשר הוא ענין זה כי הארץ שהיא היא בני לבל הארצות היא ארץ ישראל והפוכת אותה המקומות בה הוא ענין יוצא מהסבה הטבעי ולסודיענו איך נתחברו בני עשו ובני שציר ואיך היתה הוית שתי אומות עמון ומואב אשר היוצרים עליהם כל זה רצה התורה לסדר סדור גלות כי גם מהספורים הם נחלקים עמרים גדולים באמונה הסגנה לתת לאיש ברכיו והפרי העליון כפקתם ה' באנשי המכול ובאנשי המגדל ואנשי סדום והעמרים ונחמול הצדיקים בהצלת נח בצדקתו ובהשגחת האבות והצלת יש' מיד פרעה וזה יסוד החורש כי הצור תפיס פעלו ב' כל דרכיו משפט ג' שם בספורי' הם רמזים לעתיד בענין הבחירות שחפר יצחק עשן וטענה ורחבון שהם רחן לבית א' ובית ב' ובית ג' שיבנה ב"כ כי ירחיב ה' לנו ופרינו בארץ וכן יירית יעקב למצרים חפני רעב והעלאת עצמותיו לאל' כל עבדי פרעה רחן כי ידרנו בבלות חפני רעב ואנחנו בבלות אומרים יבשו עצמותינו ולבסוף יתקיים כנו והביאו את כל אחיכם מכל הבנים מכה ל' ויבאן בתגלה לנו סבת ספורי התורה כמלאכים אשר מלכו בארץ אדם לפני מלך מלך לבני ישראל שהוא רחן למלכות רומי שחבא אחרים מלכות בית דוד למלך המשיח ש"ס לוף מביא לו רומי אלוף עירם שעתיד לערוס תסוריות למלך המשיח כל' לכנסו אוצרות תרבות חזונו מלאים תסוריות ואלו הרמזים חפ' שהם נסתרים מדיעותינו כשיצאו למעשה נדע אל מה הם רומזים כמו שירענו בנאמנו ממזרים כי מה שאירע לאברהם בדרתו למצרי' חפני רעב ולקחת שרה והתנבע פרעה ונצחתו חפס בכסף וחסד הכל אירע כן לנו כי ידרנו חפני רעב לביר בארץ ולקחו בנותינו וכל הבת תחין והביא ה' חכות על פרעה ואח' יבאנו ברכוש גדול ועד שיצאו הדברים לירי מעשה לא ירענו חזם הרמזים למה היו רומזים כן הדבר כנאח אלה הדברים בגולה העמידה או נתגלה לנו פריי הדברים כלם . מכל אלו השערים היה סדר התורה גלות מבראשית עד מתן תורה וזהו דעת ר' שאמר לא היה צריך לשתחיל התורה אלא מהרש סוד לכס ראש מרשים שהיא חנוה א' ומה טעם פתח בבראשית וכו' רצה החכם הזה לומר שהספורי' האלה לסודיענו אמונת החדוש כלכד לא היה צריך כי התורה בעצמה היא עדות לחדוש העולם כי כל הנשים ונאפים מהסבה הטבעי אשר זהו מופת על חרוש העולם כי באמונת הקדמות לא יבא דבר מוטעו לעולם וכיון שאין תורה אלא אחר אמונת החדוש לא היה צריך לפתוח בבראשית חפני אמונה על כן הקשה החכם שיראה שהכל הוא מיותר ולא היה צריך אלא למדנו המצות ושיתחיל מהחדש הזה זאת היא כוונתו ויתיר כי יש תועלת גדולה בלסודיענו ספורי בריאה עם כל הספורים הנחשבים אחרים עד מת' וכן על דה המדר' טעם כרו שלא ואחרו עלינו אומה של בזיוות אתם שכבשתם בגולה ארץ כנען הכל כמ"ש כוס המדר' ואמר זה לפקוק כח מעשי הגיד לעמו

מגן אבות ח"ג

לעמו וכו' כי גם יש תועלת בספור שכרות נח וקללתו לכנען וכרבתו לשם כי הארץ היא ראויה לשם ולורעו וכנען האוחז בה הוא עבדו ומה שקנה עבד קנה רבו הנס נת' כי סדור התורה כזה הוא הכרחי :

ואחר

זה נאמר כי להאמין במעשה בראשית בפשטו הוא הכרחי והמתפתה להוציא הדברים מפשטן לקיים אמונת הקדמות על דעת ארסטו וגם כדי לקיים אמונת החרוז אבל יש מיש כדעת אפלטון הוא מכחיש התורה ואין לנו רשות לפרש הפרשה הסיח בשמות מסותפים ומסופקים ומשאלים כאשר אנחנו מורשים ומצויים בשמות המורים על נשמות האל כי אמונת הנשמות כבר התבאר ביטולה בחופת וגם התורה השלישה זה באמרה כי לא ראיתם כל תמונה וגם סברה סבדור מביא לדבר באל במלות סמיות על נשמות כמו פלת ראש ועין ואוזן יד ופה ורגל ושאר ההשאלות כי אין לנו תחבולה לדבר כזה כי אם בחלות לו שאנו בעלי גשם ולא ידענו זולת דברים גשמיים ונשאלים ממנו א הא' כי גם בדברים הגשמיים שאלים כאשר הם כמו באמרו ראש עפרות תכל עין הארץ פי הארץ יד הידון ירכתי נפון לכ יס וכיוצא בלו אבל בענין החרוז אם לא היה כפשוטו והיה העולם קדמון או נתחדש מדבר קדמון מה זה לא פירשה התורה אותו דבר קדמון איך היה וכ"ש שאם לא נתחדש כלל לחם הניח מאמר כלו שקר כי לפי דעת זה לא אור כדבר ביום ראשון ולא היו המים מקיפין לארץ ולא היה לעולם דבר מה שנו' בתורה ואפי' מ"ש בתורה בפ' אלה תולדות השמים מענין הנהרות ועץ החיים ועץ הדעת וענין הכחש אנו תופסים אותו כפשטו ואם נעזיח כזה נאמר שהפסוק אמת ויש לו תוך נסתר כבר כתבנו זה ואפי' נאמר שהכל משל הפסוק הוא כזה אפסר אבל ענין החרוז הנו' בתורה שהיה מלא דבר הוא שקר גמור כדעת המאמינים סויתרו ומה הכרח הוא לתורה להניחו סקורה לשון התורה לדבר בו כפשטו כקצרה בענין הדמיון הנשמות :

והבופרים

אומרי' כי המאמין בקדמות על ברחו יכחיש תורה מן השמים ואם הניחיתו התורה תהיה מוכחשת את עצמה על הכחש החרוז כדי שיהיו המון הפתאים אפסרות תורה מן השמים כבר ראיתו מי מאמר כן תאלחכה שפתי שקר הדוכרות על דיוק עתק ועל השמור ויוצא עמו כשאין וכו' כעבור יסמרו חוקיו וכו' יאמר כי יניחת מצרים שהיה מופת על חרוש העולם היא מקיימת שהתורה מן השמים ע"כ הסוגיא גום דבר מפשטו כמעשה בראשית הוא מכחיש התורה :

ונתהזק

עוד ונאמר כי המאמין בקדמות כמוחלט הוא מכח' המוחש והמפורסם כי לפי דעת המאמין בקדמות ההוא א"ל לנאת דבר הטבעו כי הדברים הטבעיים כלם הם מחוייבי' שהיו כן לעולם ובהפירם ענין הנסים כחוש לאשר ראו אותם ובמקובל לבאים אחריהם בקבלה שא"ל להכחיש' לרוח פרסומה ולרוח המשך הנסים בימי הנביאים הראשונים הנה א"כ המאמין בקדמות הוה הוא מכחיש המוחש כוסף על הכחשתו התורה ועוד כי בזמן התורה שהיה קרוב לזמן הכריא' לא היה אפשר להכחי' זה שהיה סדור ההוא ראו אותם פס יעקב אשר ראה שם בן גן שהיה במבול והביד לו אביו שהוא ראשית מתושלח וקנו שראה ארס' ר' וזה היה להם מפורסם כמו שהוא מפורסם אצלנו ספור שיש לו יותר מאלף שנים כענין בלתינו מעני חורבן כ"ס והיה המכחיש הכריא' באותו זמן כמכחיש' אלו וכן כתב הרמב"ן ז"ל :

עוד

כת' בתנ"י שאלה כי גם פרעה היה מורה בחרוז ולא היה מכחיש' אלא הנביאים בכתות אלכסנדרא וטען בזה הרב ז"ל כי המורה בכסוף מורה בחרוז כי לפי אמונת הקדמות לא יאדבר בטבעו אפי' על כפשים ואין אנו מבינים לו כזה כי עניניו הכסוף הם סבולות דומות לטבע בעלם לא יכחישם מאמין הקדמות ואולי ייתפתח הפתי למה שהתפרסם שהפליטו' יש לו מופת על הקדמות הם ושלום כי גם הוא לא סעה בעצמו שיש לו מופתים כמו שאנו עתידין לזכור אבל השם שיש לו קצת ראיות מכריעו' הקדמות על החרוז אשר נבאר כי אין בראיותיו הכרעה וכשנבאר' ראיות יותר הם מכריעו' החרוז מהקדמות אבל כל ראיותיו הם שהוא מקיש צבול' קורס הויתו' א אשר היה אחר הויתו' והאח' הוא כי לפי טבע העולם אחר ההוי' אינו מתיי'ב סמרו' אבל אין להקיש טבעו קורס הויתו' לזה הטבע שיש לו אחר שנתהו' וכבר בנה חומה זו הרמב"ם ז"ל סביב תורה והמשל משל כזה כי טבע האדם בהויתו' כרם המדות וכשכתב דרש בטבעו כרחם אמו ואין טבעו כרחם אמו כטבעו בצאתו מרחם אמו ומי שירכ' להכי' ראיה חטבע האדם אחר צאתו מרחם' לטבעו בהויתו' כרחם יכחיש' שלא היה תחלת הויתו' כרחם מחוס שאין שם אויר ולא יתכנס טבדור פתוח ופיוס פתוח ופי' טבעת סתום לא יבא ולא ישתין כי כל אלו הדברים למה שהוא חוץ לרחם הם מקימים אותו לגשתם ואיך יתקיימו' חדשים בתוך רחם בן הענין למה שחקיש טבע העולם אחר צאתו אל ההוית' לטבעו קורס ההוית' שא"פ שאחר בטהוה טבעו אינו מחייב' החרוז נאמר כי קורס הויתו' לא היה צריך' זה הטבע לעולם זאת היא חומה בצורה כנאה סרב' ז"ל סביב' יתקורס וקודרת כל ראיות הפלסוף על הקדמות מזה טבע המציאות והלכ"ב ז"ל חשב לשתור חומה זו כי גם הנסים באנחנו צריכים לאמונת החרוז לקיים אותם הנה אחר הויתו' העולם כזה הטבע ואין זאת החומה מנייה עליהם : ונאמר כי אמונת החרוז אנו צריכים אליה טעמי האמת בעצמו כי כמו שאנחנו חייבים להאמין במציאות הא' מפני האמת בעצמו לא טעמי דבר אחר כן אנחנו חייבים להאמין שהעולם הוא מחורג מפני האמת בעצמו ולסודי' וכלתו על הסי' ואין עקר האמונה בחרוז כדי שיתאמתו הנסים כי הנסים למה שראה אותם אינו צריך' לראיה אחרת אחר המוחש וגם אל המקובלים שהם אינם צריכים לראיה אחרת אחר המפורסם אבל האמונה במופתים ונכסים היא ראיה אל החרוז ואין אנו צריכים ראיה אחרת אל החרוז כי הנסים הם מאמינים אותם ואינו צריך' לחומה זו אבל החומה זו היא גלגל השם הנסים ולא בתקיימתו לו כלל ומאמין אמונת החרוז טעמי הכרעת הסתובים ואלו צריך' לחומה זו המונעת כל סותר עמו :

ואחר

שככנית החומה זו ונתקיים' לכו' אמונ' החרוז וכתבטל הטבעו או יתקיים' לכו' אפסר' הנסים ואין אנו צריכים לחומה זו למנוע המכחישים אותם כי אפשרות החרוז אשר חומה זו מנעה המכחיש' קיימת אפשרות הנסים וזה מה שראוי שיהיה בענין זה :

ודע

כי מה שיהיו אמונת החרוז ויכריעו' על הקדמות טעמי הכרעת הסתובים הוא מה שנתחכסו' באמונה זו כל הקדמות' ולא עלה בידם אלא הבור דברים כי יראה מה שזאת החקירה היא נבועת' לשכל האינטי' לסביב אל תכליתם האלהי אשר טעם על הסבולות :

ואחר

סבת' זה נבאר כי הפלסוף אשר הוא עמוד טעמי' נשעם מפרשי ספריו להאמין בקדמות העולם לא טענה לומר שיש לו מופת על זה כי הוא כתב בס' השמים דבר זה לטוב אחר דרש עתה לחקור אה' על המאמין' כ' ונאמר אם הם מתחיים מרכז או בלתי מתחיים מרכז ואם יפלו תחת ההפסד או לא יפסדו' כלל והשתדל' אחר הניח זאת השאלה לזכור טענת מי שאמר בסתסוות השמים והכח' אה' דברים ז"ל אחר שאנחנו כעצמנו זה יהיה מאמרו' אם אנל' ממוכ' ענין עתר מקובל ויותר ממונה

הרובה וכ"ס כשישמו טענות והחולקים תחלה שאלו הם נאמר דעתנו וטענותנו ולא נאמר טענות וחולקים ויהיה יותר חלש לקבלם אבל השומעים ומזה שראוי על מי שירצה שידון באמת שלא יהיה שואל מי שיהלוק עליו אבל יהיה חומר מורה על האמת ועבור לו מה שיעבור לעצמו חיושר הטענות אלו דבריו:

ואלו היה אצלו חופת בשאלה זו לא היה ראוי לו להציג מה שהניב ככאן כי הדבר אשר התבאר בחופת לא תהיה קבלתו חלוטה אם לא ישמע טענות החולקים עליו אבל האמת הוא שלא טעה לעולם שעלה בידו חופת על זה וכל דבר אינם אלא טענות לא חופתים וכוונתו שטענותיו יותר נכונות מטענות החולקים עליו האומרים שהעיון הפלוסופי יביא אל היות השמות נופלים תחת ההווה וההפסד וזה אמת בלא ספק כי דעתו יותר קרוב מדעתם לפי עשיית הראייה מטבע המציאות ואמנם לא כן נחשוב כי האמת הוא מטבע המציאות אחר זאתו אל ההווה לא יחייב זה אבל כאשר כי תהיה כדון אלהי כמו שנבאר אחר כך אחר הפלוסוף במקום אחר שיראה שהוא וראה שדרכי עשיית הראייה על אלו העיניים שצריכים בעולם בפניו אין אצלו התחלה בהם טבעה הראיה כס ונ"ל ונ"ל אשר אין לנו בהם טענה או הס גדולים אצלו סנה מאמרנו בהם למקום קשה במאמרנו אם העולם קדמון או לאו ולפי שראה שאין אצלו חופת על זה חזק דעתו כהיות מי שקדם מן הסבכים מאמין כן ונ"ל כס' השמע ונ"ל כל מי שקדמי חכמי הטבע יאמין כי התנועה בלתי הוה ובלתי נפסדת מכלתי אפלטון שיאמין כי התנועה הוה ונפסדת לכן השמים אצלו היום ונפסדים ונ"ל:

עוד חזק דעתו ע"כ פשות הראייה בהפסד אצלו האומות כלם ונ"ל כל בני אדם ביאדו בהתמדת השמים ועמידתם וכאשר שצרו שם בלתי היום ונפסדים שמוס חשכן לא ולרומנים ר"ל פמלאכים ויחסוס לו להורות על התמדתם והביא מאמרים אחרים מהפריסמות לחזק טברתו ואלו היל מופת בזה אין צריך לכל זה כי חופת אינו צריך חזק מהמורים לו ולא מהמפורסמות ולא יחלם הפני החולקים וכן כשהניב הצעות והקשים מזה חזק לבאר שהוא נכחי אחר ונ"ל אם יהיה א' מניב דבר הוה בלתי נופל תחת ההפסד או דבר תמיד נופל תחת ההפסד יתחייב שיתבטל קצת לו ההקדמות וההקשים אשר הצענום עכ"ל ואם היה ביטולם בלתי אפשרי הצענום הכאם לבטלם נמנעת בהכרח:

ועוד כשרצה לדבר במציאות דבר שאין לו תכלה שהוא נמנע כמובל ומחוייב שהיה לו מציאות ככה עשה הקדמה לזה שהזקן והתנועה הם נכחיים ולא אחר שנת לו בחופת והטבו מושכל ראשון ואחר זה לשונו אם לא נכחי מה שאין לו תכלה נמצא ר"ל ככה יתחייב שהיה לזקן התכלה וזה דבר לא יושכל מטבע הזמן עכ"ל ואם היל בחופת בנכחיות הזמן לא היה ראוי לומר זה הלשון ויהי אומר וזה דבר התבאר ביטולו בחופת:

וכבר כתב עוד במאמר אחרון מהשמע דבר זה לשונו מיייתן וארע התנועה אם תתחדש אחר שלא היה דבר מתנובע כל עקר או אם תפסד וזה הלשון אצלו יורה כי השאלה הוה אצלו היא מחפיקת וכן כתב ג'אנוס כי השאלה הוה היא מחפיקת וכסוף דבריו בתנועה אחר זה לשונו אפשר שנבאר שיש בבוא תנועה הדווקת נכחית מזה טבע הזמן והוא כי כבר התבאר כי הזמן הוא הספר התנועה ואם הזמן נכחי מתחייב שהיה בבוא תנועה נכחית ומדווקת ושהזמן נכחי כל הקדמונים חכמים על זה לבד אפלטון שהוא חסדו אותו עכ"ל ואלו היה אצלו חופת בנכחיות הזמן לא היה צריך לחזק זה מפני שכל הקדמונים חכמים עמו וכל המפרשים לדברי הפלוסוף המיינים וההיסטסאלים התחזקו לפרש דבריו כי הוא ביאור השאלה הוה בחופת אבל מתוך דבריו נראה שהוא מספק בה ונמסך בה על הפרסום אל האמות הקדמוניות ואם הוא סומך דבריו במציאות בטלות כ"ס שראוי לסמוך דבריו בדבר אלהינו וכתבתי לו לא תהא תורה שלימה שלמה כשיהיה בטילה שלם:

ובתב הולכ"ג ונ"ל שם שהניב הפלוסוף אל שיאמין שיהיה העולם קדמון הוא מה שיאמין ממצע השלש שהוא מניב בלבב הכוכבים הקיימים ושהוא נחום הנמצאות וסדרם ויושרם וזה שכאשר הוכח הש"י מניב חיושר לא מהב'גלים הוא מבואר שלא יתכן שיהיה העולם וזה שאין ראוי שיונה זה הבלבל אשר הוא מניב לו הוה עד שיהיה לנ"ל פעם קצר עם זה הבלבל אשר הוא מניב בדרך שיהיה שלמות לו וישימהו חי ופעם לא יהיה לו קשר עמו ועוד שאם הוכח הש"י מיוחס הנמצאות וסדרם ויושרם אין ראוי שיהיה נמלא השלש בולת הנמצאות כי המושכל אשר אין לו מושא חוץ לשכל יחשב שהוא מחוייב שיהיה כוונ כמו שהסכי' עליו כן רשד בקיוצרו לם' הכפס:

וזהו מה שהכריח הפלוסוף שהעולם קדמון כי הוא כבר שער בשאין טענותיו מותנים באמת בזה עכ"ס כמו שיבאר יחסוס לא וכן הפלוסוף אלו הטענות לפי שהם שהיה חללו העיניים באלהיות היו דברים לא בא עליהם חופת אבל הם יותר מעטי הספקות השאר הדעות אשר האמין בהם וולתי כמו שספר אלסכנדר לפי מה שזכרו כן רשד וסרכ המורה:

ובדמות הענין כן לא יתכן שיוסחו כמו אלו הדברים התחלת חופת שיהיה העולם קדמון כי הפלוסוף לא אמת עיניים אבל הניחם ע"כ הסביר המשובחת עכ"ל ר"ל ונ"ל כס' מלחמות ה' ודע כי א"א ע"ה פרסם אמונה זו בעולם קודם שיהיה כמו שפרסם אלהות של הכ"ה באחריו ויקרא שם אכרס בשם ה' כן פרסם אמונת החדוש באמר ויקרא שם בשם ה' אל עולם וכן אחר קונו שמים וארץ וכיוצא במאמרים אלו וכו' חתם מדע"ה ברכתו באמרנו מניב אלהי קרס ופי' משה ג"פ בתפלתו מעון אתה היות לנו וכו' ונ"ל דע"ה לרובכ כשמי שמי קרס אין בזה מקום התעורר לפאמין ששמים קדומים כי כן אחר הכתוב בטרם הרים וילדו ואם יתעקש המתעקש כי לשון טרם מורה על קדמות ואפילו בהרים יאמין שם קדומים נביכה וזכור עדתך קמית קרס והנה הזכיר בבאן קנייה וקדמות כמו בשמים ואינם קדומים אבל יש להם איו קדמות על שאר האמות וכן מי יתנני בידחי קרס שם קדומים אל הזמן ההוא כן השמים יש להם קדמות זמנית על המורכבים השפלים וכן הסרים והנס התבאר זה:

ונבאר עתה כי ראיות הפלוסוף על קדמות העולם אינם מכריעות כלל ואחר שנבאר זה נבאר כי הראיות הם מכריעות יותר על ההדגש מכל הקדמות וראיותיהם על כ" מניבם ה' מזה העולם עצמו ומזה טכני המציאות וסכ' מזה סכורא המציאות ו' ואשר הם מטבע המציאות ה' מזה החכמה כי הוא א' שהתנועה בהכרח היא קדומה בלתי הוה וזה שאם היתה הוה היתה קודמת לט תנועה כי כל יוצא מהם אל הפועל יוצא בתנועה א"כ זאת התנועה האחרונה קדמה לט תנועה בלתי הוה שאם היתה גם היא הוה יש לה תנועה אחרת הוציאה אותה אל ההווה בלתי תנועה ואותה תנועה קדמה היא בלתי הוה שאם היתה גם היא הוה יש לה תנועה אחרת קדומה ויגיע אל תנועה קדומה בלתי הוה כי לא ישתלשל הדבר בלתי תכלית כי זה נמנע ואם היתה תנועה שם היה שם מתנובע כי התנועה מקרה למתנובע והיה שם זמן כי הזמן מקרה התנועה וזאת ראיה אצלו על קדמות העולם ומקום הטענות בזה שהוא מקיש הסוהסכללית שלא היה עדין זה הטבע אשר לזה המציאות אל ההווה

מגן אבות ח"ג

ההווה החלקית כי אנו אומרים כי קודם לזאת ההווה לא היה כל העולם והטבע אשר קנה אחר ההווה ואע"פ שכל היום חלקי. תקדש לה תנועה בהויה כללית נהיה תנועה כלתית תנועה קודמת לה שזו היא סגולת הויה הכללית שהתנועה נהיה עם הזמן והתנועה יחד והראיה הסגולתית אשר מטבע המציאות היא שהיא אומר שהחומר הראשון בהכרח הוא קדום לא נהיה לבי טאם היתה לו צורה כי אין ההווה ר"ל אלא קניית הצורה וכבר הבחנוהו חומר כלל צורה א"כ אינו נופל תחת ההווה וגם זאת הראיה היא נדחית כמו הקודמת לה שאין להקיש ההווה הראשונה אשר נהיתה מוולת חומר אל ההווה המתהווה מחומר כי זאת היא סגולת ההווה הכללית שנעשית מוולת חומר חומר בלי צורה:

והראיה

ה' אשר מטבע המציאות שהוא אומר שהכלל הוא קדום לפי שהוא פשוט כתנועה סגולתית וכל שזה דרכו אין לו הפסד כי הפסד אינו אלא חל המורכב מהפכים בהתבאר א' מהפכים על האחר ומפסידו וכן אל התנועה הישרה לפי שכל תנועה ישרה יש לה הפך והכלל שאין בו הפך ותנועתו הדווקת אין לו סבות ההפסד וכיון שאינו נפסד אינו חסר כי כל הויה נפסד אינו הויה וזהו ההויה בטבע הקניו להציאות אחר ההווה הכללית אבל כזאת ההווה הכללית אינו הכרח שמה שאינו נפסד לא יהיה הויה כי אין להקיש ההווה הכללית אל ההווה החלקית:

והראיה

ה' אשר מטבע המציאות היא שהוא א' שלא ימלט כל מתהוה מ' מ' עניינים אס שהיה הכרחי שיהיה א' או שהיה נכונה שיהיה או שהיה אפשרי ואלו הן ההכרחי שיהיה לארץ כדור ואם היה נכונה שיהיה לא יצא אל המציאות ואם היה אפשרי שיהיה או שלא יתהוה בהכרח יש דבר מקבל אותו אפשרות ואותו דבר הוא הקדום וכל זה הוא מהטעות הקודם להקיש ההווה הכללית אל ההווה החלקית כי המאמין בחדוש אומר שהעולם נהיה אחר שלא היה עם דבר מקבל האפשרות וכל אלו הבטוליים יוצאים מהחזקה שכנה הרב ז"ל סביר שתורה כח"ש אלו הם אמהות הדרכים שבנה עליהם דעתו הפלוסוף בקדמות ויש כמה ענפים גדולים יוצאים מאלו הפרטים את כלם ישא רוח בחומה זו שבנה הרב ז"ל ועד באמר נדורו אילנה וקניצו ענפיהו אחרו עניינה וזכרו אינכיה תכור חיותה מן קדמוניה וצפריה מן ענפיהו הם האנושים דרכו ונתקיים בו ברם עקר שרשוי בארעא שכוון בקטני אמתה פחותי בני עמינו מהתפתים בדעותיו האשיות אלהים יפלו ממועצותיהם אמנם ראיתיו על קדמות העולם מזה האזן הוא שאומר שאם הש' חרש את העולם אחר ההעדר א"כ הים הכזר קודם שיכרה העולם פועל בכח וכאשר כראו שב פועל בפועל וא"כ יצא הכ"ה מן הכח אל הפועל וא"כ חבלי מוציא מוצאו מן הכח אל הפועל וסתור זאת הראיה היא בחזקת כי לא יחוייב זה אלא בכל מורכב מחומר בעל אפשרות וצורה כי בלא ספק שפועל בנשם אחר בצורתו אחר שלא עשה דבר היה הדבר בכח ויצא אל הפועל וא"כ חבלי מוציא אצל מי שאינו בוף ולא חומר אין בעצמו אפשרי וכל מה שיש לו הוא בפועל תמיד ולא ימנע בו שיעשה עת ולא יעשה עת ואין זה שמי בחק הכפדר ולא יוצא מן הכח אל הפועל ועדכר הפלוסוף עצמו נסתור ראיתו זאת כי הוא אומר שהשכל הפועל הוא כפדר ויעשה עת ולא יעשה עת אחרת ולא יאמר מפני זה שהשכל הפועל משתנה ולא שהיה בכח ושכ בפועל בעת שיעשה הוה שלא עשהו קודם כי אין ערך בין השניים וכיון מה שאינו נשם ולא דחיון בשום פנים לא בעת הפועל ולזה לא יתחייב מהיות הכפדר בלתי עושה בעת א' הפועל אשר יעשהו א"כ שהוא יוצא מן הכח אל הפועל כמו שנמצא בצורות כעלי חמרים ואע"פ שהיות השכל הפועל בלתי עושה וא"כ עושה הוא הפני הכנת החמרים אבל הוא תמיד פועל לכל מוכן וא"כ הוית העולם שה' אכחנו בסתירה זו לא באנו להשוות הענין בהם לבחרי אבל חייבנו הוה שכוונה השכל הפועל אשר אינו בוף ולא כח רב"ף שיעשה עת ולא יעשה עת אחרת מהיה הסבה הויה דבר שהיה לא יאמר כו שצא מן הכח אל הפועל ולא שהיה בעצמו אפשרות ולא שהיה נדך למוציאו וציאו מן הכח אל הפועל כן באמרנו שה' חרש העולם מההעדר שבחור לא יתחייב מה שיהיה בו שיני וציאו מן הכח אל הפועל אחר שנאמין שהוא אינו בוף ולא כח בוף והראיה הכ' כי הפועל יפעל בעת א' ולא יפעל אחרת מפני המונעים והסדושים המתחדשים כי המונעים ינטלו לו פעולת מה שירנה והסדושים המתחדשים יפסלו לו רצון לפעולת מה שלא רצו ער עתה ואחר שהש' אין לו מונעים ולא מעכבים ואין לו חרשים יתחדשו לו א"כ אין לו דר שפועל פעם ולא יפעל פעם אחרת אבל פעלו יקצא תמיד בהתחדתו ונמצא בפועל וסתירת ראיה זו שזה לכל פועל כדון כלל דבר אחר והמשל כזה הארס ירעה לבנוח לו בית ולא יבנהו רפני מונעים כשלא יהיו לו כהצאום החומר אשר מהם יבנה הבית או הכלים הרביעים והשדושים לו ולא ירעה לבנות בית הנה הוא פשוט שאינו נדך למחסה וכשיחחדשו חרשים בקור ומוח יציאוהו לבקש המצוין או ירעה לבנות בית הנה כתבאר כי חרשים יפני הרצון והמונעים יעמרו כנגד הרצון והסבה מה מפני הפעולה ההיא היא כלל דבר אחר מן לבוף הרצון אבל פעולת הש' אינו מפני דבר אחר אלא הכל נמשך אחר רצונו ולזה אינו לחרשים אע"פ שלא יהיו לו מונעים לא יתחייב שיתחדש תמיד אחר שאין שם תכלית אחת ונראה אשר כלללה יעשה א"כ הוא לא רוצה פעם אין זה שיני שאתת הרצון והמונעים זה עניינו שרצה ולא שיעשה כי פעולתו נמשכת ברצון לבד והיותו רוצה פעם ולא רוצה פעם א"כ הוא לא רוצה פעם אחרת מפני המונעים והסדושים המתחדשים אחר שיהיה רצון להפעל אחרת וזהו שרצה ולא רוצה ואלו היה הרצון לבד הפועל שיהיה תכלית אחת יהיה הרצון משתנה לפי המונעים והמתחדשים אמנם רצון האזן אשר אינו מפני דבר אחר בשום פנים אינו משתנה ולא היותו לא רוצה עתה ורוצה לאחר שיני בעצמו כח"ש כחמית הראיה הקודמת ועוד אני אומר שאין זה שינוי רצון אחר שרצונו הקדום היה שיאשר העולם בעדר וא"כ הוה ואין זה שינוי רצון א"כ אם רצונו שיאשר בעדר וא"כ נשתנה רצונו לכדחון אבל אכחנו מאמינים שלא נשתנה רצונו כלל אלא כך היה רצונו העדר וא"כ הויה והראיה הכ' היא שאומר כי פעולותיו ית' שלמות מאד אין בהם דבר מהחשדון ואין בהם דבר לבטלה ולא מוסף וזהו שאז תמיד הפלוסוף הטבעי חכם ולא יעשה דבר לבטלה וזה הנמצא הוא שלם לפני מה שישאר שתצאנהו כו מן השלמות ואין אחריו תכלית טוב ממנו ולזה נדך שיהיה תמיד בפועל שחכמתו בעצמו תמיד וחכמתו חייבה זה המציאות וסתירת זה הוא כי אכחנו כמו שנסכל חכמתו בהם שחייבה שיהיו הבולטים מ' ולא יותר ולא פחות ומספר הכוכבים בהם שהם לא פחות ולא יותר ולא יותר גדולים ולא יותר קטנים כן נסכל חכמתו בהמציאו הכל אחר שלא היה מונח קרוב והכל נמשך אחר חכמתו התדירה אשר אינה משתנה לא אכחנו נסכל סכלו במורה דרך החכמה ההיא ומשפטה אחר שהרצון א"כ נמשך אחר החכמה והכל דבר א' ר"ל עצמו וחכמתו לא יקשה עלינו איך עמד כל הזמן הקדום שאין תכלית לו שלא יעשה דבר וכאשר היה אתמול הפתח זה המציאות כי כ" נמשך אחר רצונו שהיא חכמתו וחכמתו שהוא עצמו ואכחנו נסכל כל זה:

עוד

הבוא ראיה מהפסדוהם אצל האומות כלם מן הנכחות אשר יחייב זה שהענין טבעי לא מונח ולזה נפלא הסכמת הכל עליו ולזה יאמר הפלוסוף כל בני אדם ביארו בהתמדת השמים ועמידתם וכאשר שיערו שהם כלתי הויה ולא נפסדו שמוס משכן לאו ולרוחניים והם המלאכים ויחסם לו להורות על התמדתם ואמת הוא זה גם הנביאים אומרים כן אבל אין

אין זה ראוי על קדמות העולם כמו שירצה הפלוסוף אבל זה נחמ' לראיה על השמים שהם יורדו על מצוא' השכלים הנכבדים והם המלאכי' וסורוכני' והם יורדו על מצואות הש' והוא מביעם ומחביבים שאין ראיה תורנו על מצוא' הפועל כבדרא' השמים לפי דעתנו בחדוש כמו שהם יורדו כ"כ לפי דעת המחזגי' הקדמות על מצואות מביעם ושהוא לא גוף ולא כח בנפח הנס' ה' כי אין לפלוסוף' ראיות מכריעו' לבטל אמונתם בחדוש ואם יאמר או' שאם הש' הוא המביע הכלל העליון אך עמד כל זה הזמן שאין לו תכלית קודם שנתהוה בטל כלתי מביע נחמ' לו כי תמונת הכלל אינה שלמות לש' כי שלמותו בעצמו ואם הוא מביעו' כמו שהוכח הוא מנר' החסד לתת שלמו' לנחמאל' וכשעלה הירון לפניו להמצואו המצואו ועוד שאנחנו לא מרש' שיהיה רא' א' מהמביע' כמ"ס זה כמה שקדם :

ואחר שהשלמנו זה כביא ראיות לאמת אמונת החדוש ואפפי' שר'ת אין צריכים חזק אבל כבר אמרנו שיקור ללמוד תורה ודע מה שש' לאפיקו' ונחמ' כי כלל ספק שכל מה שחמא' בשמים הוא בתכלית מה מן השלמות להשלים אלו הנמצאות שאם היה נפסד מצע הסדור ההוא היו נפסדו' אלו הנמצאות והמשל שאם היה מרחק הנשם השמימי מהארץ יותר רחוק או יותר קרוב היה הפועל המסודר מחמו מתחלף ובהתחלפותו היה נפסד זה המצואו' וכן שיעור הכוכב הוא בתכלית ההשלמות אל שיושפע מחמו וה' ש מה ששפע ואם היה מתחלף בבורל או בקוטן היה נפסד זה הסדור וכן הענין בתמונת הכוכב' ובלגלוג' הסדורים' וחלוק' ביצוגי הכוכבים ומקום הכוכב בכללנו ומקום קוטבי הכלל ומספר בלגלוג' הכוכב וסוית בכלל העליון כוכבים רבים והיות לקצת כוכבים אור מעצמם ולקצתם מוולתם הוא בתכלית מה שאפשר מהשלמו' להשלים לו הנמצאות השפלות :

ואחר שקדמנו וי נקדים הקדמה אחרת והיא שכל מה שימצא לו סבה תכליתית הוא בהכרח מפעולת פועל והנה מולד מב' הקדמו' אלו ששמים וכל מה שבהם הוא מפעולת פועל והפלוסוף' או' כי הטעות בשאלו הקדמו' השמימיים הם בקרי' ובהזדמן יותר גדול הטעות של מי שיאמ' זה בחי או בצומח ואחר שהתייבש הוא מכואר שהשמים הם מחורש' וזה שכבר יתכן שיהיה הדבר פועל דבר אם שיושפע מצואותו מחמו תמיד ואם שיושפע מחמו מצואותו בעת חדשו' לבד וא"ל סבבות באלו הענייני' השמימיים שיהיה שופע מצואותם מהא' תמיד שאם הנחנו כן יחוייב מזה שיהיה הדבר הוא מלא דבר ונפסד לו לא דבר ועוד שכבר יחוייב מזה שיהיה הזמן מחובר מעצמות ועוד שכבר יחוייב מזה שלא יהיו הגרמים השמימי' כי אם ככה ועוד שכבר יחוייב מזה שלא תהיה כבאן תנועה מדויקת ואחת אבל לא תהיה כבאן תנועה לנרמ' השמימי' ולא תהיה להם תנועות מתחלפות כהקירות ואחור ועוד יש הרבה ביטולים :

ועתה נבאר איך יתחייבו אלו הדימויים מואת ההכחה וזה שאם היה מצואות הכלל' ומה שבהם מאלו העניינים שזכרנו יושפע תמיד מהש' בהם יחוייב שיעמדו הכלל' אלו לא דבר הרק השפע מחמו וישובו להשפע מחמו מלא דבר זה שאם הוכח שיעל הש' מהכלל' הנמצא' עתה הכלל' הנמצאים אח' הנה לא יהיה כבאן פועל כלל אחר שהם תמיד באופן א' מהמצואות כי הדבר ההוא מדבר ויסה' הוא מדבר וולתי לו לא מדבר כמוהו בכל פנים כי תורינו הוא הונבאר יתקנה מהנחות לא שיתקנה הכוחות מזה הנחמה בעצמו שהוא כמוהו בכל פנים ולזה יתחייב שאם הוכחנו מצואות הכלל' ומה שבהם שופע תמיד מהא' כמו ששפע אור השמש השמש שישו הכלל' היום ונפסדים מלא דבר אל לא דבר וזה בתר' הכיטול ויתחייב ב"כ מזה בעת הא' היום ונפסדים לפי שאם הנחנו היום בעתה א' ונפסדים בעתה השמוכה לה וישובו להיות היום בעתה הב' לא יהיה מצואות הגרם השמימי' מדויק אבל יהיה זמן העידור שום לזמן מצואותו וזה מכואר הכיטול עם שכוה האופן לא יושפע תמיד מצואותם מהא' כמו שהוכח ואם הנחנו או' נפסד בעתה אשר בו הזמן הנס' יתחייב שיהיה בעתה א' היום ונפסד וזה ב"כ בטל שיתקבצו כ' ההפרי' יחד ועוד יתחייב מזה שיהיה הגרם השמימי' בכל עתה ועתה אחר שהיו שופע תמיד מהא' וזוהו יתחייב שיהיה הע' הרק לעתה וזה א"כ הזמן מחובר מעצמו וזה שאם היה בין העצמות אשר תהיה בהם זאת שהיה זמן הנה לא יהיה בזמן ההוא מצואות הכלל' שופע מהא' תמיד זה חלוק' בלתי אפשר וא"כ יחוייב מזה ההכחה שיהיה העצם דבק לעצמו וכן יחוייב מזה שלא יהיה הגרם השמימי' נמצא כי אם ככה כי לפי שלא תמיד מצואותם אלא עתה א' מכואר כי הדברים הנמצא' בעתה א' לבד הם נמצא' ככה לא בפי' כמו החומר הראשון כבר ביאר זה הפלוסוף' בס' השמע הנה יחוייב שלא יהיו הגרמי' השמימי' נמצאים ב"כ ככה ויתחייב מזה שלא תהיה כבאן תנועה מדויקת להשלים וזה כי התנועה המדויקת יחוייב שיהיה למתנועע' א' כמ"ס בס' השמע ואין כבאן מתנועע' א' לפי זאת ההכחה ויתחייב מזה ב"כ שלא תהיה כבאן תנועה לפי שהגרמים השמימי' לא יהיו נמצאים כי אם בעתה ואין בעצם תנועה ובאשר לא תהיה תנועה לא' הם לא יתכן שישלם הכללותם תנועה כי התנועה כבר תהיה לכללותם בהם שתכלול תנועתם ואשר לא' הם בעת מה ומהו הדבר ית' שלא יתכן שיתקנה כבאן תנועה מתנועת או תנועה מסירה כל אלו הכיטולים כתב הר' ז'ל והשופט בן רש"ד הראשון כתב בס' דרשו' הראיות בסכירות הרק מופת זה אחר שהקדים כי כל פרטי העולם הם פאזות לקיום האדם ובסוף דבריו כתב כי המופת על הדיוש העולם נכחה על כ' הקדמות מכוונות הא' שהעולם בכל חלקיו ימצא נאות למצואות האדם ולמצואות כל הנמצאות אשר הנה והשנית שכל אשר ימצא נאות בכל חלקיו לפעולה א' והסודר לתכלית א' הוא פועל בהכרח ויוליד מב' הקדמות אלו שהעולם פועל ויש לו פועל עכ"ל והנה זה תלאך רע עונות כע"כ אהן :

ועתה נאמר כיטולים אחרים לפי זאת ההכחה אחרם אהן' לשונו אין הס' מותן תמיד מצואות וחדוש לבד הדברים רבצ' אחר רבצ' כמ"ס הפלוסוף' שז"כ יתחייב לפי סברא זו שלא יהיה העולם דבר קיים ועומד כ' רבצ'ים ושלא יהיה הדיוש לא מתנועע ולא שוקט לפי שהמתנועע הוא א' בעצמו כמתין בתחלת התנועה ובסופה וכן השוקט הוא א' כמתין בתחלת ההשקט ובסופו ומה שנידך מצואות וחדוש תמיד ואין המצואות הא' מהספק לו אינו נפסד בעצמו א' כמתין ומה שאינו בעצמו א' כמתין לא יהיה מתנועע ולא שוקט אבל יהיה כל דבר תנועה כלתי מתנועע ויהיה מתנועע שלא יהיה האדם כעצם הוא האדם שיהיה בכך כי אשר היה בכך נפסד וכלו' וחור' לאין וכברא אחר בחקומו מאלו רבצ' אחר רבצ' ויתחייב שלא ישב האדם דבר ממה שיקבץ ואם יתנועע ללכת לביטו לא יהיה הוא הכנע אל הבית וגם הבית שכןם אלו לא יהיה הוא הבית אשר היה מבקש ליכנס אליו ויתחייב לזה' שאין ראוי לאדם לבקש את הנאות ולא לברוח מהשק' כי מה שהוא מבקש לא ישב אותו לעולם כי אם אדם אחר יהיה חשב ודבר אחר יהיה החושב וכן מה שהוא בורח ממנו לא יאיר לו אלא לאדם אחר ואם חטף אדם שום דבר מחבירו אינו צריך אח' להשיבו' לו כי אין החוטף והנחטף ולא אשר נחטף מחמו תכונם בעולם וכמה יש בזה מהשטות והאשפז והערת

מגן אבות ח"ג

והעצמים ורכים מן המקרים הם קיימים כהצורות שום וזן אחרי שהצורות הכ"ה אע"פ שאפשר שישמור אותם תמיד רבץ
אחר רבץ אך השמירה אינה נותנת הציאות כלל אל הדבר השמור בעבור שסיוט הדבר שמור מני על דרך האמת הוא שיהיה
הדבר המני עכשו הוא בעצמו א' כמנין עם הדבר שהיה מני קודם זה ואין השמירה כן לפי שהשמירה שהיא עכשו אינה
בעצמה א' עם השמירה שהיה קודם זה אך היא מתחדש' תמיד בהתחדש חלקי היותו ולזה היה השמור נרדף תמיד אל השמור
פ"כ תהיה השמירה דבר ויזקק הציאות הדבר השמור כגון הירחית ההפכי אשר היה אפשר בהם להפסיד את הדבר
השמור וכן המקום שומר את הבין מכלי שיתן לו שום הציאות ובזמן כן השומר שומר את הצורה ואת המקרה מכלי שיתן להם שום
הציאות ואפשר שיקראו שמירה בדרך העברה לנתינת הציאות את הדבר השמור כגון הדפוס ששוקעין אותו במים הנדרים
שימלא סביבת הדפוס וחותמו במים כן שימלא עם הדפוס ויהיה הדפוס שומר אותו תמיד כל אותו זמן אללא א' במין לא א' כמנין
כלל' שהוא א' כמותו ומתחדש תמיד כמו התבועה והיותו תמיד כמו התבועה והיותו ושאור המקרים אשר אין להם קיום והשאלות
בהציאות וכל כן. היות אפשר בהציאות הזה להקרא שמיר' כי הם דברים דומי' ולן' בהתחדש ויהיה א' שמור במין לא כמנין אבל
השמור האמתי שהוא א' כמנין אין תלייה למציאותו בשומר מזה שהוא שומר' ושתחדשת השמירה ממנו תמיד וכן אין תלייה
למציאותו בשום סבה מזה שמציאו' התחדשת רבץ אחר רבץ בעבור היותו א' כמנין לא כמותו אבל תהיה תלייה למציאו' בסבתו
הפועלת אותו מזה שמציאותו בא המנה בתחלת המציאותו כלל' ואפשר שיהיה דבר סבה לדבר אחר מכ' נדדי' יחד ומזה
שהמציא בתחלתו ומן המציאות ומזה שהוא שומר אותו תמיד כגון הדפוס שמתחדש ואת התכנית במים השוקעים
שאינו נותן לו הציאות תמיד כי אם בתחלתו ומן המציאות כלל' אך הוא שומר אותו תמיד כן' היותו שוקע במים בעבור
שהוא מעביר את המים שלא יסיו חורים לתכנית' הראשון שהיה חסינית את התכנית אשר חדש הדפוס וע"כ אם נמצא דבר
נפרד בעצמו אחר כמנין שלא היתה לו תחלה לזמן מציאותו לא תהיה למציאותו תלייה בשום סבה פועלת כלל' לא מזה שמציאותו
מתחדש רבץ אחר רבץ בעבור היותו נפרד א' כמנין ולא במין ולא מזה שמציאותו בא מסבתו בתחלתו ומן המציאותו בעבור שלא
היתה תחלה לזמן מציאותו ויתחייב מזה שאם העולם היה קדמון שאינו מפעולת הכורא בשום פנים וכעבור שנמצאו דברים
רבי' אחרי שלא היו נמצאו' והם נדריים בהציאות לסבה א' קדומה מחדשתם והוא הא' יתחייב בהכרח שיהיו כל פעולותיו של
זה האלולה מדרשות ובראו' מוזן קדום עכ"ל זה האלף ואח' שהוא מופת חותך ולתוספת חוץ שהשמים מחודשים טען הדב
המורה טענה וחוקה הר"ל וזה הוא מזה החלוק הנמצא בגלגלי' כי ידוע הוא כי החלוק הנזכר באלו הנמצאות השכלות הוא מזה
שם מורכבים אשר ישתנו המונים ובסבת שינוי הרגזים ישתנו צורותיהן אבל מזה הגלגלי' שהוא פשוט מאיזה נד כלל' החלוק
בצורותיהן הם המוני' אותם שיש בהם חלוק שזה עלה וזה עלול זה לא יתנהו טבע הגלגלים כמו שחלוק צורות הרומם והנמוך
וזהו והמדבר יתנהו טבע החומר המורכב מזה שנוי המוני' ועוד ששיעור כמות הגלגלי' לא יתנהו טבע הגלגלים כי כמות
הדברים הטבעי' הוא משוער לפי טבעם כי לא נמצא במלה כשיעור גמל ולא גמל כשיעור' במלה והיה זה אפשר בהם להתחלף' מזה
להיות מורכבים מהפכי' אלולם הדמתי' שהשינויים שאינם בעלי חוש שיהיה חלוק בין גלגל לגלגל מפני חובו הוא מבורר שלא יתן
טבעם זה להתחלף' ובאלו המורכבי' הוא שאפשר שיהיה חלוק במין א' כרכיו ומיעוט לפי שכלל מין יש בו רחב ככמו' ובאיכות
וכשיעור אותו רחב כלל' אותו ההתחלפות וזה דבר מבור' הוא בטבעיות כי לא היה אפשר לסתקיים המין אם לא היה לו רחב מפני
השנוי שיקרה לו אם מפני האויר החקיף או מפני המזונות והדומה להם וזה באיכות וכן בכמות כי א' שישאר בכמות א'
להיותו מתחלף' בכמותו ככמותו חיי כחזהו וימטרך למציאה ובירול וזה הוא במורכבי' מפני שנוי מזהם אבל בגלגלי' שאין בהם תרכבה לא
יתן טבעם שיהיו מתחלפי' בכמות וכן לא יתן טבעם שיהיו חקיפי' קצתם לקצתם כי לא נמצא אלא בבעלי טבעים מתחלפים
קצתם כי האש מקיף האויר והאויר המים והמים הארץ להיותם מתחלפי' הטבעי' והיה ראוי בטבע הגלגלי' שלא יהיה בהם אלא
גלגלי' כמו הענין בטבע היסודי' הא' ועוד שלא יתן טבע הגלגלי' הא' להיות מתחלף קצתו מקצתו ושיהיה סתכל הא' מאיר והוא
סבוכב ושאר חלקי הגלגל ספריי כי לא יתן החלוק כבשם א' בקצתו על קצתו לא בשחור מורכב מפני שנוי מזהו ולזה יהיה הסבך
חס והמחזק את אכל הגלגל שהוא עצם פשוט לא יתן טבעו זה וכן לא יתן טבע הסבכים שיהיו מתחלפי' בכמותם כמ"ס זה
גלגלי' עצמם כי מפני היותם מטבע א' הנה לא יתן טבעם זה גדול וזה קטן זה ארום וזה לבן כי זה יתכן במורכבי' מפני
חלוק מזהם אבל הכוכבים שהם מטבע א' לא יתן זה חום וכן לא יתכן טבע הכוכבים שישו פשוטים שיהיה השופע מהא'
מתחלף אל השופע מהאחר ושיהיה מחמם ומיבב ויירח חקיר ומדטיב וכן לא יתן טבעם שיהיה קצתו מקבל אורה וקצתו אינו
מקבל אורה כמו שהוא בענין הירח שיש לו כתובו בלתי מקבל אורה וכן לא יתן טבעם שיהיה הגלגל א' כי ריכוזי' בוכבים כמו
גלגל הסוגלות וקצתם אין בו אלא כוכב א' כמו' בוכבי' לכת וקצתם נעדר הכוכבי' כמו הגלגל העומי ועוד מה הסבה שמקום
א' יש בו בוכבי' רבי' הקובי' ומקום א' משורי' ומקום א' נעדר הכוכבי' זה לא יתן טבעם כלל' ואחר שזה ההתחלפות לא
יתנהו טבעם א"כ המוויב הוא שיהיו מחודשי' ולא היה חדשם דרך חדשם ההיותי' ההללקיות שהם ע"כ מיוב טבעם אבל היה
התשוותם ע"כ בהחירה והרצון וזה הוא ההכרח שיש בין זאת ההויה הכללית והשוותי' הסלקיות כי השויות החלקיות הם לפי מיוב
הטבע וזאת ההויה הכללית היא לפי הרצון והכחיות וכן ראוי שתהיה ההויה אשר בהחירה ורצון קודמת' ההויה אשר בהחירה
ורצון קודמת' להויה אשר בטבע ועל' ישעיה שאז מרום עיניכם מי ברא לה מזה היות השמים וחלקיהם שאינו מחייבו הטבע
יתברר לכם שהם מחודשים מהאל וא' המוציא כמספר נבאם לכולם כשם יקרא כן כתב תמורה זל.

והנה

והנה סתומות הא' הוא שהסמים החודשים וזה הסתומות הוא שהם מחודשים בכחירה ודכון ויש לחוק זה בטבעה אחרת פשר
בלא ספק שתמונת הגלגלים וכוונת הכוכב' הוא בעבור וולתם כדי להשלים תמימות זה השלם כי תמונת הגלגלים
אינה לברוח מהמגבר ולקבץ המלכ כי נחמקם שהוא תמונת אליו הוא תמונע ואיבו כדי להשיב מה שכבר לא השיבו כי אין
בהשגותיהן דבר יהיה להם ככה אבל יהיה להם תמיד ידיעה והשגה וקדיעה וההשגה לא תחייב תנועה אבל תחייב תנועה
במ"ט הפלום ואין תביעתו כמות תנועת הכ"ה לבקש הערכות תנועת האדם במחולות כי זה כלתו באהב אל הטבע אם בן
ותנועתו זו אינה חלל לחמקו החצירות אל זה העולם השלם ובאשר היתה תנועת הגלגלים בעבור וולתן הנה יהיו תמונות
שוככים וזהם וכל אשר בטמים בעבור וולתן וכל מה שהוא בעבור וולתו הוא הנה בסכרה ולז' אחרונים מהפלום' שהא' וחד
וסדר מה שגלגלי' ולפי שדכריהם הנה הם מחודשים ואע"פ שלא שערו כזה גם הפלום' כשער כזה חתר לתת תשובה באלו
הענייני' הנמצא' ויהיה מפני שבעם ולזה נתן טעם מפני מה התנועה סתומית מהמזרח אל המערב ולמה תיו הכוכב' העליונ'
תאמר

מ' אחריו התנועה יותר ולחם היו בגלגל העליון כוכבי רבי' וכשאר הכוכבים לא ימצא אלא כוכב א' וכל חש שנתן סבה הכל
 ה'א' כוכב אל הנחה ו' שהוא בעבור אשר בכלן כדי שיהיה שהיו וההפך בהם מזה סדר ישר ושק מריכס הסדר' הנמצאים
 בשמים אם חפני לחוה שכלו לתת סבה בהם לפי דעתו בקדמות העולם אם חפני סגלמוריו' היו בזמנו חסרות מאד ומ"ח הד'
 הוא חסר שהם עלולים ולזה הותר לתת סבות בהם שמוצא בהם וזה מחוייב שהיו מחודשי' במחולמ' ויוחייבו הכיטול' סוכרנו
 ב' מופת א' ולזה נשאר הפלגוס' נכון כשאלה ו' ר"ל בחדוש העולם כי לפי דעתו יתחדשו ספקות עצמות בסדר אופן חובב
 סדכרים מהל' שיש מהם מי שאו' שיחוייב מחזור דבר א' ומאותו דבר יחוייבו ב' דבריו' חדר הסדכרים מס נמצאת בו לפי שכו' ב'
 ענינו' ענין בו ישיכל עצמי' יענין בו ישיכל סכחו ויש מהם מי שאו' שסדראסון יחוייבו ב' דברים והם הגלגל העליון והשכל
 שיוכי הגלגלים אשר לחם' חנו במדרגה וזה החיוב אינו אלא ציור והצגה וכך שכו' כי איך יתחייבו עצמי' הגלגל' שהם עלולים'
 כמו שסודר הפלגוס' כי בוחת ההסבחה לא יושלם כזה האופן אלא השפע ציור והצגה לא השפע העצם ולזה יחוייב שהם הגלגל'
 הם עלולים' כמו שהנחה הפלגוס' שהיו מחודשי' וזאת הטענה ג' כ' שצו' אותם בעל ס' הסודר וכיון שהתבאר שמה שנתן הפלגוס'
 להסב' באלו העניני' הוא בלתי צורך הוא מבורר שמה שיש באלו הסדרי' השמימי' אינו חדר סכעם אלא להשלים הסויות
 אשר בכלן וזה יורה שהם מחודשים והנה התבאר כי כל הדבריו' הנמצאים בשמים הוא מופת על שהשמים מחודשים מנ' נדרים
 חדר הא' חדר היותו מסודר לתכלית מה ביותר שלם שאפשר' וזה א' ב' דבר הכללי הוא שקיים בעצמו והנה הכ' חדר סויותו מסודר
 לתכלית מה ביותר שלם שאפשר' וזה א' ב' דבר הכללי הוא שקיים בעצמו והנה הכ' חדר סויותו מסודר בעבור ד"א וזולתו וזה
 ג' א' ב' כללי הוא וזהו הסדר המופתי' שהיוולט' מהדברים הנמצאים בשמים על שהשמים היום כמספר סדרי' הנמצאים
 בשמים ג' פ' :

ובאשר

ה' ששמים מחודשים הנה יתחייב מהם שהעולם ככללו הוא מחודש כי כשלא היו כאן שמים לא היה כאן
 מעלה ומטה וכאשר לא היה בכלן מעלה ומטה לא היו בכלן יסודות וכאשר לא היו בכלן יסודות לא היה מסודר'
 מהם ועוד שהם השמים הם ההחלה פועלת לדברים הסבכיים הכ' אם לא היתה שם התחלה לא ימצא מה שהוא דבק להתחלה
 ונמשך לה וזה יבאר שהעולם ככללו הוא מחודש אלא שלא נת' מאלו המופתים אם התלכדים הם מחודשים ולזה טעו קצת משכילי
 עצמנו מחודשים כחדוש השמים שהתלכדים שקראו' הפלגוס' שכלם נכרלים קדומים בלתי חיים אבל יש להכריע שהם מחודשים
 מההתחלפות אשר ביניהם שום פעל וזה עלול כח' :

והמשורר

פ"ה גלה זה ס' ללם עם שאר הנמצאות בכריזה באחרו הללו את ס' מן השמים הללו כל תלכדי' וכו' כי
 הוא צו' ונכדאו וכן בתורה נרמזה באחרו ויכלו השמים והארץ וכל צבא' ובכלל צבא השמים הם התלכדי'
 כמ"ס ראיתי את ה' וכו' וכל צבא השמים וכו' והפלגוס' ג' כ' לא השיב חציאות השכלים הנכדלי' אלא חדר שהם חמישי' הגלגלי'
 וכלל גלגל' יש חמישי' א' ואחר שנת' שהשמים נתחדשו אחר שלא היו א"כ חמישיהם נתחדשו עמהם כי מן השקר הוא שהיו חמישי'
 נמצאים קודם החדש כל אותו זמן שאין לו תכלית ולא תהיה להם פעולה כי אין שלמות השכלי' הנכדלי' לא בהשפע' בהנעתם
 זה השלמות אשר ימצא אל השכלים כסכת תנועת הגלגלים וזה יחייב התחדשם בהתחדש הגלגלים ומה' שיוסיף גלוי' ושלמות
 בענין חדוש העולם הוא הגלות הארץ וזה ממה שאו' כי הגלות הארץ נעשה לתכלית והוא שיתקיימו בו אלו החינים אשר א"א
 קיומם בחיים ואינו מחייב אותו טבע כי מטבע המים שיכסו הארץ ולא יחייב זה סבה שמימיית שיכסו זה השכל וזה שאם היה
 סבת זה הציבוכ מדר' הגרמים השמימיים היה מתחייב שיהיה זה הציבוכ כהיקף כל החדר כי התנועה השמימיית היא מקפת
 בכל' ויורה הוא מן חסום שאין הארץ בגלית אלא חצי הקף החדר וזה נודע לחכמי' האנטיכית המורשיים והמערביים שלא נמצא
 יסוב אל הקף' יב' צעות פסיכוס' ואחר שנת' שאין סבת ההגלות טבע הארץ ולא סבה שמימיית א"כ היה ההגלות בכחירה
 ורנון כי הדבר' שהם לתכלית מה ולא יתנהו טבע אינו במקרה כי אם ברנון ואם אפשר זה הרנון סויותו ככל עת כח' כ' כצנן
 היות השמים ביטול זה ולא נשאר החלוקה אלא שום היה בעת התהוות ואחר שהיה זה ההגלות מחודש היו השמים ג' כ' מחודשי'
 שאין תנועת השמים אלא להשפיע ולהתמיד היותו אלו הנמצאו' המתקיימות בחלק הגלגל' מהארץ ומן השקר הוא שהיו השמים
 קדומים שיהיה כל הזמן הקדים שאין לו תכלית תנועתם לבטלם וזה מופת שהעולם ככללו מחודש וא"כ ש' רואים בהיות
 שהאדם נתחם מאדם וסוד מסודר וסוד מסודר ככר ביארנו שאין להקים היותו הגלגלי' א' היותו הסלקית וכוסף כזה גלוי' ונחמ'
 כשהיתה הסכמה א' בין האנשים בענין א' ואין חלוק ביניהם ואותה הסכמה אינה טבעית אלא בחירות והיתה הסכמה היתה
 בין אנשים התחלפי' האחויות והתנכבות והתלכדי' זה יורה שאותה הסכמה נפלה ביניהם חלש' א' שהיה כלם על אותה הסכמה
 וכלם נפתעו מאותו א' ואם היה ראשון בהיים וזה יורה על החדוש ושיש התחלה וזמית' א' העולם כי אם היה הזמן החולף לבלתי
 תכלית איך היתה אותה הסכמה נמשכת כל זה הזמן שאין לו תכלית

ואחר

פיתישב זה נאמר כי הסכמה האנשים כלם לחנות ימי השכופ שבעת ימים ולא יותר ושהתחלת יום א' והשלמתם
 יום שבת ואין שם טבע יחייבו זה וכן שהיו החספרים לא פחות ולא יותר זה בלי הפק יצא תאיש א' וזה יורה על
 חדוש המין האימוני :

ועוד

מה שהוסכם בפי כל הדורות כמה שנים היו מהאדם עד מת' ונפלה הסכמה כינוי כמה יש זמון מת' עד היום
 פר שכלאר חכמו ב' הזמנים ידענו כי זמון אדם' עד היום מחשת לפים וקפ"ה שנים שלמות אם לא יצא התחלה
 זו מאדם א' הוא שנתחדש ראשון לכל המין מאין יצאת למו הסכמה זאת כל זה וזכו' ס' הכוור והוא האמת בעצמו וכבר טען
 עליו הכוור' כמ"ס הסודיים שיש להם תקומות וכבינים וכדור' אצלם שיש להם כמה חיות אלפים שנים והוא השיבו דבריהם
 אינם כדבריו שיצאו מפי כביאי הנדק בהפרסמו פעולותם האלהיות חסכיותם עליהם סכל' דברים אלו אינם מוסכמים מהכל
 הם דברים כדורים להסכים בהם בעלי' התורות כאשר הם מביעים אותם בגלגליהם ואליהם יתחבולותם ואומרים כי הם
 המיעילים להם וכוונם לחי' שאומרי' שיש לו חסר מאת האלים וחכרו כזה ספרים חפטי' חכמם יחידים נפתל בהם מי שדעתו קלס'
 בקצת ספרי' ההוכרי' שכותבי' בהם חייבי' עשרת אלפים שנים או כמו ספרי' העבודה הנכסיית שוכרי' שם שנות נכבד' ונדריות
 ודואני' ואות' כי היו קודם אדם ושנכבד' היה רבו של א"ה עכ"ל' ס' הכוור ודע כי אלו הסויות לאלו הסודיים הוצרכו לכדורם
 לקיים אמונתם ומה שעלם בידם מהסתפלתמו' כי ה'א' הוא נפש הגלגל וזה חייב להם להאמין הקדמות כמ"ס הרמב"ם א"ל וכשראו'
 שתפסות התורה האלהית החולקת על האמונה הזאת התחבכו לכדור להם שקרים ועבדיו אנשי' לאחוזקין שקרייהו ולא הסכי'
 התנאות עמם ויכריסו דברי' אחת וכל שעולם נמשך לסנתת סתורם האלסית בכריזת אדם' ר' שהוא חכ' לכל המין האימוני וזה
 יחייב

מגן אבות ח"ג

נחייב חדוש העולם ככלו :

ורע

כי עוד חוק בעל כבוד לחנות החדוש מעבין שלשונות כי א"ל תכלית היותם מחדשות מוסכמות תלמי א' הוא המתחיל ויורה על זה הכורס המלכות והפעלים והשמות והם מן האותיות הנקודות ממוצאי הדבור ואלא ראונו ושלל שמענו מי שחדש לשון המלשונות והר"ל ז"ל הורה זה והוסיף בזה דברים ואח"כ ידוע הוא כי הלשונות הם הסכמיים לא טבעיים כנהנה לשון ובעצירה למחור סיהם המין האנושי מתחלק למינים כפי חלוק הלשונות וזה שער מבורר שאם היה כן יחייב שלא ישוב איש א' מלשון א' מדבר בלשון אחרת כמו שלא ישוב סוס חמור ואנחנו רואים בני אדם נעתיקי מלשון ללשון ובס' אין הלשונות מתחלפי לפי חלוק האקלמים שאם היה ככה ההתחלפות לא היו יושבים באקלים א' בטבעתקו שם מאקלים אחר מדברים כי אם בלשונם ואע"פ שיש רשם באקלמי בדבור בעבין הסתירות והאחור אבל סיהיה חלוק במלות ובעצלים כאלו האותיות הרמוז אליהם אין לאקלים רשם בזה וזה נחייב שיהיו הלשונות הסכמיים לא טבעיים :

ואחר

שהת' שהשמות הם הסכמיים לא טבעיים הנה יחייב שהמסכמי יהיו קודמי' ללשון כוחן ואם היה להם לשון אחר יהיה מתחייב מיהיה הסכמי ושיהיו המסכמיים קודמים ללשון ההוא כוחן וא"ל שיהיה לשון קודם ללשון וזה אל לא תכלית כי אחר שהת' שהלשון הוא הסכמי הנה לא יתכן שיסכימו אומה מהאומות יחד לשמות לשונם אחר שלא יתכן שתהיה שם סכה תביאם אל זה כי מבינה הוא שיסכימו אות' מהאומות יחד לשונות לשונם וכ"כ שיהיה זה פעמים רבים אין למספרם תכלית ככ"ל המלשונות ועוד שלא שמענו בכל זה הזמן החולף שכל אומה יס' חכמים מחברו' ספרי' בלשונם להשיג המצליח ואיך יסכימו לכתל לשונם למנוע התועלת הסביע להם המספרים המחברו' באותן לשון א"כ הוא מבורר שלא היה לשון אחר קודם אלו הלשונות והם מקודמים בהכרח ולפי שהמין האנושי הוא מחוייב שיהיו לו לשונות לפי שהאדם הוא מדיני בטבע וצריכו' זה לזה וע' הדבור הם מביני' זה את זה ע"כ הוא דחוק שיאמר שהיה המין האנושי וזו אין לו תכלית מולת לשון ולזה נחייב שיקדם מציאותו ללשון וזו שיש לו תכלית וזה שיקדם וזו שיש לו תכלית למחורס בהכרח א"כ הנה יהיה המין האנושי מחורס במחולס זה העלה החכם הנו' בזה :

והנה

ראוי שנלשים בזה מה שגראה בנחיתו שטרפו ספינות בים המצריכי אחר סוף השיבו ומצאו שם איים בתוך הים ובהם בני אדם בלא דעת ולא תבונה אין להם שכל ולא תחבולה לתקן צורך המלבוש והמאכל והמצינו לא שאוכלים ברעיני החטם וכו' עלי אמותיהם ואחיותיהם וכוונותיהם בשוק כבהמות בלא כושת וכחו חסם בארצותינו וכאלו להם נכקצו ומצט מצט הורגו בטבע אלו הארצות ולמדו לשונם לדבר והיו בעלי הכנה ובאמר לפי אמונתנו כי אלו האנשים נמצאו באותם איים מפני ספינות שטרפו שם והולידו שם בנים ומתו האבות ונשארו הבנים שם קטנים וגדלו בלא חרל ומלמד ולא נצטר להם מסגור האנושית אלא הסכה לכד לקבל ההתחכמות המתפשט בכל המין האנושי בכל העולם והו' אצלנו ענין אותם האיים :

ומה

שמחוק אצלי עבין החדוש הוא שלא שמענו מרומות שלבינו ולא ראונו בדורותינו שנתחדשה מדינה בעולם ואלו היה הזמן החולף לכלית תכלית היה בכל יום מתחדשו מדינות כנפול מדינות אחר' לרוב יסכם וזה יורה כי העולם מחדש מוחן קרוב והמדינות כאלו אנשים מוחן קרוב ויספיק להם לתקן חומותיהם המתישנות מעט מעט מה שלא היה מספיק זה אלן היה קודם מוחן אין לו תכלית ומה שיוסיף האמת בעבין חדוש העולם כי כל מה שנתמצא מהחכמו' הוא מחובר מוחן קרוב וזה כי הראשוני לא דברו ככה בשלמות והאחרוני' השלימים כי הפלוסופי' לא נמצא בה השלמות אשר נמצא בה היום עד הפלוסוף וכן הפיזיק' עד גאלינו' ומכמת התבונה לפי שהיא צריכה וזו ארוך עריין לא נמצאת שלמה והסכה בזה כי החכמה שתצטרך ל החוש צריכה וזו ארוך והנדרסה והספ' שאינם צריכו' אל החוש נמצאו שלמות מוחן קודם יותר שיאמר חכמות ולפי שיש בכני' אדם תעוקה לדעת החכמו' וזהו שלמותם אם היה הזמן החולף בלתי בעל תכלית היו נמצאות שלמות וזו אין לו תכלית וזה יורה כי המין האנושי מחדש מוחן קרוב וזה מבורר :

ובענין

הזה בעצמו ית' העבין התחדשות התורה שהוא מוסכם מכל האומות שהתחדשות היה מוחן קרוב וכל כימוס שקדם לא היה חסר ואלו היה הזמן החולף לכלית תכלית היה ראוי ההחדשות וזו אין לו תכלית כי לא ניתנה תורה אלא להשלים האנושי ולמה היה הזמן החולף שאין לו תכלית נעדר זה השלמות וזה מורה כי הזמן מתחדש מקרוב ופלוסוף לחזו זה העבין וכשחם מה בדבר' בטלים ואמר כי אפשר שיתחדשו הלשונות והתבינו' ומצאו ספרי' לא ימצא מי שירע לקראם ואפשר שיתחדשו החכמות האנושיות בזה זה אחר סור זה פעמים אין להם תכלית ולא הועילו זה כלום כי רחוק הוא שתאמר אומה מהאומות יחד ופי' תאמר לא יתחדשו לשונות כי הנשארי' דברו בלשונם בהכרח ולא יחייב מוצאת הסכה אפי' בזה אחרת אלא שיתמצטו הלשונות וזה הוא אמת כי כבר אבדו הדרכה לשונות בהחבר אומה על אומה אבל שיתחדשו לשונות רחוק הוא ואלו היה הזמן החולף ככ"ת היו אובדו' כל הלשונות' ולא היה כשיא' לשון א' בזה הזמן הארוך שאין לו תכלית ואנחנו ראונו מוחן הפלוסוף עד היום שהם יותר מאלף וזה' האות שנים שלא באבדו החכמות וככל וזו' משתדלי' להפתיקם מלשון ללשון עד שלא יתכן שיפסדו אם לא יפסד המין האנושי ואלו היה הזמן החולף ככ"ת היה התחדשות וזו שאין לו תכלית ושיתם בשלמות מוחן קרוב יורה שהעולם מתחדש :

ורע

כי יחייב המדרקק חייב חדוש העולם מדברי הפלוסוף וזה שהוא אמ' אם היה העולם נצחי יתחייב שיהיה לו כח בכ"ת וכבר ביאר אדם' שהעולם כ"ת ואם הוא ב"ת לו כח בכ"ת כח"כ הפלוסוף והוא מחוייב שיפסד ואם הוא נפסד הנה הוא הווס אלו כן דבריו וכת' כן רעד אזה ספק א"ל להפדר ממנו וקווא בפירושו למה שאמר הטבע הסיר זה הספק בשאמ' שאין לנרם השמימי כח אלא מדר ההצתק' תזקוק לחקוק ולזה אינו מחוייב אבל הוא מחוייב מצד עצמו שתפסק תביעתו אחכם היא תמירי' ונכחית מפני הסביע שאינו גשם שהוא לכלית תכלית וכבר הטיב הר"ל ז"ל בסתירת זה ההתר' כי אם מדר עצמויות המתמצע יתחייב לו ההפסק לא יתן לו הנצחיות כח המביע והמשל בזה כי המנחן המביע ידו מפני השיג המצוייר כנפשו כאשר התמיד תבועת ידו יקרה להם לאות וביעה אע"פ שהמביע הוא על עניינו והוא הצורך שיהיה לו כשיד אם לא נכחו שהמביע וכריחהו להסתובע ע"ד שיגיע נסח לבגש בהשם אותו וזה מבורר בהטול ועוד שאם היותם תבועת הנרמים השמימי' התמדיית איפשרית מצד עצנם מחוייבת מצד תביעתם תהיה א"כ תבועתם מוכרעת ע"כ האומם בכל זה הזמן החולף שאין לו תכלית וזה בתכלית הכיטול כי לא ימצא בדברים הטבעיים דבר בזה התואר וכ"כ שיהיה מתמיד ועוד שזו התבועה אשר לנרמי' השמימי' אינה ע"ד ההכרח

ההכרח אלא ע"ד הציור והתשוקה א"כ לא ישים תנועתם נחמיות הכח המנוע אלא תשוקתם לפניהם שייחוי ציורם ואם היום האפשרות אשר להם על התנוע' אפשרית מזה עצמם הנה תפסק תנועתם בהכרח והמשל שהפגש המניעה באדם היא תמיד בעיניו א' ויקרה לה מזה חולשת בלייה שהפסק תנועתה ולא יקרה לה מזה כלות כחה אלא מזה חולשת בלייה ולזה לא קרויחו כלום לנאת מן הספק הזה כשהחננו המנוע בלתי כח בנשם והפלוס' הורה שיש לנלגל' ג' יעשה ולאות ולזה לא היה בלגל' העליון כוכבים כי היה כבר עליו להניעם ואע"פ שאין סבה זו כבודה אבל היא שתירה מדבריו לדרשו וכן רש"ר בקצת אנדרתיו כסתבך סכור חוק כזה וחשב להחיר ספק זה מזה עצם התנוע' וזאת כי סבת התנועה היא הפסק התנועה כי כל מי שבער סבות התנועה יתחייב לו הפך התנועה והוא התנועה שהיא העדר התנוע' ואינו נחנע שיצא בדרם השמתי תנועה ככ"ת אע"פ שהוא ב"ת כי התנועה העדר והעדר אינו כח והאריך בזה וכוונתו ל' כי לפי שאין לתנועה הפך אלא התנועה והוא בעדר' והגדרם השמתי וכל מה שאין לו הפך אפשר לו הנחמיות ע"כ אפשר לנשם ב"ת שיתנוע' תנועה בלתי ב"ת וזה ע"ל פי' דבריו ואם ראתי מי שלא פי' ור"ל ל' לא ראה זו האברת והתיר הספק הזה ב"כ קרוב לזה סדרך ואם היה לנו חופת שבעולם הוא קדום היק אפשר להחיר ספק זה כזה הדרך גם היה אפשר ל' שאין מחייב לכ"ת שיחא כחו ב"ת כבזה זה אחר סוד זה וכל מה שיתחייב מזה הוא שיש לכוון תכלית בהחירות תנועתו ואיחודו וכחן לנאת מזה ככר שלא תשיבוהו ג' יעשה כמ"ש הפלוס' כי הככב' נוחים יעשה אל הבלגל' וכל אלו הסענות הנה מספיקו' אם היה לנו חופת על קדמות העולם אבל אם היינו צריכי' לחופת' להכריע החרש על הקדמות אף לפי החרש וההספק וכ"ש שדבריו' וחייא הם חוקים מחייבי' הפסד העולם בכללו לא הפסד תנועתו כי הוא הקדום ב' הקדמות נודק' ואם שהעולם ב"ת ושכל ב"ת כחו ב"ת וא"כ כח העולם הוא ב"ת ויפסד ויפסק ואם הוא נפסד הוא היה בהכרח כי אם באנו לחלק ביניהם ל' שאין מחייב לכל מה שהיה נפסד אבל לכל נפסד שלא יהיה זה אינו מחייב בדעת קצת המדבריו' שהאמינו כן דבר בסל הוא אחרת אלו המדבריו' נפלו כשיבטוים רבים בשאלה זו חפתי לשונות פרים כי יותר הם המאחרים המחייבים לעולם מהמאחרים המחייבים לו היות . וכלשון הזה כתב בן רש"ר בם' הפלת התפלה כי איזה מהמדברים השב שהפלוס' יורו תכלית התנועות אינו אחת כי לא נעלה אצלם לא אשר התחיל עכ"ל שם :

ויתחייב הנה שכאשר יתבאר שהוא יכלה יתחייב מהיתה לו התחלה ואחר שנת' שהשמים הם היום ית' נ"כ שהזמן ב"כ הוא זה ושלא היה זמן קודם היות השמים כי הזמן אינו אלא מספר התנועות שיעדר תנועה כמ"ש בם' השמע והחננו' בהכרח הוא שאיזה אלא חקירה אל השמים ואם השמים הם היום א"כ אף התנועה הנה ואם התנועה הנה הזמן נ"כ הנה שאל' אבל היה הזמן קדום והשמים מאוחרים' היה מתחייב הנה שיהיה קודם זה העולם עולם אחר ויהיה זה על דעת הא' היה כוכב עולם' ומחריבן שהוא ע"ד הא' מלמד שהיה סדר זמני' קודם לכן והפלוס' לא ידע זה והודאת בעל דין נחמא עדים דמי ע"כ יתחייב בהכרח אחר שהשמים היום שהתנועה והזמן היום וזה הפך ממה שפגש הפלוס' כי לפי שלא יכול לשער שיהיה הזמן מהודש חייב מזה שהשמים קדמו' ואין זה חייב כלל כי האמת הוא שקשה לציירו אבל כבר אמ' הפלוס' ע"פ מה שהיו חושבי' הראשונים' שיש למעלה מן השמים קדום או שיהיה ב' עולמות לכ"ת שזה קרה להם לפי שהוא קשה לציירו לפי שכל אלו המדבריו' המוחשי' אינם א"כ שלא יכלו אלא או לבדוק או לרקות וכל מה שלא יוכל אדם לציירו להחיות אינו כוח כי אלו היה כן כל דבר נודק לא ידמו אותו בני אדם הוא כוח וכבר ה' שיש כחה דבריו' שלא יוכלו בני אדם להחיותם והם נודקים במציאות החומר הראשון והמציאות השכלי' והז' לשון הפלוס' ואף אמ' נחמ' שאם א"ל לחיות היות זמן אלא בזמן אינו חפני זה כוח והקושי' הנדולש שהקשה בזה והוא שאל' לזמן להתהוות אלא בזמן וא"כ היה קודם הזמן זמן זה דומה לזמן' שאין למקום מציאות שאם ה' מציאות הנה במקום ואותו מקום במקום וזה ילך לכ"ת והוא השיב עליהם שאין מחנאי המקום שיהיה במקום שאינו אלא תכלית מקום שיהיה נבדל לשאר שוכן במקום ולפי זה נתיחייב לפלוס' שהגלגל אינו במקום אלא בהקרה לפי שאין דבר מקיף בו ובס' זה קשה לציירו לפי שרש"י וא"כ כשתסולק הקושיא מהמקום שאינו מחייב שיהיה במקום כן תסולק החסום שאינו מחייב שיהיה התהוותו בזמן ואם הוא קשה לציירו כל מה שהוא קשה לציירו אינו כוח כי חופת למעלה מהדמיון וכבר ה' בחופת היות השמים ויתחייב הנה שהתנוע' מהודשת והזמן מהודש והכלל העולה מזה כי הפלוס' הורה לנו כי מציאות הזמן דבק לתנועת השמים ולפי זה לפי שחשב שהזמן קדום נתיחייב לו שהשמים קדמוהו ואנחנו לפי שנת' לנו מינוי חדש השמים התחייב לנו עפי' שרש"י שהזמן מהודש ואע"פ שהוא א' שהא' שהזמן מהודש אחר שלא היה כבר חייב במאחרו זה שיש זמן קודם לפי שמתל הוא ולא היה זקודם ואחר לא נחמ' אלא על הזמן אין זה חייב כלל כי הכרח הדבור מביא ל' כן כי כן הפלוס' עצמו א' כי אין חזן לבגלל מקום ויודע הוא כי חזן ופנים לא נאמרו אלא על המקום ובאמרנו חזן כבר חייבנו שיש מקום אבל אין להביא ראיה מהכרח הדבור במקום הזה כי הכוונה היא שאין קודם היותו חזן ולא חזן לבגלל מקום וכן הראש"י ע"ל ב' ב' ב' קבלת כי האומ' שכל דבר הוא נחמא או נצטר באחריו כבר הוא חייב המציאות ואינו נצטר אלא מהכרח הדבור חייב כן וזה ארססו להיות גדול האד' שכלו הוא סופך במחקריו על עצמו והוא דומה לאמת דבריו' ויחשש המוחש כמו שהוא מביא מציאות השמים כנגד המוחש והוא ב' כי ארץ מצרים סולפת אל ההפסד חפני שהיה יס ואח"ך יבשה ויורה על זה כי נחמא בקרקע המחרש הדגים שאינם נחמא' אלא בים והוא עתה הולכת אל הים עד שתחבר ע"כ לא ירכו בה נשמים ואחרים יחיו אכסיה חסה שנוכח היאור והוא מביא ראיה ע"כ כי מצרים הקדומה היתה למעלה מואת המדינה ששוכני' בהעתם המצריים ואח"ך התחזק היום היום היום בעליה לזאת המדינה והוא שפלה מאותו מקום ל' וזה שרש"י דעתו בקדמות העולם כי יש כחה אלפים שהשנים מאותו זמן עד עתה ולא חרבה וסבת תנועת המחרש כה הוא לחות היאור חפני היאור ולכן הוא עבה ולא יוכלו לעלות בה ארזים המהוים המחרש מהאחר כמו שהעידה התורה ואיר יעלה מן הארץ והשקפה וכו' ובתבתי זה שלא יתפתה האדם להאמין במחקריו :

ויש מהראשונים' שהיו מחייבי' חדש העולם לפי שמציאות דבר שאין לו תכלה שקר היום העולם נחמיהו סס תנועות בלתי תכלית וכבר נת' בחופת שמציאות דבר שאין לו תכלית שקר ואין בזה חייב כלל לפי שלא היה בחופת שקריות מציאות דבר שאין לו תכלית אלא כשיהיה בפועל אבל כבזה זה אחר סוד זה לא נת' בלל אבל מזה אחר היה אפשר לחייב זה שאם היו התנועות הראשונים' לבלתי תכלית אך נמצאו האחרונים' כי מה שאין לו ראשו אינו אחריו ואין זה חייב כלל לפי שזה היה מתחייב אלו היו התנועות הראשונים' סבת האחרונות כי הדברים שהם עלה וצלול בהשתלשלות בהכרח יביע לעלה הראשונים' אינה עלולה ומה חייבו מציאות העולם הראשונים' הוא שש' שאם לא היה שם עלה בלתי עלולה חז' נמצאו העולמים ואין עלול אלא

מגן אבות ה"ג

לא תפלה ואם הראשון לא תפלה אף נחצלו האחרות אבל כתבנו הנכרכו שאין הראשון סבת האחרות לא יתחייב מזה שיעלו לתנועה הראשונה שאין קודם לה תנועה ותקטטו"ה היה מחייב זה מדר אחר כי כל דבר שיש לו תכלה יש לו התחלה וקצת שיש לו תכלה כשהג' אינו וכו' שיש לו תכלה כ"כ יש לו התחלה כי הקו כמו שיש לנקודה בקצה האחרון שהוא תכלתו כן יש לו נקודה תחת התחלתו וכן נדר כפי' לה' ששבע דחה זה ואמר שוויאל הטעם שהיא דחה הזמן אל הקווייב לזמן מה שהיא מחוייב לקו וזה מהדרים האחרונים ואין לדמות הזמן שהוא בא זה אלא לקו המוכח ואע"פ שיש לזמן תכלה אפשר הוא שלא תהיה לו התחלה אבל מהדרכי' מחכמי' חייבו הדגש העולם הזאת הקדמה ע"ד אחרת והיא מטבע המהירות והאחרון אשר לתנועה' הסככי' כי כ"כ מחכה תנועתו ויש כ"כ מאחר תנועתו כי מה שהולך השמש בשנה א' הולך הירח בחמש א' ואלו הים העולם קדום הים המהיר התנועה התנועה תנועות לב"ת וכן המהיר תנועתו התנועה תנועות לב"ת וזה שרר כי בלא שפך יותר תנועות התנועה הירח מהשמש יב פעמים וזה יחייב שיש לתנועה התחלה וזה יתבאר ג' מדרך אחרת שיהיה הזמן הקצר והארוך שיש כי הזמן זה שאנחנו בו אנו א' כי התנועה הגדולה תנועות לבתיה תכלית וכן היות' בקודם לזמן הזמן וכן כשתרבה הזמן לא יתקף שיפור התנועות כי כלם יהיו לב"ת וזה שרר שיהיה הקצר והארוך שיש בשכלם הם בב"ת ומכל זה יתחייב שיש לעולם התחלה אלא תנועה המהירות והאחרון והקצרה והאריכות ואכזבנו אלפראכי ימאן וזרחה זה המופת בקס ודברים בטלים באמרו כי לא יבוקס מהירות ואחרון וקוצר והאריכות בבב"ת ואלו דברים נאמרים כפי אינם מחוייבים בשכל והדמיון כ"כ נאמרו לפי שרצה לקיים אמונת המציאות הא' במופת' לא ישיגו קוטיו' ע"כ כל מה שגא' לו מופת הדגש העולם לקיים מהמו המציאות הא' הוא מחלל בו ונחבאר מציאו' הא' בדרכי' כנתיים ע"ד הפלסוף בקדמות העולם ומקבל אמונת המדע מהבכחה אחר שנת' לו כי היא אפשרית לא נמצאת זהו דרכו וזהו ע"כ לקיים מופת זה בספרו ותוסף בו דברים כי ידוע הוא כי כבדי הנכונה פעמים בזורים פעמים ישרים ואם היה הזמן נחמי הים הזמן שיש בזורים בו לב"ת וא"כ הן נזורים וישרים כא' או בלתי נזורים וכלתי ישרים.

ועד

זה הוסיף בלוקות השמש והירח שאם היה הזמן נחמי היה הזמן שיהיה לוקין בו לבתיה תכלית והזמן שאין לוקין בו לב"ת ויהיו לוקין וכלתי לוקין כא' או לוקין לעולם או בלתי לוקין לעולם והרבה הרקיות יש לזמן הזמן הנחמי בלתי הוא ולפי מהדרכי' חלקו על הפלסוף והקדמונים הרקיות לקיים אמונת המדע שיש בהקדמותיהם דרכי' בלתי נזורים כבאר מהם שלש מה שהיה נזורק ומה שהיה בלתי נזורק הא' במציאו' הרקיות והב' במציאו' בשם בלתי נחלק קורים אותו ענש פריד והג' במציאות דבר שאין לו תכלית:

הא'

והיא מציאות הרקיות חייבות הם בפני שם א' שאין הים אלא קצין עצמור פרדים שהיו גפרים ונתקצו ונכסרם קודם שנתקצו הים ריקנות ביניהם וכשתקצו והים בגס א' בהנחל חזון ריקנית וסבה הראשונה הן החיבים הרקיות מפני קצת ספקות איננו להם מה שיש לא היה שם רקיות וסוף מרחק ככל שאין בדרב' היה החיוב א' מב' דברים או שלא יהיה בעתה כלל או שיקבל המקום הא' בעצמו ב' גופים יחד ואם יקבל המקום הא' ב' גופים יחדו היה אפשר שיקבל מקום ב' ב' ויהיה העולם ככלל וזה כשידמה הסולם נחלק לחלקים שנים לאותו גופי' מדרל וזה כלו שרר כי הישערה נחצלת והמקום הא' אינו מקבל כ' גופי' יחדיו והפלסוף דחה זה ואמר כי לא יתחייב מזה דקוח ב' הישערה הא' חל המין' כשיהיה מזה שמוכן כמקום מפני זה כעצת אליו כי המים מקבלים בגופי' הישערה' בהם כשיהיו ברחי' מפניהם וא"כ אין מתבאר תנועת הישערה' כמקום המציאות הרקיות וסכלי שהוא מלא אויר ומתחלל אותו מים האויר הוא בעיקר מהם והמים נכסבי' בהקדמות ואין כ' גופי' במק' א' יחדו אלא כזה אלא' וזה יראה כחש בחכית שהיא מלאה מן גופי' חזין הנקב מלמטה לא יבא ממנה מן ער שיפתיח נקב מלמעלה להכניס האויר ואע"פ שטבע הוין להיות נבר מלמעלה למטה סברה הרקיות מעבכו מלמטה ומעליו חזין הנקב מלמעלה והיון כטבעו נחל למטה סברה הרקיות מוטק האויר למטה למלח סכלי אע"פ שטבע האויר לעלות למעלה וזה הנקב מלמעלה והיון כטבעו נחל למטה סברה הרקיות מוטק האויר למטה למלח סכלי אע"פ שטבע האויר לעלות למעלה וזה החיוב בעד הרקיות שאם לא היה שם אויר א"כ כהמירות העמוקות לא היה אפשר ארבעה התקיים אפי' שיהיה כ' כי אין קיום הארץ אלא באופי' האויר והסוסים נחזירו אינו מתקיים וא"כ כלותם המירות לא היה האויר בטבעו לעלות מן הכדור ליד המירות אם היה רקיות כהנא אלא לפי שהוא נחבש שיהיה שם רקיות ירד האויר שם והקלות והכבדות והמקציות והספיות אינם היותם שם רקיות אלא שיש חלקים אוויריים יותר בקל מהכבד וכאשפוגי' יותר מהקטני' ועוד היו מחוייבים לראותיהם שאלו לא היו שם רקיות נחבא לא היה בכלי הארץ אחר המקבל מים באלו היה ריקון מאמר וזה אינו מחוייב כלום כי אפשר שיהיה מפני ריבוי האויריות שבו ושם מקשי' כנתיים בו המים בשם נעתיקים המקומות האויריים וגבנטיה בהם שמים ומתקטט:

עוד

הכיבא הפלסוף' מופתים אחרים מטבע התנועה ומפני הרקיות עצמו ואין לנו צורך בזה אחר שחשש מעיד עליו ומפ' שרבינו לבאר תכלית הוא שפציאות הרקיות שרר ועוד שהמאמ' בעצמו הוא סותר את עצמו כי הרקיות הוא מרחק פכא וכל מרחק יש לו אורך ורוחב ועומק וזהו מסבולת הגשם וא"כ הרקיות שחמרו עליו שהוא בלתי גשם הוא גשם זה חלוק לא יתכן וכמה תחבולות יבואו לסבולת המים וסכל תפני סברה הרקיות וכשזכרנו כל וזין כחוש השמש ביארנו חייב ביטול הרקיות:

הב'

והוא במציאות גשם בלתי נחלק אין דבר מדוכך מחובר מזה שלא יתחלק כמו שיהיה הקו מחובר מנקודות ובאור זה כי הנקודה אין לה תכלית ולא קצוות כי הקצוות והתכלית נחבאי' למתחלק מפני שהקצה הוא דבר חלוקי' מה שהוא לוקצה והנקודה אינה מתחלקת וזוהו שאין לה קצה א"כ א"א כמה שלא יתחלק שיתדבק ויתמשש כי מהדובקים הם אצ' קצוותיהם א' והמתפשט' הם אצ' קצוותיהם יחדיו וכל א' יסיו בהם התמששות והדבקות לא יתחבר מהם מדוכך בהכרח כי המדוכך יתחייב שיתחבר מדרכי' מדוככי' ומאחר שהמדוכך אינו מחובר מדרכים שאינם מתחלקים ואנחנו כמו כן שהמדוכך כמה שהוא מדוכך מתחלק יתחייב וזה בהכרח שיהיה המדוכך יתחלק למש שיתחלק תמיד ואיננו זה כי המדוכך כשיתחלק לא יחלש משיתחלק למש שהוא מתחלק תמיד לא שאינו מתחלק למש שאינו מתחלק כמו שיתבאר אם כן מחייב שיתחלק למש שיתחלק תמיד (ביאור זה כי המדוכך כשיתחלק לא יחלש משיתחלק למש שאינו מתחלק) וללא תכלה:

ועוד

כי כנתיים שהמדוכך מחובר מזה שלא יתחלק מדר' הדבקות יתחייב שיהיה כפלה כי כנתיים מה שלא יתחלק למש שלא יתחלק סוף כפלה והכפולים כמה שיש כפולים וזן סדר שיש בו כפולים לא יתחדש מהם בורל בלל ולא כמות בלל

וּלְתוֹסֶפֶת בִּיחֹד נָתַן שְׁמֵרֹבַע אֶת יָקֹב כָּל אֶת הַנְּלֻבִּי' ת' וְאֶת עֲנָנִי בַּמִּדְבָּר וְכָל אֶת עַמְּךָ בְּלִכְסוּכֹם וַיִּתְּחַלֵּק סֵא' לְעַמִּי

שנים של הרובע, יא כאלכסטון כהוה בתוספת כ' חומשים בקירוב ועוד נתיח קוח ים כו חסדו ו
מעצמים פירדים ונתיח עצם פירי אחד מתנוע. הדרשון לשני וכלל הפק כינתיב לחניסון יתחלק זה העצם הפירי
סותכותע כין כ' עצמי בפירים האלמנעיים ועוד ידוע הוא כי כשהתנוע על החלק הקוף באור השמש שיפור פירי א' התנוע
גלגל השמש אלף פיסות והנה התנוע השמש שיפור פירי א' והנה התנוע פחות השמש פירי א' והנה חלק וזה
הדבר גרסה ליום השמש הפירי אין לו תזמאות :

וילתוספת ביאור הכה הקו שהתנו שאין לו תכלה אפשר להוסיף עליו ויהיה ג"כ אין לו תכלה וא"כ יסיו הקצר והארוך

שנים וזה שקדוכיון שהקוים לו תכלה השטח והבסיס להם תכלה כי מחשבים חקנים וכל המחשבה חכמה
 שנים לו תכלה יש לו תכלה ועוד כי לא יראה במחשבה שיש כאן תבניות פשוטות וזולתי אלו השלש והם אל האמצע ומן האמצע
 הסביב האמצעי הא' אל האחר והב' אל השליש והג' אל הרביעי וכשנביח בן פשוט יתחייב בהכרח שיתבונע בל' מאלו
 התבניות וא"כ הנוטים הפשוטים יש להם תכלה בהכרח והמורכב מחם שיש לו תכלה יש לו תכלה ועוד כי כל בן מוחש יש
 לו ככרות או קלות ואם יש בן מוחש אין לו תכלה יש לו ככרות ואם יש לו ככרות יהיה כחוקו השטח
 ואם לא ידבק החקוק העליון וזה נמצא ואם היה קל יהיה החקוק העליון נכבד ודיקם החקוק התחתון ואם יהיה כבדים יהיה קל
 וכבר וזה נמצא ואם נגזר אותו מתבונע בהקפה הכה המתבונע בהקפה בכל חלקיו יחד ויחשבים חקפתו בכל
 חלקיו כמות שיש לו תכלה וכשינוח שאין לו תכלה יתחייב שילך והלך שאין לו תכלה כמות שיש לו תכלה וזה נמצא וזהו
 חלקיו כמות הא' מהכ"ה הקדמות שפי' הרמב"ם ז"ל בפ"א מה"ב שהמורה וזהו תכבאר שב' שהיא מציאות בשמים אין
 תכלית למספרם שקר שאלו הם נכבדים היו מתבוננים אלו על אלו והיה דבר נמצא אין תכלית לו אשר תכבאר
 שחקירתו ואשר הקדמות שכתב שהם גרופות לאמת מציאות הא' כבר זכרנום במאמר המציאות וכבר זכרנו שיש להביא ראיה
 לזמנו העולם מזה שהקדמה :

אמנם אם העולם נשפך אחר הוא רצת הפלגנו! הוא שלא ימחד טעין לו סבות סחפסד כדכרים נפסדים ולא סמכו בזה

על הפגשם' שאמר כל היום נפטר בזה לא יתחייב היום כהנהגתו אלא תחייב ההפסד וקיימו סברה זו
במעצמות חוקות, שהדבר האלהי האלים בחבליהם השלמות לא יפסד וקצת כתיב' חסיני' לזה כמו והזרן לעולם עומדת וקצת
האמרי ר'לן שצבין שמים המדעים שצדקתן להכרחת כבר כדורים וצודת' והוכיח זה חמ"ג כי באשר השמים סדרי' וכו'
עומדים לפני באם ה' יעמדו לא באה' אלא עומדים והביא דברים כל פהם תחת שפתו וזה דעת הרמב"ם ל' ולא יסד ארץ
על חכמים כל תקום עולם ועד וכבר ר'לן כל מה שאל' בזה סלה ועד אין לו הפסק ולא שצבולם יפסד כפי שחמרי ר'לן שאל
לפי שכן היו עתה וחד חרוב וכו' א"ל שצדקת' ה' להחיות עולם לתהויה כל' א' שפיטע המולטות ויחברם מאחרים להם מוכיח'
כן והפסקו' המורי' על נכחיותו הוא ל' כי העולם כהנהגתו יפסד כמו שנתפס כדון א' וכן יפסד ברבון א' ויש חקרא'
החסיני' שאל' למכס הארץ יסדת וכו' והספיקו בדבריו וכו' הרמב"ם ל' דעתו כן כדפי' ש' וכן הראב"ד ל' בהשגות וכו' הרמב"ם
ל' כי זה מור שחמץ והיכולו יגדלו כוונתו לעולם כי הוא צלם תתם לא יזמן כח"ג המ"ב כי העצב' עד היכול עובד עד סוף
העולם כי היכול דומה אליו ואלו הדברים אינם נתינים באמונה אלא שאל' הוא קבלה ביד המקובלים מהנביאים ראוי לנו להכניס
עצמנו א' הקבלה ולהאמין הם שהם אמת והמסתפק בהם ונאמר כבוד כואת השאלה אינו מניח באמונתו אבל נדון שידע שכן
הסקירה מנעת למתוך דמיון כזה:

1995

מגן אבות ח"ג

פצת אחרת וזה ראוי שיאמר כאן ומוסכל ראשון הוא אחר שיתחייב כחופת אחרות של הש' שאם היו שם ב' עולמות אחרת
היו שם אלוהות הרבה כ"א מנהיג עולם א' ולעצמן הויית אם היה מי ש' או מאין הרמז"ס סובר שהיה מאין המולד והוא
האמת והר"ל נסתבך בזה מאד ונלץ במים ארדיום ולא יכול לציור שיתחיה דבר מלא דבר ודבר שהעולם נתהוה מים אבל לא
מהם הנמור אלא מחומר בעדר הצורה בלתי שומר תמונתו וזה שאם היה העולם מתהוה מאין היה קודם העולם דקות כנצח וזו
הכרעה פשוטה מאד כי לא היה לעולם קודם הוייתו טבע שגבוה עליו אם דקות נמצא או לא ומה שיקשה לזה איך יתהוה דבר
מלא דבר ויחיד לא יהיה אפשר זה באפשרות הויית השכלי' הסביר' מלא דבר וכבר ראו ל' מי שיהיה כן ברעתו ודחו אותו כת"ס
בכ"ר שאמר אותו בוי ציור גדול היה אלהים אלא שנתא סמני' טובים שייצו אותו ומה הן תהוה וכו' וחסך ומים הרי שזו הנד
לא רצה להאמין שיהיה נכדא העולם מהאפיסה המוחלטת אולי שמע דעת אפלטון שהיה סובר שהעולם נתחדש אך מדבר שהיה
קשה עליו שיתהוה מלא דבר והיה ר"ל כי בן דעת התורה וא"ר"ג תופח רוחים דהוא גברא כולסוכריאה כת' בסו הכינא
ראים תלשון בריאה שהיה המצאת יש מאין ואחר שר"ל למדנו להשיב בנדר האפיקורוס הא' סמני' טובי' מצא ששיעוריו איך
נחזיק בזה דעת שהרחיקוהו כפי' סוף דבר המאמין כי העולם נתהוה מים יפול בשאלות עמוקות ומשוכות הרבה וקדוה סדבר
לסבירא להאמין שהעולם קדמון לא נתהוה בדעת הפלוסוף ע"כ אסור ר"ל חקירה זו למדני ואח' כפ' אין דרשנים כי שאל לא
לימים ראשוני' יכול ישאל אדם קודם שנכדא העולם ת"ל למן היום אשר ברא אלהים אדם וכו' יכול לא ישאל אדם משעת ימי
בראשיתית' ל' לימים ראשונים אשר היו לפניך אי לימים ראשונים אשר היו לפניך יכול ישאל מה למעלה מה למטה מה לפני
מה לאחור' ל' ולחקנה השמים ועד קנה השמים ועד קנה השמים אתה שואל ואי אתה שואל מה למטה מה למטה מה
למעלה מה לפניך ומה לאחור והסבירנו לזו שאסור לחקור מה היה קודם ת"כ ועי' לנו כי החקירה בזה רוחה לחקירת מה למעלה
ומה למטה כי כמו שאין מציאות חוץ לעולם ואין לומר עליו שיש שם מקום מלא דקות כן היה העולם קודם שעת ימי בראשית
שלא היה שם מציאות כלל כמו שאין מציאות חוץ לגלגל העליון וכן במ' תמיד בשאלות ששאל אלכסנדרוס מוקדון לוקניו הנביא
אחרו שלא רצו לומר מה נכדא תהלה אור או חשך ואמר מלה דא לית לה פתר סכרי דילמא אתי לשינוי מה למטה מה למעלה מה
לפנים ומה לאחור וה' ל' ל' כמותה ב' ומצאת ב' תמיד החקירה בזה נמנעת מנד התורה ומנד הענין בעצמו וכבר אמרו
ע"כ כבוד אלהים הסתר דבר והסתל שפשו בזה למחך שפשה פלטין שלוב במקום אשפה וזה משל ע"ד דרש שיאמרו שהעולם
נתהוה מענין בעדר הצורה ויותר טוב שיאמר שנכדא מלא דבר ולשון בריאה בלשוננו הוא על ההוייה מהאפס המוחלט והיה
אסור מה היה קודם שעת ימי בראשית כמו שאסור לחקור מה למעלה מה למטה וכו' הורה הפלוסוף שאין שם מקום חקירה כי
לדעתו אין שם הציור אבל חכמינו ל' המקובלים מהנביאים הסתירו לחקור מה למעלה הגלגל ערכות הוא הגלגל היומי ע"ד
הרקיע אשר על ראשי החיות כת"ס כפ' אין דורשין והר"ל ל' כטס מדכריהם בשני דברים שחקר מה שהיה קודם שעת ימי בראשית'
ולא חקר מה למעלה הגלגל ערכות ע"ד הרקיע שכל ראשי החיות כי לא היתה לו קבלה רזה והקשקש השכלי לא יגיע במה שאין
בו הקדמות ידועות ומה שזו ראוי להאמין בזה הוא שהעולם נתחדש מהאפס המוחלט וכו' יבאנו ידי חובתנו במה שנכנסנו
בו בענין חדש העולם וכשלים הדיבור בעניניו הנסים האפשריים לפי אמונתנו ואת כאלה ידענו והאל יסכים על ידיו ברחמי
וכרח חסדיו אמן:

ואחר מדברנו בהויית הכלליה והוא חדש העולם בכללו שהיה הוייה רצונית לא טבעית בדבר בהויית הפרטית
הרצונית היוצאת מהנבד הטבעי הנכ' נסים או נפלאות ומופתים ואותות וכו' תחלה כי הנמנעות ב' מינין הן
א' הם הנמנעות שיתואר האל ביכולת עליונה לסמיים והמין הב' הוא טבעי קיים עומד אינו תפעול פועל וא"ל להשתנות
כלל ומפני זה לא יתואר יכולת ל' עליו לשיבותו והסתל בזה התקבץ ב' הפכים בדבר א' כנשוא א' שיהיה שחור ולבן יחד וכ"ס
הסתרי' והסתל בזה שיהיה וכן א' עבר ועתיד יחד שיהיה אתמול ומחר בדבר א' וכן שיהיה מרובע שיהיה צלצול לאלכסון ושיהיה
משולש ישר הקוים וזויות פחות משהי' זויות נכביות זויות מוגבהות יקויפו כד' זויות פשוטות נכביות או שיהיה מספר א' זוג
ונפיר יחד וכן הדברים החולפים שיהיה אתמול שלא ידורו בו גשמים שידורו בו כל אלו הדברים א"ל לצייר בהם שני טבע כלל
ועל כיוצא בזה אמרו הנכבד לעיר ושמו קול צעקה ואח' זהר שלא יראה זה בכונתו ה' תפלת שוא וכו' כי איך ימצא דבר שאחר
המצאו יקרא שאינו כלל כי הדבר בעצמו סתיר נפשו כי השחור אינו לבן והלבן אינו שחור ואיך תאמר עליו שהוא לבן ושחור וכן
היות השם המציא כמותו או השיב עצמו להעדר או יתגשם או שישתנה כל זה חזק נמנע שלא יתואר האל ביכולת עליונה וכו'
אין מחלוקת בין בעלי העיון החורגי או פלוסופי כולם מורים בזה וילתי אותם שהאמינו בנשמות לפי אמונתם
המפורסמת מנד טעות המטעים אותם לא הכיזם לזו ציון כלל:

אמנם במה שיש מחלוקת בין כת העיון בקצת פרטי זה הכלל יאמר קצתם זה הוא מכת זה הנמנע קיים וזו לא אבל הוא
מכת הנמנע אשר יתואר אל ביכולת עליו לשיבותו והוא להמציא דבר חוגש לא מחומר כלל כי הפלוסוף השכחוהו
מכת זה ואמנו בעלי התורה הוא אצלנו מכת האפשר כמו שביארנו במה שקדם ור"ל ידור בזה שיש נמנעות טבעי' לא יתואר
האל ביכולת עליו ונשענו בהקדמה זו על ש"ה שאמר אין כל חדש תחת השמש ועל כפ' הוראה ש"ל לבראת כוכבים אחרים
תר על מה שנכדא בשעת ימי בראשית ע"כ לא ירצו הם שישתנה טבע המציאות אלא לדבר שיש לו קצת דמיון במעשה בראשית'
וזהו מהתקדש ל' כשאמר שש ע"ה א' בריאה יכרא ה' ופי' שם א' בראת פה לביהם מוטב ואם לאו יכרא ה' ויכרא ה' ויכרא ה'
למכרא מוטב ויכתי' אין כל חדש תחת השמש אלא לקרובי פיתחא כמו שנו' כפ' חלק וכו' אין בין המורדות תחלה הפלגת
הרחקתם לשיבות הקיים שלא אמרו א' בראת ביהם מוטב שזה לא עלה כלל שום אדם שישאל מה הדבר שלא נמצא כלל שיחדש
אותו אלא הדבר הנמצא לחדש בו מה שאין בו והוא שיחדש פה לביהם הנמצא וזה לא רצו שיהיה אפשרות לנכדא עליו כי
אם אינו חדש דרך כלל הוא חדש דרך פרט והוא בריאת הטה והם ראו שגם זה נמנע ותרצו לקרובי פתחא שהם אינו אלא שיכוי
פתאום כמה שהטבע יעצנו כמות הרובה וכן בכל המקומות שמוכרי' שני הטבע דקדק' בזה שיהיה לו רובמה למעשה
בראשית כמו מה שאמר עתידה אשה שתלד בכל יום והקשו מאין כל חדש תחת השמש ומכאן מזה רובמה במעשה בראשית
והיא תרנגולת וכן כל כיוצא בזה כמו שהוכיחו ר"ל שם ובמ' קטלת הכהן הפלגו הרבה להאמין קיום הנמנעות לקיים מהנבד
של עולם ובהרבה מקומות אמרו עולם כמנהגו נוהג ושופי' שקלנו עתידים ליתן את הדין והמין השני הם הנמנעות מנד
טבעם האפשריות ביכולת הא' בהסך המטה נחש כי לא יכדא מהאל לעשות נחש המטה בהתהוות מוכר ונקבה וכן על זה
הדמיון

הדמיון הם כל הנשים הנזכרים בתורה ובכתיובים ור"ל גם כאלו רצו לקיים ההקדמה הכוללת והוא און כל חדש תחת השמש ועל תכלית התנהגותם עם מעשה בראשית על הים שיקרע ועל האריות שלא יאכלו את דמיהם ועל האדם שלא תשרוף חכמיה מישאל ועוריה ועל הדג שיקרא את יונה וכ"ל עשרה דברים נכבדו כע"כ בין השמחות וכוונותם לומר מהאמרים אלו שהם בשעת הכריאה הם האפשרות הזה בטבעם להשתנות בעת הצורך לא היה יכולת האל לשמחם אבל כיסוד העתים בעת הכריאה היה זה האפשרות לא שיהיה מחוייב ב"כ זה בהם שאם התצריים לא הקשו את לבם לדרוך אחר ים לא נקרע הים ואם כלשאר לא השליך דגיו לגוב האריות וכן להחניה מישל ועוריה לכבשן האש לא ישתנה טבע האריות שלא יאכלוהו וטבע האש שלא תשרוף כי האפשרות הזה הוא בהם מיועד מטבע הכריאה לא המכונה במורה ולא חיוו במור שיהיה כן והדברים שנכבדו כע"כ הם דברים ממוצעים בין הטבע וחזן לטבע ע"כ נכבדו באותה טעם שערין לא נכנס השבת לטעם הזה וגם לא היו חזן לטבע לבמרי שיהיה התכלית בשעת הכריאה ועוד נכבדו כח"ד פ"ה כ"ה

ואחר

שביארנו זה נבאר הנסים הם על ב' מינים ואם הם תחת סוג א' והוא שמי הטבע ברכון הא' המין הא' הם הנסים אשר עניינם מורה שהוא הפך הטבע כי יש כיוצא בהם בטבע כבא הארבה והכרד במצרים כי יש כיוצא בהם בטבע ואולם יהיו הענייני האלו ודומיהם נסים חזן לטבע בא' מב' תנאים הא' כואו אחר מאמר הכניא כח"ש ויקרא ל' ה' ויתן קולות ומטר וזולי רכוב הכניא לא היה מתפרסם היות גם כי הרבה פעמים יקרה זה כוללת גם והשני כהיותו בתכלית הורות יותר מהנעשה בטבע כח"ש בארבה לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן. והשלישי המטע האפשר הוא וכן מרובה בכרכות וקללות שבתורה כי אלו היה פעם א' או ב' לא היו מופת והיינו אומרים שהוא במקרה ומזה המין הם הצלחת האבות כי לולי הסתמדה בהם היינו אומרי' שהיא הצלחת המזל ועכ"ל ליצחק דאו ראיו כי היה ע"כ וכן בפסוק נא' וירא ארזיו כי ה' אתו אלו הנסים וכיוצא בהם כשהם נעשים בלא התמדה יקראו נסים נסתרים ואח' עליהם ר"ל אפי' בעל הטבע אינו מכיר בכנסו והאמת הוא כי הם נסים אין הכלל ביניהם לקריעת ים סוף לענין היותם הפך הטבע וזוהי מייצגת התפרסם היותם נסים וכת' הרמב"ם ז"ל כי המופת בענייניו הנמשכו בטבע לא ינאר כלל שאלו היה נשאר על עניינו היה מביא ספק במופת שהוא שאלו נשאר הנטיה נחש היה חספנים היותו נחש מתגלותו ומפני זה היה שלמות ומופת כשזכו מטה ויהי למטה כשזכו וכן אלו נכקעה הארץ בעדת קרח ובשארם בכקיעתה לעולם היה מופת חסר ואמנם שלמותו היה השוכ הארץ לעניינה ותכס עליהם הארץ וכן וישם הם לפנות בקר לאיתנו אבל המופת הדומה לענייני הטבעיים האפשריים כל אשר יתמיד ויחריק הוא יותר ראוי להיותו מופת ומזה שבו התבדת הברכה והקללות מופת להתמדתם וכבר ספקו עליו ז"ל מענין חזן שהתמיד ארבעים שנה והיה נחמט בטבע ואני א' שאין זה עליו קושיא כלל כי כל יום היה מתחדש במופת ואחר שאלו מתמו הכניא ורמס היתה בו והנשאר יותר ההלקט באחר עליו וחסם השמחנותם :

ואחר

שנבאר זה נבאר כי בענין הנסים אין הפרש בין נס הטבע לבין נס המין שמי הטבע ובענין מדרגת הכניא אשר על ידועשה הנס כי לפי גודל מדרגתו תהיה היציאה מהטבע גדולה אבל לענין הנס בעצמו אין הפרש בין אריכת כנף הזכוב לעמידה השמש בחצי השמים כי אם היה נשאר על טבעו לא היה אפשר להאריך כנף הזכוב כמו שא"ל להעמיד השמש ולענין השני אשר סמ"כ כחיו עליו הכל הוא שזה זה שמי וזה שמי על כן אל תאכה ואל תשחע למי שמורה פנים באלו השננויים הורים היותם על זולת הנדאה פשוט והעמוקים אבל האמן כלל ספק כי החמה נתאחזה שעות עד אשר נכחו האויבים וז"ל וידם השמש וירה עמר ויעמוד השמש בחצי השמים וכן ונאמר ולא היה ביום ההוא לשמוע ה' בקול אש כי ה' נלחם לישראל כי בגורת יחושע שאמר שחם נדבעון דום הקים ה' דברו כח"ש ז"ל על כיוצא בזה ותבדור אומר ויקם לך ונאמר מקים דבר עבדו וענת חלכיו יגלים וכ"כ בפתיח' פי האתון ל' תתיר עצמך להוציא מפשטו כי רצה הש"ת להודיע לכללם כי כידו לשום פה לאדם ומסיר טפה בלחניהם ואלא ישיה בלבו לקלל את ישראל וכן בכל הנסים הנזכרים בשפטי ים ובכתיובים הכל הוא כפשוטו לא יכריחו טבע הענין להוציא מפשטו אחר האמיתו יכולת האל להפוך או זה טבע שיהיה אין ההפרש בין הפיכה גדולה לקטנה :

ואחר

שנבאר זה נבאר מי הוא הפועל לאלו הנסים יש המענייני הראשוני מחכמים' המאמיני' במופת' לפי שרש דתם כי הפלסוף' שאין להם תורה מכחישי אותם אבל הדתיים המאמיני' בהם אומרי' כי הנביא כשהגיע בתכלית היריעה האפשרי' במציאות יקרא יריעה בכל ההצעות הצריכות לפעל פעל הפעולות הטבע וידוע ב"כ האין זולת אותן ההצעות עד שתעמוד מלאכתו חקום הטבע כוונתם לומר שהוא יודע איך תהיה נחם מנחם ועושה במלאכתו ע"כ שהוא עמר בחקום הנחם ויעשה אותו מהמטה וזה היה סברתם וכנסו בדוחק זה על אבותם בקדמות העולם ואלא יבא דבר מוטעו בדיון מיוחד וזה שורש א' להם ועוד להם שורש ב' שלא יהיה שמי רצון לה' כי הם בבורים שאנו רצון הוא חסרון לו ית' וראוי לנו שגשלו מחמו כל החסרונות וכבר עמד א' מהאדמונים על דברים אלו וסתר אותם ופה זה לשונו אין כל מה שהוא אפשר בחק האדם הובל ואפי' לחשוב שבמין רוב האפשרות בעצמם נמצות עליו וזה שהצעות הטבע לפעל פעל כמעט שאין להם תכלית אם חזר עצמם אם חזר מה שהוא חזן שישתנה בפחות ויתר אם חזר המקומות אם חזר המצבים הרקעים לכן לא יוכלו סבותיהם לשלל האינומיה רק המעט שישיג מן הסבות הכוללות החלפו ב"כ בה הורצים ולכן כשיביא נביא פועל הוא נמצא בחק האדם ואפי' הוא אפשר בטבע די בו האמתה ועדות לרוח אלהי בו מחכו ישיג פעולות וקצת בהם ההקס והסתכל הנפלאות שהאמתו כחורח משה הכניא הנאמן תמנאם מזה הסוג כהפך המטה לנחש וקריעת הים ואין מורד לשים העניינים נמצעים כשכל איך אפשריים בטבע נמצעים בחק כני אדם רק הנביא' שאלם הוא אפשר מזה שהנבואה רחוקת היחס מן ההקס אלו דבריו והנה ענה חזן אחר ברכותיו והנה אחר שזה שאינו מכני תורתיו עם היות פלסוף' דבריו הם כך דברקסס הוא שימצא בכני תורתיו מתפלספי' בענין הפעולות מי הוא הפועל והאיך הוא פועל אותם :

ודע

כי ענין הפעולות הוא כנוי על שני שרשים הא' הוא חירוש העולם והשני ההשגחה ואלו שני שרשים הם יסוד תורתנו וכבר נתבארנו במופת כמו שהקדמנו כס' זה ואחר שנתבארנו שני שרשי אלו באמין אמונה שלימה כי הש"ת השנה הטבעי' ברכונו הקדוש כשיביא הצורך לזה להשיג על השוכים להציל מרעתם הראוי להם לפי הטבע ואין מנוס להציל כלל שמי הטבע וכן לאמת כנראה השליח אשר על ידו תבא הצלה או להקנות אמונה שלימה שהיא הצלת הנפשית מהאכזר ע"כ כמו שהחומר ביד היוצר לעשות בו כרכונו כן הטבע הוא ביד האל להפכו ברכונו בעת הצורך ע"כ אמתני יהיה מלאך או נביא או בלי אמתני

אחצני ושהוא על ידי כבוד אדם במצות האל אם בתפלת כבוד וכל זה ביאורו חכמי האמת אל שם אחרו ששאלת אברהם מאמר
בשרים היתה בלי אחצניות תלך כמ"ס כפ" ערכי פסחים וכן בהגדת פסח אמר ועברתי בארץ מצרים אני ולא תלך למצות
המשפחה חכמי וספיקת סדוק היתה ע"י גבראל והצלת לוט ע"י רפאל או תיכאל כמ"ס בכ"ר והצלת חנניה מישאל ועזריה
היתה ע"י גבראל דרך נס לזמן חפסיהם ולהרתיע מחפזן לשרוף אנשי נכבדכבד כמ"ס כפ" ערכי פסחים ובקיעת הארץ לכלוב
קרה היתה ע"י תפלת משה וגורו שתיקיים שאל ותגור אותך ויקס לך כמ"ס כפ" חלק וכו"ל על כפי שיטת כיסוס עבד כרחמי
סוס עבד כמ"ס כפ" כפי העיר והפורס הכתוב כי עמידת השמש ליושבי היתה ע"פ דברו לשמוע ה' בקול איש וירידת מטר
בתפלת שמואל והחילת המט על אליהו ואלו ואפי' הססירי שלא הגיעו לכבואם בגור אומר ומתקיים להם לחנוק הסגפסם בהם
וכמ"ס ר"ח בן רוטא מי שאמר לשון וירליק ואמר לחנוק וירליק והרבה כינא כזה וענין קבול תפלותיו אינו ענין אחר אלא
שהש' סומע תפלות ומשנה הטבע ולזה נק' אל שרי שהוא משרד המערכה והוא השם שהיו משתמש' בו האבות בשנו הטבע
הנסתר אבל השם הנכבד והנורא הוא שהש' מרע"ס לשמות הטבע בתפוסם כמ"ס וארא אל אברהם וכו' וכן היתה תפלת חוכי
המעבול שהיה מתחטא על המקום כפי המתחטא על אביו לא כך אפי' רוצה אלא כך אפי' רוצה ואליהו נזר שלא ירדו בשמים כי אם
לפי דברו ומתקיים וכן תפלת החולים הנשמעת כבר אמרו גדול כס הנפשה לחולה מהנשם לחת"ו שו"א שם של מעלה ר"ל
קדחת וזו אש של חטה ר"ל ארון נורא יקרינת וזה דעת שראוי לכל יס' המעשים בכל יום לכו' להאמין וסולק לבית רבו ללמוד
תורה והכלל כזה כי הש' משגיח על הדברים כוונתו לשנות הטבע כי הוא מעשה ידיו ואין כזה שנו רצון כי בתחלת הכריזא
סיהרצונו כן כמ"ס והוא הכרזתו בתנאי התנא' כמ"ס למעלה וזהו הכרזתו בכ"ר שאל' כל הנעלאות שעתיד ה' לחדש כפולמו
הן בלויות לפניו מקורם ש' ומוריעם לכבוד כמ"ס ראה כל המופת' אשר שמת' בידך כוונת' לו' כי אין כאן שנו רצון כי בתחלת
סכרי' שם השפחות זה בטבע' ואינו בטבע הנמצא' שטבע' קיים ומש שמים האים שנתנו כקבר אלישע ככר אלל גדולי צדיקי'
במיתתן יותר מהשפחות' והשפחות' ע"ל אלישע נתקיים כדו שלא יקבר בתחיתו וכזה יעלו כל סכרי' מתוקני' עפ"י התורה
והאמונה השלימה :

ואחר

שנת' ענין הנס' והשפלות ככר ענין תחית השמים שהוא מהכני' הגדולי' ומכחיש בו אין לו חלק לעפ"כ וז"ל
בתנא' בארון שאין להם חלק לעפ"כ האו' אין תחית שמים מן התורה מ"ס כי את כל הארץ אשר אתה רואה
לך אתננה ולורעך ולא מני' שנתנה לאברהם כי בשעתה אשתו בקש מקום לקברה ולא מצא ער שלחוהו בת' מאות שאל כסף לא
מכאן לתחית המת' מן התורה וכן ביצחק ויריבו ריעי ברד עס חופי יצחק וכן ביצחק ויוק' את חלקת השדה בק' קאיסא חפ"פ
שנתנה לו הארץ לא מכאן לתחית המת' מן התורה ואו' יוכו בה ובתי אשר נשבע ה' לאבותי' לתת להם ובתי למען תאריכו וי' ע"ל
האדמה אשר נשבע ה' לאבותי' לתת להם ובתי למען יאריכו וי' ע"ל לתת להם ובתי למען יאריכו וי' ע"ל לתת להם ובתי למען יאריכו וי' ע"ל
מיתה כא' וחיים כא' כדרך שהעולם נהג ת"ל מתחתי ואפי' ארשא תכאן לתחית שמים מן התורה וכן הנך שוכב עם אבותיך
וקם מכאן רמו לתחית המת' מן התורה וכן או' ישיר השם או' שר לא נא' אלא ישיר ועיר ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן וכו'
אשר לעולם קיים וסלא במדבר לא נבנו תרומות ומעשרות ואהרן לא נכנס לארץ אלא שצטיר לחיות וישראל יתנו לו תרומה ומן
הנבואים יש ראה ה' מיתת ומחיה מוריד שאול ויעל ואו' יחיו עתיד ככלתי יקומון ואו' והפליתי אתכם מקברותי' עמי ובאחר וס'
ליחוקאל אחר שהמים המתים בכקצת רורא ובכתובי' נאח' ורבים מישיגי אדמת עפר יקינו וא"ל לפדס זה משל לנשכחים
בבלות במתים שהרי כתו' באותו ענין ואתה לך לקץ ותנח וכו' כל אלו הפסוקי' אסור להוסיף משפוטם שאין לכו' מדרש
להוסיף משפוטם עם שהקבלה האמתית הכריעה כן וכל תפלותינו ובקשותינו אינם אלא ע"י זאת האמונה עם אפסיר' סכרי'
והרי אליהו ואלישע החיו את המתים וליחוקאל בכקצת רורא וארי' בן בתיא אפי' חכמי כמיהם וכן בקריכות שעתידות הנזכרות
כפ' הדר נוס ליחוקאל לעצות העבודות ואין לומר שאותן קריכות היו בבית כ' כי ליחוקאל לא עלה מכלל ובקבלה מורס מקום
קברו אבל סבטיחו בתחית המתים ויהיה כהן לימות המשיח ודע כי יש פסוקים רבים מרחיקים אפשרות זה כליוב כתיב אם
מות גבר יחיה ואת' כל ענין וילך וכו' במס' אלף וכו' ככר אלף כי לויוב כפר בתחית המתים אבל פסוקים אחרים מציג
מצין אלו וסם תאמר חוקיה לא יעברו יורדי בור ל אמתך מי מי הוא יורד כמוני סוסם וכתיב כי מות נמות וכמים הגברים ארצה
אשר לא יאספו וכתיב הלמתים תעשה פלא אם רפאים יקומו יורד מלה' רוח הולך ולא ישוב :

ובכר

אמר הרמב"ם אל כתיבן אלו המקראות שם לא דברו אלא ע"פ הטבע כי כדורש הוא שאין בטבע המציאות שיחיד
המת' ואינו לא כאמין בתחית המתים שהיה בטבע אבל כאמין שהוא מן הנסים הגדולים והיה א"כ מאת' אש
ימות גבר יחיה כמ"ס הן הסלע הזה נוצא לכס מים אבל כבר נא' חמנו מים דרך נס ברזן האל השפכי חממים למעינו מים
כן אכחנו כאמין חפ"פ שאין בטבע המתים לחיות השם יחיה אותם דרך נס ואין הפרש בין חלמתי' חפ"פ פלא ובין הוספך
כאפי' צורו וכבר הפכה יד מרע' הדרך נס לזכור כן יחיו המתים דרך פלא ועוד שהנמצאות הנז' בכתבי' אינו לא כעפ"י ואכחנו
אמונתנו בתחי' המתים הכוללת הוא בעולם וולת זה ולא נמצא בכחוכי' הנחשת זה :

וענין

התחיה הולת היא שפוטם הנפס אחר הפרדה במיתה מהגוף אליו באש בתחלת להיות הנשמה והגוף יחד כאשר
עברו את השם יחד וז"ל על דור המבול בלא ידון רוחי שאין כשמתן חוורת נדרש שאינם חיים ולא נרובים הא שאר
סחיים והדרוני' נשמתן חוורת לבוש שהיא הנדסה כמ"ס אתכרי' רוחי אלא דניאל בנו נדרס וסמיהם מקבלים העצומה כמו שצבר
שניהם שם וכן שניהם מקבלים הרקן וכ"א אנטוניוס לרבי יכולים גוף ונשמה לפטור את עצמם מן הדיוגוף אומר נשמה חסאס
וכו' ומשלנו חסל לחבר וסומא שהרכיב הסומא לחבר על כתפיו והלויכו על מקום הסכורות ואכלום בא' בעל הפרדס ודן אותם
כדרך קלקלתם אף הכ"ה מכיו הנשמה וזורקה בגוף ודן אותם באחר כמ"ס יקרא אל השמים מעל ואל הארץ לרין עמו ואלו
סחיים בתחית המתים ואכלו וישתו ואהרן הכהן יחיה ויתנו לו תרומה ויאכלנה כמ"ס למעלה . הא למדת שמתית המתים
תהיה לגוף עם הנשמה לנהוג מהנבס באכילה ושתייה והלא תחית המתים תהיה על ידי מלך השמים וכבר חרל' אין בין שעה'
לימות השמים אלא שצבור תלבויות כלכר הא למדת שיש שם אכילה ושתייה וכל צרכי הגוף :

ואם

תקשה לומר א"כ בא ובאחר שלא יחיו מתים ולא יהיו שני כמים אלא יציאם חן' הבלות א"ל לומר כן שם אתה אומר כן
נמצאת או' שאין רוח הקדש שורה על יס' בימות המשיח ואין לשון יס' מצרים נכקע לשאר עמו אשר ישאר מאסור כאשר
ביתה לשראל כיום עליותו הארץ מצרים וכן כל אותם הנסים שהכתיבו הסבויים וא"ל אלו סכרי' כבר היו ביציאתם מצרים
וכנכנסתן לארץ והיו ימות המשיח כמו שהיו באותו זמן א"ל לומר כן שהרי חיעצו מוס שעכו' תלבויות וכיציאתן מצרים
(וכיציאתן)

ובכחיתן לארץ לא היה שם טעבור תלכיות א"כ זה המאמ' לא נאמר אלא למעט וכן המשיח צומח הכולות ואם אין שם אלא אלה
ביניהם אלא טעבור תלכיות נמצאת מבטל כל הסמים שהבטיחו הכבדו' אבל זה המאמ' על שמואל לא נאמר לבטל סמים
שעתידים להיות ביותם הסם לפי צורך השעה והמקום אלא לו' שאין מהבט העולם השתנה לנמרי :

ולענין אם ימותו אחר שיחיו הרמב"ם ז"ל סובר שימותו ומפרש עולם הבא עולם שכלו ארוך עולם הנשמות והקטן עולם
הבמה מקומות שג' מדברי חז"ל שקיימם והיה בנפך ונפש לעולם והוצרכו לתקן בדרכיו שאחר שימותו אותם שיקחו
לימות המשיח ויכו לתמותם אחרת באותן אלה שנים שעתיד הב"ה לחדש את עולמו ולא לראש שנים זה דעת הרב ז"ל וכל קצת
תורתנו הבאים אחריו לא הסכימו עמו בזה וגם הבאון רבינו סעדיה ז"ל לא אמר כן ובדרכי ד"ל כפ' חלק חציו שאת' תנא דבש
אלוהו דריקים שעתיד הב"ה להחיות טוב אינם חוזרים לעפרם שג' והיה הנשאר כעין והנותר בירושלים קדוש יאמר לו מה קדוש
לעולם קיים אף הם לעולם קיימים וא"ת אותם אלה שנים שעתיד הב"ה לחדש עולמו שג' וכשגב' ה' לבדו מה הן עושים הב"ה
עושה להם כסמים כנשרים וטסים על פני המים שג' על כן לא נירא בהמיר ארץ וכו' שג' תאמר יש להם צדקה לוקווי' ה'
יחליפו כח וכו' וזאת ראייה שהיו בע"כ בנפך ונפש שג' הנשמות בלא נפך לא היו צריכי' להביא ראיה שאין שם צדיקה וצדיקות
שאין היצירה אלא לנפך וכן נראה ממ"כ רב הע"כ אין בו לא אכילה ולא שתייה ולא קבאלה ולא שגאלה ולא תחרות אלא דריקים
יושבים ועטרותיהם כראשיהם ונחמם מווי השכינה שג' ויחיו את האלמים ויאלכו וישתו אלא לפי שהנפך ונשמה הבא ראיה
שיתקיימו בלא אכילה ושתייה כמה נחמם מווי השכינה וכל מקום שהוכירו חז"ל עולם הבא הוא על ע"כ שיתקיימו בו הדריק'
בנפך ונשמה ולא יבטרכו לנפך הבנף והיו מקראו עולם שכלו טוב ועולם שכלו ארוך וכל מקום שג' פלוגי מוחין לחיי עולם הבא
הוא זה העולם ומי שגור בתחלת הכריאה בשביל החסא הקדמון להוציאנו מזה העולם סכלם יוציאנו מחשיכה לאורה ויבטלו
ליוכנסם באותו עולם שקיים אשר במדת דמיון הכתיבו ליראי השם ולחושבי שג' ובכאן כשנלמס בוונתנו כוס החלק
סג' . כל"ך :

תם ונישלם שבה לאל בורא עולם



על זה הסגב על המלאכה דוד חיים כל"ה הששכיל ונכח דורש טוב לעמו יעקב רפאל מילול ז'
הנצי"ר ברוך שמואל סיני קולון ה'
על ידי מסדר במלאכת הקדש יצחק בכ"ר משה פאלאג'י י"צ
על ידי מסדר במלאכת הקדש חנניה בכ"ר מרדכי דיל מורו ה'
על ידי מסדר במלאכת הקדש ישראל מסעוד נכ"ר יהושע יצחק חביב ה'
על ידי ספועל כחכב יעקב בכ"ר יצחק פירנאנדים ה'